

LIBRARY OF CONGRESS

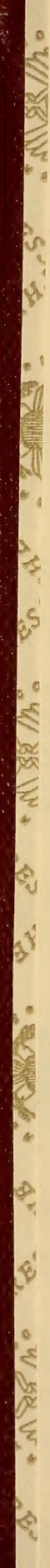

00004156535

GUJARATI EXERCISES,

OR A NEW

MODE OF LEARNING TO READ, WRITE, AND SPEAK
THE GUJARATI LANGUAGE IN SIX MONTHS,

ON THE OLLENDORFFIAN SYSTEM.

WITH APPENDIX, CONTAINING

A SYNOPSIS OF THE ACTIVE, IRREGULAR, PASSIVE, CAUSATIVE, DEPONENT,
AND IDIOMATIC VERBS; LIST OF ADVERBS, PREPOSITIONS, INTERJECTIONS,
FRACTIONS, CONJUNCTIONS, AND NUMBERS; NAMES OF THE DAYS
AND MONTHS, AND DEGREES OF RELATIONSHIP; RULES FOR
GENDER; GRAMMATICAL TERMS, PREFIXES, AFFIXES;
MATTHEW V.—VII., WITH INTERLINEAR TRANSCRIPT
AND VERSION, POPULAR PROVERBS, ETC.,

BY ROBERT YOUNG, F.E.S.L.

AUTHOR OF VARIOUS WORKS IN THE SEMITIC AND INDO-EUROPEAN LANGUAGES.

WITH A KEY FOR PRIVATE STUDY.

EDINBURGH:

GEORGE ADAM YOUNG & CO., BIBLE PUBLISHERS.

AND SOLD BY ALL BOOKSELLERS.

MDCCCLXV.

PK1845.

.Y6

0745c10

2 m 43

GUJARATI EXERCISES.

LESSON FIRST.

THE Gujarati Alphabet contains sixteen vowels and thirty-six consonants. The characters are an imperfect modification of the Sanscrit alphabet, and are read from left to right.

Vowels.

અ a આ ā ઇ i ई ī ઊ u ઊ ū રુ ru રૂ rū લુ lu
લે lē એ e ઐ ai ઓ o ઔ au અં am, અઃ ah.

Consonants.

ક ka ખ kha ગ ga ઘ gha ઙ nga ચ cha છ chha
જ ja જ jha ઙ nya ટ ta ઠ tha ડ da ઢ dha
ણ na ત ta થ tha દ da ધ dha ન na પ pa
ફ pha બ ba ભ bha મ ma ય ya ર ra લ la
વ ve શ, ષ sha સ sa હ ha ળ la ક્ષ ksha જ્ઞ dnya.

Coalescent Vowels.

The diacritic points or coalescent vowels may be joined to any of the consonants, and are pronounced after them. They are then termed Barakhadi, and are as follows:—

કા, જા, ગા, ઘા, ઙા, ટા, ઠા, ડા, ઢા, ણા, તા, થા, દા, ધા, ના, પા, ફા, બા, ભા, મા, યા, રા, લા, વા, શા, ષા, સા, હા, ળા, ક્ષા, જ્ઞા.

kano, ajju, vaddu, ek mathra, be mathra, mathra kano, be mathra kano, anusvar.

They are joined to the consonants as follows:—

કા ka, કિ ki, કી kī, કુ ku, કૂ kū, કે ke, કૈ kai, કો ko, કૌ kau, કં kam.

LESSON SECOND.

Jodaksher or Compound Letters.

When two or more consonants come together without a vowel they coalesce and form a compound character. No definite rules can be given for their formation, except that the last letter of the group remains entire, and the rest are more or less contracted by omitting the perpendicular stroke, and sometimes by changing their primitive form.

The only specific rule that can be laid down refers to the letter ર, which is written over the group in the form of a crescent, thus, ([^]) when it is to be sounded first; and when it follows another letter, it is represented by an oblique stroke, thus, (/) and occasionally by changing its primitive form.

The following are a few of the most ordinary compound letters used in Gurarati.

Double Consonants.

	ત	ત્થ	ન્ન	ત્ન	મ્પ	સ્ન	સ્પ
	tt	ttha	nn	tn	mp	sn	sp
Compounded of	તત	તથ	નન	તન	મપ	સન	સપ
	ગ્ર	ન્ર	ત્ર	ર્પ	ર્વ	ર્ક	ર્
	gr	nr	tr	rp	rv	rk	r
Compounded of	ગર	નર	તર	રપ	રવ	રક	વર
	વ્ય	સ્થ	સ્ત	જ્વ	ખ્ત	ઘ્ન	ખ્ર
	vy	sth	st	jv	kht	ghn	khr
Compounded of	વય	સથ	સત	જવ	ખત	ઘન	ખર
	શ્ર	શ્વ	હ્ર	હ્ર	મ્લ	ન્ન	ત્મ
	shr	shv	hy	hm	ml	nb	tm
Compounded of	શર	શવ	હય	હમ	મલ	નય	તમ

LESSON THIRD.

Strictly speaking, there is neither a definite nor indefinite article in Gujarati, these being considered as inherent in the Noun itself.

Words ending in ય્મ or ે are *mas.*, in ે are *fem.*, and in ૃ are *neuter*. All exceptions to this will be marked.

Have you? (used in reference to visible objects.) તમારી પાસે છે?

Have you? (invisible objects.) તમને છે?

Yes, Sir, I have. હા, જી, મારી પાસે છે.

Have you a hat (or the hat)? તમારી પાસે ટોપી છે?

Yes, Sir, I have the hat. હા, જી, મારી પાસે ટોપી છે.

The ribbon (or a ribbon), પટ્ટી.

the salt, મીઠું.

the table, *f.* મેજ.

the sugar, *f.* ખાંડ.

the paper, *m.* કાગળ.

The possessive pronouns MY and YOUR are declined as follows for gender:—

My, મારો, મારી, મારું. Your, તમારો, તમારી, તમારું.

Have you my hat? તમારી પાસે મારી ટોપી છે?

I have your hat. મારી પાસે તમારી ટોપી છે.

Have you my ribbon? તમારી પાસે મારો પટ્ટી છે?

I have your ribbon. મારી પાસે તમારો પટ્ટી છે.

Have you the salt? તમારી પાસે મીઠું છે?

Yes, Sir, I have the salt. હા, જી, મારી પાસે મીઠું છે.

Have you your salt? તમારી પાસે તમારું મીઠું છે?

I have my salt. મારી પાસે મારું મીઠું છે.

Have you the table?

Have you my table?

I have your table.

I have the sugar.

Have you your sugar?

I have my sugar.

Have you the paper?

તમારી પાસે મેજ છે ?

તમારી પાસે મારી મેજ છે ?

મારી પાસે તમારી મેજ છે.

મારી પાસે ખાંડ છે.

તમારી પાસે તમારી ખાંડ છે ?

મારી પાસે મારી ખાંડ છે.

તમારી પાસે કાગલ છે ?

LESSON FOURTH.

WHICH? કયો, the interrogative pronoun, is declined as follows ; and is applied alike to persons and things;—

Sing. કયો *m.* કઈ *f.* કયું *n.* *Pl.* કયા *m.* કઈ *f.* કયાં *n.*

Nouns and Adjectives are of two classes : those which have, and those which have not, an oblique form. The *first* class of Nouns includes all substantives (not monosyllabic) ending in ય્મ and જી. The *second* class includes all others. The *first* class of Adjectives includes such words as terminate in a simple consonant, and are indeclinable. The second class includes all others, and are declinable for gender, number, and case, as follows ;

A Masculine Noun and Adjective.

N. શારે ઘોડો a good horse.	શારા ઘોડા ય્મ good horses.
G. શારા ઘોડાનો of a good h.	શારા ઘોડા ય્માનો of good h.
D. શારા ઘોડાને to a good h.	શારા ઘોડા ય્માને to good h.
Ac. શારે ઘોડો a good horse.	શારા ઘોડા ય્મ good horses.
V. શારા ઘોડા good horse !	શારા ઘોડા ય્મ good horses !
A. શારા ઘોડાથી from a g. h.	શારા ઘોડા ય્માથી from g. h.
L. શારા ઘોડામાં in a good h.	શારા ઘોડા ય્મામાં in good h.
I. શારા ઘોડા ય્મે by a good h.	શારા ઘોડા ય્મ ય્મે by good h.

*A Feminine Noun and Adjective.**Sing.*

- N. શારી છોકરી a good girl.
 G. શારી છોકરીનો of a g. g.
 D. શારી છોકરીને to a good g.
 Ac. શારી છોકરો a good girl.
 V. શારી છોકરી good girl !
 A. શારી છોકરીથી from a g. g.
 L. શારી છોકરીમાં in a g. g.
 I. શારી છોકરીએ by a g. g.

Plur.

- શારી છોકરીઓ good girls.
 શારી છોકરીઓનો of good g.
 શારી છોકરીઓને to good g.
 શારી છોકરીઓ good girls.
 શારી છોકરીઓ good girls !
 શારી છોકરીઓથી from g. g.
 શારી છોકરીઓમાં in g. g.
 શારી છોકરીઓએ by g. g.

A Neuter Noun and Adjective.

- N. શારૂં ગાડું a good cart.
 G. શારા ગાડાનો of a good c.
 D. શારા ગાડાને to a good c.
 Ac. શારૂં ગાડું a good cart.
 V. શારા ગાડા good cart !
 A. શારા ગાડાથી from a g. c.
 L. શારા ગાડામાં in a g. c.
 I. શારા ગાડાએ by a good c.

- શારાં ગાડાં good carts.
 શારાં ગાડાંનો of good carts.
 શારાં ગાડાંને to good carts.
 શારાં ગાડાં good carts.
 શારાં ગાડાં good carts !
 શારાં ગાડાંથી from good c.
 શારાં ગાડાંમાં in good c.
 શારાં ગાડાંએ by good c.

શારૂં good; નફારો bad; સુંદર beautiful; બદસુરત ugly;
 મોહોટું large.

- Have you the good sugar?
 Yes, I have the good sugar.
 Have you the beautiful ribbon?
 I have the beautiful ribbon.
 Which hat have you?
 Which ribbon have you?
 I have your handsome ribbon.

- તમારી પાસે શારી આંડ છે ?
 હા, મારી પાસે શારી આંડ છે.
 તમારી પાસે સુંદર પટ્ટી છે ?
 મારી પાસે સુંદર પટ્ટી છે.
 તમારી પાસે કઠ્ઠિયોપી છે ?
 તમારી પાસે કઠ્ઠ પટ્ટી છે ?
 મારી પાસે તમારી સુંદર પટ્ટી છે.

EXERCISES.

Have you the beautiful hat ?

Yes, I have the beautiful hat.

Have you my ugly hat ?

I have your ugly hat.

Have you the good salt ?

I have the good salt.

Have you your good salt ?

I have my good salt.

Which salt have you ?

I have your good salt.

Which sugar have you ?

I have my good sugar.

Have you my good sugar ?

I have your good sugar.

Which table have you ?

I have the handsome table.

Have you my handsome table ?

I have your pretty table.

Which paper have you ?

I have the bad paper.

Have you my ugly paper ?

I have your ugly paper

તમારી પાસે સુંદર ટોપી છે ?

હા, મારી પાસે સુંદર ટોપી છે.

તમારી પાસે મારી બદસુરત
ટોપી છે ?

મારી પાસે તમારી બદસુરત
ટોપી છે.

તમારી પાસે શાઈ મીઠું છે ?

મારી પાસે શાઈ મીઠું છે.

તમારી પાસે તમારું શાઈ મીઠું
છે ?

મારી પાસે મારું શાઈ મીઠું છે.

તમારી પાસે કયું મીઠું છે ?

મારી પાસે તમારું શાઈ મીઠું છે.

તમારી પાસે કઈ ખાંડ છે ?

મારી પાસે મારી શાંદી ખાંડ છે.

તમારી પાસે મારી શાંદી ખાંડ છે ?

મારી પાસે તમારી શાંદી ખાંડ છે.

તમારી પાસે કઈ મેજ છે ?

મારી પાસે સુંદર મેજ છે.

તમારી પાસે મારી સુંદર મેજ છે ?

મારી પાસે તમારી સુંદર મેજ છે.

તમારી પાસે કયો કાગલ છે ?

મારી પાસે નકારો કાગલ છે.

તમારી પાસે મારો બદસુરત

કાગલ છે ?

મારી પાસે તમારો બદસુરત

કાગલ છે.

Which bad hat have you ?

તમારી પાસે કઈ બદસુરત
ટોપી છે ?

I have my bad hat.

મારી પાસે મારી બદસુરત
ટોપી છે.

Which pretty ribbon have you?

તમારી પાસે કઈ સુંદર પટ્ટી છે ?

I have your handsome ribbon.

મારી પાસે તમારી સુંદર પટ્ટી છે.

FIFTH LESSON.

He, she, it, તે.

Not, નહીં. Don't, માં, મો.

No, ના, ન.

Is not, નથી.

I have not,

મારી પાસે નથી.

No, Sir, (or Madam),

ના, જી.

Have you the table ?

તમારી પાસે મેજ છે ?

No, Sir, I have it not.

ના, જી, મારી પાસે નથી.

Have you the paper ?

તમારી પાસે કાગલ છે ?

No, Sir, I have it not.

ના, જી, મારી પાસે તે નથી.

The particle *en* added in English to nouns for the purpose of forming adjectives as *wood*, *wooden*, is expressed in Gujarati by putting the noun indicating the subject into the genitive case, e. g. લાકડાની મેજ *lit.* wood of table, i. e. wooden table.

Of, from, નો, (Genitive, નો *m.*, ની *f.*, નું *n.*), થી.

Gold ; leather,

સુંતું ; ચામડું, ચર્મ *n.*

Lead ; wood,

સીસું ; લાકડું.

Stone,

પથ્થર *m.*

Have you the paper hat ?

તમારી પાસે કાગલની ટોપી છે ?

I have it not.

મારી પાસે તે નથી.

The stone horse,
the coat,
the cloth coat,
the horse.
the dog,
the shoe.
the thread.
the stocking.
the thread stocking.
the lamp, candlestick,
the gold ribbon.

પથરનો ઘોડો.
ઝાંઝરખા.
સુતરનો ઝાંઝરખા.
ઘોડો.
કુતરો.
જોડો.
દોરો.
મોજી.
સુતરનું મોજી.
દીવી, સમેદાની.
સુનાની પટી.

Have you the wooden table ?
No, Madam, I have it not.
Which table have you ?
I have the stone table.
Have you my golden candle-
stick ?
I have it not.
Which stocking have you ?
I have the thread stocking.
I have not your thread stock-
ing.
Which coat have you ?
I have my cloth coat.
Which horse have you ?
I have the wooden horse.
Have you my leather shoe ?

તમારી પાસે લાકડાની મેજ છે ?
ના, જી, મારી પાસે તે નથી.
તમારી પાસે કઈ મેજ છે ?
મારી પાસે પથરની મેજ છે.
તમારી પાસે મારી સુંનેરી
સમેદાની છે ?
મારી પાસે તે નથી.
તમારી પાસે કયું મોજી છે ?
મારી પાસે સુતરનું મોજી છે.
મારી પાસે તમારું સુતરનું
મોજી નથી.
તમારી પાસે કયો ઝાંઝરખા છે ?
મારી પાસે મારો સુતરનો ઝાંઝ-
રખા છે.
તમારી પાસે કયો ઘોડો છે ?
મારી પાસે લાકડાનો ઘોડો છે.
તમારી પાસે મારો ચામડાનો
જોડો છે ?

Have you the leaden horse ?
Have you your good wooden
horse ?

Which wood have you ?
I have your good wood.
Have you my good gold ?
Which gold have you ?

I have the good gold.
Which stone have you ?
I have your pretty stone.
Which ribbon have you ?
I have your gold ribbon.

Have you my ugly horse ?

તમારી પાસે સીસાનો ઘોડો છે ?
તમારી પાસે તમારો શારો
લાકડાનો ઘોડો છે ?
તમારી પાસે કયું લાકડું છે ?
મારી પાસે તમારું શારું લાકડું છે.
તમારી પાસે મારું શારું સુંતું છે ?
તમારી પાસે કયું સુંતું છે ?
મારી પાસે શારું સુંતું છે ?
તમારી પાસે કયો પથરો છે ?
મારી પાસે તમારો સુંદર પથરો છે.
તમારી પાસે કંઈ પટ્ટી છે ?
મારી પાસે તમારી સુંનાની
પટ્ટી છે.
તમારી પાસે મારો બદસુરત
ઘોડો છે ?

SIXTH LESSON.

The box, chest,
the button,
the money,

Anything, something,
Nothing.

Have you something ?
I have nothing.

The cheese.
the stale bread,
the pretty dog,
the silver,
the silver ribbon,

પેટી, પેટારો.

બોરીઝ.

પૈસો.

કંઈ, કાંઈ.

કાંઈ નથી.

તમારી પાસે કંઈ છે ?

મારી પાસે કાંઈ નથી.

પનીર, n.

વાસી રોટલી.

સુંદર કુતરો.

ચાંદી, રૂપું.

ચાંદીની પટ્ટી.

Are you hungry ?

I am hungry.

Are you thirsty ?

I am thirsty.

Are you sleepy ?

I am sleepy.

Are you fatigued ?

I am not fatigued.

of the tailor,

of the dog,

of the baker,

of the neighbour,

of the salt,

The baker's dog,

The tailor's coat,

તમને ભુખ લાગેછે ?

મને ભુખ લાગેછે.

તમે તરસ્યા છો ?

હું તરસ્યો છું.

તમને ઊંઘ આવેછે ?

મને ઊંઘ આવેછે.

તમે થાક્યા છો ?

હું થાક્યો નથી.

દરજીનો.

કુતરાનો.

ભઠીઆરાનો.

પડોસીનો, પડોસેણીની.

મીઠાનું, નીમકનું.

ભઠીઆરાનો કુતરો.

દરજીનો અંગરખો.

EXERCISES.

Have you the leather chest? I have not the leather chest. Have you my pretty chest? I have not your pretty chest. Which chest have you? I have the wooden chest. Have you my old button? I have it not. Which money have you? I have the good money. Which cheese have you? I have the old cheese. Have you anything? I have something. Have you my big dog? I have it not. Have you your good gold? I have it. Which dog have you? I have the tailor's dog. Have you the neighbour's big dog? I have it not. Have you the gold ribbon of the dog? No, Sir, I have it not. Which coat have you? I have the tailor's good coat. Have you the good neighbour's good bread? I have it not. Have you the gold ribbon of my tailor? I have it. Have you the ribbon of my pretty dog? I have it not. Have you the good horse of the good baker? I have him. Have you the good tailor's horse? I have him not. Are you hungry? I am hungry. Are you sleepy? I am not sleepy. Which candlestick have you? I have the gold candlestick of my good baker.

SEVENTH LESSON.

Something good.

Nothing bad.

Have you something good?

I have nothing bad.

What?

What have you?

What good thing have you?

I have the good bread,

That, *or* The one.

That of the neighbour.

That of the tailor,

Or,

The book,

Have you my book, or that of
the neighbour?

I have that of the neighbour,

Have you your hat or the
baker's,

કંઈ શાઈં.

કંઈ નકારૂં નથી.

તમારી પાસે કંઈ શાઈં છે ?

મારી પાસે કંઈ નકારૂં નથી.

શો, શી, શું.

તમારી પાસે શું છે ?

તમારી પાસે શી શારી વસ્તુ છે ?

મારી પાસે શારી રોટલી છે.

આ, એ, તે, પેલો, પેલી, પેલું.

પેલો ... પડોસીનો.

પેલો ... દરજીનો.

અથવા, કે, કિંવા.

ચોપડી, પુસ્તક, *n.* ગ્રંથ, *m.*

પોથી, કીતાબ *f.*

તમારી પાસે મારી ચોપડી કે
પડોસીની છે ?

મારી પાસે પડોસીની છે ?

તમારી પાસે તમારી ટોપી છે,
કે ભડી આરાની છે ?

EXERCISES.

Have you my book? I have it not. Which book have you? I have my good book. Have you something ugly? I have nothing ugly. I have something pretty. Which table have you? I have that of the baker. Have you the dog of the baker, or that of the neighbour? I have that of the neighbour. What have you? I have nothing. Have you the good or the bad sugar? I have the good. Have you the good or the bad horse of the neighbour? I have the good one. Have you the gold or silver candlestick? I have the wooden candlestick. Have you the paper of my neighbour, or that of my tailor? I have that of your tailor. Are you hungry or thirsty? I am hungry. Are you sleepy?

EIGHTH LESSON.

Have you my coat or that of
the tailor's?

I have yours.

mine,

yours,

Is that your hat?

No, Sir, it is not mine, but it
is yours.

Is that your book?

No, it is not yours, but it is
mine.

The man,
the stick,
my brother,
the shoemaker,
the merchant,
the friend,

Have you the stick of the
merchant or yours?

Neither.

Nor.

I have neither the stick of the
merchant nor yours.

Are you hungry or thirsty?

I am neither hungry nor
thirsty.

તમારો પાસે મારો અંગરખો
અથવા પેલો, દરજીનો છે?

મારી પાસે તમારો છે.

મારો, મારી, મારું.

તમારો, તમારી, તમારું.

પેલી તમારો ટોપી છે?

ના, જી, તે મારી નથી, પણ
તે તમારી છે.

પેલી તમારી ચોપડી છે?

ના, તમારી તે નથી, પણ તે
મારી છે.

માણસ.

લાકડી.

મારો ભાઈ.

માચી *m.*

વેપારી, *m.* શોદાગર *m.*

મિત્ર *m.* દોસ્ત *m.*

તમારી પાસે વેપારીની લાકડી

અથવા તમારી લાકડી છે?

અને... પણ... નહીં, કંઈ નહીં,
કંઈ નથી.

કે, કે નહીં, કે નથી.

મારી પાસે વેપારીની કે તમારી
લાકડી નથી.

તમે ભુખ્યા અથવા તરસ્યા છો?

હું ભુખ્યો કે તરસ્યો નથી.

EXERCISES.

Have you my cloth, or yours? I have neither yours nor mine. I have neither my bread nor that of the tailor. Have you my stick, or yours? I have mine. Have I the shoe of the shoemaker, or that of the merchant? I have neither this of the shoemaker, nor that of the tailor. Have you the coat of my brother? I have it not. Which paper have you? I have that of my friend. Have you my dog, or that of my friend? I have that of your friend. Have you my thread-stocking, or that of my brother? I have neither yours, nor that of your brother. Have you the good bread of my good baker, or that of my friend? I have neither that of your baker, nor that of your friend. Which bread have you? I have mine. Which ribbon have you? I have yours. Have you the good or bad cheese? I have neither the good nor the bad. Have you something? I have nothing. Have you my pretty or ugly dog? I have neither your pretty nor your ugly dog. Have you the stick of my friend? I have it not. Are you sleepy or hungry? Have you the good or the bad salt? I have neither the good nor the bad. Have you my horse, or that of the man? I have neither yours nor that of the man. What have you? I have nothing pretty. Are you fatigued? I am not fatigued.

NINTH LESSON.

The cork,	દાટો, ખુચ <i>n.</i> , કુચો.
the cork-screw,	ખુચનો પેચ.
the umbrella,	છત્રી, છત્ર <i>n.</i>
the boy,	છોકરો.
the Frenchman,	ફ્રાંસીસ.
the carpenter,	શુથાર <i>m.</i>
the hammer,	હથોડો, હથોડી.
the iron,	લોહોડું, લોખંડ <i>n.</i>
the nail,	નાખ <i>m.</i> , ખીલો, ચુંક <i>f.</i>
the pencil,	પેનસીલ <i>f.</i>
the thimble,	અંગોડી.

The coffee,
the honey,
the biscuit,
I have.
You have.
What have I ?
You have the carpenter's
hammer,
Have I the nail ?
You have it.
Have I the bread ?
I am right.
I am wrong.
Am I right ?

કાવો, ખુન m.
મધ n.
મંગાખરી, પૂરી, ખિસકીટ.
મારી પાસે છે.
તમારી પાસે છે.
મારી પાસે શું છે ?
તમારી પાસે શુધારનો હથો-
ડો છે.
મારી પાસે ખીલા છે ?
તમારી પાસે તે છે.
મારી પાસે રોટલી છે ?
મને ઠીક લાગે છે.
હું ચુકમાં છું.
હું ઠીક છું ?

EXERCISES.

I have neither the dog of the baker, nor that of my friend. Are you sleepy? I am not sleepy. I am hungry. You are not hungry. Have I the cork? No, sir, you have it not. Have I the wood of the carpenter? You have it not. Have I the good umbrella of the Frenchman? You have it. Have I the iron nail of the carpenter, or yours? You have mine. You have neither that of the carpenter, nor mine. Which pencil have I? You have that of the Frenchman. Have I your thimble, or that of the tailor? Which umbrella have I? You have my good umbrella. Have I the good honey of the Frenchman? You have it not. Which biscuit have I? You have that of my good neighbour. Have you my coffee, or that of my boy? I have that of your good boy. Have you your cork-screw, or mine? I have neither yours nor mine. What have you? I have the good pencil of my good brother. Am I right? You are right. Am I wrong? You are not wrong. Am I right or wrong? You are neither right nor wrong. You are hungry. You are not sleepy. You are neither hungry nor thirsty. You have neither the good coffee, nor the good sugar. What have I? You have nothing.

TENTH LESSON.

Have I the iron or the golden
nail ?

You have neither the iron nor
the golden nail.

The sheep,
the ram,
the hen,
the ship, vessel,
the bag.
the youth, young man,
who ?

Who has ?

Who has the chest ?

The man has the chest.

The man has not the chest.

Who has it ?

The young man has it.

The young man has it not.

He has,

He has the knife.

He has not the knife.

Has the man it ?

Has the painter ?

Has the friend ?

Has the boy the carpenter's
hammer ?

Is he thirsty ?

મારી પાસે લોહોડાનો કે સુંના-
નો ખીલા છે ?

તમારી પાસે લોહોડાનો કે સુંના-
નો ખીલા નથી.

મેંદું, ગાડું, ઘેડું.
ધેડો, ગેડો.

મરધી.

વાંહાણુ n.

થેલી, કાચલી.

જવાન માણુશ, જવાન, તરણુ.
કાણુ ?

કાણુની પાસે છે ?

કાણુની પાસે પેટી છે ?

માણુશની પાસે પેટી છે.

માણુશની પાસે પેટી નથી.

કાણુની પાસે તે છે ?

જવાનની પાસે તે છે.

જવાનની પાસે તે નથી.

તેની પાસે છે.

તેની પાસે પાલી છે.

તેની પાસે પાલી નથી.

માણુશની પાસે તે છે ?

ચિતારાની પાસે છે ?

મિલની પાસે છે ?

તે છોકરાની પાસે શુયારનો
હથોડો છે ?

તે તરસ્યો છે ? તેને તરસ લાગી છે ?

EXERCISES.

Is he hungry or thirsty? He is neither hungry nor thirsty. Has the friend my hat? He has it. He has it not. Who has my sheep? Your friend has it. Who has my great bag? The baker has it. Has the youth my book? He has it not? What has he? He has nothing. Has he the hammer, or the nail? He has neither the hammer, nor the nail. Has he my umbrella, or my stick? He has neither your stick, nor your umbrella. Has he my coffee or sugar? He has neither your coffee, nor sugar, he has your honey. Has he the biscuit of my brother, or that of the Frenchman? He has neither this of your brother, nor that of the Frenchman, he has that of the good boy. What vessel has he? He has my good vessel. Has he the sheep?

Has the young man my knife, or that of the painter? He has neither yours, nor that of the painter. Who has the pretty dog of my brother? Your friend has it. What has my friend? He has the good bread of the baker. He has the good hen of the good neighbour. What have you? I have nothing. Have you my bag or yours? I have that of your friend. Have I your good knife? You have it. You have it not. Has the youth it? He has it not. What has he? He has something good. He has nothing bad. Has he anything? He has nothing. Is he sleepy? He is not sleepy, he is hungry. Who is hungry? The young man is hungry. Your friend is hungry. The boy of your friend is hungry. The brother of my shoemaker is hungry. The boy of my good tailor is hungry. Which man has my book? The tall man has it. Which man has my horse? Your friend has him. He has your good cheese. Has he it? Yes, sir, he has it.

ELEVENTH LESSON.

The peasant, rustic, hind,

the ox, bull, bullock,

the cook,

the bird,

his, her, its,

જેડૂત *m.* ગામડિયા.

બલદ *m.* બેલ *m.* ઘોઘો, ગોઘો.

રસોઈયા.

પંખિ *n.*, પક્ષિ *n.*, પંખરં.

તેનો, તેની, તેનું.

The servant,
the broom,
Has the servant his broom ?
His eye,
his foot,
his rice,
Has the cook his hen, or that
of the peasant ?
He has his (his own),
His own, her own, its own.
Has the servant his chest or
mine ?
Have you your shoe or his ?
I have my own.
Somebody, some one, any-
body, any one,
of somebody, &c.
to somebody, &c.
Has anybody my hat ?
Somebody has it.
Who has my stick ?
Somebody has it not,
No one, nobody,
Who has my ribbon ?
Nobody has it.
Nobody has his broom,

ચાકર *m.*, નોકર *m.*
જાડુ, સાવંણી.
ચાકરની પાસે તેનું જાડુ છે ?
તેની આંખ.
તેનો પગ.
તેનું ભાત, તેના ચોખ્ખા.
રસોઈઆની પાસે પોતાની કે
જેડુતની મરઘી છે ?
તેની પાસે પોતાની છે.
પોતાનો, પોતાની, પોતાનું.
ચાકરની પાસે પોતાની કે મારી
પેટી છે ?
તમારી પાસે તમારો કે તેનો
ભેડો છે ?
મારી પાસે મારો પોતાનો છે.
કોઈ *c.*
કોઈનો, ની, નું.
કોઈને.
કોઈની પાસે મારી ટોપી છે ?
કોઈની પાસે તે છે.
કોણની પાસે મારી લાકડી છે ?
કોઈની પાસે નથી.
કોઈ ... નહીં, કોઈ ... નથી.
કોણની પાસે મારી પટ્ટી છે ?
કોઈની પાસે તે નથી.
કોઈની પાસે તેનું જાડુ નથી ?

EXERCISES.

Have you the ox of the peasant, or that of the cook ? I have neither that of the peasant, nor that of the cook. Has the peasant his rice ? He has it. Have you it ? I have it

not. Has his boy the servant's broom? He has it. Who has the pencil of this boy? Nobody has it. Has your brother my stick, or that of the painter? He has neither yours, nor that of the painter, he has his. Has he the good or bad money? He has neither the good nor the bad. Has he the wooden, nor the leaden horse? He has neither the wooden, or the leaden horse. What good thing has he? He has my good honey. Has the boy of my neighbour my book? He has it not. Which book has he? He has his pretty book. Has he my book or his? He has his. Who has my gold button? Nobody has it. Has any body my thread stocking? Nobody has it.

Which (or what) vessel has the merchant? He has his. Which horse has my friend? He has mine. Has he his dog? He has him not. Who has his dog? Nobody has him. Who has the umbrella of my brother? Somebody has it. Which broom has the servant? He has his. Is somebody hungry? Nobody is hungry. Is some one sleepy? Nobody is sleepy. Is somebody fatigued? Nobody is fatigued. Who is right? Nobody is right. Have I his biscuit? You have it not. Have I the ox of his good brother? You have him not. Which hen have I? You have his. Is somebody wrong? Nobody is wrong.

TWELFTH LESSON.

The sailor, seaman.

ખારવો, ખલાસિ *m.*

the chair, seat,

ખૂંટી.

the looking-glass,

આરસી, આરસો.

the candle,

દીવો, બત્તિ, મીણબત્તિ.

the tree,

ઝાડ *n.*, વૃક્ષ *n.*

the garden,

વાડી, બાગ *m.*

the stranger,

પરદેશિ *m.*, અજાણો, અજા-

ણ્યો *c.*, મુસાફર *c.*, પારકો

માણસ.

the glove.

હાથનું ઝાળું.

this ass, donkey.

આ ગધેડું, ગધેડો, ગધેડી.

This hay,
the corn,
the wheat,
the stool,
this, that,

Have you this hat or that ?

But,

I have not this, but that one.
Has the neighbour this book
or that one ?

He has this, but not that one.
Have you this or that looking-
glass ?

I have neither this nor that.

The ox,
the letter,
the note,
the horse-shoe.

આ સુકું ધાંસ *n.*

અનાજ *n.*, અંન *n.*

ઘઉં.

માંચી.

આ, અ; તે, પેલો, પેલી, પેલું.

તમારી પાસે આ કે તે એપી છે ?

પણ.

મારી પાસે આ નથી, પણ તે છે.

પડોસિની પાસે આ કે તે

એપડી છે ?

તેની પાસે આ છે પણ તે નથી.

તમારી પાસે આ કે તે આર-

સી છે ?

મારી પાસે આ કે તે નથી.

ગોધો.

પત્ર *n.*

ચિઠી.

નાલ *m.*

EXERCISES.

Which hay has the stranger? He has that of the peasant. Has this sailor my looking-glass? He has it not. Have you this candle or that? I have this. Have you the hay of my garden or of yours? I have neither that of your garden, nor this of mine, but I have that of the stranger. Which glove have you? I have his glove. Which chair has the stranger? He has his. Who has my good candle? This man has it. Who has this looking-glass? The stranger has it. What has your servant? He has the tree of this garden. Has he the book of this man? He has not the book of that man, but he has that of that boy. What ox has this peasant? He has that of your cousin. Have I your letter or his? You have neither mine nor his, but you have that of your

friend. Have you the hay of this horse? I have not his hay, but his iron shoe. Has your brother my note or his? He has that of the sailor. Has this stranger my glove or his? He has neither yours nor his, but he has that of his friend. Are you hungry or thirsty? I am neither hungry nor thirsty, but I am sleepy. Is he sleepy or hungry? He is neither hungry nor sleepy, but he is fatigued. Am I wrong or right? You are neither wrong nor right, but your good boy is wrong. Have I the good or bad knife? You have neither the good nor the bad, but the ugly knife. What have I? You have nothing good, but you have something bad. Who has my ass? The peasant has him.

THIRTEENTH LESSON.

What, which, (relative pronoun), જે.

Have you the hat which my
brother has?

તમારો પાસે મારા ભાઈની ટોપી
છે? જે, ટોપી મારા ભાઈ-
ની, તે તમારી પાસે છે?

I have not the hat which your
brother has.

મારી પાસે તમારા ભાઈની
ટોપી નથી; જે ટોપી તમા-
રા ભાઈની, તે મારી પાસે
નથી.

Have you the horse which I
have?

જે મારો ઘોડો, તે તમારી પાસે
છે?

I have the horse which you
have.

જે ઘોડો તમારી પાસે છે, તે
મારી પાસે છે.

I have that which you have.

જે તમારી પાસે તે મારી પાસે છે.

You have that which I have.

જે મારી પાસે છે, તે તમારી
પાસે છે.

Which carriage have you?

તમારી પાસે કઈ ગાડી છે?

I have that which your friend
has.

જે તમારા મિત્રની તે મારી
પાસે છે.

The friend,
the carriage,
the house,
the halting-place, station.
the mansion, palace,
the dwelling, residence,
the same,

Have you the same stick
which I have?

I have the same.

Has this man the same cloth
which you have?

He has not the same.

Has he (the same man) my
glove?

He has it not.

મિત્ર *m.*, દોસ્ત *m.*, મિત્રાણી *f.*
ગાડી, રથ *m.*

ઘર *n.*

સુક્રમ *m.*

હવેલી.

ઢેકાણું.

તેજ, એકજ.

જે લાકડી મારી પાસે છે, તેજ
તમારી પાસે છે?

મારી પાસે તેજ છે.

જે લુગડું તમારી પાસે, તેજ
આ માણસની પાસે છે?

તેની પાસે તેજ નથી.

તેની પાસે માંડે હાથનું માણું
છે?

તેની પાસે તે નથી.

EXERCISES.

Have you the garden which I have? I have not that which you have. Which looking-glass have you? I have that which my brother has. Has he the book which my brother has? He has not that which my friend has. Which candle has he? He has that of his neighbour. He has that which I have. Has he this tree or that? He has neither this nor that, but he has that which I have. Which ass has the man? He has that which this boy has. Has the stranger your chair or mine? He has neither yours nor mine, but he has the good chair of his friend. Have you the glove which I have, or that which my tailor has? I have neither this which you have, nor that which your tailor has, but I have mine. Has your shoemaker my pretty shoe, or that of his boy? He has neither yours nor that of his boy, but he has that of the good stranger. Which house has the baker? He has neither yours nor mine, but he has that of his good brother. Which carriage have I? Have I mine, or that of the peasant? You have neither yours nor that of the peas-

ant, you have that which I have. Have you my handsome carriage? I have it not, but the Frenchman has it. What has the Frenchman? He has nothing. What has the shoemaker? He has something pretty. What pretty thing has he? He has his pretty shoe. Is the shoemaker right? He is not wrong, but his neighbour, the baker, is right. Is your horse hungry? He is not hungry, but he is thirsty. Have you the hay of my ass, or yours? I have that which my brother has. He has not the same horse, but the same coat. Has he my umbrella? He has it not.

FOURTEENTH LESSON.

1. Most words ending in અ (understood) form their plural by changing the અ into ઝો; as, માણસ a man, માણસો men.

2. Most words ending in ઝો and ળ form their plural by changing these terminations into ઝા and ઝાં; as, ઘોડા a horse, ઘોડા horses, કુતરો, કુતરે, a dog, કુતરાં dogs.

3. Most words ending in ઝા and ળ form their plural by adding ઝો; as, કાઝા sex, કાઝાઝો sexes, બકરી a she-goat, બકરીઝો she goats.

The hats,

ટોપીઝો.

the buttons,

બોરોઝાં, બોરીઝાંઝો.

the tables,

મેજો.

the houses,

ઘરો, મુકામો, હવેલીઝો,
ઠેકાણાં.

the ribbons,

પટ્ટીઝો, ફીતો.

the threads,

દોરા.

the tailors,

દરજીઝો.

the notes,

ચિઠીઝો.

the boys,

છોકરાઝો.

the European,

યુરોપિયન.

The men,
The good boys,
The ugly dogs,
Have you my good books ?

I have your good books.

માણસો.
તે શારા છોકરાઓ.
તે બદસુરત કૂતરાઓ.
તમારી પાસે મારી શારી ચોપ-
ડીઓ છે ?
મારી પાસે તમારી શારી ચોપ-
ડીઓ છે.

EXERCISES.

Have you the tables? Yes, sir, I have the tables. Have you my tables? No, sir, I have not your tables. Have I your buttons? You have my buttons. Have I your fine houses? Has the tailor the buttons? He has not the buttons, but he has the thread. Has your tailor my good buttons? My tailor has your gold buttons. What has the boy? He has the gold strings. Has he my silver strings, or my gold strings? Has the Frenchman the fine houses, or the gold letters? He has neither the good houses, nor the good notes. What has he? He has his good friends. Has this man my fine umbrellas? He has not your handsome umbrellas, but he has your good clothes. Has somebody my good spectacles? Nobody has your good spectacles. Has the son of the tailor my good knives or my good thimble? He has neither your good knives nor your good thimble, but he has the ugly clothes of the great boys of the continent. Have I the good ribbons of your friend? You have not the good ribbons of my friends, but you have the handsome carriage of my neighbour. Has your friend the pretty sticks of the shoemaker, or the pretty dogs of my good tailor? My has the fine books of my good shoemaker, but he has neither the pretty sticks of the tailor, nor the pretty dogs of your good tailor. Is your neighbour right or wrong? He is neither wrong nor right. Is he hungry or thirsty? He is neither thirsty nor hungry.

FIFTEENTH LESSON.

'The Englishman,
the German,
the Turk, Turkey,
the small books,
the great horses.
those, these.

અંગરેજ.

જર્માન.

તુરક. તુરકી.

તે નાહાની ચોપડીઓ.

તે મોટા ઘોડાઓ.

જે ... તે; એ ... આ.

Have you the books which the
men have ?

જે ચોપડીઓ તે માણુશો પાસે,
તે તમારી પાસે છે ?

have not those which the
men have, but I have these
which are here.

જે માણુશોની પાસે છે, તે
મારી પાસે નથી, પણ જે
હીઆં છે, તે મારી પાસે છે.

Have you the same books
which I have ?

જે, ચોપડીઓ મારી પાસે છે,
તેજ તમારી પાસે છે ?

The Italian, the Italians.

તે ઈટાલયન, ઈટાલયનો.

The Spaniard, the Spaniards.

તે સ્પાનયારડ, સ્પેનયારડો.

Which books have you ?

તમારી પાસે કઈ ચોપડીઓ છે ?

Have you these books or
those ?

તમારી પાસે એ કે તે ચોપડી-
ઓ છે ?

I have neither these nor those.

મારી પાસે આ કે તે નથી.

I have neither these of the
Spaniards, nor those of the
Turks.

મારી પાસે સ્પેનયારડની આ
કે તુરકોની તે નથી.

EXERCISES.

Have you these horses or those ? I have not these, but I have those. Have you the coats of the French, or those of the English ? I have not these of the French, but I have those of the English. Have I the pretty sheep of the Turks ?

Those of the Spaniards. I have neither these of the Turks, nor those of the Spaniards, but I have those of my brother. Has your brother the pretty asses of the Spaniards, or those of the Italians? He has neither these of the Spaniards, nor those of the Italians, he has the pretty asses of the French. Which oxen has your brother? He has those of the Germans. Has your friend my large letters, or those of the Germans? He has neither those nor these. Which letters has he? He has the small letters which you have. Have I these three houses or those? You have neither these, nor those. Which houses have I? You have those of the English. Has anybody the gold buttons of the great tailor? Nobody has the gold buttons of the tailor, but somebody has those of your friend.

SIXTEENTH LESSON.

Have you my handsome cup?

તમારી પાસે માફે સુંદર પે-
આલું છે?

Has he my pretty cups?

તેની પાસે મારાં સુંદર પેઆ-
લાં છે?

He has them.

તેની પાસે તેઓ છે.

The man has them.

તે માણુશની પાસે તેઓ છે.

He has them not.

તેની પાસે તેઓ નથી.

The men have them.

તે માણુશોની પાસે તેઓ છે.

Have the men them?

શું, માણુશોની પાસે તેઓ છે?

Have you my chairs or his?

તમારી પાસે મારી કે તેની
ખુરશીઓ છે?

I have neither yours nor his.

મારી પાસે તમારી કે તેની
નથી.

Which chairs have you?

તમારી પાસે કઈ ખુરશીઓ છે?

I have mine.

મારી પાસે મારીજ છે.

Some sugar.

કંઈ ખાંડ.

Some bread.

કંઈ રોટલી.

some salt.

કંઈ મીઠું.

EXERCISES.

Have I the notes of the stranger, or those of my boy? You have neither these of the stranger, nor those of your boy, but you have those of the Turks. Has the Turk my pretty horse? He has him not. Which horse has he? He has his. Has your neighbour my hen or my sheep? My neighbour has neither your hen nor sheep. What has he? He has nothing good. Have you any thing pretty? I have nothing pretty. Are you fatigued? I am not fatigued. Which rice has your friend? He has that of his merchant. Which sugar has he? He has that which I have. Has he the good coffee of your merchant, or mine? He has neither yours nor mine, he has his. Which vessels has the Frenchman? He has the vessels of the English. Which houses has the Spaniard? He has the same as you have? Has he my good knives? He has your good knives. Has he the thread stockings which I have? He has not the same which you have, but he has those of my brother.

SEVENTEENTH LESSON.

Some good cheese.

કંઈ શાઈ પનીર.

Some good bread.

કંઈ શારો રોટલી.

Have you some wine?

તમારી પાસે કંઈ વૈન છે?

I have some.

મારી પાસે કંઈ છે.

Have you some water?

તમારી પાસે કંઈ પાણી છે?

Have you any good wine?

તમારી પાસે કંઈ શારો વૈન છે?

Have I any good cloth?

મારી પાસે કંઈ શાઈ લુગડું છે?

Have you any shoes?

તમારી પાસે કંઈ જોડા છે?

I have some (of them).

મારી પાસે તેઓમાંથી કેટ-

લાક છે.

Have you good or bad horses? તમારી પાસે શારા કે નશારા
ધોડા છે ?

I have some (of them) good ones. મારી પાસે તેઓમાંથી કેટ-
લાક શારા છે.

Some, કંઈ, is used of quantity, and કેટલોક of number ;
the latter is declined like an ordinary noun for gender,
number, and case.

Have you good or bad wine ? તમારી પાસે શારે કે નશારે
વૈન છે ?

I have good wine. મારી પાસે શારે વૈન છે.

Have you good or bad water ? તમારી પાસે શાઈ કે નશાઈ
પાણી છે ?

I have some good water. મારી પાસે કંઈ શાઈ પાણી છે.

EXERCISES.

Have you my good combs? I have them. Have you the
good horses of the English? I have them not. Which
brooms have you? I have those of the strangers. Have you
my clothes, or those of my friends? I have neither yours
nor those of your friends. Have you his or mine? Has the
Italian the good cheeses which you have? He has not those
which I have, but he has those which you have. Has your
boy my good pencils? He has them. Has he the nails of
the carpenter? He has them not. What has he? He has
his iron nails. Has anybody the thimbles of the tailors?
Nobody has them. Who has the vessels of the Spaniards?
The English have them. Have the English these vessels,
or those? The English have these vessels. Have your bro-
thers my knives, or theirs? Have I your hens, or those of
the cooks? You have neither mine, nor those of my cook.
Which hens have I? You have those of the good peasant.
Who has my good oxen? Your servants have them. Have
the Germans my oxen? The Germans have them not, but
the Turks have them. Who has my wooden table? Your
boys have it. Who has my good bread? I have it.

EIGHTEENTH LESSON.

Not a, none, no, not any, કોઈ નહીં, or કોઈ નથી, is generally used for animate things; and કંઈ નહીં, or કંઈ નથી, for inanimate.

Have you some wine?

I have none.

Have you no bread?

Have you no shoes?

Have you any?

Has the man any?

He has none.

Has he good books?

He has some.

The American,

the Irishman,

the Scotchman,

the Dutchman,

the Russian.

તમારી પાસે કંઈ વૈન છે ?

મારી પાસે કંઈ નથી.

તમારી પાસે કંઈ રોટલી નથી ?

તમારી પાસે કંઈ જોડા નથી ?

તમારી પાસે કંઈ છે ?

માણુરાની પાસે કંઈ છે ?

તેની પાસે કંઈ નથી.

તેની પાસે સારી ચાપડીઓ છે ?

તેની પાસે કંઈ છે.

આમેરીકાન.

આઈરીશ માણુરા.

સ્કોટ.

ડચ, વિલંદા.

રુસીઆન.

EXERCISES.

Have you some sugar? I have some of it. Have you good coffee? I have some of it. Have you some salt? I have some of it. Have I good salt? You have some of it. Have I shoes? You have some of them. Have I pretty dogs? You have some of them. Has the men good honey? He has some of it. The man, what has he? He has good bread. The shoemaker, what has he? He has pretty shoes. Has the sailor biscuits? He has some. Has your friend good or bad coffee? I have some good. Have you good or

bad wood? I have some good. Have I good or bad oxen? You have some bad. Has your brother good or bad cheese? He has neither good nor bad. What good thing has he? He has good friends. Who has some cloth? My neighbour has some. Who has money? The French have some. Who has gold? The English have some. Who has good horses? The Germans have some. Who has good hay? This ass has some. Who has good bread? This Spaniard has some. Who has good books? These Frenchmen have some. Who has fine vessels? These English have some. Has anybody some wine? Nobody has any. Has the Italian good or bad horses? He has some ugly. Have you stone or wooden tables? I have neither wooden nor stone. Has your boy my pretty books? He has not those of your boy, but he has mine. Has he good thread stockings? He has some. What has the Turk? He has nothing.

NINETEENTH LESSON.

The hatter,
the carpenter,
one, two, three,
Have you a looking glass?
I have one.
Have you a book?
I have none.
And,
Have you a good round hat?
Has he a fine house?
He has one.
He has none.
I have two.
He has three.

ટોપીવાલો.
શુ થાર.
એક, બે, ત્રણ.
તમારી પાસે આરસી છે?
મારી પાસે એક છે.
તમારી પાસે ચોપડી છે?
મારી પાસે કંઈ નથી.
અને, ને, તથા.
તમારી પાસે શારી ગોલ ટોપી છે?
તેની પાસે સુંદર ઘર છે?
તેની પાસે એક છે.
તેની પાસે કંઈ નથી.
મારી પાસે બે છે.
તેની પાસે ત્રણ છે.

You have four.

તમારી પાસે ચાર છે.

Have you five good horses?

તમારી પાસે પાંચ શારા ધો-
ડા છે?

I have six.

મારી પાસે છ છે.

I have six good ones, and
seven bad ones.

મારી પાસે છ શારા તથા સાત
નકારા છે.

EXERCISES.

Has the American good money? He has some. Have the Dutch good cheese? Yes, sir, the Dutch have some. Has the Russian no cheese? He has none. Have you good stockings? I have some good. Have you good coffee? I have none. Have you bad coffee? I have some. Has he good water? He has some. Has the Irishman good wine? He has none. Has he good water? He has some. Has he some? Has the Scotchman good salt? He has none. What has the Dutchmen? He has fine vessels. Have I bread? You have none. Have I good friends? You have none. Who has good friends? The Frenchman has some. Has your servant clothes or brooms? He has good brooms, but he has no clothes? Has anybody some hay? Somebody has some. Who has some? My servant has some. Has this man some bread? He has good shoes. My shoemaker has some. Have you the good hats of the Russians, or those of the Dutchmen. I have neither the good hats of the Russians nor these of the Dutchmen. I have those of the Irishmen. Which sacks has your friend? He has the good sacks of the merchants. Has your boy the good hammers of the carpenters? No, sir, he has them not. Has this little boy some sugar? He has none. Has the brother of your friend good combs? The brother of my friend has none, but I have some. Who has good wooden chairs? Nobody has any.

TWENTIETH LESSON.

How much?

કેટલા, કેટલી, કેટલું.

How many?

કેટલા, કેટલી, કેટલાં.

How many hats ?

How many knives ?

How much bread ?

But, only.

How many tables have you ?

I have but two (of them).

I have but one good one.

Eight, nine, ten,

of what quality ?

of what size ?

What table have you ?

I have a wooden table.

What tables has he ?

He has stone tables.

What book has your friend ?

He has a pretty book.

What paper have you ?

I have pretty paper.

What sugar has he ?

He has good sugar.

Our,

Our.

કેટલી ટોપીઓ ?

કેટલી પાલીઓ ?

કેટલી રોટલી ?

માત્ર, પણ, કેવલ, ૨૩૮.

કેટલી મળે તમારી પાસે છે ?

મારી પાસે બે માત્ર છે.

મારી પાસે માત્ર એકજ શારી છે.

આઠ, નવ, દસ.

કેહેવો, કેહેવી, કેહેવું.

કેવડો, કેવડી, કેવડું.

તમારી પાસે કેવી મેજ છે.

મારી પાસે લાકડાંની મેજ છે ?

તેની પાસે કેવી મળે છે ?

તેની પાસે પથરની મળે છે.

તમારા મિત્રની પાસે કેવી ચોપડી છે ?

તેની પાસે સુંદર ચોપડી છે.

તમારી પાસે કેવો કાગલ છે ?

મારી પાસે સુંદર કાગલ છે.

કેવી ખાંડ તેની પાસે છે ?

તેની પાસે શારી ખાંડ છે.

આપણો, આપણી, આપણું.

હમારો, હમારી, હમારું.

EXERCISES.

Have you a good servant ? I have one. Has your hatter a fine house ? He has two. Have I a pretty gold ribbon ? You have one. What has the upholsterer ? He has fine tables. Has he a fine round table ? He has one. Has the baker a great looking-glass ? He has one. Has the Scotchman the friends which I have ? He has not the same which

you have, but he has good friends. Has he your good books? He has them. Have I their good hammers? You have them not, but you have your good iron nails. Has this hatter my good hat? He has not yours, but he has his. Have I my good shoes? You have not yours, you have his. Who has mine? Somebody has them. Has anybody two letters? The brother of my neighbour has three. Has your cook two sheep? He has four. Has he six good hens? He has three good, and seven bad. Has the merchant good wine? He has some. Has the tailor good clothes? He has none. Has the baker good bread? He has some. What has the carpenter? He has good pencils, good coffee, good honey, and good biscuits. Who has good iron? My friend has some. Am I wrong or right? You are wrong. Is anybody sleepy? The shoemaker is sleepy and hungry. Is he fatigued? He is not fatigued. Has your valet the glasses of our friends? He has not those of your friends, but he has these of his great merchants. Has he my wooden chair? He has not yours, but he has that of his boy. Are you thirsty? I am not thirsty, but I am very hungry.

How many friends have you? I have two good friends. Have you eight good chests? I have nine of them. Has your friend ten good brooms? He has but three. Has he two good vessels? He has but one. How many hammers has the carpenter? He has but four. How many shoes has the shoemaker? He has ten of them. Has the young man ten good books? He has but five. Has the painter seven good umbrellas? He has not seven, but he has one of them. How many corks have I? You have but three. Has our neighbour our good bread? He has not ours, but he has that of his brother. Has our horse hay? He has some of it. Has the friends of the tailor good buttons? He has some of them. Has he gold buttons? He has no gold buttons, but he has silver buttons. How many oxen has our brother? He has no oxen. How many coats has the young man of our neighbour? The young man of our neighbour has but one coat, but the friend of your friends has three. Has he our good sheep? He has them. Have I his? You have not his, but you have ours. How many good sheep have I? Who has our silver candlesticks? The boy of our merchant has them. Has he our great birds? He has not ours, but those of this tall Irishman. Has the Italian large eyes and large feet? He has not.

Who has my large thread stockings? The Spaniard has some of them. Has he any cheese? He has none. Has he wheat? He has some. What kind of wheat has he? He has good wheat. What kind of rice has our cook? He has good rice. What pencils has our merchant? He has good pencils. Has our baker good bread? He has good wine and good bread.

Who is thirsty? Nobody is thirsty, but the friends of our neighbour is sleepy. Who has our iron knives? The Scotchman has them. Has he them? He has them. What friends have you? I have good friends. Is the friend of our Englishman right? He is neither right nor wrong. Has he good little birds and good little sheep? He has neither birds nor sheep. What has the Italian? He has nothing. Has the boy of our tailor anything handsome? He has nothing pretty, but he has something ugly. What ugly thing has he? He has an ugly dog. Has he an ugly horse? He has no horse. What has our young friend? He has nothing. Has he a good book? He has one. Has he good salt? He has none.

TWENTY-FIRST LESSON.

Few, a little.
much,
many, plenty,
Much wine.
Much money,
Have you much good wine?

I have much of it.
Have you much money?
I have much of it.
Too much.

થોડા, થોડી, થોડું.
ઘણો, ઘણી, ઘણું.
ઘણા, પુષ્કલ.
ઘણો વૈન.
ઘણો પૈસો.
તમારી પાસે શારો વૈન ઘણો
છે?
મારી પાસે ઘણો છે.
તમારી પાસે ઘણો પૈસો છે?
મારી પાસે ઘણો છે.
બહુ ઘણો, બહુ ઘણી, બહુ
ઘણું.

You have too much wine.

તમારી પાસે બહુ ઘણો વૈન છે.

We,

આપણે, આપણે, હમે, અમે.

We have,

આપણી પાસે છે.

We have not,

આપણી પાસે નથી.

We have not much money.

આપણી પાસે ઘણો પૈસો નથી.

Enough,

બરા.

Money enough.

બરા પૈસો.

Knives enough.

બરા પાલીઆ.

Little.

લગાર, જરા, જરીક, લગરીક.

Not much, but little.

ઘણું નથી, પણ લગાર છે.

Have you wine enough?

તમારી પાસે બરા વૈન છે?

I have not much, but enough.

મારી પાસે ઘણો નથી, પણ

બરા છે.

A little wine.

લગાર વૈન.

A little salt.

લગાર મીઠું.

Courage,

હિંમત f.

You have not much courage.

ઘણી હિંમત નથી.

We have but few friends.

આપણી પાસે માત્ર, થોડાજ

મિત્રો છે.

Have you many friends?

તમને ઘણા મિત્રો છે?

We have but a few.

આપણને (હમને) માત્ર થોડાજ

છે.

You have not much money.

તમારી પાસે ઘણો પૈસો નથી.

Has the stranger much money?

પરદેશીની પાસે ઘણો પૈસો છે?

He has only a little.

તેની પાસે માત્ર થોડો છે.

Have you much coffee? I have only a little. Has your friend much water? He has much of it. Has the stranger much wheat? He has not much of it. What has the American? He has a great deal of sugar. What has the Russian? He has much salt. Have we much rice? We have only a little. What have we? We have much wine, much water, and many friends. Have we much gold? We have only a little, but we have enough. Have you many boys? We have a few. Has our neighbour much hay? He has enough. Has the Dutchman much cheese? He has much. Has this man courage? He has none. Has this stranger money? He has not much, but enough. Has the boy of the painter (or painter's boy) candles? He has some.

TWENTY-SECOND LESSON.

The pepper (black),	મરિ <i>n.</i>
the flesh; food,	માંસ <i>n.</i> ; ખોરાક <i>m.</i>
the vinegar,	સિરકેા.
the beer.	બીઅર <i>n.</i>
a few, some, any,	થોડા, કાંઈ, કાંઈએક.
Have you any books?	તમારી પાસે કંઈ ચોપડીઓ છે ?
I have some,	મારી પાસે થોડી છે.
He has some.	તેની પાસે કંઈ છે.
I have only some knives.	મારી પાસે માત્ર થોડી પાલી-ઓ છે.
You have only some.	તમારી પાસે માત્ર થોડી છે.
A florin, rupee,	રૂપીઆ.
a shilling; a farthing,	અડધો; બે પૈ, દુકાની.
a sixpence; a pound,	પાવહું; દસ રૂપીઆ.
three half-pence.	આનો.

a penny ; half-penny,
another, the other.
no others,

I have no other horse.

I have no other,
another horse,
other horses,

Have you other horses ?

I have others.

I have no others.

The shirt,
the body,
the leg,
the head,
the arm,
the heart,
the month,
the work, (book),
the volume,

The date,

What date ?

The first,

the second,

the third,

the fourth.

આડપૈ ; ચારપૈ, ફદીજી.

બિન્ને, બિજી, બિન્નું.

કંઈ નહીં, કંઈ નથી.

મારી પાસે બિન્ને ઘોડો નથી.

મારી પાસે બિન્ને કોઈ નથી.

બિન્ને ઘોડો.

બિન્ન ઘોડા.

તમારી પાસે બિન્ન ઘોડા છે ?

મારી પાસે બિન્ન છે.

મારી પાસે બિન્ન નથી.

બદની, કુડતું, ખમીસ *n.*,

બદન *n.*

ટાટિઓ, ટાંગ *f.*, ટંગડી.

માથું, મસ્તક *n.*, શિર *n.*

ભુજ *m.*, ભુજ *f.*

અતઃકરણ *n.*, દીલ *n.*, હૃદયજી.

મહિનો, માહ *n.*, માસ *m.*

લેખ *m.*, ગ્રંથ *m.*

પુસ્તક *n.*, જીલદ *f.*

તારીખ *f.*, તિથિ.

શી તારીખ ?

પેહેલો, પેહેલી, પેહેલું, Engl.

date or cardinal num-

ber ; પડવો the first day

of the Hindu lunar

month.

બિન્ને, બિજી, બિન્નું ; બીજ

lunar month.

ત્રીજો, ત્રીજી, ત્રીજું ; ત્રીજ.

ચોથો, ચોથી, ચોથું ; ચોથ.

The fifth,
the sixth,
the seventh,
the eighth,
the ninth,
the tenth,
the eleventh,

the twelfth,
the thirteenth,
the fourteenth,
the fifteenth,

the sixteenth,
the seventeenth,
the eighteenth,
nineteenth, twentieth,
twenty-first, twenty-second,
twenty-ninth, thirtieth,
thirty-first, thirty-ninth,

fortieth, forty-ninth,
fiftieth, sixtieth,
seventieth, eightieth,
ninetieth, one hundredth,
two hundredth, one thou-
sandth,

one hundred thousandth,
ten millions,

પાંચમે, મી, મું; પાંચેમ.
છઠ્ઠે, ઠી, ઠું, છઠ્ઠે.
સાતમે, મી, મું, સાતેમ.
આઠમે, મી, મું, આઠેમ.
નવમે, મી, મું, નોમ.
દશમે, મી, મું, દશેમ.
અગિયારમે, મી, મું, અગિ-
યારસ.

બારમે, મી, મું, બારસ.
તેરમે, મી, મું, તેરસ.
ચૌદમે, મી, મું, ચૌદસ.
પંદરમે, મી, મું; પુનેમ day
of full moon; અમાસ last
day of the lunar month.

સોલમી.

સતરમી.

હરાડમી.

ઓગણીસમી, વીસમી.

એકવીસમી, બાવીસમી.

ઓગણતીસમી, ત્રીસમી.

એકત્રીસમી, ઓગણચાલી-
સમી.

ચાલીસમી, ઓગણપચાસમી.

પચાસમી, સાઠમી.

સીતેરમી, એસીમી.

નેવુંમી, સોમી.

બસેમી, હજારમી.

લાખમી.

એક કરોડ, કોડ.

Have you the first or the
second book?

તમારી પાસે પહેલી કે બિજી
ચોપડી છે?

I have the third and the
fourth.

મારી પાસે ત્રિજી તથા ચોથી
છે.

Which volume have you?

તમારી પાસે કયું પુસ્તક છે?

I have the fifth, sixth, and
seventh.

મારી પાસે પાંચમું, છઠ્ઠું, તથા
સાતમું છે.

EXERCISES.

Have we good letters? We have some. We have none. Has the carpenter good bread? He has some. He has none. Has he good honey? He has none. Has the Englishman a good horse? He has one. What have we? We have a good horse. Who has a fine house? The German has one. Has the Italian many pretty looking-glasses? He has many, but he has little wheat. Has my good neighbour the same horse which you have? He has not the same horse, but he has the same carriage. Has the Turk the same vessels which you have? He has not the same, he has those of the Russians.

How many servants have we? We have only one, but our brothers have three. What knives have you? We have iron knives. What sack has the peasant? He has a thread sack. Has the young man our great letters? He has them not. Who has our pretty notes? The father of the sailor has them. Has the carpenter his nails? The carpenter has many iron nails, and the hater many paper hats. Has the painter fine gardens? He has many, but his brother has but a few. Have you many glasses? We have a few. Have you enough wine? We have enough. Has anybody my brooms? Nobody has them. Has the friend of your hatter our combs or yours? He has neither yours nor ours, he has his. Has your boy my note or yours? He has that of his brother. Have you my stick? I have not yours, but that of the merchant. Have you my glove? I have not yours, but I have those of my good neighbour.

Have you any knives? I have some. Have you many sheep? I have only a few. Has the friend of the great painter many looking-glasses? He has only a few. Have you any rupees? I have some of them. How many rupees

have you? How many volumes has your servant? He has only a few; he has only two. Have the men the fine glasses of the Italians? The men have not them, but we have them. What have we? We have a great deal of money. Have you the Dutchwoman's or the German lady's ear-ring? I have neither the one nor the other. Has the boy of the peasant the pretty or ugly letter? He has neither the one nor the other. Has he the gloves of the merchant or those of his brother? He has neither the one nor the other. Which glove has he? He has his. Have we the horses of the English, or those of the Germans? We have neither the one nor the other. Have we the umbrellas of the Spaniards? We have them not, the Americans have them. Have you much pepper? I have only a little, but enough. Have you much vinegar? I have only a little. Have the Russians much meat? The Russians have much of it, but the Turks have only a little. Have you no other pepper? I have no other. Has the sailor many shirts? He has not many, he has only two. Have you a wooden leg? I have no wooden leg, but a good heart. Has this man a good heart? He has a good head and a good heart. How many arms has this boy? He has only one, the other is of wood. What kind of a head has this boy? He has a good head.

Which volume have you? I have the first. Have you the second volume of my work? I have it. Have you the third or the fourth book? I have neither the one nor the other. Have you the fifth or the sixth volumes? We have neither the one nor the other. Which volumes have we? We have the seventh. What date of the month is it? It is the seventh. Is it not the eleventh? No, sir, it is the tenth. The French have them. Has the youth a good head? He has not much brains, but he has a good heart. How many arms has the man? He has two. Has he any rupees? He has six. Have you another stick? I have another. What other stick have you? I have another iron stick. Have you any gold candlesticks? We have some. Have these men any vinegar? These men have none, but their friends have some. Have our boys candles? Our boys have none, but the friends of our boys have some. Have you other sacks? I have no others. Have you other cheeses? I have others. Have you other meat? I have some.

TWENTY-THIRD LESSON.

Have you the first or the
second volume of my work ?

Both.

I have both.

Have you my book or my
stick ?

I have both the one and the
other.

Yet, any more, still,
Have you buttons still ?

Have you wine still ?

I have still some.

Has he any more bread ?

He has still some.

Have I still books ?

You have still some.

Not any more, no more.

I have no more wine.

Have you vinegar still ?

I have no more.

Has he bread still ?

He has no more.

I have no more dogs.

I have no more horses.

તમારી પાસે મારા ગ્રંથમાંનું
પેહેલું કે બિજી પુસ્તક છે?
બંને.

મારી પાસે બંને છે.
તમારી પાસે મારી ચોપડી કે
લાકડી છે?
મારી પાસે બંને છે.

હજી, હજી સુધી, હવે કંઈ.
તમારી પાસે હવે કંઈ બોરીઆં
છે?

તમારી પાસે હવે કંઈ વૈન છે?
મારી પાસે હજી કંઈ છે.
તેની પાસે હજી કંઈ રોટલી છે?
તેની પાસે હજી સુધી છે.
મારી પાસે હજી સુધી ચોપડી-
ઓ છે?

તમારી પાસે હજી સુધી કંઈ છે?
કંઈ નહીં, કંઈ નથી.

મારી પાસે કંઈ વૈન નથી.
તમારી પાસે હવે કંઈ સરકો છે?
મારી પાસે કંઈ નથી.
તેની પાસે હવે કંઈ રોટલી છે?
તેની પાસે કંઈ નથી.

મારી પાસે કંઈ કુતરા નથી.
અમારી પાસે કંઈ ઘોડા નથી.

Not much, no more, only, few.

Have you still much wine?

I have only a little of it.

Have you still many books?

I have not many of them.

One more book,

one more good book,

a few more books,

Have we any more hats?

We have a few more.

Has he a few good knives
more?

He has a few more.

લગાર, લગરીક, જરા, થોડું.
તમારી પાસે હવે કંઈ ઘણું
વેન છે?

મારી પાસે જરા છે.

તમારી પાસે હવે કંઈ ઘણી ચા-
પડીઓ છે?

મારી પાસે થોડી છે.

એક બિજી ચાપડી.

એક બિજી શારી ચાપડી.

થોડી બિજી ચાપડીઓ.

તમારી પાસે કંઈ બિજી ટોપી-
ઓ છે?

અમારી પાસે થોડીએક છે.

તેની પાસે કંઈ થોડીએક
બિજી શારી છુરીઓ છે?

તેની પાસે થોડીએક છે.

EXERCISES.

Which volume of his work have you? I have the second. How many volumes does that work consist of? It consists of three. Have you my work or that of my brother? I have both. Has the stranger my comb or my knife? He has both. Have you your bread or cheese? I have both. Have you my glass or that of my friend? I have neither the one nor the other. Have we still hay? We have some still. Has our merchant still some pepper? He has some still. Has he still candles? He has still some. Have you some coffee? We have no more, but we have still some vinegar. Has the German still some water? He has no more, but he has still some meat. Have we still some gold ribbons? We have no more gold ribbons, but we have still some silver ribbons. Has our friend still some sugar? He has no more. Have I still some beer? You have no more. Has our young man still some friends? He has not any.

Has your brother still a horse? He has still a good one. Have you still one? I have still one. Has the peasant still an ox? He has still one. Have you still any gardens? We have still some. What have you still? We have still some good vessels, and good sailors. Has our brother still any friends? He has still some. Have I still a little money? You have still a little. Have you still courage? I have no more. Have you still much money? I have still a great deal, but my brother has more. Has he salt enough? He has not enough. Have we buttons enough? We have not enough. Has the good son of your good tailor enough buttons? He has not enough.

TWENTY-FOURTH LESSON.

Several.	કેટલાએક.
the father,	બાપ <i>m.</i>
the son,	દિકરો, પુત્ર <i>m</i>
the child,	છોકરું.
the captain,	નાયુદા <i>m.</i>
the tea,	ચાહ <i>f.</i>
the cake,	પુરી.
several children,	કેટલાએક છોકરાં.
as much,	જેટલો, જેટલી, જેટલું.
as many,	જેટલા, જેટલી, જેટલાં.
as much as,	જેટલું — તેટલું.
as many as,	જેટલાં — તેટલાં.
As much bread as wine,	જેટલી રોટલી તેટલો વૈન.
As many men as children,	જેટલાં માણસ તેટલા છોકરાં.
Have you as much gold as silver?	તમારી પાસે જેટલું રૂપું તેટલું સુનું છે?
I have as much of this as of that.	મારી પાસે જેટલું તેમાંનું તેટલું એમાંનું છે.

Quite as much.

I have quite as much of this
as of that.

The enemy,
the finger,
the little finger,
the middle finger,
the boot, shoe,
more,
more bread,
more men,
than,

More bread than wine.

More men than children.

More of this than of that.

I have more of your sugar
than of mine,

Less (fewer).

Less water than wine.

Less (fewer) than I have.

Than he has,
than you have,
than they,

As much as you have,

As much as he has,

As much as they have.

જેટલું જોઈએ — તેટલું.

મારી પાસે જેટલું તેમાંનું તે-
ટલું આમાંનું છે.

શત્રુ *m.*, દુશ્મન *m.*, *f.*

આંગળી.

ટચલી આંગળી.

મધ્યમા *f.*

જોડો.

વધારે, બિજું.

વધારે રોટલી.

વધારે માણસો.

કરતાં, થી.

વૈન કરતાં વધારે રોટલી.

છોકરાં કરતાં વધારે માણસો.

તે કરતાં આ વધારે.

મારી પાસે મારી આંડ કરતાં
તમારી વધારે છે.

ઓછું, થોડું, કમતિ, કમી.

વૈન કરતાં ઓછું પાણી.

મારી પાસે છે, તે કરતાં ઓછું.

તેની પાસે છે, તે કરતાં.

તમારો પાસે છે, તે કરતાં.

તેઓ કરતાં.

તમારી પાસે જેટલું છે — તેટલું.

તેની પાસે જેટલું છે — તેટલું.

તેઓની પાસે જેટલું છે —
તેટલું.

EXERCISES.

Have you a coat ? I have several. Has he a looking
glass ? He has several. What kind of looking glass has he ?

He has a pretty looking-glass. Who has my good cakes? Some men have them. Has your brother a child? He has several? Have you as much coffee as honey? I have as much of the one as of the other. Has he as much tea as beer? He has as much of the one as of the other. Has this man as many enemies as friends? He has as many of the former as of the latter. Has your friend's son as many shirts as coats? He has as many of the one as of the other. Have we as many boots as shoes? We have as many of the former as of the latter. Has your father as much gold as silver? He has more of the former than the latter. Has he as much tea as coffee? He has more of the former than the latter. Has the captain as many sailors as vessels? He has more of the former than the latter. Have you as many sheep as I? I have quite as many. Has the stranger as much courage as we? He has quite as much. Have we as much good as bad paper? We have as much of the former as of the latter. Have we as much cheese as bread? We have more of the former than of the latter. Has your son as many cakes as coats? He has more of the former than of the latter, more of the one than the other.

How many children have you? I have only one, but my brother has more than I, he has five. Has your son as much talent as mine? He has less talents than yours, but he has more courage; my children have more courage than yours. Have I as much money as you? You have less than I. Have you as many books as I? I have fewer than you. Have I as many enemies as your father? You have fewer than he. Have the Americans more children than we? They have fewer than we. Have we as many vessels as the English?

Who has fewer friends than we? Nobody has fewer. Have you as much of my tea as of yours? I have as much of yours as I have of mine. Have I as many of your books as I have of mine? You have fewer of mine than of yours. Has the Spaniard as much of your money as of his? He has less of his than of ours. Has your baker less bread than money? He has less of the former than of the latter. Has our merchant fewer horses than dogs? He has fewer of the former than of the latter, he has fewer of the one than of the other. He has fewer horses than we, and we have less bread than he. Have our neighbours as many carriages as we? We have fewer than they, We have less wheat and meat than they. We have a little wheat and meat.

TWENTY-FIFTH LESSON.

All verbs in the Gujarati language terminate in the infinitive mood in *વે, વી, વું.*

A wish, a mind, a desire,
the time,

ઈછી *f.*, ચાહી *m.*, મન *n.*
વખત *f.m.*, વેલા *f.*, કાલ *m.*
સમય *m.*, નવરાસ *f.*, કુર-
સત *f.*, અવકાશ *m.*

to work,
to speak.

કરવું.
બોલવું.
તમને કામ રવાની ઇછા છે?
મને કામ કરવાની ઇછા છે.
તેને બોલવાની હિંમત નથી.
કાપવું.

Have you a mind to work?
I have a mind to work.
He has not courage to speak.

તેઓને કાપવા.
તેમાંથી કંઈ કાપવું.
તેને ઝાડ કાપવાની વખત છે?
તેને કંઈ કાપવાની વખત છે.
વેચાથી લેવું, ખરીદવું, ખરીદ
કરવું

To cut,
to cut them.
to cut some of it,

Has he time to cut trees?
He has time to cut some.
To buy,

કંઈવધારે ખરીદવું.
એક ખરીદવું.
એક વધારે ખરીદવું.
એક વધારે ઘોડો ખરીદવાનું
તમને મન છે?
એક વધારે ખરીદવાનું મને
મન છે.

to buy some more.
to buy one,
to buy one more,

Have you a mind to buy one
horse more?
I have a mind to buy one
more.
Have you a mind to buy some
books?

કંઈ ચોપડીઓ ખરીદવાનું
તમને મન છે?

I have a mind to buy some
but I have no time, and no
money.

મને કંઈ ખરીદ કરવાનું મન
છે, પણ મારી પાસે કંઈ
વખત તથા પૈસા નથી.

Has he time to work ?

તેને કામ કરવાની વખત છે ?

He has time, but no mind to
work.

તેને વખત છે, પણ તે કામ
કરવા ચાહતો નથી.

EXERCISES.

Have you still a mind to buy the house of my friend? I have still a mind to buy it, but I have no more money. Have you time to work? I have time, but no mind to work. Has he time to cut sticks? He has time to cut some. Have you a mind to cut the bread? I have a mind to cut some, but I have no knife. Have you time to cut some cheese? I have time to cut some. Has he a mind to cut the tree? He has a mind to cut it, but he has no time. Has he time to cut the cloth? He has time to cut it. Have I time to cut the trees? You have time to cut them. Has the painter a mind to buy a horse? He has a mind to buy two. Has your captain time to speak? He has time, but he has no mind to speak.

Have you a mind to buy a horse? I have a mind to buy one. Have I a mind to buy a horse? You have a mind to buy one. Has your brother a mind to buy a big ox? He has a mind to buy a small one. We have a mind to buy small oxen. How many horses do you intend to buy? I intend to buy four. Has anybody a mind to buy a broom? This man has a mind to buy one. What does that man intend to buy? He has a mind to buy a handsome carriage, three pretty horses, good tea, and good meat.

Have you a mind to speak? I have a mind, but I have no time to speak. Have you the courage to cut your arm? I have not the courage to cut it. Am I right to speak? You are not wrong to speak, but you are wrong to cut my trees. Has your friend's son still a mind to buy a bird? He has still a mind to buy one. Have you still a mind to buy a new coat? I have still a mind to buy one. Have we still a mind to buy some horses? We have still a mind to buy some, but we have no more money.

What do you intend to buy? We have a mind to buy something good. Have their children a mind to buy birds? Their children have no mind to buy any. Have you the courage to buy the chest of the captain? I have a mind to buy it, but I have no more money. Who has a mind to buy my pretty dog? Nobody has a mind to buy him. Have you a mind to buy my pretty birds or those of the Frenchman? I have a mind to buy those of the Frenchman. Which book has he a mind to buy? He has a mind to buy the one which you have, the one which your son has, the one which mine has. Have you two horses? I have but one, but I have a mind to buy one more.

TWENTY-SIXTH LESSON.

COMPOUND VERBS.

To break,	ભાગી નાંખવું, ભાગવું.
to keep (to take care),	રાખી મુકવું, રાખવું, સંભાલવું.
to pick up,	વીણી લેવું, વીણવું.
to mend.	સીવી લેવું, સીવી દેવું. સીવવું.
to light,	સલગાવી દેવું, સજગાવવું.
Has the tailor time to mend	મારો ચાંગરખો સીવી દેવાની
my coat?	દરજીને વખત છે?
He has time to mend it.	તે સીવી દેવાની તેને વખત છે.
To wash,	ધોઈ દેવું, ધોવું.
to burn,	ખાલી નાંખવું, ખાલવું.
to seek,	સોધ્યા કરવું, સોધવું.
to make,	ખનાવ્યાકરવું, ખનાવી દેવું.
to do,	કરવું.
Has the shoemaker time to	મારા જોડા ખનાવી દેવાની
make my boots?	માયિને વખત છે?
He has time to make them.	તેને તે કરવાની વખત છે.

To be willing, to wish,	આહાવું, ઇછું.
Will you? are you willing?	તમે કરશો? કે આહોછો?
I will,	હું કરીશ, હું આહીશ.
Will he?	તે કરશે? તે આહાશે?
He will,	તે કરશે, તે આહાશે.
We will,	અમે કરીશું, અમે આહીશું.
They will, they wish,	તેઓ કરશે, તેઓ આહાશે.
Will you make my fire?	તમે મારે વાસ્તે આગ સલગાવશો?
I will make (kindle) it.	હું સલગાવીશ.
I will not make (kindle) it.	હું સલગાવો સ નહીં.

TABLE OF COMPOUND VERBS.

1.—*Inseparable Verbs*

are those of which the separate parts are both verbs; e. g.

To finish,	કરી નાંખવું.
to speak off,	બોલી દેવું.
to eat up,	ખાઈ જવું.
to grant,	આપી બેસવું.
to give away,	આપી દેવું.
to take away,	લઈ જવું.
to look for,	જોઈરાખવું.
to die,	મરી જવું.
to run away.	નાસી જવું.
to beat continually,	માર્યા કરવું.
to eat often,	ખાયા કરવું.
to go on writing,	લખતાં જવું.
to drop down,	પડવું મુકવું.
to enter.	પેસી જવું.

2.— *Separable Verbs*

are those of which only one part is a verb, e. g :—

To love,	પ્રીતિ કરવી.
to think.	વિચાર કરવો.
to recommend,	સિફારસ કે ભલામણ કરવી.
to confess,	કબૂલ કરવું.
to promise,	વચન આપવું.
to answer,	જવાબ દેવો.
to copy,	નકલ કરવી.
to imitate,	દેખાદેખી કરવી.
to upset,	ઊંધું વાલવું.
to foretell,	ભવિષ્ય કેહેવું.
to separate,	જુદું કરવું.
to pray,	પ્રાર્થના કરવી.
to purify,	પવિત્ર કરવું.
to buy,	વેચાથી લેવું.
to authorise,	અખતિઆર આપવો.
to astonish,	અચરત પાંખવું.
to experience,	અનુભવ લેવો.
to respect,	માન આપવું.
to err,	ચુક કરવી.
to fast,	ઉપવાસ કરવો.
to study.	અભ્યાસ કરવો.
to choose,	પસંદ કરવું.
to beseech,	અરજ કરવી.
to steal,	ચોરી કરવી.
to kick.	લાત મારવી.

EXERCISES.

Have you a mind to keep my letter? I have a mind to

Keep it. Am I right in keeping money? You are right to keep it. Is the tailor willing to make my coat? He is willing to make it, but he has no time. Has your tailor time to mend my clothes? He has time to mend them. Have you the courage to burn my hat? I have not the courage to burn it, I have a mind to keep it. Has the shoemaker's boy a mind to mend my shoes? He has no time to mend them. What has the friend of our tailor to mend? He has to mend our clothes. Who is to mend our shoes? Our shoemaker is to mend them. What has our hatter to do? He has to mend your great hats. Has your brother's carpenter something to do? He has to mend our great tables and our little chairs.

Will you keep my twenty-seven rupees? I will keep them. Will you pick up this stone or that rupee? I will pick up both. Will you cut his finger? I will not cut it. Will the painter burn some vinegar? He will burn some. Will the peasant burn his bread? He will not burn his, but that of his neighbour. Have you something to do? I have nothing to do. Have we something to do? We have our coffee to make. Will you speak? I will speak. Will your son work? He will not work.

Will you buy something? I will buy something. What will you buy? I will buy good books. What has he to buy? He has to buy a good horse. Will you buy this table or that? I will buy neither the one nor the other. Which will your friend buy? He has a mind to buy your brother's large house. Will your father buy these sheep or those oxen? He will buy neither these nor those. Will he buy my umbrella or my stick? He will buy both.

Will you light a fire? We will not light any. What will you do? I will make vinegar. Will you buy my knife? I will buy it. Have you something to seek? I have nothing to seek. Has he time to seek my son? He has time, but he will not seek him. What has he to do? He has to make a fire, to wash my thread stockings, to buy good coffee, good sugar, good beer, and good meat. Will he buy your good chest? He will buy it. Will you buy my large or my small house? I will buy neither your large nor your small house, I have a mind to buy that of your friend. Will you buy my good horses? I will not buy them.

How many sheep will you buy? I will buy twenty-two of them. Will the stranger buy much wheat? He will buy

a little. Will you buy many gloves? We will buy a few, but our children will buy more of them. Will they seek the same shoes which we have? They will not seek those which you have, but these which my father has. Will you buy my coats or those of the good Frenchman? I will buy neither yours nor those of the good Frenchman, I will buy mine and those of my son.

TWENTY-SEVENTH LESSON.

To tear,	ફાડવું, ચીરવું.
to go,	જવું, ચાલવું.
to go out,	બાહાર જવું.
with, at, to, in,	સાથે, પાસે, માં.
to be,	થવું, હેવું.
To be with the man, or, at the man's house,	માણુશની સાથે, કે માણુશને ઘેર થવું.
To go to the man,	માણુશની પાસે જવું.
to be with one's friend,	પોતાના મિત્રની સાથે થવું.
to go to my father,	મારા બાપની પાસે જવું.
to be at home,	ઘેર થવું, ઘેર રહેવું.
the post office,	ટપાલ m.
to be with me, or at my house,	મારી સાથે થવું, મારે ઘેર થવું.
to come to me,	મારી પાસે આવવું.
With whom? at whose house?	કોણની સાથે? કોણને ઘેર?
to whom? to whose house?	કોણને? કોણને ઘેર?
to whom will you go?	કોણને ઘેર તમે જશો?
I will go to no person.	હું કોઈને ત્યાં નહીં જઈશ.
At whose house is your brother?	તમારો ભાઈ કોણને ઘેર છે?

He is at our house.	તે અમારે ઘેર છે.
Is he at home?	તે ઘેર છે, શું?
He is not at home.	તે ઘેર નથી.
To drink,	પીવું.
to carry (to take),	લઈજવું.
to bring.	લાવવું <i>intrans.</i> આણવું <i>tran.</i>

EXERCISES.

Will you tear my coat? I will not tear it. Will your brother tear my pretty book? He will not tear it. What will he tear? He will tear your letter. With whom is our father? He is with his friend. To whom will you go? I will go to your house. Will you go to my house? I will not go to your house, but to the house of my tailor. Has your father a mind to go to the house of my friend? He has a mind to go to his house. With whom is your son? He is at home. Will your children go to the house of our friends? They will go home. Is the stranger with our brother? He is at home. With whom is the Englishman? He is with you? Is the American at our house? No, sir, he is not at our home, he is at the house of his friend. Is the Italian at the house of his friends? He is with them.

Will you go home? I will not go home, I will go to the son of my neighbour. Is your father at home? No, sir, he is not at home. With whom is he? He is with the good children of our good friend. Will you go to some one? I will go to no one. With whom is your son? He is with no one, he is at home. What will he do at home? He will drink good wine. Will you carry my letters to the post-office? I will carry them to my father's house. Who will carry my notes? The young man will carry them. Will he carry them to my house? No, he will carry them to his brother's house. Is his father at home? He is not at home, he is with the stranger.

What have you to drink? I have nothing to drink. Has your son something to drink? He has good wine and good water to drink? Will your servant carry my letters to my brothers' house? He will carry them to their house. What will you carry to my house? I will carry to your house two hens, three birds, good bread and good wine. Will you

carry these chairs to my house? I will not carry these, but those. What will the German do at home? He will work and drink good wine.

What have you at home? I have nothing at home. Have you something good to drink at home? I have nothing good to drink, I have only bad water. Has the captain as much sugar as coffee at home? He has as much of the former as of the latter at home. Will you carry to my brother as many rupees as buttons? I will bring to his house as many of the former as of the latter. Will you carry large glasses to my house? I will carry some to your house. Has the merchant a mind to buy as many oxen as sheep? He will buy as many of the one as of the other.

Has the shoemaker as many shoes to mend as boots? He has as many of the former as of the latter. Has he as much wine to drink as water? He has as much to drink of the one as of the other. Has the man a mind to break some glasses? He has a mind to break some. Has he a mind to drink some wine? He has no mind to drink any. Will you buy something at my house? I will buy nothing at your house. At whose house will you buy your wheat? I will buy it at the house of the great merchant. At whose house will the English buy their oxen? They will buy them from the Dutchmen. Will the Spaniards buy something? They will buy nothing.

TWENTY-EIGHTH LESSON.

Where? where,	કાંહાં? જાંહાં.
There,	તાંહાં.
To carry there,	તાંહાં લઈજવું.
to carry him there,	તેને તાંહાં લઈજવો.
to carry it there.	તેને તાંહાં લઈજવું.
to carry something there.	તાંહાં કંઈ લઈજવું.
to carry them there.	તેઓને તાંહાં લઈજવાં.
to send.	માઝલવું.

To send for,	મંગાવવું, તેડાવવું, બોલાવવું.
to come,	આવવું, પધારવું.
to lead,	દોરવું, લઇજવું, દેખાડવું, ચલાવવું.
I will send him to you.	હું તેને તમારી પાસે મોકલિશ.
When?	કેવારે ? ક્યારે ? કંઈ વખતે ?
to-morrow.	કાલ <i>f.</i> આવતી કાલ <i>f.</i>
to-day,	આજ, આજે.
somewhere,	કેયે, કંઈ, કંઈ.
nowhere.	કેયે નહીં, કંઈ નહીં.
Will you go somewhere?	તમે કંઈ જશો ?
I will go nowhere.	હું કંઈ નહીં જઈશ.
The physician,	વૈદ <i>m.</i> , હકીમ <i>m.</i>
to write,	લખવું.
Have you as many letters to	જેટલાં પત્રો મારા બાપે, તેટલાં
write as my father?	તમારે લખવાં છે, શું ?
More than.	કરતાં વધારે.
I have more to write than	મારે તેના કરતાં વધારે લખ-
he.	વાં છે.

EXERCISES.

Where is your brother? He is at home. Where will you go? I will go home. Where will your father go? He will go to your house. Where will you carry this letter? I will carry it to my neighbour's house. Is your son at home? He is at home. Where is the shoemaker? Will he bring my boots? He will bring them to your house. He will bring them there. Will you send home good sugar? I will send some there. Will the baker send home good bread? He will send some there. Will you come to my house? I will come to your house. Where will you go? I will go to the good Frenchman. Will the good Italians go to our house? They will go nowhere. Will you bring your son to my

house? I will not bring him to your house, but to the captain's? I will bring him there to-morrow.

Will you go somewhere? I will go nowhere. Will your good son go to some one? He will go to no one. When will you bring your son to the painter? I will bring him there to-day. Where will he take these birds? He will take them nowhere. Will you bring the physician to his house? I will bring him there. When will you bring him there? I will bring him there to-day. Will the physicians come to your good brother's house? They will not come there. Will you send me a servant? I will not send you one. Will you send a child to the physician? I will send one there. With whom is the physician? He is with no one. Have you a mind to go somewhere? I have a mind to go to the Americans. Has he time to come to my house? He has no time to come to you. Will the captain write a letter yet? He will still write one. Will you write a note? I will write one. Has your friend a mind to write as many letters as I? He will write as many.

Have you many letters to write? I have a few to write. How many letters has your good neighbour to write? He has as many to write as you. Who has to write long letters? The child has some to write. How many letters has he yet to write? He has six to write yet. How many has he to send? He has twenty to send. Has he as many letters to send as his brother? He has fewer to send. He has more to send. Has your son the courage to write a long letter? He has the courage to write one. Will he write as many letters as mine? He will write as many. Will you buy as many carriages as horses? I will buy more of the former than of the latter.

TWENTY-NINTH LESSON.

To, in order to (*preposition*).

To see.

I am going to my brother to see him.

વો, વી, વું વા, વાં; સાર, સાથે.
જોવું.

હું મારા ભાઈને જોવા જઈ છું.

I have no money to buy
bread.

Has your brother a knife to
cut his bread ?

He has one to cut it.

To sweep,
to kill,
to salt,
to be able (can).

I can, he can.

We can, they can (are able),

You can.

Can you write a letter ?

I can write one.

He can work.

To kill me,
to see me.
to speak to me.
to speak with him,
to send to him.
to send him to me.

To send him to me tomorrow.

When will you send me the
hat ?

I will send it to you tomorrow.

To give ; to lend,

મારી પાસે રોટલી વચાથી
લેવાને પૈસા નથી.

રોટલી કાપવા સાર તમારા ભાઈ
પાસે છુરી છે ?

તે કાપવા સાર તેની પાસે
એક છે.

વાલવું.
મારીના ખવું.
આથવું.
સકવું, શકવું.

હું શકું છું, તે શકે છે.
અમે શકીએ છીએ.

તમે શકો છો.

તમને પત્ર લખતાં આવડે છે ?

મને પત્ર લખતાં આવડે છે.

તે કામ કરી શકે છે.

મને મારીનાં ખવો.

મને જોવો.

મારી સાથે જોલવું.

તેની સાથે જોલવું.

તેની પાસે મોકલવું.

તેને મારી પાસે મોકલવો.

કાલે તેને મારો પાસે મોકલવો.

તે ટોપો તમે મારી પાસે ક્યારે
મોકલશો ?

હું તે કાલે તમારી પાસે મોક-
લિરા.

આપવું ; ધીરવું.

PERSONAL PRONOUNS necessarily comprehend their genitive cases, the signs (terminations) of which are **રો, રી, રું** in the first and second persons, and **નો, ની, નું** in the third person ; in which form they become possessive pronouns.

The feminine distinction in **તે** and the neuter in **તે** must be borne in mind throughout the cases.

First Person. — I — WE.

<i>Nom.</i>	I, We.	હું અમે.
<i>Gen.</i>	My, Our.	મારો, રી, રું, ... અમારો, રી, રું.
<i>Dat.</i>	To me, To us.	મને, અમને.
<i>Ab.</i>	From me, ... From us.	મેં, મારાથી, થકી, ... અમારાથી, અમારાથકી.

Second Person. — THOU — YOU.

<i>Nom.</i>	Thou, You,	તું, તમે, તમે.
<i>Gen.</i>	Thy, Your,	તારો, રી, રું, ... તમારો, રી, રું.
<i>Dat.</i>	To thee, ... To you,	તને, તમને, તમને.
<i>Ab.</i>	From thee, From you.	તેં, તારાથી, તુંથી, ... તમે, તમેથી, તમથી.

Third Person. — HE — THEY.

<i>Nom.</i>	He, she, it, ... They,	તે, તેઓ.
<i>Gen.</i>	His, Their,	તેનો, ની, નું તેઓનો.
<i>Dat.</i>	To him, To them.	તેને, તેઓને.
<i>Ab.</i>	From him, ... From them.	તેણે, તેથી, તેથકી... તેઓએ, તેઓથી, તેઓથકી.

The word **મેં** is used with the past tenses of transitive verbs only, as **મેં કર્યું** I did ; **મેં લિધું** I took.

REFLECTIVE PRONOUNS.

<i>Nom.</i> Self or selves,	પોતે.	<i>Nom.</i> We, &c.	આપણ.
<i>Gen.</i> Of self,	પોતાનો, ની, નું.	<i>Gen.</i> Ours,	આપણો.
<i>Dat.</i> To self, &c.	પોતાને,	<i>Dat.</i> To us,	આપણને.
<i>Ab.</i> By self.	પોતે.	<i>Ab.</i> From us,	આપણે, આ- પણથી, આપણથી.

We (including the person addressed) will go to-morrow. આપણ કાલે જઈશું.

We (excluding the person addressed) will go to-morrow. અમે કાલે જઈશું.

EXERCISES.

Has the carpenter money to buy a hammer? He has some to buy one. Has the captain money to buy a vessel? He has some to buy one. Has the peasant money to buy sheep? He has none to buy any. Have you time to see my father? I have no time to see him. Does your father wish to see me? He will not see you. Has the servant a broom to sweep the house? He has one to sweep it. Will he sweep it? He will sweep it. Have I salt enough to salt my meat? You have not salt enough to salt it. Will your friend come and see me? He will not come to you nor see you. Has our friend a mind to kill his horse? He has no mind to kill him. Will you kill your friends? I will only kill my enemies.

Can you cut me some bread? I can cut you some. Have you a knife to cut me some? I have one. Can you wash your gloves? I can wash them, but I have no mind to do it. Can the tailor make me a coat? He can make you one. Will you speak to the physician? I will speak to him. Does your son wish to see me and to speak to me? He wishes to see you to give you a rupee. Will he kill me? He will not kill you, he only wishes to see you. Will your old friend's son kill an ox? He will kill two of them. How much money can you send me? I can send you thirty

rupees. Will you send me my letter? I will send it to you. Will you send something to the tailor? I will send him my boots. Will you send him your coats? No I will send them to my son. Can the tailor send my coat? He cannot send it to you. Can your children write a letter? They can write some.

Have you a glass to drink your wine? I have one, but I have no wine. I have nothing but water. Will you give me money to buy some? I will give you some, but I have very little. Will you give me what you have? I will give it to you. Can you drink as much water as wine? I can drink as much of both. Has our poor neighbour wood to make a fire? He has some to make it, but he has no money to buy bread and meat. Will you lend him some? I will lend him some. Will you speak to the Hindoo? I will speak to him. Where is he? He is with the captain's son. Does the Parsi wish to speak to me? He wishes to speak to you. Will he speak to my brother or yours? He wishes to speak to both. Can the children of our tailor work? They can work, but they do not wish to do it.

Will you speak to the children of the shoemaker? I will speak to them. What will you give them? I will give them large cakes. Will you lend them something? I have nothing to lend them. Has the cook still salt to salt the meat? He has only a little of it. Has he still rice? He has a great deal of it. Will he give some (of it)? He will give you some (of it.) Will he give some to my poor children? He will give them some. Will he kill this hen or that? He will kill neither the former nor the latter. Which sheep will he kill? He will kill the one of the good peasant. Will he kill this ox or that? He will kill both. Who will send you biscuits? The baker will send you some (of them). Have you something good to give me? I have nothing good to give you.

THIRTIETH LESSON.

To reply, give an answer, પ્રત્યુત્તર દેવું.

To reply to the man.

માણુશને પ્રત્યુત્તર દેવું.

To reply to the men.

માણુશોને પ્રત્યુત્તર દેવું.

To reply to a letter, *or*, to
make a reply to a letter.

પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું.

To reply to it.

તેનું પ્રત્યુત્તર દેવું.

To go into the garden,

વાડીમાં જવું.

To be in the garden.

વાડીમાં થવું.

The theatre,

નાટકપ્લાનું.

the forest,

વન *n.*

the warehouse,

વપ્પાર *f.*

the store-house.

કોઠાર *m.*

provision,

ખોરાક *m.*

the butcher,

કસાઈ *m.*, પ્પાટકી *m.*

to go into, to enter.

માંહે જવું, પેસવું.

to be there (in it).

તાંહાં થવું.

Will you go to the theatre?

તમે નાટકપ્લાનામાં જશો ?

I will go there.

હું તાંહાં જઈશ.

Is your brother at the theatre?

તમારો ભાઈ નાટકમાં છે ?

He is there.

તે તાંહાં છે.

EXERCISES.

Will you reply to your friend? I will reply to him. But to whom will you reply? I will reply to my good father. Will you not reply to your good friends? I will reply to them. Who will reply to me? The Russian would reply to you, but he cannot. Will the Russian write me a letter? He will write you one. What has the Englishman to do? He has to reply to a letter. To what letter has he to reply? Have we to reply to the letters of the great merchants? We have to reply to them. Will your father reply to this note or to that? He will reply neither to this nor to that. To which (or what) notes will he reply to-morrow? He has to reply to that of the good Frenchman. Have I to reply to a letter? You have not to reply to a letter, but to a note.

I reply only to his good friend's letters. Will he reply to my letter? He will reply to it. Will your father go somewhere? He will go nowhere. Where is your brother? He is in our friend's garden. Where is your son? He is in his room. Will he go to the warehouse? He will go there. Will you go to the great theatre? I will not go there, but my son has a mind to go. Where is the Irishman? He is at the theatre. Is the American in the forest? He is in it.

Will you go with me to the forest? I have no mind to go to the forest. To which theatre will you go? I will go to the great theatre. Will you go to my garden or to the Musulman's? I will neither go to yours nor to the Musulman's, I will go to the gardens of the French. Will you go to those of the Germans? I will not go there. Have the Americans large hats? They have. Have the English great provisions? I will go to your house and see them. Have the Germans as many chairs as tables? They have as many of the former as of the latter. Have you a great deal of hay in your house? We have a good deal, but we have not wheat enough. Will you buy some? We will buy some. Have we as much wheat as wine in our house? We have as much of both. Have the English as much cloth as paper in their houses? They have more of the former than of the latter. Has your father time to write me a letter? He will write you one, but he has no time to-day. When will he reply to that of my brother's? He will reply to it to-morrow. Will you come to me and see my large houses? I cannot come to you this day, I have some letters to write.

THIRTY-FIRST LESSON.

On, upon,	પર, ઉપર.
the market,	બજાર <i>c.</i> , ચર્જીટું.
the ball, dance.	નાચ <i>m.</i>
the country,	મેદાન <i>n.</i> , સીમ <i>f.</i>
the place.	જગા <i>f.</i> ઠેકાણું, કામ <i>m.</i> સ્થલ <i>n.</i>

The field,	ખેતર <i>n.</i>
to be at market,	બજારમાં થવું.
to go to the market,	બજારમાં જવું.
the square.	ચોક <i>m.</i> , ચક્રો.
The window,	ખારો, ખિડકી.
To go to the window.	ખારીની પાસે જવું.
To stand.	ઊભા રહેવું, ઉભું રહેવું.
To stand at the window,	ખારોની પાસે ઊભા રહેવું.
To write to somebody,	કોઈને લખવું.
Will you write to me?	મને લખશો?
I will write to you.	હું તમને લખિશ.
I will write to the man,	હું તે માણસને લખિશ.
To whom?	કોણને?
To whom will you write?	તમે કોણને લખશો?
I will write to him.	હું તેને લખિશ.
The nobleman,	સરદાર, અમીર.
the boatman,	ખારવો, ખલાસી <i>m.</i>
the bailiff,	મોહોસલ <i>m.</i>
(the) people.	લોક <i>m. n.</i>

EXERCISES.

Where will you go? I will go to market. Where is your cook? He is in the market. Where is my brother? He is at the ball. Will you come to me and go to the ball? I will come to you and go there. Is your father in the country? He is there. Will you go into the country? I will not go there. Where will your son go? He will go into the great square. Will the Englishman go into the country and see the fields? To see forests, the birds, the water, and to drink tea. Where is the son of the peasant? He is in the field cutting some wheat. Will the nobleman's son go somewhere? He is fatigued. Where will the bailiff's son take some wheat? He will take some to your brother's

house. Will he bring the wine and the meat there? He will bring them both there.

Can the Spaniard's friend carry some provisions? He can carry some. Where will he carry some provisions? He will carry some to our stores. Will you buy provisions and carry them to our stores? I will buy some and carry them to the country. Will you go to the window and see the child? I have no time to go to the window. Have you something to do? I have a letter to write. To whom have you a letter to write? I have to write one to my friend. Will you write to the bailiff? I will write to him. What will you write to him? I will reply to his letter. Can you write as many letters as I? I can write more than you. Can you write to the noblemen? I can write to them. Have you paper to write? I have some. Can the bailiff write to somebody? He cannot write to any body.

Have you time to stand at the window? I have no time to be standing at the window. Is your brother at home? He is not at home. Where is he? He is in the country. Has he something to do in the town? Has he something to do in the country? He has nothing to do there. Where will you go? I will go to the theatre. Is the Turk at the theatre? He is there. Who is in the garden? The children of the English and those of the Germans are in it. Where can your father speak to me? He can speak to you in his own room. To whom will your brother speak? He will speak to the Irishman. Will he not speak to the Scotchman? He will speak to him. Will the Italian speak to some one? He will speak to the physician. Where will he speak to him? He will speak to him at the ball.

Can you send me some money? I can send you some. How much money can you send me? I can send you thirty-two rupees. I will send it to you to-day. Will you send it to me in the country? I will send it to you there. Have you something to buy in the market? I have to buy some good clothes, good hats, and good shoes. What will the butcher do in the country? He will buy sheep and oxen there, to kill them. Will you buy a hen and kill it? I will buy one, but I have not the courage to kill it. Will the boatman kill somebody? He will kill nobody. Have you a mind to burn my letters? I have not the courage to do it. Will the servant fetch my knife and paper? He will fetch both. Which knife will you have? I will have my

large knife. Which oxen will the butcher kill? He will kill my oxen. What provisions will the merchant buy? He will buy good provisions. Where will he buy them? He will buy them in the market. To whom will he send them? He will send them to our enemies. Will you still send me another book? I will send you several. Can you drink as much as your friend? I can drink as much as he, but our friend the Russian drinks as much of this wine as that. He can drink as much of the one as of the other. Have you something good to drink? I have nothing to drink.

THIRTY-SECOND LESSON.

The corner,	ખુણો.
the well, fountain,	કુવો, વાવ <i>f.</i> , વાવડી, ઝરો.
the hole,	કાણું, દર <i>n.m.</i> છિદ્ર <i>n.</i> છેદ <i>n.m.</i>
To let, leave.	દેવું.
Go, fetch,	જા, લાવ.
To send a message,	કેહેવડાવવું.
To send for.	મંગાવવું, તેડાવવું, ખોલાવવું.
We send for some bread,	અમે કંઈ રોટલી મંગાવીએ- છીએ.
We send for some wine,	અમે કંઈ વૈન મંગાવીએ- છીએ.
Go and fetch it,	તે જાહને લાવ.
To fetch (bring) some,	કંઈ લાવવું.
Thou.	તું.
Thou hast, thou art,	તમારી પાસે છે, તું છે.
Art thou fatigued?	તું થાક્યો છે? તને થાક લાગ્યો છે?
Wilt thou make my fire?	તું મારે વાસ્તે આગ સલગાવશે?
Thou wilt, thou canst.	તું ઇચ્છે છે, તું શકે છે.

Thou lettest,

I am willing to make it, but I cannot.

Thy,

It is necessary, it must.

તું દેછે.

હું કરવા ચાહું છું પણ કરી શક-
તો નથી.

તારો, તારી, તાર્હી; તારા, તારાં.

તે જોઈએ.

When જોઈએ is used as an auxiliary the nominative must be changed into the ablative or dative, and the principal verb must be put in the infinitive mood.

I must, he must,

We must work,

Must you write a letter to your brother?

Must he go to market?

He must go there,

What have you to do?

I have nothing to do.

What have you to drink?

I have nothing to drink,

What has the man to do?

He must go to the forest,

The evening,

in the evening,

the morning,

in the morning.

મારે જોઈએ, તેને જોઈએ.

અમારે કામ કરવું જોઈએ.

તમારે તમારા બાહને પત્ર લ-
ખવો જોઈએ?

તેને બજારમાં જવું જોઈએ?

તેને તાંદાં જવું જોઈએ.

તમારે શું કરવું છે?

મારે કંઈ કરવું નથી.

તમારે શું પીવાનું છે?

મારી પાસે કંઈ પીવાનું નથી.

તે માણસની પાસે શું કરવાનું છે?

તેને વનમાં જવું જોઈએ.

સાંજ *f.*, સંધ્યાકાલ *m.*

સાંજરે, સાંજમાં.

સવાર *f.*, પ્રભાત *m.*, મલસકું

પ્રાતઃકાલ *m.*

સવારમાં.

EXERCISES.

Will you go for (and fetch) some sugar? I will go for some. My son, will you go for some water? Yes, my father, I will go for some. Where will you go? I will

go to the fountain for some. Where is thy brother? He is at the well. Will you send for my son? I will send for him. Will the captain send for my child? He will send for him. Where is he? He is in a corner of the vessel. Can you make a hole in the table? I can make one in it. Canst thou write me a letter? I can write you one. Must I go somewhere? You must go to the garden. Must I send for something? You must send for some good wine, good cheese, and good bread. What must I do? You must write a long letter? You must write one to your friend.

What must we do? You must go to the forest and cut some wood. What has the Englishman to do? He has nothing to do. Has the Spaniard any thing to do? He has to work. Where can he work? He can work in his room and in mine. When will you give me some money? I will give you some this evening. Must I go to you? This morning. Must I go to you in the morning, or in the evening? You must come to me in the morning, and in the evening. Where must I go? You must go into the large square and speak to the merchants. Where must the peasant go? He must go into the field and cut some hay. Must I keep something for you? You must keep my good gold and good books. Must our friend's children do something? They must work in the morning and in the evening. What must the tailor mend for you? He must mend my two coats. What hen must the cook kill? He must kill this one and that one. Must I send you these books or those? You must send me these and those.

THIRTY-THIRD LESSON.

As far as,

as far as the end

the end, extremity,

the road.

તેટલું — તેટલું, જાંહાં સુધી.

આખર સુધી.

અંત *m.*, પાર *m.*, છેડો, પરી-

ણામ *m.*, સમાપ્તિ *f.*, શેવડ

આખર *f.*

રસ્તો, વાટ *f.*, માર્ગ *m.*

To the bottom of the sea,
To the bottom of the well,

The ground,
the garret,
the sea,
the purse,
the bottom,

I go, he goes,
Every,

all,

every day,
every evening,
every one,
every year,
every-where,
every morning,
at what o'clock?
at one o'clock,
at two o'clock,
at three o'clock,

Half.

At half-past three o'clock,
At a quarter past four o'clock,
At a quarter past five o'clock,
At a quarter to six o'clock,
At twelve o'clock,
At mid-day, at noon.

સમુદ્રના તલ્લીઆ સુધી.
કુવાના તલ્લીઆ સુધી,
જમીન f, ભોંય f, ઘરતી.
માલીઆ, માલ m., પેઠી.
સમુદ્ર m.
થેલો, ફોથલી, વાટવો, વાંસલો
તલ્લીજી.
હું જાઉં છું, તે જાએ.
હર, સઘલા, સર્વ, દરએક,
હરએક.
સહુ, બધો, સઘલો, સંધો,
આખો.

હરરોજ, રોજરોજ.
હરેક સાંજે.
હરેક.
દરસાલ, હર વર્ષ
સઘલે ઠેકાણે.
હરેક સવારે.
ફેટલે વાગતે ?
એક વાગતે.
બે વાગતે.
ત્રણ વાગતે.
ચારધું, અદ, સાડા.
સાડા ત્રણ વાગતે.
સવા ચાર વાગતે.
સવા પાંચ વાગતે.
પોણા છ વાગતે.
બાર વાગતે.
બપોરે.

At mid-night,

મધરાત્રે.

Three-quarters or a quarter less, પોણો.

The quarter,

ચોથાઈ, ચોથો ભાગ *m.*, પા *m.*

સવા.

At present, now,

હમણાં, હવે, હવડાં.

to remain, stay,

રહેવું, થોભવું.

When will you go out?

તમે ક્યારે બાહાર જશો ?

I will go out now,

હું હમણા બાહાર જઈશ.

To remain at home,

ઘેર રહેવું.

Here.

હહમ્મિં.

to stay here,

હહમ્મિં રહેવું.

to stay there,

તાંહાં રહેવું.

Will you go to your brother?

તમે તમારા ભાઈની પાસે જશો ?

I am going to him.

હું તેની પાસે જઈછું.

We are, they are.

અમે છુહમ્મે, તેઓ છે.

We have, they have,

અમારી પાસે છે, તેઓની પાસે છે.

You have, thou hast.

તમારો પાસે છે, તારી પાસે છે.

Are your brothers at home?

તમારા ભાઈઓ ઘેર છે ?

They are at home.

તેઓ ઘેર છે.

They are not at home.

તેઓ ઘેર નથી.

Are the men thirsty?

માણુશો તરસ્યા છે ? માણુશોને તરષ લાગી છે ?

Have your friends my books?

તમારા મિત્રોની પાસે મારી ચોપડીઓ છે ?

They have them.

તેઓની પાસે તે છે.

They have them not.

તેઓની પાસે તે નથી.

Have they time to write ?

તમોની પાસે લખવાની વ-
ખત છે ?

They have no time to write,

તેમોની પાસે લખવાની કંઈ
વખત નથી.

Will you give me a knife ?

મને છુરી આપશો ?

I will give thee one.

હું તને એક આપિશ.

Will you take me to your
father ?

મને તમારા બાપની પાસે લઈ
જશો ?

I will take thee (you) to him.

હું તમને તેની પાસે લઈજાશિ.

EXERCISES.

How far will you go ? I will go as far as the end of the forest. How far will your brother go ? He will go as far as the end of this road. Where art thou going ? I am going to the market. How far does this stick go ? It goes to the bottom of the barrel. How far does the stone go ? It goes to the bottom of the well. Where are we going ? We are going into the country. Will you go as far as the square ? I go as far as the fountain. When does your cook go to market ? He goes there every morning. Can you speak to the nobleman ? I can speak to him every day. Can I see your father ? You can see him every evening. At what hour can I see him ? You can see him every evening at eight o'clock. Will you come home with me to-day ? I cannot go to your house to-day, but to-morrow I will. At what o'clock will you come to-morrow ? I will come at half past eight o'clock. Can you not come at a quarter past eight ? I cannot. At what hour does your son go to the captain's house ? He goes there at a quarter to one o'clock. At what o'clock is your friend at home ? At twelve o'clock at night.

Have you a mind to go out ? I have a mind to go out. When will you go out ? I will go out at half past three o'clock. Will you remain here, my good friend ? I cannot remain here, I must go to the warehouse. Must you go to your brother's ? I must go. At what hour must you write your letters ? I must write them at twelve o'clock at night. Will you go in the evening or in the morning to your neigh-

bour's house? I will go in the evening and in the morning. Where will you go now? I will go to the theatre. Where will you go this evening? I will go nowhere. I must remain at home to write letters. Are your brothers at home? They are not. Where are they? They are in the country. Where do your friends go? They go home. Has your tailor as many children as your shoemaker? He has quite as many. Have your shoemaker's sons as many shoes as their father? They have more than he.

Have you time to go out? I have no time to go out. What have you to do at home? I must write letters to my friends. Must you sweep the room? I must sweep it. Must you lend money to your brothers? I must lend them some. Must you go to the garden? I must go. At what o'clock must you go? I must go at a quarter past twelve. Must you go to my father's at eleven o'clock at night? I must go at midnight. Where are the brothers of our bailiff? They are in the great forest cutting trees. Have they money to buy wine and bread? They have some. Are our children wrong in going to the English? They are not wrong in going. Must the Parsi children go to the English children? They must go. Is the Hindoo right to stay with the Turk? He is not wrong to stay. Will you send for glasses and wine? I will neither send for glasses nor wine, I am not thirsty. Is thy father thirsty? He is not thirsty. Will you give me money to fetch some wine? I will give money to fetch some bread and beer.

THIRTY-FOURTH LESSON.

To sell,

વેચવું.

To tell,

કહેવું.

To tell a man,

માણુસને કહેવું.

The word,

વાત *f.*, શબ્દ *m.*, વચન *m.*, સ-

ખુન *m.*, ખોલ *m.*

the pleasure.

હરમ *m.*, ખુશી, આનંદ *m.*

હર્ષ *m.*

To give pleasure,
 To do a favour (to oblige),
 Will you tell the servant to
 kindle the fire ?
 I will tell him to make it.
 Will you tell the servant to
 buy a broom ?
 I will tell him to buy one.

It is,
 late,

How late is it ?
 What o'clock is it ?
 It is three o'clock.
 It is twelve o'clock.
 It is a quarter past eleven,
 It is a quarter to ten o'clock,
 It is half-past one o'clock,
 To know,

To know a man,
 Do you know this man ?
 I know him,
 To want, desire,

I want some,
 Do you want this hat ?
 I want it,
 Do you want this money ?
 I do not want it,
 I want it very much.

ખુશ કરવું.
 ઉપકાર કરવો.
 તમે આકરને આગ સલગાવ-
 વાનું કહેશો ?
 હું તેને તે કરવાનું કહિશ.
 આકરને આડું વેચાથી લેવાનું
 કહેશો ?
 હું તેને એક વેચાથી લેવાનું
 કહિશ.
 તે છે.
 મોડું, અસુરે, અવારં.
 કેટલું મોડું છે ?
 કેટલા વાગ્યા છે ?
 ત્રણ વાગ્યા છે.
 બાર વાગ્યા છે.
 સવા અગીઆર વાગ્યા છે.
 પોણા દશ વાગ્યા છે.
 દોહોડ વાગ્યો છે.
 બાણવું, એલખવું.
 માણશને આજખવું.
 તમે આ માણશને એલખાછો ?
 હું તેને એલખું છું.
 જોઈએ; (ખોલાવવું. ચાહાવું).
 મને કંઈ જોઈએ છે.
 આ ટોપી તમને જોઈએ છે ?
 મને તે જોઈએ છે.
 આ પૈશા તમને જોઈએ છે ?
 મને જોઈતા નથી.
 મને બહુ જોઈએ છે.

I want nothing,	મને કંઈ જોઈતું નથી.
Do you want much money ?	તમને ઘણા પૈસા જોઈએ છે ?
I want a little,	મને થોડા જોઈએ છે.
What do you want ?	તમને શું જોઈએ છે ?
Does he want (call) me ?	તે મને બોલાવે છે ?
He wants you instantly,	તે તમને તરત તેડે છે.
Do you take these books ?	તમારે આ ચોપડીઓ લેવી છે ?
I want them all,	મને સઘલાની ગરજ છે.
Does he want my brothers ?	તે મારા ભાઈને બોલાવે છે ?
He wants them.	તે તેઓને બોલાવે છે.

EXERCISES.

Will you do me a favour ? Yes, sir, what ? Will you tell your brother to sell me his horse ? I will tell him to sell him to you. Will you tell my servants to sweep my great rooms ? I will tell them to sweep them. Will you tell your son to come to my father's ? I will tell him to come. Have you something to tell me ? I have nothing to tell you. Have you something to tell my father ? I have a word to say to him. Will your brothers sell their carriage ? They will not sell it. John, art thou here ? Yes, sir, I am here. Wilt thou go to my hatter and tell him to mend my hat ? I will go there. Wilt thou go to the tailor and tell him to mend my clothes ? I will go there. Wilt thou go to market ? I will go there. What has the merchant to sell ? He has fine leather and gloves to sell, combs and good cloth. Has he shirts to sell ? He has some to sell. Will he sell me his horses ? He will sell them to you.

He is late. It is not late. What o'clock is it ? It is a quarter past twelve. What o'clock will your father go out ? He will go out at a quarter past nine. Will he sell this horse or that ? He will buy both. Has he yet a horse to sell ? He has still one, but he will not sell him. Has he yet a carriage to sell ? He has none, but he has still some good oxen to sell. When will he sell them ? He will sell them to-day. Will he sell them in the morning or in the evening ? He will sell them this evening. At what o'clock ? At half past five. Can you go to the baker's ? I cannot go.

It is late. What o'clock is it? It is mid-night. Will you see this man? I will see him that I may know him. Will your father see my brothers? He will see them that he may know them. Will he see my horse? He will see him. At what o'clock will he see him? He will see him at six o'clock. Where will he see him? He will see him in the great square. Has the German a great deal of wheat to sell? How many knives has he still? He has still six. Has the Irishman much wine yet? He has only a little. Have you wine enough to drink? I have only a little, but enough. Canst thou drink much wine? I can drink much. Can you drink some every day? I can drink some every morning and every evening. Can thy brother drink (of it) as much as thou? He can drink more than I can.

What do you want? I want a good hat. Do you want that knife? I want it. Do you want money? I want some. Does your brother want paper? He does not want any. Does he want books? He does not want any. What does my brother want? He wants nothing. Who wants sugar? No person wants any. Does any one want money? No person wants any. He wants nothing. What do I want? You want nothing. Do you want my book? I want it. Does your friend want this stick? He wants it. Does he want these corks or those? He neither wants these nor those. Do you want me? I want thee. When do you want me? At present. What have you to say to me? I have a word to tell thee. Does your son want us? He wants you and your brothers. Do you want my servants? I want them. Does anybody want my brother? Nobody wants him.

THIRTY-FIFTH LESSON.

To love,

આહાવું, સ્નેહ કરવો, હેત કરવું,
માયા કરવી, પ્રેમ કરવો,
પ્રીતિ કરવી.

I love, do love, am loving.

હું આહુંછું.

Do you want your money?

તમને તમારા પૈસા જોઈએ
છે?

I want it.	મને જોઈએ છે.
To arrange, put in order,	ગોઠવવું, માંડવું, રચવું.
to open,	ઉઘાડવું, ખોલવું.
Do you open the window ?	તમે ખારી ઉઘાડો છો ?
I open it.	હું ઉઘાડું છું.
To give,	આપવું, આલવું, દેવું.
to see,	દેખવું, જોવું, ભાલવું.
to speak,	ખોલવું, કેહેવું.
to wash,	ધોવું, શ્નાન કરવું, નાહાવું.
to break.	ભાગવું, તોડવું, ભાંજવું.
A soldier.	શિપાહી <i>m.</i> , સીપાહ <i>m.</i>
To look for.	શોધવું, સોધવું.
Do you love him ?	તમે તેના પર પ્રીતિ કરો છો ?
I love him.	હું તેના પર પ્રીતિ કરું છું.
I do not love him.	હું તેના પર પ્રીતિ કરતો નથી.
Does a servant sweep a room ?	ચાકર ચમારડી વાલે છે ?
He sweeps it.	તે વાલે છે.
Does your father go out to-day ?	તમારો બાપ આજે બાહાર જાય છે ?
He does not go out to-day.	તે આજે બાહાર જતો નથી.

EXERCISES.

Do you love your brother? I love him. Does your brother love him? He does not love him. My good child, dost thou love me? I love thee. Lovest thou that ugly man? I do not love him. Does your father want his servant? He wants him. Do you want something? I want nothing. Does the servant open the window? He opens it. Dost thou open it? I do not open it. Do you put my books in order? I put them in order. Does the servant put our books or shoes in order? He puts them both in order. Do our children love us? They love us. Do we love our enemies? We do not love them. Do you want your money?

I want it. Do our friends want their coats? They want them. What do you give me? I give thee nothing. Do you give the book to my brother? I give it to him. Do you give him a hat? I give him one.

Dost thou see something? I see nothing. Do you see my large garden? I see it. Does your father see our vessel? He does not see it, but we see it. How many vessels do you see? We see several, we see more than thirty. Do you give me some books? I give thee some. Does our father give thee some money? He does not give us any. Does he give you hats? He does not give us any. Do you see many sailors? We see more soldiers than sailors. Do the soldiers see many things? They see more gardens than ships. Do the English give you good cakes? They give us some. Do you give me as much wine as beer? I give thee as much of the one as of the other. Can you still give me some cakes? I can give thee no more, I have only a few. Do you give me the horse which you have? I do not give you that which I have. Which horse do you give me? I give you that of my brother.

Do you speak to the neighbour? I speak to him? Does he speak to you? He does not speak to me. Do your brothers speak to you? They speak to us. When speakest thou to thy father? I speak to him every morning and every evening. What carriest thou? I carry a book. Where carriest thou it? I carry it home. Do you wash your stockings? I do not wash them. Does your brother wash as many shirts as stockings? He washes more of the former than of the latter. Have you many stockings to wash? I have only a few to wash. How many shirts have your friends still to wash? They have still two to wash. What does your servant carry? He carries a great table. What do these men carry? They carry our wooden chairs. Where do they carry them? They carry them into the great room of our brothers. Do your brothers wash their stockings or ours? They neither wash yours nor theirs, they wash those of their children.

Dost thou break my glass? No, Sir, I do not break it. Do the sons of our neighbours break our glasses? They break them. Who tears your books? The young man tears them. Do you not tear them? I do not tear them. Do the soldiers cut some trees? They cut some. Do you buy as many hats as gloves? I buy more of these than of those.

Does your brother buy some bread? He must buy some, he is hungry. Do our brothers buy some wine? They must buy some, they are thirsty. Are you breaking any thing? We break nothing. Who breaks our chairs? Nobody breaks them. Dost thou buy something? I buy nothing. Who keeps our money? My father keeps it. Do your brothers keep my books? They keep them. Do you keep something? I keep nothing.

Is the tailor mending our coats? He mends them. What writest thou? I write a letter. To whom dost thou write a letter? To my father. When does your brother write his letters? He writes them in the morning and in the evening. What are thou doing at present? I do nothing. At what o'clock will you go to the theatre? At a quarter past seven. What o'clock is it at present (now)? It is a quarter to six o'clock. At what o'clock does your cook go to market? He goes there at five o'clock. Does he go there in the evening? No he goes there in the morning. Do you go anywhere? I am going nowhere, but my brothers are going into the garden. Dost thou drink something? I drink nothing, but he drinks good wine, and good beer. Do you send me a book? I send you no more. Do you reply to his letter? I reply to it. What do you say? I say nothing. Must I give him money to stay here? You must give him some to go out. Does that man sell any thing? He sells good cakes. What do you sell? I sell nothing, but my friends sell nails, knives, and horse-shoes. What dost thou look for? I look for nothing.

THIRTY SIXTH LESSON.

The pain,
the tooth,
the ear,
the neck,
the evil,
sore.

દરદ ન., દુઃખ ન.

દાંત મ., દંત મ.

કાન મ.

ગરદન f., ડોક f., ગાંઠ, બોચી.

પાપ ન., ખરાઈ, બુંડાઈ.

દુઃખતો, દુઃખતી, દુઃખતું.

Have you a sore finger?

I have a sore thumb,

Has your brother a sore foot?

The head-ache,

the tooth-ache,

the ear-ache,

a sore throat.

a pain in the back,

He has sore eyes,

He has a head-ache,

I have the tooth-ache,

The elbow,

the knee,

the back,

to find,

Do you find what you look
for?

I find that which I look for.

He does not find what he looks
for.

We find what we look for.

I have what I want.

To read,

to study,

to learn,

I learn to read,

French, English.

તમારી આંગળી દુઃખે છે ?

મારે અંગુઠો દુઃખે છે.

તમારા ભાઈને પગ દુઃખે છે ?

માથાનું દરદ n.

દાંતનું દરદ n.

કાનનું દરદ n.

ગલાનું દરદ n.

પીઠનું દરદ n.

તેની આંખ દુઃખે છે.

તેને માથાનું દરદ છે.

મને દાંતનું દરદ છે.

કોણી, કોપરીજી.

ધૂંઠણ n.

પીઠ f., વાંસો; બરડો.

મલવું, જડવું, imper. verbs.

જે તમે શોધો છો તે તમને
જડે છે ?

જે હું શોધું છું તે મને મળે છે.

તે જે શોધે છે તે તેને મલવું
નથી.

અમે જે શોધીએ છીએ તે
અમને જડે છે.

જે મારે જોઈએ છે તે મારી
પાસે છે.

વાંચવું.

અભ્યાસ કરવો.

શિખવું, ભણવું.

હું વાંચતાં શિખું છું.

ફ્રાંસિસ, અંગરેજી.

German, Italian,
Do you learn Gujarati?
I learn English and French,
I do not learn Italian.

જેમન, ઇટાલિયન.
તમે ગુજરાતી શીખો છો ?
હું અંગરેજી તથા ફ્રાંસિસ
શીખું છું.
હું ઇટાલિયન શીખતો નથી.

EXERCISES.

Where is your father? He is at home. Does he not go out? He cannot go out, he has a headache. Hast thou a headache? I have no headache, but I have a pain in my ears. What date of the month is it to-day? It is to-day the twelfth. What date of the month will it be to-morrow? To-morrow will be the thirteenth. What teeth have you? I have good teeth. What teeth has your brother? He has bad teeth. Has the Englishman a tooth-ache. He has no tooth-ache, he has a pain in his eye. Has he a pain in his eye? He has a pain in his foot. Have I a pain in my finger? You have no pain in the finger, but you have a pain in your knee. Will you cut me some bread? I cannot cut you any, I have a pain in my fingers. Will any body cut me some cheese? No one will cut you any. Do you look for any one? I look for no one. Has any one the ear-ache? No one has the ear-ache. What does the painter look for? He looks for nothing. Whom do you look for? I look for your son. Who looks for me? Nobody looks for you. Dost thou find what thou lookest for? I find what I look for, but the captain does not find what he looks for.

Who has a sore throat? We have a sore throat. Has any one a pain in his eyes? They have sore eyes. Is the tailor making my coat? He does not make it, he has a pain in his back. Does the shoemaker make my shoes? He cannot make them, he has a pain in his knees. Will the merchant bring us fine purses? He cannot go out, he has sore feet. Does he find what he looks for? He finds it. Do the butchers find the sheep which they look for? They find them. Does the tailor find his thimbles? He does not find them. Do you find the paper which you look for? I do not find it. Do we find what we look for? We do not find what we look for. What does the gentleman do? He is doing what you do. What is he doing in his room?

Are thou reading ? I am not reading. Do the gentleman's sons study ? They do study. What do they study ? They study books. Dost thou study English ? I have no time to study it. Do they look for this vessel or that ? They look for both. Does the servant look for this broom or that ? He neither looks for this nor for that. Who learns it ? The sons of the captains learn it. When will your friend study it ? He studies it in the morning. At what o'clock does he study it ? He studies it at ten o'clock. Does he study it every day ? He studies it every morning and every evening. What are the carpenter's children doing ? They are reading. Do they read German ? They read French, but we read English. What books does your son read ? He reads my books. He reads your books. What (which) books is your son reading ? He is reading good books. Does he read my books ? He reads your books. What book are you reading ? I am reading a Hindee book. Are you reading as much as my children ? I am reading more than they. Is your father reading the book which I am reading ? He does not read that which you read, but the one which I am reading. Does he read as much as I ? He reads less than you, but he learns more than you. Will you lend me a book ? I will lend you one. Do your friends lend you books ? They lend me some.

THIRTY-SEVENTH LESSON.

Language.	ભાષા f.
Spanish, Hindustani,	સ્પાનીશ, હિંદુસ્તાની.
Latin, Sanscrit, Greek,	લાટીન, સંસ્કૃત, ગ્રીક.
Arabic, Persian, Syriac,	આરબી, ફારસી, સિરીક.
Chaldee, Marathi,	કાલદી, મરાઠી,
A Roman, Pole, Grecian,	રોમી, પોલ, ગ્રીક.
An Arabian, Syrian,	આરબ, સિરીયન.
Are you a Frenchman ?	તમે ફ્રાંસિસ છે ?
No, sir, I am a Hindoo.	ના, સર, હું હિંદુ છું.

I am a Parsi, a Malay,

Is he a tailor?

No, he is a shoemaker,

He is a fool.

The fool,

the mouth, palate.

the memory,

Have you a good memory?

He has a small mouth,

Your brother has black eyes,

Do you wish me a good morning?

I wish you a good evening, a
good morning, a good day,
a good night.

Blue; green,

black; white,

purple, crimson,

red, pink,

instead of,

to play,

to hear; listen,

Do you play instead of studying?

I study instead of playing.

That man speaks instead of
listening,

I hear him.

To hear somebody or something.

હું પારસિ છું; હું મલિ છું.
તે દરજી છે ?

ના, તે મોચી છે.

તે મૂખ છે.

મૂખ *c.*, ખેવકુપ્ત *c.*, મૂઠ *c.*

મોહોડું, તાલવું, મૂખ *n.*

સ્મરણ *n.* સ્મરણશક્તિ *f.* યાદ.

તમને શાઈ સ્મરણ છે ?

તેને નાહાનું મોહોડું છે.

તમારા ભાઈને કાલી આંખો છે.

તમે મારે કલ્યાણ આહોછો ?

સહામ, કુશલતા.

આસમાંની; લિલું.

કાલું; સફેદ, ધોલું, શ્વેત.

ભૂંચુંરી રંગ, કિરમજી.

લાલ, રાતું, ગુલાબી.

વતી, બદલે.

રમવું, ખેલવું.

સાંભલવું; ચિત્ત દેવું.

તમે ભણવાને બદલે રમોછો ?

હું રમવાને બદલે ભણું છું.

તે માણસ સાંભલવાને બદલે
બોલે છે.

હું તેનું સાંભલું છું.

કોઈનું કે કંઈ સાંભલવું.

Do you listen to what this
man says to you?

I listen to it.

He listens attentively to what
I say to him.

To correct,
to take off,
to take away,
to take,

Thou takest off thy hat.

Do you take away your books?

We take off our coats,

Who takes away these chairs?

The servant takes them away.

આ માણસ જે કહે છે તે તમે
ચિત્ત દધને સાંભળો છો ?

હું ચિત્ત દધને તે સાંભળું છું.

હું તેને જે કહું છું તે તે ચિત્ત.

દધને સાંભળે છે.

શુદ્ધ કરવું, શુદ્ધારવું.

ઉતારવું, કાઢાડવું.

લઈ જવું.

લેવું.

તું પોતાની ટોપી ઉતારે છે.

તમે તમારી ચોપડીઓ લઈ
જાઓ છો ?

અમે અમારા અંગરખા ઉતા-
રીએ છીએ.

આ ખુરીઓ કોણ લઈ
જાય છે ?

આકર તેઓને લઈ જાય છે.

EXERCISES.

Dost thou speak Spanish? No, Sir, I speak Italian. Who speaks Polish? My brother speaks Polish. Do our neighbours speak Russian? They do not speak Russian, but Arabic. Do you speak Arabic? No, Sir, I speak Latin and Greek. What knife have you? I have an English knife. What money have you? Is it Italian or Spanish money? It is Russian money. Have you an Italian hat? No, I have a Spanish hat. Are you a Hindu? No, I am an Englishman. Art thou a Grecian? No, I am a Spaniard. Are these men Polish? No, they are Russians. Do the merchants speak Polish? They do not speak Polish, but Latin, Greek, and Arabic. Is your brother a merchant? No, he is an upholsterer. Are these men merchants? No, they are carpenters. Are we boatmen? No, we are shoe-makers. Art thou a fool? I am not a fool. What is this

man? He is a tailor. Do you wish me something? I wish you a good day. What does the young man wish me? He wishes you a good day. Where must I go? You must go to your friends to wish them a good day. Do your children come to me to wish me a good day? They come to you to wish you a good day.

Has the gentleman black eyes? He has black eyes and a mouth. Hast thou a good memory? I have a bad memory, but I have a great deal of courage to learn Hindee. What art thou doing instead of playing? I am studying instead of playing. Art thou learning instead of writing? I am writing instead of learning. What is the bailiff's son doing? He goes into the garden instead of going into the field. Do the neighbour's children read? They are writing instead of reading. What is our cook doing? He is lighting a fire instead of going to the market. Does your father sell his ox? He sells his horse instead of selling his ox. Do the physicians go out? They stay in their room instead of going out. At what o'clock does our physician come to you? He comes every morning at a quarter to nine o'clock. Does the painter's son study English? He studies Greek instead of studying English. Does the butcher kill oxen? He kills sheep instead of killing oxen. Are you listening to me? I am listening to you. Does your brother listen to me? He speaks instead of listening to you. Do you hear what I say to you? I hear what you say to me.

Does the man hear what you say to him? He hears it. Do the children of the physician hear what we say to them? They do not hear it. Dost thou hear what thy brother is saying to thee? I hear him. Do you go to the theatre? I am going to the warehouse instead of going to the theatre. Will you listen to me? I am willing to listen to you, but I cannot, I have ear-ache. Does thy father correct my notes or thine? He corrects neither yours nor mine. What notes does he correct? He corrects those which he writes. Does he hear what you say to him? He hears it. Do you take off your hat when you speak to him? I take it off to speak to him. Does your brother listen to what our father says to him? He listens to him. Is your servant going to fetch some beer? He is going to fetch some vinegar, instead of going to fetch some beer. Do you correct my letter? I do not correct it, I have a pain in my eyes. Does the servant take off his coat to light the fire? He takes it off. Do you

take off your gloves to give me money? I take them off to give you some. Does he take off his shoes to go to you? He does not take them off. Who takes the tables and chairs away? The servant takes them away. Will you take this glass away? I have no mind to take it away. Is he wrong to take off his boots? He is right to take them off. Dost thou put something by? I put nothing by. Does anybody take his hat off? No person takes it off.

THIRTY-EIGHTH LESSON.

Wet; dry,	ભીનેલું, લીલું; સુકું, ડોરડું.
to wet,	ભીજવવું, ભીનવવું, પલાલવું.
to dry,	સુકવવું.
to show, exhibit,	દેખાડવું, અતલાવવું.
Will you let me see your gold ribbon?	તમે તમારી શુનેરી પટી મને જોવા દેશો? (મને દેખાડશો કે અતલાવશો.)
I will let you see it,	હું તે તમને અતલાવિશ.
Tobacco,	તમાકુ <i>m.</i> , તંબાકુ <i>m.</i>
snuff,	તપખીર <i>f.</i> , નાસ <i>m.</i> , છેકણી.
flour,	આટો, મેંદો, લોટ <i>m.</i>
gardener,	માલો <i>m.</i>
Cousin (pat. uncle's son.)	પિતરાઈ ભાઈ <i>m.</i>
—— (pat. uncle's daughter.)	પિતરેણ બેહેન <i>f.</i>
—— (mat. uncle's son.)	માલાઈ ભાઈ <i>m.</i>
—— (mat. uncle's daughter)	માલાણ બેહેન <i>f.</i>
—— (pat. aunt's son.)	કુઈઆઈ ભાઈ <i>m.</i>
—— (pat. aunt's daughter.)	કુઈઆણ બેહેન <i>f.</i>
—— (mat. aunt's son.)	મશીઆઈ ભાઈ <i>m.</i>
—— (mat. aunt's daughter)	મશીઆણ બેહેન <i>f.</i>

Brother-in-law (husband's elder brother)

— (husb. younger brother),

— (sister's husband),

— (wife's brother),

Clergyman,

Church, chapel,

Pocket handkerchief,

neck handkerchief,

groom,

Are you going to bring your brother-in-law? (sister's h.)

I am going to bring him.

To intend,

Do you intend going to the church this evening?

I intend going there.

To know ; to can,

Do you know English, or Gujarati, or Sanscrit?

I know none of these,

Can you read English?

Can you make a hat?

Can he come to me to-day?

To swim.

જેઠ.

દિગ્ગેર.

બનેવિં.

સાલો.

ગુરૂ, પાદરિ, ઉપાદયો.

મંદિર *n.*, દેવલ *n.*

રમાલ *m.*, અંગુચો.

ગલેબંદ *m.*

ઘોડાવાલો, ચરવાદાર *m.*

તમે તમારા બનેવિને તેડવા જાઓછો ?

હું તેને તેડવા જાઉં છું.

ધરિદો કરવો, ધારણા રાખવી, ધારવું.

આજ સાંજરે તમે મંદિરે જવાનો ધરિદો રાખોછો ?

હું તાંહાં જવાનો ધરિદો રાખું છું. જાણવું ; શકવું, આવડવું.

તમે અંગરેજી, ગુજરાતી, સંસ્કૃત ભાષા જાણોછો ?

હું એમાંથી કંઈ જ જાણતો નથી.

તમને અંગરેજી વાંચતાં આવડેછે ?

તમને ટોપી કરતાં આવડેછે ?

આજે તે મારી પાસે આવી શકશે ?

તરવું.

EXERCISES.

Will you drink some water ? No, I will drink some wine. Do you sell beer ? I do not sell any, but my neighbour, the merchant, sells it. Wilt thou go and fetch me some tobacco ? I will go and bring you some ; what tobacco will you have ? I will have some snuff, but my friend, the Hindu, will have some tobacco. Does the merchant show you some cloth ? He does not show me any. Is your son going to fetch some wine ? He is going to fetch some. Do you want anything still ? I want some flour ; will you go and fetch some ? I will go and send for some. Does your friend buy some fruit ? He buys some. Does he buy handkerchiefs ? He buys tobacco instead of buying handkerchiefs. Will you let me see something [or, will you show me something] ? I will show you gold and silver coats. Where is your friend going ? He is going to the ball. Are you going to the ball ? Is the gardener going to the garden ? He is going to the market instead of going to the garden. Do you send your son to the shoemaker ? I send him to the tailor instead of sending him to the shoemaker.

Do your sons find the friends whom they seek (or look) for ? They do not find them. When do you intend going to the ball ? I intend going there this evening. Do your friends intend going into the country ? They intend going there. When do they intend going there ? They intend going there to-morrow. At what o'clock ? At half-past nine o'clock. What will the merchant sell you ? He will sell me pocket-handkerchiefs. Do you intend buying any ? I will not buy any. Dost thou know something ? I know nothing. What does thy friend know ? He knows how to read and write. Does he know Hindee ? He does not know it well. Do you know Spanish ? I do know it. Do your brothers know Greek ? They do not know it, but they intend learning it. Do I know English ? You do not know it, but you intend studying it. Do my children know how to read Italian ? They know how to read it, but they cannot speak it. I can speak a little Gujarati.

Do you intend studying Arabic ? I intend studying Arabic and Syriac. Does the Englishman know Polish ? He does not know it, but he intends learning it. Can you

swim? I cannot swim, but I can play. Can your friend make clothes? He cannot make any, he is no tailor. Is he a merchant? He is not. What is he? He is a physician. Where do you go? I am going to my garden to speak to the gardener. What will you say to him? I will tell him to open the window of his room. Do you wish to learn Gujarati?

Does your gardener listen to you? He listens. Will you drink some wine? No, I have a mind to drink some beer. Have you any? I have none, but I will send for some. When will you send for some? Presently (or now). Will you send for some fruit? I will send for some. Have you some water? I have enough to wash my feet. Has your brother water enough? He has a little, but enough to wet his pocket handkerchief. Can you make tea? I can make some. Does your friend hear what you say to him? He hears it. Can he swim? He cannot swim. Where does he go? He goes nowhere, he stays at home. I wish to learn Gujarati.

Have your brothers the intention to go into the country? They have an inclination to go there. Have you the intention to go to my friend? I am inclined to go there. Hast thou an inclination to do any thing? I have no inclination to do anything. Have you an inclination to go to the theatre this evening? I have a mind to go there, but not this evening. Dost thou receive anything? I receive some money. From whom dost thou receive some? I receive some from my father, brother, and son. Does your son receive books? He receives some. From whom does he receive some? He receive some from me, his friends, and neighbour. Do the poor receive money? They receive some. From whom does he receive some? He receives from the rich. Dost thou receive wine? I do not receive any. Do I receive money? You do not receive any. Does he receive clothes? He receives none. Do you receive the books which your friends receive? We do not receive the same which our friends receive, but we receive others. Does your friend receive the letters which you write to him? He receives them. Do you receive the fruits which I send you? I do not receive them. Does he receive as much beer as water? He receives as much of the former as of the latter. Do the men receive as many books as letters? They receive as many of the former as of the latter.

THIRTY-NINTH LESSON.

Can I swim ?

Whither ? where to ?

Where are you going ?

An intention,

to be inclined,

I have a mind to go there.

To receive, get,

I receive ; thou receivest,

He receives money.

His friends visit him.

Do you receive a letter to-day ?

I shall receive one to-morrow.

To conduct, to lead,

He conducts the child,

I lead the horse to the stable,

A good man leads the blind.

He leads him into error,

He leads him to that village,

The stable.

હું તરી શકું છું ?

ક્યાં ?

તમે ક્યાં જાઓ છો ?

ધરિદો, મનશુષ્કો, ધારણા f.

ધરિદો કરવો, મન રાખવું.

હું ત્યાં જવાનો ધરિદો રાખું.

છું ; મને ત્યાં જવાનો ધરિદો છે.

પાંચવું, મલવું, પોંછોચવું.

હું પાંચવું, મને મલે છે ; તને મલે છે.

તેને પૈસા મલે છે.

તેને પોતાના મિત્રો મલે છે.

આજે તમને પત્ર મલે છે ?

મને કાલે એક પત્ર મલશે.

ફેરવવું, ચલાવવું, દોરવું, તેડી જવું, લઈ જવું.

તે છોકરાને ફેરવે છે.

હું ઘોડાને તખેલામાં લઈ જાઉં.

બલો માણસ આંધલાને દોરે છે.

તે તેને ભુલમાં ચલાવે છે, તે તેને ચૂક કરાવે છે.

તે તેને પેલે ગામે ચલાવે છે, તે તેને તે ગામનો રસ્તો બતાવે છે.

તખેલો, ઘોડશાલા f.

Stable (for bullocks),	બલદની કોહોડ f.
stable (for all cattle),	ગોહો.
blind,	આંધલો.
blind (of one eye),	કાંણો.
sick,	માંદુ, બિમાર, રોગી, કાહેલી, આબરી.
rich,	તાલેવંત, ધનવાન, દોલતવાન, નાણાવાલો.
poor,	દરીદ્ર, ગરીબ, કંગાલ, નિર્ધન
to extinguish,	હોલવવું, ટાકું પાડવું.
to light,	સલગાવવું.
Does he extinguish the candle ?	તે દિવો હોલવેછે ?
He lights it,	તે સલગાવેછે.
To set out, to depart.	જવું, નિકલી જવું, સિધારવું, વિદાયે થવું.
When do you intend setting out ?	તમે ક્યારે સિધારોછો ?
I intend to depart tomorrow.	હું કાલે વિદાયે થવા આહુંછું.

EXERCISES.

Does the man receive the good horse? He receives it. Does your friend receive as much money as I? He receives more than you. Does the Englishman receive his letters? He receives them. When does he receive them? He receives them in the evening. When dost thou receive thy letters? I receive them in the morning. At what o'clock? At ten o'clock. At a quarter to ten o'clock. Dost thou receive as many letters as I? I receive more than thou. Dost thou receive any to-day? I receive some to-day and to-morrow. Does your father receive as many friends as ours? He receives fewer than yours. Does he receive as many enemies as friends? He receives as many of both. Do you still receive a crown? I still receive one. Does your son still receive a book? He still receives one. What does

the physician receive? He receives good tobacco, good snuff, and good pocket-handkerchiefs. Does he receive any beer? He receives some.

Does your son receive shirts? He receives some. Does he receive as many as my son? He receives quite as many. Do you receive anything to-day? I receive every day something. Dost thou conduct any one? I conduct no one. Whom do you conduct? I conduct my son. Whither do you conduct him? I conduct him to my friends, to wish them a good day. What is your son? He is a physician. Is your servant conducting somebody? He conducts my child. Whom must I conduct? You must lead the blind man. Must he conduct the sick? He must conduct him. Where must he conduct him? He must conduct him home. Where does he lead your horse? He leads him to the stable. Dost thou conduct the child or the blind man? I conduct them both. When does the stranger intend to set out? He intends to set out this morning. At what o'clock? At half past one. Will he not stay here? He will not. Do you intend to go to the theatre this evening? I intend to go there to-morrow. Do you set out to-day? I set out at present. When do you intend to write to your friends? I intend to write to them to-day. Do your friends reply to your letters? They reply to them. Do you extinguish the fire? I do not extinguish it. Does your servant light the candle? He lights it. Has this man the intention to set your warehouses on fire? He has the intention to do so.

Is your brother taller than mine? He is not so tall, but he is wiser than yours. Is thy hat as bad as thy father's? It is better, but not so black as his. Are the Hindu's shirts as white as those of the Irish? They are whiter, but not so good. Are our friends' sticks longer than ours? They are not longer, but heavier. Who has the prettiest gloves? The men have them. Who has the finest horses? Mine are handsome, yours are handsomer than mine, but those of our friend are the handsomest of all. Is your horse good? He is good, but yours is better, and that of the Englishman is the best horse which we know. Have you pretty shoes? I have pretty shoes, but my brother has prettier ones than I. From whom does he receive them? He receives them from his best friend. Is your wine as good as mine? It is better. Does your merchant sell good shawls? He sells the best handkerchiefs that I know of.

FORTY-FIRST LESSON.

The comparative degree is formed by adding થી from, or કરતાં than, to the word expressing the object, and the adjective follows, e. g.

હું તેથી શારે છૂબી *I am better than he.*

પશુ કરતાં હું બુદ્ધિવાન છૂબી *I am wiser than a beast.*

The superlative degree is formed by adding to the adjective a word signifying most, greatest, &c. e. g.

હું સર્વેથી ડાહ્યો છું *I am the wisest of all, &c.*

Adjectives significant of degree are sometimes conjoined with another adjective expressing the quality, e. g.

વતું શારે *better*; ઘણું ખોટું *very bad, &c.*

Little, small.

old, ancient, former,

pious,

young.

high.

low, mean,

soon, early,

willingly,

near,

very near,

all,

નાહાનું, થોડું, જરાક.

જુનું, પ્રાચીન, પુરાનું.

ધર્મી, ભક્ત, સુભક્ત.

જવાન, નાહાનું.

ઉંચું.

નિચું; હલકું, પાછું, તુચ્છ,

અધમ, નિચ.

જલ્દી, સકાલું, જલદી.

ખુશીથી.

પાસે, નજીક, કાંઠે, જોડે, સોડે.

પાસે પાસે.

સઞી, સર્વ.

This book is small, that is smaller, and this is the smallest of all.

આ ચોપડી નાહાની છે, એ ચોપડી તેથી નાહાની છે, ને આ સઞી નાહાની છે.

As, (like,)

as, (large,)

This hat is large, but that is larger.

Is this book as large as yours?

It is not so large as yours.

It is larger than yours.

Not so large,

Are the children of our neighbour as good as ours?

They are better than ours.

Whose? to whom?

Whose hat is this?

It is my brother's hat.

Whose hat is the handsomest?

That of my father is the handsomest.

Whose ribbon is more beautiful, yours or mine?

Light (not heavy),

difficult,

heavy,

long,

short,

round,

great.

જેવો, જેવી, જેવું.

જેવડો, જેવડી; જેવડું.

આ ટોપી મોટી છે, પણ પેલી તે કરતાં મોટી છે.

આ ચોપડી તમારી ચોપડી જેવી મોટી છે?

આ તમારા જેવડી નથી.

તે તમારી કરતાં મોટી છે.

એટલી મોટી નથી.

આપણું છોકરાં જેવાં આપણા પડોસીના છોકરાં શારાં છે!

તેઓ આપણા કરતાં શારાં છે.

કોણનો, કોણની, કોણનું; કોણને.

આ ટોપી કોણની છે?

તે મારા ભાઈની ટોપી છે.

સગથી સુંદર ટોપી કોણની છે?

સહ કરતાં સુંદર ટોપી મારા બાપની છે. મારા બાપની

ટોપી સહ કરતાં સુંદર છે.

તમારી કે મારી પટી માંથી કોણની સુંદર છે?

હલકું.

અઘરું, કઠણ, મુશ્કીલ.

ભારે.

લાંબું.

ટુંકું, ટિંગણું.

ગોલ.

મોટું.

Grateful,	ઉપકારી, કૃતમ્, આભારી, નિ- મકહલાલ.
guilty,	અપરાધી, ગુનેગાર.
malicious,	કિનાખાર.
refreshing,	તાજીકારક.
praised,	વખાણવાખેગ.
furious,	ઉગ્ર, જીલમી, તુશની, હિં- સક.
seeking,	સોધ f., શોધ.
exact,	બરોબર, ઠીક.
idle,	આલસુ, સુસ્ત.
blue,	આસમાની.
gray,	પલીઝી; કાબરં.
valiant,	શૂરો, હિમતવાંન.
pale,	ફિકું.
coloured,	રંગેલું, રંગિન, ચિત્ર, વિચિત્ર.
false,	ખોટું, જીકું.
joyful,	ખુશ, આનંદી. સંતોષી.
straight,	સિધું, પાંસરં, પાઘરં.
healthy,	આરોગ્ય, નિરોગી.
smooth,	લિસું; સાફ.
hollow,	પોકલ, પોલું.
kind,	માયાલું, મેહેરખાંન.
bald,	તાળ પડેલો.
stingy,	કંજીસ, મખિચુસ, કૃપણ, કંદ્રિ.
clear,	નિર્મલ, સાફ, સ્વચ્છ, નિતરં.
narrow,	સાંકડું.
lame,	લંગડું, લુલું.
loose.	ઢિલું.

Wearied,	થાડેલો, કાઢેર, કંટાલેલો.
naked,	નાગું.
flat,	ચપટું.
clumsy,	ગમાર.
raw,	કાર્યું, અપકવ.
round,	ગોલ.
gentle,	નમ્ર, ગરીબ.
thin,	પાતલું.
haughty,	ગર્વિષ્ઠ, મગર.
mute,	ચુપ, છાનો, અબોલું, મુગું.
mad,	દિવાનું, ઘેલું, ગાંડું.
full,	પૂર્ણ, પૂર, ભરાયેલું, ભરેલું, પૂર્ણ.
tame,	પાલેલું, હલેલું.
uncommon,	ક્રમ, થોડું, વિરલું.
lucky,	ભાગ્યવાન.
external,	બાહરનું.
internal,	અંદરનું, માંહેનું.
middle,	વચ. વચમાં, અધવચ.
superior,	મોહોટું, મોટું, ચઢતું.
inferior,	ઉતરતું, હલકો, નરસો.
a slipper.	સપાટ f.

EXERCISES.

Have we more books than the Arabs? We have more than they, but the Parsis have more than we have, and the Hindus have the most. Hast thou a prettier garden than that of our physician? I have a prettier one. Has he a prettier house than you? He has a prettier one. Have we as pretty children as our neighbours? We have prettier ones. Is your coat as long as mine? It is shorter, but prettier than yours. Are you going out soon? I do not go out to-day. When does your father go out? He goes out

at a quarter past twelve. Is this man older than that? He is older, but the latter is healthier. Which of these children is the wisest? He who studies is wiser than he who plays. Does your servant sweep as well as mine? He sweeps better than yours. Does he read as many bad books as good ones? He reads more good than bad ones. Do the merchants sell more sugar than coffee? They sell more of the former than of the latter. Does your shoemaker make as many slippers as shoes? He makes more of these than of those.

Can you swim as well as the gentleman's son? I can swim better than he, but he can speak better English than I. Does he read as well as you? He reads better than I. Have you a headache? No, I have a pain in my ears. Does your friend hear what you say to him? He does not hear it. Does the bailiff's son go to the forest? No, he stays at home, he has a pain in his feet. Do you learn as well as our gardener's son? I learn better than he, but he works better than I. Who has the prettiest carriage? Yours is very pretty, but the captain's is still prettier, and ours is the prettiest of all. Has any one as fine horses as we have? No person has finer ones.

Do you begin to speak? I begin to speak. Does your brother commence learning Italian? He begins to learn it. Can you speak Gujarati already? Not yet, but I begin. Do our friends begin to speak? They do not yet commence speaking, but they begin to read. Does your friend already commence his letter? He does not begin it yet. Does the merchant begin selling? He begins. Can you swim already? Not yet, but I begin learning. Does your son speak before he listens? He listens before he speaks. Does your brother listen to you before he speaks? He speaks before he listens to me. Do your children read before they write? They write before they read. Does your servant sweep the warehouse before he sweeps the room? He sweeps the room before he sweeps the warehouse. Dost thou drink before thou goest out? I go out before I drink. Does your cousin wash his hands before his feet? He washes his feet before his hands. Do you extinguish the fire before the candle? I neither extinguish the fire nor the candle. Do you think of going out before writing your letters? I think of writing my letters before I go out. Does your son take off his shoes before his coat? My son neither takes off his shoes nor his coat.

FORTY-SECOND LESSON.

To commence, begin,	માંડ્યું, લાગ્યું, રાં કર્યું, આ- રંભ્યું, આરંભ કર્યો.
He begins speaking.	તે બોલવા માંડેછે.
Does your servant sweep the room which I am sweeping.	જે એમરડો હું વાલું છું તે તમા રો આકર વાલેછે ?
They begin sweeping it.	તેઓ વાલવા માંડેછે.
To finish,	પુરું કર્યું.
not yet,	હજી નહી, હજી નથી.
already,	હમણા.
before,	અગાઉ, પહેલાં, આગલ.
Do you speak before listening?	સાંભળ્યા પહેલાં તમે બોલોછો?
Does he go to market before writing ?	લખ્યા પહેલાં તે બજારમાં જ- મ્યેછે ?
Do you take off your stock- ings before your shoes ?	તમે જોડા કાડ્યા પહેલાં મો- જાં કાઢોછો ?
I take off my shoes before I take off my stockings.	હું જોડા કાડ્યા પછી મોજાં કાઢું છું.
Often,	વારંવાર, ઘણી વાર, ઘણી વ- ખત, વારે વારે, ઘડીએ ઘડીએ.
as often as,	જેટલી વાર.
to breakfast,	નાસ્તો ખાવો, હાજરી કરવી, ન્યારી કરવી.
early,	પહેલું, સકાલું, સહવારમાં.
early(in the morning),	મોટા મહસકામાં.
Will you breakfast before you go to the forest ?	તમે જંગલમાં ગયા પહેલાં ન્યા- રી કરશો ?

I shall breakfast before I go to the forest.	જંગલમાં ગયા પેહેલાં હું નાસ્તો ખાઈશ.
Will he breakfast before he begins to work?	કામ શરૂ કર્યા પેહેલાં તે હાજરી કરશે ?
He breakfasts before they begin working.	તેઓના કામ શરૂ કર્યા પેહેલાં તે નાસ્તો ખાઈએ.
Do you breakfast as early as I?	જેમ હું તેમ તમે પણ નાસ્તો વેહેલા ખાઈએ ?
I breakfast earlier than you, but later than he.	હું તમારા કરતાં વેહેલા પણ તેના કરતાં ઓડા નાસ્તો ખાઉં છું.

EXERCISES.

Do you intend setting out soon? I intend setting out to-morrow. Do you speak as often as I? I do not speak so often, but my brother speaks oftener than you. Do I go out as often as your father? You go out less than he, but he drinks oftener than you. Do you begin to know that man? I begin to know him. Do you breakfast early? We breakfast as a quarter past nine o'clock. Does your friend breakfast earlier than you? He breakfasts later than I. At what o'clock does he breakfast? He breakfasts at eight o'clock, and I at half past six. Do you not breakfast too soon? I breakfast too late? Does your father breakfast as early as you? He breakfasts later than I. Does he finish his letters before he breakfasts? He breakfasts before he finishes them. Is your hat too large? It is neither too large nor too small. Does our gardener breakfast before he goes to the garden? He goes to the garden before he breakfasts. Do you read French as often as Hindee? I read French oftener than Hindee. Does the physician speak too much? He does not speak enough. Do they drink more beer than wine? They drink more of the former than of the latter. Have you much money? We have not enough. Have your friends much wheat? They have only a little, but enough. Have you still much cheese? We have only a little. Have you as many tables as chairs? I have as many of both.

FORTY-SECOND LESSON.

PAST PARTICIPLES.

THE PAST PARTICIPLE, in English, is commonly rendered into idiomatic Gujarati by the *past tense* with છે or હતો annexed.

THE REMOTE PAST PARTICIPLE is formed from the 2d pers. sing. imperative, by adding ઝેલો, ઝેલી, ઝેલું for the singular, and ઝેલા, ઝેલી, ઝેલાં for the plural, e. g.

sing. લખેલો, લખેલી, લખેલું }
 plur. લખેલા, લખેલી, લખેલાં } written.

THE COMPOUND PAST PARTICIPLE is formed from the 2d pers. sing. imperative by adding ઇ, ળ, or ળે, e. g.

લખી or લખીને having written.

To be ; been, (lit. gone),
 Have you been at the market ?
 I have not been there,
 Have I been there ?
 You have been there.
 Has he been there ?

Ever,

Never,

Have you been at the church ?
 Have I been at the chapel ?
 Have you ever been at the
 meeting ?
 I have never been there.
 Thou hast never been there.

થવું ; ગયો, ગઝેલો.
 તમે બજારમાં ગયા હતા ?
 હું તાંહાં ગયો નોહોતો or નથી.
 હું તાંહાં ગયો હતો ?
 તમે તાંહાં ગયા હતા.
 તે તાંહાં ગયો હતો ?
 હમેશાં, નિત્ય, સદા.
 કદી નહીં, હરગીજ નહીં.
 તમે દેવલમાં ગયા હતા ?
 હું દેવલમાં ગયો હતો ?
 તમે તે સભામાં કદી ગયા હતા ?
 હું તાંહાં કદી ગયો નથી.
 તું તાંહાં કદી ગયો નથી.

You have never been with him.

He has never been there.

Have you already been at the theatre ?

I have been there already.

You have been there already.

I have not yet been there.

Thou hast not yet been there.

You have not yet been there.

He has not been there.

We have not yet been there.

Have you already been at my father's house ?

I have not yet been there.

Where have you been this morning ?

I have been in the garden.

Where has your brother been ?

He has been in the warehouse.

તમે તેને તાંહાં કદી ગયા નથી.

તે તાંહાં કદી ગયો નથી.

તમે હમણાંજ નાટકખાનામાં ગયા હતા ?

હું હમણાંજ તાંહાં ગયો હતો.

તમે તાંહાં હમણાંજ ગયા હતા.

હું તાંહાં હજી સુધી ગયો નથી.

તું તાંહાં હજી સુધી ગયો નથી.

તમે તાંહાં હજી સુધી ગયા નથી.

તે તાંહાં ગયો નથી.

હમે હજી સુધી હીઆં આબ્યા નથી.

તમે હમણાંજ મારા આપને ઘેર ગયા હતા ?

હું તાંહાં હજી સુધી ગયો નથી.

આજ સહવારે તમે કાંહાં ગયા હતા ?

હું વાડીમાં ગયો હતો.

તમારો ભાઈ કાંહાં ગયો હતો ?

તે વખારમાં ગયો હતો.

EXERCISES.

Does your friend receive as many letters as notes ? He receives more of the former than of the latter. Do you finish before you begin ? I must begin before I finish.

Where have you been ? I have been at the market. Have you been at the ball ? I have been there. Have I been at the theatre ? You have been there. Hast thou been there ? I have not been there. Have you already been in the great square ? I have never been there. Have you the intention to go there ? I have an intention to go. When will you go

there? I will go there to-morrow. At what o'clock? At twelve. Has your son already been in my garden? He has not been there yet. Has he the intention to see it? He intends to see it. When will he go there? He will go there to-day. Does he intend to go this evening to the ball? He has the intention to go. Have you already been at the ball? I have not yet been there. When do you intend going there? I intend going there to-morrow. Have you already been in the room of the Englishman? I have not yet been in it. When have you been in it? I have been in it this morning. Have I been in your room or in that of your friend? You have neither been in mine, nor in that of my friend, but in that of the merchant.

Has the sailor been in our warehouses or in those of the English? He has neither been in ours, nor in those of the English, but he has been in these of the Parsis. Hast thou already been at the market? I have not been there yet, but I intend going there. Has the son of our bailiff been there? He has been there. When has he been there? He has been there to-day. Does the son of our friend intend going to market? He intends going there. What will he buy there? He will buy there hens, eggs, oxen, cheese, beer and wine. Have you already been at my friend's? I have already been there. Has your friend been there already? He has not been there yet. Have we been at our friend's already? We have not been there yet. Have our friends ever been with us? They never have been. Have you ever been at the theatre? I never have been there. Have you a mind to write a letter? I have a mind to write one. To whom will you write? I will write to my son. Has your father already been in the country? He has not been there yet, but he intends going there. Does he intend going there to-day? He intends going there to-morrow. At what o'clock will he set out? He will set out at half-past six o'clock. Does he intend setting out before breakfast? He intends breakfasting before he sets out. Have you been anywhere? I have been nowhere.

Have you had my glove? I have had it. Have you had my pocket handkerchief? I have not had it. Hast thou my umbrella? I have it not. Hast thou my pretty knife? I have it. When hadst thou it? I had it yesterday. I have thy gloves. You have them. Has your brother had my wooden hammer? He has it. Has he had my gold rib.

bon? He has not got it. Have the men my fine vessel? They have it. Who has my thread stockings? Your servants have them. Have we the iron chest of our good neighbour? We have. Have we got his fine carriage? We have not. Have we had the stone tables of the strangers? We have not got them. Have we got the tailor's wooden leg? We have not got it. Has the servant my good book? He has. Has he got my silver knife? He has not got it. Has the young man got the first volume of my work? He has not got the first, but he has the second. Has he got it? Yes, sir, he has got it. When did he get it? He got it this morning. Have you got sugar? I have some. Have I got good paper? I have got some. Has the sailor got water? He has got some. Have you got any? I have not any.

FORTY-THIRD LESSON.

Have you had my coat ?

તમારી પાસે મારો અંગરખો
હતો ?

I have not had it.

મારી પાસે તે નોહોતો.

Have I had it?

મારી પાસે તે હતો ?

You have had it.

તમારી પાસે તે હતો.

You have not had it.

તમારી પાસે તે નોહોતો.

Thou hast not had it.

તારી પાસે તે નોહોતો.

Has he had it?

તેની પાસે તે હતો ?

He has had it not.

તેની પાસે તે નોહોતો.

Hast thou had my book ?

તારી પાસે મારી ચોપડી હતી ?

I have had it not.

મારી પાસે તે નોહોતી.

You have not had it.

તમારી પાસે તે નોહોતી.

Have you had the books ?

તમારી પાસે તે ચોપડીઓ
હતી ?

I have had them.

મારી પાસે તેઓ હતીઓ

or હતી.

Has he had them ?

તેની પાસે તેઓ હતી ?

Have you had some bread ?

I have had some.

Hast thou had paper ?

I have had none.

Have I had some ?

Has he had wine ?

He has had some good wine.

He has had no good wine.

What has he had ?

He has had nothing.

He has never been either right
or wrong.

To take place,

To take out.

Does the meeting take place
this evening ?

It does. It takes place.

It will take place to-morrow
morning.

Taken place.

When has the meeting taken
place ?

Yesterday,

Day before yesterday.

It took place yesterday.

Time,

The first time.

તમારી પાસે કંઈ રોટલી હતી ?

મારી પાસે કંઈ હતી.

તારી પાસે કાગલ હતો ?

મારી પાસે કંઈ નોહોતો.

મારી પાસે કંઈ હતો ?

તેની પાસે વૈન હતો ?

તેની પાસે કંઈ શારે વૈન હતો.

તેની પાસે કંઈ શારે વૈન
નોહોતો.

તેની પાસે શું હતું ?

તેની પાસે કંઈ નોહોતું.

તેણે ઠીક કે ચુક કંઈજ કર્યું
નથી.

થવું; બનવું.

બહાર કાઢવું.

આજ સાંજરે સભા થશે or
મલશે ?

તે મલશે, તે થશે.

તે સહવારે મલશે or થશે.

થરું; બન્યું.

સભા ક્યારે થઈ હતી ?

(ગઈ) કાલે.

પરમદાહોડે.

તે કાલે થઈ હતી.

વખત *m. f.*, વેળા *f.*, કાલ *m.*,
સમય.

પહેલી વખત.

The last time.	છેલ્લી વખત.
The last,	છેલો.
How often ?	કેતલી વખત, કેતલી વાર.
Once,	એકવાર.
twice,	બેવાર.
thrice,	ત્રણવાર.
several times,	ઘણીવાર, અનેકવાર.
formerly,	અગાઉના વખતમાં.
sometimes,	કદી કદી.
Do you go sometimes to market ?	તમે કદી કદી બજારમાં જાઓ છો ?
I go there sometimes.	હું ત્યાં કદી કદી જાઉં છું.
Gone,	ગયો, ગયેલો.
gone there,	ત્યાં ગયો, ગયેલો.
Do you go there sometimes ?	તમે ત્યાં કદી કદી જાઓ છો ?
I often went there.	હું ત્યાં વારંવાર જાઉં છું.
Oftener than you.	તમારા કરતાં ઘણીવાર.
Have the men had a chest ?	માણસોની પાસે પેટારો હતો ?
They have not had it.	તેઓની પાસે તે નોહોતો.
Who has had it ?	કોણની પાસે તે હતો ?
Was I wrong to buy books ?	મેં ચોપડી વેચાથી લેવામાં કંઈ ચુક કરી છે ?
You were not wrong to buy some, (a few, not many),	ચોપડી ખરીદવામાં તમે કંઈ ચુક કરી નથી.

EXERCISES.

Has the man got good beer ? He has got some. Hast thou got large cakes ? I have got some. Has thy brother got any ? He has not got any. Has the son of our gardener got flour ? He has some. Have the men good tobacco ? They have some. What tobacco have they ? They have good tobacco and snuff. Have the men got as much sugar as tea ? They have as much of the former as of the latter

Has the physician been right ? He has been wrong. Has the man been wrong or right ? He never has been either wrong or right. Have I been wrong to buy honey ? You have been wrong to buy any. What has our friend got ? He has got your books and shoes. Has he got my good biscuits ? He has not got them. What has the man got ? He has got nothing. Who has courage ? The men have. Have the men many friends ? They have. Have we many enemies ? We have not many. Have we more friends than enemies ? We have more of these than of those. Has your son got more wine than meat ? He has more of the former than of the latter. Has the man got more pepper than wheat ? He has got less of the former than of the latter. Has the painter got anything ? He has got nothing.

Have I been right to write to my brother ? You have not been wrong to write to him. Have you got a headache ? I have got a toothache. Have you any thing good ? I have nothing bad. Did the ball take place yesterday ? It did not take place yesterday. Has it taken place to-day ? It has taken place to-day. It has not taken place to-day. When did the ball take place ? It has taken place. Did it take place before yesterday ? It has taken place. At what o'clock did it take place ? It has taken place at eleven o'clock. Have you been at my brother's ? I have been there. How often have you been at my friend's ? I have been there twice. Do you go sometimes to the theatre ? I go there sometimes. How often have you been at the theatre ? I have been there but once. Have you been sometimes at the ball ? I have been there often. Has your brother ever been at the ball ? He has never been there. He never went there. Has your father been sometimes at the theatre ? He went there formerly. Has he been there as often as you ? He went there oftener than I. Dost thou go sometimes into the garden ? I go into it sometimes. Hast thou never been in it ? I have often been in it. Does your old cook often go to market ? He goes there often. Does he go there as often as my bailiff ? He goes there oftener than he.

Did you formerly go to the ball ? I went there sometimes. When hast thou been at the ball ? I have been there the day before yesterday. Hast thou met any body there ? I met no one there. Didst thou go oftener to the ball than thy brothers ? I went oftener than they. Has your friend often been at the theatre ? He went there several times.

Have you sometimes been hungry ? I have often been hungry. Has your servant often been thirsty ? He never has been either hungry or thirsty. Did we go to the theatre betimes ? I went there late. Did I go to the ball as early as you ? You went there earlier than I. Did your brother go there too late ? He went there too late. Have your brothers got any thing ? They have got nothing. Who has my purse and money ? Your servant has them both. Has he got my stick or hat ? He has got both. Hast thou got my horse or that of my brother ? I have neither yours nor that of your brother. Have I your note or that of the physician ? You have got both. What has the physician got ? He has got nothing. Has any one got my candlestick ?

Have you anything to do ? I have nothing to do. What has your brother to do ? He has letters to write. What hast thou done ? I have done nothing. Have I done any thing ? You have torn my clothes. What have your children done ? They have torn their handsome books. What have we done ? You have done nothing, but your brothers have burnt my pretty chairs. Has the tailor already done your coat ? He has not done it yet. Has your shoemaker already done your boots ? He has already done them. Have you sometimes made a hat ? I have never made one. Hast thou already made thy purse ? I have not done it yet. Have our neighbours ever made books ? They made some formerly. How many coats has your tailor made ? He has made thirty or forty. Has he made good or bad coats ? He has made good and bad ones. Has our father taken off his hat ? He has taken it off. Have your brothers taken off their clothes ? They have taken them off. Has the physician taken off his stockings or shoes ? He has neither taken off these nor those. What has he taken off ? He has taken nothing off, but he has taken off his great hat. Who has told you that ? My servant has told it to me. What has your friend told you ? He has told me nothing. Who has told it to your friend ? The men have told it to him. Are you the brother of this youth ? I am. Is this boy your son ? He is. How many children have you ? I have only two. Is the bailiff gone to market ? He did not go there. Is he ill ? He is. Am I ill ? You are not. Are you as tall as I ? I am. Are our friends as rich as they say ? They are. Art thou as fatigued as thy brother ? I am more fatigued than he.

FORTY-FOURTH LESSON.

To do, done.

What have you done ?

I have done nothing.

Has the shoemaker made my
boots ?

He has made them.

He has not yet made them.

Have you taken off your boots?

I have taken them off.

Did he tell you that ?

He told it to me.

Did you tell it to me ?

I did tell it to you.

Who has told it to him ?

My brother has told it to him.

Are you my friend's brother ?

I am.

Are you ill ?

I am not sick.

Are our neighbours as poor as
they say ?

They are very poor.

To speak,

I have spoken to the man.

With,

કર્યું, કીધું, કર્યું, કરેલું.

તમે શું કર્યું છે ?

મેં કંઈ કર્યું નથી.

ભાઈએ મારા બોટા બનાવ્યા છે ?

તેણે તે બનાવ્યા છે.

તેણે તે હજી સુધી બનાવ્યા નથી.

તમે તમારા બોટા કાઢ્યા છે ?

મેં કાઢ્યા છે.

તેણે તમને તે કહ્યું ?

તેણે મને તે કહ્યું.

તમે મને તે કહ્યું ?

મેં તમને તે કહ્યું.

કોણે તેને તે કહ્યું ?

મારા ભાઈએ તેને કહ્યું.

તમે મારા મિત્રના ભાઈ છો ?

હું છું.

તમે માંદા છો ?

હું માંદો નથી.

જેટલા તેઓ કહે છે તેટલા ગરીબ આપણા પડોરીઓ છે ?

તેઓ બહુ ગરીબ છે.

બોલ્યું.

હું તે માણસને બોલ્યો છું; મેં

તે માણસને કહ્યું છે.

થી, સાથે, બેઠે, સહીત, વગેરે.

પતી.

With which man have you
spoken ?

તમે કયા માણસની સાથે બો-
લ્યાછો ?

To which man have you spo-
ken ?

તમે કયા માણસને કહ્યું છે ?

To cut ; cut (past part.)

કાપવું ; કાપેલો.

to cut down,

કાપીનાખવું.

to pick up,

ચૂંટવું, વિણવું.

to wash, washed,

ધોવું, ધોયેલો.

Which (or what) books have
you picked up ?

તમે કંઈ ચોપડી ચૂંટી કાઢા-
ડી છે ?

I have picked up yours.

મેં તમારી ચૂંટી કાઢાડી છે.

To burn,

ખાલવું, બલવું.

To burn one's self,

દાખવું.

Which letters have you burnt ?

તમે કયો કાગલ બાલ્યો છે ?

I have burnt no letters.

મેં કંઈ કાગલ બાલ્યો નથી.

To tear,

ફાડવું, ચીરવું.

Which shirts have you torn ?

તમે કયાં કુડતાં ફાડ્યાં છે ?

I have torn mine.

મેં મારાં ફાડ્યા છે.

EXERCISES.

Have you spoken to my father ? I have spoken to him.
When have you spoken to him ? I have spoken to him be-
fore yesterday. Have you spoken sometimes to the man ? I
have never spoken to him. How often have you spoken to
the captain ? I have spoken to him six times. Has the
gentleman ever spoken to you ? He has never spoken to me.
Have you spoken to his son ? I have often spoken to him.
Have you spoken oftener to him than I ? I have not spoken
so often to him as you. To what son of the gentleman
have you spoken ? I have spoken to the youngest. To
what men has your brother spoken ? He has spoken to
these men. What has the gardener's son cut ? He has cut
trees. Has he cut wheat ? He has cut some. Has he cut as
much hay as wheat ? He has cut as much of the former as

of the latter. Have you picked up my knife? I have picked it up. Has your boy picked up the tailor's thimble? He has not picked it up. Have you picked up a rupee? I have picked up two. What have you picked up? We have picked up nothing. Have you burnt anything? We have burned nothing. What have the sailors burnt? They have burned their cloth coats. Hast thou burnt my pretty ribbons? I have not burnt them. What books has the boy burnt? He has burnt his own. Which vessels have the men burnt? They have not burnt any vessels. Have you burnt any paper? I have not burnt any. Has the physician burnt any notes? He has not burnt any. Have you had the courage to burn my hat? I have had the courage to burn it. When did you burn it? I burnt it yesterday. Where have you burnt it? I have burnt it in my room. Who has torn your shirt? The naughty boy of our neighbour has torn it. Has anybody torn your books? Nobody has torn them.

Have you drank some wine? I have drank some. Have you drank much of it? I have only drank a little. Hast thou drank some beer? I have drank some. Has thy brother drank much wine? He has not drank much, but enough. When did you drink some wine? I drank some yesterday and to-day. Has the servant carried the letter? He has carried it. Where has he carried it? He has carried it to your friend. Have you brought us some apples? We have brought you some. How many apples have you brought us? We have brought you twenty-five. When did you bring them? I brought them this morning. At what o'clock? At a quarter to eight o'clock. Have you sent your little boy to market? I have sent him there. When did you send him there? This evening. Have you written to your father? I have written to him. Has he answered you? He has not answered me. Have you ever written to the physician? I have never written to him. Has he sometimes written to you? He has often written to me. What has he written to you? He has written something to me. Have your friends ever written to you? They have often written to me. How many times have they written to you? They have written to me more than thirty times. Have you ever seen my son? I have never seen him. Has he ever seen you? He has often seen me. Have you ever seen the men? I have often seen them. Have you already seen a ship? I have already seen one. Where have you seen one?

At the theatre. Have you given the book to my brother? I have given it to him. Have you given money to the merchant? I have given him some. How much did you give him? I have given him fifteen rupees. Have you given gold ribbons to our neighbour's children. I have given them some. Will you give some bread to the poor man? I have given him some. Wilt thou give me some wine? I have given you some already. When hast thou given me any? I have given you some formerly. Wilt thou give me some now? I cannot give you any at present.

FORTY-FIFTH LESSON.

To drink,	પીવું.
to carry,	લઈજવું.
to carry on business,	કામ ચલાવવું.
to bring,	લાવવું, આણવું.
to bring forth,	જણવું.
to bring up,	પાલવું, ઉછેરવું.
to send,	મોકલવું.
to send (for any body),	તેડાવવું, બોલાવવું.
to send (for any thing),	મંગાવવું.
to write,	લખવું.
to see,	દેખવું, જોવું, ભાલવું.
to see (one off on a journey, &c.)	વલાવવા જવું.
to give,	આપવું, આલવું, દેવું.
to come out,	નિસરવું.
to come.	આવવું.
to go,	જવું, ચાલવું, પધારવું.
to go out,	બાહાર જવું, નિકલવું.
Is the man come to your father?	તે માણસ તમારા આપની પાસે આવ્યો છે ?

He is come to him.

Is thy brother gone to the field ?

He is gone there.

Have you seen the man ?

I have seen him.

Have you seen my book ?

I have not yet seen it.

When ?

where ?

When did you see my cousin ?

I saw him the day before yesterday.

Where have you seen him ?

I saw him at his own house.

Where have you seen a book ?

I have seen it in the room.

Do you learn to read ?

I am learning.

I learn to read and write.

Have you learnt to write ?

I have learnt it,

To know,

Have you known these men ?

I have not known them.

To get,

તે તેની પાસે આવ્યો છે.

તારો ભાઈ ખેતરમાં ગયો છે ?

તે ત્યાં ગયો છે.

તમે તે માણસને જોયો છે ?

મેં તેને જોયો છે.

તમે મારી ચોપડી જોઈ છે ?

મેં તે હજી સુધી જોઈ નથી.

કેવારે, ક્યારે, કેઈ વખત ?

કાંહાં ?

તમે મારા પિત્રાઈ ભાઈને ક્યારે જોયો ?

મેં તેને પરમદહાડે જોયો.

તમે તેને કાંહાં જોયો છે ?

મેં તેને પોતાના ઘરમાં જ જોયો.

તમે ચોપડી કાંહાં જોઈ ?

મેં તેને ઝ્યારડામાં જોઈ.

તમે વાંચવા શિખાછો ?

હું શિખું છું.

હું વાંચવા તથા લખવા શિખું છું.

તમે લખવા શિખાછો ?

હું શિખ્યા છું.

જાણવું, ઝ્યાલખવું,

આ માણસોને તમે ઝ્યાલ-જાણો ?

મેં તે ઝ્યાને ઝ્યાલખ્યા નથી.

ખેલવવું, કમાવવું, પામવું.

To mend,
To get made, have made.
Do you get one coat made ?

I am getting one made.
I got one made yesterday.
Did your brother get his shirt
washed ?

He got it washed.
The cravat ; the neck,

The back of the neck,
Hast thou sometimes had cravats mended or washed ?
I have sometimes had some
both mended and washed.

શુધારવું, દુરસ્ત કરવું, સમારવું.
કરાવવું, કરાવી આપવું.
તમે એક અંગરજો શિવાડી
આપોછે ?

હું એક શિવાડું છું.
મેં ગઈ કાલે એક શિવાડ્યો.
તમારા ભાઈએ પોતાનું કુડનું
ઘોવડાવ્યું ?

તેણે તે ઘોવડાવ્યું.
ગલબંદ *m.*, ગરદન *f.*, ડોક
f., ગયું.

ખોચી.
તેં ગલબંદ કોઈવાર સમરાવ્યો
કે ઘોવડાવ્યો ?
મેં કોઈવાર બંને કરાવ્યું (એણે)
સમરાવ્યો તથા ઘોવડાવ્યો.

EXERCISES.

Has the man lent you some money? He has lent me some. Has he often lent you some? He has lent me some occasionally. When did he lent you any? He lent me some formerly. Has the man ever lent you money? He has never lent me any. Is he poor? He is not poor, he is richer than you. Will you lend me a rupee? I will lend you two. Is your boy come to mine? He came to him. When? This morning. At what o'clock? Early. Did he come earlier than I? At what o'clock did you come? I came at half-past five o'clock. He came earlier than you. Where is your brother gone? He is gone to the ball. When did he go there? He went there the day before yesterday. Has the ball taken place? It has taken place. Has it taken place late? It has taken place early. At what o'clock? At midnight. Does your brother learn to write? He does learn

it. Can he read already? He cannot read yet. Have you ever learnt it? I have learnt it formerly, but I do not know it. Has your father ever learnt English? He has never learnt it. Does he learn it now? He learns it. Do you know the Englishman whom I know? I do not know the one whom you know, but I know another. Does your friend know the same gentleman whom I have known? He does not know the same, but he knows others. Have you known the same men whom I have known? I have not known the same, but I have known others. Have you ever had your coat mended? I have had it mended sometimes. Hast thou already got thy shoes mended? I have not got them mended yet. Has your friend got his stockings mended? He has got them mended several times. Hast thou got thy hat or shoe mended? I have neither got the one nor the other mended. Have you got my cravats or shirts mended? I have neither got these nor those mended. What stockings have you got washed? I have got the thread stockings washed. Has your father got a table made? He has got one made. Have you got something made? I have got no thing made.

FORTY-SIXTH LESSON.

To receive,

to spell,

How much money have you received from him?

I have received three rupees.

Have you received any letters?

I have received several.

To promise,

Do you promise me to come?

પોંચ્યું, મલવું.

જોડણી કરવી, પદાક્ષર કરવા.

તમને તેની પાસેથી કેટલું

નાંણું મલ્યું છે?

મને ત્રણ રૂપૈયા મળ્યા છે.

તમને મારા પત્રો પોંચ્યાં છે?

મને કેટલા ય્પેક પોંચ્યાં છે.

કબૂલ કરવું, કોલ કરવો, વચન

આપવું.

તમે મને આવવાનું વચન

આપોછો?

I promise you to come.

હું તમને આવવાનું વચન
આપું છું.

A rupee has sixteen annas,
or sixty four pice or one hun-
dred and ninety-two pies.

એક રૂપૈયાના સોલ આના,
અથવા એસેઠ પૈસા (સવા-
કા; દોડીઆં) અથવા એક
સો બાંણું પૈ થાય છે.

An anna has four pice or
twelve pies in it.

એક આનાના ચાર પૈસા (સવા-
કા; દોડીઆં) અથવા બાર
પૈ થાય છે.

A pice has three pies in it.

એક પૈસાની ત્રણ પૈ થાય છે.
જુનું કરવું, વાપરવું, ધસી-
નાવવું.

To wear out,

ધસાઈ જવું.

to be worn out,

કેવું? કેમ? શીરીતે?

how? in what manner?

how far?

કાંહાં સુધી?

how long?

ક્યારનો? ક્યારની? ક્યારનું?

how long since?

ક્યારથી?

how often?

કેટલી વાર?

How has he washed the shirt?

તેણે તે કુડતું કેમ ધોયું છે?

He has washed it well.

તેણે તે સારીપે ધોયું છે.

How have you written to him?

તમે તેને શીરીતે લખ્યું છે?

To whom have you written the
letter?

તમે કોણને તે પત્ર લખ્યું છે?

That, so, (so so),

એવું, એમ, તેથી.

so many,

એટલાં.

so much,

એટલું, એટલું બધું.

so often,

એટલી વાર.

in this manner,

એમ. એ પ્રમાણે, એવી રીતે.

To call,

બોલાવવું.

Have you called the man ?

I have called him.

To put, place.

to put off, delay.

to put down,

Do you put your coat to dry ?

I put it to dry.

Where have you put the book ?

I have put it on the table.

To be lying, or placed,

Where is the book (placed) ?

It is (placed) on the table.

It has lain upon the table.

Is the book (placed) on the chair ?

It lies (on it) there,

It has lain there.

તમે તે માણસને બોલાવ્યો છે ?
મેં તેને બોલાવ્યો છે.

મુકવું, રાખવું, ધાલવું, મેહેલવું.
રહેવા દેવું, ઠાલવું, લંબાવવું.
ઊતારવું.

તમે પોતાનો અંગરખો શુકવ્યો છે ?

મેં શુકવ્યો છે.

તમે તે ચોપડી કાંઠાં મુકી છે ?
મેં તે મેજ ઉપર મુકી છે.

રાખેલું થવું, પડીરહેવું, રાખી-
મુકવું.

તે ચોપડી કાંઠાં છે (રાખેલી છે) ?
તે મેજ ઉપર રાખેલી છે.

તે મેજ ઉપર મુકેલી છે.

તે ચોપડી ખુરશી ઉપર મુકી છે ?

તે તાંઠાં પડેલી છે.

તે તાંઠાં મુકી છે.

EXERCISES.

Hast thou promised any thing ? I have promised nothing.
Do you give me what you promised ? I give it to you. Have
you received much money ? I have received a little. How
much have you received ? I have received but a rupee. When
did you receive your letter ? I received it to-day. Hast
thou received anything ? I have received nothing. What
have we received ? We have received long letters. Do you
promise me to come to the ball ? I promise you to come
there. Does your ball take place this evening ? It does take
place. How much money have you given to my son ? I
have given him fifteen rupees. Did you not promise him
more ? I have given him what I promised him. Have our

enemies received their money ? They have not received it. Have you money ? I have some. What money have you ? Will you lend me your coat ? I will lend it to you, but it is worn. Are your shoes worn ? They are not worn. Will you lend them to my brother ? I will lend them to him. To whom have you lent your hat ? I have not lent it, I have given it to some one. To whom have you given it ? I have given it to a poor man.

Can your little brother spell already ? He can. Does he spell well ? He spells well. How has your little boy spelt ? He has spelt so. How have your children written their letters ? They have written them badly. Do you know it ? I know it. Does your friend speak Hindee ? He speaks it well. How do your friends speak ? They do not speak badly. Do they listen to what you say to them ? They do listen to it. How hast thou learned English ? I have learned it in this manner. Did you call me ? I have not called you, but I have called your brother. Is he come ? Not yet. Where did you wet your clothes ? I wet them in the country. Will you put them out to dry ? Where have you put my hat ? I have put it on the table. Hast thou seen my book ? I have seen it. Where is it ? On your brother's trunk. Is my handkerchief on the chair ? It is. When have you been in the country ? I have been there the day before yesterday. Did you find your father there ? I did find him there. What has he said ? He has said nothing. What have you done in the country ? I have done nothing there.

FORTY-SEVENTH LESSON.

Will your father give me something to do ?

He will give thee something to do.

Thereto,

Have you a mind to work ?

તમારો બાપ મને કંઈ કરવાનું આપશે ?

તે તમને કંઈ પણ કરવાનું આપશે.

તેને.

તમે કાંમ કરવા આહોછો ?

I have no inclination (thereto).
Is thy brother gone into the
country?

He is gone there.
Hast thou a mind to go there?
What age are you?
How old art thou?
I am twelve years old.
I am thirteen years of age.
What age is your brother?
Nearly, almost,

about; hardly,

He is nearly fourteen years
(of age) old.
He is about fifteen years of age.

You are scarcely seventeen
years old.
Not quite.

I am not quite eighteen years
old.
Art thou older than thy
brother?

I am younger than he.
To understand,
Do you understand me?

મને કંઈ ઇચ્છા નથી.
તારો ભાઈ શિમમાં ગયો છે?

તે તાંહાં ગયો છે.
તું તાંહાં જ્યાં આહો છે?
તમારી ઊમર શી છે?
તમને કેટલી વય થઈ?
મારી ઊમર બાર વરસાની છે.
મારી ઉમર તેર વરસાની છે.
તમારા ભાઈની ઉમર શી છે?
પાસે પાસે, લગભગ. લગભગ,
સમીપ, ઘણું કરીને.
પાસે, આશરે, શુમારે; જવલ,
કવચિત.

તેની ઊમર ચૌદ વરસાની લગ-
ભગ છે.
તેની ઉમર આશરે પંદર વરસા-
ની છે.

તમને હજી સતર વરસ થયા
નહી હોય.
હજી, ખીલકુલ, તદન, કેવલ,
છેક નથી.

હું હજી અરાડ વરસનો થયો
નથી.

તું તારા ભાઈ કરતાં મોટો છે?

હું તેના કરતાં નાહોનો છું.
સમજવું, જાણવું.
તમે મારી વાત સમજો છો?

I understand you.

Have you understood themen ?

I have understood them.

The noise,

A hot wind,

The wind,

Do you hear (the noise of) the
wind ?

I hear it well,

I hear you, but I do not un-
derstand you.

To bark ; the barking,
Have you heard the barking
of the dogs ?

I have heard it often.

To lose,

to lose (in trade),

to lose (at play),

to strike (as the clock),

to strike,

to read.

to remain,

Have you lost anything ?

I have lost nothing.

How much has your brother
lost at play ?

He has lost about twenty
rupees.

હું તમારી વાત સમજું છું.

તે માણસોની વાત તમે સમ-
જ્યા છે ?

હું તેઓની વાત સમજ્યો છું.
શોર *m.*, ઝુમ *f.*, પોકાર *m.*,
અવાજ *m.*

હુ *f.*

પવન *m.*, વાયુ *m.*, વા *m.* વહા *f.*

તમે પવન સાંભળો છો ?

હું તે શારીપટે સાંભળું છું.

હું તમારું સાંભળું છું ખરો, પણ
સમજતો નથી.

ભુકવું ; ભરાવું.

તમે કુતરાઓનું ભરાવું સાંભ-
ળો છો ?

હું તે વારંવાર સાંભળું છું.

ખોવું, ગુમાવવું.

ખોવું.

હારવું.

વાગવું.

મારવું, ડોકવું, કુટવું, હણવું.

વાંચવું.

રહેવું.

તમે કંઈ ગુમાવ્યું છે ?

મેં કંઈ ખોવું નથી.

તમારા ભાઈએ રમતમાં કેટલું
ગુમાવ્યું છે ?

તેણે આશરે વીસ રૂપૈયા ગુમા-
વ્યા.

Who has struck this dog?

Nobody has struck it.

How many books has your
cousin already read and
studied?

He has read four, and he now
proceeds with the fifth.

Has the man taken anything
from you?

He has taken nothing from
me.

Do you know as much as this
man?

I do not know as much as he.

Did you know that?

I did not know it so well.

Where have our friends re-
mained?

They have remained at home.

આ કુતરાને ડોકો માર્યો છે ?
કોઈએ તેને માર્યો નથી.

તમારા પિત્રાઈ ભાઈએ કેટલી
ચોપડી વાંચીને અભ્યાસ
કિયો ?

તેણે ચાર વાંચી અને હવે પાચ-
મી ચાલે છે.

તે માણસે તમારી પાસેથી કંઈ
લિધું છે ?

તેણે મારી પાસેથી કંઈ લિધું
નથી.

આ માણસના જેટલું તમે
જાણો છો ?

તેના જેટલું હું જાણતો નથી.

તમે તે જાણ્યું ? તમને તેની
ખબર છે ?

મને તે સંબંધી શારી પડે
ખબર નથી.

આપણા મિત્રો ક્યાં રહ્યા છે ?

તેઓ ઘેર રહ્યા છે.

EXERCISES.

Have you time to write a letter? I have time to write one.
Will you lend my brother a book? I have lent him one al-
ready. Will you lend him another? I will lend him two
more. Have you given any thing to the poor? I have given
them money. How much has my friend given you? He
has given me very little, he has given me but two rupees.
How old is your brother? He is twenty years old. Are you

as old as he? I am not so old. How old are you? I am hardly eighteen years old. How old art thou? I am about twelve years old. Am I younger than you? I do not know. How old is our friend? He is not altogether thirty years old. Are our friends as young as we are? They are older than we are. How old are they? One is nine years old, and the other twenty. Is your father as old as mine? He is older than yours. Have you read my book? I have not quite read it. Has your friend finished his book? He has nearly finished it. Do you understand me? I understand you. Does the Englishman understand us? He understands us. Do you understand what we say to you? We do understand it. Do you understand it? I do not yet understand, but I am learning it. Do we understand the Englishmen? We do not understand them. Do the men understand us? They do understand us. Do we understand them? We hardly understand them. Do you hear any noise? I hear nothing. Have you heard the noise of the wind? I have heard it. What do you hear? I hear the barking of the dogs. Whose dog is this? It is the man's dog.

Have you lost your stick? I have not lost it. Has your servant lost my note? He has lost it. Did you go (or have you been) to the ball? No I have not been there. Where did you remain? I remained at home. Has your father lost at play as much as I have? He has lost more than you have. How much have I lost? You have hardly lost a rupee. Where did thy brother remain? He remained at home. Did our friends remain in the country? They remained there. Do you know as much as the English physician? I do not know as much as he. Does the physician know as much as you? He knows more than I. Nobody knows more than they. Have your brothers read my books? They have not quite read them. How many have they read? They have scarcely read two. Has my gardener's son taken any thing from you? He has taken my books. What have you taken from him? I have taken nothing from him. Has he taken any money from you? He has taken some from me. How much money has he taken from you? He has taken nearly two rupees from me. Where are you going? What is your name? How far is it? Not very far. Why will you go away so speedily. You should remain here all day. Put this book on the table, and bring me another. I have no more at present.

FORTY-EIGHTH LESSON.

To bite,

કરડ્યું.

Why? wherefore?

કેમ, શા માટે, શાને યકી, કેમ-
રે, શું કરવા, શા કારણથી?

Because,

કેમકે, શા યકી, કાંલે.

Why do you strike the dog?

તમે તે કુતરાને શા વાસતે
મારો છો?

I strike it because it has bitten
me.

તે મને કરડ્યો માટે હું તેને
મારું છું.

Do you see the man who is in
the garden?

જે માણસ વાડીમાં છે તેને
તમે દિડો?

I see him.

હું તેને દેખું છું.

Do you know the man who
has lent me the book?

જેણે મને આ ચોપડી ઉછિતિ
આપી તેને તમે ઝિલખા-
છો?

I do not know him.

હું તેને ઝિલખતો નથી.

Are you reading the book
which I lent you?

જે ચોપડી મેં તમને ધિરી તે
તમે વાંચો છો?

I am still reading it.

હું તે હજી સુધી વાંચું છું.

I (take) breakfast before I go
out.

હું બાહાર ગયા પહેલાં નાસ્તો
ખાઉં છું.

Does the tailor show you the
coat he is mending?

દરજીએ તમને સંધાતો અંગ-
રખો દેખાડ્યો છે?

To wait,

સખુર કરવું,

To expect, to wait for, or on
some one, or something.

વાટ જોવી, રાહ જોવી, ખા-
ટી થવું.

To wait, to expect,

ધારવું, ઉમેદ કરવી.

Do you wait for my brother?

તમે મારા ભાઈની વાટ જુ-
ઓ છો?

I wait for him.

Do you expect friends ?

I expect some, a few,

To owe,

How much do you owe ?

I owe you fifty rupees.

How much does the man owe
you ?

He owes me sixty pice.

Does he owe as much as you ?

He owes more than I or you.

To come,

to come out,

to come back.

At what o'clock do you come
back from market ?

I come back at twelve o'clock.

From it, from there.

Does the servant come from
it early ?

He comes from it at ten
o'clock in the morning.

At nine o'clock in the evening.

At eleven o'clock at night.

હું તેનીજ વાટ જોઈછું.

તમે મિત્રોની વાટ જુઓછો ?

હું થોડા ધણાની વાટ જોઉંછું.

કરજદાર થવું, દેણદાર થવું,
દેવાદાર થવું.

તમારે કેટલું આપવુંછે ; તમને
કેટલું દેવું છે.

મરે તમને પચાસ રૂપેયા આ-
પવા છે ; મરે તમને પચાસ
રૂપેયા દેવા છે.

તે માણસને તમારું કેટલું દેવું
છે ?

તેને મારા સાઠ પૈસા દેવા છે.

તમારા જેટલું તેને દેવું છે ?

તમારા તથા મારા કરતાં તેને
વધારે દેવું છે.

આવવું.

નિસારવું.

પાછું આવવું, પાછું વાળવું.

તમે બજારમાંથી કેટલે વાગતે
પાછા આવોછો ?

હું બાર વાગતે પાછો આવું છું.

તેથી, તેમાંથી.

તાંહાંથી આકર વહેલો આવેછે ?

તે તાંહાંથી સવારે દસ વાગતે
આવેછે.

સાંજે નવ વાગતે.

રાત્રે અગિઆર વાગતે.

How long, till when ?	ક્યારનો, ની, જું, કાંહાં તલક, કાંહાં સુધી.
During,	સુધી, લગણ, મો, માં.
How long did he remain there?	તે તાંહાં કાંહાં સુધી રહ્યો ?
A minute,	પલક <i>f.</i> , પલ <i>n.</i> , મીનીટ <i>f.</i>
an hour,	ઘડી, કલાક <i>m.</i> , તાસ <i>m.</i>
a day,	દહાડો, દિવસ <i>m.</i> , દીન <i>m.</i>
a month,	માહ <i>n.</i> , મહિનો, માસ <i>m.</i>
the present month,	મોહેલાલ <i>m.</i>
the past month,	માહે ગુજસ્ત <i>m.</i>
the winter,	શિયાલો, ટાહાડની રૂતુ <i>f.</i>
a spring (of water),	જરો, ઉગમ <i>m.</i>
a spring (elastic force),	માંમ <i>f.</i> , કત <i>f.</i> , કમાન <i>m.</i>
a year, a twelvemonth,	વરસ, વર્ષ, સાલ <i>m.</i> , સને <i>m.</i> , સંવત <i>m.</i>
the summer,	ઉનાલો, હનાલો, ધૂપકાલ <i>m.</i>
the spring,	વસંત <i>m.</i> , બાહાર <i>f.</i> , રજો.
the autumn,	ખરીફ <i>f.</i>
During the summer.	ઉનાલો સુધી; ઉનાલામાં.
How long did you speak to the man ?	તમે તે માણસની સાથે કાંહાં સુધી બોલ્યા ?
I have spoken to him during (for) three hours,	હું તેની સાથે ત્રણ ઘડી સુધી બોલ્યો.
How long did your brother stay (remain) in the country ?	તમારો ભાઈ શિમમાં કાંહાં સુધી રહ્યો ?
He remained there a month.	તે તાંહાં મહિના લગી રહ્યો.
Did you remain often at my father's ?	તમે મારા બાપને તાંહાં ઘણી- વાર રહ્યા ?

I remained one or two hours
with him.

Long,

હું તેની સાથે એક કે બે ઘડી
રહ્યો.

લાંબું.

EXERCISES.

Why do you like that man? I like him because he is good. Why does your friend strike his dog? Because he has bitten his little boy. Why does your father love me? He loves you because you are good. Do our friends love us? They love us because we are good. Why do you bring me wine? I bring you some because you are thirsty. Why does the carpenter drink? He drinks because he is thirsty. Do you see the sailor who is on the vessel? I do not see him who is on the vessel, but I see the one who is in the square. Do you read the books which my father has given you? I am reading them. Do you know the men whom we know? We do not know those whom you know, but we know others. Do you buy the horse which we have seen? I shall not buy the one which you have seen, but I shall buy another. Do you look for what you have lost? I am looking for it. Do you find the man whom you are looking for? I do not find him. Does the butcher kill the ox which he has bought in the market? He kills him. Do our cooks kill the hens which they have bought? They are killing them. Does the hatter mend the hat which I have sent him? He is mending it. Does the shoemaker mend the shoes which you have sent him? He does not mend them because they are worn out. Is your coat (placed) on the chair? It is (placed) there. Is it on the chair on which I placed it? No, it is on another. Where is my hat? It is in the room where you have been. Do you expect any one? I expect no one. Do you expect the man whom I saw this morning? I do expect him. Dost thou wait for thy book? I am waiting for it. Do you expect your father this evening? I am expecting him. At what o'clock did he go to the theatre? He went there at seven o'clock. At what o'clock does he come back? He comes back at eleven o'clock. Is your bailiff returned from the market? He has not yet returned. He will return tomorrow if he is able, if not he will return the day after tomorrow, when he will call upon you, and tell you all about it. I will see you there the day after tomorrow.

At what o'clock did your brother return from the country ?
He returned at ten o'clock in the evening.

At what o'clock didst thou return from thy friend ? I came back at seven o'clock in the morning. Didst thou stay a long time ? I remained there about an hour. How long do you intend remaining at the ball ? I intend staying ten minutes. How long did the Englishman remain with you ? He remained with me two hours. Do you intend remaining a long time in the country ? I intend remaining there during the summer. How long did your brothers remain in town ? They remained there during the winter. How much do I owe you ? You do not owe me much. How much do you owe to your tailor ? I owe him but fifty rupees. How much dost thou owe to thy shoemaker ? I owe him already seven annas. Do I owe you any thing ? You owe me nothing. How much does the Englishman owe you ? He owes me more than you. Not quite so much. Do I owe you as much as my brother ? You owe me more than he. Do our friends owe you as much as we do ? You owe less than they do. Why do you give money to the merchant ? I give him some because he has sold me handkerchiefs. Why do you not drink ? I do not drink, because I am not thirsty. Why do you pick up this ribbon ? I pick it up because I want it. Why do you lend money to this man ? I lend him some because he wants it. Why does your friend study ? He studies because he wished to learn. Art thou thirsty ? I am not thirsty, because I have drank. Has your friend drank already ? No, he is yet thirsty. I will write to him to-morrow if I can find time, but at present I am very busy with my work.

FORTY-NINTH LESSON.

To live, to dwell,
Where do you live ?
I live in Mogli Serai, number
twenty-five.

જીવવું, રહેવું, વસવું.
તમે કાંહાં રોહોછો ?
હું મુગલી શરામાં પચીસમે
આંકે રહેલું.

Where did your brother live ?

તમારો ભાઈ કાંહાં રહ્યો ?

He lived in Vania street, number one hundred and fifty.

Dost thou live at thy cousin's?

I do not live at his house, but at my father's.

Does your friend still live where I did?

He lives no longer where you lived, he lives at present in the great square.

The street,
a lane,
the number,

to brush (clean),

Have you brushed my coat?

I have brushed it often,

Till,

till twelve o'clock,

till to-morrow,

till the day after to-morrow,

till Sunday,

till Monday,

till this evening,

till evening.

તે વાણિયા શેરીમાં રહેલો, તે
ધર નો આંક દોડશો છે.

તું તારા પિત્રાઈ બાઈને તાંહાં
રહેછે?

હું તેને ઘેર રહેતો નથી, પણ
મારા આપને તાંહાં રહેછું.

જાંહાં હું રહેતો હતો તાંહાં હજી
સુધી તમારો મિત્ર રહેછે?

જાંહાં તમે રહેતા હતા તાંહાં
તે હમણાં રહેતો નથી,
તે હમણાં મોહોટા ચોકમાં
રહેછે.

મોહોલો, રસ્તો, સેરી.

શેરી, ગલી.

ગણતી, સુમાર *m.*, આંક *m.*,
નંગ *m.*, અંક *m.*

ઝાડવું, વાલવું, સાફ કરવું.

તમે મારો અંગરખો સાફ કર્યો
છે?

મેં તે વારંવાર સાફ કર્યો છે.

લગણ, સુધી, તત્ક, વેર.

ખાર વાગ્યા સુધી.

આવતી કાલ સુધી.

આવતા પરમડાહાડા સુધી.

રવિવાર સુધી.

સોમવાર સુધી.

આજની સાંજ સુધી.

સાંજ સુધી.

Till morning,
till this day,
till this moment,
hither to, till now,
to this place,
to that place,
Tuesday, Wednesday,
Thursday, Friday,
Saturday,
Then,

Till I come back.

Till my brother come back.

Till four in the morning.

Till mid-night; till mid-day,

How long did you remain at
my father's?

I remained there till eleven
o'clock at night.

People,

Have they brought my shoes?

They have not brought them
yet.

What has one (or have they)
said?

They said nothing.

What have they done?

Has he been willing to go for
a physician?

સવાર સુધી.

આજ સુધી.

આ પલ સુધી.

હમણાં સુધી.

આ જગ્યાએ.

તે જગ્યાએ.

મંગલવાર, બુધવાર.

બૃહસ્પતિવાર, શુકરવાર.

રવિવાર.

તારે, એટલે.

હું પાછો આવું તાંહાં સુધી.

મારો બાઈ પાછો આવે તાંહાં
સુધી.

સવારમાં ચાર વાગતા સુધી.

મધ્ય રાત્ર સુધી; બપોર સુધી.

તમે મારા બાપને તાંહાં કાંહાં
સુધી રહ્યા?

હું તાંહાં રાત્રે અગિયાર વાગ-
તા સુધી રહ્યો.

લોક m.

તેઓ મારા જોડા લાવ્યા છે?

તેઓ તે હજી સુધી લાવ્યા
નથી.

તેઓએ શું કહ્યું.

તેઓએ કંઈ કહ્યું નથી.

તેઓએ શું કર્યું છે?

તે વૈદ્યની પાસે જવા આહાતો
હતો?

They have done nothing.

He has not been willing to
send for the physician.

Have they been willing to go
out this morning?

They were not willing to go
out.

Has he been willing to do it
quickly?

They have been willing to do
it slowly.

They are willing to do nothing.
Quickly, speedily,

slowly,

Have they been able to find
the books?

They have not been able to
find them.

Was the tailor willing to mend
my coat?

He is not willing to mend them.

Any news,

What news (do they tell)?

(They tell) no news.

New,

તેઓએ કંઈ કર્યું નથી.

તે વૈદ્યને તેડવા ઇચ્છતો નો-
હોતો.

આજ સવારે તેઓ બાહાર
જવા ઇચ્છતા હતા?

તેઓ બાહાર જવા આહતા
નોહોતા.

તે ઉતાવળે કરવા ઇચ્છતો
હોતો?

તેઓ તે ધિમે કરવા ઇચ્છતા
હતા.

તેઓ કંઈ કરવા ઇચ્છતા નથી.

વહેલું, તાપડતાપ, જલદી,
ઉતાવળે.

ધિમે ધિમે, હલવે હલવે.

તેઓ ચોપડીએ શોધી શક્યા
છે? તેઓને ચોપડીએ

મળી શકી છે?

તેઓ તેઓને શોધી શક્યા
નથી; તેઓને તેઓ મળી

શક્યા નથી.

દરજી મારે અંગરખો સમાર-
વા આહતો હતો?

તે તેઓને સમારવા ઇચ્છતો
નથી.

કંઈ ખબર.

તેઓ શી ખબર કહેછે?

તેઓ કંઈ ખબર કહેતો નથી.
નવું.

Old,	જુનું, પ્રાચીન, પુરાનું, ધરડું.
an old man,	ડોસો, ધરડો માણસ, વૃદ્ધ માણસ.
an old woman,	ડોસી, ધરડી.
old age,	જુઠાપો, ધડપણ n., ધરડાપણું, જઘણી, વૃદ્ધાપકાલ m.
My new coat,	મારો નવો અંગરજો.
My new friend,	મારો નવો મિત્ર.
His old clothes,	તેનાં નવાં લુધડાં.
His old horse,	તેનો ધરડો ઘેડો.

EXERCISES.

Where does your father live? He lives at his friend's. Where do your brothers live? They live in the long street number twenty-five. Dost thou live at thy friend's? I live with him. Do you still live where you used? I live there still. Does your friend still live where he used? He lives no more where he once lived. Where does he live at present? He lives in William Street, number one hundred and fifty. Where is your brother? He is in the garden. Where is your friend gone? He went into the garden. Did you go yesterday to the theatre? I went there. Have you seen my friend? I have seen him. When did you see him? I saw him this morning. Where did he go? I do not know. Has the servant brushed my clothes? He has brushed them. Has he swept my room? He has swept it. Until when did you remain (stay) here? Till twelve o'clock. Until when did you write? I have written till midnight. Until when did I work? You have worked till four o'clock in the morning. Until when did my brother remain at your house? He remained there till evening. Until when didst thou work? I have worked till now. Hast thou still a long time to write? I have to write till after to-morrow. Has the physician still a long time to work? He has to work till to-morrow. Must I remain long here? You must remain till Sunday. Must my brother remain long at your house? He must remain there till Monday. Until when must I work? You must

work till after to-morrow. Have you yet a long time to speak? I have yet an hour to speak. Have you spoken a long time? I spoke till the next day. Did you remain long in my room? I remained there till this morning. Have you a long time yet to remain in this house? I have a long time yet to remain in it. Until when have you to remain in it? Till Sunday.

Does your friend still live at your house? He lives there no more. How long did he live at your house? He lived with me but one year. Until when did you stay at the ball? I remained there till midnight. How long did you remain in the carriage? I remained in it an hour. Have you remained in the garden until now? I remained there till now. Did the captain come as far as here? He came as far as here. How far did the merchant come? He came as far as the end of the little road. Did the man come as far as the end of the forest? He came as far as there. What are you doing in the morning? I read. And what do you then? I breakfast and work. Do you breakfast before you read? No, sir, I read before I breakfast. Dost thou play instead of working? I work instead of playing. Does thy brother go to the theatre instead of going to the garden? He does not go to the theatre. What do you do in the evening? I work. What hast thou done this evening? I have brushed your clothes, and have been at the theatre. Didst thou remain long at the theatre? I remained there but a few minutes. Will you wait here? Until when must I wait? You must wait till the return of my brother. Is some one come? Some one has come. What did they wish? They wished to speak to you. Were they not willing to wait? They were not very willing to wait. What do you say to that man? I tell him to wait. Did you wait a long time for me? I waited an hour for you. Have you been able to read my letter? I have been able to read it. Did you understand it? I understood it. Have you shewn it to anybody? I have shewn it to no one. Have they brought my clothes? They have not yet brought them. Have they swept my room and brushed my clothes? They have done both. What have they said? They have said nothing. What have they done? They have done nothing. Has your little brother spelt? He has not been willing to spell. Has the merchant's boy been willing to work? He has not been willing. What has he been willing to do? He has not been willing to do anything.

Has the shoemaker been able to mend my boots? He has not been able to mend them. Why has he not been able to mend them? Because he had no time. Have they been able to find my gold buttons? They have not been able to find them. Why has the tailor not mended my coat? Because he has no good thread. Why have you struck the dog? Because he has bitten me. Why do you not drink? Because I am not thirsty. What have they been willing to say? They have not been willing to say anything. What news in the market? They said nothing new. Did they wish to kill a man? They did not wish to kill any person. Have they mentioned any news? They have not mentioned any news.

FIFTIETH LESSON.

To steal,	ચોરવું.
to steal away,	ચોરી લેવું.
To steal something from some one.	કોઈની પાસેથી કંઈ ચોરવું.
Have they stolen your hat?	તેઓએ તમારી ટોપી ચોરી છે?
They have stolen it from me.	તેઓએ તે મારી પાસેથી ચોરી છે.
What did they steal from you?	તેઓએ તમારી પાસેથી શું ચોર્યું છે?
Has the man stolen my book?	તે માણસે મારી ચોપડી ચોરી છે?
He has stolen it from me.	તેણે તે મારી પાસેથી ચોરી છે.
All the good wine,	સધલો શારે વૈન.
all the good water,	સધલું શાઈ પાણી.
all these good children,	સધલાં આ શરાં છોકરાં.
all his money,	સધલો તેનો પૈસો.

The word,
the speech,
How do they write this word?

They write it thus.

To dye,
To dye black or white.
To dye green and blue,
To dye red or yellow,
My blue coat,
This white hat,
Do you dye your coat blue?

I am dyeing it blue.
What colour will you dye your
cloth?

I will dye it blue.

The dyer,
To get dyed,

What colour did you get your
hat dyed?

I got it dyed white.

As far as my brother's,

As far as London,

Germany,

Spain,

Holland.

વાત *f.*, શબ્દ *m.*, વચન *n.*,
સખુન *m.*, ખોલ *m.*

ખોલી, બાષણ *n.*, વાત *f.*
તેમ્મી આ શબ્દ શીરીતે લખે-
છે?

તેમ્મી તે એમ લખેછે.
રંગવું.

કાલું કે ઘોલું રંગવું.
લિલું તથા અશ્માંની રંગવું.
લાલ કે પિલું રંગવું.

મારે અશ્માંની અંગરખો.
આ ઘોલી ટોપી.
તમે તમારે અંગરખો અશ્માં-
ની રંગોછો?

હું તે અશ્માંની રંગુંછું.
તમારું લુગડું તમે કેવા રંગથી
રંગશે?

હું તે અશ્માંની રંગિશ.
રંગારો.
રંગાવવું.

તમે તમારી ટોપીને કેવા રંગ
ચડાવ્યો? તમે તમારી ટોપી-
ને કેવી રંગાવી?

મેં તે ઘોલી રંગાવી.
મારા ભાઈના (ઘર) સુધી.
લાંડન સુધી.

જેરમની.

સ્પેન.

હોલ્લેન્ડ.

To travel,	મુશાફરી કરવી, પ્રવાસ કરવો, ચાલવું, સફર કરવી.
Do you go (travel) to Paris?	તમે પેરીસ જાઓ છો ?
I am going there.	હું તાંહાં જાઉં છું.
Is he gone to England?	તે ઇંગ્લાંડ ગયો છે ?
He is gone there.	તે તાંહાં ગયો છે.
How far has he travelled ?	તેણે કાંહાં સુધી મુશાફરી કરી ?
He has gone as far as America.	તેણે અમેરિકા સુધી મુશાફરી કરી.

EXERCISES.

Have they stolen anything from you? They have stolen all my good wine. Have they stolen anything from your father? They have stolen all his good books. Dost thou steal anything? I steal nothing. Hast thou ever stolen anything? I have never stolen anything. Have they stolen your shoes? They have stolen them. What have they stolen from me? They have stolen all the new books. When did they steal your carriage? They stole it the day before yesterday. Have they ever stolen anything from us? They have never stolen anything from us. Has the carpenter drank all the wine? He has drank it. Has your little boy torn all his books? He has torn them all. Why has he torn them? Because he does not wish to study. How much have you lost at play? I have lost all my money. Do you know where my father is? I do not know. Have you not seen my book? I have not seen it. Do you know how they write this word? They write it thus. Do you dye anything? I dye my hat. What colour do you dye it? I dye it black. How do you dye your clothes? We dye them yellow.

Do you get your coat dyed? I do. How do you get it dyed? I have it dyed green. How do you get your thread stockings dyed? I get them dyed white. Does your friend get his handkerchief dyed? He gets it dyed. Does he get it dyed red? He gets it dyed grey. How do your friends get their clothes dyed? They get them dyed green. How did they get their clothes dyed? They have them dyed blue. What hat has the gentleman? He has two hats, a

white one and a black one. Have I a hat? You have several. Has your dyer already dyed your cravat? He has dyed it. How has he dyed it? He has dyed it yellow. Do you travel sometimes? I often travel. Where do you intend going this summer? I intend going to Gujarat. Do you not go to Surat? I am going there. Hast thou travelled sometimes? I have never travelled. Do your friends intend going to Europe? They intend going there. When do they intend setting out? They intend setting out after to-morrow. Has your brother already gone to Broach? He has not yet gone there. Have you travelled before in India? I have travelled there. When do you set out? I set out to-morrow. At what o'clock? At five o'clock in the morning. Have you worn all your boots? I have worn them all. What have they done? They have burnt all our good vessels. Have you finished all your letters? I have finished them all. How far did you go? I went to Bombay. Did he go as far as Puna? He went as far as Madras. How far did the Spaniards go? They went as far as London. How far did that poor man come? He came as far as here. Did he come as far as your house? He came as far as the door of my father's house.

FIFTY-FIRST LESSON.

Up stairs, above.	માલ, મેહેડી, ઉપર.
Down stairs, below.	નીચે, તલે, હેડલ.
This side, this way, here,	આ બાજુ, આ વાટે, ઇહાં, હીંઆં.
That side, that way, there,	તે બાજુ, તે વાટે, તાંહાં.
A mountain,	પાહાડ <i>m.</i> , પર્વત <i>m.</i> , ડુંગર <i>m.</i>
A river,	નદી, નદ <i>m.</i>
A gift, a present,	દેણગી, નજર <i>f.</i> , વધામણી, ઇનાંમ <i>n.</i>
To ascend the mountain,	પાહાડ ઉપર ચઢાવું.

Where is your brother gone ?

He has ascended the mount.

To return, (give back),

To return, (come back),

Does he return you your book ?

He returns it to me.

Has he returned you your stick ?

He has returned it to me.

Have you already (now) begun your letter ?

I have not commenced it yet.

Have you received a present ?

I have not yet received any.

From whom have you received presents as yet ?

From whence ? whence ?

From whence do you come ?

Whence have you come ?

I come from the garden.

From whence did he come ?

He came from the theatre.

To be worth.

How much may this horse be worth ?

He is worth a hundred rupees.

He may be worth more.

How much is that worth ?

તમારો ભાઈ કાંહાં ગયો છે ?

તે પાહાડ ઉપર ચઢ્યો છે.

પાછું આપવું, વાલવું.

ફરવું, પાછું ફરવું.

તેણે તમારી ચોપડી તમને

પાછી આપી ?

તે મને પાછી આપે છે.

તે તમને તમારી લાકડી પાછી

આપી છે ?

તેણે તે મને પાછી આપી છે.

તમે હવે તમારું પત્ર (લખવા)

માંડ્યું છે ?

મેં તે હજી સુધી શરૂ કર્યું નથી.

તમને ઇનાંમ મળ્યો છે ?

મને હજી સુધી કંઈ મળ્યો નથી.

તમને કોણની પાસેથી હજી

ઇનાંમ મલવાનો છે ?

કાંહાંથી, ક્યાંથી.

તમે ક્યાંથી આવો છો ?

તમે ક્યાંથી આવ્યા છો ?

હું વાડીમાંથી આવું છું.

તે ક્યાંથી આવ્યો ?

તે નાટકખાનામાંથી આવે છે.

કિમત થવી, મૂલ થવું.

આ ઘોડો કેટલી કિમતનો

હોયે ?

તે સો રૂપૈયાની કિમતનો છે.

તે વધારે કિમતનો હોયે.

તે કેટલી કિમતનું છે ?

He should not be worth less.

તે ઝોઘી કિમતનો ન થવો
જોઈયે.

The one is not worth so much
as the other.

આ બિજાના જેટલી કિમતનો
નથી.

That is not much worth.

તે ઝોટલી કિમતનું નથી.

It is worth nothing.

તે નકામું છે.

To be worth more,

યોગ્ય થવું, વધારે કિમતનું થવું,
વધારે કાંમનું થવું.

Am I not as good as my
brother?

મારા ભાઈના જેવો હું શારે
નથી?

You are better than he.

તમે તેના કરતાં શારા છો.

He is worth more than you.

તે તમારા કરતાં વધારે યોગ્ય છે.

I am not so much worth as
you (so good as you).

હું તમારા જેવો યોગ્ય નથી.

EXERCISES.

Do you call me? I do call you. Where are you? I am on the mountain. Do you ascend? I do not ascend. Where are you? I am at the foot of the mountain. Will you come down? I cannot come down. Why can you not descend? Because I have a pain in my foot. Where does your friend live? He lives on this side the river. Where is our friend's house? It is beyond the mountain. Is our friend's garden on this side or on the other side of the forest? It is yonder. Is not our warehouse on the other side of the road? It is on this side. Where have you been this morning? I have been on the great mountain. How often have you been on the mountain? I was on it three times. Is your father up stairs or down stairs? He is up stairs. Did your neighbour's boys return your books? They have returned them to me. When did they return them to you? They returned them to me yesterday. To whom have you given your stick? I have given it to the gentleman. To whom have the gentlemen given their gloves? They have given them to some Englishmen. To what Englishmen have they given them?

To those whom you have seen at my house this morning. To what people do you give money? I give some to those to whom you gave. Do you give money to any one? I give some to those who want it. To whose children does your father give cakes? He gives some to those who are good.

Have you received some presents? I have received some. What presents have you received? I have received some handsome presents. Has your little boy received a present? He has received several. From whom has he received them? He has received some from my father and from yours. Do you come from the garden? I do not come from the garden, but from the house. Where are you going? I am going to the garden. Where does he come from? He comes from the garden. Does he come from the same garden from which you come? He does not come from the same. From what garden does he come? He comes from that of our old friend. From whence does your boy come? He comes from the theatre. How much is that carriage worth? It is worth five hundred rupees. Is this book worth as much as that? It is worth more. How much is my horse worth? He is worth as much as that of your friend. Are your horses worth as much as those of the man? They are not worth so much. How much is this knife worth? It is worth nothing. Is your servant worth as much as mine? He is worth more than yours. Are you worth as much as my brother? He is worth more than I. Are we worth as much as our neighbours? We are worth more than they are. Is your umbrella worth as much as mine? It is not worth so much. Why is it not worth as much as mine? Because it is not so pretty as yours. Will you sell your horse? I will sell him. How much is he worth? He is worth two hundred rupees. Will you buy him? I have already bought one. Has your father a mind to buy a horse? He intends buying one, but not yours.

FIFTY-SECOND LESSON.

That, (conjunction), કે.

What do you say?

તમે શું કહો છો?

I say that you have my book.

હું કહું છું કે તમારી પાસે મારી
કોપડી છે.

I tell you that I have it not.

હું તમને કહું છું કે મારી પાસે તે નથી.

Have you not had it?

તે તમારી પાસે નોહોતી?

I have had it, but I have it no longer.

મારી પાસે તે હતી, પણ હવે નથી.

No more, (no longer),

કંઈ નથી, હવે નથી.

Where have you put it?

તમે તે કાંહાં મુકી છે?

I have put it on the table.

મેં તે મેજ ઉપર મુકી છે.

Is it on the table?

તે મેજ ઉપર છે?

It is on it.

તે તેની ઉપર છે.

Can you give me a little water?

તમે મને થોડું પાણી આપી શકો છો?

I can give you some.

હું તમને કંઈ આપી શકું છું.

To be obliged, must.

જોઈએ, જરૂર પડ્યું.

Necessary, *adj.*

જરૂરનું, અગત્યનું.

To be necessary (requisite),

જોઈએ.

All, whole, entire.

સંધું, સઘળું.

Is it necessary to go to the market?

બજારમાં જવાની જરૂર છે?

Is it requisite to go to the country?

બજારમાં જવું જોઈએ?

Is it necessary for me to do it?

શિમમાં જવું જોઈએ?

It is necessary for us to do likewise.

મારે તે કરવું જોઈએ?

આપણે તેમજ કરવું જોઈએ.

What is requisite to learn Gujarati?

ગુજરાતી શીખવાની શી જરૂર છે?

You must study (a great deal) much.

તમારે શાસ્ત્રીપડે અભ્યાસ કરવો.

What must he do?

(તેણે) તેને શું કરવું જોઈએ?

He must go and bring (fetch)
a book.

What must I do now?

You must sit still a little.

Quiet.

To sit still,

To sit down,

To sit by,

To sit up,

To sit forward,

Were you obliged to study a
great deal to learn Guja-
rati?

I was obliged to work hard.

Not much, not a great deal.

The necessities (of life),

Coin, money, cash,

To have (possess) the neces-
saries of life,

Has he the necessities of life?

He has them (some of them),

What must I buy?

What ought I to buy?

What should I sell?

Some beef,

the ox,

You must buy some beef.

તેણે જાહેને ચોપડી લાવવી.

હવે મારે શું કરવું.

ચોડી ધિરજ રાખો.

ચુપ, છાનું, મુંગું.

બેસવું.

બેસીજવું, બેસવું.

કોરે બેસવું, પાસે બેસવું.

ટટાર બેસવું.

લગતું બેસવું.

તમને ગુજરાતિ શિખવા સાર

ધણે અભ્યાસ કરવો પડ્યો

હતો?

મને ભારે કાંમ કરવું પડ્યું.

ધણું નથી, ધણું નહીં.

અન્નવસ્ત્રાદિ *n.* જરૂર વસ્તુ *f.*

નાણું.

અન્નવસ્ત્ર થવાં.

તેને અન્નવસ્ત્ર છે?

તેને તે મલે છે, (તેમ્મામાંથી
કંઈ).

મારે શું વેચાથી લેવું?

મારે શું વેચાથી લેવું જોઈએ?

મારે શું વેચવું?

ગોમાસ, ગોમાસ, ગાયનું માસ

n., બેલ *m.*

બલદ *m.*

તમારે કંઈ ગોમાસ લેવું.

What do you wish (want) to have ?

What did he wish to possess ?

What do you want to-day ?

I want some money directly,

Do you want money ?

I want both money and beef.

Do you want much ?

I want (a great deal, or a good deal, or) some.

How must do you want of it ?

I want only a rupee.

Do you only want that ?

Is that all ?

Do you not want more ?

I do not want more at present.

What does he want with you ?

He wants a coat

Have you what you want ?

I have all that I want

He has everything he can desire.

Should,

તમારે શું જોઈએ ?

તેને શું રાખવું જોઈતું હતું ?

આજ તમારે શું જોઈએ ?

મારે હમણા કંઈ નાંચું જોઈએ.

તમારે નાંચું જોઈએ ?

મારે નાંચું તથા ગોમાસ બંને જોઈએ.

તમારે ઘણું જોઈએ ?

મારે ઘણું જોઈએ.

તમારે તેમાંથી કેટલું જોઈએ ?

મારે એકજ રૂપેયા માત્ર જોઈએ.

તમારે તેજ માત્ર જોઈએ.

એટલું ?

તમને કંઈ વધારે જોઈતું નથી ?

હાલ મને કંઈ વધારે જોઈતું નથી.

તેને તમારી સાથે શું કામ છે ?

તે તમારી પાસે શું માગે ?

તેને અંગરખા જોઈએ છે.

જે તમારે જોઈતું હતું તે તમને મળ્યું ?

જે મારે જોઈતું હતું તે સધલું મને મળ્યું.

તેને જે જોઈએ તે સધલું તેની પાસે છે.

જોઈએ.

They have what they want.

તેઓને જે જોઈતું હતું તે
તેઓને મળ્યું.

Shall,

(જી, ય્યે, પ્રય્યે,) ધરિ, શે,
ધશિં, શા, જોધય્યે.

Ought,

જરૂર પડ્યું.

What shall I do?

હું શું કરું? હું શું કરિશ?

You should work.

તમારે કાંમ કરવું.

Shall I go there?

હું તાંહાં જાજી? હું તાંહાં જાશી?

You can go there, you may
go there.

તમે તાંહાં જાઓ.

I might go there.

મારે તાંહાં જવું જોઈય્યે.

EXERCISES.

Have you been at the physician's? I have been there. What does he say? He says that he cannot come. Why does he not send his son? His son does not go out. Why does his son not go out? Because he is sick. Hast thou had my purse? I tell you that I have not had it. Hast thou seen it? I have seen it. Where is it? It is on the chair. Have you got my knife? I tell you that I have got it. Where have you put it? I have put it on the table. Will you look for it? I have already looked for it. Have you found it? I have not found it. Have you looked for my gloves? I have looked for them, but I have not found them. Has your servant my hat? He has had it, but he has it no more. Has he brushed it? He has brushed it. Are my books on your table? They are there. Have you a little wine? I have but a little, and I will give you what I have. Will you give me a little water? I will give you some. Have you any wine? I have some. Will you give me some? I will give you some. How much do I owe you? You owe me nothing. You are too good. Must I go for some wine? You must go for some. Must I go to the ball? You must go there. When must I go there? You must go there this evening. Must I go for the carpenter? You must go for him. What must I do to learn the Persian language? You must study

a great deal. Must you study much to learn it? You must study. What must he do? He must be quiet. What must we do? You must work. Must you work much to learn Arabic? I must work a great deal to learn it. Does your brother not work? He does not want to work. Has he the necessaries of life? He has them. Why must I go to market? You must go there to buy some beef. Why must I work? You must work to obtain the necessaries of life.

What do you want, Sir? I want some cloth. How much is this hat worth? It is worth three rupees. Do you want stockings? I want some. How much are these stockings worth? They are worth twelve annas. Is this all that you want? It is all. Do you not want some shoes? I do not want any. Dost thou want much money? I do not want much. How much do you want? I want six rupees. How much does your brother want? He only wants ten annas. Does he only want that? He wants but that. Does he not want more? He does not want more. Does your friend want more? He does not want so much as I. What do you want? I want some money. Have you at present what you want? I have what I want. Has your brother what he wants? He has what he wants.

FIFTY-THIRD LESSON.

To pay, give money,	પૈસા આપવા, અદા કરવું.
To pay a man for a horse.	ઘોડા વાસતે માણસને પૈસા આપવા.
To pay the tailor for the coat.	અંગરખા વાસતે દરજીને પૈસા આપવા.
Do you pay the shoemaker for the shoes?	તમે જોડા વાસતે માચીને પૈસા આપોછો?
I pay him for them.	હું તેઓને વાસતે તેને પૈસા આપું છું.
Does he pay you for the knives?	તે તમને પાલીઓ વાસતે પૈસા આપેછે?

He pays for them.

Have you paid the shoemaker
for the leather boots?

I have paid him for them.

I pay what (as much as) I owe.
Have you paid for your book?

I have paid for it.

I have not paid for it yet.

To ask, demand,
to beg of,
to pray, request,

To ask some one for money?
To ask money of some one.

To request money of some
one.

What do you ask of me?
I ask you for nothing.

I beg you for some money.

He has asked me concerning
some money.

Do you beg some money of
him?

તે તેઓને વાસતે પૈસા આ-
પેછે.

તમે મોચીને ચામડાનાં મોજાં
વાસતે પૈસા આપ્યા છે?
મેં તેને તેઓને વાસતે પૈસા
આપ્યા છે.

જેટલું ચડેલું તેટલું આપું છું.
તમે તમારી ચોપડીના પૈસા
આપ્યા છે?

મેં તેના પૈસા આપ્યા છે.
મેં તેના પૈસા હજી આપ્યા
નથી.

માગવું, ઊઘરાણી કરવી.
ભીખ માગવી, જાચવું.
અરજ કરવી.

કોઈની પાસેથી નાણું માગવું?
કોઈની પાસે નાણાની ઊઘરા-
ણી કરવી.

કોઈની પાસે પૈસા વાસતે અ-
રજ કરવી.

તમે મારી પાસે શું માગો છો?
હું તમારી પાસે કંઈ માગતો
નથી.

હું તમારી પાસેથી કંઈ પૈસા
માગું છું.

તેણે મને કંઈ પૈસા સંબંધી
પુછ્યું.

તમે તેની પાસેથી કંઈ પૈસા
જાચો છો?

For,
I beg some of (from) him,
To beg of (a person to grant a
request).
What do you ask of him?

To ask him for it.
To ask him for them.
I ask you for it.
Do you ask me for anything?

I ask you for a hat.
Do you ask me for a hat?
I ask you for it.

To speak of a person,
Do they speak of that man?

They speak of him.
They do not speak of it.

Do they speak of my book?

They speak a great deal of it.

What do you say of it?

I say that it is right.

Contented,
To be contented with any one.

વાસ્તે, કાળે, સારે, થકી.
હું તેની પાસેથી કંઈ જાચું છું.
(અરજ પરમાણુ થવાને) જા-
ચવું, વિનંતી કરવી.
તમે તેની પાસેથી શું માગો-
છો ?

તેને વાસતે તેને પુછવું.
તેઓને વાસતે તેને પુછવું.
હું તમને તેને વાસતે પુછું છું.
તમે મને કંઈ ચિજ વાસતે
પુછાછો ?

હું તમને ટોપી વાસતે પુછું છું.
તમે મને ટોપી વાસતે પુછાછો ?
હું તમને તે વાસતે પુછું છું.
કોઈ જણ સંબંધી બોલવું.
તેઓ તે માણસ સંબંધી બો-
લે છે ?

તેઓ તેના સંબંધી બોલે છે.
તેઓ તેના સંબંધી બોલતા
નથી.

તેઓ મારી ચોપડી સંબંધી
બોલે છે ?

તેઓ તે સંબંધી બહુ જ બોલે-
છે.

તમે તે સંબંધી શું કહો છો ?

હું કહું છું કે તે ઠીક છે.

સંતોષી.

હરેકની સાથે સંતોષી થવું;
હરેકની સાથે હલીમલી રહેવું.

New,
Are you contented with that
man?

I am contented with him.

Are you contented with your
new coat?

I am contented with it.

I am not contented with it.

Discontented,
Of what do they speak?
They speak of peace, of war,
of your book.

Peace,
Peace ! hush !
War,
To wage war,
With what are you satisfied ?
I am satisfied with my book.

નવો, નવી, નવું.
તમે તે માણસની સાથે સંતો-
ષી છો ? તમને તે માણ-
સની સાથે ખુશ છે ?
હું તેની સાથે સંતોષી છું; તે-
ની સાથે મને ખુશ તું છે.
તમે તમારા નવા અંગરખાથી
સંતોષી છો ? તમારો નવો
અંગરખો તમને ગમતો
થયો ? તમારો નવો અંગ-
રખો તમારા મન ગમતો
થયો ?
હું તેનાથી સંતોષી છું; તે
મને ગમતો થયો.
હું તેનાથી સંતોષી નથી; તે
મને ગમતો થયો નથી.
અસંતોષી, નરાજ.
તેઓ શા સંબંધી બોલે છે ?
તેઓ સદ્લા સંબંધી, લડાઈ
સંબંધી, તમારી ચોપડી
સંબંધી બોલે છે.
સદ્લા f.
ચુપ, છાના રહો.
લડાઈ, જંગ m., રણ n., યુધ.
લડાઈ કરવી.
તમે શાથી તૃપ્ત છો ? તમે શાથી
ખુશ છો ?
હું મારી ચોપડીથી તૃપ્ત છું; હું
મારી ચોપડી ઉપર ખુશ છું.

With whom are you content-
ed?

I am contented with my pre-
ceptor.

To correct,

to question, ask,

The uncle (father's brother),

The uncle (sister's husband),

The uncle (mother's brother),

The uncle (mother's sister's
husband),

The gentleman,

the gentlewoman,

The preceptor, teacher, in-
structor, master,

The scholar, pupil.

The wages,

The lesson,

The exercise,

To receive a present from any
one.

તમે કોણની ઉપર રાજી રોહો-
છો ?

હું મારા ઉપદેશક ઉપર રાજી
રહું છું.

શુદ્ધ કરવું.

પુછવું, સવાલ કરવો.

કાકો.

કુવો.

મામા.

માસો.

સાહેબ, બહો માણસ, ગ્રહસ્થ.
બાઈ.

શિષ્યવતાર *m.*, મેહેતાજી *m.*

મેહેતા *m.*, ગુરુ *m.*

શાગેદ *m.*, નિશાલિચ્છા, ચેલા,
શિષ્ય *m.*

પગાર *m.*, મુસારો, વેતન *m.*

પાઠ *m.*, ધડો.

અભ્યાસ *m.*

કોઈની પાસેથી ધનિંમ મલવો.

EXERCISES.

Have we what we want? We have not what we want.
What do we want? We want a fine house, a great garden,
a beautiful carriage, pretty horses, many servants, and a
great deal of money. Do we only want that? We want only
that. What must I do? You must write a letter. To whom
must I write? You must write to your friend. Must I go
to market? You may go there. Will you tell your father

that I am expecting him here? I will tell him. What will you say to your father? I will tell him that you expect him here. What wilt thou say to my son? I will tell him that you have finished your letter. Have you paid for your table? I have paid for it. Has your uncle paid for the book? He has paid for it. Have I paid the tailor for the clothes? You have paid him for them. Have you paid the merchant for the horse? I have not paid for him yet. Have we paid for our gloves? We have paid for them. Has your cousin already paid for his boots? He has not paid for them yet. Does my brother pay you what he owes you? He pays me for it. Do you pay what you owe? Have you paid the baker? I have paid him. Has your uncle paid the butcher for the meat? He had paid him for it. Have you paid the wages to your servant? I have paid them to him. Has your master paid you your wages? He has paid them to me. When did he pay them to you? He paid them to me the day before yesterday. What do you ask of that man? I ask my book of him. What does this boy ask of me? He asks you for some money. Do you ask me for any thing? I ask you for a rupee. Dost thou ask me for the bread? I ask you for it. Do the poor ask you for some money? They ask me for some. From what man do you ask money? I ask some from him from whom you ask. From what merchants do you ask gloves? I ask some from those who live in William Street. From what cabinet maker do you ask chairs? I ask some of him whom you know. What do you ask of the baker? I ask some bread of him. Do you ask the butchers for some meat? I ask some from them. Dost thou ask me for the stick? I ask thee for it. Does he ask thee for the book? He asks me for it. What have you asked the Englishman for? I have asked him for my brother's trunk. Has he given it to you? He has given it to me.

Whom have you asked for sugar? I have asked the merchant for some. Whom have the poor asked for money? They have asked the gentlemen for some. What gentlemen have they asked for some? They have asked those whom you know. Whom do you pay for the meat? I pay the butchers for it. Whom does your brother pay for his boots? He pays the shoemaker for them. Whom have we paid for the bread? We have paid our baker for it. Of whom have they spoken? They have spoken of your friend. Have they not spoken of

the physicians ? They have not spoken of them. Do they not speak of the man of whom we have spoken ? They do speak of him. Have they spoken of the gentlemen ? They have spoken of them. Have they spoken of those of whom we have spoken ? They have not spoken of those of whom we speak, but they have spoken of others. Have they spoken of our children, or of those of our neighbours ? They have neither spoken of ours nor of those of our neighbours. Of what children have they spoken ? They have spoken of those of our preceptor. Do they speak of my book ? They do speak of it. Of what do you speak ? We speak of war. Do you not speak of war ? We do not speak of it. Are you contented with your pupils ? I am contented with them. How does my brother study ? He studies well. How many lessons have you studied ? I have already studied fifty-two. Is your preceptor satisfied with his scholar ? He is contented with him. Has your master received a present ? He has received several. From whom has he received some ? He has received some from his pupils. Has he received any from your father ? He has received some from mine and some from my friend. Is he contented with the presents which he has received ? He is satisfied with them. How many exercises hast thou done already ? I have already done twenty-one. Is thy master contented with thee ? He says that he is contented with me. And what dost thou say ? I say that I am contented with him. How old art thou ? I am not quite ten years old. Dost thou already learn it ? I learn it already. Does thy brother know it ? He does not know it. Why does he not know it ? Because he has not learned it. Why has he not learned it ? Because he has had no time. Is your father at home ? No, he has set out, but my brother is at home. Where is your father gone ? He is gone to England. Have you been there ? I never was there. Do you intend going this summer ? I intend going there. Have you the intention to remain a long time ? I intend remaining there during the summer. Until when did your brother remain at home ? Till twelve o'clock. Have you got your gloves dyed ? I have got them dyed. What color did you get them dyed ? I have got them dyed brown. Will you tell your father that I have been here ? I will tell him. Will you not wait till his return ? I cannot wait, I am still very busy writing, reading and studying ; I take a walk occasionally in the morning.

FIFTY-FOURTH LESSON.

To eat, dine.
 At what o'clock do you dine ?
 I dine at five o'clock.
 I have dined.
 We have dined earlier than
 you.
 Have you already breakfasted ?

The dinner.
 the breakfast.
 the supper.
 to sup.

I will sup.
 I have supped.
 After you, after me.
 I breakfasted after him.

To hold.
 Will you hold my stick ?
 To try, (test).
 To try, (endeavour),

Will you try to do that ?
 I have tried to do it.
 You must try to do it better.

Have you tasted this wine ?
 I have tasted it.

આવું, જમવું, ભક્ષણ કરવું.
 તમે કેટલે વાગતે જમેછો ?
 હું પાંચ વાગતે જમું છું.
 હું જમ્યો છું.
 તમારા કરતાં હમે વહેલા જ-
 મ્યાં છું.
 તમે હમણાજ નાસ્તો ખાધો
 છે ?
 ખાઈું, ભોજન, જમણ.
 નાસ્તો, હાજરી.
 વાલુ.
 વાલુ કર્યું.
 હું વાલુ કરિશ.
 મેં વાલુ કર્યું છે.
 તમારી પછી, મારી પછી.
 મેં તેની પછી નાસ્તો ખાધો.
 ધરવું, પકડવું, સાવું.
 તમે મારી લાકડી પકડશો ?
 અજમાયેશ કરવી, જોવું.
 મહેનત કરવી, યત્ન કરવો,
 શ્રમ લેવો.
 તમે તે કરી જોશો ?
 મેં તે કરી જોયું છે.
 તમારે તે બહુ શાં કરવાનો
 શ્રમ લેવો.
 તમે તે વૈન ચાખ્યો છે ?
 મેં તે ચાખ્યો છે.

Do you look for any one?

Whom do you look for?

I look for one of my brothers.

One of your neighbours.

One of my relations.

A relation, friend,

A relation (narrative),

The parents.

He tries (endeavours) to see
one of his uncles.

He endeavours to see you.

Does he try to see me?

To ask (for a person),

Whom do you ask for?

I ask for one of my friends.

An acquaintance.

I look for a person of my ac-
quaintance.

What do you ask of that man?

I ask him for a piece of bread.

તમે કોઈ વાસ્તે શોધ કરો છો ?

તમે કોણને શોધો છો ?

હું મારા એક ભાઈને શોધું છું;
ભાઈ એમાંથી એકને શો-
ધું છું.

તમારા પડોસી એમાંથી એ-
કને.

મારાં સગાંમાંથી એકને.

સગો c.

નકલ f., કથા f., વારતા,
વાત f., હકીકત f.

માખાપ n., માતાપિતા m.

તે પોતાના એક કાકાને મલ-
વાનો પ્રયત્ન કરે છે.

તે તમને મલવાનો પ્રયત્ન કરે-
છે.

તે મલવાનો શ્રમ કરે છે ?

પુછવું.

તમે કોણને વાસ્તે પુછો છો ?

તમે કોણને પુછો છો ?

હું મારા મિત્રોમાંથી એકને
વાસ્તે પુછું છું.

એકાલખાણ f. n.

હું મારી એકાલખાણમાંનાં
એક જણને શોધું છું.

તમે તે માણસ સંબંધી શું
પુછો છો ?

મેં તેની પાસે રોટલીનો કકડો
માગ્યો.

A piece of bread,	રોટલીનો કકડો.
a glass of water,	પાણીનું ગ્લાસ.
a sheet of paper,	કાગલ <i>m.</i>
three sheets of paper,	ત્રણ કાગલના તાવ.
a piece,	કકડો.
a sheet (of paper,)	તાવ.
a sheet (of cloth,)	પિછોડી.
a sheet (for beds,)	ચાદર <i>f.</i>
a winding sheet,	કફન <i>n.</i> ચ્મોછો.
a little piece,	નાહાનો કકડો.
a small book.	નાહાની ચોપડી.
a small house,	નાહાનું ઘર.
a little picture,	નાહાની તસ્વીર.
a little heart,	નાહાનું હીલ.
a little child,	નાહાનું છોકરું.
a nursling,	બાલિક, બાલક, ધાવાણું.
a favourite,	માનીતો <i>ch.</i> , વાહાલો <i>ch.</i>
an apprentice.	ઉમેદવાર, શિષ્યાકૃ.

EXERCISES.

Have you dined already ? Not yet. At what o'clock do you dine ? I dine at six o'clock. Where do you dine (with whom) ? I dine with one of my friends. With whom did you dine yesterday ? I dined with one of my relations. What have you eaten ? We have eaten good bread, beef, fruit and cakes. What have you drank ? We have drank good wine, good beer, and good cider. Where does your son dine to-day ? He dines at our house. At what o'clock does your son sup ? He sups at nine o'clock. Do you sup earlier than he ? I sup later than he. At what o'clock do you breakfast ? I breakfast at ten o'clock. At what o'clock did you sup yesterday ? We supped late. What have you eaten ? We have eaten only a little meat and a little piece of

bread. When has your brother supped ? He has supped after my father. Where do you go ? I go to one of my relations to breakfast with him. Do you dine early ? We dine late. Wilt thou hold my gloves ? I will hold them. Will he hold my stick ? He will hold it. Who has held your hat ? My servant has held it. Will you try to speak ? I will try. Has your little brother ever tried to do exercises ? He has tried. Have you ever tried to make a hat ? I have never tried to make one. Have we tasted this beer ? We have not tasted it yet. What wine will you taste ? I will taste that which you have tasted. Have they tasted this brandy ? They have tasted it. Have they drank much of it ? They have not drank much of it. Will you taste this tobacco ? I have already tasted it. How do you like (find) it ? I find it good. Why do you not taste this cider ? Because I am not thirsty. Why does not your friend taste this meat ? Because he is not hungry.

Whom do you look for ? I look for the man who sold me a horse. Does your relation look for anybody ? He looks for one of his acquaintances. Do we look for anybody ? I look for one of our friends. Do you look for one of the servants ? No, I look for one of my friends. Did you try (endeavour) to speak to my son ? I did endeavour to speak to him. Have you endeavoured to see my father ? I have endeavoured to see him. Have you been able to see him ? I have not been able to see him. Whom do you want ? I want your father. Whom dost thou want ? I want the tailor. Does this man ask for any one ? He asks for you. Do they ask for me ? They do not ask for you, they ask for one of your friends. Do you ask for the physician ? I ask for him. What do you ask of me ? I ask for a little meat. What does your little brother ask of me ? He asks for a little wine and a little water from you. Do you ask me for a sheet of paper ? I ask you for one. How many sheets of paper does your brother ask for ? He asks for two. Dost thou ask me for the little book ? I ask you for it. What has your cousin asked for ? He has asked for some fruit, and a little morsel of bread. Has he not breakfasted yet ? He has breakfasted, but he is still hungry. What does your son ask for ? He asks for a glass of wine. What does he ask for ? He asks for a small glass of water. Has he not drank yet ? He has already drank, but he is still thirsty. What is the matter with you and your father ?

FIFTY-FIFTH LESSON.

I see the man who has my money.

I will see the child who is playing,

I have seen him who comes now.

I saw him who owes me money.

Do you perceive (see) the soldiers who are going to the stores ?

I see those who go there.

Also,

To see, perceive.

Have you seen any one ?

I have seen no one.

The soldier.

To go to the store-room.

To enter into the store-room.

Willingly,

To like,

to like to see,

to like to study,

to like to drink wine.

જે માણસની પાસે મારું નાણું છે, તેને હું જોઉં છું.

હું રમતાં છોકરાને જોઈશ.

જે હમણા આવે છે તેને મેં દિઠો છે.

જેની પાસે મારા પૈસા માગતા છે તેને મેં દિઠો.

જે શિપાહીઓ વખારમાં જાય છે તેઓને તમે દેખા-
છો ?

હું તાંહાં જનારાઓને દેખું છું.
પણ, બી, વલી.

જોવું, નજર કરવી, દેખવું.

તમે કોઈને દિઠો ?

મેં કોઈને જોયો નથી.

શિપાહિ *m.*, સીપાઈ *m.*

વખારે જવું.

વખારમાં પેસવું.

ખુશીથી, રાજીથી.

પસંદ કરવું, આહાવું, ગમવું,
ભાવવું.

જોવા ગમવું, જોવા આહાવું,
મલવા આહાવું.

ભણવા ગમવું, ભણવા આહાવું.

વૈન પિવા ગમવું; વૈન પિવા
ભાવવું.

He likes a large hat.

Do you like to see my brother ?

I like to see him.

I like to do it.

Do you like to drink water ?

No, I like to drink wine.

Some fowl,

a pike (spear),

a pike (javelin),

a fish.

To like (something.)

I like fish,

He likes to eat chicken.

I do not like fish.

By heart,

To learn by heart,

Do your pupils like to learn by heart?

They do not like to learn by heart.

Have you learned your exercises by heart?

We have learned them.

When ?

How often ?

તેને મોટી ટોપી ગમેછે.

મારા ભાઈને મલવું તમને ગમેછે ?

હું તેને મલવા ચાહું છું.

મને તે કરવું ગમેછે.

તમને પાણી પીવું ગમેછે ?

ના, મને વૈન પીવું ગમેછે.

મૂરગી, પંખેર.

ભાણી.

ખરછી.

માછલું.

પસંદ કરવું, ચાહવું, ગમવું, ભાવવું.

મને માછલું ભાવેછે.

તેને મૂરગીનું ખરું ભાવેછે.

મને માછલું ભાવતું નથી.

મોડે, પાઠે, ગોખે.

મોડે શિખવું, પાઠે કરવું, ગોખવું.

તમારા નિશાલિઆઓને મોડે

શિખવું ગમેછે ? (મોડે

કરવું ગમેછે).

તેઓને મોડે કરવું ગમતું નથી.

તમે તમારા પાઠ મોડે શિખ્યા છે ?

અમે શિખ્યા છીએ.

કેવારે, ક્યારે, કેમ વખતે.

કેટલી વાર.

Then,	જારે, જેવારે, જે વખતે.
Once a day,	દિવસે એક વાર.
Twice a week,	અઠવાડિયે બે વાર.
Three times a month,	મહિને ત્રણ વાર.
Four times a quarter,	પા વર્ષે ચાર વાર.
Six times a year.	વર્ષે છ વાર.
How often does he eat a day?	દિવસમાં તે કેટલી વાર ખાયછે?
He eats three times a day.	દિવસમાં તે ત્રણ વાર ખાયછે.
Do you eat as often as he?	જેટલી વાર તે, તેટલી વાર તમે ખાઓછો.
When do you go out?	તમે ક્યારે બહાર જાઓછો?
We go out early in the morning.	અમે પહેલિયે બહાર જઈએ છીએ.

EXERCISES.

Do you perceive the man who is coming? I do not perceive him. Do you perceive the soldier's child? I perceive him. What do you perceive? I perceive a great mountain and a little house. Do you not perceive the forest? I perceive it also. Dost thou perceive the soldiers who are going to market? I perceive them. Do you perceive the men who are going into the garden? I do not perceive those who are going into the garden, but I perceive those who are going to the market. Do you see the man to whom I have lent money? I do not see him to whom you have lent some, but him who has lent you some. Dost thou see the children who study? I do not see those who study, but these who play. Do you perceive any thing? I perceive nothing. Have you perceived the house of my relations? I have perceived it. Have you a great hat? I do not like a great hat, but a great umbrella. What do you like to do? I like to write. Do you like to see these little boys? I like to see them. Do you like the beer? I like it. Does your brother like the cider? He does not like it. What do the soldiers like? They like wine and water. Dost thou like wine or water? I like both. Do these children like to study?

They like to study and play. Do you like to read and write ? How often do you eat a-day ? Four times. How often do your children drink a-day. They drink several times a-day. Do you drink as often as they ? I have drank oftener. Do you often go to the theatre ? I go there sometimes. How often do you go there a-month ? I go there but once a-month. How often does your cousin go to the ball a-year ? He goes there twice a-year. Do you go there as often as he ? I never go there. Does your cook often go to market ? He goes there every morning.

Do you often go to my uncle's ? I go there six times a year. Do you like fowl ? I like fowl, but I do not like fish. What do you like ? I like a piece of bread and a glass of wine. What fish does your brother like ? He likes pike. Do you learn by heart ? I do not like to learn by heart. Do your pupils like to learn by heart ? They like to study, but they do not like to learn by heart. How many exercises do they do a-day ? They do but two, but they do them well. Do you like coffee or tea ? I like both. Do you read the letter which I have written you ? I read it. Do you understand it ? Do you understand the man who speaks to you ? I do not understand him because he speaks too badly. Does that man know it ? He knows it, but I do not know it. Why do you not learn it ? I have no time to learn it. Have you received a letter ? I have received one. Will you answer it ? I am going to answer it. When did you receive it ? I received it at twelve o'clock in the morning. Are you contented with it ? I am not discontented with it. What does your friend write ? He writes me that he is ill. Does he ask for any thing ? He asks me for some money. Why does he ask you for money ? Because he wants some. What do you ask of me ? I ask you for the money which you owe me. Will you wait a little ? I cannot wait. Why can you not wait ? I cannot wait, because I intend setting out to-day. At what o'clock do you intend setting out ? I intend setting out at five o'clock in the evening. Are you going to Germany ? I am going there. Are you not going to Holland ? I am not going there. How far is your brother gone ? He went as far as London. He is gone to Bombay, after which he will return to Surat, and stay a month or two during the rains. Have you good servants ? We have some good and some bad ones.

FIFTY-SIXTH LESSON.

If,
I intend to pay you, if I receive my money.

Do you intend buying wood ?
I intend buying some, if they pay me what they owe me.

What sort of weather is it ?

It is fine weather now.

What sort of weather was it yesterday ?

Was it fine weather yesterday ?

It was bad weather yesterday.

It was fine weather yesterday.

Is it warm ?

Very.

It is very warm.

It is cold.

ને, અગર.

ને મારે નાણું મને મલે, તો
હું તમને મુશારો આપવા
ચાહું છું.

તમે લાકડું ખરીદવા ચાહો છો ?
મારે જેટલું લેણું તેમના પા-
છે તેટલું ને તેમના મને
આપે, તો હું કંઈ ખરીદવા
ચાહું છું.

આ કેવી કાતુ છે ? આ કેવી
મોસમ છે ? આ કેવી હવા
છે ?

હમણા શારી કાતુ છે ; હમણા
શારી મોસમ છે ; હમણા
શારી હવા છે.

ગઈ કાલે કેવી હવા હતી ?

ગઈ કાલે શારી હવા હતી ?

ગઈ કાલે નહારી હવા હતી.

ગઈ કાલે શારી હવા હતી.

તાપ છે ? ઉકલાટ થાય છે ?
ગરમ છે ?

બહુ, ઘણું, ખુબ્બ.

બહુ તાપ પડે છે, ઉકલાટ બહુ
થાય છે.

તાહાડું છે, શિતલ છે, ઠંડક છે,
તાહોડક છે.

It is neither warm nor cold.

Dark,

Gloomy,

Daylight,

Clear.

Is it dark in your shop ?

It is dark in his room.

It is very gloomy.

The shop,

damp,

dry.

Is it damp here?

It is not damp now.

It is very dry.

It is too dry.

It is moonshine.

We have too much sun.

We have too little rain.

The moonlight,

the rain,

the sun.

Of what do you speak ?

We speak of the weather.

The weather.

તાપ નથી અને તાહાડેક પણ
નથી.

અંધારું.

ઝાંખું.

અજવાળું, પરોઢીજી.

નિર્મલ, સાફ, સ્વચ્છ, નિતરું.

તમારી દુકાનમાં અંધારું છે ?

તેના ઝોરડામાં અંધારું છે.

બહુ ઝાંખું છે, બહુ ધુંધળું છે.

દુકાન *f.*, હાટ *f.*

સરદ, ભિનું.

સુકું, કોરકું.

હીઆં સરદ છે ?

હવે સરદ નથી.

બહુ કોરું છે ; બહુ સુકું છે.

બહુજ કોરુંછે ; બહુજ સુકું
છે.

ચાંદણું છે.

હીઆં તડકો ધણોજ પડેછે ;

અમને મહુજ ગરમી લાગેછે.

અમારે તાંહાં વરસાદ થોડોજ
આવેછે.

ચાંદણું.

વરસાત *m.*, વરસાદ.

સૂર્ય, સૂરજ *m.*, સૂર્ય *m.*, રવિ *m.*

તમે શા સંબંધી બોલોછો ?

અમે કાતુ સંબંધી બોલીએ.

કાતુ, રેતુ *f.*, હવા *f.*

EXERCISES.

Do you intend going to the theatre this evening? I intend going there, if you go. Has your father the intention to buy this horse? He has the intention to buy him, if he receives his money. Has your friend the intention to go to England? He has the intention to go there, if they pay him what they owe him. Do you intend going to the ball? I intend going there, if my friend goes. Does your brother intend studying? He intends studying, if he finds a good master. What weather is it to-day? It is fine weather. Was it fine weather yesterday? It was bad weather yesterday. What weather was it this morning? It was bad weather, but at present it is fine weather. Is it warm? It is very warm. Is it not cold? It is not cold. Is it cold or warm? It is neither warm nor cold. Did you go into the country the day before yesterday? I did not go there. Why did you not go there? Because it was bad weather. Do you intend going into the country to-morrow? I intend going there, if it is fine weather.

Is it light in your room? It is not light. Will you work in mine? I will work in it. Is it light there? It is very light. Can you work in your little room? I cannot work in it. Why can you not work in it? I cannot work in it because it is too dark. Where is it too dark? In my little room. Is it light in this hole? It is very dark? Are the streets dry? They are very damp. Is it damp? It is not damp. Is it dry? It is too dry. Is it moon-shine? It is not moon-shine. It is very damp. Why is it dry? Because we have too much sun, we have no rain. Of what does your son speak? He speaks of fine weather. Do you speak of rain? We speak of it. Of what do these men speak? They speak of fine and bad weather. Do they not speak of the wind? They also speak of it. Dost thou speak of my son? I do not speak of him. Of whom art thou speaking? I am speaking of thee and thy relations. Do you ask for any body? I ask for your friend. Is he at home? No, he is at the house of his best friend. Who is his best friend? His father, mother, wife, brother, sister, son, and daughter, are all his friends, and seek his welfare. What have they done for him hitherto? They are always trying to do him good.

FIFTY-SEVENTH LESSON.

OF PASSIVE VERBS.

The Passive is generally formed by affixing । (આ) or વા to the neuter form, as ગલ, ગલા; જો, જોવા; હાંક, હંકા; ગા, ગવા.

I am loved.

મારા પર પ્રીતિ કરાય છે, હું
વાહાણો છું.

Thou art conducted.

તું ચલાવાય છે.

He is praised.

તે વખણાય છે.

We are heard.

હમારું સંભલાય છે.

They are learned.

તેઓ ભણેલા છે.

You are punished.

તમે શિક્ષા પામીલા છો, તમને
શિક્ષા મળી છે.

To praise,

સ્તુતિ કરવી, તારીફ કરવી.

to blame,

ફપકો દેવો.

By me; by us.

મેં, મારે; અમારાથી.

By thee; by you.

તેં, તારે, તારાથી; તમે, તમારે,
તમારાથી.

By him; by them.

તેણે, તેથી, તેનાથી; તેઓએ,
તેઓથી, તેઓનાથી.

I am loved by him.

તેણે મારા ઉપર પ્રીતિ કરી; હું
તેનાથી પ્રીતિ કરાઉં છું.

Who is punished?

કોણને શિક્ષા મળી?

The wicked boy is punished.

ભુંડા છોકરાને શિક્ષા મળી છે.

By whom is he punished?

કોણે તેને શિક્ષા કરી? કોણ-
નાથી તેને શિક્ષા મળી?

He is punished by his father.

તેના આપે તેને શિક્ષા દિધી;
તેના આપથી તેને શિક્ષા
મળી.

Which man is praised, and
which is blamed?

The skilful man is praised,
and the unskilful man is
blamed.

Which boys are rewarded,
and which are punished?

Those who are assiduous are
rewarded, and those who
are idle are punished.

Captain (of a ship,)

Captain (in the army.)

We are loved by the captain's
sons, you are despised by
them.

You are praised by our bro-
thers, we are despised by
them.

Are you loved by your father?

I am loved by him.

Naughty,

skilful,

unskilful,

assiduous,

કયા માણસને શિક્ષા મળી,
અને કયા માણસ પર ઠપકો
આવ્યો?

અકલવંતની તારીફ થઈ, અને
બેઅકલીને ઠપકો મળ્યો.

કયા છોકરાઓને ધનાંમ
મળ્યો, અને કયા છોકરા-
ઓને શિક્ષા થઈ?

જેઓ હોશિઆર છે, તેઓને
ધનાંમ મળ્યો, અને જેઓ
આલશુ છે, તેઓ શિક્ષા
પામ્યા.

નાપુદા.

શરદાર.

શરદારના દિકરાઓ હમારા પર
પ્રિતિ કરી, તમે તેઓથી
ધિકારાઓ છો.

તમે હમારા ભાઈઓથી વખ-
ણાઓ છો, અને હમે તે-
ઓથી ધિકારાઓ છું.

તમે તમારા બાપને વાહાલા
લાગો છો?

હું તેને વાહાલો લાગું છું.

ખુરે, નકારે.

પક્કું, વાકેફ, હુનરમંદ, હોશિ-
યાર.

બેહુનર, નાકાબેલ, અપ્રવીણ.

મેહેનતુ, ઉદ્યોગી.

Idle,
An idler,
An ignoramus, ignorant person.

To recompense, reward,
to esteem,
to despise,

to hate.

Is your book torn ?

It is not torn ?

Are your children good ?

They are very good.

Is the enemy beaten ?

He is entirely beaten.

The enemies are wholly beaten.

These children are beloved,
because they are industrious and good.

મુસ્ત, આલસુ.
મુસ્ત માણસ.
મૂર્ખ c., નાદાન c.

ધનિામ આપવું.
માન આપવું, અદખ કરવી.
અપમાન કરવું, તિરસ્કાર કર-
વો, ધિઃકાર કરવો, તુચ્છ
માનવું.

ધિઃકારવું, અદાવત રાખવી.
તમારી ચોપડી ફાટીગઈ છે ?
તે ફાટીગઈ નથી.

તમારાં છોકરાં શારાં છે ?
તેઓ બહુ શારાં છે.

દુશમન મરાય છે ? દુશમન
હારેછે ?

તે તમામ રીતે હારીગયો;
મરાયો.

શત્રૂ સર્વપ્રકારે મરાયા; હારી-
ગયા.

આ છોકરાં વાહલાં છે, કેમકે
તેઓ ઉદ્યોગી તથા બલાં
છે.

EXERCISES.

Are you loved by your uncle ? I am loved by him. Is your brother loved by him ? He is loved by him. By whom am I loved ? Thou art loved by thy relations. Are we loved ? You are loved. By whom are we loved ? You are loved by your friends. Are these gentlemen loved ? They are loved. By whom are they loved ? They are loved by

us and their good friends. By whom is the blind man conducted? He is conducted by me. Where do you conduct him? I conduct him home. By whom are we blamed? We are blamed by our enemies. Why are we blamed by them? Because they do not love us. Are you punished by your preceptor? We are not punished by him, because we are studious and wise. Are we heard? We are. By whom are we heard? We are heard by our neighbours. Is the master heard by his pupils? He is heard by them. Which children are praised? Those who are wise. Which ones are punished? Those who are idle and naughty. Are you praised or blamed? We are neither praised nor blamed. Is our friend loved by his master? He is loved and praised by him, because he is studious and wise, but his brother is despised by him, because he is naughty and idle. Is he sometimes punished? He is punished every morning and every evening. Are you sometimes punished? I am never punished, I am loved and rewarded by my good preceptors. Are these children never punished? They are never punished, because they are assiduous and wise, but those are very often, because they are idle and wicked.

Who is praised and recompensed? The skilful people are praised, esteemed, and recompensed; but the ignorant are blamed and despised. Who is loved, and who is hated? He who is studious and wise is loved, and he who is idle and naughty is hated. Must we be wise to be loved? You must. What must one do to be loved? You must be wise and assiduous. What must one do to be recompensed? You must be skilful and study much. Why are these children loved? They are loved because they are wise. Are they wiser than we? They are not wiser, but they are more studious than you. Is your brother as studious as mine? He is as studious as mine, but your brother is wiser than mine. Do you know any thing new? I know nothing new. What news does your friend tell? He has no news. Do they not speak of war? They do speak of it. Of what do they speak? They speak of peace. What do they say? They say that the enemy is beaten. Are you understood by your pupils? I am understood by them. Dost thou often receive presents? I receive some, if I am wise. Are you often recompensed? We are recompensed, if we study well, and if we are skilful. Has your master the intention to recompense you? He has the intention to do it,

if we study well. What has he the intention to give you if you study well? He has the intention to give us a book. Has he already given you a book? He has already given us one.

Have you dined already? I have already dined, but I am still hungry. Has your little boy drank already? He has already drank, but he is still thirsty. What must one do to become skilful? One must work much. Must one remain quiet to study? You must listen to what the instructor says to you. Do you intend to sup to-night? I intend dining before I sup. At what o'clock do you dine? I dine at four o'clock, and sup at nine. Have you seen my friend? I have seen him. What has he said? He said that he will not see you. Why does he not wish to see me? Because he does not like you? Why does he not like me? Because you are naughty. Will you give me a sheet of paper? What do you want it for? I want it to write a letter. To whom will you write? I will write to the man by whom I am loved. Whom do you ask for? I ask for no one.

FIFTY-EIGHTH LESSON.

Where is he gone?

તે જ્યાં ગયો છે?

He is gone to Vienna.

તે વૈનામાં ગયો છે.

Is it good travelling?

તે શાં પ્રયાણ છે?

It is bad travelling.

તે નકારે પ્રયાણ છે.

Winter,

શિઆલો, ટાહાડની રતુ *f.*

summer,

ઉનાલો, હુનાલો, ધુપકાલ *m.*

the spring,

વસંત *m.*, અહાર *f.*

a spring (of water),

ઝરો, ઊગમ *m.*

a spring (elastic force,)

ચાંપ *f.*, કલ *f.*, કમાન *n.*

autumn.

ખરીફ *f.*

Is it good travelling in winter?

શિઆલામાં પ્રયાણ કરવું ઠીક છે?

It is bad travelling in winter,

શિઆલામાં પ્રયાણ કરવું ઠીક

નથી.

To ride in a carriage,
to ride on horseback,
to go on foot,

Do you like to ride on horse-
back ?

I like to ride in a carriage.

Where has the sepoy rode to ?

He is gone to the forest on
horseback.

When does your cousin go to
Berlin ?

He goes there this winter.

I have a mind to go this
spring to Dresden.

Where is your uncle ?

He is (in) at Berlin.

Is it good living in Paris ?

It is good living there,

Is it dear living in London ?

It is dear living there.

Is it windy ?

It is blowing very hard,

Is it stormy ?

ગાડીમાં બેસીજવું.

ઘોડે બેસીજવું; સ્વાર થવું.

પગે ચાલવું; પગે જવું.

તમને સ્વાર થવું ગમેછે ?

મને ગાડીમાં બેસીને ધરવું ગ-
મેછે.

તે શિપાઈ સ્વાર થઈને કાંહાં
ગયો ?

તે ઘોડે બેસીને જંગલમાં ગ-
યો છે.

તમારો પિત્રાઈભાઈ બરલિન-
માં ક્યારે જાય્મ્છે ?

તે આ શિઆલામાં તાંહાં જ-
ાય્મ્છે.

આ વસંત ઋતુમાં દ્રેસડેનમાં
જવાનો મને ધરાવો છે.

તમારો કાકો કાંહાં છે ?

તે બરલિનમાં છે.

પેરિસમાં રહેવું ઠીક છે ?

તાંહાં રહેવું ઠીક છે.

લંડનમાં રહેવાથી ઘણો ખર્ચ
લાગેછે ?

તાંહાં રહેવાથી ઘણો ખર્ચ
લાગેછે.

વા જોરથી વાય્મ્છે ?

વા ખડું જોરથી વાય્મ્છે; જબ-
રો વા વાય્મ્છે.

રો વા વાય્મ્છે.

આંધ્રો છે ?

It is not stormy now.

Stormy,

dear (not cheap),

dear (beloved),

windy weather.

હમણા આંધી નથી.

તુફાન ન. આંધી, વાજડું,
વાજોડું.

મોઘું.

પ્યારું, વાહાલું, પ્રિય.

પવનની રેતુ.

EXERCISES.

Do you like driving in a carriage? I like riding on horseback. Has your friend ever ridden on horseback? He has never ridden on horseback. Did you ride on horseback the day before yesterday? I rode on horseback to-day. Where did you ride to? I rode into the country. Does your brother ride on horseback as often as you? He rides oftener on horseback than I. Didst thou ride sometimes on horseback? I never rode on horseback. Wilt thou drive in a carriage to-day into the country? I will go there in a carriage. Do you like travelling? I like travelling. Do you like travelling in winter? I do not like travelling in winter, I like travelling in the spring and autumn. Is it good travelling in the spring? It is good travelling in the spring and autumn, but it is bad travelling in the summer and winter. Have you sometimes travelled in winter? I have often travelled in summer and winter. Does your brother travel often? He travels no more, he has travelled a great deal formerly. When do you like riding on horseback? I like riding on horseback in the morning before breakfast. Is it good travelling into the country? It is good travelling there. Have you ever been at Ahmedabad? I never went there. Where is your brother gone? He is gone to Bombay. Does he sometimes go to Poona? He went there formerly. What does he say of that country? He says that it is good travelling in Poona. Have you been to Bombay? I have been there. Did you remain a long time there? I remained there twenty years. What do you say of the people of that country? I say that they are good people. Is your brother at Surat? No, sir, he is at Baroda. Is it good living at Baroda? It is good living there.

Have you been in Calcutta? I have been there. Is it good living there? It is good living there, but very dear. Is it dear living in Poona? It is good living there, but not dear. At whose house have you been this morning? I have been at my son's. Where are you going now? I am going to my brother's. Is your brother at home? I do not know. Have you already been to the English captain's? I have not been there yet. When do you intend going there? I intend going there this evening. How many times has your brother been in Bombay? He has been there three times. Do you like travelling in Baroda? I like travelling there, because we meet good folks. Does your friend like travelling in Bombay? He does not like travelling there, because it is bad living there. Do you like travelling in the Deccan? I like travelling there, because one lives well, and one finds good folks there, but the roads are not very good. Do the English like travelling in the Deccan? They like to travel there, but they find the roads there too bad. What weather is it? It is very bad weather. Is it windy? It is blowing very hard? Was it stormy yesterday? It was stormy. Did you go into the country? I did not go there, because it was stormy. Do you go to market this morning? I am going there, if it is not stormy. Have you an intention to go to Bombay this year? I have an intention to go there, if the weather is not too bad. Do you intend breakfasting with me this morning? I intend to breakfast with you this morning, if I am hungry.

FIFTY-NINTH LESSON.

OF IMPERSONAL VERBS.

To rain,

વરસાત આવવો, વરસવું, વર-
સાદ પડવો, વરસાત વર-
સવો.

it rains,

વરસેછે; વરસાત આવેછે.

to snow,

બરફ પડવો.

it snows.

બરફ પડેછે.

Does it thunder?

It thunders loudly.

Is it foggy?

It is sunshine.

The sun shines.

It thunders a great deal.

Foggy,
the fog,
violent,
loudly,
to shine,
to thunder.

The sun does not shine.

The sun shines in my eyes.

The face,
the snow,
the thunder,
the light of the sun,
the parasol,
to lighten,

Does it lighten?

It lightens.

to hail;

hail.

It hails.

It pours (with rain).

There is a great deal of lightning.

ગર્જના થાય્મિછે? ગાજ્મિછે?

ભારે ગર્જના થાય્મિછે.

ધુવાર પડેછે?

તડકો છે.

સૂર્ય પ્રકાશિછે; તડકો પડેછે.

ખહુ ભારે ગર્જના થાય્મિછે.

ધુઆરી, ધુવારી.

ધુમ્મર *f.*, ધુમસ *f.* ધુવાર.

જખરદસ્ત, જોરાવર.

મોહિટથી.

ચમકવું, રાવું.

ગાજવું, ગજરવું.

સૂર્ય પ્રકાશતો નથી; તડકો નથી.

મારી આંખોએ તેજ લાગેછે.

ચેહેરો, મોહોડું.

ખર્ફ *n.*

ગગડાટ *m.*, ગર્જના *f.*

તડકો, પ્રકાશ.

છતરી *f.*, છતર *n.*

હલકું કરવું.

હલકું કરેછે?

હલકું કરેછે.

કરાં પડવાં; કરાં પડવાં.

કરાં.

કરાં પડેછે.

રેડેછે.

ખહુજ વિજલી થાય્મિછે.

Does it snow?

બરફ પડે છે ?

It snows fast, heavily.

ભારે બરફ પડે છે.

It is snowing a great deal.

અતિશય બરફ પડે છે.

Are these men hungry?

આ માણુઓ ભુખ્યાં છે ? આ

માણુઓને ભુખ લાગી છે ?

Who is thirsty?

કોણ તરસ્થ છે ? કોણને તર-

સ લાગી છે ?

Has your brother been thirsty?

તમારો ભાઈ તરસ્યો હતો ?

તમારા ભાઈને તરસ લાગી

હતી ?

He has been thirsty.

તે તરસ્યો હતો ; તેને તરસ

લાગી હતી.

EXERCISES.

Does your uncle intend dining with us to-day? He intends dining with you, if he is hungry. Does he intend drinking of this wine? He intends drinking some, if he is thirsty. Do you like going on foot? I do not like going on foot, but I like driving in a carriage when I travel. Will you go on foot? I will not go on foot, because I am too fatigued. Do you go to Poona on foot? I do not go on foot, because the roads are too bad there. Are the roads there as bad in summer as in winter? They are not so good in winter as in summer.

Do you go out to-day? I do not go out when it rains. Did it rain yesterday? It did not rain. Did it snow? It has snowed. Why do you not go to market? I do not go there, because it snows. Will you have an umbrella? If you have one. Will you lend me an umbrella? I will lend you one. What weather is it? It is thundering and lightning. Is the sun shining? The sun is not shining, it is foggy. Do you hear the thunder? I hear it. Until when did you hear the thunder? I heard it till four o'clock in the morning. Is it fine weather? It is very windy, and a great deal of thunder. Does it rain? It is pouring. Do you not go into the country? How can I go into the country, do you not see how it lightens? Does it snow?

It does not snow, but it hails. Does it hail? It does not hail, but it thunders a great deal. Have you an umbrella? I have one. Will you lend it to me? I will lend it to you. Does the sun shine? There is a great deal of sun, the sun shines in my eyes. Is it fine weather? It is very fine weather. It is very gloomy, the sun does not shine.

Are you thirsty? I am not thirsty; but I am very hungry. Is your servant sleepy? He is sleepy. Is he hungry? He is hungry. Why does he not eat? Because he has nothing to eat. Are your children hungry? They are very hungry; but they have nothing to eat. Have they something to drink? They have nothing to drink. Why do you not eat? I do not eat, when I am not hungry. Why does he not drink? He does not drink when he is not thirsty. Has your brother eaten any thing since last night? He has eaten a morsel of beef, a morsel of fowl, and a piece of bread. Did he not drink? He drank also. What has he drank? He has drank a large glass of water, and a small glass of wine. Until when did you remain at his house. I remained there till midnight. Did you ask him for any thing? I asked him for nothing. Did he give you any thing? He gave me nothing. Of whom have you spoken? We have spoken of you. Did you praise me? We did not praise you, we blamed you. Why did you blame me? Because you do not study well. Of what has your brother spoken? He has spoken of his books, of his houses, and his gardens. Who is hungry? My friend's little boy is hungry. Who has drank my wine? No one drank it. Hast thou already been in my room? I have been there already. How dost thou like my room? I find it pretty. Can you work in it? I cannot work in it, because it is too dark.

SIXTIETH LESSON.

OF THE IMPERFECT AND PERFECT TENSES.

I was, he was.

હું હતો, તે હતો.

We were, they were.

અમે હતા, તેઓ હતા.

Thou wast, you were.

તું હતો, તમે હતા.

Were you satisfied ?

I was very much satisfied.

Was the wine good ?

It was very good.

Were you there yesterday ?

I have been there to-day.

Where was he the day before
yesterday ?

Have you already been at
Paris ?

Have you been already at
London ?

I have been twice there al-
ready.

Obedient,

Disobedient,

Negligent.

I did love, I loved,

He did love, he loved.

We did love, we loved.

They did love, they loved.

Thou didst love, thou lovedst.

You did love, you loved,

I did work, I worked.

We did work, we worked.

They did work, they worked.

You did work, you worked.

તમે રાજી થયા ?

હું બહુ રાજી થયો.

તે વૈન શારૈ હતો ?

તે બહુ શારૈ હતો.

તમે તાંહાં કાલે હતા ?

હું તાંહાં આજે હતોઃ હું તાંહાં
આજે ગયો હતો.

તે પરમદાહાડે કાંહાં ગયો હતો ?

તમે હમાણાજ પેરિસમાં ગયા
હતા ?

તમે હમાણાજ લંડનમાં ગયા
હતા ?

એટલી વારમાં હું તાંહાં બે વાર
જઈ આવ્યો છું.

તાબેદાર, આધીન, આમાંકિત.

આણ-કહાગરૈ.

ગારેલ.

મેં પ્રીતિ કરી.

તેણે પ્રીતિ કરી.

હમે પ્રીતિ કરી ; અમે પ્રીતિ
કરી.

તેઓએ પ્રીતિ કરી.

તેં પ્રીતિ કરી.

તમે પ્રીતિ કરી.

હું આલ્યા.

હમે આલ્યા, અમે આલ્યા.

તેઓ આલ્યા.

તમે આલ્યા.

He did work, he worked.

તે ચાલ્યો.

Thou didst work, thou workedst.

તું ચાલ્યો.

I had, we had.

મારી પાસે હતું, અમારી પાસે હતું.

Thou hadst, you had.

તારી પાસે હતું, તમારી પાસે હતું.

He had, they had.

તેની પાસે હતું, તેઓની પાસે હતું.

Had you money ?

તમારી પાસે નાણું હતું ?

I had some.

મારી પાસે કંઈ હતું.

Had your brother any books ?

તમારા ભાઈની પાસે કંઈ ચોપડીઓ હતી ?

He had some.

તેની પાસે કંઈ હતી.

What had we ?

અમારી પાસે શું હતું ?

We had some books.

અમારી પાસે કંઈ ચોપડીઓ હતી.

What sort (kind) of weather was it yesterday ?

ગઈ કાલે હવા કેવી હતી ?

It was fine weather.

હવા ઠીક હતી.

We had beautiful weather.

અમને હવા બહુ સારી લાગી.

Had you a mind to buy a horse ?

તમને ઘોડો ખરીદવાનો ઇશ્તિ હતો ?

I had a mind to buy one, but I had no money.

એક ખરીદવાનો મને ઇશ્તિ હતો, પણ મારી પાસે પૈસા નોહોતા.

Had your friend any inclination to learn Gujarati ?

તમારા મિત્રને ગુજરાતી શીખવાની કંઈ ધારણા હતી ?

He had the intention to learn
it, but he had no book.

તેને શિખવાની ઇચ્છા હતી,
પણ તેની પાસે ચોપડી નો-
હતી.

He intended to learn it, but
he had no time.

તેણે તે શિખવા ચાહ્યું, પણ
તેને કુરસત મળી નહીં.

EXERCISES.

Were you at home this morning? I was not at home. Where were you? I was in the market. Where were you yesterday? I was at the theatre? Wast thou as assiduous as thy brother? I was as assiduous as he, but he was more skilful than I was. Where have you been? I have been with the English physician. Was he at home? He was not at home. Where was he? He was at the ball. Have you been with the cook? I have been with him. Has he already bought his meat? He has bought it already. Have you given the book to my brother? I have given it to him, Hast thou given my books to my pupils? I have given them to them. Were they contented with them? They were very satisfied with them. Had your friend a mind to learn it? He had a mind to learn it. Has he learned it? He has not learned it. Why has he not learned it? Because he had not courage enough. Have you been at my father's? I have been there. Have you spoken to him? I have spoken to him. Has the shoemaker already brought you the boots? He has brought them to me already. Have you paid him for them? I have not paid for them yet. Have you ever been in Surat? I have been there several times. What have you done there? I have learned English there. Do you intend going there once more? I intend going there twice more. Is it good living there? It is good living there, but dear. Was your master satisfied with his pupil? He was satisfied with him. Was your brother satisfied with my children? He was much satisfied with them. Was the preceptor satisfied with his little boy? He was not satisfied with him. Why was he not satisfied with him? Because this little boy was very negligent.

Were the children of the poor as skilful as those of the rich? They were more skilful, because they have worked more. Did you like your preceptor? I did like him, be-

cause he liked me. Has he given you any thing? He has given me a good book, because he was satisfied with me. Whom do you love? I love my father and mother, and my preceptors. Do your preceptors love you? They love me because I am studious and obedient. Did this man love his father and mother? He did love them. Did his father and mother love him? They did love him, because he was never disobedient. Until when didst thou work last night? I worked till ten o'clock. Did your friend work also? He was working also. When hast thou seen my uncle? I have seen him this morning. Had he much money? He had a great deal. Had your relations many friends? They had many. Have they still any? They have still some. Had you friends? I had, because I had money. Have you still any? I have none, because I have no more money. Where was your brother? He was in the garden. Where were his servants? They were in the house. Where were we? We were in a fine country, and among good people. Where were our friends? They were on board the English vessels. Where were the men? They were in their carriages. Were the peasants in the fields? They were there. Were the bailiffs in the forests? They were there. Who was in the warehouse? The merchants were in it.

What weather was it? It was very bad weather. Was it windy? It was windy, and very cold. Was it foggy? It was foggy. Was it fine weather? It was fine weather, but too warm. What weather was it the day before yesterday? It was very dark, and very cold. Is it fine weather at present? It is neither fine nor bad weather. Is it too warm? It is neither too warm nor too cold. Was it stormy yesterday? It was very stormy. Was it dry? It was too dry; but it is damp to-day. Did you go last night to the ball? I did not go there, because it was too bad weather. Had you the intention to tear my books? I had no intention to tear them, but to burn them.

Hast thou an intention to learn English? I had an intention to learn it, but I had no good master. Had your brother an intention to buy a carriage? He had an intention to buy one, but he had no more money. Why did you work? I did work to learn it. Why did you love that man? I loved him, because he loved me. Have you already seen the captain's son? I have already seen him. Did he speak? He speaks. Where were you then? I was in Germany. Did

you speak English? I spoke neither Hindee nor English, but I spoke Tamil. Did the men speak French? At first they spoke German, afterwards Italian. Did they speak as well as you? They spoke quite as well as you and I. What do you do in the evening? I work as soon as I have supped. And what do you do afterwards? I sleep afterwards. When do you drink? I drink as soon as I have eaten. When do you sleep? I sleep as soon as I have supped. Dost thou speak it? I spoke it formerly. Dost thou take off thy hat before thou takest off thy coat? I take off my hat as soon as I have taken off my clothes. What do you do after breakfast? As soon as I have breakfasted I go out. Dost thou sleep? You see that I do not sleep. Does your father still sleep? He still sleeps. Have you tried to speak to my father? I have not tried to speak to him. Has he spoken to you? As soon as he sees me, he speaks to me. Do your relations still live? They still live. Does the friend of your brother still live? He lives no more.

SIXTY-FIRST LESSON.

I did speak, I spoke.

Thou didst remain.

He did go, he went.

We did draw, we drew.

They did strike, they struck.

At first,

afterwards, then,

after that.

At first he said no, afterwards yes.

At first he was working, afterwards he was playing.

I do not go out to-day, I am not going out to-day.

હું બોલ્યો.

તું રહ્યો.

તે ગયો.

અમે ખેંચ્યું.

તેઓએ માર્યું.

પહેલું, પહેલાં.

પછી, પછે.

તે પછી.

પહેલાં તેણે ના કહી, પછે

હા કહી.

પહેલાં તે કામ કરતો હતો અને

પછે તે રમતો હતો.

હું આજ બહાર નહીં જાઉં ;

હું આજ બહાર જતો નથી.

Now you must work.

My father set out yesterday.
Here is your book, and there
is your paper.

He came afterwards.

On which he said.

As soon as,

I drank,

I drink as soon as I have
eaten.

As soon as I have taken off
my clothes, I take off my
stockings.

What do you do after supper?

I go out to the garden.

To sleep,

to live,

without,

to go away,

to go out,

to go in,

to go up,

to go by,

to arrive,

to give away,

to give up,

હવે તમારે કામે લાગવું (જો-
ઈએ).

મારો બાપ ગઈ કાલે સવારે.
હિઆં તમારી ચોપડી છે, તાં-
હાં તમારો કાગલ છે.

પછી તે આવ્યો.

શા ઉપર તેણે કહ્યું.

જેટલી જલદીથી, (પછી.)

મેં પિયું.

હું ખાધા પછી પિગીધું.

હું જોડા કાઢ્યા પછી માનું
કાઢું છું.

વાલુ પછી તમે શું કરો છો ?

હું બાગમાં જઈ છું.

સુવું, ઊંઘવું.

જીવવું, રહેવું.

બાહાર, વગર, વિના, શિવાય.

જતું રહેવું.

બાહાર જવું.

પેસવું.

ચહાવું.

સાથે જવું, (થઈ જવું).

આવવું, પોહોંચવું, આવી પો-
હોંચવું.

છોડી મુકવું, છોડી દેવું, બંધ

કરવું, કાઢાડી નાંખવું.

આપી દેવું, મુકી દેવું.

To cut, ૧

to cut down.

Does your relation still live?

He lives no more.

Without money.

Without speaking.

Without saying any thing.

He went away without saying
any thing.

Is he arrived at last?

He is not yet arrived.

Does he come at last?

He comes at last.

Has he given any thing away?

He has given away his coat.

To cut some one's throat.

They have cut his throat.

To cut the ears of a dog.

What have they done to him?

They have cut his ears.

Aloud,

Does your master speak aloud?

He speaks aloud.

To learn English or Gujarati
you must speak aloud.

કાપવું.

કાપી નાંખવું.

તમારો સગો હજી જીવે છે?

તે જીવતો નથી, તે મરી ગયો.

પૈસા વગર.

બોલ્યા વગર.

કંઈ કહ્યા વગર.

તે કંઈ કહ્યા વગર જતો રહ્યો.

અંતે તે આવી પોહોંચ્યો?

તે હજી આવી પોહોંચ્યો નથી.

અંતે તે આવે છે?

અંતે તે આવે છે.

તેણે કંઈ મુકી દિધું? કાઢાડી
નાંખ્યું?

તેણે પોતાનો અંગરખો કાઢા-
ડી નાંખ્યો.

કોઈનું ગલું કાપવું.

તેઓએ તેનું ગલું કાપ્યું.

કુતરાના કાન કાપવા.

તેઓએ તેને શું કર્યું છે?

તેઓએ તેના કાન કાપ્યા છે.

માહોટે શાદે, પોકારીને.

તમારો મેતાજી હોકારે બો-
લે છે?

તે હોકારે બોલે છે.

ઈંગ્લિશ કે ગુજરાતી બોલતાં

તમારે હોકારે બોલવું.

EXERCISES.

Have you spoken to the merchant? I have spoken to him. Where have you spoken to him? I have spoken to him at my house. What has he said? He went away without saying any thing. Can you work without speaking? I can work, but I cannot study without speaking. Do you speak loud when you study? I speak loud. Can you hear me? I can hear you when you speak loud. Will you go for some wine? I cannot go for some wine without money. Have you bought horses? I do not buy any without money. Is your father at last arrived? He is arrived. When did he arrive? This morning, at four o'clock. Is your cousin set out at last? He has not yet set out. Have you at last found a good master? I have found one at last. Do you at last learn English? I learn it at last. Why have you not already learnt it? Because I had no good master. Do you expect any one? I expect my physician. Does he come at last? You see he does not come yet. Have you a headache? No, I have sore eyes. Then you must write for the physician. Have you given away any thing? I have given away nothing. What has your son given away? He has given away his old clothes. Have you given away any thing? I had nothing to give away. What has your brother given away? He has given away his boots and his old shoes.

Why has this child been praised? He has been praised because he has studied well. Hast thou ever been praised? I have often been praised. Why has this other child been punished? He has been punished, because he has been idle and naughty. Has that child been rewarded? He has been rewarded, because he has worked well. When has that man been punished? He has been punished last month. Why have we been esteemed? Because we have been studious and obedient. Why have these people been hated? Because they have been disobedient. Were you loved when you were at Surat? I was not hated. Was your brother esteemed when he was in London? He was loved and esteemed. When were you in Spain? I was there when you were. Who was loved, and who was hated? Those who were wise, assiduous, and obedient, were loved, and those who were naughty, idle, and disobedient, were punished, hated, and despised. What must one do not to be despised? One

must be studious and wise. Were you in Berlin when the king was there? I was there when he was. Was your uncle in London when I was there? He was there when you were. Where were you when I was in Surat? I was in Paris. Where was your father when you were in Bombay? He was in England. When did you breakfast when you were in India? I breakfasted when my father was breakfasting. Did you work when he was working? I was studying when he was at work. Did your brother work when you were working? He was playing when I was working.

SIXTY-SECOND LESSON.

Been,

થયું.

Have you been praised?

તમારી તારીફ થઈ?

I have been praised.

મારી તારીફ થઈ.

Hast thou been blamed?

તને ઠપકો મલ્યો છે?

I have not been blamed.

મને ઠપકો મલ્યો નથી.

Have we been loved?

અમે વાહાલાહુધમ્મિ? અ-

મારા ઉપર પ્રીતિ કરાયછે?

We have not been loved.

અમે વાહાલા લાગતા નથી.

By whom has he been punished?

કોણે તેને શિક્ષા આપી?

He has been punished by his father.

તેના આપે તેને શિક્ષા આપી.

When has he been punished?

તેના ઉપર ક્યારે શિક્ષા આપી?

He has been punished to-day.

તેના ઉપર આજે શિક્ષા થઈ.

I was, he was.

હું હતો, તે હતો.

Were you loved?

તમે વાહાલા લાગ્યા હતા?

I was loved.

હું વાહાલો લાગ્યો હતો.

Was he hated?

તે ધિક્કાર્યો હતો?

He was neither loved nor hated.

To become,

became,

I became, I did become.

He became a king.

Did you become a merchant ?

I became a lawyer.

A king,

a successor,

a lawyer,

a prince,

an emperor,

a queen,

a queen (at chess),

an empress,

situation,

situation (condition),

clever,

to fall sick,

to recover (cure),

to recover (money),

to recover (anything).

He became ill, (sick),

He recovered from it.

What became of him ?

તે ધિકારાયો કે વાહાણો લા-
ગ્યો નોહોતો.

થયું.

થયું.

હું થયો.

તે રાજા થયો.

તમે વ્યાપારી થયા ?

હું વકીલ થયો.

રાજા, પાદશાહ, રાણો.

પાછલ આવનાર.

વકીલ.

રાજા, રાજપુત્ર, કુંવર.

મહારાજ, રાજધિરાજ.

રાણી.

વજીર *m.*

મહારાણી.

જગો, ઠેકાણું.

અવસ્થા *f.*, હાલ *m.*

ચતુર, ચાલાક પક્ષો, હુશીઆર,
ક સખી.

માંદા પડ્યું.

શારું કરવું, સાળું કરવું, શારું
થવું, સાળું થવું.

ઉધરાવી લેવું, ઉધરાવવું.

પાછું મેલવવું.

તે માંદો થયો; માંદો પડ્યો.

તે સાજો થયો.

તેને શું થયું ?

He enlisted, (he became a
soldier),

Children become men and
women.

To snatch,

He snatched it out of my
hands.

What did he snatch out of
your hand?

He snatched a book out of my
hands.

When,

when?

where?

where,

I was there when you were
there last year.

Next year,

last year,

the current year.

a month,

the present month,

last month,

last Monday,

next, succeeding,

last, preceding,

When was he at Berlin?

He was there last winter.

When will you go to London?

તે શિપાહી થયો.

છોકરાં પુરુષ તથા સ્ત્રી થયાં.

ખુંચી લેવું, છિનાવી લેવું.

તેણે તે મારા હાથમાંથી ખુંચી
લિધું.

તેણે તમારા હાથમાંથી શું
ખુંચી લિધું?

તેણે મારા હાથમાંથી એક
ચોપડી ખુંચી લિધી.

જારે, જેવારે, જે વખતે.

કેવારે, ક્યારે, કઈ વખતે ?
કાંહાં?

જાંહાં.

જારે પોર તમે તાંહાં હતા,
હું તાંહાં હતો.

પોર.

પોર.

આણ, હોણ.

માહ *m.*, મહિનો, માસ *m.*

માહે હાલ *m.*

માહે ગુજસ્ત *m.*

ગયો સોમવાર.

બિજું આવતું.

છેલ્લું, પાછલું.

તે બરલીનમાં ક્યારે હતો?

તે પોર શિઆલામાં તાંહાં હતો.

તમે લંડનમાં ક્યારે જશો?

I will go next summer.

So that ; therefore.

I have lost my money, so that

I cannot pay you.

I am ill, so that (therefore) I
cannot go out to-day.

The road to Surat.

The road from Surat to
Broach.

From Baroda to Ahmedabad.

From Gogo to Rajkote.

From Porbunder to Borsud.

What road has he taken ?

He has taken the road to
Britain.

What road will you take ?

I will take this road.

And I will take that.

હું આવતે ઉનાલે જઈશ.

વાસ્તે, તે વાસ્તે, માટે.

મેં મારા પૈસા ગુમાવ્યા, માટે

હું તમને કંઈ આપી શકતો
નથી.

હું માંદો છું, માટે બહાર જઈ
શકતો નથી.

સુરત જવાનો રસ્તો.

સુરતથી ભરૂચ જવાનો રસ્તો.

વડોદરાથી અમદાવાદ.

ગોધેથી રાજકોટ.

પોરબંદરથી બોરસદ.

તે કયે રસ્તે ગયો ?

તે પ્લિટનને રસ્તે ગયો.

તમે કયે રસ્તે જશો ?

હું આ રસ્તે જઈશ.

અને હું તે રસ્તે જઈશ.

EXERCISES.

What became of your friend ? He became a lawyer. What became of your cousin ? He enlisted. Did your uncle fall sick ? He fell sick, and I became his successor in his situation. Why did not that man work ? He could not work, because he fell sick. Did he recover ? He recovered. What became of him ? He became a merchant. What became of his children ? His children became men. What became of your son ? He became a great man. Did he become clever ? He did become clever. What became of my book ? I do not know what became of it. Have you torn it ? I have not torn it. What became of our neighbour ? I do not know what became of him. Do they snatch the book out of your hands ? They snatched it out of my hands. Did you see it ?

The book was in his hand. I snatched it out of his hand. When did your father set out? He set out last Tuesday. What road has he taken? He has taken the road to Berlin. When were you at Surat? I was there last year at this time. Did you remain there long? I remained there about a month. Has my brother paid you? He has lost all his money, so that he cannot pay me.

SIXTY-THIRD LESSON.

Of (concerning) which, of whom, whose.

I see the man of (concerning) whom you speak.

I have bought the horse of which you spoke to me.

Has your father the book of which I speak?

He has it.

The man of whom, whose,

the child of whom, whose,

the men of whom, whose,

I see the man whose brother has killed my dog.

Do you see the child whose father set out yesterday?

I see it.

I see the man whose dog you have killed.

કોણનું, જેનું, જે સંબંધી,
જે વિષય, જે વિષે.

જે માણસ સંબંધી તમે કહો છો.
તેને હું (જેજીછું) મળું છું.

જે ઘોડા સંબંધી તમે મને
કહ્યું, મેં વચ્ચાથી લિધી છે.

જે ચોપડી સંબંધી હું પૂછું છું
તે તમારા આપની પાસે છે?

તેની પાસે તે છે.

માણસ જે સંબંધી, જેનો,
ની, નું.

છોકરું જે સંબંધી, જેનો, ની.

માણસો જે સંબંધી, જેનો, ની.

જે માણસનાં ભાઈએ મારા
કુતરાને મારીનાંખ્યો તેને હું
જેજીછું.

જે છોકરાંનો આપ કાલે પ્રમા-
ણ ગયો તેને તમે જુઓ છો?

હું તે જેજીછું.

જે માણસના કુતરાને તમે મારી
નાંખ્યો તેને હું જેજીછું.

Do you see the people whose
horse I have bought?

I see them.

I have the paper which I want.

Have you seen the merchant
whose shop I have taken?

I have seen the tailor whose
house you have taken.

Have you spoken with the
man?

I have spoken to the man
whose house has been burnt.

To burn.

to inflame, (cause to burn),
to burn (one's self).

Have you lent the book which
I have read so often?

I have read the book which
you have lent unto me.

Did you burn my book?

Does your love burn within
you?

My heart is inflamed with
love and anger.

The heart,

love,

જે લોકનો ઘોડો મેં વચાથો
લિધો તેને તમે જુઝ્યાછો?

હું તેઝ્યાને જોઈછું.

જે કાગલ મારે જોઈતો હતો
તેને મલ્યો.

જે વ્યાપારીની દુકાન મેં લિધી
તેને તમે દિઠો?

જે દરજીનું ઘર તમે લિધું તેને
મેં દિઠો.

તમે તે માણુશની સાથે બો-
લ્યાછો?

જે માણુશનું ઘર બલીગયું
તેની સાથે હું બોલ્યો છું.

બાલવું.

બાલવું.

દાઝવું.

જે ચોપડી મેં વારંવાર વાંચી તે
તમે (કોઈને) આપી છે?

જે ચોપડી તમે મને આપી તે
મેં વાંચી છે.

તમે મારી ચોપડી બાલી?

તમારું મન પ્રીતિથી બાકુલ-
છે?

મારું મન પ્રીતિ તથા રીસથી
બાકુલ થયું છે.

અંતઃકરણ n., દીલ n., મન n.,
હૃદય n.

સ્નેહ m., આહ m., ખાર m.,
હેત n.

Divine love.
anger, ire, indignation.

I have what I want.

I see the man of whom I speak.

I see him of whom I speak to
you.

Which book have you?

I have that which I want.

Which men do you see?

I see those of whom you have
spoken to me.

Which nails has the man?
He has those of which he was
in need.

I see the children to whom
you have given fruit.

Of which people do you speak?
I speak of those whose child-
ren have been studious (in-
dustrious).

પ્રેમ *m.*

ધુસો, રીસ *f.*, દોષ *m.*

જે મારે જોઈએ તે મારી
પાસે છે.

જે માણસ સંબંધી હું બોલું છું
તેને હું જોઈ છું.

જે સંબંધી હું તમને કહું છું.
તેને હું દેખું છું.

તમારી પાસે કઈ ચોપડી છે?
જે મારે જોઈતી, તે મારી
પાસે છે.

તમે કયાં માણસોને જુઓ-
છો?

જેઓ સંબંધી તમે મને કહ્યું-
છે, તેઓને હું જોઈ છું.

તે માણસ પાસે કયા ખીલા છે?
તેને જેનો અપ હતો તે તેની
પાસે છે.

તમે જે છોકરાંઓને અનાર
આપ્યાં છે, તેઓને હું
જોઈ છું.

તમે કયાં લોક સંબંધી બોલો છો?
જેઓનાં છોકરાં બિદ્યમી છે
તેઓ સંબંધી હું બોલું છું.

EXERCISES.

Did your cousin learn it? He fell sick, so that he could not learn it. Has your brother learnt it? He had no good master, so that he could not learn. Do you go to the ball this evening? I have sore feet, so that I cannot go there.

Have you understood this Englishman? I do not know English, so that I could not understand him. Do you go on foot into the country? I have no carriage, so that I must go on foot. Have you seen the man from whom I have received a present? I have not seen him. Have you seen the fine horse of which I have spoken to you? I have seen him. Has your uncle seen the books of which you have spoken to him? He has seen them. Hast thou seen the man whose children have been punished? I have not seen him. To whom were you speaking when you were at the theatre? I was speaking to the man whose brother has killed my fine dog. Have you seen the little boy whose brother became a lawyer? I have seen him. Whom have you seen at the ball? I have seen there the people whose horses and carriages you have bought. Whom do you see at present? I see the man whose servant has broke my looking-glass. Have you heard the man whose friend has lent me money? I have not heard him. Whom have you heard? I have heard the captain whose son is my friend. Hast thou brushed the coat of which I have spoken to thee? I have not brushed it yet. Have you received the money of which you were in need? I have received it. Have I the paper of which I am in need? You have it. Has your brother the books of which he was in need? He has them. We have spoken to them. Have you spoken to the physician whose son has studied? I have spoken to him. Hast thou seen the poor people whose houses have been burnt? I have seen them. Have you read the books which we have lent you? We have read them. What do you say of them? We say that they are very pretty. Have your children that of which they are in need? They have that of which they are in need.

Of what man do you speak? I speak of him whose brother became a soldier. Of what children were you speaking? I was speaking of those whose father and mother are clever. Which book have you read? I have read that of which I have spoken to you yesterday. Which paper has your cousin? He has that of which he is in need. Which fish has he eaten? He has eaten those which you do not like. Of which books are you in need? I am in need of those of which you have spoken. Are you not in need of those which I am reading? I do not want them. Is some one in need of the clothes which my tailor has brought me? Do you

see the children to whom I have given cakes ? I do not see those to whom you have given cakes, but those whom you have punished ? To whom have you given money ? I have given money to those who have given me some. To what children must we give books ? You must give some to those who learn well, and who are good and obedient. To whom do you give to eat and drink ? To those who are hungry and thirsty. Do you give anything to the children who are idle ? I give them nothing. What sort of weather was it when you went out ? It was raining and very windy. Do you give cakes to your pupils ? They have not studied well, so that I give them nothing.

SIXTY-FOURTH LESSON.

To forget,
I have forgotten to do it.
Has he forgotten to bring you
the book ?
You have forgotten to write
home.

To belong,
Does this horse belong to
your brother ?
It belongs to him and my
father.

To whom does this table be-
long ?

It belongs to all of us.

To whom do these gloves be-
long ?

They belong to the captain.

Whose hat is that ?

બુલવું, ચુકવું, વિસરી જવું.

હું તે કરવાનું ભુલી ગયો.

તે તમારે વાસ્તે ચોપડી લાવ-
વાનું ભુલી ગયો ?

તમે મને લખવાનું ભુલી
ગયાછો.

--નો, ની, નું, થવું.

આ તમારા ભાઈનો ઘોડો છે ?

મારા બાપનો તથા તેનો છે.

આ મેજ કોણની છે ?

તે આપણા સઘલાની છે.

આ હાથનાં મોજાં કોણના છે ?

તે નામ્પુદાનાં છે.

આ ટોપી કોણની છે ?

It is mine, it was yours.

Whose book is this?

Whose carriage is this?

Whose shoes are those?

To fit, suit,

Does this cloth suit your brother?

It suits him.

Do these boots suit your brothers?

They suit them.

Does it suit you to do that?

It suits me to do it.

To become,

It does not become me to do it.

It does not become him to go on foot, but on horseback, or in a carriage.

Does it please your brother to come with us?

It does not please (suit) him.

What do you please to have?

A glass of wine.

A good looking-glass.

A yard of glass.

Does this book please you?

તે મારી છે, તે તમારી હતી.

આ ચોપડી કોણની છે ?

આ રથ કોણનો છે ?

આ જોડા કોણના છે ?

ફાવડું, ઠીક કરવું, લાગતું કરવું,
બંધ બેસવું.

આ લુગડું તમારા ભાઈને
બંધ બેસે છે ?

તેને બંધ બેસે છે.

આ જોડાંચ્છા (ખૂટો) તમારા
ભાઈચ્છાને બંધ બેસે છે ?

તે તેચ્છાને બંધ બેસે છે.

તે કરવું તમને શકે છે ?

તે કરવું મને શકે છે.

થવું, ઠીક લાગવું.

તે કરવું મને ઠીક લાગતું નથી.

તેને પગે જવું ઠીક લાગતું
નથી, પણ ઘોડે કે ગાડીચ્છા
જવું, ઠીક લાગે છે.

તમારો ભાઈ અમારી સાથે
આવવાને રાજી છે ?

તે રાજી નથી.

તમારે શું જોઈચ્છા છે ?

વૈનનો ચ્છક પ્યાલા.

ચ્છક શારી આરસી.

ચ્છક વાર લાખી કાચ.

આ ચોપડી તમને પસંદ પડે
છે ?

It pleases me much.

How are you pleased here ?

I am very well pleased here.

Paid in cash, ready money,

Ready money,

To pay ready money,

To buy with ready money.

Always to have ready money.

Credit.

To give credit,

To sell on credit,

To take credit.

Will you buy with ready money ?

I always pay (with) ready money.

Does it suit you to sell to me on credit ?

It pleases me much.

It does not suit me.

તે મને ખૂબ પસંદ પડી.

હીઆં તમને કેવું ગમેછે ?

હીઆં મને શારી પડે ગમેછે.

રોકડ, રોકડા.

રોકડું નાણું.

રોકડું આપવું.

રોકડે પૈસે વેચાતું લેવું.

હમેશા રોકડ રાખવું.

સાખ f., ઉધાર f.

મુદત આપવી, જામે કરવું.

ઉધાર વેચવું.

ઉધાર લેવું.

તમે રોકડે પૈસે વેચાતું લેશો ?

હું હમેશા રોકડે લઈછું.

તમે મને ઉધાર આપી રોકો-
છો ?

મને ઠીક પડશે.

એમ મને ફાવતું નથી.

EXERCISES.

Have you brought me the book which you promised me ? I have forgotten it. Has your uncle brought you the handkerchiefs which he has promised you ? He has forgotten to bring them to me. Have you already written to your friend ? I have not yet had time to write to him. Have you forgotten to write to your relation ? I have not forgotten to write to him. Whose house is that ? It belongs to the English captain, whose son has written us a letter. Does this money belong to you ? It belongs to me. From whom have you received it ? I have received it from the men whose children you have seen. To whom do these forests belong ? They

belong to the king. Whose horses are these? They are ours. Have you told your brother that I wait for him here? I have forgotten to tell it to him. Is it your father or mine who is gone into the country? It is mine. Is it our baker or your friend who has sold you bread on credit? It is ours. Is this your son? He is not mine, he is my friend's son. Where is yours? He is in Surat. Does this cloth suit you? It does not suit me. Have you no other? I have other cloth, but it is dearer than that. Will you show it to me? I will show it to you. Do these boots suit your uncle? They do not suit him because they are too dear. Are they the boots of which you spoke to us? They are the same. Whose shoes are these? They belong to the gentleman's children whom you saw in my shop this morning. Will it please you to come with us? It does not please me. Does it please you to go to the market? It does not please me to go there. Did you go on foot into the country? It did not please me to go on foot, so that I went in a carriage.

SIXTY-FIFTH LESSON.

To succeed,	કાયમ થવું, પાર પડવું, અ- ભ્યાસ ચાલવો.
To succeed, (follow after),	પાછુલ પડવું.
To succeed, (take the place of)	જગા લેવી.
Do you succeed in learning English or Gujarati, or Sanskrit?	તમારો અભ્યાસ શેમાં ઠીક ચાલેછે, હંગલીશ, ગુજરા- તી કે સંસ્કૃતમાં?
I succeed very well.	મારો અભ્યાસ સારી પહે ચા- લેછે.
I succeed very slowly,	મારો અભ્યાસ ખડુ ધિમા ચાલેછે.
He succeeds in learning it.	તે ઠીક બણેછે,
Do these people succeed in selling their horses?	આ લોકોના ઘોડા વેચાઈ ગયા?

They succeed in so doing.

એમ કરવામાં તેઓને હીક
પડે છે.

A boy succeeds his father in
his houses and horses.

છોકરો પોતાના બાપનાં ઘરો
તથા ઘોડાઓનો કબજો
પામે છે.

Is there any wine?

કંઈ વૈન છે?

There is some.

કંઈ છે.

Are there any fruits?

કંઈ અનારો છે?

There are none.

કંઈ નથી.

Are there any men?

તાંહાં કોઈ માણુઓ છે?

There are men and boys who
will not study.

જે માણુઓ તથા છોકરાઓ
તાંહાંછે, તેઓ નહીં ભણુશે.

Is any one there?

તાંહાં કોઈ છે?

There is no one.

કોઈ નથી.

Who is there?

(તાંહાં) કોણ છે?

Was there a man?

તાંહાં કોઈએક માણુશ હતું?

There was one man, two boys,
three girls, and four ser-
vants.

તાંહાં એક પુરુષ, બે છોકરા,
ત્રણ છોકરીઓ, અને ચાર
ચાકર હતા.

There were many there.

તાંહાં ઘણાં હતાં.

Clean,

સાફ, પવિત્ર.

to clean,

સાફ કરવું.

the inkstand,

ખડિઓ, દોત f.

Will you clean the inkstand?

તમે આ ખડિઓ સાફ કર-
શો?

Have you cleaned the ink-
stand?

તમે આ ખડિઓ સાફ કર્યો
છે?

Did you clean the wine glass?

તમે આ વૈન (ગ્લાસ) પ્યાલું
સાફ કર્યું?

Do you clean (are you cleaning) the table?

Were you cleaning the chair?

I will clean it immediately.

Immediately, directly,

instantly,

to keep, preserve,

to keep in,

to keep down, under,

steadily,

Will you keep (hold) my horse?

I will keep it steadily.

You must not keep (up) my money.

The instant.

I am going to do it.

I am going to do it instantly.

For (because),

on the contrary,

I cannot (am not able) to pay you for (because, since, seeing that,) I have no money.

He cannot come to your house, for (because) he has no time.

તમે આ મેજ સાફ કરો છો ?

આ ખુશી તમે સાફ કરતા હતા ? હું તે તુરત સાફ કરિશ.

તુરત, અત્તરધડી.

જોતા જોતામાં.

રાખવું, બચાવવું.

માંહે રાખવું.

નિચે રાખવું.

સ્થીર, અમંગલ, અચલ, મજબૂત.

તમે મારો ઘોડો પકડશો ?

હું તે મજબૂત પકડિશ.

મારા પૈસા તમારે ન રાખવા.

પલખ *f.* પલ *n.*

હું તે કરવાનો છું.

તે હું જોતામાં કરવાનો છું.

કેમકે, સાથીકે, કાંજે.

ઉલટું, ઊંધું, વાંકું.

હું તમને કંઈ આપી શકતો નથી, કેમકે મારી પાસે કંઈ પૈસા નથી.

તે તમારે ઘેર આવી શકતો નથી, કેમકે તેને કંઈ દુર-સાદ નથી.

EXERCISES.

What do you please to want, Sir? I ask for your father, is he at home? No, sir, he is gone out. What do you please to want? I tell you that he is gone out. Will you wait till he returns? I have no time to wait. Does this merchant sell to you on credit? He does not sell on credit. Does it suit you to buy with ready money? It does not suit me. Where have you bought these pretty knives? I have bought them at the merchant's whose shop you saw yesterday. Did he sell them to you on credit? He has sold them to me for ready money. Do you often buy for ready money? Not so often as you. Have you forgotten anything here? I have forgotten nothing. Does it suit you to learn this by heart? I have not a good memory, so that it does not suit me to learn by heart.

Has this man endeavoured to speak to the king? He has endeavoured to speak to him, but he has not succeeded (in it). Have you succeeded in writing a letter? I have succeeded. Have these merchants succeeded in selling their horses? They have not succeeded. Have you tried to clean my inkstand? I have tried, but I have not succeeded. Do your children succeed in learning English? They succeed. Is there any wine in this cask? There is some. Is there any brandy in this glass? There is none. Is there any wine or water in it? There is neither wine nor water. What is in it? There is vinegar in it. Are there any men in your room? There are several. Is there any one in the stores? There is no one in them. Were there many people at the theatre? There were several. Are there many children who do not wish to play? There are many who are not willing to study, but few who are not willing to play. Hast thou cleaned my chest? I have tried to clean it, but I have not succeeded. Do you intend buying an umbrella? I intend to buy one, if the merchant will sell it to me on credit. Do you intend keeping mine? I intend returning it to you if I buy one. Have you returned the books to my brother? I have not yet returned them. How long do you intend keeping them? I intend keeping them till I have read them. How long do you intend keeping my horse? I intend to keep it till the return of my father. Have you cleaned my knife? I have not yet had time, but I am going to do it immediately. Have you made a fire? Not yet, but I am

going to do it immediately. Why have you not worked? I have not yet been able. What had you to do? I had to clean your table and mend your thread stockings.

SIXTY-SIXTH LESSON.

To run,	દોડવું.
to run away,	નાસવું, નાસી જવું.
to run about,	દોડતું ફરવું.
behind,	પાછલ.
To be seated behind the door.	ખાસણ પાછલ ગોઠવવું.
He ran (to place himself) behind the wall.	તે ભીતની પછવાડે (સંતાયો છે) નાસી ગયો છે.
Where is he running to?	તે ક્યાંહાં નાસી જાય છે?
He runs (to place himself) behind the house.	તે ઘરની પછવાડે (સંતાય છે) નાસી જાય છે.
Where did he run (to)?	તે ક્યાંહાં નાસી ગયો?
Why did he run away?	તે શા વાસ્તે નાસી ગયો?
He ran beside the horse.	તે ઘોડાની સાથે દોડ્યો.
The stove,	સિગડી, સગડી.
the blow,	જપાટા, સપાટો; યુસો, મુકી.
the wall,	ભીંત <i>f.</i> દીવાલ <i>f.</i> , કરો, કહો.
the wall (of a tent),	કનાત <i>f.</i>
the wall (of a city),	કોટ <i>m.</i>
the door,	ખાસણું, દરવાજો.
Have you given a blow to this man?	તમે આ માણસને મુકી મારી?
A blow with a stick.	લાકડીનો સપાટો.

Blows with sticks.

લાકડીના સપાટા.

Stab with a knife.

પાલી ધોત્યવી, પાલીનો ધોત્ય.

A kick.

લાત *f.*

A blow with the fist.

મુકીનો માર.

Blows with the fists.

મુકીઓના માર.

A sword,

તરવાર *f.*

a sabre,

કટાર *f.*

a spear,

બાણો, ખરછી.

a bayonet,

સંગીન *n.*

a dagger, dirk,

ખંજર *n.*, કટાર *f.*

a wound,

જખમ *c.*, ધા *m.*

a stab with a sword,

તરવારનો ધોત્ય.

to push,

ધક્કો મારવો, ઢકેલવું, હડસે-લવું.

to beat,

મારવું.

Why do you push him ?

તમે તેને શા વાસ્તે ધક્કો મારેછો ?

I pushed him, because he pushed me.

તેણે મને હડસેલ્યો માટે હું તેને ધક્કો મારું છું.

Has this soldier given you a blow ?

આ શિપાહીએ તમને તમારો માર્યો છે ?

He has given me a blow with his fist.

તેણે મને મુકી મારી છે.

I have given him a kick.

મેં તેને એક લાત મારી છે.

A gun shot,

ગોલી-છરા.

a pistol shot,

ગોલી-છરૈ.

a cannon shot,

ગોલા.

the powder,

દારૂ *m.*

The balls,
the grape,
the officer,
the colonel,
the adjutant,
to fire,

To fire (shoot) at some one.

I have fired at a bird.

To fire a gun,
to fire a pistol,

To fire a shot at some one.

I have fired a shot at this bird.

I have fired two shots.

He has fired three shots.

We fired several shots,

How many shots have you fired
this morning?

How often have you fired at
this bird?

I have fired several times at it.

I have heard a gun shot.

He has heard a pistol shot.

We have heard a cannon fire.

We have heard a (peal of thun-
der) thunderbolt.

The thunderbolt.

ગોલો, પીંડો.

દરાખ f., દ્રાક્ષ f.

સરદાર, અમલદાર, અધિદાર.
કરનેલ.

આજુટન (આજુટાંટ.)

આગ લગાડવી.

કોઈ ઉપર અંધુક છોડવી.

મેં પક્ષી ઉપર અંધુક છોડી.

અંધુક છોડવી, તોપ છોડવી.

પિસ્તોલ છોડવી.

કોઈને ગોલી મારવી.

મેં પક્ષીને ગોલી મારી.

મેં એ ગોલી મારી.

તેણે ત્રણ ગોલી મારી.

હમે કેટલીએક ગોલીએ
મારી.

તમે આજે કેટલી ગોલીએ
મારી ?

આ પક્ષી ઉપર તમે કેટલીવાર
અંધુક છોડી ?

મેં તેના ઉપર ઘણીવાર છોડી.

મેં અંધુકનો અવાજ શાંભલ્યો.

તેણે પિસ્તોલનો ધબ્બાકો શાં-
ભલ્યો.

અમે તોપ શાંભલી.

અમે ગર્જના શાંભલી.

ગગડાટ m., ગર્જના f.

EXERCISES.

Do you intend buying a carriage? I cannot buy one, for I have not yet received my money. Must we go to the theatre? We must not go there, for I cannot yet pay him what I owe him. Why does this officer give a stab with his sword to this man? He gives him a stab with his sword because the former has given him a blow with his fist. Which one of these scholars begins to speak? He who is studious begins to speak. Does he not listen to what you say to him? He does not listen if I do not give him blows with a stick. What does he do when you speak to him? He sits behind the stove without saying a word. Where does this dog run? It runs behind the house. What did it do when you gave it blows with a stick? It barked and ran behind the stove. Why does your uncle kick this poor dog? Because it has bitten his little boy. Why did your servant run away? I have given him blows with a stick, so that he ran away. Why do not these children work? Their preceptor has given them blows with his fist, so that they do not wish to work. Why has he given them blows with his fist? Because they have been disobedient. Have you fired a gun? I have fired three gun shots. At what have you fired? I have fired at a bird which was on a tree. Have you fired at this man? I have fired a pistol shot at him. Why have you fired a pistol shot at him? Because he has given me a stab with his sword.

SIXTY-SEVENTH LESSON.

To throw, cast,	ફેંકવું.
to throw down,	પછાડવું, નાંખી દેવું.
to throw away,	ફેંકી દેવું.
to throw down (in meeting),	પટકવું.
To cast a glance at (anything),	(હરેક) ઉપર નજર રાખવી તપાસવું.
Have you glanced at this book?	તમે આ ચોપડીને તપાસી છે? વાંચી જોયું છે ?

I have sometimes glanced at it.
Have you cast (thrown) a stone
into the river ?

I have thrown one into it.

Now,
Where is the stone now ?
It is in the river.

To drag, draw.
To do harm to somebody,
to hurt somebody,
To cause a detriment (a mis-
chief) to somebody.

The detriment, mischief,
to cause, to do,
Have you done any harm to
that man ?
I have done him no harm.
Why have you done an injury
to that man ?
I have done him no injury.

Harm,
to hurt, injure,
Does this hurt you ?
This hurts me.
Did I hurt you ?
You did not hurt me.

મેં તે કદી કદી વાંચી જોયું છે.
તમે નદીમાં પથર નાંખ્યા ?

મેં તેમાં એક ફેંક્યો છે.
હમણા, હવે, હવડે, હવડાં.
હમણા તે પથર કાંદાં છે ?
તે નદીમાં છે.

ખેંચવું, તાણવું, ધસડવું.
કોઈને દુઃખ દેવું.
કોઈને વગાડવું.
કોઈને ગુકશાન કરવું, દેવું.

ગુકશાન *n.*, નાશ *m.*, અ-
નર્થ *m.*

કરવું, કરાવવું.
તમે તે માણસને કંઈ દુઃખ દિ-
ધું ?

મેં તેને કંઈજ દુઃખ દિધું નથી.
તમે તે માણસને કેમ ગુકશાન
પોહોડ્યાડ્યું ?

મેં તેને કંઈજ ગુકશાન પોહો-
ડ્યાડ્યું નથી.

દુઃખ *n.*, ઈજા *f.*, ગુકશાન
n., અપકાર *m.*

દુખાવવું, વાગવું, વગાડવું.
આ તમને વગાડે છે ?

આ મને વગાડે છે.

મેં તમને વગાડ્યું ?

તમે મને નથી વગાડ્યું.

Have I ever done you any harm ?

Quite the contrary.

No, on the contrary, you have done me good.

I have never done any harm to any person.

To do good to somebody.

To express,

To be good for the health.

This does me good.

To do with,

What does the servant do with his broom ?

He sweeps the room with it.

What will he do with the wood ?

He will do nothing with it.

To pass by (a person),

I pass by him.

Have you passed by my brother ?

I have passed by him.

He has thrown away his money.

મેં તમને કદી હાનિ આપી છે

તમામ રીતે બલકું.

ના, ના, બલકું, તમે તો મને
સારું કર્યું છે.

મેં કદી કોઇને કંઈ હાનિ દિધી
નથી.

કોઈનું બલું કર્યું.

કેહેવું.

સદ્યું, માફક થવું.

એ મારું બલું કરે છે.

--થી કર્યું, --ને કર્યું.

આકર પોતાની સાવરણીથી શું
કરે છે ?

તે તેનાથી એરડો વાલે છે.

તે આ લાકડાને શું કરશે ?

તે આ લાકડાને કંઈ નહીં
કરશે.

પાસે થઈને જવું.

હું તેની પાસે થઈને જઈ છું.

તમે મારા ભાઈની પાસે થઈને
ગયા ?

હું તેની પાસે થઈને ગયો.

તેણે પોતાના પૈસા ખરચી નાં-
ખ્યા.

EXERCISES.

How many shots have you fired at that bird ? I have fired two shots at him. Have you killed him ? I have killed him at the second shot. Have you killed this bird at the first shot ? I have killed him at the fourth shot. Did you fire at the birds

which you saw on the houses, or at those which you saw in the gardens? I neither fired at those which I saw on the houses, nor at those which I saw in the gardens; but at those which I perceived on the trees. How often have the enemies fired at us? They have fired at us several times. Have they killed somebody? They have killed no one. Have you a mind to fire at this bird? I have a mind to fire at him. Why do you not fire at these birds? I cannot, because I have no powder. When did the officer fire? He fired when the soldiers fired. At how many birds have you fired? I have fired at all those which I have perceived, but I have killed none, for my powder was not good.

Have you cast a glance at that man? I have cast a glance at him. Has your uncle seen you? I have passed by him, and he has not seen me, for he has sore eyes. Has this man done you any harm? No, Sir, he has done me no harm. What must one do to be loved? You must do good to those who do you harm. Did we ever do you any harm? No, on the contrary, you have done us good. Do you hurt any one? I hurt no one. Why have you hurt these children? I have not hurt them. Did I hurt you? You have not hurt me, but your children. What have they done to you? They have dragged me to your garden to beat me. Have they beaten you? They have not beaten me, because I ran away. Is it your brother who has hurt my son? No, Sir, it is not my brother, for he never hurts anybody. Have you drunk of this wine? I have drunk of it, and it has done me good. What have you done with my book? I have put it on the table. Where is it now? It is on the table. Where are my gloves? They are on the chair. Where is my stick? They have thrown it into the river. Who has thrown it in?

SIXTY-EIGHTH LESSON.

Before,
To pass before a place,
To pass near a place,
He has passed before my house.

આગલ, પેહેલાં, અગાગી.
તે જગાની આગલ થઈને જ-
વું.
તે જગાની પાસે થઈને જવું.
તે મારા ઘરની આગલ થઈને
ગયો.

I passed near the theatre.

હું નાટકખાંનાની પાસે થઇને
ગયો.

He has passed before me.

તે મારી આગલ થઇને ગયો.

To pass one's time at some-
thing.

કંઈ કરવામાં વખત ગુજારવી.

With what (how) do you pass
the time ?

તમે શી રીતે કાલ કાઢાડો છો ?

With working and writing.

કામ કરવામાં તથા લખવામાં.

I pass the time in studying.

હું ભણવામાં કાલ કાઢાડું છું.

How has he passed the time ?

તેણે કેવી રીતે વખત ગુજારી ?

He has passed the time in read-
ing.

તેણે વાંચવામાં કાલ કાઢાડ્યો.

To fail,

મૂકવું.

The merchant has failed to
bring the money.

તે વ્યાપારી નાણું લાવવાને
સૂક્યો.

You failed to come to me this
morning.

તમે આજ સવારે આવવાનું
સૂઝ્યા.

To hear speak,

વાત શાંભલવી.

To hear speak of some one.

કોઈને બોલતાં શાંભલવું.

Have you heard any one speak
of my friend ?

મારા મિત્ર સંબંધી કોઈને બો-
લતાં તમે શાંભલ્યો ?

I have heard several speak of
him.

તેના સંબંધી ઘણાને બોલતાં
મેં શાંભલ્યા છે.

Of whom have you heard any
one speak ?

તમે કોણને કોઈ સંબંધી બો-
લતાં શાંભલ્યો છે ?

I have heard them speak of
your friend.

તમારા મિત્ર સંબંધી તેઓને
બોલતાં મેં શાંભલ્યા છે.

Have you learned nothing new ?

તમે કંઈ નવું શાંભલ્યું (શિખ્યા)
નથી ? તમને કંઈ નવી
ખબર નથી ?

I heard that your father had arrived.

To assure,
Is your father already arrived?

He is not yet arrived.
I assure you (that) he is arrived.

I assure you of my assistance.

To arrive, (happen),

to happen, (meet),

the luck,

the misfortune,

A great misfortune has happened.

A misfortune has happened to him.

I have met your brother.

Are there many horses in this village?

There is not one good horse there.

The village,

the city, town.

Are there many clever people in Surat?

મેં શાંભલ્યું કે તમારા પાપ આવી પોહોંચ્યા.

નિશ્ચે કરવું, આતરી કરવી.
તમારા પાપ હમણાજ આવી પોહોંચ્યા?

તે હજી આવી પોહોંચ્યો નથી.
હું નિશ્ચે કહું છું કે તે આવી પોહોંચ્યો.

મારી મદદ વિષય હું તમને આતરી આપું છું.

આવવું, પોહોંચવું, આવી પોહોંચવું.

થવા આવવું.

નસીબ *m.*, પ્રારબ્ધ *n.*

વિપત *f.*, આશત *f.*, સંકટ *n.*, દુઃખ *n.*

ભારે આશત આવી પડી.

તેના ઉપર આકૃત પડી.

હું તમારા ભાઈને મળ્યો.

આ ગામમાં ઘણા ઘોડા છે?

તાંહાં એકે શારે ઘોડા નથી.

ગામ *n.*, ગામડું, ખેડું, વસ્તી, માળે.

કસબો, શહેર *n.*, નગર *n.*

સુરતમાં હોશિઆર માણસ ઘણા છે?

There are many, a few.

There are no fruits this year.

To be worth,

To be good for, useful for
something.

For what is this good?

This is good for nothing.

The bad fellow,
the fault, defect,

Is the stuff which you have
bought good?

No, it is worth nothing.

ધણા છે ; થોડા છે.

ઝાણ કંઈ અનાર થયાં નથી.

કામનું થવું.

કંઈ કામનું થવું.

આ શા કામનું છે ?

આ કંઈ કામનું નથી.

નકારો માણસ.

ગુનાહ *m*, અપરાધ *m.*, વાંક
m., તકસીર *f*.

તમારી લાવેલી વસ્તુ શારી
છે ?

ના, તે કંઈજ કામની નથી.

EXERCISES.

I do not see my gloves, where are they? They are in the river. Who has thrown them into it? Your servant, for they were good for nothing. What have you done with your money? I have bought the house with it. What has the cabinet-maker done with his wood? He has made a table and two chairs with it. What has the tailor done with the cloth which you have given to him? He has made clothes with it for your children and mine. What has the baker done with the flour which you have sold him? He has made bread with it for you and me. Have the horses been found? They have been found. Where have they been found? They have been found behind the forest. Have you been seen by any one? I have been seen by no one. Have you passed by any one? I have passed by you and you have not seen me. Has any one passed by you? No one has passed by me.

Do you expect any one? I expect my cousin, the officer; did you not see him? I have seen him this morning, he passed before my house. What does that young man wait for? He waits for money. Dost thou wait for anything? I wait for my book. Does this young man wait for his money? He waits for it. Has the king passed here in a carriage? He has

not passed this way ; but before the theatre. Has he not passed before the new theatre ? He has passed there, but I have not seen him. With what do you pass your time ? I pass the time in studying. With what does your brother pass the time ? He passes the time in reading and playing. Does this man pass the time in working ? He is a bad fellow, he passes the time in drinking and playing. With what did you pass the time, when you were in Surat ? When I was in Surat, I passed the time in studying and riding on horseback. With what do your children pass their time ? They pass the time in learning. Can you pay me what you owe me ? I cannot pay it to you, for my steward has failed to bring me my money. Why have you breakfasted without me ? You failed to come at nine o'clock, so that we have breakfasted without you. Has the merchant brought you the cloth which you have bought at his house ? He has failed to bring it to me. Has he sold it to you on credit ? He has sold it to me, on the contrary, for ready money. Do you know these men ? I do not know them, but I think they are bad fellows, for they pass the time in playing. Why have you failed to come to my father's this morning ? The tailor has not brought me the coat which he has promised me, so that I could not go there.

Have you heard speak of any one ? I have not heard speak of any person, for I did not go out this morning. Have you not heard speak of the officer who has killed a soldier ? I have not heard speak of him. Have you heard speak of my brother ? I have not heard speak of him. Of whom has your cousin heard speak ? He has heard speak of a man to whom a misfortune has happened. Why have your pupils not done the exercises ? I assure you that they have done them. What have you done with my book ? I assure you that I have not seen it. Have you had my knives ? I assure you that I have not had them. Has your uncle already arrived ? He has not yet arrived. Will you wait till his return ? I cannot wait, for I have long letters to write. What news have you learnt ? I have learnt no news. Has the king assured you of his assistance ? He has assured me of it. What has happened to you ? A great misfortune has happened to me. What ? I have met with my greatest enemy who has given me a blow with his stick. The Gujarati language is spoken over a large part of the Bombay Presidency, and is especially used by the greater proportion of the native community, to the amount of probably ten millions of people, of all classes.

SIXTY-NINTH LESSON.

How long is it since ?

It is a long time since.

Is it a long time since you
breakfasted ?

It is not a long time since I
breakfasted.

I breakfasted an hour ago.

Two hours ago.

Is it long since you (have seen)
saw him ?

I (have seen) saw him two
hours ago.

I have not seen him this year,
or, It is a year since I saw
him.

It is two years,

It is an hour and a half,

It is two hours and a quarter.

Have you been long in Edin-
burgh ?

More than two years and a half.

He has been in Scotland these
three years, or, He has been
the last three years in Scot-
land.

How long is it since he was
here ?

તે ક્યારનું છે ?

તે ઘણી વારનું છે.

નાસ્તો ખાધાને ઘણી વાર
થઈ ?

નાસ્તો કર્યાને (ખાધાને)
ઘણી વાર લાગી નથી.

નાસ્તો ખાધાને એક ઘડી
લાગી.

એ ઘડી લાગી.

તમે તેને ઘણી વાર થઈ દિઠો
નથી ?

મેં તેને એ ઘડી ઉપર દિઠો હતો.

મેં તેને એણે દિઠો નથી
એક વર્ષ થયું, મેં તેને દિઠો
નથી.

એ વર્ષ છે.

દોડ ઘડી છે.

સવા એ ઘડી છે.

તમે ઇડનબરમાં ઘણી વાર
રહ્યાછો ?

હડી વર્ષ કરતાં કંઈ વધારે.

હાલ ત્રણ વર્ષ થયાં તે સ્કોટ-
લેન્ડમાં રહ્યાછો.

તે ક્યારનો હિંમ્માં છે ?

He was here a fortnight ago.

It is a year since he was here.

It is more than a year since.

It is hardly six months since.

It is about two years since.

It is nearly a year since.

It is two years since I lived here.

How long is it since you have had this horse ?

It is five years since I got it.

It is more than three months since.

Soon,

It is some hours,

It is half an hour,

It is a quarter of an hour.

I have seen him more than twenty times.

More than a hundred times.

How long has he been here ?

Since three days, three months.

To cost,

How much does this book cost you ?

એક પખવાડીજી થયું તે હિઆં છે.

એક વર્ષ થયું તે હિઆં છે.

એક વર્ષ કરતાં કંઈ વધારે થયું છે.

ખહુ કરીને છ મહિના થયા નહીં હોય.

સુમારે બે વર્ષ થયાં હશે.

ખહુ કરીને એક વર્ષ થયું હશે.

હું બે વર્ષ થયાં હિઆં રહું છું.

તમારી પાસે આ ઘોડો ક્યારથી છે ?

મેં તેને પાંચ વર્ષ થયાં લિધો છે.

ત્રણ મહિના કરતાં કંઈ વધારે થયાં હશે.

જલદી, ઝટપટ, સકાલે.

કાંઈક ઘડીઓ (થઈ હશે.)

અડધી ઘડી (થઈ હશે.)

પા ઘડી (થઈ હશે.)

મેં તેને વિશ કરતાં વધારે વાર

જોયો હશે; હું તેને વિશ

કરતાં વધારે વાર મલ્યો

હોઠરા.

શો કરતાં વધારે વાર.

તે હિઆં ક્યારથી છે ?

ત્રણ દિવસ થયા, ત્રણ મહિના.

ખર્ચ પડ્યો, બેસવું.

આ ચોપડીનું શું બેડું ?

It cost me three rupees and a half.

This table cost him twenty rupees.

To purchase, buy,

What have you bought to-day?
I have bought three pair of shoes, and two pair of boots.

Have you purchased anything to-day? have you made any purchases to-day?

I have bought nothing.

My father has bought twenty seers of sugar.

Three quires of paper.

A regiment of a thousand men.

A pound weight; dozen; pair,

A quire of paper,

a foot; an inch.

the regiment.

a ring,

a ring (circle).

a picture.

એના સાડા ત્રણ રૂપેયા બેઠા.

તે મેજના તેને વિરા રૂપેયા બેઠા.

ખરીદ કર્યું, વેચાણું લેવું.

આજ તમે શું ખરીદ કર્યું?
મેં ત્રણ જોડ જોડા તથા બે જોડ બૂટ લીધાં.

તમે આજે કંઈ ખરીદ કર્યું?
તમે કંઈ આજે હોર્યું?

મેં કંઈ ખરીદ્યું નથી.

મારા બાપે વિરા શેર ખાંડ વેચાથી લીધી.

કાગલના ત્રણ ધા.

હજાર શિપાહીની એક પલટણ.

શેર; ડજન; જોડો, જોડ.

કાગલનો ધા.

ફૂટ; તસુ *m.*

પલટન *f.*, પલટણ *f.*

વિઠી, અંગુઠી.

ઘેરો.

તસ્વીર *f.*, છબી *f.*, ચિત્ર *m.*

EXERCISES.

Have you ever been in this village? I have been there several times. Are there fine horses? There is not one. Have you ever been in this country? I have been here once. Are there many clever people? There are several, but they pass their time in reading. Are there many studious children in this village? There are several, but there are also some who will not study. Do the peasants of this village know

how to read and write? Some of them can read, others can write and not read, and others can read and write; there are some of them who can neither read nor write. Have you done the exercises? We have done them. Are there any faults in them? There are no mistakes in them, for we have been very studious. Has your friend many children? He has but one, but he is a bad fellow, for he will not study. With what does he pass the time? He passes the time in playing and running. Why does his father not punish him? He has not the courage to punish him. What have you done with the stuff which you have bought? I have thrown it away, for it was worth nothing. Have you thrown away your fruits? I have tasted them and found them very good, so that I have eaten them.

Have you been long in Surat? It is now four years. Has your brother been long in Poona? He has been ten years there. Is it long since you dined? It is long since I dined, but it is not long since I supped. How long is it since you supped? It is two hours and a half. Is it long since you had a letter from your father? It is not long since I have received one. How long is it since you received a letter from your friend who is in Surat? It is three months since I have received one. Is it long since you have seen your relations? It is very long since I have seen them. Has the son of my friend lived long in your house? He has lived in it a fortnight. How long is it since you have had these books? I have had them three months. How long is it since your cousin has set out? It is more than a month since he last set out. What became of the man who spoke English so well? I do not know what became of him, for it is very long since I have seen him. Is it a long time since you have heard speak of the officer who gave a kick to your friend? It is more than a year since I have heard speak of him. How long is it that you are learning English? It is hardly six months that I am learning it. Can you speak already? You see (that) I begin to speak. Is it long since the old gentleman's children learn it? It is already five years that they learn it, and they do not begin to speak. Why can they not speak? Because they learn it badly. Why do they not learn it well. They have no good master, so that they do not learn it well.

Is it long since you have seen the young man who learnt

reading with the same master with whom we have learnt it? It is nearly a year since I have seen him. How long is it since this child has eaten? It has eaten a few minutes ago. How long is it since these children drank? They drank a quarter of an hour ago. Since when is your friend in Surat? He is there a month. How often have you seen the king? I have seen him more than ten times, when I was at London. When did you meet my brother? I met him a fortnight ago. Where have you met him? In the great square before the theatre. Did he hurt you? He did not hurt me, for he is a very good boy. Is it a long time since your son was able to read? It is two days. Where (with whom) has he learnt it? He learnt it with the new tutor. How long is it that you have passed the time in studying? It is about twenty years. Have you made any purchases to-day? I have. What have you bought? I have bought three casks of wine and thirty pounds of sugar. Have you not bought any stockings? I have bought nine pair of them. Have you also bought handkerchiefs? I have bought two dozen of them. Why have you not bought gold rings? I could not buy anything more, for I had no more money. Are there many soldiers in your country? There is a regiment of three thousand men. How long is it that I have kept your cousin's money? It is nearly a year that you have kept it.

SEVENTIETH LESSON.

Just now,

I have just now seen your brother.

He has written just now.

The men have just arrived.

To spend, lay out (money),
to spend (time),

અત્તરઘડી.

મેં અત્તરઘડી તમારા બાઈને
દિહો; હું અત્તરઘડી તમારા
બાઈને મલ્યો.

તેણે અત્તરઘડી લખ્યું.

તે માણસો અત્તરઘડી આવી
પોહોંચ્યાં.

ખર્ચ કરવું, ઊડાવવું.
ગુજારવું.

How much have you spent to-day?

How much has he spent at the tavern?

He has fifty rupees to spend per month.

To squander, spend,
He has squandered all his property.

The tavern-keeper, inn-keeper.

Property,
property (immoveable),
property (moveable),
entire.

From what country are you?

What countryman is he?

From Bombay,
London, Dresden,
Calcutta, Madras.

I am from Ceylon.

A saddler,
a locksmith,
a lock (of a gun),
a lock (of hair),
a lock (small),
a saddle,
a key.

He is from Berlin.

આજ તમે કેટલું ખર્ચ્યું?

તેણે પિઠામાં કેટલું ખર્ચ્યું?

તેને મહિને પચાસ રૂપૈયા ખર્ચ લાગેછે.

ઊડાવવું.

તેણે પોતાની સઘલી મિલકત ઊડાવી નાંખી.

પિઠાદાર, ધર્મશાલા રાખનાર.

માલ *m.*, મિલકત *f.*, ગુણ *m.*

સ્થાવર મિલકત *f.*

જંગમ મિલકત *f.*

તમામ, પૂરું.

તમે કયા દેશના છો?

તે ક્યાંના દેશી છે?

મુંબઈનો.

લંડન, દ્રેસડન.

કલકત્તા, મદ્રાસ.

હું સીલનનો છું.

જીનગર *m.*

તાલાંધડું.

ચાંપ *f.*, કલ *f.*, તાલું.

જીલડું.

પટો.

જીન *n.*

કૂંચી.

તે બરલિનનો છે.

Are you an Englishman?

(From) whence do you come?

I come from Kalian.

To attend (be present),

to attend (to a thing),

to serve (a dinner),

to serve (be useful),

to serve,

to be of any use.

Can this be of any use to you?

This does not suit me.

Has he served you? does he attend you?

He has long served me.

Does he (attend) serve you well?

He serves (attends) me very well.

To spoil,

You have spoiled my book.

My book is spoilt.

Has he spoilt my hat?

To harm, injure,

to fit well.

તમે ઈંગ્લેન્ડ છો ?

તમે ક્યાંથી આવ્યા ?

હું કલિયનથી આવું છું (આવ્યો).

હાજર થવું.

ધ્યાન રાખવું, મન લગાડવું.

પીરસવું.

કામ આવવું.

નોકરી કરવી, ચાકરી કરવી.

કામનું થવું, કામમાં આવવું.

આ મને કંઈ કામનું થાએ ?

આ તમને કંઈ કામમાં લાગે.

આ મને ઠીક પડતું નથી.

તેણે તમારી ચાકરી કરી ?

તે તમારી ચાકરી કરે છે ?

તેણે મારી ઘણા દિવસ સુધી ચાકરી કરી.

તે તમારી શારી પઠે ચાકરી કરે છે ?

તે મારી શારી પઠે ચાકરી કરે છે.

ખરાબ કરવું, બિગાડવું, બગડી જવું.

તમે મારી ચોપડી બિગાડી.

મારી ચોપડી બગડી ગઈ.

તેણે મારી ટોપી બિગાડી ?

નુકશાન કરવું, ઉપદ્રવ કરવો,

દુઃખ દેવું.

ઠીક કરવું, લાગતું કરવું, બંધ

બેસાડવું.

This hat fits you well.

How does this hat fit me ?

It does not fit you well.

Very well, charmingly,
delightfully, delicious,
to dress (clothe),

This hat fits you extremely
well.

This coat fits him well.

My father dresses me.

God clothes the poor.

The man with a blue coat.

How was the child dressed ?

It was dressed in green cloth.

Of what length ?

of what height ?

of what depth ?

Of what height is his house ?

It is about twenty feet high.

True,

Is it true that his house is
burnt down ?

It is not true.

Is it not ?

The philosopher,
the lover of wisdom.

આ ટોપી તમને અંધ બેસેછે.

આ ટોપી મને કેમ અંધ બેસે ?

તે તમને અંધ બેસતી નથી.

મનોરંજન.

સ્વાદિષ્ટ.

પેહેરવું, લુગડું પેહેરવું.

આ ટોપી તમને ઠીક અંધ બે-
સેછે.

આ અંગરખો તેને બેસતો છે.

મારો બાપ મને પેહેરાવેછે.

પરમેશ્વર ગરીબને પેહેરાવેછે.

આસ્માની અંગરખો પેહેરેલું
માણસ.

આ છોકરાને શી રીતે પેહેરાવ્યું
હતું ?

તેને લીલાં લુગડાં પેહેરાવ્યાં હતાં.

કેટલી લંબાઈનું ?

કેટલી ઊંચાઈનું ?

કેટલી ઊંડાઈનું ?

તેનું ઘર કેટલી ઊંચાઈનું છે ?

તે વિરાટ ઊંચું છે.

અરે, સાચું.

તેનું ઘર બલીગયું તે ખરી
વાત છે ?

તે ખરી વાત નથી.

તે ખરી વાત નથી ?

વિદ્વાન્ m.

માનાબિલાષી.

EXERCISES.

Who is the man who has just spoken to you? He is a clever man. What has the shoemaker brought? He has just brought the boots and shoes which he has made for us. Who are the people who have just arrived? They are philosophers. From what country are they? They are from London. Who is the man who has just set out? He is an Englishman who has squandered all his fortune in folly. From what country are you? I am an Italian, and my friend is a Spaniard. Will you go for the locksmith? He must make me a key, for I have lost that of my room. Where did your uncle dine yesterday? He dined at the tavern. How much has he spent? He has spent three rupees. How much has he to spend per month? He has two hundred rupees to spend per month. Must I go for the saddler? You must go for him, for he must mend the saddle. Have you seen any one in the market? I have seen there several men. How were they dressed? Some were dressed in blue, others in green, some in yellow, and several in red.

Who are these men? He who is dressed in green is my cousin, and he who is in black is the physician whose son has given a blow with his stick to my neighbour. Who is the man in the green coat? He is one of my relations. Are you from Surat? No, I am from Poona. How much money have your children spent to-day? They have spent little, they have only spent a rupee. Does this man wait upon you well? He waits upon me very well, but he speaks too much. Will you take this servant? I will take him, if he will attend me. May I take this servant? You may take him, for he has waited on me very well. How long did he serve you? Only two months. Has he attended you a long time? He has attended me during six years. How much did you give him a year? I gave him five hundred rupees, without clothing him. Did you feed him? He did eat at my house. What did you give him to eat? I gave him whatever I ate. Were you contented with him? I was much satisfied with him. Do you intend going there? Send a servant or two there, with a good deal of luggage, and let them provide every thing for your arrival. When I come to your city, I will call upon you, and spend a few days with you and your family, in your delightful residence in Nagpoor or Delhi.

SEVENTY-FIRST LESSON.

To trust, confide,	ભરૌશો રાખવો, વિશ્વાસ
I trust you with my money.	રાખવો, હવાલો આપવો. હું મારા પૈસા ઉપર તમને હવાલો આપું છું.
He has trusted me with his money.	તેણે પોતાના પૈસાનો હવાલો મને આપ્યો.
I confide to you a secret, promise me to tell it to no one,	હું તમને છાની વાત કહું છું તે કોઈને ન કહેવા વિષે મને તમારો ભરૌસો છે.
I confide in you.	હું તમારા પર વિશ્વાસ રાખું- છું.
The secret,	ભેદ <i>m.</i> , ગુપ્ત વાત <i>f.</i> , મર્મ <i>m.</i>
To keep a secret of something.	કંઈ ગુપ્ત વાત ઉઘાડવી નહીં; ગુપ્ત રાખવું, છાનું રાખવું.
I have kept the secret.	મેં તે ગુપ્ત વાત ઉઘાડી નથી. મેં તે ગુપ્ત વાત છાની રાખી છે. છુપું, ગુપ્ત, છાનું.
Secret, hidden,	દયા રાખવી, કરુણા કરવી.
to pity, have compassion,	મારા આપ્પા દીલથી.
with all my heart,	તમે તે માણસ ઉપર કરુણા રાખો છો ?
Do you pity that man ?	હું તેના ઉપર મારા આપ્પા દીલથી કરુણા રાખું છું.
I pity him with all my heart.	આપવું, નજર કરવું.
To offer,	અર્પણ ચડાવવું.
to offer (in sacrifice),	હું તે તમને આપું છું.
I offer it to you.	સાર, વાસ્તે, કાજે, થકી.
For,	

To take care of anything.	સંભાલવું.
To take care of it.	તે સંભાલો.
To take care of the hat.	આ ટોપીને સંભાલો.
Do you take care of your clothes ?	તમે પોતાનાં લુગડાં સંભાલો છો ?
I take care of them.	હું તેઓને સંભાલું છું.
Will you take care of my horse?	તમે મારા ઘોડાને સંભાલશો ?
The merchant of Hamburgh.	હામબરગનો વ્યાપારી.
The students of Leipzig.	લીપઝીગનો નિશાલીઓ.
the citizen of Paris.	પારિસનો રહેનાર.
the ruins of Surat.	સુરતની ટુટ; ભંગ, (સુરત ટુટી ગયું;) ભાંગી ગયું.

EXERCISES.

Are there many philosophers in your country? There are as many as in yours. How does this coat fit me? It fits you very well. How does this hat fit your brother? It fits him extremely well. Is your brother as tall as you? He is taller than I, but I am older than he. How high is this man? He is five feet four inches high. How high is the house of our tavern-keeper? It is sixty feet high. Is your well deep? Yes, sir, for it is fifty feet deep. How long have these men attended your father? It is already more than three years since they serve him. Is it a long time since your cousin was in Surat? It is nearly six years since he was there. Who has spoilt my knife? No one has spoilt it, for it was spoilt when he wanted it. Is it true that the king has promised you his assistance? I assure you (that) it is true. Is it true that the six thousand men whom we expected are arrived? I have heard it said. Will you dine with us? I cannot dine with you, for I have just eaten. Will your brother drink a glass of wine? He cannot drink, for I assure you that he has just drunk. Do you throw your hat away? I do not throw it away, for it fits me beautifully. Does your friend sell his coat? He does not sell it, for it fits him extremely well. There are many clever people in Berlin, are there not? said Cuvier to a citizen of Berlin. Not so many as when you were there, replied the citizen.

Why do you pity that man? Because he has trusted his money to a rich merchant of Bombay, and he will not return it to him. Do you trust anything to this citizen? I trust him with nothing. Has he already kept anything from you? I have never trusted him with anything, so that he keeps nothing from me. Will you trust your money to my father? I will trust it to him. What secret has my brother confided to you? I cannot trust you with what he has trusted to me, for he begged of me to keep the secret. To whom do you trust your secrets? I trust them to no one, so that nobody knows them. Has your brother been rewarded? On the contrary, he has been punished, but I beg of you to keep it a secret, for nobody knows it. What has happened to him? I will tell you what has happened to him, if you promise me to keep the secret. Do you promise me to keep the secret? I promise it, for I pity him with all my heart.

SEVENTY-SECOND LESSON.

Every man, every woman,
every boy, every girl,
every child, every parent,
every daughter, every son,
every mother, every father,
every body, every thing,
every day,
every one,
every year,
every where,
The whole (entire) world.
He knows all about it.
He knows all things.
I have seen all things.

હરેક પુરુષ, હરેક સ્ત્રી.
હરેક છોકરો, હરેક છોકરી.
હરેક છોકરું, હરેક મા બાપ.
હરેક દિકરી, હરેક દિકરો.
હરેક મા, હરેક બાપ.
હરેક જાણુ, હરેક કંઈ.
હરેક જા.
હરેક.
શાલાબાદ, દરશાલ.
સઘલે ડોકાણે.
આખું જગત.
તે સંબંધી તે સઘલું જાણેછે.
તે સઘલું જાણેછે.
મેં સઘલું જોયું છે.

He is fit (ready, suitable) for
anything or everything.

The walk,
the concert.

There were many persons at
the church.

I have cut his finger.

He has cut my leg.

Did he cut his finger entirely ?

He has cut it entirely off.

Entirely.

To bring along with one,

Did you come by yourself
alone ?

No, I brought all my people
with me.

He has brought all his fa-
mily with him.

Family.

Have you brought your bro-
ther with you ?

I brought him with me.

Have you told the groom to
bring me the horse ?

The groom,
near,

તે હરેક બાબતમાં વાકેબ છે.

ચાલ f., ગતિ f.

સંયોજન n.

મંદિરમાં ઘણા લોક મહ્યા હતા.

મેં તેની આંગલી કાપી.

તેણે મારી પગ કાપ્યો.

તેણે પોતાની બધી આંગલી
કાપી ?

તેણે બધી કાપી નાંખી.

બિલકુલ, કેવલ.

સાથે લાવ્યું.

તમે એકલા જ આવ્યા ?

ના, હું મારા સઘલાં લોકોને
મારી સાથે તેડીલાવ્યા છું.

તે પોતાના આપ્પા કુટુંબને તેડી
લાવ્યા છે.

કુટુંબ n., કુખીલો, વંશ m.

તમે તમારા ભાઈને તમારી
સાથે તેડીલાવ્યા છો ?

હું તેને મારી સાથે તેડીલાવ્યો
છું.

તમે તે ઘોડો મારી પાસે લાવ-
વાનું ચરવાદારને કહ્યું છે ?

ચરવાદાર m., ઘોડાવાલો.

પાસે, નજીક, કાણે, હુંકુંડું, જોડે,
સોડેનું.

Near me,
He is near the fire,
He lives near the castle,
Where do you live ?
What are you doing near the
fire ?

To fall,
to fall (on one's face),
to fall (on one's back),
to let fall,
He has let nothing fall,
To prevent,

He prevents me from sleeping.

મારી પાસે.
તે ચુલા પાસે છે.
તે કિલ્લા પાસે રહે છે.
તમે કાંહાં રાહો છો ?
તમે ચુલા પાસે શું કરો છો ?

પડવું.
ઊંધું પડવું.
ચતું પડવું.
પડવા દેવું, પાડવું.
તે કંઈજ પડવા દેતો નથી.
મના કરવું, ટાલવું, વારવું, દેવું
નહીં or નથી.

તે મને ઊંધવા દેતો નથી.

EXERCISES.

Whom do you pity ? I pity your friend. Why do you pity him ? I pity him because he is ill. Do the merchants of Surat pity any one ? They pity nobody. Do you offer me anything ? I offer you a gold ring. What has your father offered you ? He has offered me a pretty book. To whom do you offer these fine horses ? I offer them to the chief officer. Do you offer this fine carriage to my uncle ? I offer it to him. Dost thou offer thy pretty little dog to those good children ? I offer him to them, for I love them with all my heart. What has the citizens of Ahmedabad offered you ? They have offered me good beer, and good salt meat. To whom do you offer money ? I offer some to the citizens of Puna, who have promised me their assistance. Will you take care of my clothes ? I will take care of them. Wilt thou take care of my hat ? I will take care of it. Dost thou take care of the book which I have lent thee ? I take care of it. Will this man take care of my horse ? He will take care of him. Who will take care of my servant ? The tavern-keeper will take care of him. Does your servant take

care of your horses? He takes care of them. Does he take care of your clothes? He takes care of them, for he brushes them every morning. Have you ever drunk beer from Ahmedabad? I never drank any. Is it long since you have eaten bread from Ahmedabad? It is nearly three years since I have eaten any.

Have you hurt my brother-in-law? I have not hurt him, but he has cut my finger. With what has he cut your finger? With the knife which you lent him. Why have you given a blow to this boy? Because he prevented me from sleeping. Did anybody prevent you from writing? No one has prevented me from writing, but I have prevented a person from hurting your cousin. Has your father arrived? Everybody says that he is arrived, but I have not seen him yet. Has the physician hurt your son? He has hurt him, for he has cut his finger. Did they cut the man's leg off? They have cut it off entirely. Are you contented with your servant? I am quite contented with him, for he is fit for everything. What does he know? He knows everything. Can he ride on horseback? He can. Has your brother returned at last from Bombay? He has returned from thence, and has brought you a fine horse. Has he told his groom to bring it to me? He has told him to bring it to you. What do you say of this horse? I say that it is fine and good, and beg of you to bring it to the stable. In what have you passed the time yesterday? I have been at the promenade, and afterwards at the concert. Were there many people at the promenade? There were many people.

What did you see at the concert? I saw there many people. What have you done after the concert? I went to the tavern to dine. Have you dined well? I have dined well, but I have spent too much. How much have you spent? I have spent about two rupees and a half. Is the fare good at your inn? It is very good, but everything is so dear, that one must be very rich to dine there. Have you let anything fall? I have let nothing fall, but my cousin has let some money fall. Who has picked it up? Some men who were passing picked it up. Did they return it to him? They returned it to him, for they were very honest people. Where were you going when I met you this morning? I was going to my uncle. Where does he live? He lives near the castle. What news does your uncle tell? He tells nothing new. What has happened to him? A little

misfortune has happened to him. Will you tell me what has happened to him? I will tell you, but I beg of you to keep it secret. I promise you not to tell it to any person. Will you tell me now what has happened to him? He fell when he went to the theatre. Is he ill? He is very ill. I pity him with all my heart, if he is ill. Have you succeeded in finding a hat which fits you well? I have succeeded in finding one. How does it fit you? It fits me extremely well.

SEVENTY-THIRD LESSON.

Far,	આધું, દૂર, છેટું, વેગલું.
What is the distance?	કેટલું છેટું છે ?
What distance is it from here to Berlin ?	હિઆંથી બરલિન સુધી કેટલું છેટું છે ?
Is it far from here to Berlin ?	શું, હિઆંથી બરલિન આધું છે ?
How many miles is it?	કેટલા ગાજી છે ?
The mile,	અરબી ફોરા m., મૈલ m.
It is about a hundred and eighty miles from here to Bombay.	હિઆંથી મુંબઈ આશરે નેવું ગાજી છે (એટલે ૧૮૦ મૈલ છે).
It is about a hundred miles from Berlin to Vienna.	બરલિનથી વૈના આશરે શી મૈલ છે.
To prefer, like better,	પસંદ કરવું, ગમવું.
I like better (prefer) to remain here than to go out.	બાહાર જવા કરતાં હિઆં રહેવું મને બહુ ગમે છે.
Do you like better to write than to speak ?	બોલવા કરતાં તમને લખવું પસંદ છે ?
I like better to speak than to write.	મને લખવા કરતાં બોલવું પસંદ છે.

He prefers playing to studying.

He likes to do both.

I prefer beef to veal.

He likes the beer better than the wine.

Do you like the bread better than the cheese?

I like neither the one nor the other.

I like tea quite as well as coffee.

A calf,
the calf (of the leg).
quick, quickly,

slow, slowly,

He eats quicker than I (do).

Do you learn as quick as I do?

I learn quicker than you.

I do not understand you, because you talk too quick.

Cheap,

dear,

Does he sell cheap?

તેને ખાણવા કરતાં રમવું બહુ ગમેછે.

તેને બંને પસંદ છે.

મને વત્સમાંસ કરતાં ગોમાંસ ભાવેછે.

તેને વૈન કરતાં પીચ્ચર બહુ ભાવેછે.

તમને પનીર કરતાં ચૈટલી પસંદ છે?

મને ક્યારેય પસંદ નથી.

મને જામ કાફી તેમજ ચાહા ભાવેછે.

વાધ્વડા.

ટેટું ન.

વેહેલું, ઉતાવલું, જલદી, ચાલાક, તાપડોતોપ.

ધિમું ધિમું, ધિમે ધિમે, હલવે હલવે.

તે મારા કરતાં વેહેલા ખાઈ-જામ્યેછે.

તમે મારી પડે વેહેલા શિખોછો? હું તમારા કરતાં ઉતાવલું શિખું-છું.

હું તમારી વાત સમજતો નથી, કેમકે તમે ઉતાવલું બોલોછો.

સાધું, સસતું.

મોધું.

તે સાધું વેચેછે?

He does not sell dear.

He has sold very dear to me.

So, so much,

This man sells everything so dear that one cannot buy anything of him.

I know what you wish to say.

You speak so quick that I do not understand you.

I assure you that he wishes to speak to (with) you.

To take tea,

Do you take tea or coffee ?

I take both.

What do you take in the morning ?

તે મોઢું વેચતો નથી.

તેણે મને બહુ મોઢું આપ્યું.

એટલું.

આ માણસ હરેક વસ્તુ મોઢી વેચે છે મોટે કોઈ કંઈ એની પાસેથી લેઈ શકતું નથી.

તમે જે બોલવા આહો છો તે હું જાણું છું.

તમે એટલા ઉતાવળા બોલો છો કે હું તમારી વાત સમજતો નથી.

હું તમને નિશ્ચય કહું છું કે તે તમારી સાથે બોલવા આહે છે.

આહા પિવી.

તમે આહા કે કાફી પિચ્છો છો ?

હું બંને પિજું છું.

તમે સવારમાં શું પિચ્છો છો (પાચ્છો) ?

EXERCISES.

What is the distance from Paris to London ? It is near a hundred leagues from Paris to London. Is it far from here to Bombay ? It is far. Is it far from here to Baroda ? It is about a hundred and forty leagues from here to Baroda. Is it farther from Bombay to Madras than from Baroda to Surat ? It is farther from Bombay to Madras than from Baroda to Surat. What distance is it from Surat to Bombay ? It is nearly a hundred and eighty miles from here to Bombay. Do you intend going soon to Poona ? I intend going there soon. Why do you go there this time ? To buy some good books, and a good horse, and to see my good friends. Is it a long time since you were there ? It is about two

years since I was there. Do you not go this year to Surat? I do not go, for it is too far from here to Surat. Is it a long time since you have seen your friend from Ahmedabad? I saw him a fortnight ago. Do your scholars like to learn by heart? They do not like to learn by heart, they prefer reading and writing to learning by heart. Do you like the beer better than the cider? I like the cider better than the beer. Does your brother like to play? He likes better to study than to play. Do you like the meat better than the bread. I prefer this to that. Do you like to drink better than to eat? I like to drink better than to eat, but my uncle prefers drinking to eating. Does your brother-in-law like the meat better than the fish? He likes the fish better than the meat. Do you like better to write than to speak? I like to do both. Do you like the fowl better than the fish? Do you like the good honey better than the sugar? I like neither the one nor the other.

Does your brother like coffee better than tea? He likes neither the one nor the other. What do you take this morning? I take a glass of water with a little sugar, my father takes good coffee, my young brother good tea, and my brother-in-law a glass of wine. Can you understand me? No, sir, for you speak too quick. Will you speak more slowly? I will speak more slowly, if you will listen to me. Can you understand what I say to my brother? He speaks so quick that I cannot understand him. Can your pupils understand you? They understand me when I speak slowly, for to be understood one must speak slowly. Why do you buy nothing from this merchant? I had the intention to buy from him several dozens of handkerchiefs, some cravats, and a white hat, but he sells so dear, that I cannot buy anything from him. Will you take me to another? I will take you to the son of him from whom you purchased last year. Does he sell as dear as that (man) one? He sells cheaper. Do you prefer going to the theatre or to the concert? I like as well to go to the concert as to the theatre, but I do not like to take a walk, for there are too many people. Do your children like better to learn Gujarati than English? They do not like to learn either the one or the other; they like better to learn Hindustani. Do they like better to speak than to write? They like neither to speak nor to write. Do you like mutton? I like beef better than mutton. Do your children like cakes better than bread? They like both.

Has he read all the books which he has bought? He has bought so many that he cannot read them all. Will you write some letters? I have written so many, that I cannot write any more.

SEVENTY-FOURTH LESSON.

REFLECTIVE VERBS.

To rejoice myself,	મારે પોતે રાજી રહેવું.
thyself,	તારે પોતે.
ourselves,	આપણે પોતે.
yourselves,	તમે પોતે.
to flatter myself,	મારી પોતાની વડાઈ કરવી.
thyself,	તારી પોતાની.
ourselves,	અમારી પોતાની.
yourselves,	તમારી પોતાની.
to rejoice one's self,	પોતે રાજી રહેવું.
to flatter one's self.	પોતાની વડાઈ કરવી.
Do you see yourself?	તમે પોતાને જુઓછો ?
I see myself.	હું પોતાને જોઈછું.
Thou cuttest thyself.	તું પોતાને કાપેછે.
He cuts himself.	તે પોતાને કાપેછે.
We flatter ourselves.	અમે પોતાની વડાઈ ડ્રીઅ- છીએ.
They burn themselves.	તેઓ પોતાને બાલેછે.
To fear.	ડરવું, બિહિક લાગવી, દેહરાત લાગવી.
to be afraid.	બિહિવું, ડરી જવું.
I am afraid to go there.	મને તાંહાં જતાં બિહિક લાગે છે.
To fear some one.	કોઈથી બિહિવું.

To be afraid of some one.

I am not afraid of him.

Of whom are you afraid ?

To amuse one's self with something, by doing something.

To drive away.

to occupy one's self.

the amusement.

With what do you amuse yourself ?

I amuse myself with reading.

He amuses himself at play.

Every man has his taste.

Each of you, all of you.

Each speaks of himself.

Every one amuses himself as well as he can.

The taste.

To mistake, err.

To deceive oneself.

Every one may be mistaken.

To deceive, cheat.

He has cheated me of a hundred rupees.

At, about.

કોઈથી ડરી જવું.

હું તેનાથી ડરતો નથી.

તમે કોણનાથી ડરેછો ?

કંઈ કરવાથી ગમત કરવી.

ઢકેલવું, હાંકી કાઢાડવું.

આપણે કામે લાગવું.

ગમત *f.*, ખેલ *m.*, તમાશો.

તમે પોતે શાથી ગમત કરો-
છો ?

હું વાંચવાની ગમત કરું છું.

તે રમતથી ગમત પામે છે.

હરેક માણસને પોતાની કંઈ
ગમત હોયછે !

તમારામાંથી હરેક, તમારામાં-
થી સઘળા.

હરેક પોત પોતા સંબંધી બોલે-
છે.

જેટલું બની શકે તેટલું કરીને
હરેક જણ કંઈ ગમત
કરેછે.

લેજત *f.*, સ્વાદ *m.*

ચૂકવું, ભૂલવું.

કોઈને ઠગવું.

હરેક ચૂકેછે.

દગો દેવો, ઠગવું, ઠગાવું.

તેણે મને હડીશો રૂપૈયા ઠગા-
ડ્યો.

પાસે, આશરે, શુમારે.

at last.

at least.

at length.

at once.

at what time ?

To rejoice at anything.

I rejoice at your good luck.

At what does your father rejoice ?

To believe.

Do you believe that man ?

Did you believe that woman ?

Will you believe that boy ?

May I believe that girl ?

Should we believe all we hear ?

We ought not to believe everything.

I do not believe him.

Do you believe what I say unto you ?

I believe in one God, one Saviour, one Purifier.

God.

Saviour.

Purifier.

Spirit.

છેલી વારે, છેલે સરવાલે.

અંતે, નેદાન, કમી માંકમી.

છેલી વારે, અંતે, નેદાને.

એકદમ, પામશે.

કેવારે ?

હરકંઈ ઉપર રાજ રહેવું.

તમારું સુભાગ્ય જોઈ હું રાજ-
છું.

તમારો બાપ સાથી રાજ રહે-
છે ?

માનવું.

તે માણુશનું તમે માનોછો ?

તમે તે સ્ત્રીનું માન્યું ?

તમે તે છોકરાનું માનશો ?

હું તે છોકરીનું માનું ?

આપણે જે જે સાંભળીએ છીએ-
ધરમે તે સધલું માનીએ ?

હરેક વાત ઉપર આપણો ભ-
રોસો રાખવો નહીં.

હું તેનો વિશ્વાસ કરતો નથી.

હું જે જે તમને કહું છું તે ઉપર
તમે ભરોસો રાખો છો ?

એકજ દેવ, એકજ તારનાર

એકજ પવિત્ર કરનાર ઉપર

હું વિશ્વાસ રાખું છું.

દેવ, ઈશ્વર.

તારનાર.

પવિત્ર કરનાર, પવિત્ર આત્મા.

આત્મા.

Heaven.

આકાશ, અંતરિક્ષ, પરલોક,
સ્વર્ગ.

Hell.

નર્ક.

Eternity.

હમેશાલગી, સર્વકાલ.

Pardon.

માફી, ક્ષમા.

Atonement.

પ્રાયશ્ચિત્ત.

A liar.

જુઠેલો c.

To lie.

જુઠું બોલવું.

EXERCISES.

Have you written long or short letters? I have written long and short ones. Have you many fruits? I have so much that I know not which I ought to eat. Will you give something to these children? They have studied so badly that I will give them nothing. At what is this man rejoicing? He is rejoicing at the good luck which has happened to his brother. At what dost thou rejoice? I rejoice at the good luck which has happened to you. At what are your children rejoicing? They are rejoiced to see you. Do you rejoice at the happiness of my father? I do rejoice. What does your uncle say of my happiness? He rejoices with all his heart. Do you flatter my brother? I do not flatter him. Does the master flatter his pupils? He does not flatter them. Is he contented with them? He is very contented when they learn well, but he is very discontented when they do not learn. Do you flatter me? I do not flatter you, for I love you. Do you see yourself in this small looking-glass? I see myself in it. Why do you not remain near the fire? Because I am afraid to burn myself. Does this man make his own fire? He does not make it because he is afraid to burn himself. Do you fear me? I do not fear you. Do you fear these seven men? I do not fear them, for they do no harm to any person. Why do those children run away? They run away because they fear you. Do you run away before your enemies? I do not run away before them, for I do not fear them.

With what do your children amuse themselves? They amuse themselves by studying, writing and playing. With what do you amuse yourself? I amuse myself as well as I can, for I read good books, and write to my best friends. With

what do you amuse yourself when you have nothing to do in the house? I go to the theatre, or to the concert, for every one amuses himself as well as he can. Every one has his taste, which is yours? Mine is to study, to read a good book, to go to the theatre, to the concert, to the ball, to walk, and to ride out on horseback. Has this physician hurt your child? He has cut his finger, but he has not hurt him, and you are mistaken if you believe that he has done him any harm. Why do you listen to that man? I listen to him, but I do not believe him, for I know that he is a liar. How do you know that he is a liar? He does not believe in God, and all those who do not believe in God are liars. Why does your cousin not brush his hat? He does not brush it because he fears to spoil his fingers. What does my neighbour tell you? He tells me that you wish to buy his horse, but I know that he deceives himself, for you have no money to buy it. What do they say in the market? They say that the enemy is beaten. Do you believe it? I believe it, for every one says it. Why have you bought this book? I have bought it, because I was in want of it to learn Gujarati, and because every one spoke of it.

SEVENTY-FIFTH LESSON.

I was told, they told me.	તેઓએ મને કહ્યું.
It was given to me.	તે મને અપાયું.
They gave it me.	તેઓએ મને આપ્યું.
I am told he is arrived.	મને કોઈએ કહ્યું કે તે આવી પહોંચ્યો.
A knife was given to him to cut his bread, and he cut his finger.	રોટલી કાપવા સાર એક ચાકુ તેને અપાયો તેથી તેણે પોતાની આંગળી કાપી.
I have rejoiced (myself).	હું પોતે રાજી થયો.
I have flattered myself.	મેં પોતાનાં વખાણ કર્યાં છે,
Thou hast cut thyself.	તેં પોતાને કાપ્યો છે.
He has flattered himself.	તેણે પોતાનાં વખાણ કર્યાં છે.

We have been afraid.

You have deceived yourselves.

They have besmeared themselves.

Have you cut yourself?

I have not cut myself.

Have these men cut themselves?

They have not cut themselves.

Hast thou hurt thyself?

I have not hurt myself.

Who has cut himself?

I have cut my finger.

To pull.

to pull down.

to pull off.

He pulls out his hair.

He has pulled out his hair.

He has cut his hair.

I have had my hair cut.

I have cut my nails.

The hair.

to go to bed.

to rise, to get up.

to rise (in price).

to rise (as the sun).

અમે ભય પામ્યા.

તમે પોતે ઢગાયા.

તેઓએ પોતાનીજ ચિતા રાખી.

તમે પોતેજ કપાયા.

મેં પોતેજ પોતાને કાપ્યો નથી.

તે માણસોએ પોતેજ પોતાને કાપ્યા ?

તેઓએ પોતેજ પોતાને કાપ્યા નથી.

તેં પોતાનેજ વગાડ્યું ?

મેં પોતાનેજ વગાડ્યું નથી.

તેને કોણે કાપ્યો ?

મેં મારી આંગલી કાપી.

ખેંચવું, તાણવું.

તોડી પાડવું, નાંખી દેવું.

ઊતરવું.

તે પોતાના વાલ ખેંચી કાઢી-
છે.

તેણે પોતાના વાલ ખેંચી કા-
ઢાડ્યા.

તેણે પોતાના વાલ કાપ્યા.

મેં મારા વાલ કપાવ્યા.

મેં મારા નાખ કાપ્યા.

નિમાણો, કેશ, નોવાણો, વાલ.

સુવું, સુવાજવું, સુઈજવું.

ઉઠવું.

ચઢવું.

ઉગવું.

Do you rise early ?

I get (rise) up at sun-rise.

To go to bed at sun-set.

At what o'clock do you go to bed ?

At midnight.

At three o'clock in the morning.

He went to bed late last night.

At what o'clock did you go to bed yesterday ?

At a quarter past eleven o'clock.

The bed.

the sun-rise.

the sun-set.

He has nothing but misfortunes.

He drinks nothing but water.

તમે વહેલા ઉઠાછો ?

હું સૂર્યોદયે ઉઠું છું.

સૂર્યાસ્ત સુવં.

તમે કેટલે વાગતે સુમ્પાછો ?

મધ્યરાત્રે.

સવારમાં ત્રણ વાગતે.

તે ગઈ રાત્રે મોડા સુતો.

તમે કાલે કેટલે વાગતે સુતા ?

સવા અગિઆર વાગતે.

પલંગ m., આટલો, બિછાનું,

પથારી.

સૂર્યોદય.

સૂર્યાસ્ત.

તેને અભાગ્ય શિવાય બિનું

કંઈ નથી.

તે પાણી શિવાય બિનું કંઈ

પિતો નથી.

EXERCISES.

Was your father rejoiced to see you ? He was rejoiced to see me. At what have you rejoiced ? I have rejoiced to see my good friends. At what has your uncle rejoiced ? He has rejoiced at the horse which you have brought him from Bombay. At what have your children rejoiced ? They have rejoiced at the fine clothes which I have got made for them. Why does this officer rejoice so much ? Because he flatters himself that he has good friends. Is he not right always to rejoice ? He is wrong, for he has nothing but enemies. Do you flatter yourself with knowing English ? I flatter myself I know it, for I know how to speak, read, and write it. Do you know how to write a letter in English without a mistake ? I do

know. Some one has corrected your letters. No person corrects them, they do not want to be corrected, because I make no mistakes. How many letters have you already written? I have already written a dozen. Have you hurt yourself? I have not hurt myself. Who has hurt himself? My brother has hurt himself, for he has cut his finger. Is he still ill? He is already better. I am rejoiced to hear that he is no longer ill, for I love and pity him with all my heart. Why does your cousin tear his hair? Because he cannot pay what he owes. Did you cut your hair? I did not cut it, but I got it cut. Why do you pity this child? Because he has cut his foot. Why have they given him a knife? They gave him a knife to cut his nails, and he has cut his finger and foot.

Do you go to bed early? I go to bed late, for I cannot sleep if I go to bed early. At what hour did you go to bed yesterday? I went to bed yesterday at a quarter past eleven. At what hour do your children go to bed? They go to bed at sunset. Do they rise early? They get up at sun-rise. At what hour did you rise to-day? I got up late to-day, because I went to bed late last night. Does your son get up late? He must get up early, for he never goes to bed late. What does he do when he gets up? He studies, and then breakfasts before he goes out. What does he do after breakfast? As soon as he has breakfasted he comes to me, and we go on horseback to the forest. Didst thou get up this morning as early as I did? I got up earlier than you, for I was up before sun-rise.

SEVENTY-SIXTH LESSON.

To walk.

ચાલવું, ધરવું, હીંડવું.

to ride out in a carriage.

ગાડીએ જવું, ગાડીમાં જવું.

to ride on horseback.

ચોડે જવું, સ્વાર થવું.

He wishes to walk out.

તે પગે જવા ચાહેછે.

Will you take a walk?

તમે ફરવા જશો!

Will you see him walk?

તમે તેને ચાલતા જોશો?

Has your brother been praised?

તમારા ભાઈના વખાણ થયાં?

He walks out every day.

તે હરેક દિવસે ફરવા જાય-
છે.

Do you often walk out ?

Do you promenade your children ?

I walk out with them every evening.

One must love and praise one's friend, or, We ought to love and praise our friend.

Whom must one (we) despise and punish ?

I walk out when I have nothing to do at home.

He teaches me (how) to read.

I teach him (how) to write.

He teaches me arithmetic and writing.

I teach you the Gujarati language.

The instruction, the lesson.

He gives me lessons.

I give him English lessons.

I have given Gujarati lessons to his children.

He takes dancing lessons.

A learned man.

An ecclesiastic.

તમે વારંવાર ફરવા જાઓ છો ?
તમે તમારાં છોકરાંને ફરવા
લઈ જાઓ છો ?

હું હરેક સાંજે તેઓને ફર-
વા લઈ જાઉં છું.

ફલાણાએ પ્રલાણાના મિત્રની
પ્રીતિ તથા તારીફ કરવી,
અથવા, આપણે આપણા
મિત્રની પ્રીતિ તથા તારીફ
કરવી.

આપણે કોણને ધિક્કારવા તથા
શિક્ષા દેવી ?

જ્યારે મને ઘેર કંઈ કામ નથી
ત્યારે હું ફરવા જાઉં છું.

તે મને વાંચવા શિખવે છે.

હું તેને લખવા શિખવું છું.

તે મને ગણિત તથા લખતાં
શિખવે છે.

હું તમને ગુજરાતી ભાષા શિ-
ખવું છું.

શિક્ષા f., કેલવણી, પાઠ m.,
ધોડા.

તે મને કેલવણી આપે છે.

હું તેને ઇંગ્રેજી પાઠ આપું છું.

મેં તેનાં છોકરાંને ગુજરાતી
પાઠ આપ્યા છે.

તે નાચની કેલવણી લે છે.

વિદ્વાન, પંડીત, ભણેલો.

ધર્મોપદેશક.

A Gujarati teacher.	પંડીત.
A dancing master.	નાટકોપદેશક, નૃત્યગુરુ.
To cipher.	ગણવું, ગણી આલવું.
To dance.	નાચવું.
To remember.	યાદ કરવું, ચેતાવવું, સંભારવું, સાંભરવું.
Do you remember that man ?	તમે તે માણસની યાદ કરો- છો ?
I remember him.	હું તેને સંભારું છું.
Does he remember his promise ?	તે પોતાનું વચન સંભારે છે ?
He remembers it.	તે તેને સાંભરે છે.
Do you remember that ?	તે તમને સાંભરે છે ?
I remember you.	હું તમને યાદ કરું છું.
He remembers me.	તે મને યાદ કરે છે.
We remember them.	અમે તેઓને યાદ કરીએ- છીએ.
I did remember him.	મેં તેને યાદ કર્યો.

EXERCISES.

Do you call me ? I call you. What do you want ? You must get up, for it is already late. What do you ask me for ? I have lost all my money at play, and I come to beg of you to lend me some. What o'clock is it ? It is already a quarter past six, and you have slept enough. Is it long since you got up ? It is an hour and a half since I got up. Do you often take a walk ? I walk out when I have nothing to do at home. Will you walk out ? I cannot walk out, for I have too much to do. Has your brother rode out on horseback ? He drove out in a carriage. Do your children often promenade ? They promenade every morning after breakfast. Do you take a walk after dinner ? After dinner I take tea, and then take a walk. Do you often walk with your children ? I walk with them every morning and every evening. Can you go with me ? I cannot go with you, because I must walk with my little brother. Where do you walk ? We walk in the garden, and in

our uncle's fields. Do you like to walk? I like to walk better than to eat and to drink. Does your father like to ride on horseback? He likes better to drive in a carriage than to ride on horseback. Must we love children who are not good? We must, on the contrary, punish and despise them. Who has taught you to read? I was taught by a Pundit. Has he also taught you to write? He has taught me to read and write. Who has taught your brother arithmetic? A learned master has taught him. Will you come and walk with us? I cannot walk out for I expect my Hindu master. Will your brother promenade? He cannot, for he must take his dancing lesson.

Have you an English master? We have one. Does he also give you Gujarati lessons? He does not know Gujarati, but we have an Hindustani and a Sanscrit master. What has become of your old writing-master? He became a clergyman. What has become of the clever man whom I have seen at your house last winter? He became a merchant. What became of his son? He became a soldier. Do you still remember my old dancing master? I remember him still; what became of him? He is here, and you can see him if you wish. Hast thou a Gujarati master? I have a very good one, for it is my father who gives me lessons in Gujarati and English. Does your father also know Hindustani? He does not know it yet, but he has the intention to learn it this summer. Do you remember your promise? I do not remember it. What have you promised? I have promised to give you lessons, and I will do it; will you begin this morning? I will begin this evening, if it suits you. Do you remember the man whose son has taught us to dance? I do not remember him. Do you still remember my brothers? I remember them very well, for when I studied, I saw them every day. Does your uncle still remember me? I assure you he still remembers you. Do you speak it better than my friend? I do not speak it so well as he, for he speaks better than many others. Which of your pupils speaks best? He who walked with me yesterday speaks the best of all. Is the house of your uncle as high as ours? Yours is higher than that of my uncle, but that of my cousin is the highest house which I have ever seen. Has your friend as many books as I have? You have more than he, but my brother has more than you and he. Which of us has the most money? You have the most, for I have only thirty rupees. My friend has but ten, and you have five hundred, but I am as happy as he.

SEVENTY-SEVENTH LESSON.

To make use of, to use,
Do you use (make use of) my
horse ?

I make use of it.

Does your father use (make use
of) it ?

He uses (make use of) it.

Have you used (made use of)
my carriage ?

I have used (made use of) it.

Do you make use of my books ?

I use (make use of) them.

To approach.

to go from.

to go out.

Do you approach the fire ?

I approach it daily.

I go (away) from the fire.

I go from it.

What do you remember ?

I remember everything.

From what do you go ?

વાપરવું, કામમાં લાવવું.

તમે મારા ઘોડા ઉપર બેસો છો ?

હું તેને વાપરું છું.

તમારો બાપ તેને વાપરે છે ?

તે તેને વાપરે છે.

તમે મારી ગાડીને વાપરો છો ?

તમે મારી ગાડીમાં બેસો છો ?

તેણે તે વાપરી છે.

તમે મારી ચોપડી ચ્મા વાપરો-

છો ? તમે મારી ચોપડી ચ્મા

વાંચો છો ?

હું તે ચ્માને વાપરું છું.

પાસે આવવું, આવી પોહોંચવું.

પાસેથી જવું.

બાહાર જવું.

તમે આગની પાસે જાઓ-

છો (પોહોંચો છો) ?

હું રોજ જાઉં છું.

હું આગની પાસેથી જતો રહું-

છું.

હું તેની પાસેથી જાઉં છું.

તમે શું સંતાડો છો ?

હું હરેક વાત સંભારી રાખું છું.

તમે કાંહાં થઈને જાઓ છો ?

Are you cold ?

તમને તાહાડ વાગેછે ? તમને
તાહાડ વાગ્યેછે ? તમે તાહા-
ડા થઈ જાગ્યેછો ?

I am very cold.

મને બહુ તાહાડ વાગ્યેછે ; હું
તાહોડા થઈ જાઉં.

I am not very cold.

મને બહુ તાહાડ વાતી નથી.

Art thou cold ?

તને તાહાડ વાગ્યેછે ?

Is he warm ?

તે હુશાગ્યેલા છે ?

Are they warm or cold ?

તેઓ હુશાગ્યેલા કે તાહોડે
મરતા છે ?

They are neither warm nor
cold.

તેઓ હુશાગ્યેલા કે તાહોડે
મરતા કંઈ નથી.

Who is cold ? what is cold ?

કોણને તાહાડ વાગ્યેછે ? તા-
હાડ શું છે ? તાહાડ ક્યાંહાં
વાગ્યેછે ? શું તાહાડું થઈ
ગયું છે ?

My feet are cold.

મારા પગ તાહાડા છે.

His hands are cold.

તેના હાથ તાહાડા છે.

Why does that man move from
the fire ?

તે માણસ અગ્નિ પાસેથી કેમ
આધો જાય છે ?

He moves from it, because he
is not cold.

તેને તાહાડ વાતી માટે જાય-
છે.

To freeze.

થિજવું, થિજીવું, જામવું.

For what ? for what purpose ?
what use ? why ?

શા વાસ્તે ? શા સાર ? કેમ ?

For what purpose do you want
(need) this money ?

આ નાણું તમારે શા વાસ્તે
જોઈએ ?

Why do you want (desire) this
money ?

તમે આ નાણું કેમ લો છો ?

What use is this horse to you ?

It serves me to ride out.

આ ઘોડો તમને કામનો છે ?
તે સ્વારીના કામનો છે ; તે
ઉપર હું સ્વારી કરું છું.

EXERCISES.

Which is the nearest way to the castle of your uncle ? This way is nearer than that which we took yesterday, but my father knows a way which is the nearest of all. Do you use my carriage ? I do use it. Does your father use my horse ? He does use him. Of what use is this horse ? He serves me to go out. Did you make use of the books which I lent you ? I made use of them. Can I use your knife ? Thou canst use it, but thou must not cut thyself. Can my brothers use your books ? They may use them, but they must not tear them. Can we use your stone table ? You can use it, but you must not spoil it. What use did you make of my wood ? He made use of it to warm himself. For what purpose do your brothers want money ? They want it to live. What use do you make of this knife ? We use it to cut our bread and meat, and our cheese. Is it cold to-day ? It is very cold. Will you come near the fire ? I cannot come to the fire, for I fear to burn myself. Why is your friend so far from the fire ? He is far from it, because he is afraid of burning himself. Wilt thou approach the fire ? I will approach it, for I am cold. Hast thou cold hands ? I have not cold hands, but I have cold feet. Why do you go so far from the fire ? I go from it. Why do you go so far ? Because I am not cold. Are you cold or warm ? I am neither cold nor warm.

Why do your children go near the fire ? They go near it, because they are cold. What person is cold ? Some one is cold. Who is cold ? The little boy is cold, to whose father you lent a horse. Why does he not warm himself ? Because his father has no money to buy wood. Will he come home with me to warm himself ? I will tell him. Do you remember something ? I remember something. I remember nothing. What does your uncle remember ? He remembers your promise. What have I promised him ? You promised to go with him next winter. I have the intention to do so, if it is not too cold. Have you often cold hands ? I have seldom cold hands, but often cold feet. Why do you go so far from the fire ? It is an hour and a half since I have sat near the fire, so that I am no

longer cold. Does your friend not like to be seated near the fire? On the contrary, he likes much to remain near the fire, but only when he is cold. Can we go near your uncle? You can go, for he receives everybody.

SEVENTY-EIGHTH LESSON.

To shave (any one), to
shave one's self.

to get one's self shaved.

to shave (the beard).

to shave (the head).

to dress.

to undress.

બોડવું, હળમત કરવી.

બોડાવવું, હળમત કરાવવી.

મુંડવું, બોડવું.

હળમત કરવી, વતું કરવું.

લુગડું, પેહેરવું.

કપડાં ઉતારવાં, લુગડાં ઉતાર-
વાં.

Do you dress yourself?

તમે પોતે પેહેરો છો ?

Did you dress yourself?

તમે પોતે પેહેર્યું ?

Have you dressed the child?

તમે છોકરાને પેહેરાવ્યું ?

I have dressed it.

મેં તેને પેહેરાવ્યું.

To wake (any one).

જગાડવું, ઉઠાડવું.

to awake.

જાગવું.

Will you call (awake) me at
two o'clock?

તમે મને બે વાગતે જમાડશો?

I awake in the morning at my
usual hour.

હું ધારા પ્રમાણે સવારમાં
જાગું છું.

Usual.

રોજ, રોજનું, હમેશાનું, નિ-
ત્ય. ધારા પ્રમાણે.

hour.

કલાક m., તાસ m.

hour (time).

વાગ્યા pl. m.

noise.

શોર m., ખૂમ f., પોકાર m.,

અવાજ m.

Suddenly.

dream.

To descend, to come down.

To descend into the well.

To descend the mountain.

To sail down the river.

To alight from a horse.

To alight.

To alight from the carriage.

To mount.

To mount on horseback.

To step into a carriage.

To embark in a vessel.

Where is your brother ?

He is in the garret.

Will you ask him to come down ?

The beard.

the river.

to behave one's self.

to conduct one's self.

I conduct myself well.

How does he conduct himself ?

Towards.

He behaves (himself) badly towards this man.

Is it worth the trouble ?

એકાએક, યોચિતું, અક-
સ્માત્.

સપનું, સ્વપ્ન ॥

ઉતરવું.

કુવામાં ઉતરવું.

પાહાડ પરથી ઉતરવું.

નદીમાં હંકારવું.

ઘોડેથી ઉતરવું.

ઉતરવું.

ગાડીમાંથી ઉતરવું.

અડાહવડું, અહણુ.

ઘોડે અહણવું.

ગાડીમાં બેસવું.

વાહાણે અહણવું; વાહાણમાં
બેસવું.

તમારો ભાઈ ક્યાંહાં છે ?

તે ઉપલે માલે છે.

તમે તેને નિચે આવવાનું કેહે-
શો ?

દાઢી.

નદી.

ચાલવું.

ચાલવું.

હું શારી પઠે ચાલું છું.

તે શી રીતે ચાલે છે ?

પાસે, તરફ, બાણી, ગમ.

તે આ માણસની સાથે નફારી
રીતે ચાલે છે.

તે દુઃખદાયક છે ?

Is it better?

તે શ્રેષ્ઠ છે ?

It is better to do this than that.

તે કરતાં એ કરવું ઠીક છે.

To remain here than to walk.

જરૂર કરતાં બેસવાં શ્રેષ્ઠ.

EXERCISES.

Did you shave yourself to-day? I did shave. Is your brother shaved? He is not shaved, but he is going to shave. Do you often shave? I shave every morning, and sometimes also in the evening. When do you shave in the evening? When I do not dine at home. How many times a day does your father shave? He shaves but once a day, but my brother's beard is so strong that he must shave twice a day. Does your uncle often shave? He does not shave for two days, for his beard is not strong. At what hour do you dress in the morning? I dress as soon as I have breakfasted, and I breakfast every morning at a quarter past eight o'clock. Does your cousin dress himself before breakfast. He breakfasts before he dresses himself. At what hour in the evening dost thou undress thyself? I undress myself as soon as I come from the theatre. Dost thou go every evening to the theatre? I do not go every evening, for it is better to study than to go to the theatre. At what hour dost thou undress thyself when thou dost not go to the theatre? Then I undress myself as soon as I have supped, and I go to bed at ten o'clock. Have you already dressed the child? I have not yet dressed it, for it still sleeps. At what hour does it get up? It gets up as soon as they awake it.

Do you get up as early as I do? I do not know at what hour you get up, but I get up as soon as I awake. Will you tell my servant to call me at four o'clock to-morrow? I will tell him. Why do you get up at so early an hour? My children make so much noise that they awake me. Have you slept well? I have not slept well, for you make too much noise. At what hour must I awake you? You must awake me at six o'clock. At what hour did the bad captain awake? He awoke at a quarter to five o'clock in the morning. When did this man descend into the well? He descended this morning. Has he already re-ascended? It is already an hour since he re-ascended. Where is your brother? He is in his room. Will you tell him to come down? I will tell him, but he is not yet dressed. Is your friend still upon the mountain? He has already come down.

Have you sailed up or down the river? We have sailed down. Has your brother already dined? He dined as soon as he alighted from the horse. Does your uncle already sleep? I believe he is already asleep, for he goes to bed as soon as he alights from his carriage. Did my cousin speak to you before he went out? He spoke to me before he got into the carriage. Have you seen my brother? I saw him before he went on board the ship.

How did my child behave? He behaved very well. How does my brother conduct himself towards you? He conducts himself very well towards me, for he conducts himself well towards every body. Will you take the trouble to write to this man? I will not take the trouble to write to him. Is it too much trouble to alight from your carriage to buy a cake? It is not worth the trouble, for it is not long since we have eaten. Is it worth the trouble to alight from your horse to give something to this poor person? Yes, for he seems to want, but you can give him something without alighting from the horse. Is it better to go to the theatre than to study? It is better to do this than that. Is it better to learn to read than to speak Gujarati? It is not worth the trouble to learn to read without learning to speak. Do you like better to go to bed than to wake? I like better to do this than to do that. Do you like better to go in a carriage than to go in a ship. It is not worth the trouble to go in a carriage nor in a ship, when one has not a mind to travel.

SEVENTY-NINTH LESSON.

To hire a chamber or room.

એક ઝ્યારેડા કે કોટડી ભાડે
રાખવી.

Have you hired a room?

તમે એક ઝ્યારેડા ભાડે રાખ્યો
છે?

I have hired one.

મેં એક ભાડે રાખ્યો છે.

To get rid of any one.

કોઈને કાઢાડી મુકવું.

To part with something.

કોઈની પાસેથી જુદા પડવું.

I got rid of him.
Have you a mind to get rid of
your horses ?
I have already got rid of them.
He got rid of his carriage.

Did you get rid of your ser-
vant ?
Did you get rid of your da-
maged sugar ?
I got rid of it.

To hope.

Do you hope to find him there ?

Yes, I hope so.

Hope and expectation make
many dupes.

To tarry.

to change.

to exchange.

To exchange one thing for
another.

I exchange my hat for his.

To put on one's hat.

To put on a cravat.

Do you change your hat ?

I did change it.

મેં તેને કાઢાડી મુક્યો.
તમે તમારા ઘોડાને દૂર કરવા
આહોછો ?
મેં તેમ્મોને હમણાજ દૂર કર્યા.
તેણે પોતાની ગાડી કાઢાડી
નાંખી.

તમે પોતાના આકરને રજા આ-
પી ?

તમે પોતાની બગડેલી ખાંડ
કાઢાડી નાંખી ?

મેં તે કાઢાડી નાંખી.

ઉમેદ રાખવી.

તમે ઉમેદ રાખો છો કે તે તાંહાં-
થી જડશે ?

હા, હું એવો ઉમેદ રાખું છું.

ઉમેદ તથા આશા રાખવાથી
ધણાં છેતરાય છે.

રહેવું, થોભવું.

બદલવું, ફેરવવું.

બદલવું, અદલબદલ કરવું,
વટાવવું.

એક બિજાની સાથે અદલ-
બદલ કરવું.

હું મારી ટોપી તેની સાથે બદ-
લું છું.

કોઈની ટોપી પહેરવી.

ગલબંધ બાંધવો.

તમે પોતાની ટોપી બદલો છો ?

મેં તે બદલી.

He changes his linen.

I change my cravat.

To change dress.

He changes his clothes.

He changes his shirt.

To change horse.

To change horses.

To change a piece of money.

To be in correspondence with
a person.

Are you in correspondence
with my father? Do you
correspond with my father?

I am in correspondence with
him.

To mix (keep company).

Among.

I keep company with men.

He mixes among soldiers.

To recognize.

Do you recognize that man?

It is such a long time since

I have seen (saw) him that

I do not recognize him
again.

તે પોતાનું કુર્ડું કાઢેલે.

હું મારો ગલેબંધ છોડીનાં ખુંછું.

લુગડાં બદલવાં.

તે પોતાનાં લુગડાં બદલેલે.

તે પોતાની બદની બદલેલે.

ધોડા બદલવો.

ધોડા બદલવા.

નાણું વટાવવું.

કાઠની સાથે કાગલ પત્રનો વ.

હેવાર રાખવો, (વ્યવહાર).

તમે મારા બાપની સાથે કાગલ
પત્રનો વહેવાર રાખો છો ?

હું તેની સાથે કાગલ પત્રનો
વહેવાર રાખું છું.

મિલવવું, મિલવું, મિલ કરવી,
સંગત રાખવી.

વચ્ચે.

હું માણસોની સંગત રાખું છું.

તે શિપાહીઓની સંગત રાખે
છે.

ઓળખવું.

તમે તે માણસને ઓળખો છો ?

મેં તેને ઘણા દિવસ થયા દિઠો

નથી, માટે ફરીથી હું તેને

ઓળખાવતો નથી; મેં તેને

દિઠો ઘણા દિવસ થયા,

માટે હવે હું એને ઓળખ

ખતો નથી.

EXERCISES.

Have you a hired room? I have already hired one. Where have you hired one? I have hired one in William Street, number one hundred and fifty-one. At whose house have you hired it? At the house of the man from whose son you bought a horse. For whom has your father hired a room? For his son who has come from Persia. Have you at last got rid of this man? I have got rid of him. Why has your father sold his horses? Because he does not want them. Have you parted with your servant? I have parted with him, because he did not attend upon me well. Why have you parted with your carriage? Because I travel no more. Has your merchant at last succeeded in getting rid of his damaged sugar? He has succeeded in getting rid of it. Has he sold it on credit? He could sell it for ready money, so that he was not willing to sell it on credit. Do you hope to arrive early in Baroda? I hope to arrive there at a quarter past eight o'clock, for my father expects me this evening. For what have you exchanged your carriage which you use no more? I have exchanged it for a very fine Arabian horse. Will you exchange your book for mine? I cannot, for I want it to study English. Why do you take off your hat? I take it off, because I see my old writing master coming. Do you change your hat to go to the market? I do not change it to go to the market, but to go to the grand concert.

Why does your father change his clothes? He is going to the king, so that he must change them. Have you changed your hat to go to the English captain's? I have changed it, but I have neither coat nor boots. How often dost thou change thy dress a-day? I change for dinner, and when I am going to the theatre. Do you often change your shirt? I change every morning. When does your father change his shirt? He changes when he goes to the ball. Does he change his cravat as often as you? He changes oftener than I, for he changes six times a-day. Did you often change horses when you were going to Surat? I did change every three hours. Will you change me that piece of gold? I am going to change it for you; what change will you have? I will have rupees, annas, and pies. Are you in correspondence with my friend? I am in correspondence with him. How long is it since you have correspon-

ded with my brother? It is nearly six years that I have corresponded with him. Why do you mix among these people? I mix among them to know what they say of me. Have you recognized your father? It was such a long time since I had seen him, that I did not recognize him. Do you still speak Hindustani? It is so long a time since I have spoken it, that I have almost forgotten it. "There are many fools among you country people, are there not?" asked a philosopher the other day of a peasant. The latter replied: "Sir, there are some to be found in all countries." "Fools sometimes speak the truth," said the philosopher.

EIGHTIETH LESSON.

To find one's self (do).	(લાગવું), થવું, ખબર થવી.
How do you do? how do you find yourself?	તમારી શી ખબર છે ?
I am very well.	મારી શારી ખબર છે.
How is your father? how does he find himself?	તમારા બાપની શી ખબર છે?
He is ill, sick, poorly, complaining.	તે માંદો છે.
To stay, stop.	રહેવું, થામવું, ઠરવું, સખ્તર કરવી.
Did you stay long in Bombay?	તમે મુંબઈમાં ઘણું રહ્યા ?
I stopped there but (only) ten days.	હું તાંહાં દશ દિવસ માત્ર રહ્યો.
Where does your brother stay now?	હાલ તમારો ભાઈ કાંહાં રહેછે ?
At present.	આ વખત, તુરત, અતરઘડી, હાલ.
To mock (ridicule) somebody or something.	મસ્કરી કરવી, ઠેકડી કરવી.

To divert one's self at another's expense.

He criticises everybody.

To earn.

To earn one's bread, subsistence, livelihood.

To earn one's livelihood by working.

I earn my bread by writing.

He earns his subsistence by teaching.

By what does that man earn his livelihood?

To spill.

He has spilt the wine upon the table.

To stand.

The wine is (standing) on the table.

Is your father already gone?

He is ready to go.

To prepare one's self.

To hold one's self ready.

To split (pierce).

to break (an oath).

to break (into any place).

To break any one's heart.

રમુજ કરવી, ઠઠ્ઠો કરવો.

તે હરેકનો ગુણદોષ કાઢેછે.
કમાવવું, પેદા કરવું, મેલવવું.
પોતાનું ગુજરાન મેલવવું.

કામ કરવાથી ગુજરાન મેલવવું.

હું મેતાગિરીથી માંહે ગુજરાન
મેલવું છું.

તે મેતાજીના કામથી પોતાનું
ગુજરાન મેલવેછે.

તે માણસ શા ઉપરથી પોતાનું
ગુજરાન કરેછે ?

ઢોલવું, છલકાવવું, ઠોલીનાંખવું.
તેણે મેજ ઉપર વૈન ઢોલ્યો.

ઉભા રહેવું, ઊભું રહેવું.
મેજ ઉપર વૈન છે.

તમારા બાપ હમણાજ ગયા ?
તે જવાને તયાર છે.

તયાર થવું.

તયાર રહેવું.

ચીરવું, ફાડવું, ભોંકવું, ભાગવું.
તોડવું.

શોગંદ તોડવા, સમ તોડવા.

ખાતર પાડવું.

દિલભંગ કરવું, ગિદાસ કરવું.

You break that man's heart.

To hang up.

to suspend.

Was my hat hanging on the nail ?

It was hanging on it.

I did hang (hung) it on the nail.

The thief has been hung.

Who hung the basket on the tree ?

The thief.

the robber.

the patient.

Tolerably (pretty well).

It is pretty late, it is pretty far.

તમે તે માણસને ઉદાસ કરો છો.

ટાંગવું, લટકાવવું, શંસી દેવી.

ગુંથવું.

મારી ટોપી ખિટી ઉપર ભિરવી છે ?

તે ભિરવી છે.

તે ખિટી ઉપર ભિરવી છે.

ચોર ફાંસીએ ગયો ; ચોરને શંસી દિધી.

કોણે ટોપલીને ઝાડ ઉપર લટકાવી ?

ચોર c., લૂટારો, હરામખોર.

ચોર લૂટારો.

રોગી c., ધરાક m.

ઠીક, (બહુ).

બહુ વાર લાગી.

EXERCISES.

How is your father ? He is pretty well. How is your patient ? He is a little better to-day than yesterday. Is it long since you have seen your brothers ? I saw them two days ago. How are they ? They are very well. How art thou ? I am not sick. How long is it that your brother is learning English ? It is but three months that he is learning it. Does he speak already ? He already speaks, reads and writes better than your cousin who has been learning these five years. Is it long since you have heard speak of your uncle ? It is hardly three months since I have heard speak of him. Where was he staying then ? He was then staying in Calcutta, but at present he is in Madras. Do you like to speak to my uncle ? I like very much to speak to him, but I do not like him to laugh at me. Why does he laugh at you ? He laughs at me because I speak badly. Why

has your brother no friends? He has no friends because he laughs at everybody. How do you gain your livelihood? I gain my livelihood by working. Does your friend gain his livelihood by writing? He gains it by speaking and writing. Do these gentlemen gain their livelihood by working? They gain it by doing nothing, for they are too idle to work.

EIGHTY-FIRST LESSON.

To doubt.

Do you doubt it?

I doubt it.

I did not doubt it.

What did you doubt?

Why did he doubt?

I doubt what that man has said to me.

To agree, consent.

Do you agree to it?

I agree to it.

How much have you paid for that hat?

I paid three rupees for it.

I have bought this horse for five hundred rupees.

The price.

Did you agree about the price?

We agreed (about it).

શક રાખવો, વહેમ રાખવો,
(આવવો).

તમને વહેમ આવેછે ?

મને શક આવેછે.

હું કંઈ શક રાખતો નથી.

તમને શા ઉપર શક આવેછે ?

તેણે શા વાસ્તે શક રાખ્યો ?

તે માણુશે મને જે કહ્યું તે ઉપર
મને વહેમ આવેછે.

રાજી થવું, મલવું, કપૂલ કરવું,
કરાવકરવો, સમજવું.

તે તમને કપૂલ છે ?

તે મને કપૂલ છે.

તે યેપીનું તમને શું ખેડું ?

મને તેના ત્રણ રૂપૈયા ખેડા.

મેં આ ઘોડા પાંચસો રૂપૈયા
વાસ્તે વેચ્યો લિધો.

કિંમત f.

તમે તેની કિંમત સમજ્યા છે ?

અમે સમજ્યા છીએ.

About what did you agree ?

About the price of this house.

On account.

Do you confess your fault?

I (do) confess it.

I confess that it is a fault.

To agree.

I consent to go there.

However.

What clothes does he wear ?

He wears fine clothes.

Against my custom.

as usual.

a partner.

to observe (notice).

to observe (keep, obey).

to observe (remark).

Do you observe that ?

I (do) observe it.

Did you observe that ?

Did you observe what he has done ?

I have observed it.

To expect (to hope).

Do you expect to receive a letter from your friend ?

તમે શેનો કરાર કર્યો છે ?

આ ઘરની કિંમત સંબંધી.

વાસ્તે, કાળે, લિધે.

તમે તમારો અપરાધ માનો છો ?

હું માનું છું.

હું માનું છું કે તે અપરાધ છે.

હાં કેહેવું.

હું તાંહાં જવા હા કહું છું; હું તાંહાં

જવા રાજી છું.

તોપણ, તોખી.

તે કેવાં લુગડાં પહેરે છે ?

તે ઝીણા લુગડાં પહેરે છે.

મારા દસ્તૂરથી ઉલટું.

રોજનું, ધારા પ્રમાણે.

ભાગિઆ, શરીક m., પંતિ-

આણા.

જોયું.

માનયું, પાલયું.

કેહેયું.

તમે તે જુઓ છો ?

હું જોઈ છું.

તમે તે જોયું ?

તેણે જે કર્યું તે તમે જોયું ?

મેં તે જોયું.

ધાર્યું, ઉમેદ કરવી, વાટ જોવી.

તમે તમારા મિત્રની પાસેથી

એક પત્ર પામવાની ઉમેદ

રાખો છો ?

I expect it.	હું તેની વાટ જોઈં છું.
I did expect it.	મેં તેની વાટ જોઈ.
I have been expecting it.	હું વાટ જોયા કરું છું.
I was expecting it.	હું વાટ જોતો હતો.
Did we expect it?	આપણે વાટ જોઈ ?
To procure.	મેલવવું, હાંસેલ કરવું.
I cannot procure any money.	હું મારા પૈસા મેલવી શકતો નથી.
He can procure himself nothing to eat.	તે પોતાને વાસ્તે કંઈ ખોરાક મેલવી શકતો નથી.

EXERCISES.

How did you earn this money? I earned it at work. What have you done with your wine? I have spilt it on the table; where is yours? It is on the large table in my small room, but you must not drink it, as I must keep it for my father, who is ill. Are you ready to depart with me? I am. Does your uncle depart with us? He can depart with us if he wishes. Will you tell him to hold himself ready to depart with us at six o'clock to-morrow evening? I will tell him. Why do you mock that man? I have no intention to mock him. I beg of you not to do it, for you will break his heart if you mock him. Why have they hanged that man? They have hanged him because he has killed some one. Have they hanged the man who stole a horse from your brother? They have punished him, but they have not hung him, they only hang the murderers in our country. Where have you found my coat? I have found it in the blue room, hanging on a large nail. Will you hang my hat on the tree? I will hang it there.

Do you doubt what I tell you? I do not doubt it. Do you doubt what this man tells you? I doubt him because he often tells me what is not true. Why have you not kept your promise? I do not recollect what I promised you. Did you not promise to take us to the concert on Thursday? I confess that I was wrong to promise you; however, the concert has not taken place. Did your brother acknowledge his fault? He acknowledges it. What does your uncle say

to that letter? He says that it is very well written, but he acknowledges that he was wrong to send it to the captain. Do you now confess your fault? I confess that it is a fault. Have you at last bought the horse that you were willing to buy? I have not bought it, for I could not procure the money.

EIGHTY-SECOND LESSON.

The pluperfect tense expresses an action entirely finished when another action which relates to it was commencing.

After he finished reading.

તેણે વાંચી રહ્યા પછી.

After he had cut the bread.

તેણે રોટલી કાપ્યા પછી.

After he had eaten.

તેણે ખાઈ રહ્યા પછી.

After having cut myself.

મારા પોતાને કાપ્યા પછી.

After having dressed myself.

મારા પોતે લુગડાં પહેર્યાં પછી.

After he had removed from the fire.

આગ પાસેથી તે આંધો ગયા પછી.

After having shaved thyself.

તે પોતે હજમત કરાવ્યા પછી.

After having warmed themselves.

તે આંધે પોતે તાપ્યા પછી.

Before departing.

ગયા અગાઉ.

When I have read, I breakfast.

વાંચી રહ્યા પછી નાસ્તો ખાઈ-
છું.

When you had dressed, you went out.

લુગડાં પહેર્યાં પછી તમે બા-
હાર ગયા.

After he had cut the bread, he cut the meat,

તે રોટલી કાપ્યા પછી માંસ
કાપેછે.

After he had read the letter, he said.

કાગલ વાંચ્યા પછી તેણે કહ્યું.

Before setting out I will once more see my children.

બાહાર નિકળ્યા પહેલાં હું મારાં
છોકરાંને જોઈશ.

He cut the meat, after he had
cut the bread.

What did he do when he had
eaten ?

He went to bed.

To be afflicted.

Are you afflicted at the death
of my friend ?

I am much afflicted.

At what is your father afflict-
ed ?

The accident, calamity.
death.

death (a violent).

to die intestate.

to die.

To complain.

Do you complain of my
friend ?

I do complain of him.

Of whom does he complain ?

Of what does your brother
complain ?

To wonder.

Do you wonder at what I
have done ?

તેણે રોટલી કાપીને માંસ કાપ્યું.

તેણે ખાધા પછી શું કર્યું ?

તે સુઈ રહ્યો.

ત્રિહીડવું, શોક કરવો, દિલગીર
થવું.

મારો મિત્ર મરી ગયો તેથી
તમે દિલગીર (તેથી તમે
દિલગીર થયાછો) ?

હું બહુ દિલગીર છું.

તમારો બાપ શા ઉપર દિલગીર
છે ?

આફત *f.*

મરણ *n.*, મોત *n.*

ક્રમોત *n.*

મૃત્યુપત્ર કરવા વગર મરી જવું.

મરી જવું, ગુજરી જવું.

કચ્છકચ્છ કરવી, કકલવું, રાવ
કરવી, ફિર્યાદ કરવી.

તમે મારા મિત્ર ઉપર કકલો-
છો ?

હું તે ઉપર કકલું છું.

તે કોણના ઉપર કકલે છે ?

તમારો ભાઈ શા ઉપર કકલે
છે ?

અચરત પામવું.

મેં જે કર્યું તે ઉપર તમે અચ-
રત પામેછો ?

I wonder at it.

At what do you wonder ?

To be glad.

to be sorry.

I am glad.

I am sorry.

I am glad to learn that your
father is well.

To learn (to hear).

dear (beloved).

sad.

The rajah, prince.

The nawab.

To pronounce.

The Saxon, Prussian, Austrian.

Saxony, Prussia, Austria.

The Christian, the Jew.

The Mussulman, the Hindu.

The Parsees, the Negroes.

હું તે ઉપર અચરત પામું છું.

તમે શા ઉપર અચરત પામે-
છો ?

ખુશ થવું.

નાખુશ થવું, દિલગીર થવું,
ઉદાસ થવું.

હું ખુશ છું.

હું દિલગીર છું.

તમારા બાપની સુખાકારી શાં-
ભલીને હું ખુશ થયો.

ભણવું.

ખાઈ, વાહાણું, પ્રિય.

ઉદાસ, દિલગીર, ગમગીન.

રાજા, રાજ્યપુત્ર, કુંવર.

નાવાબ.

ઉચ્ચાર કરવો.

સેક્ષની, પ્રશિઅન, આસ્ટ્રી-
અન.

સેક્ષન, પ્રસિઆ, આસ્ટ્રીઆ.

ખ્રીષ્ટી, યહુદી.

મુસલમાન, હિંદુ.

પારસી, શિંધી.

EXERCISES.

Has your father at last bought the house? He has not bought it, for he could not agree about the price. Have you at last agreed about the price of this carriage? We have agreed. How much have you paid? I have paid fifteen hundred rupees. What hast thou bought to-day? I have bought three beautiful pictures, a pretty gold ring, and two pair of thread stockings. For how much hast thou bought these pictures? I bought them for seven hundred rupees.

Do you find them dear? I do not find them so. Did you agree with your partner? I have agreed with him. Has he consented to pay you the price of the ship? He has consented to pay me. Do you consent to go to England? I consent to go there. Have you again seen your old friend? I have seen him. Did you recognize him? I hardly recognized him, for he wore, contrary to his usual custom, a long sword. How is he? He is very well. What coat does he wear? He wears a handsome new coat. Did you observe what your boy has done? I have observed it. Did you punish him? I have not punished him, for he acknowledges his fault. Has your father already written to you? Not yet, but I expect to receive a letter from him to-day. Of what do you complain? I complain that I cannot get money. Why do these poor people complain? They complain because they cannot obtain their livelihood. How are your parents? They are, as usual, very well. Is your uncle well? He is better than usual. Have you already received a letter from your friend who is in Bombay? I have already written to him several times, but he has not yet replied to me.

What did you do when you had finished your letter? I went home with my brother, and he conducted me to the theatre, where I had the pleasure to find one of my friends, whom I have not seen these six years. What did you do when you got up this morning? When I read the letter of the Baroda Guicowar, I went to see the theatre of the prince which I had not yet seen. What did your father do when he had breakfasted? He shaved and went out. What did your friend do when he had walked? He went to the munshee's house. Did the munshee cut the meat after having cut the bread? He cut the bread after having cut the meat. When do you set out? I only set out to-morrow, for before setting out I wish once more to see my children. What did your children do when they had breakfasted? They went out to walk with their dear tutor. Where did your uncle go to warm himself? He went nowhere, for when he warmed himself he undressed and went to bed. At what hour did he get up? He got up at sunrise. Did you awake him? I had no occasion to awake him, for he gets up before I do. What did your cousin do when he heard of the death of his best friend? He was very much afflicted, and he went to bed without saying a word. Did you shave before breakfast?

I shaved when I had breakfasted. Did you go to bed when you had supped? When I had supped I wrote my letters, and after I had written them I went to bed. What are you afflicted about? I am afflicted about this accident. Are you afflicted at the death of your father? I am very much afflicted. When did your father die? He died last month. Of what do you complain? I complain of your boy. Why do you complain of him? Because he has killed the pretty dog which I had received from one of my friends. Of what does your uncle complain? He complains of what you have done. Does he complain about the letter which I wrote him? He has complained about it.

EIGHTY-THIRD LESSON.

The form.	પાટિજી, પાટલો, આકાર <i>m.</i>
the line.	લિટિ, રેખા <i>f.</i> , રેષા <i>f.</i>
the woman.	બાયડો, ઝ્યોરત, સ્ત્રી.
the mother.	મા.
step-mother.	સાવકી મા.
mother-in-law.	સાસુ.
the daughter.	દિકરી, છોકરી, પોરી, છોડી.
the door.	બારણું, દરવાજો.
a bottle (large).	સીસો.
a bottle (small).	સીસી.
the fork.	ફોર્ક.
the pen.	કલમ <i>f.</i> , લેખણ <i>f.</i> , લેખણી.
the hand.	હાત <i>m.</i> , હસ્ત <i>m.</i> , હાથ <i>m.</i>
the nut.	ફલ <i>n.</i>

She ; they.

Has she ?

She has not.

Have they ?

તે, પેલી; તેઓ, તેમણ.

પેલીની પાસે છે ?

પેલીની પાસે નથી.

તેઓની પાસે છે ?

They have not.

The father and his son or daughter.

The mother and her son or daughter.

The child and his brother or his sister.

My door, my doors.

thy fork, thy forks.

his pen, his pens.

her brother, her brothers.

her sister, her sisters.

My good linen.

The right hand.

The left hand.

The tongue.

tongue (language).

mother-tongue.

the street.

the town.

the lady.

the girl.

I have a pain in my right hand, or, my right hand pains me.

He has a pain in his left hand.

The chamber (room).

the front room.

તેઓની પાસે નથી.

આપ તથા તેનો દિકરો અથવા દિકરી.

મા તથા તેનો દિકરો અથવા દિકરી.

છોકરું તથા તેનો ભાઈ અથવા તેની બહેન.

મારો દરવાજો, મારા દરવાજાઓ.

તારો કાંચો, તારા કાંચા.

તેની કલમ, તેની કલમો.

તેનો ભાઈ, તેના ભાઈઓ.

તેની બહેન, તેની બહેનો.

મારું શાઈ લુગડું.

જમણો હાથ.

દાબો હાથ.

જીભડા f.

ભાષા f.

સ્વભાષા f.

મોહોલો, શેરી, પોલ.

શેહેર n., નગર n., કસબો.

બાઈ, કુલાંગના.

છોકરી, છોડી, પોરી.

મારા જમણા હાથમાં દરદ છે;

મારો જમણો હાથ દુખે છે.

તેનો દાબો હાથ દુખે છે.

ઝ્યારડો.

આગલો ઝ્યારડો, પંચસાલ.

The back room,
the silk.
the silk stocking.
She who.

Have you my pen?
No, Madam, I have it not.

Which bottle have you broken?
Which soup has she eaten?
What soup have you?
What linen have you bought?
Do you see my sister?

I see her very well.

Have you seen my sisters?
No, Madam, I have not seen
them.

The nose.
the bridge of the nose.
the butter.
the soup.
the napkin.

To believe one's self clever.
Many a one believes himself
clever who is not.

પાછલો ઝ્યારડો, ઝ્યારડી.
રેશમ n., હીર n.
રેશમી મેજન.
પેલી ડોણ.
તમારી પાસે મારી કલમ છે?
ના, મડમ, મારી પાસે તે
નથી.
તમે કયો સીસો શેડ્યો?
પેલીએ કયો શેરવા ખાધો?
તમારી પાસે કયો શેરવા છે?
તમે કયું લુગડું વેચાતું લિધું?
તમે મારી બહેનને જુઓ છો?
તમે મારી બહેનને મલો છો?
હું તેને શારી પેઠ (મલ્યો) મ-
લું છું.
તમે મારી બહેનને મલ્યા?
ના, મડમ, હું તેઓને મલ્યો
નથી.
નાક n.
નાકની દાંડી.
માખણ m.
રસ m., શેરવા, રાખડી, કાલો.
રમાલ m.
પોત પોતાને હોશિઆર ગણવો.
ધણાએક પોતાને હોશિઆર
ગણે છે, પણ હોશિઆર
નથી.

EXERCISES.

Are you not astonished at what my friend has done? I
am much astonished. At what was your son astonished?

He was astonished at your carriage. Are you sorry to have written to my uncle? On the contrary I am very glad. What afflicts thee? I am not afflicted at the happiness of my enemy, but at the death of my friend. How are your brothers? They were very well a few days ago. Were you very glad of it? I am very glad to learn that they are well. Are you a man? No, I am a woman. Do the women like to learn French? They love to learn it. Do the Prussians speak German as well as the Saxons? The Saxons and the Prussians speak German very well: but the Austrians do not pronounce it well; nevertheless, they are very good people. What day of the week do the Turks celebrate? They celebrate Friday, but the Christians celebrate Sunday, the Jews Saturday, and the negroes the day of their birth.

Has your sister my gold ribbon? She has it not. What has she? She has nothing. Has your mother something? She has a handsome gold fork? Who has my large bottle? Your sister has it. Do you sometimes see your mother? I often see her. When did you see your sister? It is three months and a half since I have seen her. Who has my fine nuts? Your good sister has them. Has she also my silver fork? She has it not. Who has it? Your mother has it. Have your sisters my pens? They have not, but I believe that their children have got them. Why does your brother complain? He complains because he has a pain in his right hand. Why do you complain? I complain because I have a pain in my left hand. Is your sister as old as my mother? She is not so old but she is taller. Has your brother been shopping? He has. What did he buy? He bought some fine linen, and some good pens. Has he not bought silk stockings? Does your sister write? No, madam, she does not write. Why does she not write? Because she has a pain in her hand. Why does your neighbour not go out? She does not go out because she has sore feet. Why does my sister not speak. Because she has a pain in her mouth. Hast thou not seen my silver pen? I have not seen it. Hast thou a room in the front of the house? I have one in the rear, but my brother has one in the front. Does the wife of our shoemaker already go out? She does not go out yet, for she is very ill.

What bottle has your little sister broken? She has broken the one that my brother bought yesterday. Have you eaten

my soup, or that of my mother. I have eaten neither the former nor the latter, but I have eaten that of my sister. Have you seen the woman who was with me this morning? I have not seen her. Is your mother ill? She is not ill. Have you a sore nose? I have not a sore nose, but I have a sore hand. Have you cut your finger? No, miss, but I have cut my hand. Will you give me a pen? I will give you one; will you have this one or that one? I will have neither the one nor the other. Which will you have? I will have my sister's. Will you have my mother's good black silk or my sister's? I will have neither your mother's nor your sister's, but I will have yours. Can you write with this pen? I can write with it. Every female believes herself amiable, and every one possesses self-love. The men are the same, my dear friend; some believe themselves learned who are not; men surpass females in vanity.

EIGHTY-FOURTH LESSON.

To go into the kitchen.

To be at church.

To go to school.

To be in the cellar.

The dancing school.

the comedy.

the opera.

To go a-hunting.

To be at the castle.

To go to the exchange.

The bank (of money).

to go to fish.

To fish (taking fish).

To hunt.

all day.

રસોડામાં જવું.

દેવલમાં જવું, મંદિરમાં જવું.

નિશાલે જવું.

ભોંયરામાં જવું.

નાટકશાલા f. નૃત્યશાલા f.

મુખપરિણામકનાટક.

સંગીત.

શિકારે જવું.

કિલ્લામાં જવું.

ચોક, ગુજરીમાં જવું.

પેઢી.

માછલાં પકડવા જવું.

માછલાં પકડવાં.

શિકાર કરવો, પારધ કરવી.

આખો દાહોડો.

All the morning.	આખી સવાર, સવારનો પોહોર.
almost.	ધણું કરીને, સમીપ.
all the evening.	આખી સાંજ, સાંજનો પોહોર.
all the night.	આખી રાત.
all the year.	આખું વર્ષ.
all the week.	આખું સતવારીયું, (અઠવાડી- યું).
all the company.	આખી મંડલી.
all at once.	એકદમ.
suddenly, all on a sudden.	એકાએક, ઓચીતું, અક- સ્માત.
next week.	આવતું સતવારીયું, (અઠવાડી- યું).
last week.	ગયું સતવારીયું.
Your mother.	તમારી મા.
Your sister, your sisters.	તમારી બહેન, તમારી બહેનો.
A person, individual.	જણ m., માણસ m., રાખ- રા m.
A pain in the stomach.	પેટમાં દુઃખ.
She has a pain in her head.	પેલીના માથામાં દુઃખ છે; પેલીનું મારું દુખે છે.
She has a pain in her foot.	પેલીના પગમાં દુઃખ છે, પેલી- નો પગ દુખે છે.
Have you my pen or hers?	તમારી પાસે મારી કે પેલીની કલમ છે?
I have hers.	મારી પાસે પેલીની છે.
What will you send to your ayah (maid-servant)?	તમે મારી આઈને શું મોક- લશો?
I will send her a tart.	હું તેને આમલાં મોકલિશ.

Will you send her also some
fruit ?

I will send her some.

Have you sent the books to my
sisters ?

I have sent them to them.

The fruit.

the pie.

the aunt (father's brother's
wife).

the aunt (father's sister).

the aunt (mother's bro-
ther's wife).

the aunt (mother's sister).

the power.

the servant,

the newspaper.

the merchandize.

the comedian.

the princess.

the fool.

To get cold.

To have a cold.

To have a cough.

I have caught a cold.

The cold.

તમે તેને કેંઈ ફલ પણ મોકલ-
શો ?

હું તેને કેંઈ મોકલિશ.

તમે મારી બહેનોને ચોપડી-
ઓ મોકલી છે ?

મેં મોકલી છે.

ફલ *n.*, મેવા.

સમાસો, ખીર *f.*

કાકી.

કુઈ, ફેઈ.

મામી.

માસી.

સત્તા *f.*, અક્ષિઆર *m.*, પરા-
ક્રમ *n.*

ચાકર *m.*, નોકર *m.*

વર્તમાન પત્ર *n.*, સમાચાર
પત્ર *n.*

માલ *m.*, જનસ *f.*

માવાંગી *m.*

રાજપુત્રી, શાહજનદી, રાજ-
કન્યા *f.*

મૂર્ખ *c.*, ખેવકુફ *c.*

સરદી થવી.

સરદી થવી.

ઉધરસ થવી.

મને સરદી થઈ છે.

તાહાડ, સરદી.

The cough.

ઠંસો, ઝાંખલો, ખાસ *f.*

ઉદાસ.

To sicken (make sick).

માંદા પડવું.

It makes me sick.

હું માંદો પડું છું.

EXERCISES.

Where is your cook? He is in the kitchen. Has your cook already made the soup? He has made it, for it is already on the table. Where is your mother? She is at church. Does your sister go to school? She goes there. Does your mother often go to church? She goes there every morning and every evening. At what hour in the morning does she go there? She goes there as soon as she gets up. At what hour does she get up? She gets up at sun-rise. Dost thou go to school to-day? I go. What dost thou learn at school? I learn to read, to write, and to speak. Where is your aunt? She is gone to the play with my little sister. Are your sisters going to the opera this evening? No, madam, they are going to the dancing school. Does your father go to hunt? He does not go to hunt, for he has got a cold. Do you like to hunt? I like better to fish than to hunt. Is your father still in the country? Yes, madam, he is still there. What can he do there? He goes to hunt and to fish. Have you hunted much in the country? I have hunted all day.

How long did you remain with my mother? I remained all the evening. Is it a long time since you have been at the castle? I have been there last week. Did you find many people there? I only found three persons there. Who were these three persons? They were the master, the mistress, and their daughter. Are these girls as wise as their brothers? They are wiser than they. Do your sisters know how to speak Gujarati? They do not know, but they are learning it. Have you brought something to your mother? I have brought her some fine fruit and a fine tart. What has your uncle brought you? He has brought me some good figs, some good pumeloës, and some fine plantains. Do you like figs? I like them very much. How many figs did your neighbour give you? She gave me more than twenty. Have you eaten many pine-apples this year? I have eaten many. Have you given any to your

little sister? I have given her some. Why did you not give some to your neighbour? I offered him some, but he would not take them, because he does not like them. Had you many last year? We had not many.

Why have your sisters not gone to the play? They could not go because they have got colds, and they are very ill. Did you sleep well last night? I did not sleep well, for my children made too much noise in my room. Where have you been yesterday evening? I have been at the house of my brother-in-law. Have you seen your sister-in-law? I have seen her. How is she? She was better than usual yesterday evening. Have you played? We have not played, but we have read good books, for my sisters like better to read than to play. Have you read to-day's gazette? I have read it. Have you read anything new? I have read nothing new. Where have you been since I have seen you? I have been to Bombay, to Madras, and to Calcutta. Have you spoken to my sister? I have spoken to her. What did she say? She said that she wished to see you. Where have you put my pen? I have put it on the table. Do you expect to see your aunt to-day? I expect to see her to-day, for she promised to dine with us. I admire this family, for the father is the king, and the mother is the queen. The children and the servants are the subjects of the state. The preceptors of these children are the ministers who partake with the king and the queen the cares of government. The good education which is given to children is better than the crown of monarchs.

EIGHTY-FIFTH LESSON.

To salt.	આથવું, આરું કરવું.
salt meat.	આરું માંસ.
fresh meat.	તાજું માંસ.
milk.	દૂધ <i>n.</i>
butter milk.	છાસ <i>f.</i>
salted food.	આથે ખોરાક.
milk food.	દૂધનો ખોરાક.

To march.

To travel.

To travel on foot.

The traveller.

The traveller on foot.

To make a league.

to make a step (physically).

to do a proceeding (morally).

to make a journey.

to make a speech.

to attract.

The loadstone attracts the iron.

Her singing attracts me.

To lure (to excite).

to charm (to enchant).

I am charmed with it.

The beauty.

the harmony.

the voice.

the power (strength).

business.

a man of business.

To do business.

કુચ કરવી.

મુસાફરી કરવી, પ્રવાસ કરવો,

ચાલવું, સફર કરવી.

પગે જવું, પગે ચાલવું.

મુસાફર c., પ્રવાસી c.

પ્યાદલ, વટેમાર્ગ.

ઝમ્કો કરવો.

ઉપાય કરવો.

સાર કાઢાડવો.

પ્રવાસ કરવો.

ભાષણ કરવું.

આકર્ષણ કરવું.

અમક પત્થર લોહને આકર્ષણ
કરેછે.

પેલીના ગીત ઉપર મારું મન
દોડેછે.

ઉસકેરવું.

મોહી જવું, જાદુ કરવો, ખુશ
કરવું, સંતોષ કરવો.

હું તેના ઉપર મોહી ગયો છું.

સુંદરપાણું, ખુબસુરતી, ખુબી,

શોભા f., રૂપ n.

મેલ m., મિલાપ, મેલાપ m.,

તાલમેલ m., સમાધાન n.

સ્વર m., આવાજ m., શાદ m.

જોર, બલ.

કામ n.

ધંધો.

કામ કરવું.

To meddle about something.

હાથ ધાલવું, ગુંથાવું.

To mind (care about) something.

ચિંતા કરવી, મન ધાલવું.

I do not meddle with other people's business.

હું બિજા લોકના કામમાં હાથ ધાલતો નથી.

The quarrel.

કનિઝ્મા, તંટો, વિરોધ *m.*
વાદ *m.*

Strange (foreign).

પારકું, અજાણ્યું.

strange (wonderful).

અજાણ્ય જોહેવું, અમત્કારિક.

He meddles with painting.

તે ચિત્રામણમાં ગુંથાયો છે.

Painting.

ચિત્ર *n.*, તસ્વીર *f.*, ચિત્રા-
મણ *n.*

chemistry.

રસાયન.

The chemist.

રસાયની.

Art.

હુનર *m.*, કલા *f.*

arts and sciences.

વિદ્યાકલા *f.*

to look (at some one).

જોવું, ભાલવું.

to look (for something).

શોધવું, શોધ કાઢવો, ભાલ
કાઢવી.

I look at you.

હું તમારી સામાં જોઈછું.

A thing.

વસ્તુ *f.*, જાણસ *f.*, જનસ *f.*,
ચીજ *f.*, પદાર્થ *m.*

I do not meddle with things
which do not concern me.

જે વસ્તુ મારે કામની નથી
તેમાં હું હાથ ધાલતો નથી;
હું નકામી વસ્તુમાં હાથ
ધાલતો નથી.

What is that to me?

તેમાં મારે શું?

To repeat.

મોઠે યાદ કરવું, ફરીથી કહેવું
ગોખવું, બોલી દેખાડવું.

The beginning.	આરંભ <i>m.</i> , શરૂઆત <i>f.</i> પ્રારંભ <i>n.</i>
wisdom.	ડાહાપણ <i>n.</i> , અકલ <i>f.</i> , બુદ્ધિ <i>f.</i> , ચતુરાઈ <i>f.</i> જ્ઞાન <i>n.</i> શ્યાણપણ <i>n.</i>
study.	અભ્યાસ <i>m.</i>
goddess.	દેવી, ભગવતી, ઇશ્વરી.
lord.	ઈશ્વર, ધણી, પતિ, પ્રભુ, સ્વામી, નાથ.
the nightingale.	બુલબુલ <i>m. n.</i>
All beginnings are difficult.	પ્રથમ સઘણું અઘરું લાગેછે.
To create.	ઉત્પન્ન કરવું, સરજવું, પેદા કરવું.
the Creator.	ક્રિતાત <i>m.</i> પેદા કરનાર <i>m.</i> સરજનાર <i>m.</i>
the creation.	પેદાશ્ચર <i>f.</i> , ઉત્પત્તિ <i>f.</i> , ઉત્પન્ન <i>n.</i>
the kindness.	મેહેરબાની, ઉપકાર <i>m.</i> , માયા <i>f.</i> , કૃપા <i>f.</i>
the fear of the Lord.	ઈશ્વરી ભય.
the heaven.	આકાશ <i>n.</i> , સ્વર્ગ <i>f.</i> , કૈલાશ વૈકુંઠ.
the earth.	પૃથ્વી, ભોંય <i>f.</i> , ભૂમિ.
the earth (world).	પૃથ્વી, જગત <i>f.</i> , દુનિયાં <i>f.</i> , વિશ્વ <i>n.</i> સૃષ્ટિ.
the solitude.	એકાંત <i>n.</i> , અગોચર.
the lesson.	પાઠ <i>m.</i> , ધડો.
the exercise (practice).	માહાવરો, કસરત અભ્યાસ <i>m.</i>

I have done it on your account.

On my account.

on her account.

He has done it for her sake.

On account of you and your children, as well as on account of me and mine, I have placed before your eyes, and inculcated into your mind, this important and infallible truth.

Cleanliness.

uncleanliness.

magistrate.

sensible (conscious).

sensible (clever).

મેં તે તમારે વાસ્તે કર્યું.

મારે વાસ્તે, સાહે, માટે, આ-
તર.

પેલીને વાસ્તે, સાહે, માટે,
આતર.

તેણે તે પેલીને આતર કર્યું છે.

જેમ મારે અને મારાં છોકરાં-
ને વાસ્તે તેમ તમારે અને
તમારાં છોકરાંને વાસ્તે ત-
મારી નજરમાં અને મન-
માં મેં ભારે તથા અચૂક
સાચાઈ શિખવા સાહે રાખી
છે.

સ્વચ્છતા, શુદ્ધતા, નિર્મલતા,
પવિત્રતા.

મલિનતા, અશુદ્ધતા.

માજિસ્ટ્રેટ *m.*, ફોજદાર *m.*,
કોતવાલ *m.*

વાકેફ, વિવેકી, જાણ, પ્રવીણ.

હોશિયાર, ખબરદાર.

EXERCISES.

Will you dine with us to-day? With much pleasure. What have you for dinner? We have good soup, some fresh meat, some salt meat, and some milk pottage. Do you like milk pottage? I like it better than all other kinds of food. Are you ready for dinner? I am ready. Do you soon intend setting out? I intend setting out next week. Do you travel alone? No, madam, I travel with my uncle. Do you travel on foot or in a carriage? We travel in a carriage. Have you met any one in your last journey to Surat? We have met several pedestrians. How do you intend

spending your time this summer? I intend making a little journey. Did you walk much in your last journey? I like much to walk, but my uncle likes better to go in a carriage. Was he not willing to walk? He was willing to walk at first, but after having gone a few steps, he was willing to step into a carriage, so that I did not walk much. What have you done at school to-day? We have listened to our professor, who made a great discourse upon the goodness of God. What did he say? After having said, God is the Creator of heaven and of earth, the fear of the Lord is the beginning of wisdom, he said, repetition is the mother of study, and a good memory is a blessing from God. Why did you not remain a longer time in Bombay? When I was there, living was very dear, and I had not enough of money to remain longer. What weather was it when you were on the road to Surat? It was very bad weather, for it was stormy, and rained in torrents.

What do you do all the day in this garden? I walk in it. What attracts you there? The singing of the birds attracts me. Are there any nightingales there? There are, and the harmony of their song enchants me. Have these nightingales more power over you than the beauty of the painter, than the voice of your tender mother who loves you so much? I confess the harmonious song of these little birds has more power over me than the most tender speeches of my dearest friends. At what does your niece amuse herself in this solitude? She reads much, and she writes some letters to her mother. At what did your uncle amuse himself in his solitude? He amused himself with chemistry and painting. Does he do no more business? He does no more, for he is too old to do more business. Why does he meddle in your affairs? He does not usually meddle with the affairs of others, but he meddles with them because he loves me. Did your master make you repeat your lessons to-day? He made me repeat it. Did you know it? I knew it tolerably well. Have you also done exercises? I have done some, but pray what is that to you? I do not usually interfere in things which do not concern me, but I love you so much that I care for what you do. Does some one care for you? No one cares for me, for I am not worth the trouble. It is not only for cleanliness, but also for health, that sensible people keep themselves from uncleanness, and often wash themselves.

EIGHTY-SIXTH LESSON.

OF THE FUTURE.

I will love, he will love.

Thou wilt love, you will love.

We will love, they will love.

I will be loved.

Will you love my mother ?

I will love her much.

I may never love her.

I will love her, when she will
love me.

Will you go out to-day ?

It is dusty.

It is very dusty.

It is dirty outside.

It is smoking.

To go in.

to come in.

Will you come in ?

To sit down.

to be seated.

I will sit down on that chair.

He was seated on that chair.

How much remains (over) to
you ?

હું હેત કરિશ, તે હેત કરશે.

તું હેત કરશે, તમે હેત કરશે.

અમે હેત કરિશું, તેઓ હેત
કરશે.

હું વાહાણો લાગિશ, મારા ઉપર
હેત કરાયછે.

તમે મારી માના ઉપર હેત
કરશે ?

હું તેના ઉપર બહુ હેત કરિશ.

હું તેના ઉપર કદી હેત નહીં કરું.

જ્યારે તે મારા ઉપર હેત કરશે
ત્યારે હું તેના ઉપર હેત
કરિશ.

તમે આજે બાહાર જશો ?

ધૂલ ભરેલું છે.

બહુ ધૂલ ભરેલું છે.

બાહારની તરફ મેલું છે.

ધૂમાડવાલું છે.

માંહે જવું, પેસવું.

માંહે આવવું.

તમે માંહે આવશો ?

બેસી જવું, બેસવું.

બેસવું.

હું ખુશી ઉપર બેસિશ.

તે ખુશી ઉપર બેઠો હતો.

તમારું કેટલું બાકી નિકલેછે ?

I have but one rupee over,

મારો એક રૂપૈયો માત્ર નિક-
લે છે.

There remains to me but three
rupees.

મારા ત્રણ રૂપૈયા બાકી નિકલે-
છે.

If I pay him there will remain
to me very little (over).

જો હું તેને આપું તો મારું થો-
ડું જ બાકી રહેશે.

If he comes, I will speak to
him.

જો તે આવે તો હું તેને કહું.

I will speak to him, if he
comes.

તે આવે તો હું તેને કહું.

If it be fine weather to-morrow,
I will walk.

જો કાલે ઉધાડ હશે તો હું
ફરવા જઈશ.

I will walk, if it be fine wea-
ther to-morrow.

કાલે ઉધાડ હશે તો હું ફરવા
જઈશ.

Then.

તો.

If I receive my money (then)
I will pay you.

જો મારા પૈસા મળે તો તમને
આપું.

If he speaks to me (then) I
will reply to him.

જો તે મારી સાથે બોલે તો હું
તેને પ્રત્યુત્તર આપું.

If he comes (then) I go away.

જો તે આવે તો હું જતો રહું.

If you will promise me to keep
the secret of it (then) I will
tell it (to) you.

જો તે ગુપ્ત રાખવાનું તમે
કપ્પૂલ કરશો તો હું તે વાત
તમને કહિશ.

I have spent all my money, so
that there remains none to
me.

મેં મારા સઘલા પૈસા ખર્ચી
નાંખ્યા માટે મારી પાસે
કંઈ જ નથી રહ્યું.

To fill.

ભરવું, પૂરું કરવું.

To fill a bottle with wine.

વૈનથી સીસો ભરવો; સીસા-
માં વૈન ભરવો.

I fill my purse with money.

હું મારી ઢોયલી નાણાંથી ભ-
રું છું, હું મારી ઢોયલીમાં
નાણાં ભરું છું.

EXERCISES.

Does your father go out to-day. He goes out, the weather is so fine. Does your sister go out to-day? She will go out if it is not windy. Do you love my brother? I love him with all my heart, he is as good as you. Will your parents go into the country to-morrow? They will not go, for there is too much dust. Shall we take a walk to-day? We shall not take a walk, for it is very dirty outside. Do you see the castle of my father behind this mountain? I see it. Shall we go into it? We will go into it, if you wish. Will you go into this room? I will not go in, for it is full of smoke. I wish you a good day, madam. Will you come in? Will you sit down? I will sit down on this large chest. Will you tell me what has become of your brother? I will tell you; here is the chair upon which he often sat. When did he die? He died two years ago. I am very much afflicted. Hast thou spent all thy money? I have not spent it all. How much remains to thee? There remains but a little, only one gold coin. How much money remains to thy sisters? There only remains three rupees to them. Have you money enough remaining to pay your tailor? There remains still enough to pay him, but if I pay him, there will remain very little. How much money remains to your brothers? There remains only a hundred rupees. Will you speak to my uncle if you see him? If I see him I will speak to him. Will you take a walk to-morrow? If it is fine weather I will take a walk, but if it is bad weather I will remain in the house. Will you pay your shoemaker? I will pay him if I receive my money to-morrow. Why do you wish to go away? If your father comes I will not go, but if he does not, I must go. Why do you not sit down? If you remain near me I will sit down, but if you go away I will go with you. Will you love my children? If they are wise and assiduous I will love them, but if they are idle and naughty, I will despise and punish them. Am I right to speak thus? You are not wrong. What became of your eldest brother? He has been shipwrecked, sailing to Bombay.

EIGHTY-SEVENTH LESSON.

PAST INFINITIVE.

Have loved, to have loved.
For having loved, without hav-
ing loved.
Have been loved, to have been
loved.

હેત કરીને, હેત કરી રાખ્યું.
હેત કર્યા વાસ્તે, હેત કર્યા
વગર.
હેત કરાયું છે, હેત કર્યા રહેવું,
વાહાણો લાગ્યો, વાહાણા થવું.

PAST FUTURE.

I will have loved.
He will have loved.
I will have been loved.
When I will have paid for the
horse, there will remain to
me only ten rupees.
What will you do when you
have dined ?
When I will have spoken to
your brother, I will know
what I have to do.
I have told him that you have
been obliged to sell the
horse.

મેં હેત કર્યું હોયે; હું હેત
કરી ચુકિશ.
તેણે હેત કર્યું હશે; તે હેત
કરી ચુકશે.
હું વાહાણો લાગ્યો હોઈશ.
જારે હું તે ઘોડાની કિમતનું
નાણું આપી ચુકિશ, તારે
મારી પાસે દશ રૂપૈયા માત્ર
રહેશે.
તમે જમી રહ્યા પછી શું
કરશો ?
જારે હું તમારા ભાઈને બોલી
ચુકિશ તારે જ કરવાનું છે
તે જાણિશ.
મેં તેને કહ્યું કે તમારે તે ઘોડો
વેચવો પડ્યો.

The same.

તેજ, એકજ.

the same thing.

એજ વાત.

It is no matter, it is the same
thing.

કંઈ ચિંતા નહીં, એજ વાત
છે.

Such.

Such a man, such a woman.

Such a dog.

Such men deserve esteem.

Out of (beyond).

The church is out of the town.

I will wait for you before the
gate of the town.

Seldom.

Is he seated under the tree ?

He is seated under it.

To continue.

He continues his speech.

Appetite.

The story (of a house).

The story (narrative, narration)

The shore, coast, bank.

The sea-shore.

Until.

not before.

I will not see him before I go
there.

Did you see him before your
departure ?

હેવું, એવું.

ફલાણો પુરુષ, ફલાણી સ્ત્રી.

ફલાણું કુતરું.

ફલાણા માણસો માન લાયક
છે.

પેલી તરફ, બિપરાંત.

કસબાની બાહાર મંદિર છે.

કસબાની આગલ આગલ હું
તમારી વાટ જોઈશ.

કોઈ વખત, કોઈએક, કદી
કદી.

તે ઝાડની હેઠલ બેઠેલો છે ?

તે તેની હેઠલ બેઠેલો છે.

ચલાવવું, રેહેવું, ચાલવું, જારી
રેહેવું, કરચા કરવું.

તે પોતાનું ભાષણ ચલાવ્યા
કરે છે.

રચી, ભુખ્ત f.

માલ m., મોડો m. f.

કથા f., વાર્તા f., હકીકત f.
નકલ f.

કિનારો, કાંઠો, તીર f.

સમુદ્ર કાંઠો, દરિયા કાંઠો.

સુધી, જ્યાં સુધી, લગણ.

સુધી, લગી.

હું ત્યાં ગયા પહેલાં તેને નહીં
મલિશ.

તેને સંધાવ્યા પહેલાં તમે તેને
મથા હતા ?

I will not do it until you tell me. હું તમારા કહ્યા પછી કરિશ.

Here is, there is. હિઆં છે, તાંહાં છે.

Here I am. હું હિઆં છું.

There is my book. મારી ચોપડી તાંહાં છે.

That is the reason why. એજ કારણ છે કેમ.

That is the reason why I said it. એજ કારણ છે કેમ મેં કહ્યું હતું કે.

My sister's hands are cold. મારી બહેનોના હાથ તાહાડા છે.

She has cold feet. પેલીના પગ તાહાડા છે.

EXERCISES.

When do you go to Baroda? I shall go as soon as I have learned Gujarati. When do your brothers go to Ahmedabad? They will go as soon as they know Hindustani. When will they learn it? They will learn it when they will have found a good master. How much money will remain to us when we have paid for our horses? When we shall have paid for them there will only remain to us a hundred rupees. Have you told my brother that I have been obliged to sell the carriage? I have told him. Have you written to the same man to whom my father has written? I have not written to the same, but to another. Have you already received an answer? Not yet, but I expect to receive a letter next week. Have you ever seen such a person? I have never seen such a one. Have you already seen our church? I have not yet seen it; where is it? It is out of the city; if you wish to see it I will go with you to shew it to you. Who is here? It is I. Who are these men? They are strangers who wish to speak to you. Of what country are they? They are Americans. Where have you been since I last saw you? We have been living a long time on the sea-shore, until a ship arrived which brought us to Surat. Will you continue your narrative? Scarcely had we arrived in Surat when we were conducted to the collector, who received us very well, and sent us back again into our country. Whom do you look for? I look for my little brother. If you wish to find him you must go into the garden, for he is there. The

garden is so large, I shall not be able to find him if you do not tell me what part he is in. He is sitting under the large tree under which we were sitting yesterday. Now I shall find him.

Why do your children not live in Bombay? They wish to learn English, that is the reason why they are living in England. Why are you seated near the fire? I have cold hands and cold feet, that is the reason why I am seated near the fire. On what did the people subsist who lived on the sea-shore? They only subsisted on fish. Why will you go no more to hunt? I have hunted all day yesterday, and I only killed an ugly bird, that is the reason why I will hunt no more. Why do you not eat? I will not eat before I have a good appetite. Why does your brother eat so much? He has a good appetite, that is the reason why he eats so much. If you have read the books which I have lent you, why do you not return them? I have an intention to read them once more, that is the reason why I have not returned them; but I will return them as soon as I have read them the second time. Why have you not brought my clothes? They were not made, that is the reason why I did not bring them; but I will bring them to you now, here they are. You have learnt your lesson, why has your sister not also learnt hers? She is gone to take a walk with my mother, that is the reason why she has not learnt it; but she will learn it to-morrow. When will you correct my exercises? I will correct them when you will bring those of your sister. Do you think you have made mistakes? I do not know. If you have made mistakes, you have not studied your lessons well, for you must learn your lessons well not to make mistakes in your exercises. Never mind, if you do not correct them to-day, I will only learn them to-morrow. You must not make any mistakes in your exercises, for you have every thing which you require not to make any.

EIGHTY-EIGHTH LESSON.

She died of the small pox.

પેલી સહિયેડ નિકલ્યાથી
મરીગઈ.

The fever.

તાવ m., જ્વર m.

The intermitting fever.

એકાંતરે તાવ.

The small-pox.

સહિચ્છેડ m. શીતલા f., મા-
તા f., શેલી.

Apoplexy.

માથે લોહી ચડીગયાનો વિકાર,
સને પાલા સન્પ્રાસ.

He has caught the fever.

તેને તાવ આવેછે.

He has been struck with apo-
plexy.

તેને સનેપાત થયો છે.

He had an attack of fever.

તેને તાવ ચહડ્યો હતો.

To have sale.

વેચાણ થયું, કિમત આવવી,
હરાજ થયું.

The wine has a good sale.

વૈનનું વેચાણ શાઈ થયું; વૈન-
ની કિમત શારી આવી.

The cloth sells well.

લુગડાંનું વેચાણ શાઈ થાય્છે-
છે.

To open.

ઊઘાડું, ખુલ્લું, ઊઘાડ્યું, ખો-
લ્યું.

to shut, close.

બંધ કર્યું, ભીડ્યું, ઢંકાર્યું.

to shut (itself).

બંધ કર્યું, ભીડ્યું, ઢંકાર્યું.

This door opens easily.

આ ખારણું મલસકે ઉઘડેછે.

The lock does not catch.

આ તાલું બંધ ખેરતું નથી.

The window closes well.

ખારી ઠીક બંધ થાય્છે.

From afar, afar off.

દૂરથી.

One sees that house afar off.

તે ઘર દૂરથી જોયામાં આવેછે.

Summer clothes are not worn
in winter.

ઊનાલાનાં લુગડાં શિઆલામાં
પહેરાતાં નથી.

That cannot be said.

તે કેહેવાતું નથી, તે કેહેવાઈ
શકતું નથી.

Do not put the wine glass up-
on the table, for it will
break.

વૈન ગ્લાસને મેજ ઉપર ન મુ-
કા કેમકે તે ભાંગીજશે.

To put off (delay).

to put down.

Your sister will be loved, if she
behaves (herself) well.

That cannot be conceived.

It is clear.

To conceive (imagine).

To conceive (become pregnant).

According to circumstances.

The disposition (temper).

The disposition (arrangement).

The circumstance

According to.

Are the women pretty ?

They are rich and pretty.

From what country is she ?

She is from Scotland.

To be angry with a person for,
at, something.

At what are you angry ?

Are you sorry to have done it?

I am sorry.

Polite, civil.

Unpolite, uncivil.

Happy.

Unhappy.

રહેવા દેવું, ઠાલવું, લંબાવવું.

ઊતારવું.

જો તમારી બહેન ઠીક ચાલે

તો વાહાલી લાગશે.

તે સમજાતું નથી, તે સમજાઈ

રાકાતું નથી.

તે સાફ છે.

ધારવું, વિચારવું, સમજવું.

ગર્ભ રહેવો, દાહાડા રહેવા.

અવસ્થા પ્રમાણે *f.*

સ્વભાવ *m.* પ્રકૃતિ, તબિયત *f.*

રચના *f.* વહિવટ *m.* અનુ-

ક્રમ *n.*

અવસ્થા *f.* હકીકત *f.*

હાલત *f.*

પ્રમાણે, મુજબ, માફક.

તે સ્ત્રીઓ સુંદર છે ?

તેઓ શ્રીમંત તથા સુંદર છે.

પેલી કયા દેશની છે ?

તે સ્કોટલેન્ડની છે.

કોઈ ઉપર રિસે બરાબર; કંઈ

ઉપર રિસ કરવી.

શા ઉપર તમને રિસ ચહડી ?

તે કરવાથી તમે દિલગીર છો ?

હું દિલગીર છું.

બહું, બહો, બહી.

અસભ્ય, બેમુરવત, બેહા.

ખુશ, સુખી.

અસુખી, દુઃખી, નાખુશ.

What (kind of) pen have you
lost?

તમે કેવી કલમ ખોઈ?

A gold (golden) pen.

સોનેરી કલમ.

EXERCISES.

Of what illness did your sister die? She died of fever. How is your brother? My brother no longer lives, he is dead these three months. I am astonished at it, for he was so well last summer when I was in the country. Of what did he die? He died of an attack of apoplexy. How is your friend's mother? She is not well, the fever took her the day before yesterday, and she has had a relapse this morning. Is the fever intermittent? I do not know, but she has often attacks of fever. What has become of the woman whom I often saw at your mother's house? She died this morning of an attack of apoplexy. Did the wine sell well last year? It did not sell well, but it will sell better next year, for there will be a great deal, and it will not be dear. Why do you open the door? Do you not see how it smokes? I see it, but you must open the window instead of opening the door. The window does not open easily, that is the reason why I opened the door. When will you shut it? I will shut it as soon as there is no more smoke. Why do you not put these handsome glasses upon the small table? If I put them upon this little table, they will be broken. Did you often go to fish when you were in this country? We often went to fish and to hunt. If you will come with us into the country you will see my father's castle. You are very polite, sir, but I have already seen that castle.

EIGHTY-NINTH LESSON.

Utility, advantage.

ફાયદો, ઉપયોગ *m.*, ગરજ *f.*

This thing is of no use.

આ વસ્તુ કંઈ કામની નથી.

To profit.

નેફો પામવો, લાભ પામવો

ફાયદો પામવો.

to be useful (to any one).

કામમાં આવવું, કામનું થવું.

Of what use is that?

તે શા કામનું છે?

It is of no use (useless).

Useful.

useless.

તે કંઈ કામનું નથી.

ઉપયોગી, કામનું.

નકામું, નિરૂપયોગી, શેગટ,
ફોકટ, વ્યર્થ.

It is useful to write much.

It is just (well) to do it.

It is unjust (it is not well).

What is that ?

I do not know what it is.

What is your name ?

My name is Charles.

To call (name).

ઘણું લખવું ઉપયોગી છે.

તે કરવું વાજબી છે.

તે ગેરવાજબી છે.

તે શું છે ?

હું જાણતો નથી કે તે શું છે.

તમારું નામ શું છે ?

મારું નામ ચાર્લસ છે.

નામ પાડવું, નામ રાખવું,

નામ આપવું, નામ કહેવું.

આનું ગુજરાતીમાં શું નામ
છે ?

What do you call it in Gujarati ?

What do they call that ?

તેઓ એનું શું નામ કહેછે ?

Names of persons are declined like ordinary nouns, e. g.
William વીલિયમ, નો, ને, એ, થી, માં, &c.

Rather than, sooner than.

He has arrived sooner than I.

Rather than spend my money, I
would throw it into the river.

I will rather pay him than go
there.

I will sooner burn the coat
than wear it.

Sure, certain.

કરતાં કંઈ, કરતાં વહેલો.

તે મારા કરતાં વહેલો પોહોંચ્યો
છે.

નકામાં પૈસા ખર્ચવા તે નદી-
માં નાખ્યા જેવા છે.

તાંહાં જવા કરતાં તેને હું કંઈ
પૈસા આપું તો ઠીક.

હું તે અંગરખા પેરવા કરતાં
વહેલો બાલીનાંખિરા.

નક્કી, ખચીત, નિશ્ચે, મુક્કર,
સાચું, ખરું.

To be certain of something.
I am sure of it.
I am sure that it is arrived.

આતરી થવી ખરૂં માનવું.
મને તે સંબંધી આતરી છે.
હું નક્કી કહું છું કે તે આવી
પોહ્યાંચ્યા છે.

I went to my room.
He went to that town.

હું મારા ઝૂંપડામાં ગયો.
તે કસબામાં ગયો.

To go to the army.
I went to that place.
He went there.

લશ્કરમાં જવું.
હું તે જગ્યામાં ગયો.
હું તાંહાં ગયો.

Fluently, Europe.

સાફ રીતે, યુરોપ.

Charles the fifth spoke several
European languages fluent-
ly.

પાંચમો ચાર્લસ કેટલીએક
યુરોપીઅન ભાષા સાફ રીતે
બોલતો હતો.

Such a thing.

એમ, એવી વાત, વસ્તુ.

Have you ever seen such a
thing?

તમે એવી વસ્તુ કદી જોઈ
હતી ?

EXERCISES.

When did you see my father's castle? I first saw it last summer when I was travelling; it is one of the handsomest castles that I have ever seen, it is seen from afar. How is that said? That cannot be said. That cannot be conceived. Cannot every thing be said in your language? We can say every thing, but not as in yours. Do you get up at an early hour to-morrow? It is true that if I go to bed early, I get up early; but if I go to bed late, I get up late. Would you love my children? That is true, if they are wise I shall love them. Do you dine with us to-morrow? It may be, if you prepare the dishes which I like, I will dine with you. Have you already read the letter which you have received this morning? I have not yet opened it. When will you read it? I shall read it as soon as I have time. For what is it good? It is good for nothing. What have you picked up? I have picked it up to shew it to you. Can you tell me what it is? I cannot tell you, for I do not know, but I will ask my brother, and he will tell you. Where have you found it? I have found

it at the side of the river near the wood. Did you perceive it far off? I had no occasion to perceive it from afar, for I passed the side of the river. Have you ever seen such a thing? Never. Is it useful to speak much? When one wishes to learn a foreign language it is useful to speak much. Is it as useful to write as to speak? It is more useful to speak than to write; but to learn a foreign language you must do both. Is it useful to write all one says? It is useless.

Where have you taken that book? I have taken it into your friend's room. Is it just to take the books of others? I know it is not just, but I wanted them, and I hope that your friend will not be angry, for I will return them as soon as I have read them. What is your name? My name is William. What is your sister's name? Her name is Leonora. Why did Charles complain of his sister? Because she has taken his pens. Of whom did these children complain? Frances complained of Leonora, and Leonora of Frances. Who is right? They are both wrong; for Leonora will take Frances' books, and Frances those of Leonora. To whom have you lent Chalmers' works? I have lent the first volume to William, and the second to Elizabeth. How do you say that in Gujarati? That cannot be said in Gujarati. How do you say that in Hindustani? That is said thus. Has the tailor already brought your new coat? He has brought it, but it does not fit me well. Will he make you another? He must make me another, for I would rather give it away than wear it. Will you make use of this horse? I will not make use of him. Why will you not make use of him? Because he does not suit me. Will you pay for him? I will pay for him sooner than make use of him. To whom do those handsome books belong? They belong to William. Who gave them to him? His good father. Did he read them? He will sooner tear them than read them. Are you sure that he will not read them? I am sure, for he told me so.

NINETIETH LESSON.

Sweet.

મીઠું, ગલ્યું, મધુર.

sour.

ખાટું.

to cry.

રડિપડવું.

to cry out.

પોકારવું, ખૂમ પાડવી.

To assist.	મદદ આપવી, સાહે કરવી, કુમક કરવો.
I assist him to do it.	હું તેને ઝમે કરવાની મદદ આપું છું.
I assist you to write.	હું તમને લખવાની મદદ આ- પું છું.
I will assist you to work.	હું તમને કામ કરવા લાગિશ.
To enquire about a person.	કોઈ સંબંધી શોધ કરવી.
Will you have the goodness to hand (reach) me that dish?	મેહેરબાની કરીને તે રિકાખી મને આપશો?
Will you hand me that dish, if you please?	તમારી મરજી હોય તો તે રિ- કાખી મને આપશો?
To reach (give) if you please.	પોહોંચાડવું, આપવું, જો તમા- રી મરજી.
Complaisant, kind.	ગૃહસ્થ, મિઠા બોલો.
to rap (knock).	માયાલુ, મેહેરબાન.
to happen.	ઠોકવું, મારવું.
Something has happened.	પડવું, બનવું, વીતવું, થવું.
Nothing has happened.	કંઈ થયું.
What has happened?	કંઈ થયું નથી.
A great misfortune has hap- pened.	શું થયું?
He has met with a great mis- fortune.	ભારે આફત થઈ; ભારે આ- ફત આવી પડી.
I met with an accident.	તેના ઉપર ભારે આફત આવી પડી.
To shed (pour). a tear.	મારા ઉપર કંઈ દુઃખ પડ્યું.
With the tears in one's eyes.	નાંખવું, પાડવું, રેડવું. આંસુ. કોઈની આંખમાં આંસુ.

I pour (out) some wine into a glass.

I put some wheat into a sack.

I pour out drink for that man.

I throw away the wine for it is worth nothing.

As to, with respect to, (adv.)

With respect to me.

to meet.

Where have you met him?

I do not know what to do.

He does not know where to go.

They do not know what to reply.

We do not know what to buy.

To trust (a person).

to trust (credit).

Do you trust that man?

I trust him.

He trusts me.

You must not trust everybody.

હું પ્યાલામાં કંઈ વૈન રેડું છું.

હું ગુણુમાં કંઈ ધર્મ ભરું છું.

હું તે માણુસને સારું કંઈ પિવાનું રેડું છું.

આ નકામો વૈન હું ફેંકી દેજી છું.

સંબંધી.

મારા સંબંધી.

મલબું.

તમે તેને ક્યાંહાં મળ્યા ?

હું શું કરું તે જાણતો નથી ;
મને કંઈ કરવાનું સુજનું
નથી.

તેને કંઈ જવાનું સુજનું નથી.

તેઓને કંઈ જવાખ દેવાનું
સુજનું નથી.

આપણને કંઈ વેચાથી લેવાનું
સુજનું નથી.

ભરૌસો રાખવો, વિશ્વાસ રા-
ખવો.

ધીરવું.

તમે તે માણુસ ઉપર ભરૌસો
રાખો છો ?

હું તેના ઉપર ભરૌસો રાખું છું.

તે મારા ઉપર ભરૌસો રાખે છે.

તમારે કોઈના ઉપર ભરૌસો
ન રાખવો.

To laugh (at something).
 Do you laugh at that ?
 I laugh at it.
 At what do you laugh ?
 I laugh loudly (outright) at
 you.

Full.
 A full glass of wine.
 A glass full of wine.
 A book full of mistakes.
 To have the means.
 Have you the means (of buy-
 ing) to buy a horse ?
 I have the means.
 To taste (to find).
 How does that wine taste ? or,
 How do you find that wine ?
 It tastes very well.

હસ્યું.
 તમે તે ઉપર હસોછો ?
 હું તે ઉપર હસું છું.
 તમે શા ઉપર હસોછો ?
 હું તમારા ઉપર ખડખડ હસું.

પૂર્ણ, પૂર, ભરાય્મિલું, પૂર્ણ.
 વૈનથી ભરેલો પ્યાલો.
 વૈન ભરેલો પ્યાલો.
 ચૂક ભરેલી ચોપડી.
 શક્યું.
 તમે થોડા વેચાથો લઈ શકો-
 છો ?
 હું શકું છું.
 ચાખ્યું, સ્વાદ લેવો.
 તે વૈનનો સ્વાદ કેવો છે ?
 તેનો સ્વાદ શારે છે.

EXERCISES.

Do your pupils learn their exercises by heart? They will tear them sooner than learn them by heart. What does this man want? He wants the money that you owe him. If he will come to my house early to-morrow morning I will pay him what I owe him. He would rather lose his money than come. Charles the Fifth, who spoke several European languages fluently, said it was necessary to speak Spanish with the gods, Italian with one's female friends, French with one's male friends, German with one's soldiers, English with one's geese, Hungarian with one's horses, and Bohemian with the devil. Why does your old servant's mother shed tears? what has happened to her? She is shedding tears because the old clergyman, her friend, who did her so much good, died a few days ago. Of what illness did he

die? He was struck with apoplexy. Have you assisted your father to write his letters? I have assisted him. Will you assist me to work when we go to town? I will assist you if you assist me to gain my livelihood. Did you inquire about the merchant who sells so cheap? I did inquire, but no person could tell me what became of him. Where did he live when you were here three years ago? He then lived in Charles Street, No. 35. How do you like this wine? I find it very good, but it is a little sour.

How does your sister like these fruits? She finds them good, but she says that they are a little too sweet. Will you have the goodness to hand me that plate? With much pleasure. Shall I hand you this fish? I beg of you to hand it to me. Shall I hand the bread to your sister? You will oblige her by handing it. How does your mother find our dishes (food)? She finds them very good, but she says that she has eaten enough. What dost thou ask of me? I beg of you to give me a small piece of this mutton. Will you hand me the bottle, if you please? Have you not drunk enough? Not yet, for I am still thirsty. Must I pour you out some wine? No, I like the beer better. Why do you not eat? I do not know what to eat. Who raps at the door? It is a stranger. Why does he cry? He cries because a great misfortune has happened to him. What has happened to you? Nothing has happened to me. Where will you go this evening? I do not know where to go. Where will your brothers go? I do not know where they will go; with respect to me, I shall go to the theatre. Why do you go to town? I am going there to buy a few books; will you come with me? I will go with you, but I do not know what to do there. Must I sell on credit to that man? You may sell to him, but not on credit; you may not trust him, for he will not pay you. Has he already deceived anybody? He has already deceived several merchants who have trusted him. Must I trust these ladies? You may trust them, but as to me I will not trust them, for I have often been deceived by women, and that is the reason why I say you must not trust everybody. Do these merchants trust you? They trust me, and I trust them.

At what do these gentlemen laugh? They laugh at these ladies who wear red gowns with yellow ribbons. Why do these people laugh at us? They laugh at us because we speak badly. We must not laugh at them, you must, on

the contrary, listen to them, and if they make any mistakes you must correct them for them. What do you laugh at? I laugh at your hat; since when do you wear it so large? Since I have returned from England. Have you the means to buy a horse and carriage? I have. Has your brother the means to buy that large house? He has the means. Will he buy it? He will buy it if it suit him. Have you received my letter? I have received it with much pleasure; I have shown it to my Gujarati master who was astonished at it, for there was not a single mistake in it. Have you already received the works of Sir Walter Scott and Burns? I have received those of Calvin; as to those of Thompson I hope to receive them next week.

NINETY-FIRST LESSON.

Who is there? Is it you?

It is I; it is he.

Are they your brothers?

They are not my brothers.

Lycurgus, legislator of Sparta.

Religion, son (daughter) of heaven, is the faithful companion of man.

The duty of a father, the natural tutor of his children, is to take care of them.

That honour is due to a friend, a brave man.

I have given that advice to the father, an honest old man, a model to his family.

કોણ છે? નમે છે?

હું છું, તે છે.

તેઓ તમારા ભાઈ છે?

તેઓ મારા ભાઈ નથી.

લિક્યર્ગસ સ્પાર્ટાનો વકીલ.

ધર્મ જે સ્વર્ગી પુત્ર જે માણ-
શોનો મિત્ર છે.

બાપનો ધર્મ એ છે કે તેણે
પોતાના છોકરાંઓની સં-
ભાલ રાખવી.

બાહાદૂર મિત્રને આ આબરૂ
યોગ્ય છે.

કુટુંબના નમુનારૂપ ઇજતદાર
વૃદ્ધ પિતાને મેં રાક્ષા આ-
પી.

That took place under Constantine the Great, the first Christian emperor.

That concerns my friend, counsellor (law) Nathan.

I have known the king, the benefactor of his people.

The duty.
the companion.

the tutor.
the model.
the family.
honest.
faithful.

It is to thee, my dearest friend, that I give that ring.

From me, (who is) his nearest relative, he claims nothing.

Is it they who speak ?

It is they, it is he.

It is I who speak (am speaking).

It is you who laugh.

It is thou who hast done it.

પેહેલો ખ્રિસ્તી આદરશાહ વડો
કનસ્તાનટીન તેની વખતમાં એમ બન્યું.

મારો મિત્ર જે મસલતદાર નાથાન, તે સંબંધી આ છે.

પોતાની પ્રજાનું બહુ આહાર જે રાજા તેને હું યાદ અપાવું છું.

કામ *n.*, ધર્મ *m.*, ફરજ *f.*
સાથી *m. f.*, સંગાથી *m. f.*,
સોબતી *m.*

શિષ્યવનાર *c.*, વિદ્યાગુરુ *m.*
નમુનો.

કુટુંબ *n.*, કપ્પલો, વંશ *m.*
ધર્મી, સાચો, બલો.

ઈમાનદાર, વિશ્વાસી, ઇત-
બાર, વશદાર, કૃતજ્ઞ.

જે મારો સહથી વાહલો મિત્ર
છે તેને મેં એ વિધી આપી.

તે મારો અડીનો સગો છતાં
મારી પાસે કંઈ માગતો નથી.

તેઓ બોલે છે તે તેઓજ છે ?
તેઓ છે, તે છે.

હુંજ બોલું છું.

તમેજ હસો છો.
આ તેજ કર્યું છે.

It is you, gentlemen, who
said it.

To resemble (have the ap-
pearance).

What appearance has he? or
How does he look?

He has a joyful look.

That wine looks like water.

You have the appearance of
a physician; or, You look
like a physician.

Our equals.

There is not his equal.

He resembles me.

I resemble your brother.

I resemble him.

We resemble one another.

'They do not resemble one
another.

'The brother and sister love
one another.

Are you contented with one
another?

I am very well.

To drink the health of some
one.

I drink your health.

સાહેબ, તમેજ કહ્યું.

સમાધાન થવું, મલવું.

તેનો ચહેરો કેવા છે? તે કેવા
દેખાએ છે?

તે આનંદી દેખાએ છે.

તે વૈન પાણી જેવું દેખાએ છે.

તમે વૈદ્ય જેવા દેખાઓ છો.

આપણી બરાબર.

તેની બરાબર કોઈ નથી; તે-
ના જેવા કોઈ નથી.

તે મારા જેવા છે.

હું તમારા ભાઈ જેવા છું.

હું તેના જેવા છું.

આપણે એક બિજા જેવા છ-
ઉએ.

તેઓ એક બિજા જેવા નથી.

ભાઈબહેન એક બિજા બપર
હેત રાખે છે.

તમે એક બિજા સાથે હલી-
મલી રહે છો?

મારા જીવને સુખ છે.

કોઈની મહેરબાનીને આતર
પિવું.

હું તમારી મહેરબાનીને આતર
પિજી છું.

To become acquainted with any one.	કોઇની સાથે ઓળખાણ કરવી.
I became acquainted with him ; I made his acquaintance ; I am acquainted with him.	મેં તેની સાથે ઓળખાણ કરી.
Do you know him or her ? Are you acquainted with him or her ?	તમે તેને ઓળખાછો ?
I (do) know him, I am acquainted with him.	હું તેને ઓળખું છું.
He is of my acquaintance.	તે મારો ઓળખાણીતો છે.
He is not a relation, but an acquaintance.	તે મારો સગો નથી પણ ઓળખાણીતો છે.
Since thou hast not done thine exercises well, thou must do them (once more) over again.	તેં પોતાનો પાઠ સારી પહે તયાર કર્યો નથી તો હવે ફરીથી તયાર કરવો.
As he did not come, I had him called.	તે મારા બોલાવ્યાથી ન આવ્યો.
Once more.	ફરીથી.
As.	જેવું, હેવું, તેમ.

EXERCISES.

Have you made acquaintance with that lady ? I made her acquaintance at the house of one of my relations. Is it thou, Charles, who hast spoilt my book ? It is not I, it is your little sister who has spoilt it. Who has broken my pretty inkstand ? It is I who have broken it. Is it you who have spoken of me ? It is we who have spoken of you, but we have said nothing of you but good. Why does your cousin ask of me money and books ? Because he is a fool ;

for, from me, who am his nearest relation and his best friend, he asks nothing. Why did you not come and dine? I have been prevented, but you have been able to dine without me. Do you believe that we shall dine if you cannot come? Until when did you wait for me? We have waited till a quarter-past seven o'clock, and as you did not come, we have dined without you. Have you drunk my health? We have drunk yours and that of your relations. A certain man was fond of wine, but he found two bad qualities in it; If I put water in it, said he, I spoil it, and if I do not put any, it spoils (hurts) me. How does your uncle look? He looks very joyful, for he is much satisfied with his children. Do his friends look as joyful as he? They look, on the contrary, sad, because they are discontented. My uncle has no money, and (he) is quite satisfied, and his friends, who have a great deal of it, are almost never so. Do you love your sister? I love her much, and as she is very kind towards me, I am equally so to her; and you, do you love yours? We love each other because we are pleased with each other.

Does your neighbour resemble you? He resembles me. Do your sisters resemble each other? They do not resemble each other, for the eldest is idle and naughty, and the youngest assiduous and complaisant towards everybody. Who knocks at the door? It is I, will you open? What do you want? I come to ask you for the money which you owe me, and the books which I have lent you. If you will have the kindness to come to-morrow, I will return you both. Do you perceive that house yonder? I perceive it, what house is it? It is a tavern; if you please, we will walk in to drink a glass of wine, for I am very thirsty. You are always thirsty when you see a tavern. If we walk in I will drink your health. Sooner than enter a public house I would not drink. When will you pay what you owe me? When I have money; it is useless to ask me for any to-day, for you well know that there is nothing to be had from a person who has nothing. When do you think to get money? I think I shall get some next year. Will you do what I tell you? I will do it, if it is not too difficult. Why do you laugh at me? I do not laugh at you, but at your coat. Does it not resemble yours? It does not resemble it, for mine is short, and yours is long; mine is black, and yours is grey.

NINETY-SECOND LESSON.

To bring (one's self) trouble.

ધનમાં પડવું.

To get out of.

ધનમાંથી પાર પડવું.

The snare.

શંદો.

Always.

હમેશા, સદા.

That man always brings upon himself troubles, but he always gets out of them again.

તે માણસ હમેશા ધનમાં પડે-
છે, પણ સદા પાછો તેમાંથી
પાર પડે છે.

Between.

વચ્ચે, મધ્યે, વચમાં.

the look (appearance).

ચેહેરા. દેખાવ.

to have the look, to look.

જોવું, દેખવું.

to look well.

હીક જોવું.

To look good.

શારી પડે જોવું.

You look well.

તમે શારી પડે દેખાઓ છો.

She looks vexed.

પેલી ઉદાસ દેખાઓ છે.

They look to be satisfied.

તેઓ રાજી થઈને દેખાઓ-
છે.

To look kindly on some one.

મેહેર નજર રાખવી.

To give a friendly welcome to a person.

આરોગ્યતા આહાવી, કુરાનતા
આહાવી, સલામ.

Friendly, kindly.

મિત્રાઈથી, મેહેરબાનીથી.

To look angry at any one.

ક્રોધના ઉપર મોહોડું ચઢાવવું.

That man whom you see, appears as if he were approaching us.

પેલો માણસ આપણી તરફ
આવતો હોય તેમ જણા-
ઓ છે.

To visit some one (to go to see some one).

ક્રોધને મલવા જવું.

To return a visit to any one.

To frequent a place (society).

When I visit that man he
looks angry at me, instead
of receiving me friendly.

A man of good looks.

A man of bad looks.

People of bad looks.

To imagine.

It is all over with me.

It is all over.

A thing done has no remedy,
or, There is no remedy to
a thing done.

Sorrow.

Grief.

To cause trouble to any one.

You have grieved that man.

The place.

I know a good place to swim.

To swim.

to experience (suffer).

I have suffered a good deal.

I have experienced many mis-
fortunes.

To suffer.

I am suffering in my eye.

મલવા આવે તેને મલવું.

વારંવાર જવું.

જરે હું તે માણસને મલવા
જાઈશું તારે તે મહેરબાની
ન કરતાં ઉલટું મોહોડું ચ-
હડાવેછે.

દેખાવડો માણસ.

શુભડો માણસ.

શુભડા લોક.

ધારવું.

હું કરી રહ્યો.

થઈ રહ્યું.

જે થઈ ગયું તેનો કંઈ ઉપાય
નહીં.

ઉદાસ.

શોક.

ક્રોધને ઈજા દેવી.

તમે તે માણસને ચિડીડાવ્યો.
જગા.

હું તરવાને વાસ્તે શારી જગા
જાણું છું.

તરવું.

સેહેવું, ભોગવવું.

મેં ઘણુંજ ભોગવ્યું છે.

મેં ઘણીજ વિપત્તી ભોગવી છે.

સેહેવું, ખમવું, વેઠવું.

હું મારી આંખમાં ઘણું દુઃખ
વેઠું છું.

To neglect.
You have neglected your promise.

You have neglected to come to your lesson.

To give in (yield to).
To yield to any one.
To yield to something.
To yield to necessity.

We must yield to necessity.

To leap, jump.
to hop.
to blow up.
to omit.

To rush on any one or anything.

The cat rushes on the rat.

To leap on the horse.

To run with all one's might.

To swing.
to toss.

For increase of misfortune.

For increase of good luck.

I have lost my purse.

ગણત થયું.

તમે પોતાનું વચન પાલું નહીં.

તમે પોતાનો પાઠ શિખવાની ગફલતી કરી.

આપીદેવું.

કોઈને આપીદેવું.

કંઈપેદા કરવું, ઉપજાવવું.

જરૂર પડવી.

આપણને (કરવું) પડેછે.

કુદવું, છલંગ મારવી.

ઢેકવું, ઝમક પગે કુદવું.

કુંકવું.

છોડીદેવું, છોડવું, મુકીદેવું, ભુલવું.

જપાટાથી ચાલવું, ઝપાટાથી દોડવું.

બિલાડી ગિંદર ઉપર જપાટાથી દોડેછે.

ઘોડા ઉપર કુદી ખેસવું.

આપ્પા બલદથી દોડવું.

જુલવું, હિંચકો ખાવો.

રેકવું, જુલાવવું, ઉછાલવું.

વિપતનો વધારો.

ભાગ્યોદય.

મેં પોતાની કોથલી ખાઈ.

EXERCISES.

Is it right to laugh thus at everybody? If I laugh at your coat I do not laugh at everybody. Does your son resemble any one? He resembles no one. Why do you not drink?

I do not know what to drink, for I like good wine, and yours resembles vinegar. If you wish for any other I will go into the cellar to get you some. You are too polite, Sir, I will drink no more to-day. Is it long that you know my father? It is very long that I know him, for I became acquainted with him when I was at school. We often worked one for another, and we loved each other as brothers. I believe it, for you resemble each other. When I had not done my exercises he did them for me, and when he had not done his I did them for him. Why does your father send for the physician? He is ill, and as the physician does not come, he sends for him.

Is that man vexed with you? I think he is vexed with me, because I do not go to see him, but I do not like to go to his house, for when I go there, instead of receiving me friendly, he receives me badly. You must not believe that he is angry with you, for he is not so angry as he looks. He is the best man in the world, but you must know him to appreciate him. There is a great difference between you and him: you look kindly on all those who come to see you, and he looks angrily. Why do you frequent these people? I frequent them because they are useful to me. If you continue to frequent them you will get into scrapes, for they have many enemies. How does your cousin conduct himself? He does not conduct himself too well, for he always brings on himself trouble. Do you not bring upon yourself sometimes troubles? It is true that I sometimes bring them upon myself, but I always get out of them again. Do you see these people who look as if they would approach us? I see them, but I do not fear them, for they hurt no one. We must withdraw, for I do not like to mix with people whom I do not know. I beg of you not to be afraid of them, for I perceive my uncle among them. Do you know a good place to swim? I know one. Where is it? Beyond the river, behind the forest, near the high-road. When shall we go to swim? This evening, if you like. Will you wait for me before the gate of the town? I will wait there for you, but pray do not forget it. You know that I never forget my promises. At what do these gentlemen laugh? They laugh at these ladies who wear red gowns with yellow ribbons. Why do these people laugh at us? They laugh at us because we speak badly. We must not laugh at them, you must, on the contrary, listen to them.

NINETY-THIRD LESSON.

With all my power and might.

To follow.

to pursue.

I have followed him.

To become mad, to lose one's
senses.

The mind, the understanding.

That man has lost his un-
derstanding, for he does
not know what he is doing.

That man will absolutely not
lend me his money.

Are these the books which
you will lend you ?

Is that the lady of whom you
have spoken to me ?

Which are the pens with
which you write so well ?

Which is the best pronuncia-
tion ?

What a beautiful book !

What a tall man !

What fine weather !

What good people they are !

What happiness !

મારા આખા જોર તથા બલથી.

પશ્ચવાડે જવું.

પુંડે પડવું, પુંડે લાગવું.

હું તેની પશ્ચવાડે ગયો.

ધેલા થવું, અકલ્પ ગુમાવવી.

સમજ, બુદ્ધિ, અકલ, મતિ.

તે માણસની બુદ્ધિ ગુમ થઈ-

ગઈ છે માટે તે જે કરે છે

તેમાં તે જાણતો નથી ; તે

માણસ ઘેલો છે માટે જા-

ણતો નથી કે હું શું કરું છું.

તે માણસ પોતાના પૈસા કંઈ જ

ધરતો નથી.

જે ચોપડીઆ તમે મને

અપાશે તે આજ છે ?

જે બાઈ સંબંધી તમે મને

કહ્યું તે આજ છે ?

જે કલમોથી તમે આજ શાહ

લખાશે તે કઈ છે ?

સઉથી શાહો ઉચ્ચાર કયો છે ?

કેવી સુંદર ચોપડી.

કેવા જાણે માણસ.

કેવી શાહી હવા.

તેઆ કેવા ગરીબ છે ; તે લા-

કો કેવા ગરીબ છે.

કેવું સુખ.

Perhaps.

Perhaps I shall go thither.

How good you are ! how kind
you are !

How foolish he is !

How rich that man is !

How handsome that woman
is !

How kind you are to me !

How many people are there !

How happy you are !

The quantity (the multitude).

How many obligations I am
under to you ! How oblig-
ed I am to you !

To be under an obligation to
any one ; to be obliged to
any one for something.

To be indebted (to any one
for something).

I am indebted to him for it.

To thank.

I thank you for the trouble
you have taken for me.

કદાચિત, કોણ જાણે.

કદાચિત હું તાંહાં જઈ; હું
જઈતો જઈ.

તમે કેવા બધા છો; તમે કેવા
કૃપાલુ છો.

તે કેવા મૂર્ખ છે.

તે માણસ કેવા શ્રીમંત છે.

તે સ્ત્રી કેવી સુરૂપ છે.

તમે મારા ઉપર કેવા કૃપાલુ છો.

તાંહાં કેટલા લોક છે.

તમે કેવા સુખી છો.

પરિમાણ, પ્રમાણ, માતાદ.

હું તમારો કેવા આભારી છું,
હું તમારો કેટલો ઉપકાર મા-
નું છું.

કોઈના આભારમાં રહેવું; કોઈ-
નો કંઈ વાસ્તે આભાર
માનવો.

આભાર માનવો.

હું તે વાસ્તે તેનો આભાર મા-
નું છું.

ઉપકાર માનવો, પાડ માનવો.

તમે મારે વાસ્તે જે શ્રમ લિ-
ધો તેથી હું તમારો ઉપકાર
માનું છું.

What is greater ?

અહુ મોહોટું શું છે ?

What is more cruel ?

અહુ દુષ્ટ શું છે ?

What is more wicked ?

અહુ ગુહું શું છે ?

Is there anything handsomer ?

કંઈ અહુ સુંદર છે ?

To run to.

દોડી જવું.

To run to the assistance of
some one.

કોઈની મદદે દોડી જવું.

To serve.

તારવું.

to hasten.

ઉતાવલ કરવી.

to pillage.

લૂટવું.

the assistance.

મદદ.

miserable, a wretch.

કમખત, અકરમી, લુચો, હ-
રામી, ચંગલ, હરામખોર,
પાણી.

Many men had ran forward,
but instead of extinguish-
ing the fire, the wretches
began to pillage.

ધણાં માણસો દોડી આવ્યાં પણ
આગ હોલવવાને બદલે
હરામખોરો લૂટવા લાગ્યા.

To begin a thing.

માંડવું, લાગવું.

Have they been able to ex-
tinguish the fire ?

તેઓ આગ હોલવી શક્યા ?

Were they able to extinguish
the fire ?

તેઓ અગ હોલવી શક્યા
હતા ?

To point out (indicate).

દેખાડવું, બતાવવું.

to quarrel.

જઘડવું, લડવું.

to scold some one.

ધમકાવવું.

to quarrel with some one.

કોઈની સાથે જઘડવું.

to dispute on anything.

કચકચ કરવી.

Concerning what do these
people dispute (argue)?

They dispute (quarrel) who
shall go first.

આ લોકો શા સંબંધી તકરાર
કરેછે? (કચકચ કરેછે?)
કોણ પહેલો જશે, એ સંબં-
ધી તેઓ તકરાર કરેછે.

ON THE PRESENT PARTICIPLE.

While I was in the country,
I was very well.

Having supped, she went to
bed.

Having no money, I cannot
lend you any.

Knowing that you are my
friend, I pray you to do
me this.

He smiled in saying that.

Being ill, I cannot work.

I saw your brother in passing.

By reading too much one fa-
tigues the eyes.

He came carrying a book un-
der his armpit.

To represent.

to amuse.

to bargain.

જારે હું સીમમાં રહેતા તારે
સાળે હતા.

તે વાહુ કરીને સુષગઈ.

મારી પાસે પૈસા ન છતાં હું
તમને ધિરી શકતો નથી.

હું તમને મારા મિત્ર જાણીને
કહું છું કે મહેરબાની કરીને
આટલું મારું કામ કરજો.

એમ કહેવા ઉપર તે મક્કા-
એછે.

હું માંદો છું માટે મારાથી નહીં
અવાગ્ય.

મેં જતાં જતાં તમારા ભાઈને
દિડો.

બહુ વાંચવાથી આંખો નબળી
થાય છે.

તે બગલમાં ચોપડી મારીને
આવ્યો.

વર્ણન કરવું, દેખાડવું, વેશ લેવા
અર્જ કરવી, વિનંતિ કરવી.

ગમત કરવી, વિલાસ કરવો.

સાટું કરવું, કરાર કરવો, બંદો-
બસ્ત કરવો.

To reply.	પ્રત્યુત્તર દેવા, ઉત્તર દેવા.
to be seized with horror.	ભયનીત થવું.
horror.	ભય, ક્રમક્રમાટ.
A violent headache.	સલેકમ.

EXERCISES.

Oh ! all is over with me. But, goodness, why do you cry so ? My gold rings have been stolen, my good clothes and all my money, that is the reason why I am crying. Do not make so much noise, for it is we who have taken all these to teach you to take more care of your things, and to shut the door of your room better when you go out. Why do you look so sad ? I have experienced great misfortunes ; after having lost all my money, I was beaten by wretches, and for increase of misfortune, I learn that my good uncle, whom I love so much, has been struck with apoplexy. You must not afflict yourself so much, for you must yield to necessity, and you know well the proverb, there is no remedy for a thing done. Can you not get rid of that man ? I cannot get rid of him, for he absolutely will follow me, he must have lost his understanding. What does he ask you for ? He wishes to sell me a horse which I do not want. Whose houses are these ? They are mine. Are these the pens with which she writes so well ? They are the same. Which is the man of whom you complain ? It is he who wears a red coat. What difference is there between a watch and I ? asked a young lady of an officer. Madam, replied the latter, a watch shews the hours, and near you one forgets them. A Russian peasant, who had never seen an ass, on seeing many in Britain, said, Goodness, what large hares there are in this country. How obliged I am to you, my dear friend, you have saved my life : without you I was lost. Have these wretches hurt you ? They have beaten and pillaged me, and when you ran to my assistance they were going to strip and kill me. I am happy to have saved you from the hands of these ruffians. How good you are. Will you go to Mr Thompson this evening. Perhaps I will go. Were you pleased at the concert last night ? I was not pleased there, for there were so many people that one could hardly enter. I bring you a present with which you will be pleased. Which ? It is a silk cravat. Where is it ? I have it in my pocket. Does it please you ? It pleases

me much, and I thank you with all my heart. I hope that you will at least accept something from me. What do you intend giving me? I will not tell you yet, for if I tell you now you will find no pleasure when I shall give it to you.

Why do these men quarrel? They quarrel because they do not know what to do. Have they been able to extinguish the fire? They have at last been able, but they say that several houses have been burnt. Have they not been able to save anything? They have not been able to save anything, for instead of extinguishing the fire, the wretches who ran to its assistance began to pillage. What has happened? A great misfortune has happened. Why did my friends set out without me? They waited for you till twelve o'clock, and seeing that you were not coming, they departed. Relate us then what happened to you the other day. Very willingly, but on condition that you will listen to me attentively without interrupting me. We will not interrupt you, you may be sure of it. Being the other day at the theatre, I saw the "Speaking Table" and the "Weeping Woman" represented. The last piece not being so amusing for me, I went to the concert, where the music gave me a violent headache. I then left the concert, and went straight to the mad-house, to see my cousin.

NINETY-FOURTH LESSON.

Towards.

Against.

To go into the field against the enemy.

What have you against me?

You speak against yourself.

To swim against the current.

The friendship of a father towards his children.

I have nothing against it,

Self.

તરફ, બાણી, ગમ.

ઉલટું, સામું, ઉપર.

શત્રુ ઉપર સંગ્રામ કરવા રણ-
સ્થલમાં જવું.

તમને મારે ઉલટું શું છે?

તમે પોતાનેજ ઉલટું બોલોછો.

પ્રવાહ સામું તરવું.

છોકરાની તરફ પિતાની મિ-
ત્રાઈ.

તેને ઉલટું મને કંઈ નથી.

પોતે.

He himself told it to me.

The day before.

The day before Sunday is called Saturday.

The day before was Friday.

Again.

He speaks again.

I must hear him again.

To re-admit.

to come again.

to recommence.

the light.

to blow out.

to flee.

to run away (take flight).

Why do you run away ?

Why do you speak ?

I run away because I am frightened.

To take flight.

He has fled from the field of battle.

The thief has escaped.

To seize (take).

to translate.

To translate into Gujarati.

તેણે પોતે મને કહ્યું.

આગલો દાહડો, આગલો દિવસ.

રવિવારનો આગલો દિવસ તે રાનિવાર કહેવાય છે.

તેની આગલનો દિવસ તે શુક્રવાર હોતો.

ફરીથી.

તે ફરીથી બોલે છે.

મારે તેનું ફરીથી સાંભળવું.

પુનઃ આવવા દેવું, પત કરવું, કમૂલ કરવું.

ફરીથી આવવું.

ફરી માંડવું.

અજવાળું, ઉજાસ.

હોલવવું.

નાસી જવું.

નાસી જવું, જતાં રહેવું.

તમે શા વાસ્તે નાસો છો ?

તમે શા વાસ્તે બોલો છો ?

હું બિધાને બિધે નાસી જઈ છું.

જતું રહેવું, નાસી જવું.

તે રણસ્થલમાંથી નાસી ગયો.

ચોર જતો રહ્યો.

પકડવું.

ભાષાંતર કરવું.

ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરવું.

To translate from English into Gujarati.

To translate from one language into another.

To introduce.

I introduce him to you.

Since (from).

Since (from) that moment.

Since that time.

From my youth.

From morning till night.

From beginning to end.

To produce (yield).

to destroy.

to disturb.

To reduce the price.

To reduce the price to one rupee.

The merchandize.

The merchandize lowers in price.

The ell, yard.

to take off.

What is the price of this stuff?

Not having exacted too much.

I cannot take off anything.

ઇંગ્લેન્ડમાંથી ગુજરાતીમાં ભાષાંતર કરવું.

એક ભાષામાંથી બિજા ભાષામાં ભાષાંતર કરવું.

કામમાં લાવવું, ઉપયોગમાં લાવવું, આલખાણ કરાવવી.

હું તેને તમારી આલખાણ કરાવું છું.

તારથી.

તે પલથી.

તે વખતથી.

મારી જવાનીથી.

સવારથી સાંજ સુધી.

આરંભથી આખર સુધી.

ઉપજાવવું.

નાશ કરવો.

ચિહીડાવવું.

કિમત ઘટાડવી.

કિમતમાં એક રૂપૈયા ઘટાડવો.

માલ, વેચવાનો માલ.

સસ્તો માલ.

વાર.

કાહાડીનાંખવું, કાહાડવું, ઉતારવું, ઘટાડવું.

આ લુગડાંની શી કિમત છે?

કંઈ જસ્તી નથી.

હું કંઈ ઘટાડી રાખ્તો નથી.

To overcharge.

By the year, by the month.

By the day, by the week.

જાસ્તી લેવું.

વર્ષે વર્ષે, મહિને મહિને.

રોજ રોજ, અઠવાડિયે અઠ-
વાડિયે.

Not at all.

કંઈ નહીં.

How much does this situation
bring you in yearly ?

તમને આ જગ્યાએથી શું
વર્ષાન મલેછે ?

EXERCISES.

In entering my cousin's hospital I was seized with horror at beholding some madmen, who approached me leaping and howling. What did you do then? I did the same, and they began to laugh as they retired. While still a child I said one day to my father, I do not understand commerce, and I do not know how to sell, permit me to play. My father replied to me, smiling, It is by bargaining that one learns to bargain, and by selling to sell. But, my dear father, replied I, by playing one learns to play. You are right, said he to me, but you must first learn that which is necessary and useful. Do you already know what has happened? I have heard nothing. Our neighbour's house has been burnt. Have they not been able to save anything? They have very happily saved the people who were in it, but as to the things which were in it, nothing could be saved. Who told you that? Our neighbour has told it to me himself. Why are you without a light? The wind blew it out when you entered. How do you call the day before Monday? The day before Monday is called Sunday. Why did you not run to our neighbour's assistance whose house has been burnt? I could not run, for I was ill and in bed. What is the price of this cloth? I sell it at three rupees and a half the ell. I find it very dear. Has not the cloth fallen in price the ell? It has not fallen; all goods have fallen in price except cloth. I will give you three rupees for it. I cannot give it to you for that price, for it cost me more. Will you have the goodness to show me some pieces of English cloth? With much pleasure. Does that cloth suit you? It does not suit me. Why does it not suit you? Because it is too dear; if you will take something off I will buy twenty yards of it.

You are learning English, does your master make you translate? He makes me read, write, and translate. Is it necessary to translate to learn a foreign language? It is necessary to translate when you almost know the language which you are learning, but when you know nothing as yet, it is not so useful. What does your Gujarati master make you do? He makes me read a lesson, afterwards translate English exercises into Gujarati, upon the lesson which he made me read, and from the beginning to the end he speaks Gujarati to me, and I must answer him in the same language which he teaches me. Have you already learned much in that manner? You perceive I have already learned something, for it is scarcely four months that I am learning, and I understand already what you speak to me, and can answer you. Can you also read well? I can read and write as well as I speak. Does your master also teach Hindustani? He teaches it. Wishing to become acquainted with him, I will thank you to present me to him. Since you wish to make his acquaintance, I will introduce you to him. How many exercises do you translate a day? If the exercises are not difficult I translate three or four each day, and if they are, I translate but one. How many have you already done to-day? This is the third which I am translating, but I hope to be able to do one more to-morrow, for I shall be by myself. Have you paid a visit to my aunt? I went to see her two months ago, and as she received me with a bad grace I have not been there since that time. How are you to-day? I am very bad. How do you like that soup? I find it very bad, for since I have lost my appetite I find nothing good. How much does that situation produce to your father? It produces him more than four thousand rupees. What news do they say? They say that the English have taken the field against the Chinese. Each will find in himself the defects which he observes in others; others faults are before, ours are behind us.

NINETY-FIFTH LESSON.

PRESENT OF THE SUBJUNCTIVE.

That I may have.

તે મારી પાસે થાય્મિ.

that he may have.

તે તેની પાસે થાય્મિ.

That we may have.

That I may be.

That you may be.

That they may be.

That I may become.

That he may become.

That we may become.

That I may praise.

That thou mayest praise.

That she may praise.

He who expects to be honoured on account of his riches, has also the right to require that one should honour a mountain which contains gold.

તે અમારી પાસે થાય્મ.

કે હું થાજી.

કે તમે થામ્મો.

કે તેમ્મો થામ્મ.

કે હું થઇ જાજી.

કે તે થઇ જાય્મ.

કે અમે થઇ જાય્મ.

કે હું વખાણ કરું.

કે તું વખાણ કરે.

કે પેલી વખાણ કરે.

જો પોતે પોતાની દોલતને લિ-
ધે ઇજતદાર કેહેવડાવવા
હઁછે તેણે જો પાહાડમાંથી
સુગું નિકલેછે તેને ઇજત
આપવી.

IMPERFECT OF THE SUBJUNCTIVE.

I had money.

That I may transcribe.

If I did transcribe, then.

If I had transcribed.

If I saw him.

If he did it.

If he lost his money.

If he beat his dog.

If you were rich.

If he is not ill, why does he
send for the doctor?

મારી પાસે પૈસા હતા.

કે હું નકલ કરું.

જો મેં નકલ કરી તો.

જો મેં નકલ કરી હોત (તો).

જો મેં તેને દિડો (તો).

જો તેણે કર્યું (તો).

જો તેણે પોતાના પૈસા ગુમા-
વ્યા (તો).

જો તે પોતાના કુતરાંને મારે
(તો).

જો તમે શ્રીમંત હોત (તો).

જો તે માંદો નથી તો શા વાસ્તે
તે વૈદ્યને તોડે ?

CONDITIONAL TENSES.

I would do it.

He would have done it.

We would go there.

You would go there.

They would go there.

Thou wouldst thank me some day.

One day, some day.

I would buy it, if I had money enough.

If I had money enough, I would pay for it.

I would give you some.

If I went there, I would see him.

If I gave it to him he would keep it.

He would not return it to me.

If you had come a little sooner, you would have seen my brother.

If he knew what you have done, he would scold you.

If there was any wood, he would make a fire.

If I had received my money, I would have bought a pair of shoes.

હું તે કરત.

તેણે તે કર્યું હોત.

અમે તાંહાં જાત.

તમે તાંહાં જાત.

તેઓ તાંહાં જાત.

તું મારો ઉપકાર માનત કોઈ દિવસ.

એક દિવસ, કોઈ દિવસ.

જો મારી પાસે બરા પૈસા હોત તો તે હું વેચાતું. (લેત).

જો મારી પાસે પૈસા બરા હોત તો હું તેને વાસ્તે આપત.

હું તમને કંઈ આપત.

જો હું તાંહાં ગયો હોત તો તેને દેખત, (મલત).

જો તે મેં તેને અપ્યું હોત તો તે રાખત.

તે મારી પાસે પાછી ન માકલત.

જો તમે કંઈ વહેલા આવ્યા હોત તો મારા ભાઈને મલત.

જો તમે કર્યું તે તેણે જાણ્યું હોત તો તે તમને ધમકાવત.

જો કંઈ લાકડાં હોત તો તે આગ સલગાવત.

જો મારા પૈસા મને મળ્યા હોત તો હું જોડ લેત.

He might fall.

I could (might) do it.

Would you have the kindness ?

Wouldst thou do me the favor ?

I should like to know.

May I ask you for the knife ?

May I beg of you to tell me ?

If (in case that) you receive my letter to day, I beg of you to come immediately to my house.

If he were hungry, you should give him something to eat.

If we received our letters to-day, we would not read them before to-morrow.

Would you learn Gujarati, if I learn it ?

I would learn it, if you learn it.

I would have learnt it, if you had learnt it.

Would you have learnt English, if I had learnt it ?

Would you go to Bombay, if I went there with you ?

I would go, if you would come with me.

તે પડત.

તે હું કરી શકત.

મેહેરબાની કરશો ?

તું મારા ઉપર કૃપા કરશે ?

મારે જાણવું જોઈએ.

હું તમારી પાસે ચાકું માગું ?

મેહેરબાની કરીને કહેશો ?

મારું પત્ર મલે કે તુરત તમે મેહેરબાની કરીને મારે ઘેર પધારજો.

જો તેને ભુખ લાગી હોય તો તમારે તેને કંઈ પણ ખાવા આપવું.

જો આપણાં પત્ર આજે આવે તો આવતી કાલ પેહેલાં આપણે વાંચત નહીં.

જો હું ગુજરાતી શિષ્યું તો તમે પણ ગુજરાતી શિષ્યત ?

જો તમે શિષ્યો તો હું પણ શિષ્યું.

જો તમે શિષ્યા હોત, તો હું પણ શિષ્યા હોત.

જો હું ઈંગ્રેજી શિષ્યો હોત તો તમે પણ તે શિષ્યા હોત ?

જો હું તમારી સાથે મુંબઈ ગયો હોત તો તમે જાત ?

જો તમે મારી સાથે આવત તો હું જાત.

Would you have gone to Ahmedabad, if I had gone with you?

Would you go out if I remained at home?

I would remain at home if you went out.

Would you have written a letter, if I had written a note?

The spectacles.
the optician.

the old man.

To go (come) to fetch.

To keep one's bed-room.

The plate.

Really.

the son-in-law.

the daughter-in-law.

the progress.

the step (pace).

જો હું તમારી સાથે અમદાવાદ
ગયો હોત તો તમે ગયા હોત ?

જો હું ઘેર રહ્યો હોત તો તમે
બહાર જાત ?

જો તમે બહાર ગયા હોત તો
હું ઘેર રહેત.

જો મેં ચિઠ્ઠી લખી હોત તો
તમે પત્ર લખ્યું હોત ?

ચરામાં.

દકશાસ્ત્રી, દષ્ટિસાધકચંત્ર કર-
નાર.

ડોસો, વૃદ્ધ.

લઇ આવા, લાવો.

મુવાનો ઝોરડો જાલવવા.

થાલી, રકાખી, રિકાખી, તાસક-
ખરૂં.

જમાઇ.

વહુ.

અભ્યાસ.

પગલું.

EXERCISES.

Would you have money if your father were here? I would have some if he were here. Would you be satisfied if I had some books? I would have been satisfied if I had had some. Would you have praised my little brother if he had been good? If he had been good I would certainly not only have praised him, but also loved, honoured, and rewarded him. Would we be praised if we did our exercises? If we did them without mistakes, we would be praised and rewarded. Would my brother not have been punished if he had done his exercises? He would not have been pun-

ished if he had done them. Would your sister have been praised if she had not been skilful? She would certainly not have been praised if she had not been very skilful, and if she had not worked from morning till night. Would you give me something if I were very good? If you were good, and if you worked well, I would give you a handsome book. Would you have written to your sister if I went to see her? I would have written to her, and I would have sent something handsome, if you had gone there. Would you speak if I were listening to you? I would speak to you if you would listen to me, and if you would answer me. Would you have spoken to my mother if you had seen her? I would have spoken to her, and I would have begged of her to send you a handsome gold watch, if I had seen her.

One of Louis XIVth's personal attendants requested that Prince, while putting him to bed, to recommend the first president to grant a law-suit which he had against his father-in-law, and he added, on urging him, "Alas! Sire, you have but to say one word." "Well," said Louis XIV, "it is not that which troubles me, but tell me, if thou wert in thy father-in-law's place, and thy father-in-law in thine, wouldst thou be very glad if I said that word?" If the men came, you would be obliged to give them something to drink. If he could do this he would do that. A countryman, having seen that old men made use of spectacles to read, went to an optician and asked for a pair. The optician put a pair on his nose. The peasant then took a book, and having opened it, he said, these spectacles are not good. The optician put another pair upon his nose, one of the best which he could find in his shop, but the countryman could not read; the optician then said to him: "My friend, perhaps you do not know how to read?" "If I knew how to read," said the countryman, "I should not want your spectacles." I have always flattered myself, my dear brother, that you loved me as much as I have loved you, but I now see that I have been deceived. I should wish to know why you went to walk out without me. I have been informed, my dear sister, that you were angry with me because I went out to walk without you. I assure you that if I had known you were not sick, I should have gone to fetch you, but I inquired at your physician's house about your health, and he told me that you had kept your bed these eight days.

A French officer having arrived at the court of Vienna,

the Empress Theresa asked him if he believed that the Princess of N——, whom he had seen last night, was really the handsomest woman in the world, as was said? “Madam,” replied the officer, “I thought so yesterday.” How do you find this meat? I find it very good. May I ask you for a piece of this fish? If you will have the goodness to hand me your plate I will give you some. Would you have the goodness to pour me out something to drink? With much pleasure. Cicero, seeing his step-son, who was very short, arrive with a long sword at his side, said, “Who has fastened my son-in-law to this sword?”

NINETY-SIXTH LESSON.

To propose.

I propose to go on that journey.

To endeavour.

I endeavour to do it.

I endeavour to succeed in it.

To aspire.

He aspires to honourable situations.

The honour.

the riches.

the title.

I would not have complained of what he has done, if it injured myself alone, but in acting as he did, he has plunged many families into misery.

મનસુખો કરવો.

હું તે પ્રવાસ જવાનો મનસુખો કરું છું.

પ્રયત્ન કરવો.

હું તે કરવાને પ્રયત્ન કરું છું.

હું તેમાં પારપડવાનો પ્રયત્ન કરું છું.

ઉમેદ રાખવો.

તે ઈજ્જતદાર જગા મલવાનો ઉમેદ રાખે છે.

આપ્તરૂ, આપ્ત્રુ.

દોલત, દોલત, ધન.

કેતાપ્ત, ઇલિકાપ્ત.

જો તેણે મને અંકલાનેજ ઈ-
જ દિધી હોત, તો તેણે ને
કિંઈ તે ઊપર મેં શિયાંદ
નહીં કરી હોત, પણ તેણે તો
અંધું કહ્યું કે ઘણાં કુટુંબો-
ને ઈજ્જતમાં નાંખ્યાં.

To injure.

ધમ દેવી, નુકસાન કર્યું,
ઉપદ્રવ કરવો.

To plunge (precipitate).

ડબોવડું, બોલવડું, ડુબાવડું,
ડુબાડવડું.

You would oblige me much by
doing me this favour.

મારે આટલું કામ કરવાથી હું
તમારો ધણો આભાર મા-
નિશ.

If you would render me this
favour, it would greatly
oblige me.

જો તમે મારે આ કામ કરશો
તો મારા ઉપર ધણો ઉપકાર
થશે.

To oblige.

પડવું, કરવું, આભાર માનવો.
સેવા કરવી.

To render a service to some one.

The obligation.

આભાર.

To tie, attach.

બાંધવું.

I tie the horse to the tree.

હું ઘોડાને જાડે બાંધુંછું.

He is the most honest man that
has ever been seen.

એના જેવો કોઈ આપ્તદાર
કદી નજરે પડ્યો નથી.

I must have a taller horse than
that one.

મારે ઊંચો ઘોડો રાખવો,

I am sorry (that) she is ill.

પેલી માંદીછે માટે હું દિલગીર છું.

I am astonished (that) he has
not done (performed) his
exercises.

તેણે પોતાનો પાઠ તયાર
કર્યો નથી માટે મને આ-
શ્ચર્ય લાગેછે.

He will marry her, though she
be not rich.

પેલી શ્રીમંત નથી તો પણ
પેલા તેને પરણશે.

I will wait for him till he re-
turns.

તેના પાછા ફરવા સુધી હું તેની
વાટ જોઈશ.

In case that it should happen,
let me know it.

જો તે બને તો મને ખબર
કરજો.

I would do it, if it were possible.

Were I in your place.

Had he the treasures of Croesus.

He would not have done it, had he foreseen the result.

I wish you would do it.

I wish you would go.

I wish you had done it.

I would wish to read, if I had only time.

I shall go, whatever he may say.

If I could, I would do it.

If she were amiable he would marry her.

If I had friends.

If I were rich.

To relate.

to ask.

to say.

He related to me that he had suffered shipwreck, and that he had lost all his fortune.

He asked me if I was not such a one, if I had any money, and whether I knew how to write.

જો બની શકે તો હું કરું.

જો તમારા સ્થાને હું હોત (તો).

જો તેની પાસે ક્રોસસનો ખજાનો હોત (તો).

જો તેને આગલથી ખબર હોત તો એમ ન કરત.

હું ચાહું છું કે તમે કરો.

હું ચાહું છું કે તમે જાઓ.

હું ચાહું છું કે તમે કર્યું હશે.

જો મને કશું હોત તો હું વાંચ્યા વિના રહેત નહીં.

તે જો કેહે તે કેહેવા દો પણ હું તો જઈશ.

જો મારાથી બનત તો હું કરત.

જો પેલી પ્રિયંકર હોત તો પેલા તેને પરણત.

જો મને મિત્રો હોત.

જો હું શ્રીમંત હોત.

કેહેવું, બતાવવું.

પુછવું, માગવું.

કેહેવું.

તેણે મને કહ્યું કે વાહાણ ભાગી-ગયાથી તેનું સર્વસ્ત જતું રહ્યું.

તેણે મને પુછ્યું કે તું હુંકલા-ણો છું, મારી પાસે કંઈ પૈસા છે, કેમ તમને કંઈ લખતાં આવડે છે.

I told him that he made a mistake, but he thought it was not possible, having looked over it three times.

Have you seen Mr such a one ?

He said that he would marry Miss such a one.

To suffer shipwreck.

possible.

impossible.

whether, if.

If I had money.

If I had had money.

If he will go there.

Ask him if he will do it.

I asked him if he were willing to do it.

I do not know if he is at home.

I do not know if you would be very glad of it.

It is (a question) doubtful whether he will do it or not.

I will buy that horse, though it be not English.

Though he be my cousin, he does not however come to see me.

મેં તેને કહ્યું કે તમે ચૂક કરી છે
પણ તેણે તો ત્રણ વાર વાંચી
જોયું તેથી તેને લાગતું હતું
કે કંઈ ચૂક નહીં હોય,
તમે ફલાણા સાહેબને મળ્યા
છો ?

તેણે કહ્યું કે હું ફલાણીને પર-
ણત.

વાહાણ ભાગી જવાથી ગુક-
શાન ભોગવવું.

રાખ્ય, યવા જોગ સંભવતું.

અશક્ય, અસંભવતું.

જો, અગર.

જો મારી પાસે પૈસા હોત.

જો મારી પાસે પૈસા હોતજ.

જો તે તાંહાં જાય.

તેને પુછો કે તું કરશે.

જો તે કરવા ઇચ્છતો હોત તો
મેં પુછ્યું હોત.

તે ઘેર હશે કે નહીં તેની મને
ખબર નથી.

તમે તે ઉપર રાજી છો કે નહીં
તે હું જાણતો નથી.

તે કરશે કે નહીં, કોણ જાણે.

તે ઘોડો ઇંગ્લિશ નથી તો
પણ હું ખરીદ કરિશ.

તે મારો પિતૈઈ ભાઈ છે
ખરો તોય્મે પણ મને
મળવા આવતો નથી.

Although he has promised it to
me, I do not reckon upon it.

Though he be poor, he does a
great deal of good.

However.

the folly.

timid, fearful.

natural.

polite.

unpolite.

honest.

dishonest.

to weep.

the character.

તેણે મને વચન આપ્યું છે
અરૂં તોય્મ પાણ મને કંઈ
ભરેસો નથી.

તે ગરીબ છે અરૂં તોય્મ પાણ
બહુજ બહુ કરનાર છે.

તો પાણ, તોય્મ પાણ, તોખી.
મૂખાઈ.

ખિહીકણો.

સ્વભાવિક, જાતિ.

બહુ, આદરશીલ.

દાંડ, ખલ, બેમુરવત, બેઅદબ.
ધર્મી, સાચો, ભલો, ધજત-
દાર, ધિમાની.

બેધિમાન, અધર્મી, બેહુરમતી.

રડીપડવું, રડવું, રોવું, રૂદન કરવું.

આપ્ત, નામ.

EXERCISES.

Well, does your sister make any progress? She would make some if she were as assiduous as you. You flatter me. Not at all, I assure you that I would be quite satisfied if all my pupils worked as you do. Why do you not go out to-day? I would go out if it were fine weather. Shall I have the pleasure of seeing you to-morrow? If you wish it, I will come. Shall I be here still when you arrive? Shall you have occasion to go to the city this evening? I do not know, but I would go now if I had a good opportunity. You would not have so much pleasure, and you would not be so happy, if you had not friends and books. Man would not experience so much misery in his career, and he would not be so unhappy if he were not so blind. You would not have this insensibility for the poor, and you would not be so deaf to their prayer, if you had been for some time yourself in their misery. You would not say that, if you knew me well. Why did your sister not do her exercises? She would have

done them if she had not been prevented. If you learned more, and if you spoke oftener, you would speak better. I assure you, Sir, that I would learn better if I had more time. I do not complain of you, but of your sister. You would have no occasion to complain of her, if she had had time to do that which you gave her to do. What has my brother said to you? He said to me that he would be the happiest man in the world if he knew Gujarati, the most beautiful of all languages.

I would like to know why I cannot speak as well as you? I will tell you. You would speak as well as I do, if you were less timid; but if you had studied your lessons better, you would not be afraid to speak, for to speak well you must learn, and it is very natural that he who does not know well what he has learned must be timid. You would be less timid than you are if you were sure you had not made mistakes. There are some people who laugh when I speak. Those are very unpolite people, you have only to laugh also, and they will laugh no more at you. If you did as I do, you would speak well. You must study a little every day, and you will soon no longer fear to speak. I will endeavour to follow your advice, for I intend to get up every morning at six o'clock to study till ten, and to go to bed early. Democrates and Heracletes were two philosophers of a very different character; the first laughed at the follies of men, and the other wept. They were both right, for the follies of men deserve that we should both laugh and weep at them. My brother told me that you had spoken of me, and that you had not praised me. We would have praised you if you had paid us what you owed us. You are wrong to complain of my cousin, for he was not willing to give you any trouble. I would not have complained of him if he had only given me trouble, but he has plunged a whole family into misery. You are wrong to associate with that man, for he only aspires to riches.

NINETY-SEVENTH LESSON.

To understand a thing thoroughly.

શારી પઠે સમજ્યું; શારી પઠે જાણ્યું.

To become acquainted with a thing.

માહિતગાર થયું.

I understand this business.

હું આ કામ સમજું છું; હું આ
કામમાં વાકેબ છું.

Acquainted.

વાકેબ.

I am acquainted with that.

હું તે બાબતથી વાકેબ છું.

A species (kind).

What kind of fruit is that?

આ કેવી જાતનું ફલ છે?

The kernel.

ગર, મગજ.

the stone.

ગોટલો, ગોટલી, ઠોલીઆ,
(પત્થર).

kernel-fruit.

ફલનો ચર.

stone-fruit.

ફલની ગોટલી.

It is a kernel-fruit.

ફલનો ગર છે.

To gather fruit.

ફલ ચુંટવાં.

The desert.

ફલાહાર.

To serve up the desert.

ફલાહાર કરવો.

The fruit.

ફલ.

the anecdote.

વાત, કથા.

the soup.

સાબુ.

the roast-meat.

ભિંજેલું માંસ.

to dry (wipe).

લુછવું.

to cease (leave off).

બંધ કરવું, મોકુફ કરવું.

I leave off reading.

હું વાંચવું મોકુફ કરું છું.

To avoid.

છોડવું, મુકીદેવું, કાહાડીમુકવું.

To avoid some one.

કોઈને કાહાડી મુકવું.

To avoid something.

કંઈ મુકીદેવું.

To avoid (escape) a misfortune.

આપદામાંથી બચી જવું.

The punishment.

શિક્ષા.

To avoid death he took to flight.

તે મોતમાંથી બચવા સાર
નાસીગયો.

To do without a thing.

Can you do without bread ?

I can do without it.

I do without it.

There are many things which
we must do without.

They say that he will set out
to-morrow.

કંઈ વસ્તુ વગર ચલાવું.

રોટલી વગર તમને ચાલશે ?

મને તે વગર ચાલશે.

મને તે વગર ચાલે છે.

કેટલીએક વસ્તુ છે કે તે વગર

આપણને ચલાવવું જોઈએ

તેએ. કેહે છે કે તે આવતી

કાલે સધાવશે.

THE FUTURE OF THE SUBJUNCTIVE.

We say.

thou wilt praise.

he will praise.

thou wilt have praised.

he will have praised.

They say that he will soon
arrive.

They hope that he will have
arrived in time.

They will warm the soup.

They have served the dinner.

To serve (help).

Shall I help you to some
soup ?

I will trouble you for a little.

To ask politely.

the woman, wife.

અમે કહીએ છીએ.

તું વખાણ કરશે.

તે વખાણ કરશે.

તું વખાણ કરે તો હોશે.

તેણે વખાણ કર્યો હોશે.

તેએએ કહ્યું કે તે વહેલા

આવી પોહોંચશે.

તેએ ઉમેદ રાખે છે કે તે વખ

ત રાર આવી પોહોંચે હોશે

તેએ રાખડીને ઉની કરશે.

તેએએ જમણુ પિરસ્તું છે.

મદદ કરવી, પિરસવું.

હું તમને રાખડી પિરસિશ ?

મેહરબાની કરીને જરા લેજો.

અદબથી પુછવું.

સ્ત્રી, વહુ, બાયડી.

EXERCISES.

I come to wish you a good day. You are very kind.
Would you do me a favor? Tell me what you want, for

there is nothing that I can do that I would not do for you with pleasure. I want five hundred rupees, and I beg of you to lend them to me; I will return them as soon as I shall have received my money; you will oblige me much if you will render me this service. I would do it with all my heart if I could, but having lost all my money, it is impossible for me to render you this service. Will you ask your brother if he is satisfied with the money which I have sent him? With respect to my brother he is satisfied, but I am not, for having been shipwrecked, I want the money that you owe me. Henry IV. meeting one day, in his palace, a man whom he did not know, asked him to whom he belonged; "I belong to myself," replied the man; "My friend," said the king, "you have a fool for a master."

Have they served the soup? It is now already served some minutes. Then it must be cold, and I only like soup hot. They will warm it for you. You will oblige me. Shall I help you to some of this roast meat? I will trouble you for a little. Will you eat some of this mutton? I thank you, I like fowl better. May I offer you some wine? I will trouble you for a little. Have they already served up the dessert? They have served it up. Do you like fruit? I like fruit, but I have no more appetite. Will you eat a little cheese? I will eat a little. Shall I help you to English or Dutch cheese? I will eat a little Dutch cheese. What kind of fruit is that? It is kernel fruit. How do they call it? They call it thus. Will you wash your hands? I should wish to wash them, but I have no napkin to dry them. I will give you a napkin, some soap, and water. I shall be very much obliged to you. May I ask you for a little water? Here is some. Can you do without the soap? With respect to soap I can do without it, but I must have a napkin to dry my hands. Do you often do without soap? One must do without many things in this world. Why did this man take to flight? Because he had no other means to escape the punishment which he had deserved. Why did your brothers not procure themselves a better horse? If they found any defects in their old horse they would have procured a better one. Is your father already arrived? Not yet, but we hope that he will arrive this very day. Did your friend set out in time? I do not know, but I hope that he is not in time.

Will you relate something to me? What do you wish me

to relate to you? A little anecdote, if you please. A little boy asked one day at table for some meat; his father said he was not very polite to ask for any, (and) that he should wait until they gave him some. The poor boy seeing every one eat, and that they gave him nothing, said to his father, "My dear father, give me a little salt." "What will you do with it?" asked his father. "It is to eat with the meat which you will give me," replied the child. Everybody admired the spirit of the boy, and his father, perceiving that he had nothing, gave him the meat without his asking for it. Who was this little boy who asked for meat at table? He was the son of one of my friends. Why did he ask for meat? He asked for it because he had a good appetite. Why did his father not give him some at once? Because he had forgotten it. Was the little boy wrong to ask for some? He was wrong, for he ought to have waited. Why did he ask for some salt from his father? He asked for some salt, that his father might perceive that he had no meat, and that he might give him some.

NINETY-EIGHTH LESSON.

To execute (acquit one's self of) a commission.

I have executed your commission.

I have received with much pleasure the letter which you have addressed to me, dated the 6th instant.

He is a man polite towards everybody.

A father who loves his children.

You have to study the twen-

હુકમ બજાવવો, હુકમ પાલવો.

મેં તમારો હુકમ બજાવ્યો; મેં તમારા હુકમ પ્રમાણે કર્યું.

ચાલતા મહિનાની છઠી તારી-
એ જે પત્ર તમે મને લખ્યું
તે પોહોંચવાથી મને બહુજ
આનંદ ઊપજ્યો છે.

આ માણસ સઘલાની જોડે
બલો છે.

જે બાપ પોતાનાં છોકરાં ઉપર
હૈત રાખે છે (તે).

તમારે વિશમો પાઠ શિખવો.

tieth lesson, and to translate the exercises that relate to it.

Have you executed my commission?

I have executed it.

To do one's (task) duty.

To fulfil one's duty.

That man always does his duty.

That man always performs his duty.

To depend (trust) on something.

He depends on it.

I depend on you (trust to you).

To suffice.

To be contented with something.

Does that bread suffice you?

It suffices me.

Will that money suffice for that man?

It will suffice him.

Little wealth suffices the wise.

Was that man contented with that sum of money?

અને તેમાં જે જે છે તેનું બાપાંતર કરવું.

તમે મારો હુકમ બજાવ્યો ?

મેં તે પ્રમાણે કર્યું.

પોતાનું કામ કરવું.

પોતાનું કામ ચલાવવું.

તે માણુશ હમેશ પોતાનું કામ ચલાવ્યા કરે છે.

તે માણુશ હમેશ પોતાના કામ ઉપર રહે છે.

બરોસો રાખવા.

તેની ઉપર તે બરોસો રાખે છે.

હું તમારા ઉપર બરોસો રાખું છું.

બરા થવું, પૂરું થવું.

સંતોષ રાખવા.

તમને તે રોટલી બરા થશે, (થામ્મે છે) ?

કંઈ બરા થામ્મે છે.

તે માણુશને વાસ્તે પૈસા બરા થશે ?

તે તેને બરા થશે.

ગણાને થોડી દોલત બરા છે.

તે માણુશ ચ્મેટલા પૈસાની રકમથી સંતોષી છે ? તે

માણુશ ચ્મેટલા પૈસાની રકમ ઉપર રાજી છે ?

Was that sum sufficient for
that man ?

He was contented with it.

It sufficed him.

He would be contented, if
you were willing to add
some rupees to it.

To add.

to build.

to embark for.

to set sail.

To (set) sail for America.

Full sails.

To sail with full sails.

He embarked on the 16th of
last month.

He sailed on the 3d instant.

That is to say (i. e.)

And, et cetera.

Otherwise.

If not.

Correct yourself, if not (other-
wise) they will punish you.

I cannot do it otherwise.

Have your brothers the in-
tention of going into the
country ?

એ રકમ તે માણસને વાસ્તે
બરા છે ?

તે તેથી રાજી થયો ; તેના ઉપર
તે રાજી થયો.

તેને વાસ્તે તે બરા છે.

જો તમે એ રકમમાં કંઈ
ઉમેરતા હોત, તો તે રાજી
થાત.

જોડવું, ઉમેરવું, વધારવું.

બાંધવું, ચણવું.

હંકારવું, વાહાણે ચહડવું.

હંકારવું.

અમેરીકા જવાને સારું હંકારવું.

બધાં સહડ (ઉતાવળે હંકારવું).

ઉતાવળે હંકારવું.

તે ગયા મહિનાની ૧૬ મી

તારીએ વાહાણે ચહડી ગયો.

ચાલતા મહિનાની ૩ જી તા-

રીએ તેનું વાહાણ હંકારવું.

એટલે.

આદી.

નહીં તો, બિજી રીતે.

નહીં તો.

તમારે સુધારવું નહીં તો તેઓ

તમને શિક્ષા દેશે.

હું તે બિજી રીતે કરી શકતો

નથી.

તમારા ભાઈઓને સીમમાં

જવાનું મન છે ?

THE IMPERATIVE.

The second person singular of the Present Imperative is formed by dropping the *વું* of the infinitive, e. g. કરવું *to do*, કર *do thou*, and the 2d pers. singular of the Future Imperative by omitting the *વું*, and adding *જે*, e. g. કરવું *to do*, કરજે *do thou*.

The second person plural of the Present Imperative is formed by changing *વુ* into *લે*, as કરવું *to do*, કરો *do ye*; and the second person plural of the Future Imperative by changing the *વું* into *જો*, e. g. કરવું *to do*, કરજો *do ye*.

Have patience.	ધિરજ રાખો.
be attentive.	અપલ થાઓ, હોશીઆરી પકડો.
go ye there.	તાંહાં જાઓ.
give it to me.	તે મને આપો.
send it to him.	તે તેની પાસે મોકલો.
lend it to me.	તે મને આપો (ધિરો).
I will borrow some money of (from) you.	હું તમારી પાસેથી કેંઈ પૈસા ઉછીતા લઈશ.
I will borrow this money from you.	હું આ પૈસા તમારી પાસેથી ઉછીતા લઈશ.
Borrow it from him.	તેની પાસેથી ઉછીતું લો.
I borrow it from him.	હું તેની પાસેથી ઉછીતું લઈછું.
To borrow.	ઉછીતું લેવું, લેવું.
to lend.	ઉછીતું આપવું, આપવું, ધિરવું.
patience.	ધિરજ.
impatience.	ઉતાવલ.
sadness.	બદાસી, દિલગીરી, ગમગીની.
creditor.	લેણદાર ધિરનાર, માગનાર.

A watch.

a snuff box.

be good.

know it.

Obey your masters, and never
give them any trouble.

Pay what you owe, comfort
the afflicted, and do good
to those who have offended
you.

Love God and thy neighbour
as thyself.

To obey.

to comfort.

to offend.

to be willing.

I ought.

to let, permit.

to will.

Let him praise, (he may
praise).

ઘડીઆલ, ચોકી.

તણ્ખીરની દાગડી, છેકણીની
દાગડી.

ભલા થાઓ, ભલાઈ પકડો.
જાણો.

તમારા સેકોનો (હુકમ) માનો
અને તેઓને કંઠજ તસ્દી
ન દો.

પોતાનું કરજ આપો, દુઃખીને
સુખ કરો, અને જેણે તમને
ચિહીડવ્યા હોય તેનું પણ
ભલું કરો.

જેમ તું પોતાના ઉપર તેમજ
પરમેશ્વર તથા તારા પડોસો
ઉપર પ્રીતિ કર.

માનવું.

આશ્વાસના કરવી, સમાધાન
કરવું, સુખ દેવું, ચેન કરવું,
આરામ કરવો.

દુખવવું. ચિહીડાવવું, ઠોકર
દેવી, ઠોકર ખવાડવી, અપ-
રાધ કરવો, યુતો કરવો, અપ-
માન કરવું, બેઅદબી કરવી.

રાજી થવું, હા કેહેવી.

મારે..... જોઈએ.

દેવું.

ઈચ્છવું.

તે સ્તુતિ કરે; તેને સ્તુતિ
કરવાદો.

Let him praise (he ought to praise).

Let them praise (they ought to praise).

Let us praise (we will praise).

Let us always love and practice virtue, and we will be happy in this life, and in the next.

Let us see who will fire (shoot) best.

તેણે સ્તુતિ કરવી જોઈએ.

તેઓએ સ્તુતિ કરવી જોઈએ.

આપણે સ્તુતિ કરિશું.

આપણે માયાણુ તથા સત્યાચરણી થવું, એટલે આ લોક અને પરલોકમાં સમાધાન પામિશું.

આલો જોઈએ કે કોણ બંધુક શારી પડે છેડેછે.

EXERCISES.

Did you execute my commission? I did execute it. Has your brother executed the commission which I gave him? He has done it. Will you execute a commission for me? I am under so many obligations to you that I will always execute your commissions when you please to give them to me. Ask the horse-dealer if he will give me the horse at the price I have offered him? I am sure he will be satisfied if you are willing to add a few rupees more. I will add nothing, if he can give it to me at that price, he may give it, if not, he may keep it. Good morning, my children, have you done your duty? You well know we always do it, for were we not to do so we should be ill. What will you give us to do to-day? I will give you the 98th Lesson to study, and the exercises which belong to it; endeavour to make no mistakes. Will this bread be sufficient? It would be sufficient if I were not very hungry. When did your brother embark for America? He sailed the thirtieth of last month. Do you promise me to speak to your brother? I promise, you may depend upon me. I depend upon you. Will you work better for the next lesson than you have done for this? I will work better. May I depend on it? You may.

Have patience, my dear friend, and do not be sad, for sadness will change nothing, and impatience makes bad worse. Do not fear your creditors, for be assured they will do you

no harm. You must have patience though you have no mind for it, for I must also wait till I am paid what is due to me. As soon as I have money, I will pay all that you have advanced for me. Do not believe that I have forgotten it, for I think of it every day. I am your debtor, and I shall never deny it. Do not believe that I have had your gold watch, and also do not believe that Miss Simpson has had your silver snuff-box, for I have seen both in the hands of your sister, when we were playing at forfeits. What a beautiful inkstand you have here. I beg of you to lend it to me. What will you do with it? I will show it to my sister. Take it, but take care and do not break it. Do not fear. What do you want with my brother? I will borrow some money of him. Borrow some from another. If he will not lend me any I will borrow some from another. You will do right. Do not wish for what you cannot get, but be contented with what Providence has given you, and consider that there are many men who have not what you possess. Life being short, let us endeavour to make it as agreeable as possible, but let us also consider that the abuse of pleasure renders it bitter. Have you done your exercises? I could not do them because my brother was not at home. You must not get your exercises done by your brother, but you must do them yourself.

NINETY-NINTH LESSON.

To be a judge of something.	હરેક કંઈ તપાસવું; પરખવું, પારખવું.
Are you a judge of cloth?	તમને લુગડાં પરખતાં આવડે- છે?
I am a judge of it.	મને પારખતાં આવડેછે.
I am not a judge of it.	મને પારખતાં આવડતાં નથી
I am a very good judge of it.	મને શાસીપહે પારખતાં આવ- ડેછે.
I am not a very good judge of it.	મને શાસીપહે પારખતાં આવ- ડતાં નથી.

To draw.	ખેંચવું, દોરવું, તાણવું, ચિતરવું, આંકવું, ચિત્રવું.
the drawing.	ચિત્ર.
the drawer.	વખેરો, ખાનું.
To draw a landscape from nature.	જેવું નજરે પડે તેવા નકશા કાઢાડવો.
To go about (to manage).	ચલાવવું, વહિવટ કરવો. ખંદો-ખસ્ટ કરવો.
How do you manage making fire without tongs?	ચિપીઆ વગર તમે શી રીતે આગ સલગાવોછો?
I manage thus.	હું એમ રીતે સલગાવું છું (હું એમ કરું છું).
You go about it badly.	તમે તે ઠીક કરતા નથી.
I manage it well.	હું ઠીક કરિશ.
How does your brother manage to do that?	તમારો ભાઈ શી રીતે કરેછે?
Dexterously.	ચાલાક રીતે, ચતુરાઈથી, હો-શીઆરીથી, ચંચલાઈથી.
awkwardly.	અનાડી રીતે.
to forbid.	મના કરવી, મના કરવું, ના કહેવી.
I forbid you to do that.	હું તમને એમ કરવાની ના કહું છું.
To cast down one's eyes.	આંખો ધાલવી.
The curtain rises and falls.	(નાટકમાં) પડદો ઉઠેડેછે અને બંધ થાયછે.
The stocks have fallen.	બજાર નરમ છે; મંદી છે.
The day falls.	દિવસ આપમેછે, સૂર્ય આપમેછે.

It gets night, it gets late.

It grows dark, it is late.

To stoop.

to feel (be sensible).

to smell.

He smells of garlic.

To feel the pulse of some one.

To consent to a thing.

I consent to it.

To hide.

Indeed, in fact.

The fact.

the action.

true.

A true man.

This is the (proper) place for
this picture.

The case.

To esteem some one.

I do not think much of that
man.

I esteem (think much of) him.

રાત પડે છે, મોડું થાય છે.

અંધારું થાય છે, વાર લાગી છે.

વાંકું વલવું, જોડવું.

લાગવું.

મુંઘવું, વાસ લેવો.

તેની પાસેથી લરાણીની વાસ
આવે છે.

નાડ જોવી.

કપૂલ થવું, રાજ થવું.

તે મને કપૂલ છે.

સંતાડવું, છુપાવવું, લોપવું.

ખરું, સત્ય, વાસ્તવિક, ખરો-
ખર, અચીત.

ખરી વાત.

કામ, કામકાજ, ચાલ.

સારું.

સચ્ચિ માણસ.

આ ચિત્રને વાસ્તે એ જગ્યા
ઠીક છે.

ખાખત, ખાતું, ફોયલી.

શ્રેષ્ઠ ગણવેલો વખાણ કરવા,
આખૂ આપવી, વડાઈ
આપવી.

હું તે માણસની કંઈ વડાઈ
કરતો નથી; હું તે માણસને
કશામાં ગણતો નથી.

હું તેને વડાઈ આપું છું; હું તેને
શ્રેષ્ઠ ગણું છું; હું તેને આ-
ખૂ આપું છું.

To permit.	દેવું. હુકમ આપવો, રજા આપવી.
permission.	રજા, આજ્ઞા, હુકમ.
I permit you to go there.	હું તમને તાંહાં જવા દેજીછું.
To order (command).	હુકમ (દેવો) કરવો, આજ્ઞા કરવી.
Order it to be done.	તે કરવાનો હુકમ દેવો.
Will you permit me to go to the market?	મને બજારમાં જવા દેશો ?
To hasten.	ઉતાવળ કરવી.
Hasten and return soon.	ઉતાવળા જાઓ અને વહેલા આવો.
I had done (finished) reading, when your brother entered.	તમારો ભાઈ માહિ પેઠો તારે હું વાંચી રહ્યો.
You had lost your purse, when I found mine.	તમારી કોથળી જોવાઈ હતી તારે મારી તો જડી.
To enter (step in).	પેસવું.
to be ashamed.	શરમાઈ જવું, લજવાઈ જવું.
To be ashamed (to blush) at some one or at something.	કોઈથી શરમાઈ જવું.
I am ashamed of my impatience.	હું મારી અધીરાઈથી શરમાઈ ગયો.
To copy.	નકલ કરવી, ઉતારો કરવો.
to decline.	રૂપવું.
the name.	નામ.
to transcribe fairly.	સાફ રીતે નકલ કરવી, સાફ રીતે ઉતારો કરવો.
an adjective.	ગુણવિશેષણ.
a noun.	નામ.
a verb.	ક્રિયાપદ.

A preposition.	શબ્દયોગી (અવ્યય), ઉપસર્ગ.
a dictionary.	કોશ.
a grammar.	વ્યાકરણ.
Do good to the poor, have compassion on the unfortu- nate, and God will take care of the rest.	કુંગાલનું ભલું કરો, દુઃખી ઉપર દયા રાખો, અને બાકીનાઓની સંભાલ પર- મેશ્વર કરશે.
To do good to some one.	કોઈનું ભલું કરવું.
To have compassion on some one.	કોઈના ઉપર દયા રાખવી.
Pity.	દયા, કરુણા, તરસ.
compassion.	દયા.
the rest.	આરમ, નિદ્રા, ચેન, બાકીના.

EXERCISES.

What must we do to be happy? Always love and practise virtue, and you will be happy in this and the next world. Since we wish to be happy, let us do good to the poor, and let us have compassion on the unfortunate; let us obey our masters, and let us never give them sorrow; let us comfort the unfortunate; let us love our neighbours as ourselves, and let us not hate those who have offended us; in a word, let us always fulfil our duty, and God will take care of the rest. My son, to be beloved you must be laborious and wise. They accuse thee of having been idle and negligent in thy affairs. Thou knowest, however, that thy brother has been chastised for having been wicked. Being the other day in town, I received a letter from thy preceptor, in which he strongly complained of thee. Do not weep, now go into thy room, learn thy lesson and be wise, otherwise you will get nothing for dinner. I will be so good, my dear father, that you shall certainly be contented with me. Has the little boy kept his word? Not exactly, for after having said that, he went into his room, took his book, sat at his table, and fell asleep. He is a very good boy when he is asleep, said his father, on seeing him some time after.

Are you a judge of cloth? I am a judge. Will you buy some yards for me? Give me some money, and I will buy you some. You will oblige me. Is that man a judge of cloth? He is not much of a judge. What are you doing there? I am reading the book which you lent me. You are wrong to read always. What do you wish me to do? Draw this landscape, and when you have drawn it, you must decline some nouns with adjectives and pronouns. How do you commence doing that? I commence thus. Shew me how you do it? What must I do for my lesson to-morrow? Transcribe your exercise fairly, do three others, and study the following lesson. How do you manage to get goods without money? I buy on credit. How does your sister contrive to learn the language without a dictionary. She contrives in this manner. She manages very dexterously. But how does your brother do? He goes about it very awkwardly, he reads and looks for the words in the dictionary. He may learn thus twenty years without knowing how to speak a single sentence.

Why did your sister cast down her eyes? She cast them down because she was ashamed at not having done her task. Let us breakfast to-day in the garden, the weather is so fine that we ought to profit by it. How did you like the coffee? I found it excellent. Why do you stoop? I stoop to pick up the handkerchief which I have let fall. Why do your sisters hide themselves? They would not hide themselves if they were not afraid to be seen. Whom do they fear? They fear their governess, who scolded them yesterday because they had not done their tasks. An irritated emperor, angry with an astrologer, said to him, "Wretch! what death dost thou believe thou wilt die?" "I shall die of a fever," replied the astrologer." "Thou liest," answered the emperor, "thou shalt die this instant a violent death." As he was going to be seized, he said to the emperor: "Sire, order some one to feel my pulse, and they will find that I have a fever;" this sally saved his life. Do not judge, if you who do not wish to be judged. Why do you perceive the mote which is in your brother's eye, and not that which is in your own? Will you transcribe your exercises if I transcribe mine? I will transcribe them if you will transcribe yours. Will your sister transcribe her letter if I transcribe mine? She will transcribe it. Would she have set out if I had set out? I cannot tell you what she would have done,

HUNDREDTH LESSON.

To grow (get taller).

To grow rapidly.

That child has grown much in
a short time.

The flower.

the shelter.

the cottage.

the hut.

To put one's self under shelter
from something.

Let us put ourselves under
shelter from the rain.

Let us enter into this cottage
to be sheltered from the tem-
pest (from the inclemency of
the weather).

For fear.

to take cold.

I will not go out for fear of
catching cold.

He does not wish to go to town
for fear of meeting one of his
creditors.

Throughout.

throughout the town.

ઉંચવું.

વધવું, ઉતાવળે ઉગવું.

ટુંકી વખતમાં તે છોકરું બહુ
વધી ગયું.

ફુલ, પુષ્પ.

આશ્રય, શરણુ, છાયા, ધર.

ગુંપડું, ઝોરડું.

ગુંપડી.

શરણુ રાખવું, શરણુ આપવું.

બચાવવું, આશ્રય આપવો.

આપણે વર્ષાદિમાંથી બચાવ
પામીએ; વર્ષાદિ આવેછે
માટે ચાલો ધરમાં જઈએ.

તુફાન થઈએ ત્યાંથી માટે ચા-
લો આપણે આશ્રય પામવા
સારું ગુંપડામાં જઈએ.

ખીલીકે વાસ્તે, ભયને વાસ્તે,
રખે.

શરદી થવી, સલેકમ થવો.

શરદી થવાના ભયથી હું બહાર
નહીં જઈ.

તે કસબામાં જવા ચાહતો
નથી કે રખે પોતાનો કોઈ
લેણદાર મળે.

આરપાર, બધું, પર્યંત, હી આં
તાંહાં.

બધું શહેર.

In the shade.

Let us go and sit down in the shade of that tree.

To pretend.

That man pretends to sleep.

This young lady pretends to know Gujarati.

She pretends to come with us.

Then.

also.

in a short time.

lately.

Mr Fisher wrote to me the other day, that his sisters would come here in a short time, and begged of me to tell you so.

You will be able to see them, and to give them the books which you have bought.

They hope that you will make them a present of them.

Their brother has assured me that they esteem you, without knowing you personally.

છાયામાં.

આણી તે જાડની છાયામાં
નજીને બેસીએ.

બાહાનું કરવું, ઢોંગ કરવો.

તે માણસ જાંઘવાનું બાહાનું
કરેછે.

આ જુવાન ખીખી બાહાનું
બતાવેછે કે મને ગુજરાતી
આવડેછે.

પેલી આપણી સાથે આવવાનું
બાહાનું બતાવેછે.

તારે, તો.

પણ, ખી.

ટુંકી વખતે, તુરત, થોડી
વખતમાં.

તારથી, થોડા દિવસ થયા, થો-
ડી વાર પર મોડેથી.

ફીસર સાહેબે મને તે દિવસે
તમને કેહેવાનું લખ્યું કે તે-
ની બેહેનો થોડી વખતમાં
હીઆં આવી પોહોંચશે.

તારે તો વચ્ચાથી લિધેલી
ચોપડીએ તમે તેએને
મક્કીને આપી રાકશે.

તેએ આશા રાખે છે કે તમે
અમને તે બક્ષીસ આપશે.

તેએના ભાઈએ મને ખ-
સીત રીતે કહ્યું કે તેએ
તમને સ્વતાંએ લખ્યા
વગર બહુ માન્ય આપેછે.

To make a present of something to some one.

Please God.

Please God he had done it.

To be wearied.

How could I be weary near you ?

Firstly.

Secondly.

To have cause.

He has cause for sadness.

He has much sorrow.

There is no cause for it.

To look on, or into.

The window looks into the street.

The back-door looks into the garden.

To drown.

to drown one's self.

To jump out of the window.

To throw out of the window.

To kill with a fire-arm.

To blow a person's brains out.

To blow one's brains out with a pistol shot.

કોઈને કંઈ બહીસ આપવું;
ઈનામ આપવો; દાન દેવું,
દાન આપવું.

દેવને ગમતું.

દેવને ગમતું થયું.

ચાકી જ્યું.

હું તમારી પાસે રી રીતે ચાકી
જાઉં ?

પહેલાં.

બીજું.

કારણ થયું, કસવયું.

તેની ઉદાસીને કારણ છે.

તેને ઘણી ઉદાસી છે.

તેનું કંઈ કારણ નથી; તેને
વાસ્તે કંઈ કારણ નથી.

માંહીથી દેખાવું.

બારીમાંથી શેરી દેખાય્છે.

પાછલે બારણેથી વાડીમાં
દેખાય્છે.

ડુપાડવું, ખુરાડવું, ખુડાડવું.

ડુપવું, ડુખીમરવું.

બારીમાંથી કુદીજવું.

બારીમાંથી ફેંકીદેવું.

ગોલી મારવી, ગોલીથી મારી-
નાંખવું.

કોઈનું મગજ ઉડાવીનાંખવું.

પિસ્તોલમાં ગોલી બરીને

કોઈનું મગજ ઉડાવીદેવું.

He has blown his brains out.

તેણે પોતાનું મગજ ઉડાવી-
નાંખ્યું.

He has blown his brains out
with a pistol-shot.

તેણે પિસ્તોલમાં ગોલી ભરીને
પોતાનું મગજ ઉડાવીનાં-
ખ્યું.

I am drowning.

હું કુણું છું.

He has leaped through the
window.

તે બારીમાંથી કુદી ગયો.

To make one's self be paid.

દેવડાવવું, અપાવવું (પૈસા).

Make yourself be paid.

પોતાને દેવડાવો; પોતાને
(પૈસા) અપાવો.

Let us depart.

(અમને જવા દો); અમે
જઈએ.

Let us breakfast.

આપણે નાસ્તો ખાઈએ.

Let him give it me.

તે મને આપે; તેની પાસેથી
મને અપાવો.

Let him be there at twelve
o'clock.

તેને તાંહાં બાર વાગતે મોકલો;
તે તાંહાં બાર વાગતે આવે;
તેને તાંહાં બાર વાગતે આ-
વવા દો.

Let him send it to me.

તે તેને મારી પાસે મોકલે;
તેને કોહો કે તમે તે મારી
પાસે મોકલો.

Let him believe it.

તેને વિશ્વાસ કરાવો; તે વિશ્વાસ
કરે.

Go and tell him that I cannot
come to day.

તેની પાસે જઈને કોહો કે આ-
જે મારાથી નહીં અવાએ;
તેને કહી આપો કે આજે
મારાથી નહીં અવાએ.

He came and told us that he
could not come.

To prefer.

I prefer the useful to the agree-
able.

The rich man.

The beautiful woman.

A few words to the wise are
enough.

The great man.

The sublime spectacle.

The exterior of a house.

The interior of a ship.

What he prefers is hunting and
fishing.

For where sublimity is blended
with the sublime, the strong
with the mild, there reigns
harmony.

Severe.

tender.

gentle.

to be welcome.

to be agreeable.

You are everywhere welcome.

તેણે અમને આવીને કહ્યું કે હું
આવી શકતા નથી; માગ-
થી નહીં અવાયું.

પસંદ કરવું.

હું મનમે લાવી કરતાં ઉપયોગી
પસંદ કરું છું.

શ્રીમંત માણસ.

રૂપાલી સ્ત્રી.

ડાહ્યો થોડી વાતમાં સમજી
જાએ; ડાહ્યાને થોડી
વાત બરા છે.

મોટો માણસ, ઈજ્જતદાર મા-
ણસ, ભારે માણસ.

તોફાનમાણી, મોટો તમાણો.

ઘર બાહાર, ઘરને બાહારેલું,
વાહાણ માહેલું.

તે માછલાં પકડવાં કે શિકાર
રમવો શું પસંદ કરે છે.

જ્યાં ત્યાં મોટાની સાથે નિ-
ર્દુરતા મિશ્રિત છે, (અમટલો)
જોરાવર નખલા ઉપર નિર્દુર
છે, (અમજ) હલીમલીને
અમજ ચલાવે છે.

નિર્દુર.

કોમલ.

અસીલ, ધિમો.

કદ્યાણ થવું, સુખી થવું.

રાજ થવું, મલતુ થવું.

તમે હરેક જગ્યાએ સુખી છો.

In, into.	માં, માંહે, અંદર.
He will arrive in eight days.	તે આઠ દિવસમાં આવી પો- હાંચશે.
He has made this journey in seven days.	તેને આ મુસાફરીમાં સાત દિવસ લાગ્યા.
He will have finished his stu- dies in three months.	તે ત્રણ મહિનામાં બહુી રહેશે.
He finished his studies in a year.	તે એક વર્ષમાં બહુી રહ્યો.

EXERCISES.

Have you already seen my son? I have not yet seen him, how is he? He is very well, you will not know him, for he has grown very tall in a short time. Why does this man give nothing to the poor? He is too avaricious, he will not open his purse for fear of losing his money. What weather is it? It is very hot, it is so long since it has rained, I believe we are going to have a storm. It may be so, the wind rises, it thunders already, do you hear it? Yes, I hear it, but the storm is still very far off. Not so far as you think, see how it lightens. Heavens! what a shower. If we enter somewhere we shall be under shelter from the inclemency of the weather. Let us enter that cottage, we shall be under shelter from the wind and rain. I have a great mind to bathe to-day. Where will you bathe? In the river. Are you not afraid of being drowned? Oh no, I can swim. Who taught you? Last summer I took some lessons at the swimming school. Where shall we go now? Which road shall we take? The shortest road is the best. The sun is too hot, and I am still very much fatigued, let us go and sit in the shade of this tree. Who is that man who is sitting under the tree? I do not know. It seems he wishes to be alone, for when you approached him he pretended to be asleep. He is like your sister, she speaks Gujarati very well, but when I begin to speak, she pretends not to know it.

Have you seen my father? I have seen him; he said that his sisters would come here in a short time, and he begged of me to tell you so. When they will have arrived you can give them the gold rings which you have bought: they flatter themselves that you will make them a present,

for they love you without knowing you personally. Has my sister already written to you? She has written, I am going to answer her. Must I tell him that you are here? Tell him, but do not say that I am waiting impatiently. Why did you not bring your sister? Which one? The one whom you always bring, the youngest. She would not go out because she has got the toothache. I am sorry, for she is a very good girl. How old is she? She is nearly fifteen. She is very little for her age. How old are you? I am two-and-twenty. Is it possible, I did not believe that you were twenty years of age.

Will you take a cup of tea? I thank you, I do not like tea. Do you like coffee? I like it, but I have just taken some. Are we not wearied here? How can we be wearied in this agreeable society? With respect to myself, I am always wearied. If you did as I do you would not be wearied, for I listen to every person who tells me any thing. In this manner I learn a thousand agreeable things, and I have not time to be wearied; but you do nothing of the kind, that is the reason why you are wearied. I could do like you if I had no cause for sadness. I have just learned that one of my best friends has blown his brains out with a pistol, and that one of my wife's best friends has drowned herself. Where did she drown herself? She drowned herself in the river which is at the back of her house. Yesterday, at four o'clock in the morning, she rose without saying a word to any person, and leaped out of the window which looks into the garden, she threw herself into the river, where she was drowned. Let us always look for the friendship of the good, and avoid the society of the wicked, for the society of the wicked corrupts good manners. What weather is it to-day? It snows, the same as it snowed yesterday. and according to all appearances, it will snow as much to-morrow. Let it snow, I would wish that it might snow more, and that it might freeze, for I am always very well when it is very cold, and I am always very ill when it is neither cold nor hot. It is very windy to-day, and we would be better if we were to remain at home. Whatever weather it may be I must go out, for I have promised to be at my sister's house at a quarter past eleven, and I must keep my word. Do you like to speak to my uncle? I like very much to speak to him, but I do not like him to laugh at me. Why does he laugh at you? He laughs at me because I speak badly.

HUNDRED AND FIRST LESSON.

In spite of.

Notwithstanding.

Notwithstanding that.

In spite of him (against his will).

In spite of his promise.

Even.

He has not money enough even to buy bread.

Do you manage so as to have finished your work every Saturday evening?

Do this in such a manner as to oblige me.

I will do so that I may be able to go there.

To have finished (ended).

Have you soon done (finished, ended) your work?

I shall soon have done it.

To keep one's self warm.

To keep one's self clean.

To keep on the watch (to be on the look-out).

To take care.

I doubt not that he will come.

તો પણ.

તો પણ, છતાં.

તે છતાં.

તેની મરજીથી ઉલટું.

વચન ન પાલતાં.

પણ, તો.

રોટલી ખરિદ કરવા પણ તેની પાસે ખરા પૈસા નથી.

તમે એવું કંઈ કરી શકો છો કે હરેક રાત્રીવારની સાંજે તમારું કામ પૂરું થઈ રહે ?

એવી રીતે કરો કે મને ગમે.

હું એવું કરિશ કે તાંહાં જઈ શકું.

પૂરું કરી રાખવું, કરી ચુકવું, કરી રહેવું.

તમે તમારું કામ વહેલું કરી ચુક્યા છો ?

હું વહેલું કરી રહિશ.

હું સ્વચ્છ રહેવું.

સાફ રહેવું.

ચોકસ રહેવું, (જોતાં રહેવું), રક્ષવા.

ખબરદાર. કરવો, સંભાલવું.

તેના આવવા ઉપર મને કંઈ શક નથી.

I am afraid that he will come.

To prevent.

The bad weather prevents us from going out to walk.

I will certainly prevent you from going out.

I will not set out till everything is ready.

The enemy is stronger than you think.

I shall certainly come, unless I fall ill.

Very little more, and I would do it.

It is in your power alone to obtain for me this situation.

He is quite another person to what he was three years ago.

You act otherwise to what you have done.

To be on the look out.
take care.

Take care that you do not fall.

To hold one's self ready (to be on one's guard against a person.)

To be aware of some one or something.

તેના આવવાથી મને ભય લાગેછે.

અટકાવવું, રોકવું.

નદારી હવાએ અમને બાહાર જતાં અટકાવ્યા.

હું તમને નિશ્ચે બાહાર જતા અટકાવિશ.

હરેક વસ્તુ તયાર થાય તાંહાં સુધી હું બાહાર નહીં જાઉં.

શત્રુ તમારા કરતાં જોરાવર છે.

જો હું માંદો નહીં પડું તો નિશ્ચે આવિશ.

હું કાંઈએક વધારે કરત.

એ જગા મને અપાવવામાં તમારું એકલાનું જ ચાલે-છે.

ત્રણ વર્ષ ઉપર તે જોવા હતો તે-વા હાલ નથી તમામ રીતે બદલાઈગયો છે.

તમે પોતાની ચાલ ફેરવી છે.

જુઓ.

અખરદાર, સંભાલજો.

અખરદાર પડશે માં.

તયાર રહેવું.

ચોકતા રહેવું, ચેતતા રહેવું.

Be on your guard against that man.

If you do not take care of that horse he will kick you.

To take care.

Before you undertake anything let me know it.

Has any person related his story more naively than Lafontaine ?

The idea.

the thought.

a sally.

To come to one's mind.

A thought has just struck me.

That never crossed my mind.

He took it into his head to rob me the other day.

What has come into your mind ?

In order that.

He works in order that he may one day be useful to his country.

The country.

one day.

તમે પોતાને તપાસી રાખો ;

તે માણસથી બિહીતા રહે.

જો તમે તે ઘોડાથી બિહીતા

નહીં રહે તો તમને લાત

મારશે.

બિહીતા રહેવું, અખરદાર રહેવું.

કંઈ કામ કરવા માંડ્યા પહેલાં

મને અખર કરો.

જો કોઈ તેની વાત કહે તો તે

લાફોન્ટેન કરતાં બહુજ

મોલાઈ બરેલી છે ?

કલ્પના.

વિચાર.

મોજ, મોજ.

વિચારમાં આવવું ; ધ્યાનમાં

આવવું.

હમણાજ મારા ધ્યાનમાં

આવ્યું.

તે મારા વિચારમાં કદી આવતું

નથી.

તે દિવસે મને લૂટવાનું તેના

મગજમાં ભરાયું.

તમારા મનમાં શું આવ્યું ?

તે વાસ્તે.

તે કોઈ દિવસે પોતાના દેશનું

બહુ કરે એ વાસ્તે પ્રયત્ન

કરે છે.

દેશ, મુલક.

કોઈ દિવસ, એક દિવસ.

Around, all round.

The dish went the round of the table till it came to the host.

We sailed round England.

They went here and there about the town to see the remarkable things in it.

To go round (to make the round of) the house.

To go about the house.

To express one's self.

To make one's self understood.

To have the habit.

To accustom one's self to something.

To be accustomed to something.

I am accustomed to it.

I cannot express myself well in Gujarati, because I am not in the habit of speaking.

You speak very well.

To talk.

to prate.

the talker.

the prater.

to practise.

આસ્પાસ.

તે (પદાર્થ બરેલી) રીકાળી
પિરશાતી પિરશાતી મેજ-
ખાનની પાસે આવી.

અમે ઇંગ્લાંડની આસ્પાસ
હોડી ફેરવી.

તેઓ શહેરમાં અલોકીક વસ્તુ-
ઓ જોવા સારૂ હીઆં
તાંહાં ફર્યા.

ઘરમાં હીઆં તાંહાં ફરવું; ઘરની
આસ્પાસ ફરવું.

આખા ઘરમાં ફરવું.

ખ્યાન કરવું.

સમજાવવું.

ટેવ પડવી.

દસ્તુર પડવો, માવરો પડવો,
ટેવ પડવી.

માવરો થવો.

તેનો મને માવરો છે.

હું ગુજરાતીમાં શારી પઠે બોલી
શકતો નથી, કેમકે તે બોલ-
વાનો મને માવરો નથી.

તમે શારી પઠે બોલોછો.

વાતચિત કરવી, બોલવું.

બકવું, બડબડવું.

વાતચિત કરનાર, બોલનાર.

બકબકીઓ.

અભ્યાસ રાખવો, વહિવટ
પાડવો.

I practise speaking.

હું બોલવાનો અભ્યાસ રાખું છું.

To associate with a person.

સંયોગ કરવો, સંબંધ કરવો,
સંગત કરવી, મિત્રાઈ કરવી,
સંગ કરવો, સાથી થવું,
સામીન થવું.

I associate with him.

હું તેની સાથે મિત્રાઈ બાંધું છું.

EXERCISES.

Have you been a long time learning Gujarati? No, sir, I have not been six months. Is it possible, you speak very well for so short a time. You jest, I do not know it yet. Indeed, you already speak it well. I think that you flatter me a little. Not at all, you speak as you ought. To speak well, one must know more than I know. You know enough to make yourself understood. I still make many mistakes. That is nothing, you must not be timid, however you have made no mistakes in all that you have just said to me. I am still timid because I fear that people laugh at me. They would be very unpolite. Who would be so uncivil? Do you not know the proverb? Which one? He who wishes to speak well must begin by speaking badly. Do you understand all that I say to you? I hear and understand it, but I cannot yet explain myself well in Gujarati, because I am not in the habit of speaking it. This will come with time. I wish it with all my heart. Good morning, Miss. Ah, here you are at last; I have been waiting for you with impatience. You will pardon me, my dear, I could not come sooner. Sit down, if you please. How is your mother? She is better to-day than yesterday. I am very glad of it. Have you been at the ball yesterday? I have been there. Were you much amused? Tolerably. At what o'clock did you return home? At a quarter past eleven.

Do you sometimes see my brother? I see him sometimes; meeting him the other day, he complained of you. If he had behaved better, and if he had been more economical, he said he should have no debts, and I should not have been vexed with him. I begged of him to have compassion on you, telling him that you have not money enough to buy bread. Tell him when you see him, replied he to me, that

in spite of his bad conduct towards me, I pardon him. Tell him also, continued he, that one does not laugh at those to whom one is under obligations. Manage so, as to acquit yourself of my mission, and I shall be much obliged to you. added he, in going away. Why do you associate with that man? I would not associate with him if he had not rendered me great services. Do not trust him, for if you do not take care of him, he will deceive you. Take care of that horse, otherwise he will kick you. Why do you work so much? I work in order to be one day useful to my country.

HUNDRED AND SECOND LESSON.

He loves me too much to do that.

તે મારા ઉપર તે કરવા સારૂં ધણું
હેત રાખે છે.

I would sooner die than do that.

તે કરવા કરતા હું વેહેલોજ મરત.

She loved him so much as to be willing to marry him.

તે તેના ઉપર ઝમેટલી પ્રીતિ
કરતી હતી કે તેની સાથે
તેણીએ પરણવાનું આદ્યું.

He cannot have said that unless he were a fool.

જો તે મૂર્ખ નહીં હોત તો એમ
નહીં કેહેત.

To marry.

પરણવું, લગન કરવાં, વિવાહ
કરવો.

To espouse (to marry one's self to).

માગણી કરવી, વિવાહ કરવો,
વિવાહ મેલવવો.

To give in marriage.

પરણાવવું.

My cousin having given his sister in marriage, espoused Miss A.

મારા પિતૃભાઈએ પોતાની
બહેનને પરણાવીને મીસ
એ. નો વિવાહ મેલવ્યો.

Is your brother married?

તમારો ભાઈ પરણેલો છે?

No, he is still a bachelor.

ના તે હજી સુધી કુંવારો છે.

Be on your guard against that man.

If you do not take care of that horse he will kick you.

To take care.

Before you undertake anything let me know it.

Has any person related his story more naively than Lafontaine ?

The idea.

the thought.

a sally.

To come to one's mind.

A thought has just struck me.

That never crossed my mind.

He took it into his head to rob me the other day.

What has come into your mind ?

In order that.

He works in order that he may one day be useful to his country.

The country.

one day.

તમે પોતાને તપાસી રાખો ;
તે માણસથી બિહીતા રહે.
જો તમે તે ઘોડાથી બિહીતા
નહીં રહે તો તમને લાત
મારશે.

બિહીતા રહેવું, અપરદાર રહેવું.
કંઈ કામ કરવા માંડ્યા પહેલાં
મને અપર કરો.

જો કોઈ તેની વાત કહે તો તે
લાફોન્ટેન કરતાં બહુજ
મોલાઈ બરેલી છે ?

કલ્પના.

વિચાર.

મોજ, મોજ.

વિચારમાં આવવું ; ધ્યાનમાં
આવવું.

હમણાજ મારા ધ્યાનમાં
આવ્યું.

તે મારા વિચારમાં કદી આવતું
નથી.

તે દિવસે મને લૂટવાનું તેના
મગજમાં ભરાયું.

તમારા મનમાં શું આવ્યું ?

તે વાસ્તે.

તે કોઈ દિવસે પોતાના દેશનું
બહું કરે એ વાસ્તે પ્રયત્ન
કરે છે.

દેશ, મુલક.

કોઈ દિવસ, એક દિવસ.

Around, all round.

The dish went the round of the table till it came to the host.

We sailed round England.

They went here and there about the town to see the remarkable things in it.

To go round (to make the round of) the house.

To go about the house.

To express one's self.

To make one's self understood.

To have the habit.

To accustom one's self to something.

To be accustomed to something.

I am accustomed to it.

I cannot express myself well in Gujarati, because I am not in the habit of speaking.

You speak very well.

To talk.

to prate.

the talker.

the prater.

to practise.

આસ્પાસ.

તે (પદાર્થ બરેલી) રીકાળી
પિરયાતી પિરયાતી મેજ-
ખાનની પાસે આવી.

અમે ઇંગ્લાંડની આસ્પાસ
હોડી ફેરવી.

તેઓ શહેરમાં અલોકીક વસ્તુ-
ઓ જોવા સારી હીઆં
તાંહાં ફર્યા.

ઘરમાં હીઆં તાંહાં ફરવું; ઘરની
આસ્પાસ ફરવું.

આખા ઘરમાં ફરવું.

બ્યાન કરવું.

સમજાવવું.

ટેવ પડવી.

દસ્તુર પડવો, માવરો પડવો,
ટેવ પડવી.

માવરો થવો.

તેનો મને માવરો છે.

હું ગુજરાતીમાં શારી પેઠે બોલી
રાકતો નથી, કેમકે તે બોલ-
વાનો મને માવરો નથી.

તમે શારી પેઠે બોલોછો.

વાતચિત કરવી, બોલવું.

બકવું, બડબડવું.

વાતચિત કરનાર, બોલનાર.

બકબકીઓ.

અભ્યાસ રાખવો, વહિવટ
પાડવો.

I practise speaking.

To associate with a person.

હું બોલવાનો અભ્યાસ રાખું છું.
સંયોગ કરવો, સંબંધ કરવો,
સંગત કરવી, મિત્રાઈ કરવી,
સંગ કરવો, સાથી થવું,
સામીજ થવું.

I associate with him.

હું તેની સાથે મિત્રાઈ બાંધું છું.

EXERCISES.

Have you been a long time learning Gujarati? No, sir, I have not been six months. Is it possible, you speak very well for so short a time. You jest, I do not know it yet. Indeed, you already speak it well. I think that you flatter me a little. Not at all, you speak as you ought. To speak well, one must know more than I know. You know enough to make yourself understood. I still make many mistakes. That is nothing, you must not be timid, however you have made no mistakes in all that you have just said to me. I am still timid because I fear that people laugh at me. They would be very unpolite. Who would be so uncivil? Do you not know the proverb? Which one? He who wishes to speak well must begin by speaking badly. Do you understand all that I say to you? I hear and understand it, but I cannot yet explain myself well in Gujarati, because I am not in the habit of speaking it. This will come with time. I wish it with all my heart. Good morning, Miss. Ah, here you are at last; I have been waiting for you with impatience. You will pardon me, my dear, I could not come sooner. Sit down, if you please. How is your mother? She is better to-day than yesterday. I am very glad of it. Have you been at the ball yesterday? I have been there. Were you much amused? Tolerably. At what o'clock did you return home? At a quarter past eleven.

Do you sometimes see my brother? I see him sometimes; meeting him the other day, he complained of you. If he had behaved better, and if he had been more economical, he said he should have no debts, and I should not have been vexed with him. I begged of him to have compassion on you, telling him that you have not money enough to buy bread. Tell him when you see him, replied he to me, that

in spite of his bad conduct towards me, I pardon him. Tell him also, continued he, that one does not laugh at those to whom one is under obligations. Manage so, as to acquit yourself of my mission, and I shall be much obliged to you, added he, in going away. Why do you associate with that man? I would not associate with him if he had not rendered me great services. Do not trust him, for if you do not take care of him, he will deceive you. Take care of that horse, otherwise he will kick you. Why do you work so much? I work in order to be one day useful to my country.

HUNDRED AND SECOND LESSON.

He loves me too much to do that.

તે મારા ઉપર તે કરવા સારૂં ધણું હેત રાખે છે.

I would sooner die than do that.

તે કરવા કરતા હું વેહેલોજ મરત.

She loved him so much as to be willing to marry him.

તે તેના ઉપર એટલી પ્રીતિ કરતી હતી કે તેની સાથે તેણીએ પરણવાનું આદ્યું.

He cannot have said that unless he were a fool.

જો તે મૂર્ખ નહીં હોત તો એમ નહીં કેહેત.

To marry.

પરણવું, લગન કરવાં, વિવાહ કરવો.

To espouse (to marry one's self to).

માગણી કરવી, વિવાહ કરવો, વિવાહ મેલવવો.

To give in marriage.

પરણાવવું.

My cousin having given his sister in marriage, espoused Miss A.

મારા પિતૃાઈ ભાઈએ પોતાની બહેનને પરણાવીને મીસ એમ. નો વિવાહ મેલવ્યો.

Is your brother married?

તમારો ભાઈ પરણેલો છે?

No, he is still a bachelor.

ના તે હજી સુધી કુંવારો છે.

The disorder.

You put me in disorder.

You embarrass (trouble) me.

The marriage.

the bachelor.

He asks my sister in marriage.

To take measures.

I shall take other measures
(means, proceedings).

How quickly the time passes
in your society (company) !

A complement.

a compliment.

You make me a compliment to
which I do not know what
to answer.

The least blow makes him cry.

To frighten any one.

to frighten one's self.

You are frightened.

Do not be frightened.

To depend on, or upon.

That depends on circumstan-
ces.

That does not depend upon
me.

ગભરાટ, કલાબકોર, ઉલટપાલટ.

તમે મને ગભરાવો છો.

તમે મને ધન દો છો.

લગન, વિવાહ.

કુંવારો.

તે મારી બહેનની સાથે પરણ-
વાનું કેહેછે.

ધારણા કરવી.

હું બિજા કંઈ ધારણા કરિશ.

તમારી સંગતમાં વખત કેવી
વહેલીજ જતી રહેછે !

સંપૂર્ણતા, પુરવણી, ભરતી.

સલામ, સ્તુતિવાદ, સ્તવન
વખાણ.

તમે મારાં વખાણ કરો છો, તે
ઉપર હું કંઈ ઉત્તર આપવાનું
જાણતો નથી.

લગાર થાપટ મારવાથી તે રડ્યો,
કોઈને ધમકાવવું, ચોકાવવું,
બિહીવાડવું.

ચોકવું, ભડકવું, બિહીવું.

તમે બિહો છો.

બિહો માં.

રહેવું, વિશ્વાસ રાખવો, ભરોસો
રાખવો.

તે બનાવ ઉપર રહેછે.

તે મારા ઉપર રહેતું નથી.

O yes ! that depends on you.
That man lives at everybody's
expense.

The expenses (costs).
At our neighbour's expense.
The fault.

the debt.
the offence.

It is not my fault.
Do not impute it to me.
Whose fault is it ?
I cannot help it.
I know not how to help it.
He does it without delay.
I shall run away.

Be gone ! away !
To be astonished, surprized.
I am astonished at it.
There happened an extraordi-
nary thing that astonished
everybody.

Many things have occurred
that will surprize you.
Many days will pass before
that takes place.

The joke, sport.
to joke, sport.

હા ! તમારા ઉપર ભરોસો છે.
તે હીઆં તાંહાંથી પોતાનું ગુજ-
રાન ચલાવે છે.

ખર્ચ, ખરચ, કીમત.
આપણા પડોસીના ખર્ચથી.
અપરાધ.

કર્જ, કરજ, દેવું.
ઠોકર, દિલભંગ, અપરાધ, ગુનો,
તકશીર, વાંક.

મારો અપરાધ નથી.
મારા ઉપર તોહોમત ન મુકો.
તેમાં કોણનો વાંક છે ?
હું શું કરું, માઈ કંઈ ચાલતું નથી.
હું જાણતો નથી કે કેમ કરું.
તે દિલ વગર કરે છે.
હું નાસી જઈશ.

દૂર.
અજબ થવું, અચરત થવું.
મને અચરત લાગે છે.
આ વાત અજબ જોવી બની કે
તેથી હરેકને અચરત લાગે છે.

ધણીએક વાતો બની છે કે
તેથી તમને અચરત લાગશે.
એમ થવાને ધણા દિવસ
લાગશે.

ઠેકો, ઠેકડી, મજાક, ખેલ.
ઠેકો કરવો, હસવું, ખેલવું, ઠેકડી
કરવી.

You laugh, you joke.
He cannot take jokes.
To beg pardon of some one.

To pardon.

I beg your pardon.
The watch goes too fast, but
sometimes too slow.
My watch has stopped.
To stop.

Where were we ?
Where did we stop ?
Where did we leave off ?

We were at Lesson 40, page
130.

To wind up a watch.
to regulate a watch.

Your watch goes twenty mi-
nutes too fast, and mine goes
a quarter of an hour too
slow.

It is going to strike twelve
o'clock.

Has it already struck twelve
o'clock ?

To ring (to strike).
Thou striketh, he strikes.
I shall soon see you again.

તમે હસોછો, તમે ઠેકડી કરોછો.
તેને મજાક ગમતી નથી.
કોઈની પાસે માફ માગવું.
માફ માગવું, ક્ષમા માગવી.
હું તમારી પાસે માફ માગું છું.
ઘડીઆલ ઉતાવળી ચાલેછે પણ
કદી કદી બહુ ધિમી ચાલેછે.
મારી ઘડીઆલ બંધ પડી છે.
અટકવું, બંધ પડવું, બંધ કરવું,
અટકાવવું, ખોલંબવું, મના
કરવી, શેકવું.

આપણે ક્યાંહાં હતા ?
આપણે ક્યાંહાંથી બંધ રાખ્યું ?
આપણે કયે ઠેકાણેથી રહેવા
દિધું ?

૧૩૦ મે પાને ૪૦ મા પાડથી
આપણે રહેવા દિધું છે.

ઘડીઆલને કુંચી દેવી.

ઘડીઆલને ઠીક ચલાવવી.

તમારી ઘડીઆલ વિરા પલ
વધારે, અને મારી પા ઘડી
ઓછી ચાલેછે.

બાર વાગવામાં છે.

બાર વાગ્યા કે ?

વાગવું, ઠેકવું, મારવું.

તું વગાડેછે; તે વગાડેછે.

હું તમને ફરીથી વહેલા જ મળિશ.

What is the matter with you ?

To fail (want).

You look so melancholy.

To, at, on condition.

I will lend you some money on condition that you will henceforth be more economical than you have been up to this day.

Henceforth, in future.

Economical.

To renounce gambling.

to follow an advice.

તમને શું થયું છે ?

ચૂક્યું, ચુક્યું, ચ્માછું થયું.

તમે ઉદાસ દેખાઓ છો.

શરતે.

હું તમને કેંઈ નાણું ધિરિરા

(ખરે પણ ચ્માવી) શરતે કે

તમે આજ દિવસ સુધી

આપ્યા તે કરતાં આપદે

વધારે ખર્ચારીથી તમારે

આવ્યું.

આપદે, અતઃપર, હવેથી, અતઃ

રપછે.

ખર્ચદાર, ચોકાસ, ચોકસ.

શુભે ન રમવું.

સલાહ પ્રમાણે આવ્યું.

EXERCISES.

What o'clock is it? It is half past one. You say that it is half past one, and by my watch it is but half past twelve. It is going to strike two o'clock. Pardon me, it has not struck one. I assure you that it is twenty-five minutes past one, for my watch goes very well. Goodness! how quickly the time passes in your society. You make me a compliment to which I do not know what to reply. Did you buy your watch in the city? I have not bought it, my uncle made me a present of it. What has that woman trusted to you? She has trusted me with a secret of a powerful man, who is in great trouble on account of the marriage of one of his daughters. Has some one asked her in marriage? He who asks her in marriage is a gentleman of the neighbourhood. Is he rich? No, he is a poor fellow who has not a pice. You say that you have no friends among your schoolfellows, but is it not your fault? You have spoken ill of them, and they have not offended you; they have done

you good, and nevertheless you have scolded them. Believe me, he who has no friends does not deserve to have any. Where have you found my coat? I have found it in the blue room, hanging on a large nail.

Dialogue between a tailor and his boy.—“Charles, have you carried the clothes to the old gentleman?” “Yes, Sir, I have carried them to him.” “What has he said?” “He has said nothing, only that he had a great mind to box my ears for not having brought them sooner.” “What have you answered him?” “Sir, said I, I do not understand that joke, pay me what you owe me, and if you do not do it instantly, I shall take other means. Hardly had I said that, than he put his hand to his sword, and I took to flight.”

At what are you astonished? I am astonished at finding you yet in bed. If you knew how ill I am you would not be surprised. Has it already struck twelve o'clock? Yes, Sir, it is already half-past twelve. Is it possible that it is so late? It is not late, it is still early. Does your watch go well? No, Sir, it goes a quarter of an hour too fast. And mine goes half an hour too slow. Perhaps it stops? In fact, you are right. Is it wound up? It is wound up, and yet it does not go. Listen; it is striking one o'clock. I will then regulate my watch and go home. Pray stay a little longer. I cannot, for we dine precisely at one o'clock. Adieu, then, till I see you again.

What is the matter with you, my dear friend, why do you look so melancholy? Nothing ails me. Have you perchance any grief? I have nothing, and even less than nothing, for I have not a pice, and I owe a great deal to my creditors. Am I not very unfortunate? When one is well, and has friends, he is not unhappy. Shall I dare to ask you a favour? What do you wish? Be so good as to lend me fifty rupees. I will lend them to you, with all my heart, but on one condition, that you will renounce gambling, and that you will be more economical than you have been up to this day. I now see that you are my friend; I love you too much not to follow your advice. John! Please, Sir? Bring some wine. Presently, Sir. Henry! Madam? Make the fire. The new servant has made it already. Bring me some paper, pens, and ink. Bring likewise sand, or blotting-paper, sealing-wax, and a light. Go and tell my sister not to wait for me, and return at twelve o'clock to carry my letters to the post-office. Very well, Madam.

HUNDRED AND THIRD LESSON.

Except, save.
He works out of the house.
They were all present, except
the two brothers.
Except you and I nobody was
absent.

Beside that.

however.

otherwise.

Excepting that, he is an honest man.

It can be done (there are means to do it).

There are no means to find (procure) money at this moment.

To sing.

along.

Along the road.

All the year round.

To enable.

to be able.

To the right (on the right).

To the left (on the left).

Could you not tell me which is the shortest road to arrive at the gate of the city ?

વગર, શિવાય, વિના.

તે ઘરની બહાર કામ કરે છે.

બે ભાઈએ શિવાય તેઓ બધા

હાજર હતા.

તમે તથા હું શિવાય કોઈ ગેર-

હાજર ન હતું.

તે વગર.

તો પણ.

નહીં તો, બિજી રીતે.

એ વગર, તે ઈજતદાર માણસ

છે.

કરી શકાય છે, થાય છે એવું

છે, કરાય છે એવું છે.

હાલને હાલ નાણું જડી શકે

એવું નથી.

ગાવું.

સાથે, ઉપર.

રસ્તા ઉપર.

આખે વર્ષે, આરે માસ.

શકાવું.

શકવું.

જમણું, જમણી તરફ.

દાણું, દાણી તરફ.

શેહેરની ભાગેલે જવા સાર

ટુંકામાં ટુંકો માર્ગ તમે

મને બતાવી શકતા નથી ?

Go down this street, and when you come to the end of it, turn to the right, you will then find a crossway which you must traverse.

And then.

And then you will come into a large street, which will bring you to a great square, where you will see a lane which has no thoroughfare.

You will leave the lane on the left, and you will pass under the terrace which is beside it.

Then you must enquire.

The terrace.

the crossway.

the square.

the lane.

through, by.

Do not cross the forest on horseback.

He made his way through the enemies.

The invalid was cured by these means.

He speaks through the nose.

આ મોહોલામાં જાઓ અને
નાકા ઉપરથી જમણી તરફ
વલજો તાંહાં એક આડમા-
ર્ગ આવીએ તે વાટે ચાલ્યા
જાઓ.

તારે, ત્યારે, તાંહાંથી.

તાંહાંથી એક લાંબી શેરી આ-
વશે, તેમાં ચાલતાં મોટા
એક તમને મલશે તાંહાં એક
ગલી છે તે સરીયામ રસ્તો
નથી.

તમે તે ગલી દાખી તરફ છોડ-
જો અને તેની પાસે એક
અગાસી છે તેની નીચે
થઈને ચાલ્યા જાઓ.

પછી તજવીજ કરજો; પછી
પુછી લેજો.

અગાસી.

આડમારગ, આડમાર્ગ.

એક.

ગલી.

થઈને, આરપાર, થી, પાસેથી.

ઘોડા ઉપર બેસી જંગલમાં
થઈને ન જાઓ.

તેણે શત્રુઓમાં ભંગાણ પડાવ્યું.

આ ઉપાયથી તે મંદવાડ મટી-
ગયો.

તે નાકમાંથી બોલે છે.

Without.

Do not go out without me.

Without the least doubt.

To last.

This cloth will last well.

How long did this coat last you?

To my wish.

To the wish of everybody.

No one can do anything to please him.

The question is not about your pleasures, but about your progress in learning.

You are playing, Sir, but the question is not to play; the question is to study.

What is the matter?

The question is to know what we shall do to pass our time agreeably.

I propose to go to (upon) a shooting party.

Purposely.

I beg your pardon, I did not do it purposely.

વગર, વિના.

મારા વગર જશે માં.

કંઈ શક વગર.

ટકડું, ચાલડું.

આ લુગડું સારી પહે ટકશે.

આ અંગરખો તમને કયાંદાં

સુધી ચાલ્યો ?

મારી મરજી, મારી ઇચ્છા.

હરેકની ઇચ્છા.

તેને રિજવવા સાર કોઈ કંઈ

કરી શકતું નથી: તેને રિજ-

વવા સાર કોઈનું કંઈ ચાલ-

તું નથી.

તમારી ગંમત સંબંધી, નહીં

પણ તમારા વિદ્યાભ્યાસ

સંબંધી આ સવાલ છે.

તમે તો રમોછો પણ રમવા

સંબંધી આ સવાલ નથી

એતો અભ્યાસ સંબંધી છે.

શું થયું ?

જાણવાની અગત્ય તો એજ

છે કે આપણે શી ગમત

કરીને કાલ કાઢાડિશું.

મારો વિચાર તો એ છે કે

શિકાર રમવા જવું.

જાણી જોઈને.

મેં તે જાણી જોઈને કહ્યું નથી,

માટે હું તમારી પાસે માફ

માગું છું.

A game at chess.	શેલંજનો એક દાવ.
A game at billiards.	હાથોટાની રમત, મંજની રમત.
To play the violin.	સારંગી વગાડવી, સારંગી વજાડવી.
To play for something.	સારત બાંધીને રમવું.
Let us play for a bottle of wine.	વૈનના એક સીસાની સારત બાંધીને રમિય્મે.
To play the harpsichord.	તંબુરો વગાડવો.
to play the flute.	વાંસલી વગાડવી.
to play at cards.	ગંજીએ ખેલવું.
To blow.	ફૂંકવું.
Silent (hold one's tongue).	ચુપ.
Will you be silent?	ચુપ રહેશો?
I am silent, I hold my tongue.	હું ચુપ છું.
After having spoken for (during) half an hour, he held his tongue.	તે અડધી ઘડી સુધી બોલીને ચુપ રહ્યો.
To guess.	અટકલ કરવી, શુમાર કરવો, તર્ક કરવો.
to imagine.	ધારવું.
I can guess what he has done.	તેણે જે કર્યું તે ઉપર હું અટકલ કરી શકું છું.
He does not imagine what is going to happen to him.	તે ધારી શકતો નથી કે મારા ઉપર શું થશે.
To think of.	વિચારવું.
To think of some one or thing.	કોઈકે કંઈ ઉપર વિચાર કરવો.
Of whom do you think?	તમે કોણના ઉપર વિચાર કરો છો?
Of what do you think?	તમે શા ઉપર વિચાર કરો છો?

EXERCISES.

Sir, may I ask you where the rich man lives? He lives near the castle beyond the river. Could you not tell me which road I am to take to arrive there? Follow the side of the river, when you will be at the end go through a little street on the right, it will lead you to his house; it is a fine house, you will find it easily. I thank you, Sir. Is it here that the rich man lives? Yes, Sir, please to walk in. Is he here? I wish to have the honour to speak to him. Yes, Sir, he is; whom shall I have the honour to announce? I am from B, and my name is F. Which is the shortest road to go to the arsenal? Go down this street; when you come to the end, turn to the left, you will there find a road which you will cross, you will come afterwards into a street, rather narrow, which will lead you to a great square, where you will see a lane without a thoroughfare. Through which must I pass? No, for there is no issue, you will leave it on the right, and pass under the arcades which are at the side. And then? And then you must ask. I am very much obliged to you. Pray do not mention it.

Are you able to translate an English letter into Gujarati? I am. Who taught you? It is my Gujarati master who has enabled me to do it. You sing, gentlemen, but it is not the question to sing, the question is to be silent, and to listen to what is said to you. We are in trouble. What is your trouble? I am going to tell you. The question is to know how we shall spend our time agreeably. Play a game at billiards, or at chess. We propose to go a-hunting, are you coming with us? I cannot, for I have not yet done my task, and if I neglect it my master will scold me. Every one according to his wish, if you like better to stay at home than to go a-hunting, we cannot prevent you. Is Mr K. going with us? Perhaps. I should not like to go with him, for he is too talkative, were it not for that honest man. What is the matter with you? You look vexed. I have reason to be vexed, for there is no way to procure money at present. Have you been at Mr O's house? I have been at his house, but there is no way to borrow any from him. I was almost sure that he would not lend me any; that is the reason why I did not ask him for some, and if you had not told me to do it, I would not have exposed myself to a refusal.

I was almost sure that you would be thirsty, and that your

sister would be hungry. that is the reason why I brought you here. I am sorry, however, that your mother is not here. I find it strange that you do not take your coffee. If I were not sleepy I would take it. Sometimes you are sleepy, sometimes cold, sometimes warm, and sometimes you have something else. I believe that you think too much of the misfortune which has happened to your friend. If I did not think, who would think of it? Of whom does your father think? He thinks of me, for we always think of one another when we are not together. I have seen to day six players, who were all winning at the same time. That cannot be. for a player can only win when another loses. You would be right if I were speaking of people who played at cards or billiards, but I am speaking of players of flutes and violins. Do you sometimes have music? Very often, for I like it very much. What instrument do you play? I play the violin, and my sister plays the harpsichord. My brother, who plays the basso, accompanies us, and my dear mother sometimes applauds us. Does she not also play on some musical instrument? She plays the harp, but she is too tired to perform music with us.

HUNDRED AND FOURTH LESSON.

Either, or.
Either he has done it, or he
will yet do it.

Either, or.
Not only, but also.
if so, then.

Prepositions either govern the
genitive, or the dative, or
the accusative, or finally the
dative and accusative.

કે, ગમે તે.
તેણે કર્યું હોય કે હવે કરશે.

ધ્યા, અથવા, કે,
કેવલ નહીં, પણ ખી.
એમ, તેમ.

શબ્દયોગી સંબોધક, સંપ્રદાન,
કે કર્મપદ વિભક્તિ કરેછે
અથવા આખર લગાડવાથી
સંબોધક કે કર્મપદ વિભક્તિ
કરેછે.

The sooner, the better.

The greater our pleasures, the more we feel how transitory they are.

She is not only handsome, but she is also rich.

Not only his indolence, but likewise his indiscretion, renders him contemptible.

Though this young lady be not very pretty, she is nevertheless very amiable.

However pretty she may be, still she is not amiable.

You as well as your young sister.

She is as pretty as she is amiable or rich.

They had neither bread, nor flesh, nor arms, nor money.

If he does not pay you for the horse, tell me.

Though I should have money, still I would not give him any.

In truth, I do not yet know him, but he appears obedient to me.

અહુ ઉતાવલ, અહુ શાઈ.

આપણા અતી આનંદ ને આપણને અપુટ લાગેછે, (પણ તેમ નથી) તે તો કાણ બંચુર છે.

પેલી કેવલ સુંદર છે એમ નહીં શ્રીમંત પણ છે.

કેવલ પોતાની આલસથીજ નહીં પણ અવિવેકપણાથી તેને તુચ્છકાર મલેછે.

જુઓ કે આ જવાન ખીખી અહુ સુંદર નથી, તો પણ પ્રિયંકર છે.

વાર, પેલી સુંદર તો હશેજ પણ પ્રિયંકર નથી.

જેમ તમે તેમ તમારી નાંહાંની બેહેન.

જેમ તે સુંદર છે તેમ તે પ્રિયંકર કે શ્રીમંત છે.

તેઓની પાસે રોટલા કે માંસ નથી તેમજ હથિયાર કે પૈસા પણ નથી.

જો તે તમને તે ધોડાના પૈસા ન આપે તો મને કોહો.

મારી પાસે પૈસા હોત તો પણ હું એને કંઈજ આપત નહીં.

ખરૂં, કે હું એને હજી ઓળખતો નથી તો પણ મારી આજ્ઞા પાલે એવો જણાયેછે.

Though I have written to him,
nevertheless he has not an-
swered me.

I would wish that he had not
done it.

I would wish you could come
with me.

I hope that your sister will
marry my brother.

Suppose that we had neither
bread, nor wine, nor money.

Heaven grant that all great
kings would love peace.

By virtue of.

By virtue of his situation (of-
fice) he must act thus.

According, after.

According to your order, I must
speak thus.

Instead of.

He sent his daughter instead
of his son.

He has adopted him instead of
her.

Go there instead of me.

According to.

According to his letter, he
ought to arrive here on the
18th of this month.

મેં તેના ઉપર લખ્યું છે તો ખરું
પણ તેણે મને કંઈ પ્રત્યુત્તર
લખ્યા નથી.

તેણે તો નહીં કર્યું હોય એમ
મને લાગે છે.

તમે મારી સાથે આવો એમ
મને લાગે છે.

મને ઉમેદ છે કે તમારી બહેન
મારા ભાઈની સાથે પરણે.

કદાચિત આપણી પાસે રોટ-
લા વૈન કે પૈસા નોહોતા.

પરમેશ્વર કરે ને સર્વ મહારાજ-
ઓ સલાહ રાખવા આહે.

થી, ગુણથી, મારફત, યોગ્યે.
આ કામને યોગ્યે તેણે એમ
ચાલવું.

પ્રમાણે, તરેહ.

તમારી આજ્ઞા પ્રમાણે મારે
એમ બોલવું.

વતી, બદલે.

તેણે પોતાના દિકરાની વતી પો-
તાની દિકરીને માકલી.

તેણે પેલાની વતી પેલાને દત્તક
કિધો.

મારી વતી તાંહાં જાઓ.

માફક, પ્રમાણે.

તે પોતાના પત્રમાં લખ્યા પ્ર-
માણે તો ચાલતા મહિના-
ની ૧૮ મી તારીખે હીઆં
આવી પોહાયેજ.

To exclaim.

to make uneasy.

to be uneasy.

Why do you make yourself uneasy ?

I am not uneasy.

Tranquillize yourself.

To change (alter).

That man has altered very much in appearance since I last saw him.

To change (re-make) a coat.

To recommend.

the recommendation.

I have the honour to salute you.

To enjoy.

I salute you.

Farewell ! adieu !

Enjoy all the pleasures that virtue permits.

The past.

the present.

the future.

the loss.

પોકારવું.

દુઃખી કરવું.

દુઃખી થવું.

તમે શા વાસ્તે દુઃખી થાઓ છો ?

હું દુઃખી નથી.

શાંત કરો, શાંત થાઓ.

બદલવું, ફેરવવું, ફેર પાડવો,
ફેરફાર થવું.

મેં જોયું કે તે માણુશમાં આ-
ગલ કરતાં ઘણાજ ફેર પડ્યો
છે; તે માણુશનો એહેરો મેં
આગલ જોયો તેમાં અને
હાલમાં કંઈ ફેરફાર લાગે છે.

અંગરખો બેસતો કરવો.

શિક્ષરસ કરવી, ભલામણ કર-
વી.

શિક્ષરસ, ભલામણ.

મારે તમને સલામ કરવી.

ભોગવવું, આનંદ કરવો.

હું તમને સલામ કહું છું.

સલામ.

જે જે મુખ્યભોગ અપ્ય વિના-
ના છે, તે સર્વ ભોગવો.

જૂત કાલ.

વર્તમાન કાલ.

ભવિષ્ય કાલ.

હાની, ગુફશાન, ટોટો, ખોટ,

હાર.

The loss of time.

વખતની હાની, (વખત ખોવા,
ખોવી).

Not to fail.

(વચન) પાલવું, ચાલવું, કરવું.

I beg of you to present my
compliments to your sister.

મેહેરબાની કરીને તમારી બે-
હેનને મારી સલામ કહેજો.

If you please.

જો તમારી મરજી.

I will not fail.

હું નહીં ચૂકશી.

EXERCISES.

I have the honour to wish you a good day. How do you do? Very well, at your service. And how are they all at home? Pretty well, thank God. My sister was a little indisposed, but she is recovered; she begged me to present you her compliments. I am delighted to learn that she is well. With respect to you, you are health itself; you cannot look better. I have no time to be ill, my business would not permit me. Please to sit down, here is a chair. I will not disturb you from your business, I know that time is precious to a merchant. I have nothing pressing to do now; my messenger is already dispatched. I will not delay any longer; I merely wished, as I was passing by, to inquire about your health. You do me much honour. It is very fine weather to-day. If you will allow me, I shall have the pleasure of seeing you again this afternoon, and if you have time, we will take a little promenade together. With the greatest pleasure. In that case I shall wait for you. Farewell, then, till I see you again. I have the honour to bid you adieu.

The loss of time is an irreparable loss, a single minute cannot be recovered for all the gold in the world. It is then of the greatest importance to employ the time well, which consists but of minutes, of which one must make good use. We have but the present, the past is no longer anything, and the future is uncertain. A great number of men ruin themselves through their anxiety to indulge too much. If most men knew how to content themselves with what they are, they would be happy, but their greediness renders them very often unhappy. To be happy we must forget the past, not trouble ourselves about the future, and enjoy the present.

As soon as my friend sees me he begins to talk with me for practice, and overwhelms me with politeness, so that I often do not know what to answer. His brothers do as much. However, they are nevertheless good people; not only are they rich and amiable, but they are also generous and kind. They sincerely love me, therefore, I love them also, and consequently I never say anything to their disadvantage. I should love them still more if they did not stand upon so many ceremonies, but every one has his faults, and mine is, to speak too much of their ceremonies.

Did thy enemies surrender? They have not surrendered, for they would not prefer life to death, and though they have neither bread nor water, nor arms, nor money, they like better to die than to surrender. Why are you so sad? You do not know what troubles me, my dear friend. Tell me, for I assure you that I partake of your trouble as well as of your pleasures. Though I am certain that you partake of my troubles, I cannot, however, tell you what troubles me at this moment, but I will tell you the first opportunity. Let us speak of something else now. What do you think of the man who spoke to us last night at the concert? He is a man of much understanding, and he is not at all conceited with his talent. But why do you ask me that? To speak of something. They say, contentment surpasses riches, therefore, let us live all our life-time inseparable friends. You will always be welcome at my house, and I hope to be equally so at yours. If I saw you happy I would be equally so, and we would be more contented than the greatest princes, who are not often so. We shall be happy when we shall be perfectly contented with what we have; and if we were doing our duty, God would take care of the rest.

Look, ladies, at these superb flowers, with such a fresh colour, and so bright, they only drink water. The white lily has the colour of innocence, the violet indicates gentleness, you can see that in Louisa's eyes. The forget-me-not has the colour of heaven, our future dwelling, and the rose, the queen of flowers, is the emblem of beauty and of joy. You see all that personified in the beautiful woman. How beautiful the fresh verdure is now! it gladdens the sight, and bears the colour of hope, our most faithful friend, which never deserts us even at death. One word more, my dear friend. What do you wish? I forgot to request you to pre-

sent my compliments to your mother. Tell her, if you please, that I regret not to have been at home when she honoured me lately with a visit. I thank you for her, I will not fail. Farewell then.

HUNDRED AND FIFTH LESSON.

I have not the honour to know
you.

I have the honour not to know
you.

A truly good man.

a truly good opportunity.

a very good child.

Speak loud.

Do not speak so fast.

Write slowly, and you will
write well.

I beg of you not to write too
fast.

I tell it to you frankly.

I do not understand you, be-
cause you speak so fast.

He returns at ten o'clock in
the morning.

If you were speaking slowly,
I should understand you.

He would have read aloud, if
you had oftener engaged
him to do it.

તમે તો મોટા છો હું તમને કેમ
મલી શકું.

હું મોટો છું, તને કેમ મલી
શકું.

ખરેખર બહો મહાત્મા.

ખરેખર શાસી વગ.

ખડુ બહુ છોકરું.

આકરે બોલો.

એવું ઉતાવલે ન બોલો.

હલવે લખો તો શાં લખાશે.

જુઓ, ઉતાવલે ન લખો.

હું નિષ્કપટ રીતે તમને કહું છું.

તમે એટલા ઉતાવલા બોલો છો
કે હું (તમારી વાત) સમજ
તો નથી.

તે સવારમાં દશ વાગતે આ-
વે છે.

જો તમે હલવે બોલતા હોત તો
હું સમજત.

જો તમે તેને વારંવાર તેમજ
કરવાનું કહ્યું હોત તો તેણે
આકરે વાંચ્યું હોત.

I have been there already.
I saw him the day before yesterday.

I saw him yesterday.
He has just given it to me.
I will send him to you tomorrow.

Hast thou sometimes got stockings mended?

I have sometimes got them mended.

Have you ever seen an elephant?

I have never seen one.

He had no money this morning.

Have you remained long at my father's house?

I have remained an hour, till eleven o'clock at night.

We have just spoken of you.

Can you come to my house to-day?

I do not understand that man.

The man has not the trunk.

The young man has it not.

હું તાંહાં હમણાજ ગયો હતો.
મેં તેને પરમદાહોડે દિઠો હતો.

મેં તેને કાલે દિઠો.
તેણે તે મને હમણાજ આપ્યું.
હું તેને તમારી પાસે કાલે મોકલિશ.

તેં કદી પગનાં મોજાં સંધાવ્યાં?

મેં કદી કદી તેમ્મને સંધાવ્યાં.

તમે કદી હાથી જોયો છે ?

મેં કદી જોયો નથી.

આજ સવારે તેની પાસે પૈસા નથી.

તમે મારા આપની પાસે ઘણી વાર સુધી રહ્યા ? તમે મારા આપને ઘેર ઘણી વાર સુધી રહ્યા ?

હું એક ઘડી રહ્યો, રાત્રે અગિયાર વાગતા સુધી.

અમે હમણાજ તમારા સંબંધી બોલ્યા.

આજે તમારાથી મારે ઘેર આવશે ?

હું તે માણસની વાત સમજતો નથી.

તે માણસની પાસે પેટારો નથી.
જવાન માણસની પાસે નથી.

I have not had it.

I have not seen it.

I did not know them.

I hear you, but I do not understand you.

I do not give it to him.

They do not love each other.

I do not flatter myself.

They do not resemble each other.

You do not eat.

I have not this one, but that one.

He has this, but not that.

He does not work all day,

One does not work all night.

He is not at home.

I do not fear him.

I do not work to-day.

He is not there.

I have not been there yet.

Will you not eat anything yet?

Will you not eat anything more?

Have I not likewise been there?

મારી પાસે તે નોહોતો.

મેં તે જોયો નોહોતો.

હું તેઓને ઝાલખતો નથી.

હું તમારી વાત શાંભલું છું ખરે.

પણ સમજતો નથી.

હું તે તેને આપતો નથી.

તેઓ એક બિજના ઉપર હેત કરતા નથી.

હું પોતાનાં વખાણ કરતો નથી.

તેઓ એક બિજમાં સરખા મલતા નથી.

તમે ખાતા નથી.

મારી પાસે આ નથી પણ તે છે.

તેની પાસે આ છે પણ તે નથી.

તે આખો દિવસ કંઈનિ કામ કરતો નથી.

કોઈનિ રાત્રે કામ કરતું નથી.

તે ઘેર નથી.

હું તેનાથી બિહીતો નથી.

હું આજે કામ નહીં કરું.

તે તાંહાં નથી.

હું તાંહાં હજી સુધી ગયો નથી.

તમે હજી સુધી કંઈ નહીં આશો ?

તમે કંઈ વધારે નહીં આશો ?

હું એ પણ તાંહાં ગયો નથી ?

Nor I either, nor he either.

To say one is ill.

That boy always says that he is ill, but when one sits down to dinner, he is generally well.

It is said that he has been shipwrecked near the coast of Gogo.

It is said that among all his property he has only saved an empty portmanteau.

Empty.

portmanteau.

Judge of my fright! yesterday I was going with my child to see the ascension of the balloon at the gate of the town, I found myself in the crowd with it, I lost sight of the child, and it was but an hour after that I found it again, almost crushed and trampled under foot.

Now I climb the mountain, a deep valley displays itself to my searching eye, a clear stream flows between green

હું પણ નહીં, તે પણ નહીં.

મંદિા કેહેવું.

તે છોકરો હમેશા કેહેછે કે હું
મંદિા છું પણ જારે જમવા
બેથેછે તારે બહુ કરીને સા-
જે છે.

એમ કેહેવાએછે કે ધોધાના
બારા પાસે તેનું વાહાણ
ભાગીગયું.

એમ કેહેવાએછે કે તેના
તમામ માલમાંથી એક
ખાલી જમદાની માત્રજ
બચી ગયું.

ખાલી.

જમદાની, ચામડાંની પેટી.

ગઈ કાલે હું મારા છોકરાને
સાથે લઈ શહેરનો ભાગેલો
ઉડતું વૈમાન જોવા ગયો,
તાંહાં લોકોની ભીડમાં મારું
છોકરું ખોવાઈ ગયું, જુઓ
વારે હું કેવો અકલાઈ ગયો
હોઘરા પણ એક ઘડી પછી
તે જડ્યું તારે (જણાવું) કે
લોકોના પગ તલે કચરડાને
ધણુંખરું છુંદાઈ ગયું હતું.

હવે હું પાહાડ પર ચઢુંહું
તાંહાં મારી નજરે ઉડાણમાં
ભારે મેદાન પડ્યું તાંહાંથી
લીલી જાડીઓની વચમાં

bushes, lambs graze at my feet, and through the distant forest burst the last rays of the setting sun.

We will set out to-morrow for Bombay, but shall return in a week, and then I shall (go) certainly go to see you.

Scipio, the African, said that he was never less idle than when he had nothing to do, and really he was never more occupied than in solitude; for there he meditated his great enterprises and affairs; there, in the bosom of repose, he drew plans for the prosperity of his country, there, finally, far from the bustle of his fellow-citizens, he thought only and alone for their happiness.

Yesterday a child drowned itself (was drowned) when I was on the bridge.

He granted my request, because he found it just.

નિર્મલ નેહર વહેછે, ઘેટા-
નાં બચ્ચાં મારાં કદમ પાસે
ચરેછે, અને છેટેનાં જંગલ
ઉપર આયમતા સૂર્યનાં કિ-
રણ પડેલાં દેખાયાં.

અમે આવતી કાલે મુંબઈ
જઈશું અને એક શતવાડી-
આમાં પાછા આવિશું.
તારે નિશ્ચય તમને મળવા
આવિશું.

શિપીઓ નામે એક શિપીએ
કહ્યું છે કે હું કદી નવરો
બોટો નથી જારે કંઈ કામ ન
છતાં એકલો બોટો હોઈ, તા-
રે પોતાના દેશના કલ્યાણ-
ર્થે કંઈની કંઈ પણ કલ્પ-
ના સંબંધી ધ્યાન પોહોંચા-
ડતો એજ રીતે શહેરીઓ-
ની ગડબડમાંથી આવે રહી
પોતેજ તેઓનાં સુખનેજ
આતર માન વિચાર કરતો
હતો.

જારે હું પૂલની ઉપર હતો તારે
ગઈ કાલે એક છોકરું કુખી-
ગયું.

તેણે મારી અર્જ વાજાની જા-
ણીને કમ્પૂલ કરી.

Were you at the concert yesterday ?

Has the army been beaten ?

Has any one drowned himself ?

He said.

they say.

The day before yesterday, they say, there was a great feast in the city.

There has been, they say, a battle on the 25th of last month.

Though I have never been in London, I am, nevertheless, acquainted with everything going on there.

Not having answered me, I have written to him no more.

The enemy having been beaten, it is to be hoped that the war will soon be at an end.

તમે ગઈ કાલે સંગીના ટારંગ-
માં ગયા હતા ?

લશ્કરે માર ખાધો ? ફોજ
મરાઈ ?

કોઈ કુખી મુખે ?

તેણે કહ્યું.

તેઓ કહેછે.

તેઓ કહેછે કે ગયે પરમદાહાડે
શેહેરમાં ભારે ઉજાણી હતી.

તેઓ કહેછે કે ગયે મહિને
તાંહાં સંગ્રામ હતો.

હું કદી લંડનમાં ગયો નથી
તો પણ તાંહાં જે જે થા-
યેછે તે તે સર્વની મને
ખબર રહેછે.

મને જવાબ ન મલવાથી મેં
તેને લખ્યુંજ નહીં.

શત્રુ હાર્યાથી યુદ્ધ ઉતાવળે અંત
થવાની આશા રખાયેછે.

EXERCISES.

Have you seen your niece ? Yes, she is a very good girl, who writes well, and who speaks Gujarati still better ; she is also honoured and beloved by everybody. And her brother, what is he doing ? Do not speak to me of him, he is a wicked fellow, who always writes badly, and who speaks

Gujarati still worse : he is likewise not beloved by anybody : he likes very much good living ; but as to books, he does not like them. Sometimes he goes to bed in open daylight, and says he is ill, but when they sit down to dinner, he is usually better. He is to study physic, but he has not the slightest inclination for it. He almost always speaks of his dogs, which he passionately loves. His father is extremely sorry for it. The young fool said lately to his sister, I will enlist as soon as peace will be proclaimed.

My dear father and my dear mother dined yesterday with some friends at the old traveller's hotel. Why do you always speak English and never Gujarati ? Because I am too timid. You joke ; is an Englishman ever timid ? I have a great appetite, give me something to eat. Have you any money ? No, Sir. Then I have nothing for you. Will you not give me on credit, I pledge my honour. That is too little. What, Sir ! My dear friend, lend me a rupee. Here are two for one. How many obligations I am under to you ! I am always glad when I see you, and I find my happiness in yours. Is this house to be sold ? Will you buy it ? Why not ? Why does your sister not speak ? She would speak if she was not always so absent. I like pretty anecdotes, they season conversation, and amuse everybody. Relate me some of them, I beg of you. Look, if you please, page 100 of the book which I have lent you, and then you will find some. I shall set out to-morrow for Baroda, but in a fortnight I shall return, and then I shall go and see your family. Where is your sister now ? She is at Bombay, and my brother is at Bushire. They say that this little woman is to be married shortly to your former friend, is it true ? I have not heard speak of it. What news from our great army ? They say that it is between Calcutta and Delhi.

HUNDRED AND SIXTH LESSON.

To put one's hand in one's pocket.	મગવાનાં હાથ કાલવે.
To take the pen in hand.	હાથનાં કલમ લેવી.
To destroy by fire and sword.	આગ તથા તલવારથી નાશ કરવું.

To set sail.	હંકારવું, ઉપડવું, સડ ચડાવવો.
To put in the lottery.	સોરતી કાઢાડવી.
To put one's son to school.	દિકરાને નિશાને માકલવો.
To put some one out as an apprentice.	કોઇને ઉમેદવાર રાખવો.
To prescribe a milk diet.	દૂધપાક કરતાં (શિખવવું) ખતાવવું.
To bring into the world.	જનમવું, જનમાવવું, ઉઘાડ કરવું, પ્રગટ કરવું, ખુલ્લું કરવું, જણાવવું.
To transcribe fairly.	સાફ રીતે નકલ કરવી.
To put to account.	હિસાબ લખવો, હિસાબમાં દાખલ કરવું.
To put to flight.	ઊડાવવું.
To put in doubt.	વેહેમ કરાવવો, વેહેમ ઉપજાવ- વો.
To pledge.	ગિરો મુકવું, ધરણે મુકવું.
To put in order.	ગોઠવવું, ટિક કરવું, બરોબર કરવું.
To pull to pieces.	કકડા કરવા, કડકા કરવા.
To lay the cloth.	લુગડું પાથરવું.
To set anything on fire,	આગ લગાડવી.
To look out of the window.	ખારીમાંથી જોવું.
To put one's hat on.	ટોપી પહેરવી, ટોપી ધાલવી.
To put one's foot to the ground (to land).	બાંય ઉપર પગ મુકવો, ઉતરવું. નીચે આવવું.
To put in writing.	લખ્યામાં દાખલ કરવું, નોંધવું, લખવું.
To set to work.	કામે લગાડવું, કામે લાગવું.

To begin to laugh.

To begin to cry.

The weather is getting finer.

To put an end.

Who has said prayers to-day?

I will be with you in a moment.

We shall have a storm.

My hand is asleep.

How is that?

I do not scruple to do it.

What do you think of it?

They will not make me change my opinion.

I have read Milton.

He has broken his neck.

I have bought a hat.

I do not know whether this society will have me,

I take the liberty of writing to you.

Let us make a pleasure party.

We shall be dead before that time.

We shall not survive it.

હસવા માંડું.

રોવા માંડું.

શારી થતી હવા, મેરામ, ઉઘાડ.

પૂરું કરવું, આખરું કરવું, અંધ કરવું, નારા કરવું, મરવું.

આજ કોણે પ્રાર્થના કરી ?

હું તુરત તમારી પાસે આવિશ.

આંધી થશે. તોફાન થશે.

મારે હાથે બેહેર મારી છે.

તે કેમ ?

હું તે કામમાં આનાકાની કરતો નથી.

તે સંબંધી તમે શું ધારેછો ?

તેમ્મો મારો વિચાર શ્રવવા દેતા નથી, તેમ્મો મારો વિચાર કાયમ રાખેછે.

મેં મિલટનની પોથી વાંચી છે.

તેણે તેની ગરદન તોડી છે.

હું યોગી લાગ્યો છું.

હું જાણતો નથી કે મને આ મંડલીમાં લેશે.

હું તમને લખું છું : હું તમારી પાસેથી લખવાની રજા માગું છું. (છુટી, રજા.)

આલો, આપણે ગમત કરિયે.

તે વખત આવતાં પહેલાં તો આપણે મરીજઈશું.

આપણે તેની પછવાડે જીવી શકીશું નહીં.

He is quite at home.

He thinks a great deal of himself.

How is your health?

It is all over with me.

His affairs are in a bad state.

Once past ten o'clock, you will find me no more at home.

I bet (wager) six crowns.

On the road.

I forgive you, I let it pass.

The smell of garlic.

The smell of wine.

The sermon is over.

To consider one's self lucky.

To make an enemy of some one.

I fear inconveniencing you.

I consent to it.

That is the question.

My head reels.

I faint.

I thought you were a German by birth.

તે ઘરમાં સજાહી રહે છે.

તે પોતાને મોટા ગણે છે.

તમારી તબિયત કેવી છે?

તમારા જીવને કેમ છે; તમારા

સારીરને કેમ છે?

મારું તો! બધું પૂરું થયું.

તેનું કામ બગડી ગયું.

દશ વાગી ગયા પછી હું તમને
ઘેર નહીં મળું.

હું પંદર રૂપિયાની સારત મારું છું.

રસ્તા ઉપર.

હું તમને માફ કરું છું, હું જાણ
દેજું છું.

લસાણની ગંધ.

વૈનની વાસ.

ઉપદેશ થઈ રહ્યો.

પોતાને બાગ્યવંત ગણવો.

કામને રાત્રી કરવો.

હું બિહુ છું કે તમને કંઈ સંકાલ
થશે.

મને કમ્પ્લ છે; હું રાજી છું.

એ જ સવાલ છે; એ જ વાત
છે.

મારું માથું ફરે છે.

મને ચક્કર આવે છે.

મેં ધાર્યું કે તમે જર્મનના
જેરમાન હશો.

To live on bad terms with
some one.

To occupy one's self with an
unprofitable trade.

This seems at once rational
and irrational.

To lose one's reputation.

By means of.

He has succeeded by means
of your protection.

We reached the shore by
means of a boat.

To go to meet.

We went to meet his father.

Against.

Never act against the laws.

Opposite, opposite to.

My house is opposite (to) his.

He lives opposite me.

Near, after.

After you I like him best.

With,

He lost the box with the ru-
pees.

He sold the garden with the
house.

If I were to put questions to

કેાઈની સાથે બગાડથી રહેવું.

નિર્ફલ વ્યાપાર કરવો.

તર્કવાન કે અતર્કવાન તે એક-
દમ જણાય છે.

આપૂ જોવી.

તેથી, તેનાથી, ઊપાયથી.

તે તમારી મદદથી પાર પડ્યો.

અમે હોડીએ બેસીને કાંઠે
પોહોંચ્યા.

મળવા જવું.

અમે તેના આપને મળવા ગયા.

ઊલટું, સામાં, ઊપર.

કાયદા કદી ન તોડો; કાયદાને
ઊલટું કંઈજ ન કરવું.

ઊલટું, સામું.

મારું ઘર તેના સામું છે.

તે મારા ઘર સામે રહે છે.

પાસે, પછી.

તમારી પછી તે પણ મને
ગમે છે.

સમેત, સાથે.

તેણે રૂપેયા સમેત પેટી ખાઈ.

તેણે ઘર સમેત વાડી વેચી.

જેમ આપણા પાઠની સર-

you as I did at the beginning of our Lessons (as I was in the habit of doing), what would you answer ?

We at first thought these questions rather ridiculous, but full of confidence in your System, we have answered them as well as our little store of words and rules, which we had then obtained, could allow.

We soon perceived, moreover, that these questions were calculated to inculcate the rules, to lead us to conversation by the contradictory answers which we were compelled to make.

Now, however, we can almost keep up a conversation in Gujarati.

This sentence does not appear to us to be logically correct.

We would be ungrateful if we were to let such an opportunity pass without expressing to you the liveliest gratitude.

આતમાં તમને હું સવાન
પુછ્યો હતો તે જો હમણા
પુછ્યા હોત તો તમે શી
રતે ઉત્તર આપત ?

પહેલાં તો અમે ધારકું કે આ
સવાલોમાં કેમ મજાક જેવું
હશે, પણ તમારા ઉપર
સંપૂર્ણ હિતમાર શાખતાં જેમ
અમારા સુક્ષ્મ રાષ્ટ્ર સંગ્રહ
તથા નિયમ તેમજ તેઓના
ઉત્તર અમે વાદ્યા છે.

અમે તુરત જાણ્યું કે આ સવા-
લો નિયમો વારંવાર શિખવ-
વાને સાર છે, (અને) જે
જે ઉત્તર આપણને આપવા
પડે છે તેની ઉદાહરણમાં
વાતચીત કરવા સાર છે.

હવે તો આપણે ગુજરાતીમાંજ
વાતચીત કરવી.

અમને લાગે છે કે આ વાક્ય
ન્યાયશાસ્ત્ર પ્રમાણે શુદ્ધ
નથી.

જો અમે આ મલેના વંગમાં
તમારો ઉપકાર માન્યા વગર
આલ્યા જાત તો અમે કૃતદ્ર
કહેવાત.

In all cases, the man born in
the country is preferred.

સઘલી વાતમાં વગડે જ. મેનું
માણસ પસંદ છે.)

The insurmountable diffi-
culty.

દુર્લબ મુશ્કેલી.

This energetic language.

આ ઉત્સાહી ભાષા.

The gratitude of men.

માણુશોનો ઉપકાર.

EXERCISES.

Will you take a cup of coffee? Much obliged, I do not like coffee. Then you will take a glass of wine? I have just drank some. Let us take a walk. Willingly, but where shall we go? Come with me into my aunt's garden; we shall there find very agreeable society. I believe it, but the question is, whether this society will receive me. You are everywhere welcome. What is the matter with you, my friend? How do you like this wine? I find it excellent, but I have drunk enough of it. Drink once more. No, too much is unhealthy, I know my temper. Do not fall. What is the matter with you? I do not know, but my head reels, I believe I am fainting. I think so too, for you almost look like a dead person. Of what country are you? I am a Mussulman. You speak Gujarati so well, that I thought you a Surati by birth. You joke. Pardon me, I do not joke at all. How long is it that you are in Surat? It is a few days. You doubt it, perhaps, because I speak Gujarati: I knew it before I came to Surat. One has much trouble to obtain a situation, and you have a good one and neglect it. Do you not think then of the future? Now, allow me to speak in my turn. All that you have just said seems rational, but it is not my fault if I have lost my reputation, it is my wife's, she has sold my handsomest clothes, my rings, and my gold watch. I am loaded with debts, and I do not know what to do. I will not justify your wife, but I know that you have also contributed to your loss.

DIALOGUE.

THE MASTER.—If I were now to propose questions to you as I formerly did in the beginning of our lessons, such as: Have you the hat which my brother has? Am I hungry? Has he the tree of my brother's garden? &c., what would you answer?

THE PUPILS.—We are compelled to confess that we at first found these questions rather ridiculous ; but full of confidence in your method, we answered them as well as the small store of words and principles which we knew, would then permit us. We were not slow in perceiving that these questions were calculated to inculcate principles into our minds, and to exercise us in conversation by the contradictory answers which we were compelled to give. But now that we can almost keep up a conversation in the energetic language you are teaching us, we would answer you : it is impossible that we could have the same hat which your brother has, for two persons cannot have one and the same thing. To the second question we would answer, that it is impossible that we should know whether you are hungry or not. As to the latter, we would say, that there is more than one tree in a garden, and in telling us that he has the tree of the garden, the sentence could not be logically correct. At all events, we would be ungrateful creatures if we were to let pass such a favourable opportunity without expressing to you our most lively gratitude for the trouble you have taken in arranging these wise combinations, to inculcate almost imperceptibly into our minds the principles, and to exercise us in the conversation of a language which, taught in any other manner, presents to foreigners, and even to the natives, almost insurmountable difficulties.

HUNDRED AND SEVENTH LESSON.

To avoid (escape) death, with
which he was frightened,
he took to flight.

I answer for it (I assure you).
Such is the world.

Would not (any) one be a fool
to remain in a place bom-
barded by the Mahrattas ?

મોત કે નેપી તે બિહીતો હતો
તે દૂર કરવા સાર (અચવા
સાર) નાસી ગયો.

કે હું તમને નિશ્ચય કહું છું.
જગત એવું છે.

જે જગાએ કુલ્લી ગોલાનો
ભરમાર મરેલાઓથી ચ.લ-
છે તાંહાં જે કાઈ રહે છે
તે શું મૂર્ખ ત કેહેવ. એ ?

Will you be my guest ?

To invite some one to dinner.
I have had your favourite dish
prepared.

There is nothing like a good
piece of roast beef.

The roast beef.

the innocent.

the guilty.

a jolly fellow.

the husband.

To be disgusted with some-
thing.

He who hazards gains (a pro-
verb).

To strike (in speaking of
lightning).

The lightning has struck.

The lightning struck the ves-
sel.

While my brother was on the
open sea, a great storm
came on, the lightning
struck the vessel which it
set on fire, and the whole
crew jumped into the sea to
save themselves by swim-
ming.

તમે મારા પરોણા થશો ? તમે
મારે તાંહાં જમવા આવશો ?

કોઇને જમવા તેડવા.

જે પદાર્થ તમને વાહાણ છે
તે મેં તયાર કર્યો છે.

ભિજેલાં ગોમાંસ જેવું બિજ્યું
કંઈ શાઈ નથી.

ભિજેલું ગોમાંસ.

નિરપરાધી.

અપરાધી.

ઉદ્ધાસી માણસ.

વર, કંથ, ઘણી, સ્વામી.

ક્રશાથી કંટાળવું.

જે બિહેછે તે પામેછે; (અહડથી
તે પડથી).

(વિજલી) પડવી.

વિજલી પડી.

વાહાણ ઉપર વિજલી પડી.

જારે મારે બાઈ સમુદ્ર ઉપર
હતો તારે તાંહાં બારે તોશાન
થતાં વાહાણ ઉપર વિજ-
લી પડી તેથી બલીગયું
અને ખારવાયું. કુદી કુ-
દીને સમુદ્રમાં તરીને બચ-
વા સાર પડ્યા.

He was seized with fear, seeing
that the fire was gaining on
all sides.

He did not know what part to
take.

It was in vain to reflect.

In vain.

He hesitated no longer.

To hesitate.

to reflect.

I have not yet received any
news from him.

My friend, who was present, has
related to me all.

What would have become of
me?

He had nearly fallen.

I have been out a fortnight.

Will you go out to-day?

I would not inconvenience you.

He has nothing to live on.

He has at my house board and
lodging.

I did not find a living being.

ચોગરદમ આગ લાગતી જો-
ઈને તે બહુજ ભય પામ્યો.

તે જાણતો નથી કે હું કાંઈ
જાણું.

વિચાર કરવો તે અવરથા હતો.
અવરથા.

તેણે કંઈ આનાકાની કરી
નહીં.

કચવાવું, આનાકાની કરવી,
દગદગો આવવો.

વિચાર કરવો, ધારવું.

મને હજી સુધી તેના પાસેથી
કંઈ ખબર મળી નથી.

મારો મિત્ર જે તાંહાં હાજર
હતો તેણે મને સઘળું કહ્યું.

મારા ઉપર શું થઈ જત? મારા
સંબંધી શું થઈ ગયું હોત ?

તે બહુ કરીને પડ્યા જેવો હતો.
એક પખવાડીયાંથી હું બાહાર
આવ્યો છું.

તમે આજે બાહાર જશો ?

હું તમને કામમાંથી નહીં રોકત.

તેને પોતાના યુજરાન વાસ્તે
કંઈ નથી.

તે મારે ઘેર જમેછે તથા રહેછે.

મને એકે જીવંતપ્રાણી મળ્યું
નહીં.

To meet.

They will discover this mystery.

They are going to lay the cloth on the table for dinner.

He lives well.

Have you done it ?

You have the wrong key.

That is his business.

To do one's best.

A clean plate.

an angel.

a master-piece.

her physiognomy.

the expression.

her shape.

the action.

the look.

the contentment.

the respect.

the admiration.

the graces.

the manners.

slight.

fascinating.

delightful.

Her look inspires respect and admiration.

મલવું.

તેઓ આ ભેદ ઉઘાડો કરશે.

તેઓ જમવા સારૂ મેજ ઉપર
લુગડું પાથરવામાં છે.

તે શારીરિક રહે છે.

તમે કર્યું છે ?

તમારી પાસે જુઠી કુંચી છે.

તે એનું કામ છે.

ભલું કરવું.

સાફ રકાળી.

ખુણો.

મુખ્ય.

પેલીના ચહેરાનો દેખાવ.

ખ્યાન, વર્ણન.

પેલીનો આકાર.

ચાલ, કામ.

દેખાવ.

સંતોષ, તૃપ્તિ.

અદબ, માન.

આશ્ચર્ય, અચૂંબો.

અનુગ્રહ, કૃપા.

માણસાઈ.

લગરીક, બારીક, પાતલું, જરા.

મોહિત.

આનંદી.

પેલીનો ચહેરાજ કહીઆપે છે
કે તેનામાં અદબ તથા
અચૂંબો છે.

Perfectly well.

uncommonly well.

Allow me, Madam, to present
Mr G. to you, as an old
friend of ours.

I am delighted, Sir, to make
(form) your acquaintance.

I will do everything in my
power to render myself wor-
thy of your kind favours.

Ladies, allow me to present
you Mr B., whose brother has
rendered such great services
to our family.

Ah ! Sir, how delighted we
are to receive you.

સંપૂર્ણ સાજો.

અતિશય સાહે.

આપણા જીના મિત્ર નામે (જી)
ને તમારી હજીરમાં મોકલ-
વાની રજા મારું છું તે મડમ
સાહેબ મને આપજો.

સાહેબ, તમારી આજ્ઞાઓ
કરવાથી હું આનંદ પામું છું.

તમારી કૃપા મારા ઉપર થવાને
માસથી જેટલું બની રાકશે
એટલું કરીને યોગ્ય થઈશ.

બીબીએ મહેરબાની કરીને
(બી) સાહેબને તમારી પાસે
મોકલવાની રજા મને આ-
પજો કેમકે તેના ભાઈએ
આપણા ઘરમાં ઘણું કામ
કર્યું છે.

અરે! સાહેબ તમારો મેલાપ
કરવાથી અમને ઘણો આ-
નંદ થયો.

EXERCISES.

Why do you hide yourself? I must hide myself, for it is all over with me if my father learns that I have taken to flight, but there were no other means to avoid the death with which I was threatened. You have done very wrong to leave your regiment, and your father will be very angry when he will learn it, I assure you. But must one not be a fool to remain in a place bombarded by these villains? Plague take these soldiers who give no quarter, they have beaten and robbed me, and I have never in my life done them any harm. Such is the world, the innocent often suffer for the guilty. Have you known that man? I have known him, for he has often

worked for our house. One of my friends has just told me, that he has drowned himself, and that his wife has blown her brains out with a pistol. I hardly believe it, for the man of whom you are speaking was always a jolly fellow, and jolly fellows do not drown themselves. It is even said that his wife had written on the table before she killed herself; "Who hazards gains; I have nothing more to lose, having lost my good husband. I am disgusted with this world, where there is nothing constant but inconstancy."

HUNDRED AND EIGHTH LESSON.

His father does not answer his letter.

તેનો પાપ તેના પત્રનો જવાબ લખતો નથી.

You do not write your letter well.

તમે તમારું પત્ર શાસીપઠે લખતા નથી.

He did not answer my letter politely.

તેણે મારા પત્રનો જવાબ અદબ્યથી લખ્યો નહીં.

I am not always satisfied with his answers.

હું હમેશા તેના જવાબ ઉપર રાજી નથી.

Why did he not go out oftener with you ?

તે તમારી સાથે વારંવાર બહાર શા વાસ્તે જતો નથી ?

He cannot always answer your letter quickly.

તે તમારા પત્રનો જવાબ ઉતાવળે હમેશા દધી શકતો નથી.

He has not always answered me politely.

તેણે હમેશા મારા ઉપર અદબ્યથી જવાબ મોકલ્યો નથી.

He will not always answer your letter so politely.

તે તમારા પત્રનો જવાબ હમેશા એવી અદબ્યથી મોકલશે નહીં.

She is a woman polite towards every one.

પેલી સ્ત્રી સર્વ ઉપર અદબ્ય રાખે છે.

I love him.

હું તેના ઉપર હેત કરું છું.

Your child that loves you with
all his heart is sick.

I wish you a good day.

My sister is well.

Do you give my brother the
book ?

I give it to him.

Present my respects and com-
pliments to your lady (wife).

I gave it to the father.

Do you give my brother wine ?

I give him some.

Do you give those children ap-
ples ?

I give them some.

Do you send to my sister a
book ?

I send her one.

I assure you of my esteem.

They have convicted the pri-
soner of the crime.

I will go into the country to-
morrow.

He went there yesterday.

You can hear him speak.

His house has been sold.

તમારું જે છોકરું પોતાના
આપ્પા અંતઃકરણથી હેત
કરેછે તે માંડુ પડ્યું છે.

હું તમને કુશલતા આહુંછું.

મારી બહેન સાજી થઈ.

તમે મારા ભાઈને ચોપડી આ-
પોછો ?

હું તે તેને આપુંછું.

તમારી વહુને મારી સલામ
કેહેલો.

મેં આપને તે આપ્યું.

તમે મારા ભાઈને વૈન આપોછો ?

હું તેને કંઈ અપુંછું.

તમે તે છોકરાંને અનાર આ-
પોછો ?

હું તેઓને કંઈ આપુંછું.

તમે મારી બહેનને અંક ચોપડી
માકલોછો ?

હું તેને અંક માકલુંછું.

મારી ધારણાસંબંધી હું તમને
અચીત કહુંછું.

તેઓએ કેદીનો અપરાધ સા-
બીત કર્યો છે.

હું કાલે પ્રગણામાં જઈશ.

તે તાંહાં કાલે ગયા.

તમે તેનું બાજવું શાંભલી
શકોછો.

તેનું ઘર વેચાલું છે.

I shall not be able to go to
walk out to-day.

We must love and honour God.

She was beloved and esteemed
when I saw her for the first
time.

I would have wished that he
went with us.

He does not love you, because
you have offended him.

Wait till I have my money.

If I had known it.

Do you read the book which I
have lent you ?

Do you not know where he has
been ?

It is precisely that which has
caused him so great a loss,
from which he will with
difficulty recover.

If you will buy the horse.

It is difficult to surprize an en-
emy who is vigilant.

To-morrow I will go to your
brother's house.

હું આજે બાહાર કરવા નહીં
જઈ શકું.

આપણે પરમેશ્વર ઉપર હેત
કર્યું તથા તેને આપ્યું
આપવી.

પેલી વખતે મેં તેને જોઈ તારે
તે વાહાલી તથા માનભરેલી
હતી.

મેં આહું હોય્મ કે તે અમારી
સાથે ગયો.

તે તમારા ઉપર પ્રીતિ રાખતો
નથી કેમકે તમે તેનો અપ-
રાધ કર્યો.

મારા પૈસા આવે તાંહાં સુધી
રાખૂર કરો.

જો મેં જાણ્યું હોત તો.

જો ચોપડી મેં તમને આપી છે
તે તમે વાંચો છો ?

તે કાંહાં ગયો હતો તે તમે
જાણતા નથી ?

ખચીત તેને ઘણું નુકસાન
થયું, તેમાંથી બહુ મુશકે-
લિય્મ તે પાર પડશે.

જો તમે તે ઘોડો વેચાથી લેશો.
અપલ શત્રુ ઉપર હુલો કરવો
મુશકેલ છે.

હું તમારા ભાઈને ઘેર કાલે
જઈશ.

In the beginning God made
the heavens and the earth.
You will learn nothing of me.

By his will man makes himself
great or little.

He is not rich, but learned.

Every man can injure, but on-
ly the wise and the good
can be useful.

I know that he loves you.

The more assiduous a scholar
is, the more rapid is his pro-
gress.

If I were rich, I would have
friends.

When we had abandoned the
town, the enemy entered it.
I shall begin my journey in a
week or so.

I do not know whether I am
asleep or awake.

Though I be (am) not rich, I
am nevertheless contented.

In the same way as the sea is
agitated by the wind, man-
kind are agitated by their
passions.

આરંભે દેવે આકાશ તથા પૃથ્વી
સૃજ્યાં.

તમે મારી પાસેથી કંઈ નહીં
શિખશો.

તેની ઇચ્છાથી માણસ પોતાને
મોટો નાંહાનો ગણેછે.

તે શ્રીમંત નથી પણ ભણેલો છે.
હરેક માણસ ઇજા દઈ શકેછે
પણ ડાહ્યો તથા બલો માત્ર
ઉપયોગી છે.

હું જાણું છું કે તે તમારા ઉપર
હેતુ રાખેછે.

નિરાશિય્મો જેમ જેમ ઉદ્યોગી
છે તેમ તેમ બહુ ઉતાવળો
અભ્યાસ કરેછે.

જો હું શ્રીમંત હોત તો મને
મિત્રો હોત.

જારે આપણે શહેરમાંથી જતા
રહ્યા તારે શત્રુ માંહે પેઠો.

એકાદ સતવાડીઆમાં હું મુસા-
ફરી કરવા માંડિશ.

હું ઊગતો કે જાગતો છું તેની
મને ખબર નથી.

હું શ્રીમંત નથી ખરો તો પણ
મને સંતોષ છે.

જે રીતે દરીઆનાં પાણી પવ-
નથી ઉધ્ધલેછે. તેજ રીતે
માણસ મનોવિકારથી ઉથ-
લપાયલ થાયછે.

He is not loved, but he is feared.
Nevertheless you never were
willing to grant my desire.

However, he wrote that he
could not come.

Do your brothers learn Eng-
lish ?

How happy you are.

Is he at home ?

Is your father at his house ?

Who is there ?

What have you done ?

Which boy has bought these
books ? and to whom has he
made a present of them ?

What kind of a hat have you
bought ?

Experience teaches fools.

There is not so good an oppor-
tunity every day.

My preceptor gives me a book
to-day.

My teacher gave it to me yes-
terday.

Yesterday, he gave it me.

Therefore the pupils love the
preceptor.

તે હેતાણુ નથી પણ ભયનીત છે.
તો પણ તમે મારી મરજી
પ્રમાણે કરવા કદી ચાહતા
નોહોતા.

તો પણ તેણે લખ્યું કે હું
આવી શકતો નથી.

તમારા ભાઈઓ ઈંગ્રેજી શિખે-
છે ?

તમે કેવા સુખી છો.

તે ઘર છે ?

તમારો પાપ પોતાને ઘર છે ?

કોણ છે ? તાંહાં કોણ છે ?

તમે શું કર્યું છે ?

કયો છોકરો આ ચોપડીઓ
લાવ્યા ? અને કોણને ઈનામ
આપ્યું ?

તમે કેવી તરેહની ટોપી વચાથી
લિધી ?

અનુભવ મૂર્ખને શિખવે છે.

હરેક દિવસે એવા શારો લાગ
મલતો નથી.

મારો શિક્ષક મને આજે એક
ચોપડી આપે છે.

મારા મેતાજીએ મને તે કાલે
આપી.

તેણે મને તે કાલે આપી.

એ માટે નિશાલિએ શિક્ષક
ઉપર હેત રાખે છે.

EXERCISES.

What became of your eldest brother? He has been shipwrecked, sailing homewards. Relate that to me. Very willingly. Being in the open sea, a great storm arose. The lightning struck upon the vessel and set it on fire. The crew jumped into the sea to save themselves by swimming. My brother did not know what to do, having never learnt to swim. It was in vain for him to think, he found no means to save himself. He was seized with fright, seeing that the fire was gaining on all sides. He hesitated no longer, and leaped into the sea. Well, what became of him? I do not know, not having yet received news. But who told you all this? My nephew, who was present and saved himself. Talking of your nephew, where is he now? He is in Surat. Is it long since you have received any news from him? I received a letter from him to-day. What does he write you? He writes me that he marries a young lady who brings him a hundred thousand rupees. Is she pretty? As pretty as an angel, she is a masterpiece of nature. Her face is sweet and full of expression; her eyes are the most beautiful in the world, and her mouth is lovely. She is neither too tall nor too small, she is well made: all her actions are full of grace, and her manners are engaging. Her look inspires respect and admiration. She has also a great deal of wit. She speaks many languages, dances very well, and sings delightfully. My nephew finds but one defect in her. And what is this defect? She is affected. There is nothing perfect in this world. How happy you are; you are rich, you have a fine wife, pretty children, a fine house, and everything you wish for. Not at all, (my) friend. What do you still wish for? Contentment, for you know that he alone is happy who is contented.

HUNDRED AND NINTH LESSON.

False.	જુઠું.
Stone.	પત્થર m.
Roman.	રોમી.

Empress.	મહારાણી.
to demand.	માગવું, દાવો કરવો, પુછવું.
public justice.	પ્રગટ ઇનસાફ, ન્યાય, અદલતા.
to calm.	નિરાત કરવી, ચેન કરવું.
to condemn.	ધિકારવું, તુરુષ્ટ ગણવું.
wild beasts.	જંગલી જનાવર.
the court.	કુચેરી, અદાલત <i>f.</i>
the court.	આંગણું.
to court.	દરબાર, દર્બાર <i>f.</i>
an arena.	તાલીમખાનું, રંગભૂમિ, મલખ <i>f.</i>
a lamb.	ધેટાનું બચ્ચું.
to caress.	આલિંગન દેવું, ભેટવું.
a trick.	ખેલ <i>m.</i> ફરેખ <i>m.</i> ઠોંગ <i>m.</i> મશકરી.
a criminal.	અપરાધી, ગુનેહગાર <i>c.</i> તકશીર- વાર.
a law.	કાયદો, ધારો.
retaliation.	બદલો લેવાપાણું, વર લેવાપાણું.
to deceive.	હગવું, કપટ કરવું.
in his turn.	તેના વારામાં.
the cheese.	પનીર.
a discourse.	વાતચિત.
To deprive some one of life.	હાવ લેવો.
To kill one's enemy.	શત્રુને મારીનાંખવો.
To kill oxen, sheep.	બલદ, ધેટાને મારીનાંખવું.
Forget me not.	મને ભુલશો માં; મને ન ભુલતા.
I must.	મારે (કરવું) જોઈએ.
child-birth.	છોકરાનો જનમ.
I hear him.	હું તેનું શાંભલું છું.

I am listening to what you tell me.

The way.

a clergyman.

a hostler.

a out-rider.

I know what you mean to say.

He can write a Gujarati letter.

To lead a sick person.

To conduct a blind man.

To set the house on fire.

The greatest man.

To speak to some one.

To converse with any one about something.

To speak to a person of anything.

Are my books burnt?

They are burnt.

I became acquainted with him.

I assisted him to work.

He taught me to speak correctly.

I know it well.

He writes badly.

To take anything in bad part.

તમે મને કોહોછો તે હું સાંભ-
લુંછું.

રસ્તો, માર્ગ, રીત.

ધર્મોપદેશક.

ચરવાદાર.

હલકારો, આગલ દોડનાર.

તમારા કહેવાનો અભિપ્રાય હું
જાણુંછું.

તે ગુજરાતીમાં પત્ર લખી શકેછે.

માંદાને ચલાવવું.

આંધલાને દોરવો.

ઘરને આગ લગાડવી.

સગીથી મોટો માણસ.

કોઈની સાથે બોલવું.

કંઈ બાબત સંબંધી કોઈની સા-
થે કંઈ વાતચિત કરવી.

કંઈ બાબત સંબંધી કોઈ જણને
કંઈ કહેવું.

મારી ચોપડીઓ બલીગઈ?

તેઓ બલીગઈ.

મને તેની સાથે ઓળખાણ થઈ.

મેં તેને કામ કરવાની મદદ
આપી.

તેણે મને શુદ્ધ રીતે બોલતાં શિ-
ખવું.

હું તે શારીરિક જાણુંછું.

તે નકારે લખેછે.

ખોટું માનવું; ખોટું લાગવું.

Bad enough.

So much the worse.

To wait on a person (to attend him).

To expect a person.

How heavy?

How dear? what price?

How far? what length?

How old?

During an hour.

During a year.

Useless words.

Take my word for it.

The substantive.

Lyons.

provost.

confident.

to weigh.

reasons.

scale.

ill-judged.

to distribute.

an hospital.

alms.

trade.

Come in where I am.

Go out.

Drive to the other side.

બહુ નકારે, તમામ નકારે.

બગાડ્યું.

હજૂરમાં રહેવું, ચાકરી કરવી,
પિરસવું.

વાટ જોવી, રાહ જોવી.

કેવું ભારે?

કેવું મોઢું? શી કિંમત?

કેટલું આઢું? કેટલું લાંબું?

કેવું જુનું?

એક ઘડી સુધી.

એક વર્ષ સુધી.

નકામો બોલ.

એ વાસ્તે મારું વચન લો.

નામ.

લેઆનસ.

કોટવાલ.

વિશ્વાસુ માણસ, ખાસ મિત્ર.

તોલવું.

કારણ.

ત્રાજવાં.

ચૂક.

વહેંચવું.

દવાખાનું.

ખેરાત, ધર્મ.

વ્યાપાર, ધંધો.

જાંહાં હું હોજી તાંહાં આવા.

બાહાર જાઓ.

બિજી બાજુએ હાંકો.

Jump into it.

To succeed (follow after).

To break in pieces.

To tear.

He is my countryman.

You are a ploughman.

The entire town.

the entire society.

He is coming in and going out.

He is a good teacher of languages and writing.

Mutton and beef.

To open and shut.

The garret is under the roof of the house.

A wardrobe.

a meeting of bankers.

the bench.

The army has marched to Rome.

It had marched all day.

A quarrel.

commerce.

the individual.

the study.

the goodness.

the love.

તેમાં કુદી પડા; તેમાં ભુસકો મારો.

પછુવાડે જવું; પછુવાડે આવવું.
કકડા કરવા, ભાગીનાંખવું.

ફાડવું.

તે મારો દેશી છે.

તમે ખેડુત છો.

તમામ શહેર.

તમામ મંડલી.

તે માંહે આવેછે અને બહાર જાયછે.

તે ભાષા તથા લખવું શિખવનાર
સારો છે.

બકરીનું માંસ ને ગાયનું માંસ.
ઉઘાડવું અને બંધ કરવું.

ઘરના છાપરા નીચે મેડીનો
ખ્યારડો છે.

પોસાકખાનું.

વ્યાપારીઓનો મેલાપ.

ખેડક, બાજક, પેહેડી.

લખકરે રોમ ઉપર કુચ કરી.

આખો દાહાડો કુચ કરી.

લડાઈ, ભાંડણ, જઘડો, ટંટો.

વ્યાપાર.

જણ, સખસ.

અભ્યાસ, માવરો.

ભલાઈ.

પ્રીતિ, ખ્યાર, પ્રેમ, હેત.

The desire of eating.	રૂચી, ખાવાની ઇચ્છા.
To open the gates of the city, or the door of a room, or a drawer, or a letter.	શહેરની ભાગોલ કે ઝ્યોરડાનું ખારણું કે વખારો કે જાલી ઉઘાડવી.
To open a body, a vein, an ab- scess, a wound.	અંગ, નસ, ગુમડું, ઘા ઉઘાડવાં.
To place some person at the door.	કોઈને દરવાજા પાસે રાખવો.
To put the glasses on the table.	મેજ ઉપર (કાચ) કાચનાં વાસણ રાખવાં.
To put a child or coat on the bed.	છોકરું કે અંગરખો બિછાના ઉપર મુકવાં.
Where have you put my stick and my knife?	મારી લાકડી તથા છરી તમે કાંહાં મુક્યાં છે?
Your stick is in my room.	તમારી લાકડી મારા ઝ્યોરડામાં છે.
Your knife is on the table.	તમારો ચાકું મેજ ઉપર છે.
Here is your stick, and there is your knife.	તમારી લાકડી હીઆં છે, અને છરી તાંહાં છે.
Seat yourself here.	હીઆં બેસો.
To enable some one.	કોઈને કંઈ કરાવવું.
I have enabled him to do it.	મેં તેને (આ કામ) કરાવ્યું.
To keep in the pocket.	ગળવામાં રાખવું.

EXERCISES.

A foreigner having sold some false stones to a Roman Empress, she demanded public justice for it from her husband. The Emperor, a prince full of clemency and goodness, not being able to calm her, condemned the jeweller to be exposed to the wild beasts. The Empress desired to be present to witness the punishment, with all her court. The unfortunate creature, conducted into the arena expected to

perish; but instead of a wild beast, there issued forth a lamb that came to caress him. The Empress, enraged to see the trick played upon her, complained bitterly to the Emperor:—"Madam," replied he, "I have punished the criminal according to the law of retaliation, he has deceived you, and he has been deceived in his turn."

THE HUNDRED AND TENTH LESSON.

Sweet wine.

a mild zephyr.

a gentle breeze.

tranquillity.

a tranquil sleep.

Nothing renders life so sweet
as the society and intercourse
of our friends.

To steep.

to stoop.

to soften.

To leap from the bottom to the
top.

To spring forward.

to leap backwards.

to skip, hop.

The child was joyfully skip-
ping around me.

To explode.

to omit.

મિઠો પૈન.

મૈદ વાયુ.

ધિમો પવન.

શાંતિ, શાંતપણું.

શાંત ઊંધ.

આપણા મિત્રોનો મેલાપ તથા
સંગાત આત્માને જેવું સુખ
આપેછે તેવું બિનું કંઈ
નથી.

ભિજવડું, પલાલડું.

વાંકું વલડું, જાકડું, જડપ મારવી.

નરમ કરડું, પોચું કરડું.

નીચેથી ઉપર ઉછાલડું.

આગલ છુલંગ મારવી.

પાછલ કુદડું.

એક પગે કુદડું.

તે છોકરું આનંદથી મારી આ.

સ્પાસ કુદડું હડું.

ઉડાવડું, ધુત્કારડું, હુડતાવડું.

મુકોદડું, છોડડું.

The besiegers exploded the
bastion.

The transcriber has omitted
some lines.

Trembling at each shade the
fearful man lives in constant
anxiety.

Retrogradation.
repetition.

That I may transcribe.

If I did transcribe.

If I had transcribed.

The fruit of the fields.

The reward of one's labour.

To do without anything.

Have you done your task?

The song of the bell.

The parliament.
the regiment.

A work of art is so much the
more beautiful as it is per-
fect.

You do not eat.

How goes it with you?

Very well.

To acknowledge.

On account of his innocence he
appeared before his judges
with a joyful look.

ધેરનારાચ્છાચ્છે યુરજ ઉડાવી-
દિધો.

નકલ કરનારે કેટલીચ્છેક લિટી-
ચ્છો મુકીદિધી.

બિહીકણે માણસ હરેક છાયાંથી
થરથરતાં હરદમ ચોકતો
રહેછે.

પ્રતિગમન.

પ્રતિવાક્ય કથન.

કે હું નકલ કરું.

જો મેં નકલ કરી (તો).

જો મેં નકલ કરી હતી (તો).

એતરોનાં ફલ.

કોઈના શ્રમનું ફલ.

કંઈ વગર કરવું.

તમે તમારો પાઠ(કામ)પૂરો કર્યો?

ધંટનું ગીત.

મંડલી, પારલમેન્ટ.

પલટણ.

હુનરનું કામ જેમ જેમ બરોબર

હોચ્છે તેમ તેમ તે સુંદર

દેખાચ્છે.

તમે ખાતા નથી.

તમારી શી બબર છે?

શારી છે.

કબૂલ કરવું.

તે પોતાના નિરપરાધીપણાને

લિધે હાકેમની સામાં આ-

નદથી ઉભો રહ્યો.

The insensible mortal, though living in the most beautiful country, surrounded by all the beauty of charming nature, remained, however, all that day without experiencing any emotion.

He related the entire history to his wife.

Will you buy the horse ?

Great renown.

Bank notes and gold.

To load.

He was out of breath.

He ran too fast.

To be dangerously ill.

A violent diarrhæa.

He was very avaricious.

A house situated in a retired street.

Two leaden pills.

I am a man of honour.

A small receipt.

He conceals his pistol under his cloak.

You must not make a noise.

In a distant neighbourhood of the town.

You must not tell a lie.

ગુમાર માણસા સુંદર દેશમાં રહે-
છે, અને આસ્પાસ સુંદર
રચનાઓ ભરેલી છે, તે
પણ તે સંબંધી તે કંઈ જાન
રાખતો નથી.

તેણે પોતાની વહુને તમામ વાત
કહી.

તમે ઘોડા વેચાથી લેશો ?

મોટી કીર્તિ.

નોંટો તથા નાણું.

ભાદરું.

તે હાંફી ગયો.

તે બહુ ઉતાવળે દોડ્યો.

બહુ દરદ થવું.

ભારે અધામણ.

તે બહુ સોમી હતો.

પાછલી શેરીમાંનું ઘર.

બે સીસાની ગોલીઓ.

હું આશ્રુદાર માણસ છું.

નાંહાંની પાવતી; પોહાંચ.

તે પોતાના લુગડાં તલે પોતાની
પિસ્તોલ સંતાડે છે.

તમારે પોકાર કરવા ન જોઈએ.

શેહેરના આધા પડાસે.

તમારે જુઠું બોલવું ન જોઈએ.

EXERCISES.

The bakers of a certain city having gone to the provost of the merchants, to request his permission to raise the price of bread, he answered them that he would examine the subject of their request. On leaving him they dexterously left a purse with two hundred rupees on the table. They returned; confident that the purse had well pleaded their cause. "Gentlemen," said the provost to them, "I have weighed your reasons in the scale of justice, and I have not found them sufficiently weighty. I have not deemed it necessary, by an ill-judged dearness, to make the public suffer. Besides, I have distributed your money to the two hospitals of this town, as I thought that was the use you intended to make of it. I conceive, that since you are able to make such alms, you do not lose, as you say, by your trade."

THE HUNDRED AND ELEVENTH LESSON.

A dialogue.

વાતચિત.

A conversation.

વાતચિત.

Will you be good enough to
excuse me ?

મેહેરબાનીથી મને તમે માફ
કરશો ?

A matter of importance.

અગત્યની વાત.

I am uneasy.

હું કુઝ્ખી છું.

He has been weeping.

તે રડતો હતો.

What has happened to you ?

તમને શું થયું છે ?

He proposes marriage to me.

તે મને પરણવાનું ધારે છે.

She is possessed of great personal merit.

પેલી ગુણીજન છે.

My daughter's dowry.

મારી દિકરીની પેહરામણી.

He is a admirer of talent.

તે શ્રેષ્ઠતા આહાનારો છે.

Education.	તાલીમ <i>f.</i> તપ્તીઅત <i>f.</i> કેલવણી.
vanity.	ગફલત, શેખી, લાહેરી, મગદૂરી.
Can any one dispute your right?	તમારા હક ઉપર કોઈ તકરાર કરી શકેછે?
Superfluous complaints of body or mind.	શરીર અથવા મનની નકામી ફિર્યાદ.
Emily's fate is in your hands.	ઈમીલીની બાબત તમારે હાથ છે.
I am absolute master here.	હું હીઆં કુલ અખ્તિયારી છું.
I devote myself to the duties of society.	હું મંડલીના કલ્યામાં છું.
This thought is dreadful.	આ વિચાર વેહેમ ભરેલો છે.
We spoil his work.	આપણે તમે કામ બગાડિએ-છઈએ.
He has been looking for her.	તે તેને વાસ્તે શોધ કરતો હતો.
Explain it to me.	મારી આગલ તેનું બ્યાન કરો.
He forgets himself in his anxiety to do good.	તે પોતાની ફિકરમાં પોતાનું બલું કરવાનું ભૂલીમયો.
I have given my word, I cannot draw back.	મેં વચન આપ્યું તે હવે હું ફેરવી શકતો નથી.
Dry your tears.	તમારાં આંસુ લુછો.

EXERCISES.

A celebrated physician already old, but very rich and of great renown, went one day to a place to receive a considerable sum in bank notes and gold. As he was entering his own house loaded with this sum, he was stopped by a man who seemed to be out of breath by having run too fast, and who begged him to come and see his wife, who was dangerously ill, and confined to her bed with a violent diarrhæa; he added that prompt assistance was necessary, and that the physician would have reason to be satisfied, promising a piece of gold for a single visit. The physician who was very avaricious, hastened to gain it, saying to the man

he had only to show him the way, and he would immediately follow. Accordingly, he conducted him to a house, situated in a retired street, and then conducted him to the third floor leading him into a room, the door of which he instantly locked. The conductor then presented to the frightened physician a pistol with one hand; and with the other, an open but empty purse, addressing him in these terms :—"Behold my wife; yesterday she was seized with a violent diarrhæa, which has reduced her to the state in which you see her. I know you are one of our most skilful physicians, and better able to cure her than any one else. I also know that you have received, in a certain place, the cure necessary for that, hasten then to apply it, unless you do not prefer to swallow two leaden pills which you will find in this instrument." The doctor made various contortions, but obeyed. He had bank notes, and a hundred and twenty-five rupees; he quietly put the latter into the purse, thinking to save the bank notes; but the robber was too perfectly aware that he had them in his pocket. "Wait," said he, "it would not be fair that you should have operated so good a cure in vain; I promised a piece of gold for your visit, I am a man of honour, here it is; but I know that you carry about you certain little receipts, very efficacious against a return of the sickness which you have come to cure, you must have the goodness to leave them with me." The bank notes then took the same road which the rupees had taken. After this, the robber, concealing his pistol under his cloak, reconducted the physician, requesting him not to make a noise; he made him stop at the corner of a street, forbade him to follow, and ran off quickly in search of a new lodging in a distant neighbourhood of the town.

THE HUNDRED AND TWELTH LESSON.

Brigands and thieves.

દુશરાઓ તથા ચોરો.

Every man has his own secret.

હરેક માણસને કંઈ પણ ગુપ્ત હોય છે.

Under the sole of the foot.

પગના તલિયાં નીચે.

Consternation.	આશ્ચર્ય, ખિહીક.
Beautiful feet.	સુંદર પગો.
An accomplice.	પૂણીતા.
He threatened to beat him.	તેણે તેને મારવાની ધમકી બતાવી.
A very miserable night.	બહુ દુઃખદાયક રાત.
To adorn her hair.	પેલીનો ચોટલો વાલવો.
To calm your sorrow.	તમારી દિલગિરી મટાડવી.
A letter of exchange.	વટાવનામું.
Meanness.	પાછપણું.
aggressor.	પેહેલી ચહુડાઈ કરનાર, પ્રથમ રૌધ કરનાર.
a tribute.	કર, જગાત, વેરો.
to bite.	કરડવું, કરડીઆવું.
to swallow.	ગલીજવું.
to flay.	છોલવું, છાલઉતારવી, ઉઘાડવું.
He drinks to excess.	તે ઘણું પીએછે.
To swear by God.	દેવના સમ આવા.
To confuse one's self.	ગભરાઈજવું.
To determine.	ઠરાવવું, ધારવું.
to chide.	જંજોટવું, ખંખેરવું, ઠપકો દેવો.
to grumble.	બડબડવું, કકલવું.

EXERCISES.

Dialogue between a Father and a Mother upon the happiness of their Children.

The Countess.—Excuse me, for having awoke you so early, but I wish to speak to you on an affair of importance.

The Count.—You make me uneasy, I see you have been weeping, what has happened, my dear?

Countess.—I confess that I am rather perplexed, how-

ever, I have nothing unpleasant to communicate to you; quite the contrary.

Count.—By your emotion I should think that it is concerning Emily.

Countess.—That is true; my sister has been here this morning to propose a marriage for her.

Count.—Well.

Countess.—He who makes the offer possesses all the advantages of fortune, of birth, and of personal merit; these are acknowledged by every one. He is thirty years of age, his person is agreeable. He loves Emily, and offers her his hand; at the same time he refuses the dowry which we should give her.

Count.—But why are you not transported with joy? I am quite impatient to learn his name.

Countess.—You know him: he often comes here, and you like him very much.

Count.—Satisfy my impatience.

Countess.—It is the Count de Moncalde.

Count.—The Count de Moncalde! a foreigner! But probably his intention is to reside here.

Countess.—Alas! as to that he has declared he cannot make the least promise; he clearly explains that his intention is to return to his own country.

Count.—And you intend to give him your daughter?

Countess.—These last four years I have corresponded with him, and perfectly know his character. There is not a more virtuous, more estimable man; he is full of wit, and agreeable; he has much good feeling, is clever, frank, he is a passionate admirer of talent, and in a word, he has every quality which ought to render my daughter happy; ought I to refuse him? Ah, my friend, do not believe me capable of selfishness.

Count, (taking her by the hand).—But ought I to suffer a sacrifice which will render you always unhappy; besides I never could make up my mind to lose Emily; she is my daughter, but she is your image. I find in Emily your spirit, your virtue: no, no, never think that I will consent to separate you from her. I fancy such enjoyment in the pleasure that I shall have to see her enter the world to enjoy her success; how dear the praises will be to me which will be lavished on her, for I believe that she will be grateful for your care, my dear! Why you, who have devoted to

her education the best years of your life, to see her now torn so cruelly from your arms, your country, and to lose in one moment the fruit of fifteen years' trouble and labour!

Countess.—I have laboured for her happiness, and not to bring her up a victim to my vanity. Think also of the mediocrity of her fortune, and the brilliant and unexpected advantages of the match now proposed to us. A man, amiable and virtuous, of the most distinguished birth, and possessor of an immense fortune! It is true I shall be separated from Emily, but she will never forget us; this thought consoles me. Yes, happy respecting my daughter's fate, I shall be able to bear everything.

Count.—But can Emily resolve to leave you?

Countess.—Reason will do much for her. I am happy to say. This effort will cause her some trouble, but if the character and person of the Count de Moncalde do not displease you, I take upon myself to decide her to this sacrifice, however painful it may be. In a word, I entreat you to depend entirely upon my care for her happiness.

Count.—Well, as you please, I consent. It certainly is you who ought to dispose of her; can I dispute that which you have acquired by so much trouble? You sacrifice yourself for an object as dear; I foresee that I would not possess your courage, but I admire it, and can no longer resist. What anxieties you are preparing for yourself; and I, how can I, at the same time support your grief and mine, your tears and the loss of Emily?

Countess.—No, do not fear, I will not annoy you by superfluous complaints. How can I give up to grief when my greatest consolation will be in soothing yours?

Count.—You alone can supply the place of all, you know it! Friendship, admiration, gratitude, these are the ties which attach me to you; the power which you acquire over me is justified by your virtues; and far from disavowing it, I glory in the acknowledgment. I owe you everything; wisdom, affection, principles, happiness. I find in you the most amiable, the most indulgent of friends. The wisest, the most useful of advisers, be likewise the arbitrator of the fate of our children, as you have been of mine. At all events, let us attempt everything to persuade the Count de Moncalde to reside with us. He seemed so touched by your tenderness for Emily; he acknowledged an attachment so sincere for you; how could he conceive the inten-

tion of separating you from your daughter? I cannot believe that he will be inflexible in this respect.

Countess.—No; let us not flatter ourselves, his character is firm; he has positively declared to my sister that it would be useless to oblige him to remain in France; to this he could not submit. His resolution is irrevocably taken to return to Portugal.

Count.—This is afflicting; but I repeat it, Emily's fate is in your hands, though I suffer for it. You are absolute mistress, I will not retract. Will you speak to-day to Emily?

Countess.—Yes, after dinner. But it is already late, we must now dress. I have not yet seen my sons to-day, let us go and see them.

Count.—I first wish to consult you upon an affair which concerns our sons; I am discontented with their tutor, they have proposed another, but I wish that you would talk to him. It is said that he speaks English perfectly well; I am no judge.

Countess.—I will tell you if he understands it perfectly well.

Count.—How! you have never learned English.

Countess.—I beg your pardon, I learnt it a year ago, in order to give lessons to my daughter, who had asked me for a master. Masters generally teach with too much negligence, and however excellent they may be, two years of their lessons are not worth three months from a mother.

Count.—What a woman you are! Thus, till your children's education is completed, you pass one part of your life with masters; you devote one half to your own instruction, and the other half to teach that which you have learnt yourself. Still in the midst of so many cares and occupations, whilst you thus increase your duties, you find time to devote yourself to the duties of society. How do you then manage?

Countess.—We always find time enough to fulfil the duties which are dear to us.

Count.—You continually surprise me, I confess. Ah, if your children do not render you happy, what mother can expect happiness from hers? And our amiable Emily will be lost to us! This thought is dreadful. I cannot bear it! Shall you see your sister again to-day? Will you deliver her the answer for the Count de Moncalde?

Countess.—He asked it to be given quickly and decisively, and as soon as I shall have learned Emily's sentiments, it shall be sent.

Count.—I am convinced Emily will refuse this match.

Countess.—I think as you do ; but is it not sufficient that her heart is not opposed to the Count de Moncalde, and that she bears him the esteem which he deserves ?

Count.—Well, we must make up our minds to this sacrifice, I see. Speak to your daughter, speak to her alone, and without me, I would not have the courage to support the conversation, I feel but too deeply I would spoil your work.

HUNDRED AND THIRTEENTH LESSON.

Charles writes a letter.

ચાર્લસ એક પત્ર લખેછે.

He became a rich man.

તે શ્રીમંત માણસ થયો.

He always remained my faithful friend.

તે મારો સદા વિશ્વાસુ મિત્ર હતો.

My eldest brother is called Charles.

મારો વડા ભાઈનું નામ ચાર્લસ છે.

The day appeared to me an hour, the year a day.

દિવસ ઘડી જેવો અને વર્ષ દિવસ જેવું મને લાગેછે.

He may be called a good man.
To be abused.

તે મારો માણસ કહેવાય.
અકાર્ણ થવું.

They accused him of theft.

તેઓએ તેને ચોર ઠરાવ્યો,
(તોહામત મુકુરું).

He has instructed me in something better than that.

તેણે મને તે કરતાં કંઈ શાં રીત્યું.

They have deprived him of his fortune.

તેઓએ તેનું ભાગ્ય ખગાડ્યું.

He charged him with high treason.

તેણે તેના ઉપર રાજદ્રોહનો દોષ મુક્યો.

They have dismissed him from
his office.

We convicted him of a crime.

To exempt one from anything.

He has convinced me of it.

To banish from one's country.

He honours me with his confidence.

He interested himself in the child.

I avail myself of this good opportunity.

Attach yourself to virtue.

To resign one's office.

To desist from pretensions.

To renounce one's claims.

They possessed themselves of the thief.

To remember a place.

To abstain,

To divest oneself of (give up) something.

To take upon one's self the cause of the poor.

To remember a promise.

To check one's anger.

તેઓએ તેને તેના કામ ઉપરથી
બરતરફ કર્યો.

આપણે તેને અપરાધી સાબિત
કર્યો.

કોઈને કંઈ માફ કરવું.

તેણે તે સંબંધી મને ખાતરી
કરાવી.

દેશપાર કરવો, દેશનિકાલ કરવો.

તે પોતાનો ઇતિબાર મારા ઉપર
રાખે છે.

તેણે છોકરા વિષે ચિત્ત લગાડ્યું.

હું શારો વગ મેલવું છું.

ભલાઈ રાખો, ભલા થાઓ.

કામ છોડવું.

દાવો બંધ કરવો.

પોતાના હક ઉપરથી હાથ ઉઠા-
વવો.

તેઓએ ચોરને પોતાના કબ-
જમાં રાખ્યો.

જગા ધ્યાદ રાખવી.

પરેજી કરવી, પરેજી.

મુકીદેવું.

ગરીબને ઉગારી લેવો.

વચન ધ્યાદ રાખવું.

ક્રોધ અટકાવવો.

To console one's self with an
answer (await a reply in
confidence).

વિધામુ રીતે જવાબ વાલવો.

To boast,

વડાઈ કરવી.

To blush (feel ashamed at a
bad action.)

શરમાઈ જવું.

To venture upon (undertake)
anything.

કંઈ કામ હાથમાં લેવું.

To anticipate (calculate upon)
such good fortune.

શારી આવક ઉપર ધારણા ધાર-
વી.

To be aware of (prepared for)
anything.

ચેતતા રહેવું, અખરદાર રહેવું.

To hesitate upon (refuse) any-
thing.

કંઈ ઉપર આનાકાની કરવી.

I esteem him.

હું તેને માન આપું છું.

We are in need of your aid.

અમારે તમારી મદદ જોઈએ છે.

I can spare (do without) him.

હું તેના વગર કામ ચલાવી શકું છું.

He mentioned you.

તેણે તમારા સંબંધી કહ્યું.

To enjoy life.

આનંદ કરવો.

To take care of one's health.

તનદુરસ્તી રાખવી.

They must spare (take care of)
him.

તેઓએ તેની સંભાલ રાખવી.

He is not accustomed to it.

તેને તેનો માવરો નથી.

I am of opinion.

હું કહ્યના કરું છું.

I am very courageous.

હું બહુ હિમતવાન છું.

She is in good humour.

પેલી શારા આનંદમાં છે.

He is in excellent spirits.

તે આનંદમાં રહે છે.

We intended it.

અમે ધરિદો કર્યો.

He is a dead man.

તે મરેલો માણસ છે.

She is with child.

પેલી ગભવતી છે.

- To take a walk in the morning or in the evening. સાંજ સવારે ફરવા જવું.
- To work at night. રાત્રે કામ કરવું.
- He works all night. તે આખી રાત્રે કામ કરે છે.
- To depart (start, set off) in the forenoon. બપોરની આગમત્ર વેલમાં થવું.
- To ride out on horseback in the afternoon. ત્રિજે પોહારે ઘોડે બેસી ફરવા જવું.
- To work by day (in day time). દાહડે કામ કરવું.
- The mail leaves every Sunday and Monday. હરેક રવીવારે અને સોમવારે ટપાલ જાય છે.
- My friend comes six times a year, twice a month, and once a week. મારો મિત્ર એક વર્ષે છ વાર, એક મહિને બે વાર, અને એક સતવાડીએ એક વાર આવે છે.
- To give something to anybody. કોઈને કંઈ આપવું.
- To say to somebody, to mention to somebody, to write to somebody, to reply to somebody. કંઈ કહેવું, કોઈને કંઈ કહેવું, કોઈને લખવું, કોઈને પ્રત્યુત્તર દેવો.
- To belong to somebody. કોઈનું કંઈ થવું, કોઈના અપ્પ-યારમાં થવું.
- To avoid somebody. કોઈનાથી દૂર જવું.
- It pleases me. તે મને ગમે છે.
- To obey somebody. કોઈનું માનવું.
- She resembles me. પેત્રી મારા જેવી છે.
- You imagine to yourself. તમે પોતાને વેહેમમાં નાંખો.
- We yield to virtue. ભલાઈ પ્રમાણે કપૂલ કરવું.
- They approach us. તેઓ આપણને આવી મળે છે.
- I represent to myself. હું ધારણા ધારું.

They devote themselves to business.	તેઓ કામમાં લાગ્યા છે; તેઓ કામે વલગ્યા છે.
I am afraid.	હું બિહુંછું.
It appears to you.	તે તમને દેખાય છે.
If you please (or like).	જો તમારી મરજી હોય (તો)
I dreamt a dream,	મને એક સ્વપ્ન આવ્યું.
I esteem my friend.	હું મારા મિત્રને માન આપુંછું.
I honour the truth.	હું સાચાઈ કામૂલ કરુંછું.
She loves the child.	પેલી તે છોકરાં પર હેત રાખે છે.
I rejoice exceedingly.	હું બહુ આનંદ કરુંછું.
You are ashamed at it.	તમને તેનાથી લાજ લાગી.
Do not trouble yourself.	ધનિ ન લો.
I am hungry.	મને ભુખ લાગે છે.
We are cold.	અમને તાહાડ વાય છે.
He calls me a fool.	તે મને મૂર્ખ કહે છે.
Who ordered you to do that?	તમને તે કરવાનો કોણે હુકમ આપ્યો ?
I called him my friend.	હું તેને મારો મિત્ર કરુંછું.
He called me a fool.	તેણે મને મૂર્ખ કહ્યો.

EXERCISES.

Dialogue between Emily and Agatha.

Agatha.—I have been looking for thee, my dear sister. How is this? What do I see, in what a state thou art. Ah, my dear Emily.

Emily.—Hast thou seen mamma?

Agatha.—No, she is gone out; she is gone with my aunt.

Emily.—And my father?

Agatha.—He is shut up in his study, but surely, Emily, it is concerning thy marriage? I guess so from the trouble in which I see thee.

Emily.—Ah! my sister, thou never wilt be able to guess the name of him to whom they have destined me. Agatha,

my dear Agatha, if thou lovest me as tenderly as I love thee, thou art to be pitied.

Agatha.—Good sister ! explain thyself more clearly.

Emily.—They compel me to marry the Count de Moncalde, and he takes me to Portugal.

Agatha.—And thou wilt obey ? Canst thou leave us ? can my mother consent ? is it possible ?

Emily.—It is but too true, dear Agatha.

Agatha.—No, I cannot believe it. No, thou canst not obey.

Emily.—What dost thou say ? can I resist my mother ?

Agatha.—And can she part from thee ?—can she resolve to do it.

Emily.—She only considers what she calls my interest, she forgets herself. Alas ! she also forgets that it will be impossible to enjoy happiness where she cannot be a witness to it.

Agatha.—Ah, dear sister, do not consent.

Emily.—I have given my word.

Agatha.—Ah ! retract even for the affection you bear my mother. Thy fatal obedience will bring upon her, will bring upon us all, eternal regret.

Emily.—Agatha, thou knowest not my mother's courage, guided by superior reason, her affection will make her suffer, but she will never show a moment's weakness. She repent having fulfilled her duty ! no, she is incapable of that.

Agatha.—Emily ! dear sister, if thou goest, I shall not survive this wretched misery.

Emily.—Ah ! if thou lovest me, hide from me the excess of a grief which is sincere and only makes me weaker. Do not finish breaking a heart already divided between duty, tenderness, and reason.

Agatha.—Do not expect me to strengthen you in this cruel duty. I can only distress myself, and complain.

Emily.—I hear some one coming ; let us make haste to dry our tears, my dear Agatha.

HUNDRED AND FOURTEENTH LESSON.

He did it.

તેણે કર્યું.

I went.

હું ગયો.

I fell.

હું પડ્યો.

They went each to his house.

Better.

Very bad.

Thither.

He is working.

He took the boy.

Took the girl.

Took the child.

That man is going.

The women, the men, and
the children went.

Many people were assembled
there.

Do not go.

I do not go.

I did not go.

I will not go.

I am not going.

I have not gone.

Do not you go.

On the horse.

If there be a wise man or
woman here, say so.

He read much.

A very good girl.

He came yesterday and re-
mained.

He came yesterday and said
to him.

Who is the Supreme God ?

તેઓ પોત પોતાને ઘેર ગયા.

વતું શારું.

ધણું ખાટું.

તેણી ગમ.

તે કામ કરે છે.

તેણે છોકરો લિયો.

છોકરી લિધી.

છોકરું લિધું.

તે માણસ જાય છે.

આયડીઓ, ભાયાડીઓ તથા

છોકરાઓ ગયાં.

તાંહાં ઘણાં લોક યેકઠાં મળ્યાં
હતાં.

ન જાઓ; જાઓ માં.

હું જતો નથી.

હું ગયો નથી.

હું જઈશ નહીં.

હું જતો નથી.

હું ગયો નથી.

તમે ન જાઓ.

ઘોડા ઉપર.

જો હીઆં કોઈ ડાહ્યો પુરુષ

અથવા સ્ત્રી હોય તો કોહો.

તેણે બહુ વાંચ્યું.

બહુ શારી છોકરી.

તે ગઈ કાલે આવીને રહ્યો.

તેણે તેને કાલે આવીને કહ્યું.

પરમેશ્વર કોણ છે ?

EXERCISES.

How much one may deceive oneself in one's judgment, or the wrong fully repaired.

A coach full of travellers was going to a certain city. Much was said about brigands and thieves, who were frequently met with on the road, and about the best way of hiding one's money. Each had his particular secret, but no one ventured to make it known. A young lady, eighteen years old, had not the same prudence. She wished, no doubt, to give a proof of her wit, and said, with great self-satisfaction, that she had about her a letter of exchange of two hundred, which was all her fortune, and that the thieves must be very cunning to seek this booty in her shoe, under the sole of her foot, and that to find it they must even venture to steal her stockings.

The coach was stopped a little while after by a gang of robbers, who summoned the frightened and trembling travellers to give up their money. They at once drew their purses, thinking that resistance would be useless or even dangerous; but the sum appearing too small, these gentlemen threatened to search all the goods if they would not give them at least a hundred more. You will easily find this sum and even the double, said an old man to them from the furthest corner of the coach, if you search the shoes and stockings of this young lady. The advice was well received, and the shoes and stockings taken off presented the promised treasure. The thieves respectfully thanked the lady, made her a compliment on her beautiful feet, and without waiting for her reply, wished her and all the passengers who continued their route, a happy journey. The thieves had hardly withdrawn when the consternation of the travellers changed into fury. Words could not express the poor woman's grief, and the anger of all the company against the traitor. Abusive injurious epithets, even those of rascal, and accomplice of the thieves, issued from every one's mouth. To all these marks of general indignation were added the threat to beat the informer, to turn him out of the coach, and to judicially accuse him; in a word, they exhausted themselves in projects to revenge themselves upon the guilty person. The accused one sat still, kept silent, excused himself but once, saying that self was nearer and dearer than all else. When they had arrived at the end of their journey, he suddenly

disappeared without any one being able to effectuate against him any of their intended measures. It may easily be conceived that the unfortunate young person passed a very miserable night, and that sleep did not close her eyes; but what was her surprise and her joy on receiving the next morning the following letter:

Madam,—The man whom you yesterday must have hated as a traitor, returns you, besides the sum which you have advanced him, an equal sum for interest, and a trifling jewel of at least the same value to ornament your hair. I hope this will be sufficient to calm your sorrow. I will now, in a few lines, explain to you the mystery of my conduct. After having passed ten years in the east, where I accumulated a hundred thousand pounds, I returned to my native country loaded with letters of exchange for all this sum, when we were yesterday stopped by these brigands. All my economical savings were lost; for the meanness of our fellow-travellers would have exposed us to a visit from our greedy aggressors. Judge for yourself if the idea of returning home empty-handed could be borne. Pardon me, if this consideration led me to betray your confidence, and to sacrifice a small sum, though it did not belong to me, rather than lose all my fortune. The service which you have done me is great; I would be happy to give proofs of my gratitude; do not reckon as anything this feeble tribute which I hasten to send you.

APPENDIX.

Having now conducted the Student through every Part of Speech by gradual and successive steps—here a little and there a little,—we trust it will now be found useful to present regular tables of the Verbs—Active, Negative, Irregular, Passive, Causative, Deponent, and Idiomatic;—lists of Adverbs, Prepositions, Interjections, and Conjunctions; Fractions, Numbers, Days of the week, Months of the year;—Degrees of Relationship;—Rules of Gender;—Grammatical Terms; Syntax;—Prefixes and Affixes;—Part of the Gujarati New Testament, with a transcript in roman characters, and a literal English version; &c. &c.

APPENDIX.

SYNOPTICAL VIEW OF THE REGULAR VERB.

ACTIVE VOICE.

I write.	હું લખુંછ (લખું છું).
I do write, (emphatic).	હું લખું છુંજ.
I am writing, (progressive).	હું લખું છુંજી, હું લખું છું.
I wrote.	મે લખ્યો.
I did write.	મે લખ્યોજ.
I was writing.	હું લખતો હતો.
I had written.*	મે લખ્યો હતો.
I have written.	મે લખ્યો છે.
I shall (or will) write.	હું લખિશ.
I shall (or will) have written.	હું લખી રહિશ.
I shall (or will) be writing.	હું લખતો હોમશ.
I can write.	હું લખી શકું છું.
I can be writing.	હું લખ્યા કરી શકું છું; લખ- તો જઈ શકું છું.
I ought to write.	મારે લખવું જોઈએ, મને લખવું પડે છે.
I ought to have written.	મારે લખ્યો જોઈએ.
I ought to be writing.	મારે લખતા જવું જોઈએ.
I must write.	મારે લખવું (જોઈએ, ઘટે).
I must have written.	મારે લખ્યા ઘટે.
I must be writing.	મારે લખતા જવું ઘટે(જોઈએ).

I may write.

હું લખું.

I may have written.

હું લખ્યો હોય્મિ.

I may be writing.

હું લખતો હોઈ.

I might write.

હું લખી શકુંછ (શકુંછું).

I might have written.

હું લખી શક્યો હોત.

I might be writing.

હું લખી શકતો હોત.

I could write.

હું લખી શકત.

I could have written.

હું લખી શક્યો હોત.

I could be writing.

હું લખી શકતો હોત.

I would write.

હું લખત.

I would have written.

મે લખ્યો હોત.

I would be writing.

હું લખતો હોત.

I should write.

મારે લખવું (નેઈય્મિ, ઘટે).

I should have written.

મારે લખ્યું નેઈય્મિ.

I should be writing.

મારે લખતા જવું નેઈય્મિ.

I am about to write.

હું લખવાનો છું.

I was about to write.

હું લખવાનો હતો.

I shall be about to write.

હું લખવાનો હોઈરા.

I may be about to write.

હું લખવાનો હોઈ.

Writing.

લખતો, લી, લું, તા, લી, તાં.

Written.

લખ્યો; લખેલો, લી, લું, &c.

Having written.

લખીને, લખી.

Write thou.

લખ, લખજે.

Write ye.

લખો, લખજો.

To write.

લખવો, લી, લું, લા, લી, લાં.

The writing.

લખત.

The writer.

લખનારો, રી, રં, રા, રી, રાં.

NEGATIVE FORM OF THE VERB.

I do not write.

હું લખતો નથી.

I did not write, I was not
writing.

હું લખતો નોહોતો.

I have not written.

મે લખ્યું (લખેલું) નથી.

I had not written.

મે લખ્યું (લખેલું) નોહોતું.

I shall not write.

હું નહીં લખિશ.

I shall not have written.

હું લખી નહીં રહિશ.

I shall not be writing.

હું લખતો નહીં હોઈશ.

I cannot write.

હું લખી શકતો નથી.

I cannot be writing.

હું લખ્યા કરી શકતો નથી.

I ought not to write.

મારે લખવું ન જોઈએ.

I ought not to have written.

મારે લખ્યો ન જોઈએ.

I ought not to be writing.

મારે લખતા ન જવું જોઈએ.

I must not write.

મારે લખવું ન જોઈએ.

I must not have written.

મારે લખ્યો ન ઘટે.

I must not be writing.

મારે લખતા ન જવું ઘટે.

I may not write.

હું લખું નહીં.

I may not have written.

મે લખ્યું નહીં હોય.

I may not be writing.

હું લખતો ન હોઈ.

I might not write.

હું લખી શકતો ન હોત.

I might not have written.

હું લખી શક્યો ન હોત.

I might not be writing.

હું લખતો ન હોત.

I could not write.

હું લખી ન શકત.

I could not have written.

હું લખી શક્યો ન હોત.

I could not be writing.

હું લખી શકતો ન હોત.

I would not write.

હું લખત નહીં.

I would not have written.

મે લખ્યું ન હોત.

I would not be writing.

હું લખતો ન હોત.

I should not write.

મારે લખવું ન જોઈએ.

I should not be writing.

મારે લખ્યું ન જોઈએ.

I should not have written.

મારે લખતા ન જવું જોઈએ.

I am not about to write.

હું લખવાનો નથી.

I was not about to write.

હું લખવાનો ન હતો.

I shall not be about to write.

હું લખવાનો ન હોઈશ.

I may not be about to write.

હું લખવાનો ન હોજી.

Not writing.

ના લખતો.

Not written.

ના લખ્યો, ન લખેલો.

Not having written.

ના લખીને, ન લખી.

Write thou not.

નહીં લખ, ન લખજે.

Write ye not.

નહીં લખો, નહીં લખજો.

Not to write.

નહીં લખવું.

IRREGULAR VERBS.

The following Verbs are irregular in the Past Tense, e. g.

to do, did.	કર્યું, કિધું or કર્યું.
to eat, ate.	ખાયું, ખાયું.
to go, went.	જયું, ગયો.
to see, saw.	દેખ્યું, દીઠું.
to flee, fled.	નાહાસ્યું, નાહું.
to drink, drank.	પીયું, પીધું.
to give, gave.	દેવું, દિધું.
to enter, entered.	પેસ્યું, પેઠું.
to fear, feared.	બિહીયું, બિહીધું.
to sit, sat.	બેસ્યું, બેઠું.
to die, died.	મર્યું, મુચ્ચો, મર્યો.
to take, took.	લેવું, લિધું.
to sleep, slept.	શુવું, સુવું.

The Remote Past Participle of the Verb is formed from the Past Tense, e. g., ગચ્છેલું, લિધેલું, &c.

Monosyllabic verbs ending in ચ્ચો change ચ્ચો into ઉ in the 2d person plural imperative ; e. g., જો see, ધો wash, make જુચ્ચો and ધુચ્ચો. દોહો milk, sometimes makes દુહો. રહે remain, makes રોહો. Monosyllabic verbs ending in ચ્ચા, drop it in forming some cases, e. g., જી becomes in the infinitive જવું; યા becomes યવું, &c.

PASSIVE VOICE.

The Passive is formed from the Neuter by affixing **આ**, e. g.
ગલ melt, n. ગલા pass.; બલ burn, n. બલા pass.

The conjugation is the same as that of the active verb.

Imp. pres.	Be thou written.	લખા.
„ fut.	Be thou written.	લખાજે.
Inf. & Gerund.	To be (the being) written.	લખાવું.
Past Gerund.	The having been written.	લખાવું.
Part. pres.	Written.	લખાતો.
„ past.	Written.	લખાયેલો.
„ comp. past.	Having been written.	લખાઈને.
Indic. pres.	I am written.	હું લખાઈ છું.
„ imperf.	I was being written.	હું લખાતો હતો.
„ aorist.	I was, have been, written.	હું લખાયો.
„ perfect.	I have been written.	હું લખાયો છું.
„ rem. perf.	I have been written.	હું લખાયેલો છું.
„ pluperf.	I was, had been, written.	હું લખાયો હતો.
„ „	I had been written.	હું લખાયેલો હતો.
„ first fut.	I shall be written.	હું લખાઈશ.
„ second fut.	I shall be being written.	હું લખાતો હોઈશ.
Contin. 1. pres.	I be, may be, written.	હું લખાઈ.
„ 2 „	I may be being written.	હું લખાતો હોઈ.
„ 3 „	I may be being written.	હું લખાતો હોઈશ.
„ 1 aorist.	I would be, etc. written.	હું લખાત.
„ 2 „	I would be being written.	હું લખાતો હોત.
„ 1 perf.	I may have been written.	હું લખાયો હોઈ.
„ 2 „	I may have been written.	હું લખાયો હોઈશ.
„ 3 „	I would have been written.	હું લખાયો હોત.

CAUSATIVE VERBS.

The Causative is formed from the Neuter by suffixing ૧ or ૩; and the Double Causative (which is seldom used) by eliding the penultimate, and suffixing ૩ or ૫ as may be most euphonous, e. g. જડાવવા, ગણવા, etc.

There are a few neuter verbs which form their Causative (and Active) by inserting એ instead of આ, e. g. ઉછેર n. ઉછેર.

	Neuter.	Causative.
Melt, (neuter).	ગલ,	ગલાવ.
Digest.	પચ,	પચાવ.
Fall.	પડ,	પડાવ.
Burn.	બલ,	બલાવ.
Heat.	તપ,	તપાવ.
Swim.	તર,	તરાવ.
Dash against.	ઝડલ,	ઝડલાવ.
Boil.	ઉકલ,	ઉકલાવ.
Descend.	ઉતર,	ઉતરાવ.
Improve.	સુધર,	સુધરાવ.
Press.	દબ.	દબાવ.
Bend.	વલ.	વલાવ.
Draw, (active).	એચ.	એચાવ.
Toast, "	શેક.	શેકાવ.
Sow, "	સીવ.	સીવાડ.
Draw, "	આણ.	આણાવ.
Drive, "	હાંક.	હંકાવ.
Cook, "	રાંધ.	રંધાવ.
Know, "	જાણ.	જાણાવ.
Draw, "	તાણ.	તાણાવ.
Sow, "	વાવ.	વવાડ.
Sing, "	ગા.	ગવાડ.
Be, "	થા.	થવાડ.
Rush, "	ધા.	ધવાડ.
Eat, "	ખા.	ખવાડ.
Go, "	જા.	જવાડ.

DEPONENT VERBS.

The following are the principal Deponent Verbs :—

To utter.	ઝોત્યરવું.
to speak.	ભાંખવું.
to eat.	જમવું.
to get.	પામવું.
to bring.	લાવવું.
to speak.	બોલવું.
to learn.	શિખવું.
to learn. '	ભણવું.
to touch.	ઝડવું.
to touch.	ઝડકવું.
to understand.	સમજવું.
to lose.	હરવું.
to forget.	વિસરવું.
to lose (a game).	ચૂકવું.
to forget.	બૂલવું.
to play.	રમવું.
to lose.	હારવું.
to wed.	પરણવું.
to bear.	જાણવું.
to clasp.	વળગવું.
to bite.	કરડવું.
to conquer.	જીતવું.
to marry.	વરવું.
to envelope.	વાપરવું.
to remember.	શમરવું.
to cast off.	તજવું.
to bite (a snake).	ડશવું.
to bear.	સાંખવું.

COMPOUND IDIOMATIC VERBS.

Gujarati Verbs may be compounded to a very great extent by prefixing the Past Compound Participle of the verb to be modified in its abbreviated form to the modifying verb. It is then conjugated as one verb. (These compounds may again be compounded by another verb). The following verbs are common, and are here joined to the verb લખવું to shew their application :—

To continue writing (till finished).	લખી રહેવું.
to finish writing, and proceed with more.	,, ચાલવું.
to finish writing, and proceed with some more.	,, આપવું.
to write it all.	,, જવું.
to preserve writing, to have written.	,, રાખવું.
to write off (finish) quickly.	,, થેસવું.
to write off (finish) quickly.	,, ઉઠવું.
to write quickly.	,, નાખવું.
to write quickly.	,, લાખવું.
to write instead of any one.	,, દેવું.
to finish writing.	,, ચુકવું.
to preserve writing, to have written.	,, મુકવું.
to revise writing.	,, જોવું.
to copy, write quickly.	,, લેવું.
to copy off quickly.	,, કાઢાડવું.
to be obliged to write.	લખવું પડવું.
to write constantly.	લખતા રહેવું.
to engage in writing.	લખ્યામાં લાગવું.
to copy off quickly.	લખ્યા કરવું.

ADVERBS.

1. Adverbs, whose use is entirely appropriate and which cannot be resolved into other parts of speech. They are chiefly such as relate to place and time.

Here.	હીઆં, અહીં.
there.	તાંહાં, તહીં.
where.	જાંહાં, જહીં.
there, yonder.	પહણે, પહીં.
why? wherefore?	કેમ.
where?	કાંહાં.
because.	કાંજે, કોકે, કેમકે.
the current year.	હોણુ.
now.	હવે.
now (time).	હવડાં, હમણા.
to-day.	આજ.
again.	વલી, વલતો.
again, anew.	ફરી, ફરીથી.
last year.	પોહોર.
quickly, speedily.	જટ, ઝટપટ.
where, why.	સીધ, સીત.
yes.	હો, હા.
of course.	હોવે.
no, not.	ના, ના, નહીં, નથી, ના.
as.	જેમ.
topsy-turvy.	ઉચલપાચલ, ઉલટપાલટ.
ever.	કદી, કદી કદી.
soon.	તરત.
by any means.	કદાપી, કદાચિત, કદારા.
as yet.	હજી.

Yes, surely, (also a re-
flective particle).

intensive particle.

lastly.

first.

utterly.

well.

secretly.

closely.

suddenly.

so.

thus.

in the same way.

simultaneously,

promiscuously.

તો.

જ.

છેલ્લાં.

પહેલાં.

છેક.

વારં.

ઝમ્કાંત.

લગભગ.

ઝમ્કાઝમેક, અકસ્માત.

તેમ.

ઝમ્મ.

ઝમનું ઝમ, તેમનું તેમ.

ઝમ્કમ્ક.

ભેલશેલ.

2. Adverbs consisting of adjectives either in the nominative or ablative cases:—

Plainly.

openly.

first.

originally.

late.

unexpectedly.

secretly.

especially.

a little, somewhat.

quickly.

slowly.

truly.

સાફ.

પ્રગટ, ઉધાકું.

પ્રથમ.

અશલ.

મોડું.

ઝોચિતું.

છાનુંમાંનું.

વિશેષ.

જરા, જરાક.

ઉતાવળે, જલદી.

ધીરે, ધીમે.

સાચે, ખરે.

At the lowest.	નિધાને.
at a distance.	વેગલે.
at that time.	એટલે.
certainly.	નિશ્ચે, અચિત.
entirely.	પૂરું.
very.	ખડું.
much.	ધણું.
little.	થોડું.
very much.	અતી, અતીશે.
correctly.	ઠીક.
in right order.	ઠીકઠાક.
enough.	બરા.

3. Substantives duplicated or in ablative case, as follows :

About, by guess.	આશરે. શુમારે, અટકલે.
in total amount.	ગણતીએ, જુમલે સરવલે.
by day.	દિવસે, દાહોડે.
by the month.	મહિને.
by the week.	અઠવાડીએ.
to-morrow, yesterday.	કાલે.
at night.	રાતે, રાતરે.
at very night.	રાતેગે, રાતે.
on the evening.	સાંજે, સાંજરે.
by the shore of.	કાંઠે, કીનારે.
in front of.	મોહોડે, સાંમણે.
in order.	અનુક્રમે.
at length.	વિસ્તારે.
in the night.	રતોવાઈ.
in a night.	રાતની રાત.
yearly.	વર્ષે વર્ષ.

Every day.	દાહોડે દાહોડે.
every month.	મહિને મહિને.
every week.	અઠવાડીએ અઠવાડીએ.
daily.	રોજ રોજ.
frequently.	વારે વારે.
hourly.	ધડી ધડી.
minutely.	દમ દમ, પલ પલ.
for an average.	શરાશરી.
seriatim.	વિગતે, વિગતવારે.
in rows.	હારકતાર.

4. In addition to the above may be given an indefinite number of abstract nouns with the prepositions એ or થી, as :

Respectfully.	મર્યાદાથી.
wisely.	બુદ્ધિથી.
foolishly.	મૂર્ખાઈથી.
skilfully.	ચતુરાઈથી.
cleverly.	જીગતીથી.
industriously.	ઉદ્યોગથી.

5. Adjectives duplicated, used as adverbs :

At the least.	એાછામાં એાછું, થોડામાં થોડું.
at the most.	ધણામાં ધણું.
at the cheapest.	શસ્તામાં શસ્તું.

6. Add to the above a few words really a distinct part of speech, but clipped so as to appear an adverb, as for જેવારે at which time, જ્યારે when, તે વારે at that time, ત્યારે then. Also adverbs formed by prepositions.

Relatives and Correlates.

As long as, —so long as.	જાંહાં સુધિ, તાંહાં સુધિ.
Whence,— thence.	જાંહાંથી, તાંહાંથી.
From which time,—from that time.	જ્યારથી, ત્યારથી.

And so on by the suffix of other prepositions.

PREPOSITIONS, OR POSTPOSITIONS.

The following prepositions generally follow the substantive alone, i. e. without its being placed in the genitive :

By, in, with.	એ.
From, by, with.	થી, યડી.
In, to, at.	માં.
Within.	માંહે.
Up to, as far as.	લગી, લગણ, સુધી.
Besides, except.	શિવાએ.
Besides (over and above).	ઉપરાંત.
Without, besides, except.	વગર, વિના.
About, respecting.	સંબંધી, વિષે.
By, with.	વડે.

The following prepositions are post-fixed to the substantive in the genitive feminine ની, as છોકરાંની સાથે with the children.

With, together.	સાથે, જોડે.
After, behind, backward.	પછીવડે, પાછલ, પુઠી, પુઠલ.
Around.	આસ્પાસ.
Across.	આરપાર.
Out, outside.	બાહાર.
Before, in front of.	અગાઉ, આગલ, અગાડી.
In front of, opposite.	સાંમું, સાંમાં, સાંમણે.
To, near.	પાસે, કણે.
Towards, to.	ગમ, તરફ.
Below, underneath.	નીચે, હેઠે, હેઠલ, તલે.
Like to.	પડે.
Similar to.	માફક.
By the hand of.	હસ્તક.
Through, by medium of.	મારફત.
To, towards.	બણી.

The following are post-fixed to the substantive in the genitive (oblique) ની, as છોકરાઓના સુધ્ધાં with the children.

In conjunction with.	સુધ્ધાં, સમેત.
Above.	ઉપર.
On.	પર.
Before (time).	પહેલાં.
Like to.	પ્રમાણે.

The following are post-fixed to the substantive in the dative case ને; e. g. છોકરાને લિધે on account of the boy.

For, on account of.	લિધે.
For, for the sake of.	વાસ્તે.
Instead of.	વતે, બદલે.
For the sake of.	દોસ્તે, દોસ્તી.
For, by cause of, in order to.	સારે, કાળે, માટે.

Add to the above કરીને which is the past participle of કર, but frequently follows the ablative in ય્મિ, and signifies with, by means of, as હાતીયારે કરીને with an instrument.

INTERJECTIONS.

Oh! oh!	ઓ, ઓ, અરે, રે, રેરે.
Ah! ah!	હાહા, આહાહા.
Very good; excellent!	વાહ, વાહવાહ.
Oh! oh!	હોહો.
Alas! woe to.	હાય હાય.
A fig for!	છો.
Mind!	હે.

CONJUNCTIONS.

And.	અને, ને, તથા.
Or, whether.	કે, અથવા.
Also, but.	અે, અેા, પણ.
That (connecting particle).	કે, ને.
That, is, viz.	અેટલે.
If (hypothetically)—then.	જો - તો.
If (by assumption)—yet.	જો પણ - તો પણ.
If (contingently)—yet, nevertheless.	જો કદાપી - તથાપી; જો કદાસ -- તો પણ; જો કદાચીત- તથાપી.

FRACTIONS AND COINS.

One pie.	૧ પહ.
one pice.	૧ પૈશો.
one anna.	- આનો.
two annas.	= બે આના.
three annas.	≡ ત્રણ આના.
quarter of rupee, $\frac{1}{4}$.	૧ પાવલું એટલે ચાર આના.
half of rupee, $\frac{1}{2}$.	૧ા અડધો એટલે બે પાવલાં.
three quarters of rupee, $\frac{3}{4}$.	૧ાા પોણો એટલે ત્રણ પાવલાં.
one rupee.	૧ અેક રૂપીઆ.
one rupee and a quarter, $1\frac{1}{4}$.	૧ા શાવા રૂપીઆ.
one rupee and a half, $1\frac{1}{2}$.	૧ાા ડોહોડ રૂપીઆ.
one rupee and three quar- ters, $1\frac{3}{4}$.	૧ાા પોણા બે રૂપીઆ.

NUMERALS.

1 one.	૧ એક.
2 two.	૨ બે.
3 three.	૩ ત્રણ.
4 four.	૪ ચાર.
5 five.	૫ પાંચ.
6 six.	૬ છ.
7 seven.	૭ સાત.
8 eight.	૮ આઠ.
9 nine.	૯ નવ.
10 ten.	૧૦ દશ.
11 eleven.	૧૧ અગીઆર.
12 twelve.	૧૨ બાર.
13 thirteen.	૧૩ તેર.
14 fourteen.	૧૪ ચૌદ.
15 fifteen.	૧૫ પંદર.
16 sixteen.	૧૬ શેલ.
17 seventeen.	૧૭ સતર.
18 eighteen.	૧૮ હઠાડ.
19 nineteen.	૧૯ અગણિશ.
20 twenty.	૨૦ વિશ.
21 twenty one.	૨૧ એકવિશ.
22 twenty two.	૨૨ બાવિશ.
23 twenty three.	૨૩ ત્રેવિશ.
24 twenty four.	૨૪ ચોવિશ.
25 twenty five.	૨૫ પચિશ.
26 twenty six.	૨૬ છવિશ.
27 twenty seven.	૨૭ સત્તાવિશ.
28 twenty eight.	૨૮ અઠાવિશ.

29 twenty nine.	૨૯ ઝોગણુત્રિશ.
30 thirty.	૩૦ ત્રિશ.
31 thirty one.	૩૧ ઝેકત્રિશ.
32 thirty two.	૩૨ બત્રિશ.
33 thirty three.	૩૩ તેત્રિશ.
34 thirty four.	૩૪ ચોત્રિશ.
35 thirty five.	૩૫ પાંત્રિશ.
36 thirty six.	૩૬ છત્રિશ.
37 thirty seven.	૩૭ શાડત્રિશ.
38 thirty eight.	૩૮ આડત્રિશ.
39 thirty nine.	૩૯ ઝોગણુચાલિશ.
40 forty.	૪૦ ચાલિશ.
41 forty one.	૪૧ ઝેકતાલિશ.
42 forty two.	૪૨ બેહેતાલિશ.
43 forty three.	૪૩ તેહેતાલિશ.
44 forty four.	૪૪ ચુંમાલિશ.
45 forty five.	૪૫ પિરાતાલિશ.
46 forty six.	૪૬ છેતાલિશ.
47 forty seven.	૪૭ શુડતાત્રિશ.
48 forty eight.	૪૮ ઉડતાલિશ.
49 forty nine.	૪૯ ઝોગણુપચારા.
50 fifty.	૫૦ પચારા.
51 fifty one.	૫૧ ઝેકાવન.
52 fifty two.	૫૨ બાવન.
53 fifty three.	૫૩ ત્રેપન.
54 fifty four.	૫૪ ચોપન.
55 fifty five.	૫૫ પંચાવન.
56 fifty six.	૫૬ છપન.
57 fifty seven.	૫૭ સત્તાવન.

58 fifty eight.	૫૮ અઠાવન.
59 fifty nine.	૫૯ અગણશાઠ.
60 sixty.	૬૦ શાઠ.
61 sixty one.	૬૧ એકશેઠ.
62 sixty two.	૬૨ બાશેઠ.
63 sixty three.	૬૩ ત્રેશેઠ.
64 sixty four.	૬૪ ચેશેઠ.
65 sixty five.	૬૫ પાંચેઠ.
66 sixty six.	૬૬ છાશેઠ.
67 sixty seven.	૬૭ સપ્તશેઠ.
68 sixty eight.	૬૮ અષ્ટશેઠ.
69 sixty nine.	૬૯ અગતોતર.
70 seventy.	૭૦ સિત્તેર.
71 seventy one.	૭૧ એકોતર.
72 seventy two.	૭૨ બાહોતર.
73 seventy three.	૭૩ તોહોતર.
74 seventy four.	૭૪ ચુતોતર.
75 seventy five.	૭૫ પચોતર.
76 seventy six.	૭૬ છોતર.
77 seventy seven.	૭૭ સિત્તેતર.
78 seventy eight.	૭૮ ઇકોતર.
79 seventy nine.	૭૯ અગણઅંશી.
80 eighty.	૮૦ અંશી.
81 eighty one.	૮૧ એકાશી.
82 eighty two.	૮૨ બારાશી.
83 eighty three.	૮૩ ત્રારાશી.
84 eighty four.	૮૪ ચારાશી.
85 eighty five.	૮૫ પચાશી.
86 eighty six.	૮૬ છાશી.

87 eighty seven.	૮૭ સત્તાશી.
88 eighty eight	૮૮ અઠાશી.
89 eighty nine.	૮૯ નેવાશી.
90 ninety.	૯૦ નેવું.
91 ninety one.	૯૧ એકાણું.
92 ninety two.	૯૨ બાણું.
93 ninety three.	૯૩ ત્રાણું.
94 ninety four.	૯૪ ચૈરાણું.
95 ninety five.	૯૫ પંચાણું.
96 ninety six.	૯૬ છત્રું.
97 ninety seven.	૯૭ સત્તાણું.
98 ninety eight.	૯૮ અઠાણું.
99 ninety nine.	૯૯ નવાણું.
100 one hundred.	૧૦૦ શો.
200 two hundred.	૨૦૦ બરો.
300 three hundred.	૩૦૦ ત્રણરો.
400 four hundred.	૪૦૦ ચારરો.
500 five hundred.	૫૦૦ પાંચરો.
600 six hundred	૬૦૦ છરો.
700 seven hundred.	૭૦૦ સાતરો.
800 eight hundred.	૮૦૦ આઠરો.
900 nine hundred.	૯૦૦ નવરો.
1000 one thousand,	૧૦૦૦ હજાર.
10,000 ten thousand.	૧૦૦૦૦ દશ હજાર.
10,000,000 ten millions.	૧૦૦૦૦૦૦૦ કરોડ.
20,000,000 twenty millions.	૨૦૦૦૦૦૦૦ બે કરોડ.
30,000,000 thirty millions.	૩૦૦૦૦૦૦૦ ત્રણ કરોડ.
40,000,000, forty millions.	૪૦૦૦૦૦૦૦ ચાર કરોડ.
50,000,000 fifty millions.	૫૦૦૦૦૦૦૦ પાંચ કરોડ.

DAYS OF THE WEEK.

	<i>As used in conversation.</i>	<i>As used in writings of every description.</i>
Sunday.	રધવાર, સ્વીવાર, આતવાર, આદીતવાર,	} રવેળ
Monday.	સોમવાર,	સોમ
Tuesday.	મંગલવાર,	ભામ
Wednesday.	બુધવાર,	બુધ
Thursday.	ભિસ્પતવાર, ગુરવાર,	ગરેઉ
Friday.	શુકરવાર,	શુકરે
Saturday.	રાનીવાર,	રાનેઉ

MONTHS OF THE YEAR, WHICH PARTLY COINCIDE WITH OURS.

November,	કર્તિક.
December.	માર્ગશીર્ષ.
January.	પૌષ.
February.	માઘ.
March.	ફલ્ગુન.
April.	ચૈત્ર.
May.	વૈશાખ.
June.	જ્યેષ્ઠ.
July.	આષાઢ.
August.	શ્રાવણ.
September.	ભાદ્રપદ.
October.	આશ્વિન.

DEGREES OF RELATIONSHIP.

Father.	બાપ, પિતા.
mother.	મા, માતા.
grandfather, (by the father or mother's side).	વડવો, દાદા.
grandmother, do. do.	વડીઆઈ, મોહોટી મા.
paternal uncle.	કાકા.
his wife.	કાકી.
brother.	ભાઈ.
twin brother.	જોડનો ભાઈ.
sister.	બેહેન.
twin sister.	જોડની બેહેન.
brother's wife.	ભોજાઈ, ભાભી.
sister's husband.	બહેનેયી.
brother's son (nephew).	ભત્રીજો.
do. daughter (niece).	ભત્રીજી.
sister's son (nephew).	ભાણેજ.
paternal aunt.	ફાઈ.
her husband.	ફુઆ.
maternal uncle.	મામા.
his wife.	મામી.
maternal aunt.	માસી.
her husband.	માસો.
cousin (paternal uncle's son).	પિત્રાઈ ભાઈ.
do. (do. daughter).	પિત્રાણુ બેહેન.
do. (maternal uncle's son).	માલાઈ ભાઈ.
do. (do. daughter)	માલાણુ બેહેન.
do. (paternal aunt's son).	ફાઈઆઈ ભાઈ.
do. (do. daughter).	ફાઈઆણુ બેહેન.
do. (maternal aunt's son).	માસીઆઈ ભાઈ.
do. (do. daughter).	માસીઆણુ બેહેન.
husband.	વર, ધણી, માટી.
wife.	વહુ, ધણીઆણી, બધાંએર.

wife's father's house.	પીહેર.
maternal grandfather's house.	માસાલ.
relations.	સગાં.
ancestors, forefathers.	ધરડાં વરડાં.
posterity or descendants.	વંશ.
an orphan.	વગર માઆપના છોકરાં.
marriage.	વેઢેવા, લગન.
a second marriage.	નાતરૂં.
marriage portion allotted by the husband to his wife.	પલ્લું.
dowry.	પેહેરામણી.
bastard.	વરણરાંકર.
an heir.	વારસ.
the property inherited.	વારસો.
a will.	વશિય્મત.
a child.	બાલક, છોકરું.
a young man.	જુવાન.
a bachelor.	કુંવારો.
a maiden, virgin.	કુંવારી.
a widow.	રાંડીરાંડ રાંડેલી, વિધવા બધ- રી.
an old man.	ડાસો-ધરડો. ડાસી.
an old woman.	અમ્મિ દાહા.
the burning of a body.	જૂમી દાહા-પૃથ્વી દાહા.
burying alive or dead.	જન દાહા.
voluntary drawing to accom- pany the corpse to the fu- neral pile.	સમસાન જવું.

the connexion between two or more wives of the same husband.	સોક.
son.	દિકરો, પુત્ર.
daughter.	દિકરી, પુત્રી.
son's son (grandson).	પોતરો.
son's daughter (grand daughter).	પોતરી.
daughter's son.	દોહીતરો.
do. daughter.	દોહીતરી.
husband's sister.	નાણંદ.
her husband.	નાણુદોઈ.
husband's elder brother.	જેઠ.
his wife.	જેઠણી.
husband's younger brother.	દીપ્પેર.
his wife	દેરાણી.
son in law.	જમાઈ.
father in law.	સસરો.
mother in law.	સાસુ.
brother in law.	સાલો.
his wife	સલાખ્ખેલી.
sister in law.	સાલી.
her husband.	સાહાકુ.
son's wife's father, and son in law's father.	વહેવાઈ. સંખંધી.
do. mother, and do. mother.	વહેવાણુ.
step-brother.	સાવકો બાઈ.
step-sister.	સાવકી બેહેન.
step-mother.	સાવકી મા.
step-son.	સાવકો છોકરો.
husband's father's house, and wife's do. or family.	સાસરું.

RULES FOR GENDER.

The Gender of words is deducible from 1) the sex of the objects they signify, 2) conventional usage, and 3) their terminations.

1) Substantives denoting objects whose sex is recognized as male or female, correspond in gender to such objects, irrespective of termination; as મા mother, ભાઈ brother, બહેન sister.

2) Substantives denoting individual objects, to distinguish whose sex there is no appropriate form, are of common gender, but generally masculine; as વર a wolf, ચાંચડ a flea. Pure Gujarati words are commonly of general terminations.

3) Substantives denoting a species or class of objects, are neuter; as માણસ man, ઘેર cattle, પંખી bird. The same word, however, may be of different genders, according as it is used for an individual or a species.

4) Substantives denoting the Days of the Week, or Months of the Year, are masculine.

5) Substantives denoting the lunar days are feminine, except પડવે the first day.

6) Substantives signifying the chief portions of the day are feminine; as સવાર morning, પોહાર eighth part of a day, સાંજ evening, ઘડી hour, રાત night.

7) Substantives denoting the four points of the compass are neuter; as ઉત્તર north, દક્ષિણ south, પૂર્વ east, પશ્ચિમ west, but they are frequently used with દિશા region, etc., which is feminine.

8) Names of rivers are feminine, except when they have a masculine termination, in which case they are masculine; as જાંબો Jambo, a river near Baroda.

9) The following Substantives, denoting the grander objects of the material world, are of gender as follows:—

સૂર્ય sun, ચંદ્ર moon, ગ્રહ planet, દરીયા, સમુદ્ર sea, વા, પવન wind, પર્વત, ડુંગર, પાહાડ mountain, all masculine.

પૃથ્વી, ધરતી, જમીન earth, જગત world, are all feminine. આકાશ sky, is neuter.

10) Names of the members and organs of the body are of gender as follows :

<i>Mas.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Neuter.</i>
કાન ear	આંખ eye	મોઢો mouth
હાથ hand	જાંઘ thigh	તાલતું palate
પગ foot	નરિ vein	પેટ belly
હોઠ lip	પાપણ eyelid	ઘૂંટણ knee
દાંત tooth	ખાંધ shoulder	નાક nose
નાખ nail	જીભ tongue	કપાલ forehead.

The names which have gendral terminations are excluded from the above list.

11) Names of fruits are chiefly neuter ; as નાલીયાર cocoanut. લિમ્બુ lime.

12) Names of the species of grains are of gender, as follows :

મદ, મગ, અડદ, કોદરા, તલ, ધર્ડું are masculine ; ખાજરી, જીઆર, ડાંગેર, તુમ્બેર, are feminine. A few are neuter.

13) The names of countries, cities, towns, and villages, are generally neuter ; as અમદાવાદ Amadavad.

It sometimes happens that the gendral termination decides the gender.

RULES FOR MASCULINE GENDER FOUNDED ON TERMINATION.

1) Substantives ending in the vowel ઐ are masculine irrespectively of signification ; as હીરો a diamond, દરવાજો a door.

This termination is the appropriate masculine form of the language. Not only does it belong to substantives, but to adjectives, pronouns, and several tenses of the verb, besides the preposition ને. It is the termination of substantives signifying inanimate objects, as well as of those signifying animals. As a general rule, whatever substantive of this termination has a feminine form in ઈ, is conceived of as possessing male qualities ; as પાટલો a cot, has a feminine form પાટલી. It is therefore of larger size and more robust make than it. (See remarks on the feminine termination ઈ).

Some Hindustani substantives in અા are changed into અા in Gujarati, and become masculine, although the original word was feminine; as દરિઅા sea, a few monosyllables excepted.

2) Substantives ending in ત, preceded by the anusvara derived from the Sanscrit, are mostly masculine; as દંત tooth.

3) Substantives consisting of active verbal roots, as also of causatives, are mostly masculine; as ચલાવ walking, ધડાવ making.

RULES FOR FEMININE GENDER, FOUNDED ON TERMINATION
CONJOINTLY WITH SIGNIFICATION.

1) Substantives from the Sanscrit ending in અા (signifying abstractness); as અારી hope, અવસ્થા circumstance.

2) Substantives from the Sanscrit ending in તા (signifying abstract quality); as શુદ્ધતા purity.

3) Gujarati substantives ending in આઈ, આરા, ડ, આત, (signifying abstract quality); as મીઠાઈ sweetness, કડવારા bitterness, થંડક cold, કઠણાત hardness.

4) Substantives ending in ળી, a suffix to a verbal root; as શીવણી a sewing.

5) Substantives from the Hindustani, ending in સ, દ, ત, ગી (signifying abstractness); as તલાસ enquiry, તાકીદ importunity, તમીઅેત constitution, તાજગી freshness. There are some exceptions.

6) Substantives from the Hindustani in જ, sounded as z, being the representative of j; as ચીજ thing, ધલાજ remedy, નીમાજ religious service.

7) Substantives from Hindustani, ending in અા, (signifying abstractness); as સજ્જ punishment, ધજ્જ injury.

8) Gujarati Substantives ending in ઈ (signifying objects, as also abstractness); as પેઢી box, ડાલી branch, પટેલી patelship.

The following, however, are neuter, as also a few other monosyllables :—

પાણી water, ખી seed, ધી ghee, સોપારી betel, મરી pepper, and such as are deducible from rules of signification.

This termination, the appropriate feminine form of this language, is of equal latitude in the range of its application with the masculine form ઝા. It is derivable from all substantives in ઝા, whether signifying animate or inanimate objects. If the latter, it denotes a diminutive species or quality, analogous to those of the female sex; such as delicate frame, texture, etc.; as from સીચો a bottle, derive સીચી a vial.

9) Substantives ending in ઝેણ, ઝાણી, ણી (being appropriate feminine forms of masculine substantives).

10) Substantives formed by the duplication of a neuter verbal root, are frequently feminine; as કચકચ grumble, મડમડ mutter.

11) Substantives ending in ઝાપ, or ઝાંપ, are mostly feminine; as રાપ ashes.

RULES FOR NEUTER GENDER FOUNDED ON TERMINATION CONJOINTLY WITH SIGNIFICATION, OR ON TERMINATION ALONE.

1) Substantives ending in ળ are neuter irrespectively of signification; as કુતરે dog, ગાડું cart.

This termination is the neuter characteristic of the language, and it is formable from all substantives ending in ઝા. When the termination of substantives denoting inanimate objects, it expresses the idea of clumsiness, and roughness of make.

2) Substantives ending in પણ, or પણું, signifying abstractness of condition, etc.; as ધડપણ old age, ડહાપણું wisdom.

3) Substantives ending in ઝાણ formed from adjectives signifying abstractness; as ળિડાણ depth.

4) Substantives ending in ણ, મણ, being a suffix to a verbal root; as ચલણ conduct, શિખામણ instruction.

5) Substantives ending in ઝાણું being a suffix to a verbal root; as ઉધરાણું collection.

GUJARATI GRAMMATICAL TERMS.

The following are some of the technical terms of Grammar, chiefly derived from the Sanserit, Arabic, and Hindustani, and adopted in the Gujarati:—

Ablative (case).	અપાદાન.
accidence.	વ્ય કરણ પ્રથમાંસા m. વ્યાકર- ણાદિ m.
accidental.	આગંતુક.
accusative (case).	કર્મપદ, કર્મ, કર્મણિ, દ્વિતીયા.
acted.	કારક.
active (voice of a verb).	કર્તે.
actor.	કરનાર. કર્તા.
adjective.	ગુણવિશેષણ, ગુણવાચક.
(with a substantive).	કર્મધર્મસમાસ.
(with its substantive).	વિધાવિશેષણ.
(in the comp. degree).	સવલેક. તુલના કોટી.
(in the superlative degree).	પરમાધિવાચક, અતિરાયાર્થ- વાચક.
of similitude.	સદૃશ્યવિશેષણ.
of quantity.	પ્રમાણવિશેષણ.
of quality.	ગુણવાચક.
adverb.	ક્રિયાવિશેષણ.
of place.	પ્રદેશવાચક ક્રિયાવિશેષણ, સ્થાનવાચક ક્રિયાવિશેષણ.
of time.	કાલવાચક ક્રિયાવિશેષણ.
of affirmation.	નિશ્ચયાર્થવાચક ક્રિયાવિશેષણ
of negation.	નિષેધાર્થક ક્રિયાવિશેષણ.
of prohibition.	પ્રતિષેધક ક્રિયાવિશેષણ.
of injunction.	ક્રમવાચક ક્રિયાવિશેષણ.

Adverb of peculiarity or identity.

of similitude.

of exception.

of cause or reason.

of method.

of condition.

of society.

of extremity.

affirmation.

affirmative.

agent or actor.

alphabet.

aurist.

apocope.

article.

artificial or positive.

Case.

casual verb.

commencement.

common.

compound.

concrete noun.

condition.

conditional.

conjugation.

conjugate (to).

આસામાન્ય ક્રિયાવિશેષણ તદૂપ
ક્રિયાવિશેષણ.

સાદૃશ્ય કેવલ વિશેષણ.

અવરોધક ક્રિયાવિશેષણ.

નિમિત્ત થકી ક્રિયાવિશેષણ.

યથાક્રમતા થકી ક્રિયાવિશેષણ.

સાંકેતિક ક્રિયાવિશેષણ.

સાંમુખિક ક્રિયાવિશેષણ.

પરમાવધિક ક્રિયાવિશેષણ.

નિઃસ્વાત્મક કથન n.

નિઃસ્વાત્મક.

કર્તા, કારક.

અક્ષર-મલા f. વર્ણમલા f.

અનિયમિત કાલ m.

અંત્યક્ષણોપલક્ષર m. અંત્ય-
લક્ષણ.

પ્રકરણ m. પર્વ m. કાંડ m.

કૃત્રિમ.

વિમર્શિત f.

પ્રયોગ્ય.

પ્રરેખ m. અરેખ m.

ઉભયવિધ.

સમાસિક સંગાસિક.

અધિદાન નામ.

રિથિત.

સાંકેતિક.

રૂપાખ્યાપન n. ક્રિયાપદ-ગી

રૂપાવલી.

રૂપાખ્યાપન કરવું.

Conjunction.	ઉભયાન્વયી અવ્યય.
copulative,	અર્થયોજક.
disjunctive.	ન્યુનબોધક.
explanatory.	અર્થસ્પષ્ટક.
conditional.	નિત્યસંબંધ.
consequential.	આન્વયિક.
consonant.	વ્યંજન.
construction.	વાક્યરચના f. પદયોજના f.
	પદન્યાય.
construe (to).	અવ્યય કરવો.
context.	વાક્યસંબંધ m.
correlative pronoun.	અન્યોન્યાન્વયી સર્વનામ.
couplet.	સમાહાર.
Dative case.	સંપ્રદાન, ચતુર્થી.
declension.	વિભક્તિ પદ્ધતિ f.
declined or inflected.	લિંગ નિર્દેશ.
defective.	વ્યંગ.
definition.	નિર્વચન.
definite.	નિશ્ચાયક, વ્યાખ્ય.
article.	નિશ્ચાયક પ્રકરણ.
noun.	નિશ્ચાયક નામ.
degree.	પર્યાય, પર્યન્ત.
comparative.	સાવધિક.
superlative.	પરમાવધિક.
demonstrative pronoun.	દર્શક સર્વનામ.
the noun with it.	પૂર્વગામી.
derivation.	ઔત્પત્તિ f. ઔત્પાદન m.
derivative.	સાધિતરાખ્દ.
diacritic points.	સ્વારાનુસર.

Doubling (of a letter).

double (letter).

doubtful.

dual number.

dual (a word).

Elision.

elision, cut off by it (a letter
or syllable).

emphasis.

emphatic.

etymology.

euphony.

exception.
(irregular).

explanatory.

expletive.

of a nominative, or name
of the agent, before a
transitive verb in a
past tense.

explication.

expressed.

Female.

feminine gender.

feminine (of the gender).

foot (in verse).

form (of a word).

future (tense of a verb).
(futuraity).

Gender.

નેડાક્ષર.

નેડ, દ્વિચુલિત.

સંશયિત.

દ્વિવચન.

દ્વિ.

લોપ, અદર્શન.

ગલંત.

દીર્ઘોચારણ.

અવધારણોચારિત.

શબ્દવિચાર, શબ્દસાધન.

મધુરોચાર m.

અવચ્છેદ m. } વિધિભંગક.

અનિયત.

અર્થસૂચક.

વાક્યાલંકાર m.

કર્મણી પ્રયોગ.

વ્યાખ્યા, ટીકા. અર્થ.

વાચનિક.

સ્ત્રીવ્યક્તિક.

સ્ત્રીલિંગ.

સ્ત્રીલિંગક.

ચરણ, પાદ, પદ.

રૂપ.

ભવિષ્યકાળ.

ભવિષ્યકાળ m.

લિંગ.

General.

genitive case.

genitive (the governed of two nouns.)

gerund.

governed.

governing.

(of two nouns in construction).

grammar.

rule in.

Hemistich.

Idiom.

immoveable (a consonant without a vowel).

imperative.

imperfect tense.

(verb or noun).

indeclinable.

indefinite noun or article.

pronoun.

tense, etc.

inference.

infinitive.

inflection.

interjection.

interrogative pronoun.

irregular.

વ્યવહારિક, રૂઢીવંત.

સંબંધકારક.

પછીત-પુરૂષ.

ક્રીયાવિશેષનામ.

નિયમિત.

નિયમન કરતું.

બહુવ્રીહિ સમાસ.

વ્યાકરણ.

વિધિ.

અર્ધ શ્લોક.

બાપણ સંપ્રદાય.

અચલ.

આદ્ય અક.

અપૂર્ણ ભૂતકાળ.

અપૂર્ણ.

અચલ.

અનિશ્ચયક.

અનિશ્ચયક સર્વનામ.

અનિશ્ચયક (કાલ).

અનુમાનસિદ્ધાંત.

સાધારણરૂપ, સમાન્યરૂપ,

(અવ્યય.)

રૂપાંતર.

દેવળપ્રેમી.

પ્રત્યાર્થક સર્વનામ.

અનિયત.

Letter.	અક્ષર, વર્ણ.
Male.	પુરૂષ, નર.
masculine gender.	પુલ્લિંગ.
masculine (a word).	પુલ્લિંગ (શબ્દ).
metre.	શ્લોક, છંદ.
mood.	રૂપ.
moveable.	ચલ.
Negation.	નિષેધાર્થ.
negative.	નિષેધાર્થક.
neuter verb.	અકર્મક.
nominative case.	પ્રથમા.
(noun in it).	પ્રથમત્પુરૂષ.
noun.	નામ.
primitive.	અસાધિત નામ.
derivative.	સાધિત નામ.
concrete or abstract.	પૃથક્ નામ.
verbal.	ધાતુસાધિત નામ.
of the actor.	કર્ત્રી નામ.
indefinite.	અનિશ્ચાયક નામ.
definite (by an article).	નિશ્ચાયક નામ.
diminutive.	લઘુ નામ.
of excess.	વિશેષ.
of place.	સ્થાનવાચક નામ.
of time.	કાલવાચક નામ.
of instrument.	કાર્યસાધક નામ.
appellative.	સંતાવાચક નામ.
arbitrary.	સુખ્ય નામ.
or name, proper.	વિશેષ.
number (of a verb or noun).	વચન.

Numeral.	સંખ્યા.
nutation.	અનકાર.
Origin.	મૂલ.
original.	આદ્યા.
orthography.	વર્ણવિચાર.
orthographical marks.	વર્ણચુદ્ધિચિહ્ન.
Parenthesis.	પ્રક્ષિપ્તાપ્રધાન વાક્ય.
part of speech.	ભાષાવિભાગ.
participle past.	ભૂતાર્થ ક્રદંત.
past conjunctive or plu-	
perfect.	ભૂતભૂત ક્રદંત.
present.	વર્તમાન ક્રદંત.
particular.	વિશેષ.
passive (voice of a verb).	કર્મણિ.
past (tense).	ભૂતકાળ.
past absolute or indefinite tense.	અનિશ્ચાયક ભૂતકાળ.
past, or pluperfect tense.	ભૂતભૂતકાળ.
present, or past definite	વર્તમાન કે ભૂત નિશ્ચાયક
tense.	કાળ.
future tense.	ભવિષ્ય કાળ.
optative tense.	
conditional tense.	સાપેક્ષ કાળ.
person, first (the speaker).	પ્રથમ પુરૂષ.
, second (the spoken to	
or present).	દ્વિતીય પુરૂષ.
, third (the absent).	તૃતીય પુરૂષ.
phrāse.	વાક્ય n.
plural number.	બહુવચન, અનેકવચન.
potential.	શક્ય (રૂપ).

Preposition or postposition.	શબ્દયોગી.
present tense.	વર્તમાનકાળ.
present past, or imperfect tense.	અપૂર્ણભૂતકાળ.
prohibition.	પ્રતિષેધ.
pronoun.	સર્વનામ.
personal.	પુરુષવાચક સર્વનામ.
common or relative.	સંબંધી સર્વનામ.
pronunciation.	ઉચ્ચાર.
prose.	ગાથા.
prosody.	કવિતા પ્રકરણ.
proximate.	સંસક્ર.
Quiescent (having no vowel).	અનુચ્ચારિત, લુપ્તોચ્ચાર.
Radical.	આદ્ય.
regular.	નિયત, વિધિયુક્ત.
relative pronoun.	સંબંધી સર્વનામ.
remote.	અસન્નિહિત.
rhyme.	અંત્યશબ્દસમતા.
rule.	વિધિ, પદ્ધતિ.
Scanning.	છંદોમાત્રગણના.
sentence.	વાક્ય.
sign.	ચિહ્ન.
simile.	દૃષ્ટાંત.
simple.	કેવળ.
single.	અસંગ, એકલું, એક.
singular number.	એકવચન.
spelling.	વર્ણરચના f. ૫૬.
substantive (when alone).	વિશેષ્ય.
(with an adjective).	ગુણયુક્ત વિશેષ્ય.

Superlative.	પરમાવધિ, અતિરાયાર્થક.
syllable, first.	એક પદ.
, second.	દ્વિ પદ.
, third.	ત્રિ પદ.
, fourth.	ચતુર્થ પદ.
synonymous.	એકાર્થક, સમાનાર્થક.
syntax.	વાક્યચના.
Tense.	કાળ.
tetrastich.	ચતુષ્ટી.
Verb.	ક્રિયાપદ.
intransitive.	અકર્મક ક્રિયાપદ.
transitive.	સકર્મક ક્રિયાપદ.
substantive.	વિશેષ્ય ક્રિયાપદ.
verse (in opposition to prose).	કવિતા.
(in prosody).	કવિતા પ્રકારણ.
vocative voice.	સૌમેધન વિભક્તિ.
voice (of a verb).	વાચ્ય.
active.	કર્તૃ વાચ્ય.
passive.	ક્રમણિ વાચ્ય.
vowel, long.	દીર્ઘ સ્વર.
, short.	લઘુ સ્વર.
Uncommon.	આણસાધારણ, અલૌકિક.
understood.	માનારૂઢ.
ungrammatical.	રાખરાસ નિરૂઢ.
universal.	સર્વસાધારણ.
unlimited.	નિરવધિ.
uncompounded.	દેવલ શુદ્ધ.

GENERAL RULES OF SYNTAX.

1) The general order of Gujarati words is—1) the agent, 2) the object, and 3) the verb, which is always placed at the end of the sentence.

2) Words explanatory of the verb, as of time, mode, etc. often precede the substantive which is the subject, e. g. ઘણાં દિવસ પછી રાત્રી, etc. After several days, the king, etc.

3) A Substantive not proper, having other substantives or other parts of speech placed in apposition and qualifying it, is placed after them in its appropriate case, while the qualificatory words precede it and are placed in the nominative; as સુરતના રહેવાસી રરકારના કારમરી આક્ર ખામણુને હું આજણુ જુઝે, I know a brahman, a native of Surat, a government officer. Words in apposition generally but not uniformly assume the following relative position:—1. Place. 2, circumstance. 3, office. 4, character. 5, caste. 6, name.

4) The adjective precedes the noun. (e. g. સારી છેકરી a good boy), with which it agrees in gender, number and case, so far as it is susceptible of modification. When however, the noun is the subject of which the adjective is predicated, the noun precedes, e. g. આ છેકરી સારી છે, this boy is good.

5) When two or more nouns come together, the qualifying adjective agrees only with the one which it immediately precedes, e. g. બે હિઆં ઇહી પુરુષ કે સ્ત્રી સમ્મ ના કોહો, if there be a wise man or woman here, say so. But when it is predicated of several nouns of the same gender, it is placed in the plural neuter gender, e. g. મારી ભાઈ તથા મારી દિકરી સારા છે my brother and my son are well. મારી ભાઈ તથા મારી બહેન સારાં છે my brother and my sister are well.

6) Adjectives denoting desire, repleteness, similarity, and kindred ideas, govern the genitive, e. g. બુખ્યા, ત.શી, ભાગ્યુ, etc.

7) Adjectives denoting difference, averseness, distance, and other kindred ideas, govern the ablative, e. g. જુદે, વેગળે, નિઠારે, etc.

8) An adjective used adverbially to qualify an adjective

or verb, agrees with it in gender, number and case; thus ધણી સારી છોકરી, a very good girl; તેણે ઘણું વાંચ્યું, he read much.

9) Personal Pronouns are generally expressed before the verb, and when two or more verbs occur in the same sentence, the pronoun is expressed before the first verb alone; thus તે કાલે આવ્યા ને રહ્યા, he came yesterday, and remained.

10) When two verbs, one transitive, and the other intransitive, occur together in the past tense, the nominative personal pronoun is applied to each separately; as તે કાલે આવ્યા, અને તેને કહ્યું he came yesterday and said to him.

11) The transitive verb takes the gender and number of its object, and the intransitive of its subject, in the past tense; as તેણે છોકરા લિધા, he took the boy; છોકરી લિધી, took the girl, છોકરું લિધું, took the child, તે ગયો, he went, તે ગઈ, she went, તે ગયું, it went.

12) When a sentence is made of two or more nouns of different genders, the verb is placed in the plural of the neuter gender, thus, બાયડીઓ, બાયડાઓ અને છોકરાઓ ગયાં, the women, men and children went.

13) When a noun of multitude conveys unity of idea, the verb is placed discretionally in the singular or plural; thus, તાંહાં ઘણા લોક મધ્યાં હતાં, તાંહાં ઘણા લોક મધ્યો હતા, many people were assembled there.

14) The negative ન or નાં precedes the imperative, નહીં the present, past and future; and નથી the present and perfect; as ના જા, do not go; હું નહીં જતો, I do not go; હું નહીં ગયો, I did not go; હું નહીં જઈશ I will not go; હું નથી જતો, I am not going; હું નથી ગયો, I have not gone.

15) Prepositions (or rather Postpositions) are always placed after the noun or pronoun, e. g. ઘોડા પર upon the horse, તેઓના પર upon them.

16) A Preposition when governing several substantives, is not employed before each of them, but is only put before the last noun.

17) Adverbs qualifying adjectives or verbs immediately precede them.

GUJARATI PREFIXES AND AFFIXES.

અ is prefixed to nouns, adjectives and participles, as a privative like the Greek 'a,' and the English 'a, im, in, dis, un,' denoting 'negation, privation, defect, diminution, depreciation, want of, ill,' and badness in general ; e. g.

અપાર	infinite	અધર્મ	injustice
અમર	immortal	અકલ્યાણ	unhappiness
અનંત	endless	અમુખ	uneasiness
અશક્તિવાન	powerless	અભાગ્ય	ill-luck
અવિચાર	thoughtless	અકર્મી	unfortunate
અશુદ્ધ	impure	અનાદર	disrespect
અકીર્તિ	dishonor	અપવિત્ર	impure

અણ (or અન) a prefix used precisely as the preceding one ; e. g.

અણદીઠ	invisible	અણજાણપણું	ignorance
અણસહમજ	uninformed	અણચિતું	unawares
અણધટું	undeserving	અણસમજ્યો	senseless

અંતર a prefix signifying 'in, within, between, among ;' e. g.

અંતર્ભેદ	internal secrets	અંતઃકરણ	conscience
અંતર્ગત	knowledge of secrets	અંતર્ધડી	in an instant

અંતર an affix signifying 'another ;' e. g.

ભાષાંતર	a translation	લોકાંતર	another world
દેશાંતર	another country	અર્થાંતર	difference of meaning

અર્ધ (or અર્ધ, અધ) a Sanscrit prefix signifying 'half ;' e. g.

અર્ધ ગજ	half a yard	અર્ધકચરું	half-boiled
અર્ધ શેર	half a seer	અર્ધમૃત	half-dead

અધિ a Sanscrit prefix signifying 'superiority in place, quantity or quality, over, above, on, upon;' e. g.

અધિકાર	a public office	અધિકર્મિ	overseer
અધિપતિ	a ruler, lord	અધિત્યક્ષ	high land

અન see અણ.

અપ a Sanscrit prefix signifying 'inferiority, privation, separation, contrariety, opposition;' e. g.

અપકીર્તિ	disrepute	અપમાન	disrespect
અપયશ	dishonor	અપકાર	injury

અવ a Sanscrit prefix signifying 'diminution, diffusion, support, commanding, purifying;' e. g.

અવગુણ	injury	અવકટ	downwards
અવધ	difficult	અવકલિત	bad, wicked

અ (or l) is inserted between the ultimate and penultimate consonants of neuter verbs, and forms an active; e. g.

ગલ	melt, (neuter).	ગાલ	(active.)
પચ	digest „	પાચ	„
પડ	fall „	પાડ	„
બલ	burn „	બાલ	„
તપ	heat „	તાપ	„
તર	swim „	તાર	„
અફલ	dash against „	અફાલ	„
ઉફલ	boil „	ઉફાલ	„

અ (or l) is affixed to neuter to form passive verbs; e. g.

ઉતર	descend, (neuter)	ઉતાર	(passive.)
સુધર	improve „	સુધાર	„
દબ	press „	દબા	„
વળ	bend „	વળા	„

આ (or i) an affix denoting the oblique form of a noun, pronoun or adjective, before a preposition, e. g.

સામ ઓડની of a good horse.

આં (or i) an affix denoting the plural of neuter nouns and adjectives ending in ઊ ; e. g.

સારં ગાડું a good cart . સારાં ગાડાં good carts

કુતરં dog . કુતરાં dogs, gender not distinguished.

આડ an affix to verbs and adjectives, denoting 'ness;' e. g.

ખટ sour . ખટાડ sourness

મૂર્ખ a fool . મૂર્ખાડ foolishness

ચતુર clever . ચતુરાડ cleverness

ધેણા mad . ધેણાડ madness

આડિ an affix denoting an 'an agent;' e. g.

ખર્ચ expense . ખર્ચાડિ extravagant

વટાવવું to flatter . વટાવડિ flatterer

લલચાવું to be allured . લલચાડિ one who is allured

ઉડાવવું to be extravagant . ઉડાડિ a spendthrift

આક an affix to verbs; e. g.

પોસાક dress, apparel . પોસવું to support

લડાક quarrelsome . લડવું to fight

કડાક a cracking . કડકડવું to crack

તડાક a noise . તડકવું to crack

આકાર an affix signifying 'having the form or shape of a thing;' e. g.

ગોલાકાર roundness વરતુલાકાર roundness

ફળાકાર likeness of fruit શિરાકાર like the head

આંકિત an affix signifying 'one possessed of anything;' e. g.

નામ fame	.	નામાંકિત famous
શોભા honour	.	શોભાંકિત honorable
છતરી umbrella	.	છતરાંકિત possessor of an umbrella

આટ (or ટ) an affix to verbs and adjectives, denoting 'abstractness;' e. g.

કલકલાટ a noise	ભડભડાટ imitation
ગડબડાટ confusion	છુમછુમાટ jingling

આડું (or ડું) an affix denoting 'an agent,' etc.; e. g.

ખેલ play	.	ખેલાડું a player
----------	---	------------------

આણી an affix denoting the feminine gender; e. g.

પટેલ a mayor	.	પટેલાણી a mayoress
ઠાકોર a chief	.	ઠાકરાણી a female chief
રજપૂત a rajput	.	રજપૂતાણી a female rajput

આણું an affix denoting 'abstractness,' etc.; e. g.

ઉધરવું to collect	-	ઉધરાણું collection
-------------------	---	--------------------

આત an affix denoting 'abstractness;' e. g.

કઠણ hard	.	કઠણાત hardness
----------	---	----------------

આતુર an affix denoting 'possessed of,' etc.; e. g.

શોકાતુર full of grief	સુઆતુર full of happiness
દુઃઆતુર full of pain	દ્રવ્યાતુર rich

આન (corrupted from the Sanscrit ॐ) an affix denoting 'support;' e. g.

વર્ષાન a yearly stipend.

આપ a prefix signifying 'own, self;' e. g.

આપતિમખી selfish

આપરૂપી self-formed

આપતિ self-conceited

આપમતિઆ self-conceited

આરો an affix signifying 'an agent, doer;' e. g.

ચિતારો draughtsman

દુઃખિઆરો afflicted person

રંગારો painter

ઘસિઆરો a grass-cutter

આલ an affix signifying 'office, occupation;' e. g.

ઘડી a period of time . ઘડીઆલ a watch

આલ (or આલો) an affix for forming adjectives; e. g.

લોહીઆલ bloody

દુધાલો milky

આલું an affix denoting 'state, condition;' e. g.

છીનાલું adultery

પંતિઆલું partnership

દેવાલું bankruptcy

રતાલું yarn

આર (or ર) an affix denoting 'an agent,' etc.; e. g.

ચમાર a currier

લુહાર a blacksmith

કુંભાર a potter

સુથાર a carpenter

આવાદ (or વાદ) an affix signifying 'a city;' e. g.

અમદાવાદ Amadavad.

આસ (or ાસ) an affix like 'ness,' etc.; e. g.

ગોરાસ fairness

ફીકાસ flatness

મિઠાસ, ગજાસ sweetness

પીલાસ yellowness

કડવાસ bitterness

રાતાસ, લાલાસ redness

તિઆસ aromatic

કાલાસ blackness

ઘૂરાસ astringent

ઉજાસ whiteness

ઈ (or ી) an affix denoting the feminine gender ; e. g.

કુતરો	a dog	.	કુતરી	a bitch
બ્રાહ્મણ	a brahman	.	બ્રાહ્મણી	brahmaness

અડ an affix for forming adjectives ; e. g.

અડ obstacle	.	અડીઅડ obstinate
-------------	---	-----------------

અડ an affix signifying 'an agent, doer ;' e. g.

ખડખડા	a prater	ભાખડા	a guide
ખેખે	a messenger	લણે	a salt seller
માખડા	a butterman	ખાંડા	a mohamedan

ઈ (or ી) an affix denoting 'state, office,' etc. ; e. g.

ગુલામી	slavery	ઘડીઆલી	watchmaker
પટેલી	mayorship	ગમી	heat
દરતુરી	customary fee	દોસ્તી	friendship
ધારભારી	officer	ધર્મી	religious
સુરતી	Surat man		

ઈક an affix for forming adjectives ; e. g.

અમઠકાર	a wonder	.	અમઠકારીક	wonderful
--------	----------	---	----------	-----------

ઈતો an affix denoting 'an agent,' etc. ; e. g.

અોલખીતો	one acquainted.
---------	-----------------

ઈન an affix denoting 'belonging to ;' e. g.

કુલ	family	.	કુલીન	of family
-----	--------	---	-------	-----------

ઈને an affix denoting the compound past participle ; e. g.

કરીને	having done	થઈને	having been
લખીને	having written	તોડીને	having refuted

હો an affix for forming adjectives; e. g.

રસીયો juicy દહીયો obstinate રંગીયો coloured

ઈશ an affix denoting the first person singular of the future tense; e. g.

લખ્યું to write . લખીશ I will write

થવું to be . થઈશ I will be

ઈશ an affix denoting the first person singular of the third present tense (dubitative) contingent mood; e. g.

થવું to be . થતા હોઈશ I be, being

ઈશો, ઈશું affixes denoting the first person plural of the future e. g.

થઈશો or થઈશું we will be.

લખાશે or લખીશું we will write.

ઈ an affix for forming adjectives; e. g.

મેલું dirty

હીલું green

ઈ an affix denoting the neuter gender; e. g.

કુતરો dog, m. . કુતરું dog (gender undefined)

ઈ an affix denoting the first person singular of the contingent mood; e. g.

થવું to be

.

થાઈ I may or can be

ઉત an affix denoting 'an agent;' e. g.

ખેડ till thou

.

ખેડુત a tiller

એ (or ઈ) an affix denoting the ablative case; e. g.

છોકરાએ by a boy

નામે by a name

અ (or ~) is inserted instead of અ (or ૐ) in a few neuter verbs, to form their active and causative ; e. g.

ઉછર નેત્ર, ઉછેર act. bring up.

ઘસડ ,, ઘસડ ,, drag

અલ an affix for forming adjectives ; e. g.

કોર grave

કોરલ graven

અલો (or ~લો) an affix for forming the remote past participle, etc. ; e. g.

પડેલો fallen

રોલો weeping

મુઅલો a dead person

ભીંભેલો wet

ઓ an affix denoting 1) the masculine gender, singular number, and 2) the plural of masculine and feminine nouns ; e. g.

છોકરો a boy

છોકરાઓ boys

છોકરી a girl

છોકરીઓ girls

ક (or કું) a Sanscrit particle prefixed to nouns and adjectives, and, like the English 'a, im, in, mis, dis, un,' signifying 'defect, depreciation,' and badness in general ; e. g.

કુરૂપ ill-shaped

કુલક્ષણ a bad quality

કુપૂત wicked

કુમાર્ગે a wrong path

કુબુદ્ધિ stupidity

કુવ્યસન an evil habit

કુખત ill-natured

કુચાલ evil conduct

કુખેડ a mis-match

કુકર્મ a bad action

ક an affix denoting an 'agent, place, state ;' e. g.

થંડક coldness

આવક income, profit

ઉપદેશક instructor

જવક loss, exportation

બેઠક a seat

અસ્તીક a theist

કણો an affix denoting 'habitual state ;' e. g.

મારકણો addicted to beating.

કમ a Persian prefix signifying 'deficiency, want of, ill, error,' etc. ; e. g.

કમઅકલ senseless

કમજાત ill-natured

કમખખત unfortunate

કમજોર powerless, im-
potent

કર an affix signifying a 'native, inhabitant ;' e. g.

પુણેકર native of Puna

વણકર a weaver

ગામડેકર a villager

કાશીકર a native of Be-
nares

કાર an affix denoting 'condition,' etc. ; e. g.

આવડું to come

આવકાર kind reception .

કારી an affix signifying 'producing,' etc. ; e. g.

સુખકારી producing pleasure.

ખાંઈ an affix denoting 'one who eats, takes, receives, suffers, or sustains ;' e. g.

લાંચખાંઈ one who takes bribes

મારખાંઈ one who patiently receives a beating

અફીણખાંઈ an opium-eater

લાતખાંઈ one who receives kicks

ખાનું a Hindustani affix denoting 'place, house, abode, dwelling ;' e. g.

કારખાનું a work-shop

દિવાનખાનું reception-room

બંદીખાનું a prison

બખારચીખાનું cook-room

ઘાંઘીખાનું a granary

તગ્ગરખાનું drum-room

ઝાર an affix denoting 'possessed of,' etc.; e. g.

લડાઈ a quarrel . લડાઈઝાર quarrelsome

ગણો an affix denoting 'fold ;' e. g.

ચાર four . ચારગણો fourfold

ગત an affix denoting 'state, similitude,' etc.; e. g.

ચાલવું to walk . ચાલચલગત behaviour
 પારસી a Parsi . પારસીગત like a Parsi
 વાણીયાં a Vania . વાણીયાંગત like a Vania

ગર a Persian affix denoting 'maker, doer,' etc.; e. g.

ચુરીગર one who makes chairs
 ચૂડીગર one who makes bangles of glass
 કારીગર a workman
 શોદાગર a dealer, merchant

ગાર a Persian affix like the preceding; e. g.

ખિદમતગાર a servant | મદદગાર an assistant

ગી an affix signifying 'ness;' e. g.

માંદગી sickness મરદાનગી manliness
 લાયારગી helplessness

ગીર a Persian affix denoting 'taking, seizing, holding;' e. g.

દિલગીર a melancholy તમાસગીર a spectator |
 person દામનગીર who asks assis-
 દસ્તગીર one who be- tance
 friends

ગીરી an affix denoting 'state, condition,' etc.; e. g.

યુજામ a slave . યુજામગીરી slavery

મેર an Arabic prefix denoting, like the English 'im, in, dis, mis, un, no, not, want of, and implying negation or privation,' e. g.

મેરવાજીની unjust

મેરમાર્ગ a bad practice

મેરહાજર absent

મેરરાજી dissatisfied

મેરસિરસેતે improper

મેરવદ્યે mislaid, lost

ધડ an affix denoting 'height, formation,' etc.; e. g.

પાવો Pavo

પાવાધડ Pavoghad

ભાંગું to break

ભાંગધડ settlement of a dispute

ચી an affix denoting 'occupation :'. e. g.

ખંદુચી a musketeer

મસાલચી a link boy

ખાનવચી a treasurer

છે (or છું) the affix of the first person singular of the present tense; e. g.

હું લખું છું, હું લખું છું I write હું મારું છું, હું મારું છું I beat

છું છો the affix of the first person plural of the present tense : e. g.

અમે લખીએ છું છો We write અમે મારીએ છું છો We beat

છે the affix of the second and third person singular, and third person plural of the present, and of all the persons of the perfect tense; e. g.

તું લખે છે thou writest

તેણે લખ્યું છે he has written

તે લખે છે he writes

અમે લખ્યું છે we have written

તેઓ લખે છે they write

તમે લખ્યું છે you have written

મેં લખ્યું છે I have written

ten

તે લખ્યું છે thou hast writ-

તેઓએ લખ્યું છે they have writ-

ten

છે

ten

છે the affix of the second person plural of the present tense ;
e. g.

તમે લખોછો you write

તમે મારોછો you beat

જ an affix denoting 'intenseness, positiveness, exactness, particularity,' etc. ; e. g.

તે it, તેજ the very same, તમેજ you yourself

જી an affix to proper names, denoting 'honorable,' etc. ; e. g.

ખર્ષેજી Kharsedji

બાલાજી Balaji

નવરોજી Navroji

લક્ષ્મણજી Lakshmanji

ફરદુનજી Fardunji

હોરમશજી Hormasji

એ, જી, જીં an affix signifying 'very,' like જ, (see above), but with gendral termination ; e. g.

બિજી, બિજીં, બિજી the (very) second

એગ an affix like the English 'able, ous,' etc. ; e. g.

ખાવાએગ eatable

માનવાએગ credible

પીવાએગ drinkable

કામચલાવાએગ serviceable

ભરોશાએગ faithful

હસવાએગ laughable

હી an affix denoting 'a possessor ;' e. g.

છુટ્ટી, છુટ્ટી, છુટ્ટી sixth

કામઠી, કામઠી a bow, archer

ગામઠી villager(native)

ડી (compare વે!) an affix denoting 'diminution or contempt ;'
e. g.

ગામડું hamlet

એવડો? of what size ?

દેખાવડો showy

નેવડો as (in size)

એવડો, એવો so (in size)

ચુલામડો a slave, rascal

ણ, ણી affixes denoting 'the feminine gender ;' e. g.

ગંદેણ, ગંદેણી a female camel વાવણી sowing

ખુંડેણ, ખુંડેણી a female pig

ણ an affix for forming nouns ; e. g.

જમણ a meal, feast

ગંડાણ depth

ણ an affix for forming adjectives ; e. g.

ચિકણો glutinous

બમણો double

આયમણો western

ત્રગણો triple

ઉગમણો eastern

મારકણો fierce

જમણો right

ણ an affix for forming nouns from adjectives ; e. g.

ધાવણું a suckling

માગણું a demand

ત an affix denoting the contingent mood, 'would,' etc. ; e. g.

હું લખત I would write

હું મારત I would beat

ત an affix to verbs forming nouns ; e. g.

રમત a play

લાગત an expense

ગમત an amusement

ત an affix to verbs forming nouns ; e. g.

ભણતર study

વાણિતર an agent

ગણતર counting

લણતર crop of grain

વણતર weaving

ચણતર building

તા an affix for forming nouns ; e. g.

શુદ્ધતા purity

કુશલતા prosperity

કવિતા poetry

સહનતા littleness

તી an affix for forming nouns ; e. g.

ગણતી reckoning

વળતી returning

જડતી examining

ઘટતી decreasing

તો, તી, તું, તા, and તાં, affixes of the present participle ; e. g.

લખતો, લખતી, લખતું sing. }
લખતા, લખતી, લખતાં pl. } writing.

થી, થી affixes to nouns and pronouns, and signifying 'from, by, with ;' e. g.

મારાથી, મારાથડી from, by, with me

નામથી, નામથડી from, by, with a name

થો an affix for forming adverbs and adjectives ; e. g.

ચોથો fourth

અમથો in vain

દાજ an affix denoting 'an agent ; e. g.

ગોળંદાજ a gunner

સુકાનદાજ a helmsman

તિરંદાજ an archer

પુલંદાજ a man of high
reverence

દાર a Persian affix denoting 'possession,' like the English 'able, ous, ive, ent, er, or, full,' etc. ; e. g.

દફતરદાર record keeper

લહેજતદાર tasteful

આખૂદાર famous

ચેહરાદાર beautiful

કરજદાર debtor

અખતદાર defective

અચરદાર intelligent

કિમ્મતદાર precious

દાન a Persian affix signifying 'receptacle, place, stand, case,' also 'knowing, understanding ;' e. g.

કલમદાન a pen-case

ધૂપદાન a vessel for re-
ceiving saliva

સમેદાન a candlestick

પાનદાન a case for hold-
ing betel leaf

કદરદાન knowing the
value of

દાપક an affix denoting 'full,' etc.; e. g.

દુઃખદાપક painful

સુખદાપક productive of good

દુ a Sanserit prefix implying 'inferiority, badness, want, grievousness, difficulty,' like the English 'dis, mis;' e. g.

દુઃકૃત a vice

દુર્બલ impotent

ધર્મી (or ધર્મી!) a Sanserit affix signifying 'lord, ruler, husband, band;' e. g.

ઘરધર્મી master of the house

જગતધર્મી master of the world

માલધર્મી master of the property

ન, ના a Sanserit affix to nouns and adjectives principally of Persian origin, like the English 'dis, mis, in, im, un,' etc. denoting 'negation, privation, deterioration, want of;' e. g.

નદામું useless

નાદાન ignorant

નદામું unclaimed

નાચાર helpless

નઅમું anonymons

નાપુરી displeased

નમજું not strong, weak

નાર, નારી, રી, રે affixes signifying 'one who,' and like the English 'er, or, ant. ent,' etc., denoting 'the agent or doer of a thing;' e. g.

કાનારે doer (mas)

તરનાર swimmer

બનાવનાર maker (fem.)

કાપનાર cutter

ખાનારે eater

લખનાર writer

બોલનાર speaker

દલનાર grinder

It is also used in forming the past and future tenses; e. g.

હું કરનાર છું I am to do it

તે મને ગઇ કાલે એક પત્ર લખનાર હતો He was to write me a letter yesterday

નિર a Sanscrit prefix denoting 1) 'certainty, assurance,' and
2) 'negation, privation ;' e. g.

નિરપરાધી	innocent	નિર્બલ	powerless
નિરભિમાન	not proud	નિર્દય	merciless
નિરાધાર	unsupported	નિરાશ	hopeless

નિષ, નિષ a Sanscrit prefix denoting 'negation ; e. g.

નિષ્ફલ	fruitless, vain	નિષેધિત	prohibited
નિષ્કપટ	guileless, fair	નિષ્કુટક	free from thorns

પણ, પણ્ય an affix to nouns and adjectives of Sanscrit or Hindustani origin, to form abstract nouns, like the English 'ness, hood, ship, dom, ment, tion, ity ;' e. g.

હાણપણ	wisdom	ધેણપણ્ય	madness
બાલકપણ્ય	childhood	અજ્ઞાનપણ્ય	ignorance
ધરણપણ્ય	old age	નિચાપણ્ય	meanness
મૂર્ખપણ્ય	foolishness		

પતિ an affix signifying 'lord, master, owner, proprietor ;' e. g.

લક્ષપતિ	the possessor of a lac of rupees
ક્રોડપતિ	the owner of a crore of rupees
સેનાપતિ	the commander-in-chief of an army
જગત્પતિ	the lord of the universe

પર a Sanscrit prefix signifying 'strange, foreign, alien, other, different ;' e. g.

પરદેશ	a foreign country	પરદેશી	a foreigner
પરબ્રાત	a different caste	પરદુઃખ	pain or affliction caused to others
પરસ્ત્રી	another man's wife		
પરકામ	another man's business	પરલોક	the inhabitants of the other world
પરગામ	a foreign village		

પરમ a Sanscrit prefix signifying 1) 'best, most excellent,' and
2) 'chief, principal;' e. g.

પરમેશ્વર the Most High God પરમાગતિ the most excellent state

પરમદુઃખ much pain

પરમાયુઃ the utmost length of life

પરત an affix signifying 'an adorer or worshipper;' e. g.

પુદ્ધપરત a worshipper of God

ભૂતપરત a worshipper of idols

પ્રુધપરત a worshipper of himself

અગ્નિપરત a worshipper of fire

પુર (or પોર) an affix denoting a 'city or town. It is added to
names of famous men; e. g.

શોલાપુર Sholapur

રતનપુર Ratanpur

પાલનપુર Palanpur

જોધપુર Jodapur

ઉદેપુર Udepur

પો an affix for forming nouns; e. g.

રંડાપો widowhood

બલાપો burning

બુઢાપો old age

અંધાપો blindness

પોણા an affix signifying 'a quarter less, or three-fourths;' e. g.

પોણા બે a quarter less two

પોણા દસ a quarter less ten

પોણી ત્રિસ a quarter less twenty

પોણી અસે one hundred and seventy-five

પોણી પાંચસે four hundred and seventy-five

બદ a Persian prefix signifying 'ill, bad, evil;' e. g.

બદનસીબ misfortune

બદસુરત mis-shapen, ugly, ill formed

બદનામ bad name, infamy

બદકામી	evil doer, wicked
બદ્દેલી	evil deed, adultery
બદતોષ	evil speaking, slander
બદચાલ	bad conduct, misbehaviour

બંધ a Persian affix denoting 'a bandage or tie; also 'one who binds or ties;' e. g.

હથિયરબંધ	one wearing weapons	ગણિબંધ	a neckcloth
કમરબંધ	a girdle	જાલબંધ	a carrier

બાજ an affix of 'agency' to numerous words from the Hindustani; e. g.

દગાબાજ	a deceiver	તર્કિબાજ	a guesser
ઠરાકાબાજ	a fornicator		

બાન a Persian affix denoting 'keeper, lord;' e. g.

મેહેરબાન	kind	મિજબાન	a host
----------	------	--------	--------

બી an affix denoting 'an agent;' e. g.

વોબી	washerman	રાશી	artist
રુબાબી	rose colour	કિરાબી	artizan

બિન a Sanscrit prefix signifying 'without,' used as a prefix of 'deterioration' to nouns; e. g.

બિનતકરીર	without fault	બિનપગાર	without pay
બિનહરકત	easily	બિનકામ	without work

બે a Persian prefix, like the English 'in, un, im, ir, mis, dis, less,' etc. It is prefixed to numerous words of Hindustani origin; e. g.

બેઆપ્પુ	dishonour	બેશરમ	shameless
બેઝમિન	ungrateful	બેફિકર	careless
બેવકુફ	ignorant	બેહોસ	senseless

નમ્ an affix to verbs and adjectives denoting 'abstractness, condition, quality;' e. g.

વિનિયમનમ્ instruction

દમ્ભનમ્ looseness of bowels

ઉત્થાનનમ્ the hire paid for lifting or carrying any burden

પ્રકાશનમ્ the hire paid for making any thing new

ભિ an affix to form adjectives; e. g.

ભયનભિ shameful

ભયભિ frightful

બિનભિ two-fold

ભવિ.મભિ jealous

વેત an affix signifying, like the preceding one, 'having, possessed;' e. g.

વૃદ્ધિવેત wise

શ્રીવેત rich

વદ a Persian affix signifying 'having, possessing, endowed with;' e. g.

અવદલવેદ sensible

દૈવવેદ rich

માં an affix signifying 'in, at, within;' e. g.

રસ્તામાં in a road

વડીમાં in a garden

ઘરમાં in a house

નદીમાં in a river

નાં an affix or prefix of negation, signifying 'no, not;' e. g.

નાં કર, કરનાં do not make

નાં ખા, ખાનાં do not eat

નાં લખ, લખનાં do not write

નાં જ, જનાં do not go

માન an affix for forming nouns : e. g.

વૃદ્ધિમાન wise man

યજમાન patron

માલા an affix signifying 'a garland, wreath;' e. g.

મેલીમાલા a pearl-necklace રાગમાલા a tune-book

સમ્પદમાલા a vocabulary મેલિનમાલા token of affection

મે an affix forming certain ordinals; e. g.

પાંચમે	fifth	આઠમે	eighth
સાતમે	seventh	નવમે	ninth

યો an affix denoting 'a possessor'; e. g.

રસોઈયો	a cook	ગવૈયો	a singer
બુખ્યો	hungry	નાચણિયો	a dancer

યો, યી, યું, યા, યાં, યી affixes of 1) the aorist, perfect and pluperfect of the indicative mood; e. g.

મે લખ્યું	I wrote	અમે લખ્યું છે	we have written
અમે લખ્યું	we wrote	મે લખ્યું હતું	I had written
મે લખ્યું છે	I have written	અમે લખ્યું હતું	we had written

2) of the present, perfect, and pluperfect of the contingent mood; e. g.

હું લખું	I may write.
અમે લખીએ	We may write.
મે લખ્યું હોય્મે or યે	I may have written.
અમે લખ્યું હોય્મે or યે	We may have written.
મે લખ્યું હોત	I would have written.
અમે લખ્યું હોત	We would have written.

યું nominative and active affix of the past gerund; e. g.

થયું	the having been	કરયું	the having done
લયું	the having written	ગયું	the having gone

રણ an affix for forming nouns; e. g.

જાગરણ	watchfulness
મારણ, મારણ	a beating, killing
જારણ, જારણ	the act of uniting with a metallic cement
બધારણ	a tie or fastening

૩૮ an affix for forming adjectives ; e. g.

જાગ૩૮ watchful

ચિત૩૮ careful

૨૧, ૨ી, ૩ં, ૨ા, ૨ી, ૨ાં, affix of the genitive case of personal pronouns, singular and plural ; e. g.

મારો, મારી, માં, મારા, મારાં my

તારો, તારી, તાં, તારા, તારાં thy

તમારો, તમારી, તમાં, તમારા, તમારાં your

અમારો, અમારી, અમાં, અમારા, અમારાં our

હુ an affix denoting 'full of, possessing ;' e. g.

દયાહુ pitiful

કૃપાહુ kind

માયાહુ affectionate

સુખાહુ comfortable

વ (or વા) an affix forming from the passive the causative form of the verb ; e. g.

ગાં melt, neuter ગાં active ગાં passive ગાંવ causative

ગાં sing, active ગાંવા cause to be sung.

વાટ is affixed to the active form of verbs ending in અ to form the double causative ; e. g.

વરવાટ return

ઉછેરવાટ nourish

વટ an affix for forming nouns ; e. g.

વહિવટ right of enjoyment

ધરવટ intimacy

નાણાવટ the money market

ચેવટ consultation

વટી an affix denoting 'an agent ;' e. g.

નાણાવટી a banker

વાહાણવટી a mariner

પ્રધાનવટી a minister

વડો an affix to certain words ; e. g.

કેવડો how much

આવડો so great

વૈત an affix denoting 'full of, possessing;' e. g.

દયાવૈત	merciful	ધીરજવૈત	patient
પ્રદાવૈત	charitable	ધનવૈત	wealthy

વડુ an affix to the names of Hindoo females; e. g.

ગંગાવડુ	the lady Ganga	જમનાવડુ	the lady Jamba
---------	----------------	---------	----------------

વાન a Sanscrit affix denoting 'possession;' e. g.

ધનવાન	wealthy	પુણ્યવાન	virtuous
ગાડીવાન	a driver	વિદ્યાવાન	learned
ભાગ્યવાન	fortunate		

વાર an affix signifying 'time, occasion;' e. g.

એકવાર	once	કેટલીવાર	how often
બેવાર	twice	એકલીવાર	so often
ત્રણવાર	thrice	જેટલીવાર	as often
વારંવાર	often	હિનેદવાર	hopeful
કેંઠવાર	sometimes		

વાણિ an affix denoting 'doer, maker, holder, possessor, keeper, dealer, vender, wearer,' etc., like the English 'man, monger, keeper, vender,' etc.; e. g.

દૂધવાણિ	a milkman	ફેલાંવાણિ	plantain seller
પાણીવાણિ	a waterman	યોપીવાણિ	a European
ધોડવાણિ	horsekeeper		

વાનો, ની, નું, ના, ની, નાં, affixes of the present gerund (genitive case), ને (dative case), and of the future participle, singular and plural; e. g.

લખવાનો, ની, નું of the writing લખવાનો, ની, નું } about
 લખવાને to the writing લખવાનો, ની, નાં. } to
 write.

વાસી an affix signifying 'inhabitant, native of'; e. g.

સુરતવાસી an inhabitant of Surat

બ્રચવાસી an inhabitant of Broach

વૃ, વી, વો, વા, વોં, affixes of the infinitive mood; e. g.

લખવું to write

જવું to go

કરવું to do

આવવું to come

લે an affix denoting 'contempt, insignificant;' e. g.

બાંધલે a prisoner

ભડલે a pimp

છોડલે a small shrub

નટલે a dancing boy

સ, સુ (સા, યુ) a Sanscrit affix or prefix signifying 'good, well, excellent;'; e. g.

સુપુત્ર a good son

સુમાર્ગ a good road

સુભાવિત્ good natured

સુકૃત good conduct

સુસ્થાન a good place

સુખડી sweetness

શે, શે, શું affixes of the first and second person plural of the future; e. g.

તમે લખશે you will write અમે લખિશું we will write

તું લખશે thou wilt write

સ a prefix signifying 'good;'; e. g.

સચ્ચાલ good conduct

સખત civil man

સજન good man

સખાવત liberality

મ an affix denoting 'ness;'; e. g.

મિઠાસ sweetness

ખટાસ sourness

કડવાસ bitterness

ખારાસ saltiness

સ્થાન an affix to the names of people, tribes, and nations, denoting their 'country, place, or abode;'; e. g.

હિંદુસ્થાન the country of the Hindus

તુર્કસ્થાન Turkey or Tartary

સર an affix signifying 'at, in, on, for, on account of,' e. g.

વખતસર in time, at the proper time

કામસર on business

માંદગીસર on account of sickness

દુઃખસર on account of pain

સવા a prefix denoting 'excess by twenty-five, or a fourth part of one hundred;' e. g.

સવાશે one hundred and twenty-five

સવાબશે two hundred and twenty-five

સ્વ a prefix signifying 'own;' e. g.

સ્વદેશ one's own country

સ્વકામ one's own work

સ્વધામ one's own house

સ્વનામ one's own name

સાડા a prefix denoting 'a half;' e. g.

સાડાસાત seven and a half

સાડા ચાર four and a half

સાવકી a prefix to the names of 'kindred;' e. g.

સાવકી મા a step-mother

સાવકો બાપ a step-father

સાવકો ભાઈ a half-brother

સાવકો દિકરો a step-son

શાલા an affix to nouns and adjectives; e. g.

ધર્મશાલા an inn

શાસ્ત્રી an affix to the names of learned Brahmans, denoting 'one learned in Sanscrit literature;' e. g.

બાલશાસ્ત્રી Bal-shastri

વિનાયકશાસ્ત્રી Winaek-shastri

MATTHEW, V—VII. IN GUJARATI, WITH A TRANSCRIPT IN
ROMAN CHARACTERS, AND A LITERAL ENGLISH
VERSION.

તારે લોકની ભીડ જોઈને પાહાડ પર તે ચઢી ગયો; ને
Tāre loknī bhīḍ jōine pāhāḍ par te chahāḍi gayo; ne
Then people-of crowd seen-having hill on he ascended went; and
તે બેઠા પર તેના શિષ્યો તેની પાસે આવ્યા. તારે તેણે પોતા-
te bethā par tenā shishyo tenī pāse āvyā. tāre tene potā-
he sat on his disciples his near came. Then he his
નું માંહે ઉઘાડીને તેઓને ઉપદેશ કરતાં કહ્યું કે, આત્મા-
nuṁ meho ughāḍīne teone updes kartān kahyūn ke, ātmā-
mouth opening them-to instruction d-ing said that, soul-
માં જે દીન તેઓ ધન્ય છે; કેમકે આકાશનું રાજ્ય તે-
mān je dīn teo dhany chhe; kemke ākāśnuṁ rājy te-
in who poor they blessed are; because sky-of kingdom
ઓનું છે. જે શોક કરેછે તેઓ ધન્ય છે; કેમકે તેઓ
onuṁ chhe. je sok karechhe teo dhany chhe; kemke teo
theirs is, who sorrow make they blessed are; because they
દિલાશી પામશે. જે નમ્ર તેઓ ધન્ય છે; કેમકે તેઓ પૃથ્વી-
dilāso pāmse. je namr teo dhany chhe; kemke teo prithvī-
comfort get-will. who meek they blessed are; because they earth-
નું વતન પામશે. જેઓને ન્યાયપણાની ભૂખ તથા તરસ
nuṁ vatan pāmse. jeone nyāyapanānī bhūkh tathā taras
of inheritance get-will. whom to righteousness-of hunger and thirst
છે તેઓ ધન્ય છે; કેમકે તેઓ ધરાશે. દયાલુઓ ધન્ય
chhe teo dhany chhe; kemke teo dharāse. dayāluo dhany
are they blessed are; because they filled-will-be, merciful blessed
છે; કેમકે તેઓ દયા પામશે. મનમાં જે શુદ્ધ તેઓ ધન્ય
chhe: kemke teo dayā pāmse. manmān je sudh dh teo dhany
are; for they mercy get-will. mind-in who pure they blessed
છે; કેમકે તેઓ દેવને જોશે. સલાહ કરાવનારાઓ ધન્ય
chhe; kemke teo devne jōse. salāh karāvnārāo dhany
are; for they god-to see-will, peace makers blessed
છે; કેમકે તેઓ દેવના દિકરા કહેવાશે. ન્યાયપણાને લિધે
chhe; kemke teo devnā dikrā kehevāse. nyāyapanāne lidhe
are; for they god-of sons said-will-be, righteousness-to for

જેમની સતાવણી કરાયે છે તેમના ધન્ય છે; કેમકે આકાશ-
 jeonī satāvṇī karāechhe teo dhany chhe; kemke ākāś-
 whose persecution made-is they blessed are: because sky-
 નું રાજ્ય તેમનાનું છે. જારે [લોક] તમારી નિંદા કરશે,
 nuṇ rājy teonuṇ chhe. jāre (lok) tamārī nindā karse,
 of kingdom theirs is, when (people) your defamation make-will
 ને પુઠે લાગશે, ને મારે લિધે તમારે ઉલટી હરેક ભુંડી વાત
 ne puthe lāgse, ne māre lidhe tamāre ultī harek bhunḍī vāt
 and pursue-will, and me for you against every evil story
 જુઠાઈથી કેહેશે, તારે તમે ધન્ય છો. તમે આનંદ કરો,
 juthāithī kehese, tāre tame dhany chho. tame ānaṇd karo,
 lie-with say-will, then you blessed are. you pleasure do
 તથા ઘણા હરખાયા; કાંજે આકાશમાં તમારું ફલ મોહોતું
 tathā ghaṇā harkhāo; kāñje ākāśmān tamārūṇ phal mohotuṇ
 and very pleased-be; for sky-in your fruit large
 છે; કેમકે તમારી અગાઉનાં ભવિષ્યવાદીઓની પુઠે તેઓ
 chhe; kemke tamārī agāunān bhavishyavādionī puthe teo
 is; for your before-of prophets-of behind they
 એમજ લાગ્યા.

emaj lāgyā.
 thus felt.

તમે જગતનું મીઠું છો; પણ જો મીઠું કુસ્વાદ થયું તે
 tame jagatnuṇ mīthuṇ chho; pan jo mīthuṇ kusvād thayuṇ to
 You world-of salt are; but if salt tasteless become then
 તે સાથી ખારું કરાશે? બાહાર ફેંકાવવા તથા માણસોથી
 te sāthī khāruṇ karāse? bāhār phenkāvvā tathā mānasothī
 it what-by salt made-will-be? abroad throw-to and men-by
 છુંદાવવા વગર તે ફરી બિજાં કંઈ કામનું નથી. તમે જમ-
 chhuṇdāvvā vagr te pharī bijān kāi kāmnuṇ nathī. tame jag-
 trample-to besides it again other any use-of is-not. You world-
 તનું અજવાળું છે. પાહાડ પર વસાયેલું નગર સંતાઈ રાકતું
 atnuṇ ajvāluṇ chho. pāhād par vasāeluṇ nagarsaṇtāi saktuṇ
 of light are. Mountain on set city hidden can-be
 નથી. અને દિવા કરીને તેને માપા તને નહીં, પણ દિવી
 nathī. ane divo karīne tene māpā tale nahīn, pan divī
 not- And light having to-it bushel under not, but candlestick

પર મુકેછે; તારે ઘરમાંનાં બધાંને તે અજવાલું આપે.
par mukechhe ; tāre ghar mānnān badh dhāne te ajvālun āpe-
on puts ; then house in-of all-to it light gives.

છે. તેમ તમે તમારું અજવાલું લોકની આગલ એવું પ્રકાશ કરો.
chhe. tem tame tamārūn ajvālun loknī āgal evuṇ prakāś karo
so you your light people-of before such shining make

કે, તેઓ તમારી રૂઢી કરણી જોયે, ને આકાશમાંના
ke, teo tamārī rūḍī karṇī jōe, ne ākāśmānnā
that, they your good deeds see-may, and sky-in-of

તમારા પાપની સ્તુતિ કરે.

tamārā bāpnī stuti kare.
your father-of glory do-may.

નિયમશાસ્ત્રનો અથવા ભવિષ્યવાદીઓની વાતોનો નાશ
niyamsāstrano athvā bhavishyvādīnī vātono nās
Law-of or prophets-of words-of destruction

કરવાને હું આવ્યો છું, એમ ન ધારો; નાશ કરવાને નહીં.
karvāne huṇ āvyo chhuṇ, em na dhāro ; nās karvāne nahīn,
to-make I came am, so not think ; destruction to-make not

પણ પૂર્ણ કરવાને આવ્યો છું. કેમકે હું તમને ખચિત
pan pūrṇ karvāne āvyo chhuṇ. kemke huṇ tamne khachit
but complete to-make come am. For I you-to surely

કહું છું કે, આકાશ તથા પૃથ્વી ટલી જાય ત્યાં સુધી સઘ-
kahuṇchhuṇ ke, ākāś tathā prithvī ṭalī jāo tānhān sudhī sagh-
say that heaven and earth disappear then till all

લાં પૂરાં થયા લગી નિયમશાસ્ત્રમાંથી એક કાહાનો અથવા
lān purā thayā lagī niyamsāstramānthī ek kāhāno athvā
finish became until scripture-in-from one jot or

માતર પણ જનારાજ નથી. એ માટે આ આગામીમાંથી
mātar pan janāraj nathī. e mātē ā āgnāomānthī
title also go not. This for these laws-in-from

એક બહુજ નાહાનીને જો કોઈ તોડશે, ને માણસોને તે-
ek bahuj nāhānīne jo koī todse, ne mānasone te-
one very smallest if any break, and men-to so

મજ સિખાવશે, તો આકાશનાં રાજ્યમાં તે બહુજ નાહાનો
mj sikhavse, to ākāśnān rājymān te bahuj nāhāno
teach-will, then heaven-of kingdom-in he very small

કેહેવાશે; પણ જો કોઈ પાલશે, ને સિખવશે તો આકાશનાં
 kehevāse; pan jo koī pālse, ne sikhavse to ākāsnān
 said-will-be, but if any keep-will, and teach-will then heaven-of
 રાજ્યમાં તે મોહોટો કેહેવાશે. કેમકે હું તમને કહું છું કે
 rājymān te mohoto kehevāse. kemke huñ tamne kahunchhuñ ke
 rule-in he great said-will-be. For I you to say that
 શાસ્ત્રીઓનાં, તથા ફરોશીઓનાં ન્યાયપણા કરતાં જો
 sāstrīonān, tathā pharosīonān nyāypanā kartān jo
 law-givers-of, and pharisees-of righteousness than if
 તમારું ન્યાયપણું વધારે ન હોય, તો આકાશનાં રાજ્યમાં
 tamārūn nyāypanūn vadhāre na hoe, to ākāsnān rājymān
 your righteousness more not be, then heaven-of kingdom-in
 તમે નહીંજ પેસશો.

tame nahinj pesso.
 you not enter-will.

તમે સાંભળ્યું છે કે પુરાતન લોકે કહ્યું છે કે હત્યા
 tame sāmbhalyūn chhe ke purātan loke kahyūn chhe ke hatyā
 You heard have that antient people said have that murder
 ન કર, ને જે કોઈ હત્યા કરે તે ન્યાયકરણમાં અપરાધી હરશે.
 na kar, ne jo koī hatyā kare te nyāykarānmān aparādhi tharse.
 not do and who any killing does he judgment-in guilty will-be.
 પણ હું તમને કહું છું કે જે કોઈ પોતાના ભાઈ પર અમથો
 pan huñ tamne kahunchhuñ ke je koī potānā bhāi par amtho
 but I you-to saying-am that who any own-of brother on vain
 ક્રોધ કરે છે, તે ન્યાયકરણમાં અપરાધી હરશે; ને જે
 krodh karechhe, te nyāykarānmān aparādhi tharse; ne je
 anger makes, he judgment-in criminal will-be: and who
 પોતાના ભાઈને પાછું કેહેશે, તે ન્યાય સભામાં શિક્ષા યોગ્ય
 potānā bhāine pāji kehese, te nyāy sabhāmān sikshā yogy
 own-of brother-to fool say-will, he just council-in punishment fit
 હરશે; ને જે તેને કેહેશે કે તું મૂર્ખ છે, તે અગ્નિની ગેહના
 tharse; ne jo tene kehese ke tuñ mūrkh chhe, te agninī gehnā
 be-will; and who him say-will that thou rude art, he fire-of hell
 યોગ્ય હરશે. એ માટે જો તું તારું દાન વેદી પાસે લાવે, ને તારું
 yogy tharse. e māte jo tuñ tāruñ dān vedī pāse lāve, ne tāñhāñ
 fit will-be. therefore if you your gift altar near bring and there

સંભારે કે તારે ભાઈ તારી ઉલટું કંઈ રાખેછે, તો તાંહાં વેદી
sambhāre ke tāro bhāi tāri ulatun kāi rākhechhe, to tānhān vedī
mind that thy brother thee against any keeps, then there altar

સામાં પોતાનું દાન મુકીને જા, પેહેલાં પોતાના ભાઈ સાથે
sāmān potānūn dān mukīne jā, pehelān potānā bhāi sathe
before own-of gift having-put, go, first own brother with

મલ, તાર પછી આવીને તારું દાન ચહડાવ. જાંહાં સુધી
mal, tār pacchī āvine tāruṇ dān chahḍāv. jānhān sudhī
meet, then after come-having thy gift offer, when until

તું પોતાના માગનારની જોડે માર્ગમાં છે, તાંહાં સુધી
tūn potāna māgnārni jode mārgmān chhe, tānhān sudhī
thou own-of creditor-of with way-in art, so far.

તેની સાથે વેહેલો મલીજા: રખે કદી માગનાર તને ન્યાયા-
tenī sāthe vehelo malijā; rakhe kadī māgnār tane nyāyā-
he-of with early agree; lest ever creditor thee-to judge-

ધીરાને સોંપે, ને ન્યાયાધીશ તને બાલાદારને સોંપે, ને તું
dhīsne soṁpe, ne nyāyādhis tane bhālādārne soṁpe, ne tūn
to deliver and judge thee-to officer-to give-may and thou

કેદખાનામાં નંખાય. હું તને ખચીત કહું છું કે
kedkhānāmān nānkhāe. huṇ tane khachīt kahunchhuṇ ke
prison-in cast-may-be; I thee-to surely saying-am that

જાંહાં લગી તું છેલ્લી દમડી સુધી ચુકવી આપિશ તાંહાં લગી
jānhān lagī tūn chheli damḍī sudhī chukvī āpis tānhān lagī
far as thou last farthing till pay-will-give until

તાંહાંથી બાહાર નિકલનારજ નથી.

tānhānthī bāhār nikalanāraj nathī.
there-from abroad spring not.

તમે સાંભળ્યું છે કે પુરાતન લોકે કહ્યું છે કે વ્યા-
tame sāmbhalyūn chhe ke pūratan loke kahyūn chhe ke vya-
you heard have that antient people said have that adul-

ભિચાર ન કર. પણ હું તમને કહું છું કે જે કોઈ સ્ત્રી
bhichār na kar. paṇ huṇ tamne kahunchhuṇ ke je kōi strī
tery not do, but I you-to saying-am that who any woman

પર દુર્વ્યસનની દૃષ્ટિ રાખેછે, તેણે એટલામાં પોતાનાં મન-
par durvyasanni drishṭī rākhechhe, tene eṭlāmān potānān man-
on lust-of glance casts, he meanwhile own-of heart-

માં તેની જોડે વ્યભિચાર કર્યો છે. અને જો તારી જમણી આંખ
 mān tenī jode vyabhichār karyo chhe. ane jo tārī jamṇī āṅkh
 in her with adultery made has. and if thy right eye
 તને ઠોકર ખવડાવે તો તેને કાઢાડી નાંખીને પોતાની
 tane thokar khavḍāve to tene kāhāḍī nāṅkhine potānī
 thee-to stumbling cause-may then it-to plucked-out-having own
 પાસેથી ફેંકીદે, કાંજે તારા અવયવમાંથી એકનો નાશ
 pasethī phenkide, kāñje tārā avayavmānthī ekno nāś
 near-from throw-away, for thy limbs-in-from one-of destruction
 થાય, ને તારું આખું શરીર નરકમાં ન નંખાય, એ
 thāe, ne tāruṅ ākhuṅ sarīr narakmān na nāṅkhāe, e
 become, and thy whole body hell-in not thrown-be, this
 તને ગુણકારક છે. અને જો તારો જમણો હાત તને ઠોકર
 tane guṅkāarak chhe. ane jo tāro jamṇo hāt tane thokar
 thee-to beneficial is, and if thy right hand thee-to stumbling
 ખવડાવે તો તેને કાપી નાંખીને પોતાની પાસેથી ફેંકીદે,
 khavḍāve to tene kāpī nāṅkhine potānī pāsethī phenkide,
 cause-may then it-to cut-off casting own-of near-from throw away
 કાંજે તારા અવયવમાંથી એકનો નાશ થાય, ને તારું
 kāñje tārā avayavmānthī ekno nāś thāe, ne tāruṅ
 because thy limbs-in-from one-of destruction become, and thy
 આખું શરીર નરકમાં ન નંખાય, એ તને ગુણકારક છે.
 ākhuṅ sarīr narakmān na nāṅkhāe, e tane guṅkāarak chhe.
 whole body hell-in not cast-may-be, this thee-to beneficial is.
 જે કોઈ પોતાની બેચેરને મુકીદે, ને તેને ફારગતી
 je koī potānī baierne mukide, ne tene phāragtī
 who any own-of wife-to forsake-may, and her-to divorce
 લખી આપે, એમ પણ કહ્યું હતું. પણ હું તમને કહું-
 lakhi āpe, em paṅ kahyūṅ hatuṅ. paṅ huṅ tamne kahūṅch-
 writing give, so also said had, but I you-to saying-
 છું કે વ્યભિચારના કારણ વગર જે કોઈ પોતાની બેચેરને મુકી
 huṅ ke vayabhichārṇā kāraṇ vagar je koī potānī baierne mukī-
 am that adultery-of cause besides who any own-of wife-to forsak-
 દે, તે તેથી વ્યભિચાર કરાવે છે; ને જે કોઈ તે મુકીદિધેલીની
 de, te tethī vyabhichār karāvechhe, ne je koī te mukididhelīnī
 en, he it-ly adultery causes; and who any her forsaken-of

જોડે લગ્ન કરે તે વ્યભિચાર કરેછે.

jode lagn kare te vyabhichār karechhe.
with marriage do-may he adultery makes.

વલી પુરાતન લોકોએ જો કહ્યું હતું તે તમે સાંભળ્યું છે
vali purātan lokoe je kahyūn hatuñ te tame sambhalyūn chhe
Again ancient folk-by who said had, it you heard have

કે, તું જુઠા સમ ન ખા, પણ પ્રભુ સાથે તારા સમ પુરા
ke, tūñ juthā sam na khā, pan prabhu sāthe tārā sam purā
that, thou false oath not take. but God with thy oath whole

કર. પણ હું તમને કહુંછું કે કંઈજ સમ ન ખાઓ. આ-
kar. pan huñ tamne kahūñchhuñ ke kñj sam na khāo. ā-
make. but I you-to saying-am that any oath not take.

કાશના નહીં, કેમકે તે દેવનું રાજ્યાસન છે. અને પૃથ્વીના
kāśnā nahīñ, kemke te devnuñ rājyāsan chhe. ane prithvīnā
heavens-of not, because it God-of kingdom is. and earth-of

નહીં કેમકે તે તેનું પાદાસન છે. અને યરુસાલેમના
nahīñ, kemke te tenuñ pādāsan chhe. ane yarusālemnā
not because it his foot-stool is, and yarusalem-of

નહીં, કેમકે તે મોહોટા રાજાનું નગર છે. અને તું પોતાનાં
nahīñ, kemke te mohotā rājānuñ nagar chhe. ane tūñ potānāñ
not. because it great king-of city is, and thou own-of

માથાના પણ સમ ન ખા, કેમકે તારાથી એક નીમાલો
māthānā pan sam na khā, kemke tārāthī ek nīmālo
head-of also (ath not take, for thee-by one hair

દાલો અથવા કાલો નથી કરાતો. પણ તમારું બોલ્યું હાનું
dholo athvā kālo nathī karāto. pan tamāruñ bolvuñ hānuñ
white or black not made. out your speaking yes-of

હા, ને નાનું ના હોએ, કાંજે એ કરતાં અતકું ને છે તે
hā, ne nānuñ nā hoe, kāñje e kartān atkuñ je chhe te
yes, and no-of no be, for this than more that is it

બુંડાઈથી છે.
bhuñḍāīthī chhe.
wickedness-of is.

આંખને બદલે આંખ, ને દાંતને બદલે દાંત, એમ
āñkhe badle āñkh, ne dāntne badle dānt, em
eye-to instead-of eye, and tooth-to instead-of tooth, such

કહેલું હતું, એ તમે સાંભળ્યું છે. તો પણ હું તમને
kaheluṇ hatuṇ, e tame sāmbhalyuṇ chhe. to pan huṇ tamne
said had, this you heard have then but I you-to

કહુંછું કે તમે ભુંડાને વારો મા, પણ જે કોઈ તારા જમ-
kahuṇchhuṇ ke tame bhuṇḍāne vāro mā, pan je koī tārā jam-
saying-am that you wicked-to forbid not, but who any thy right

ણા ગાલ પર તમાચો મારે તેની ગમ બિજો પણ ફેરવ. અને જે કોઈ
nā gāl par tamācho māre tenī gam bijo pan pherav. ane je koī
cheek on slap beat-may its side other also turn. and who any

તારો અંગરખો લેવા સાફ તારા પર દાવો કરે તેને (તારું)
tāro aṅgarkho levā sārū tārā par dāvo kare tene (tāruṇ)
thy coat take-to for thee upon claim do-may him-to (thy)

અંગવસ્ત્ર પણ લેવાદે. અને જે કોઈ જોરાવરીએ તને એક
aṅgavastr pan levāde. ane jo koī jorāvarie tane ek
cloak also take-let. and who any unwillingly thee-to one

ગાઉ લઈજાય તેની સાથે બમણું જ. જે તારાથી માગેછે
gāu li-jāe tenī sāthe bamṇuṇ jā. je tārāthī māgechhe
mile take-go him-of with double go. who thee-from asks

તેને આપ, ને તારી કણે જે ઊછીનું લેવા ચાહેછે, તેથી
tene āp, ne tāri kane je uchhīnuṇ levā chāhechhe, tethī
im-to give, and thee near who borrow-of take wishes, him-from

મોહો ન ફેરવ.

moho na pherav.
face not turn.

તું પોતાના પડોસી પર પ્રીતિ કર, ને પોતાના વૈરી ઉપર
tūṇ potānā padosī par prīti kar, ne potānā vairī upar
thou own-of neighbour upon love make. and own-of foes-upon

દ્વેષ કર, એમ કહેલું હતું, એ તમે એ સાંભળ્યું છે. પણ
dvesh kar, em kaheluṇ hatuṇ, e tamoe sāmbhalyuṇ chhe. pan
hatred make, so said had. this you-by heard have, but

હું તમને કહુંછું કે તમે પોતાના વૈરીએ પર પ્રીતિ કરો,
huṇ tamne kahuṇchhuṇ ke tame potānā vairīo par prīti karo,
I you-to saying-am that you own-of enemies on love make

જે તમને શાપ દેછે તેઓને આશીર્વાદ દો, જે તમારો દ્વેષ
je tamne sap dechhe teone āsīrvād do, je tamāro dvesh
who you-to curse give them-to blessing give, who your hatred

કરેછે તેઓનું બહુ કરો, ને જે તમને સતાવેછે ને ત-
karechhe teonun̄ bhalun̄ karo, ne je tamne satāvechhe ne ta-
makes them-of good make, and who you-to persecute and

મારી પુઠે લાગેછે તેઓને સારૂ પ્રાર્થના કરો. એ માટે કે તમે
māri puthe lāgechhe teone sārū prārthnā karo. e māte ke tame
your after pursue, them-to for prayer make, this for that you

આકાશમાંના તમારા બાપનાં બાલકો યાઓ, કેમકે તે
ākāśmañnā tamārā lāpnān̄ bālako thao, kemke te
heavens.in-of your father-of children be for he

પોતાના સૂર્યને બુંડા તથા બલા પર ઉગાવેછે, ને ન્યાયી
potānā sūryne bhundā tathā bhalā par ugāvechhe, ne nyāyī
own-of sun-to bad and good upon rise-causes, and just

તથા અન્યાયી પર વરસાદ વરસાવેછે. કેમકે જે તમે પર
tathā anyāyī par varsād varsāvechhe, kemke je tame par
and unjust upon rain rains, for who you upon

પ્રીતિ કરેછે તેઓ પર જો તમે પ્રીતિ કરોછો, તો તમને
prīti karechhe teo par jo tame prīti karocho, to tamne
love make they upon if you love make. then you-to

શું ફલ છે? દાણીઓ પણ શું એમજ નથી કરતા? અને
sun̄ phal chhe? dāñio pan̄ sun̄ emaj nathī kartā? ane
what benefit is? tax-men also what so not make? and

જો તમે એકલા પોતાના ભાઈઓને સલામ કરોછો. તો
jo tame eklā potānā bhāione salām karocho, to
if you alone own-of brothers-to salute make then

તમે વત્તું શું કરોછો? દાણીઓ પણ શું એમજ નથી કરતા?
tame vattun̄ sun̄ karocho? dāñio pan̄ sun̄ emaj nathī kartā?
you more what make? taxmen also what so not make?

એ માટે આકાશમાંના તમારો બાપ જેવો પૂર્ણ છે, તેવા
e māte ākāśmañno tamāro tāp jevo pūrñ chhe, tevā
this for heavens.in-of your father as complete is, so

તમે પણ પૂર્ણ યાઓ.

tame pun̄ pūrñ thāo.
you also complete become,

માણસો જુએ માટે તેઓની આગલ તમારા દાનધર્મ
māñaso jue māte teonī āgal tamārā dāndharm
men see-may for them-of before your charity

કરવાથી સાવધાન થાઓ, નહીં તો આકાશમાંના તમારા
 karvāthī sāvdhān thāo, nahīn to ākāsmānnā tamārā
 doing-from vigilant be-ye, not then heavens-in-of your
 આપથી તમને વેતન નથી. એ માટે જરૂર તું દાનધર્મ કરે,
 bāpthī tamne vetan nathī. e mātē jāre tūn dāndharm kare,
 father-of you-to wage not. this for when thou charity do-may,
 તારે જેમ ઢોંગીઓ સભાસ્થાનોમાં તથા રસ્તાઓમાં માણ-
 tāre jem dhoṅgiō sabhāsthānomān tathā rastāomān māna-
 then as pretenders place-of-society-in and ways-in men-
 સોથી વખાણ પામવાને કરેછે, તેમ તું પોતાની આગલ
 sothī vakhān pāmvāne karechhe, tem tūn potānī āgal
 from admiration get-to make, so thou own-of before
 રણસિંગડું ન વાજડઃ હું તમને ખચીત કહુંછું કે તેઓ
 ransingduṅ na vajād; huṅ tamne khachit kahūnchhuṅ ke teo
 trumpet not sound; I you-to surely saying-am that they
 પોતાનું વેતન પામેછે. પણ તું તારા દાનધર્મ કરેછે,
 potānuṅ vetan pāmechhe. paṅ tūn tārā dāndharm karechhe,
 own-of wage obtain but thou thy charity makest.
 તારે જે તારો જમણો હાત કરે તે તારો ડાબો હાત ન જાણે. એ
 tāre je tāro jamno hāt kare te tāro dābo hāt na jāne. e
 then which thy right hand do-may it thy left hand not know, this
 માટે કે તારા દાનધર્મ ગુપ્તમાં થાએ, ને ગુપ્તમાં જોનાર
 mātē ke tārā dāndharm guptmān thāe, ne guptmān jonār
 for that thy charity secret-in be-may, and secret-in beholder
 તારો આપ પોતે પ્રગટમાં તને પાછું આપશે.
 tāro bāp pote pragatmān tane pāchhuṅ āpse.
 thy father own public-in thee-to again give-will.
 એને જરૂર તું પ્રાર્થના કરેછે તારે ઢોંગીઓના જેવા ન થા,
 ane jāre tūn prārthnā karechhe tāre dhoṅgiōnā jevo na thā,
 and when thou prayer makest then pretenders-of such not be,
 કાંજે માણસો તેઓને જુએ માટે તેઓ સભાસ્થાનોમાં,
 kāñje mānaso teone jue mātē teo sabhāsthānomān,
 for men them-to see-may for they place-of-society-in
 તથા રસ્તાઓનાં નાકાંઓ પર, ઉભા રહેતાં પ્રાર્થના કરવા
 tathā rastāonān nākāñō par, ubhā rehetān prārthnā karvā
 and ways-of extremities upon, standing prayer make-to

આહેછે; હું તમને ખચીત કહુંછું કે તેઓ પોતાનું
 chāhechhe; huñ tamne khachīt kahūñchhuñ ke teo potānuñ
 wish; I you-to surely saying-an that they own-of
 વેતન પામેછે. પણ જારે તું પ્રાર્થના કરેછે, તારે પો-
 vetan pāmechhe. pañ jāre tūñ prārthnā karechhe, tāre po-
 wages obtain, but when thou prayer makest, then own-
 તાની ઓરડીમાં પેસ, ને તારું બારાનું બાંધા કરીને ગુપ્તમાં-
 tāñi ordīmāñ pes, ne tāruñ bāranuñ bañdha karīne guptmāñ-
 of room-in enter, and thy door shut having secret-in-
 ના તારા આપની પ્રાર્થના કર, ને ગુપ્તમાં જોનાર તારે આપ તને
 nā tārā bāpnī prārthnā kar, ne guptmāñ jonār tāro bāp tane
 of thy father-of prayer make, and secret-in beholder thy father you
 પ્રગટમાં પાછું આપશે. અને તમે પ્રાર્થના કરતાં વિદેશી-
 pragatmāñ pāchhuñ āpse. ane tame prārthnā kartāñ videsī-
 public in again give-will, and you prayer mak; hea-
 ઓની પોઝ અમથો લવારો ન કરો, કાંજે તેઓ ધારેછે કે પો-
 onī pathe amtho lavāro na karo, kāñje teo dhārechhe ke po-
 then like vain prating not make, for they think that own
 તાનાં ઘણાં બોલવાથી પોતાનું સંભલશે. એ માટે તમે
 tānāñ ghanāñ bolvāthī potānuñ sambhlāse. e mātē tame
 of much speaking-from own-of heard-will-be. this for you
 તેઓના જેવા ન થાઓ, કેમકે જેનું તમને અગત્ય છે, તે તમારા
 teonā jevā na thao, kemke jenuñ tamne agaty chhe, te tamārā
 their such not become, for what you-to necessary is, it your
 માગ્યા અગાઉ તમારો આપ જાણેછે. તે માટે તમે એ રીતે
 māgyā agāu tamāro bāp jānechhe. te mātē tame e rīte
 den added before your father knows. it for you this way
 પ્રાર્થના કરો કે, ઓ આકાશમાંના હમારા આપ, તારું નામ
 prārthnā karo ke, o ākāsmāñnā hamārā bāp, tāruñ nām
 prayer make that, O hea-ens-in-of our father, thine name
 પવિત્ર મનાઓ; તારું રાજ્ય આવો; જેમ આકાશમાં તેમ
 pavitr manāo; tāruñ rājy āvo; jem ākāsmāñ tem
 holy honoured-be; thy kingdom come; as heaven-in so
 પૃથ્વી પર તારી ઇચ્છા થાઓ. દિવસની હમારી રોટલી
 prithvī par tārī ichchhā thāe. divasñi hamārī rotlī
 earth upon thy will become. day-of our bread

આજ હમને આપ. અને જેમ હમે હમારા કણીએને માફ
 āj hamne āp. ane jem hame hamārā runione māph
 to-day us-to give. and as we our debtors-to pardon
 કરીએ છીએ, તેમ તું હમારા કણો હમને માફ કર. અને
 karīechhīe, tem tuñ hamārā runo hamne māph kar. ane
 inake, so thou our debts us-to pardon make. and

હમને પરિક્ષણમાં ન લાવ, પણ ભુંડાથી હમારો છુટકો
 hamne parikshanmāñ na lāv, pan bhuñḍāthī hamāro chhutko
 us-to temptation-in not bring but evil-from our salvation

કર. કેમકે રાજ્ય તથા પરાક્રમ તથા મહિમા સર્વકાલ સુધી
 kar. kemke rājy tathā parākram tathā mahimā sarvakāl sudhī
 make, for kingdom and power and glory always until

તારાં છે, આમેન. કેમકે જો તમે માણસોના અપરાધોની ક્ષમા
 tārāñ chhe, āmen. kemke jo tame māñasonā aprādhonī kshamā
 thine are, amen. for if you men-of crimes-of pardon

તેઓને કરો, તો તમારો આકાશમાંનો બાપ તમનેઓ ક્ષમા
 teone karo, to tamāro ākāsmāñno bāp tamneo kshamā
 them-to make, then your heaven-in-of father you-too pardon

કરશે. પણ જો તમે માણસોના અપરાધોની ક્ષમા તેઓને
 karse. pan jo tame māñasonā aprādhonī kshamā teone
 do-will. but if you men-of crimes-of pardon them-to

નથી કરતા, તો તમારો બાપ તમારા અપરાધોની પણ
 nathī kartā, to tamāro bāp tamārā aprādhonī pan
 not make, then your father your crimes-of also

ક્ષમા નહીં કરશે.

kshamā nahīñ karse.
 pardon not do-will.

વધી જારે તમે ઉપવાસ કરો, તારે ઢોંગીઓની પેઠે લેવાઈ
 valī jāre tame upvās karo, tāre dhongīonī pathe levāī
 again when you fast make, then deceivers-of like sad

ગયેલાં મોહોનાં ન થાઓ, કેમકે લોકોને ઉપવાસી દેખાવા
 gayelāñ mohonāñ na thāo, kemke lokone upvāsī dekhāvā
 countenance-of not be-come, for men-to fast be-seen

સારૂ તેઓ પોતાનાં મોહો કસાણાં કરેછે. હું તમને
 sārū teo potānāñ moho kasāñāñ karechhe. huñ tamne
 for they own-of face disfigure make. I you-to

ખચીત કહુંકું કે તેઓ પોતાનું વેતન પામેછે. પણ તું
khachit kahunchhun ke teo potānuṇ vëtan pāmechhe. pan tūn
surely saying that they own-of reward obtain. but thou

ઉપવાસ કરે, તારે પોતાનાં માથા પર તેલ ચોપડ, ને પોતાનું
ūpvās kare, tāre potānān māthā par tel chopad, ne potānuṇ
fast do-may then own-of head upon oil anoint, and own-of

મોહો ધો. એ માટે કે તું માણસોને નહીં, પણ ગુપ્તમાંના
moho dho. e mātē ke tūn mānasone nahīn, pan guptmānnā
mouth wash. this for that thou men-to not, but secret-in-of

તારા આપને ઉપવાસી દેખાએ, ને ગુપ્તમાં જોનાર તારો
tārā bāpne ūpvāsi dekhāe, ne guptmān jonār tāro
thy father-to fast appear-may, and secret-in beholder thy

આપ તને પ્રગટમાં પાછું આપશે.

bāp tane pragatmān pāchhun āpse.
father you-to public-in again give-will.

પૃથ્વી પર પોતાને સારું દ્રવ્ય એકઠું ન કરો, જાંહાં કીડા
prithvī par potāne sārū dravy ekathun na karo, jānhān kīdā
earth upon own-to for treasures lay-up not do, where moth

તથા કાટ નારા કરેછે, ને જાંહાં ચોરો આતર પાડીને ચો-
tathā kāt nās karechhe, ne jānhān choro khātar pādīne cho-
and rust corrupt does, and where thieves bre king-through

રેછે. પણ તમે પોતાને સારું આકાશમાં દ્રવ્ય એકઠું કરો,
rechhe. pan tame potāne sārū ākāsmān dravy ekathun karo,
steal. but you-to own-to for heavens-in treasure lay-up do,

જાંહાં કીડા અથવા કાટ નારા નથી કરતા, ને જાંહાં ચોરો
jānhān kīdā athvā kāt nās nathī kartā, ne jānhān choro
where moth or rust corrupt not do, and where thieves

આતર પાડીને ચોરતા નથી. કેમકે જાંહાં તમારું દ્રવ્ય
khātar pādīne chortā nathī. kemke jānhān tamārūn dravy
breaking-having steal not. for where your treasure

છે, તાંહાંજ તમારાં ચિત્ત પણ રહેશે. શરીરનો દીવો આંખ
chhe, tānhānj tamārān chitt pan rehese. sarīrno dīvo ānkh
is, there your mind also be-will. body-of light eye

છે, એ માટે જો તારી આંખ નિર્દોષી હોએ, તો તારું આખું
chhe, e mātē jo tāri ānkh nirdoshī hoe, to tāruṇ ākhun
is, this for if thy eye pure be, then thy whole

શરીર પ્રકાશે ભરેલું થશે. પણ જો તારી આંખ દોષિત
sarir prakāśe bharelun̄ thase. pan jo tārī ānkh doshit
body lightly fill be-will. but if thy eye evil

હોએ, તો તારૂં આખું શરીર અંધકારે ભરેલું થશે; માટે
hoe, to tārūn ākhun̄ sarir āndhakāre bharelun̄ thase, māte
be, then thy whole body darkness-by filled be-will; for
તારામાં જે અજવાલું છે, તે જો અંધકાર હોએ, તો તે
tārāmān̄ je ajvālun̄ chhe, te jo āndhakār hoe, to te
thee-in which light is, that if darkness be, then that
અંધકાર કેટલો મોહોટો !

āndhakār ketlo mohoto !
darkness how great !

બે ધણીની સેવા કોઈથી કરાએ નહીં, કેમકે એકનો
be dhanīnī sevā koīthī karāe nahīn, kemke ekno
two masters-of service any-of make not, for one-of

દ્વેષ તે કરશે, ને બિજા પર પ્રીતિ કરશે; અથવા એકની
dvesh te karse, ne bijā par prīti karse; athvā eknī
hate he do-will, and another upon love do-will; or one-of

ગમનો તે થશે, ને બિજાને તુચ્છ કરશે; દેવની તથા
gamno te thase ne bijāne tuchchh karse; devnī tathā
side-of he shall-be, and another-to despise do-will; God-of and

દ્રવ્યની સેવા તમારાથી કરાએ નહીં. એ માટે હું તમને
dravynī sevā tamārāthī karāe nahīn. e māte hūn tamne
riches-of service you-by be-made not. this for I you-to

કહું છું કે તમારા જીવને સારૂ ચિંતા ન કરો કે, હમે શું
kahunchhun̄ ke tamārā jivne sārū chintā na karo ke, hame sun̄
saying that your soul-to for care not make or, we what

ખાઈશું ? શું પીશું ? અને તમારાં શરીરને સારૂ ચિંતા ન કરો
khāishun̄ ? sun̄ pīshun̄ ? ane tamārān̄ sarīrne sārū chintā na karo
eat-will ? what drink-will ? and your body-to for care not do

કે, શું પહેરીશું ? શું જીવ ખોરાક કરતાં, ને શરીર લુગડાં
ke, sun̄ peherīshun̄ ? sun̄ jiv khorāk kartān̄, ne sarir lugḍān̄
that, what wear-will ? what life food than, and body clothes

કરતાં અધિક નથી ? આકાશના પક્ષીઓને જુવો, કે તેઓ
kartān̄ adhik nathī ? ākāśnā pakshīone juvo, ke teo
than more not ? heavens-of fowls-to look, that they

વાવતા નથી, ને કાપતા નથી, ને વખારોમાં ભરતા નથી,
 vāvta nathī, ne kāptā nathī, ne vakhāromān bhartā nathī,
 sow not, and reap not, and barns-in gather not,
 તો પણ તમારો આકાશમાંનો બાપ તેઓનું પાલન કરેછે;
 to pan tamāro ākāsmānno bap teonun pālan karechhe;
 nevertheless your heavens-in-of father their food make;
 તો તેઓ કરતાં તમે અધિક નથી શું? અને ચિંતા કરવાથી
 to teo kartān tame adhik nathī sun? ane chintā karvāthī
 surely they than you more not what? and care doing-from
 તમારામાંનો કોણ પોતાનાં કદને એક હાતભર વધારી
 tamārāmānno kon potānān kadane ek hātbbhar vadhārī
 your-in-of who own-of stature one cubit add
 શકેછે? અને લુગડાં સંબંધી તમે ચિંતા કેમ કરોછો?
 sakechhe? ane lugdān sambāndhī tame chintā kem karocho?
 can-he? and clothes about you care why make?
 એતરનાં ફુલ જાહાડોનો વિચાર કરો કે, તેઓ કેહેવાં વધે-
 khetarnān phul jāhādono vichār karo ke, teo kehevān vedhe-
 field-of flower trees-of thought make that, they how grow,
 છે, તેઓ મહેનત કરતાં નથી, તેઓ કાંતતાં પણ નથી; તો
 chhe, teo mehenat kartān nathī, teo kañtatān pan nathī; to
 they trouble make not, they spin also not never-
 પણ હું તમને કહુંછું કે સોલોમાન પણ પોતાના સઘલા
 pan hun tamne kahunchhun ke silemān pan potānā saghla
 theless I you-to say that soloman e en own-of all
 મહિમામાં તેઓમાંના એકના જેવો પેહેરેલો ન હતો. એ માટે
 mahimāmān teomānnā eknā jevo peherelo na hato. e māte
 glory in they-in-of one-of such arrayed not was. this for
 એતરનું ઘાસ જે આજ છે, ને કાલે ભઠીમાં ફેંકાએછે,
 khetarnun ghās je āj chhe. ne kāle bhathīmān phenkāechhe,
 field-of grass that day is, and tomorrow oven-in cast-is
 તેને જો દેવ એવું પેહેરાવેછે, તો આ અલ્પવિશ્વાસીઓ, તમને
 tene jo dev evun peherāvechhe, to o alpavisvāsīo tamne
 it-to if God such dress, then o little-faith you-to
 શું વિશેષ નહીં પેહેરાવશે? માટે હમે શું ખાઈએ, અથવા
 sun visesh nahīn peherāvse? māte hame sun khāie, athva
 what more not clothe-will? therefore we what eat-may, or

શું પીજીએ, અથવા શું પેહેરીએ, એમ કેહેતાં ચિંતા ન કરો.

sun pījīe, athvā sun peherīe, em kehetān chintā na karo.
what drink may, or what wear may, so saying care not make.

કાંજે એ સઘલાં વાનાં વિદેશીએ શોધેછે; પણ તમારો
kāñje e saghlān vānān videsīo sodhechhe; pan tamāro
or this all things gentiles search; but your

આકાશમાંનો બાપ જાણેછે કે એ બધાંનું તમને અગત્ય
ākāsmāñno bāp jānechhe ke e badhāñnuñ tamne agaty
heavens-in-of father knows that this all-of you-to need

છે. પણ તમે દેવનાં રાજ્યને તથા તેનાં ન્યાયીપણાને પેહે-
chhe. pan tame devnān rājyane tathā tenān nyāyīpanāne pehe-
is. but you God-of kingdom-to and his righteousness-to first

લાં શોધો, ને તેની સાથે એ બધાં વાનાં પણ તમને અપા-
lān sodho, ne tenī sāthe e badhān vānān pan tamne apā-
seek, and his with this all things also you-to give-

શે. તે માટે કાલને સાર ચિંતા ન કરો, કેમકે કાલ પોતે
se. te mātē kālne sārū chintā na karo, kemke kāl pote
will. this for tomorrow for care not make, for tomorrow its

પોતાનાં વાનાંની ચિંતા કરશે. દાહાડાને સાર તે દાહાડાનીજ
potānān vānāñnī chintā karse. dāhāḍāne sārū te dāhāḍāñij
own-of things-of care do-will. day-to for that day-very

ભુઝાઈ બસ છે.

bhūñḍāi bas chhe.

evil enough is.

તમારો ન્યાય ન ઠરાવાએ માટે તમે ન્યાય ન ઠરાવો.

tamāro nyāy na tharāvāe mātē tame nyāy na tharāvō.
your judgment not decided-be therefore you judgment not fixed.

કેમકે જેવો ન્યાય તમે ઠરાવશો, તેવો તમારો ન્યાય ઠરાવાશે;

kemke jevo nyāy tame tharāvso, tevo tamāro nyāy tharāvāse;
for such judgment you decide-will so you judge fixed-will;

ને જે માપાથી તમે માપી આપોછો, તેથીજ તમારે સાર

ne je māpāthī tame māpī āpochho, tethīj tamāre sārū
and which measure-from you measure give it-from you-to for

પાછું માપી અપાશે. અને તું પોતાની આંખમાંનું મુસલું

pāchhuñ māpī apāse. ane tūñ potānī āñkhmāñnuñ musluñ
again measured give-will. and thou own-of eye-in-of beam,

ધ્યાનમાં ન લાવતાં, તારા ભાઈની આંખમાંનું તણખલું
 dhyānmān na lāvtān, tārā bhāīnī āṅkhamānnun tanakhlun
 mind-in not bring; thy brother-of eye-in-of mote

કેમ જુએછે? અથવા તું તારા ભાઈને કેમ કેહેશે કે તારી
 kem juechhe? athvā tūn tārā bhāīne kem kehese ke tārī
 why beholdest? or thou thy brother-to why say-will that thy

આંખમાંથી તણખલું મને કાઢાડવા દે, પણ જો, પોતાની
 āṅkhamānthī tanakhlun mane kāhāḍvā de, paṇ jo, potānī
 eye-out-from mote me.to take away let. but lo own-of

આંખમાં મુસલું છે? ઝો ઠોંગી, પેહેલાં તું પોતાની આંખ-
 āṅkhamān muslun chhe? o dhoṅgī, pehelān tūn potānī āṅkh-
 eye-in beam is? o hypocrite, first thou own-of eye-

માંથી મુસલું કાઢાડ, તારપછી તારા ભાઈની આંખમાંથી-
 mānthī muslun kāhāḍ, tārpachhī tārā bhāīnī āṅkhamānthī
 in-from beam draw, afterwards thy brother-of eye-in-from

તણખલું કાઢાડવાને તને શારીપટે સુજશે.

tanakhlun kāhāḍvāne tane sārīpathe sujše.
 mote draw-to thee-to well see-may.

જે પવિત્ર તે કુતરાઓને ન નાંખા, ને તમારાં મોતી
 je pavitr te kutrāone na nāṅkho, ne tamārān motī
 that holy it dogs-to not give, and your pearls

ભૂંડોની આગલ ન ફેંકો; રાખે તેઓ પોતાને પગે તે
 bhuṇḍonī āgal na phenko; rakhe teo potāne page te
 swine-to before not throw; lest they own-to feet-by it

છુંદે, ને ફરીને તમને શાડીનાંખે.

ehhuṇde, ne pharīne tamne phāḍīnāṅkhe.
 trample, and again you-to rend-may.

માગો તો તમને અપાશે; શોધો, તો તમને જાડશે;
 māgo to tamne apāše; sodho, to tamne jadše;
 ask. then you-to given-will-be: search, then you-to find-will;

ઠોકો, તો તમારે સારું ઉઘડાશે. કેમકે જે હરેક માગેછે તે
 thoko, to tamāre sārū ughḍāše. kemke je harek māgechhe te
 knock. then you-to for opened shall-be. for who every asks he

પામેછે, ને જે શોધેછે તેને જાડેછે. ને જે ઠોકેછે તેને
 pāmechhe ne je sodhechhe tene jadēchhe, ne je thokechhe tene
 receives, and who searches him-to finds, and who knocks

him-to

સાર ઉઘડાશે. તમારામાં એવું માણસ કહ્યું છે કે, જો પો-
sāru ughḍāśe. tamārāmān evuṁ maṇas kaḥyuṁ chhe ke, jo po-
for opened-shall-be. you-in such man said have that if own-

તાનો દિકરો તેની પાસે રોટલી માગે, તો તે તેને પથર આપે? અ-
tāno dikro tenī pāse roṭlī māge, to te tene pathar āpe ? a-
of son him-near bread ask, then he him-to stone give-may ?

થવા જો માછલું માગે, તો તે તેને સર્પ આપે? તે માટે તમે
thvā jo māchhluṁ māge, to te tene sarp āpe ? te māte tame
or if fish ask, then he him-to serpent give ? this-for you

બુંડાં છતાં, જો પોતાનાં છોકરાંએ શારાં વાનાં આપી
bhunḍā chhatān jo potānān chhokraṇone sārān vānān āpī
evil being, if own-of children-to good things give

જાણેછો, તો તમારો આકાશમાંનો આપ તેની પાસે જોઈ મા-
jānochho, to tamaro ākāśmaṇno bāp tenī pāse jeo mā-
know, then your heaven-in-of father him near who ask

ગેછે તેઓને વિશેષે કરીને શારાં વાનાં આપશે નહીં શું? માટે
gechhe teone viseshe karīne sārān vānān āpe nahīn ṣuṁ ? māte
eth them-to special with good things give-will not what ? for

જેવું તમે ઇચ્છો કે બિજાં માણસ તમને કરે, તેવું તમે
jevūṁ tame ichchho ke bijān māṇas tamne kare, tevūṁ tame
as you wish that other men you-to do-may, so you

પણ તેઓને કરો; કેમકે નિયમશાસ્ત્ર તથા ભવિષ્યવાદીઓ
pan teone karo ; kemke nīyamsāstr tathā bhavishyvādī
also them-to do ; for law and prophets-of

[નો સાર] એજ છે.

no sār : ej chhe.
essence this is

તમે સાંકડે બારણેથી પેસો, કાંજે જે બારણું નાશમાં પો-
tame sāṅkḍe bārṇethī peso, kāṅje je bārṇuṁ nāsmān po-
you strait gate-from enter, for which gate ruin-in

હોંચાડેછે, તે પોહોલું છે, ને તેનો માર્ગ ચોડો છે, ને
hoṅchāḍechhe te poholuṁ chhe, ne teno mārg chodo chhe ne
leads it broad is, and its way wide is, and

ધણા તેથી પેસેછે. કેમકે જે બારણું જીવનમાં પોહોંચાડે-
ghanā tethī pesechhe kemke je bārṇuṁ jīvanmān pohōṅchāḍe-
many it-from enter. for which gate life-in lead,

છે તે તંગ છે, ને તેનો માર્ગ સાંકડો છે, ને જેમને તે
 chhe te taṅg chhe, ne teno mārg sāṅkḍo chhe, ne jeone to
 eth it strait is, and its way narrow is, and whom-to it
 જોડે તેમ્મા યોડા છે.

jadechhe teo thoda chhe.
 finds they few are.

જે મિથ્યોપદેશકો ગેટાંને વેશે તમારી પાસે આવેછે, પણ
 je mithyopadesko gēṭāṇne vese tamārī pāse avechhe, paṇ
 who false-prophets sheep-to disguise-by your near comes, but
 માહે ફાડીખાનારાં વરૂ છે, તેમ્મા સંબંધી તમે સાવધા-
 māṇhe phāḍīkhānārāṇ varu chhe, teo sambandhi tame sāvdh-
 inward ravening wolf are, they about you attentive
 ન રહો. તેમ્માનાં ફલથી તમે તેમ્માને ઝાલખશો. શું લોકો
 ān raho teonāṇ phalthī tame teone olakhso. sun loko
 keep their fruits-from you them-to know-shall. what people

કાંટાનાં જાહાડ ઉપરથી દ્રાક્ષ, અથવા ઊંટકાટારી પરથી અં-
 kāṇṭāṇāṇ jāhād ūparthī drāksh, athvā ūṇṭakatārī parthī an-
 thorns-of trees upon-from grapes, or thistles upon-from

જીર તોડેછે? તેમજ હરેક શારું જાહાડ શારાં ફલ લાવેછે.
 jīr todechhe? temaj harek saruṇ jāhād sārāṇ phal lāvechhe.
 figs gather? so every good tree good fruit brings.

ને નાહારું જાહાડ નાહારાં ફલ લાવેછે. શારાં જાહાડથી ન-
 ne nathārūṇ jāhād nathārāṇ phal lāvechhe sārāṇ jāhādthī na-
 and evil tree evil fruit brings. good tree-from

ફારાં ફલ લવાતાં નથી, ને નાહારાં જાહાડથી શારાં ફલ
 thārāṇ phal lavātāṇ nathī, ne nathārāṇ jāhādthī sārāṇ phal
 evil fruit brought not, and evil tree-from good fruit

લવાતાં નથી. હરેક જાહાડને શારું ફલ નથી લાવતું તે કપા-
 lavātāṇ nathī. harek jāhādje sārūṇ phal nathī lāvtuṇ te kapā-
 brought not. every tree which good fruit not bring its cut-

એછે, ને અગ્નિમાં નાંખાએછે, તે માટે તેમ્માનાં ફલથી તે-
 echhe, ne agnimāṇ nāṅkhāechhe. te māṭe teonāṇ phalthī to-
 is, and fire-in cast-is. that for their fruit-from

એમને તમે ઝાલખશો.

one tame olakhso.
 them-to you know-may.

ને કોઈ મને પ્રભુ પ્રભુ કહેછે, તે આકાશનાં રાજ્યમાં
 e koī mane prabhu prabhu kehechhe, te ākāśnān rājymān
 who any me-to Lord Lord says, he heaven-of kingdom-in
 નહીં પેસશે, પણ આકાશમાંના મારા આપની ઈચ્છા પ્રમાણે
 nahīn pesse, pan ākāśmānnā mārā bāpnī icchhā pramāṇe
 not enter-shall. but heaven-in-of my father-of will according
 ને કરેછે તે પેસશે. તે દાહાડે ઘણા મને કહેશે કે. પ્ર-
 je karechhe te pesse. te dāhāḍe ghāṇā mane kahese ke, pra-
 who does he enter-will that day many me-to say-will that.

ભુ. પ્રભુ, શું હમે તારે નામે ભવિષ્યવાદ કહ્યો નથી ?
 bhu, prabhu suṁ hame tāre nāme bhavishyavad kahyo nathī ?
 Lord, Lord, what we thy name-by prophesy said not ?
 અને તારે નામે જૂતોને કાઢાડ્યા નથી ? અને તારે નામે ઘણાં
 ane tāre nāme bhūtōne kāhāḍyā nathī ? ane tāre nāme ghaṇān
 and thy name-by devils-to cast-out not ? and thy name-by many
 પરાક્રમી કામો કિધાં નથી ? તારે હું તેઓને કહિશ કે, મેં
 parākramī kāmō kidhān nathī ? tāre huṁ teone kahis ke, meṁ
 wonderful works done not ? then I themto say-will that I
 તમને કદી પણ જાણ્યા નથી ; એ ભુંડાં કામ કરનારાઓ, તમે
 tamne kadī pan jāṇyā nathī ; o bhuṇḍān kām karnārāo, tame
 you-to ever but knew not ; o evil work doers. you
 મારી પાસેથી દૂર જાઓ.

mārī pāsethī dūr jāo.
 my near-from far go.

એ માટે જે કોઈ મારી આ વાતો સાંભળેછે, ને પાલેછે,
 e māte je koī mārī ā vāto sāmhbhlechhe, ne pālechhe,
 this for who any mine these words hears, and keeps
 તેને હું એક ડાહ્યા માણસની ઊપમા આપિશ, કે જેણે પો-
 tene huṁ ek dāhyo mānasnī ūpmā āpis, ke jene po-
 him-to I one wise man-of likeness give-will, that who own
 તાનું ઘર પથર પર બાંધ્યું ; ન વરસાદ વરસ્યો, ને રેલ
 tānuṁ ghār pathar par bāndhyuṁ ; ne varsād varasyo, ne rel
 house rock on built ; and rain rained, and flood
 આવી, ને વાજોહોડાં થયાં ; ને તે ઘર પર સપાટા લાગ્યા ; પણ
 āvī, ne vājohodān thayān ; ne te ghar par sapātā lāgyā ; pan
 came and winds were ; and that house on blows fell ; but

તેનો પાયો પથર પર નાંખેલો હતો. માટે તે પડ્યું નહીં.

teno pāyo pathar par nānkhelo hato, mâte te padyun nahin
its base rock on founded was, so it fell not.

અને જે કોઈ મારી આ વાતો સાંભળેછે, ને પાલતો નથી, તેને

ane je koī mārī ā vāto sāmblechhe, ne pālto nathī, tene
and who any mine these words hears and observes not him-to

એક મૂર્ખ માણસની ઉપમા અપાશે, કે જેણે પોતાનું ઘર

ek mūrkh mānasnī ūpamā apāse, ke jene potānūn ghar
one fool man-of likeness give-will that who one-of house

રેતી પર બાંધ્યું; ને વરસાદ વરસ્યો, ને રેલ આવી, ને વા-

retī par bāndhyun; ne varsād varasyo, ne rel avī, ne vā-
sand upon built; and rain rained, and flood came and

જોડાડાં થયાં, ને તે ઘર પર સપાટા લાગ્યા, ને તે પડી ગયું

johodān thayān, ne te ghar par sapātā lāgyā, ne te padī gayun
winds were, and that house on blows fell, and it falling went

અને તેનો નાશ મોહોટો થયો.

ane teno nās mohoto thayo.
and its destruction great was

અને ઈસુએ એ વાતો સમાપ્ત કરી; તારે એમ થયું કે,

ane īsue e vāto samāpt karī; tāre em thayun ke,
and Jesus these words finish made; then such was that

સમુદાય તેના ઉપદેશથી વિસ્મયી થયો; કાંજે તેણે તેઓને

samudāy tenā ūpdesthī vismayī thayo; kānje tene teone
multitude his teaching-from astonished were; for he them-to

સાસ્ત્રીઓની પહે નહીં, પણ જેને અધિકાર હોય છે તેની

sāstrīonī pethe nahin, par jene adhikār hoechhe tenī
scribes-of manner not, but whom-to authority be-may his

પહે ઉપદેશ કીધો.

pathe ūpdes kidho.
manner teaching made.

કથનાવલી

ઝેટલે

કેહેવતની ચોપડી.

અ.

અકલ બડી કે ભેંસ. (અકલ.)
 અકરમીનો દડીઆ કાણો.
 અગસ્તના વાચ્છિ. (પૂરા નથાચ્છિ.)
 અડમોથનો ઉધારો ન હોચ્છિ.
 અગ્રેઅગ્રે વિપ્ર, જાણો તે જોગી,
 વચ્છેનું કંદ, તે આરંગે નંદ.
 અજાણું ને આંધલું ખરાખર.
 અશીણનો જીવડો શાકરમાં ન જીવે.
 અસ્ત્રીની બુદ્ધિ પાનિચ્છિ.
 અર્થ સરચા પછી વેદ્ય વૈરી થાચ્છિ.
 અખી ખોલ્યા, ને અખી ફેંક.
 અજાણ્યો ઉપાધ્યો ખમણો હોમ કરે.
 અંધારે બાંગ દેવી.
 અન્ન તેનું પુણ્ય, ને રાંધનારીને
 ધુમાડો.
 આંખો આડા કાન.
 આંખો મીચે, તો સદા અંધારું.
 આપું કોહોલું શાકમાં ન હોચ્છિ.
 આગ લાગે, કુવો ન ખોદાચ્છિ.
 આજ કાલનો જોગી ને ગાંડ લગી
 જા.
 આંગલીથી નખ વેગલા ઝિટલા વે-
 ગલા.
 આગ લાગે તાંહાં સિચાણો આગલ
 હોચ્છિ.
 આડે લાકડે આડો વહેર.
 આંધલી ભેંસે મોઢું દિહું.
 આંધલીને પાથરતાં વાહાણું વાચ્છિ.
 આંધલામાં કાણો રાજ.

આંધલાં લુલાં સંકે નીમ.
 આંધલાના હાથમાં આરશી.
 આંધલો કેહે ભાઈ ચોર આવ્યા,
 નાગો કેહે મને લુંટી લેશે.
 આપ મુઆં વિના સ્વર્ગ ન લેવાચ્છિ.
 આપ તેવી જગત.
 આપ આપકી પકડીઆ મેં મેરી
 ફેંડતાહું.
 આભ ફોટે તાંહાં યિંગડું ન દેવાચ્છિ.
 આવતી વહુ, ને એસ્તો રાજા. (વ-
 ખાણાચ્છિ તો વખાણાચ્છિ.)
 આવે ઘોડા ને વેગે ને જાચ્છિ કી-
 ડીને વેગે (રાગ.)
 આઠામાં લુણ.
 અકલના દુરામન એવકું.
 અકલ મલતી હોચ્છિ તો કોઈ મૂર્ખ
 ન રહે.
 અગ્નિમાં નાંખ્યું હાથ ન આવે.
 અણવિદ્યું માતી નીવડે વખાણ.
 અણસમજ્યું તો આડું કેહે.
 અણી ચુક્યાં શો વર્ષ જીવે.
 અતીડાહો અતીખયડાચ્છિ.
 અતીશે જુઠ તે પાપનું મૂલ.
 અધૂરો ઘડો છુલકાયા વિના રહે
 નહીં.
 અન્ન સમા પ્રાણ.
 અપવાસીને ઘેર ઢોકળાં.
 અમથા ભાઈ કર્મના આગલ, કે
 પરણ્યા પેહેલાં માંડવા લાગ્યા.
 અત્રીત પીતાં કોઈ ધરાચ્છિ નહીં.
 અવસર ચુક્યા મેવલા.
 અવસરનાં ગીત અવસરે ગવાચ્છિ.
 અન્ન તેવો અપરકાર.
 આકોડાકાની ગાલી. (ગમેતે ચલાવે)
 આકી ન બડા કે દેવ.
 આખી રાત દાલમાં ને કુલીમાં વાલ.

આપો લાડુ ખવાય્મ નહીં.
 આગલ થઇને પાછલ પડ્યું.
 આંગલી આપતાં પોહિયે વલગે.
 આંગલી ઘેંસ ને વહેલે ખેસ.
 આંધારી રાત ને ખેલ કાલા.
 આંગલી ખતાવ્યાનું પણ પુણ્ય.
 આંગલી સુજીને થાંમલો ન થાય્મ.
 આંજી ખમાય્મ, પણ દેખી ન ખ-
 માય્મ.

આટા ઠીલા, ને અંદા ના કારીગર.
 આંટો વચીને ગાજર આધાં.
 આઠ વાર ને નવ તેહેવાર.

(સુરતમાં.)

આડી વાટની ધૂલ ધણી.
 આડી રાતની શી વાત.
 આંડો રહીને સુતર પીય્મ, સીધો
 રહીને દુધ ન પીય્મ.
 આણું કરતાં વહુ બુઝ્યો.
 આથમતાંને કોઈ ન માને.
 આંધને આરશી, ને બધીરને શંખ.
 આંધલાનું છીનાલું ને ઘેર સુધી
 વળાવું.

આંધલો આંખને થું કરવા રહે.
 (સુજતું હોય્મ તો.)

આંધલો છીનાલવો પોતાનું ઘર
 મારે.

આંધલો ગાય્મ કે દલ.
 આપ્યો મત, ને દિધી શિખામણ.

આપું ને તાપું પોહિયે નહીં.

આપે તેનો પાડ.

આંખાને પત્થર મારે કેરી ન પડે.

આંખુ આતાં જાંખુ ગણું.

આકારાને થંભ ન હોય્મ.

આમણની પુંજી દામણમાં.

આયુર્ધનો ઉધારો, પણ રંડાંપો તો
 રાકડો.

આવવાની ચાર દિશા. ને જવાની
 ચાર.

આવે તારે ગદ્યદિઆં.

આશીર્વાદનો ઉધારો શો.

આશા જીમર.

ધ.

ધંશકનું મૂલ નથી.

ધંશકનો મારચો ઠીપમાં પાય્મ.

ધંટકાના દ્વને ધંતુરાની પૂજા.

ધંદ્રી જીંતી તેણે સર્વે જીત્યું.

ધનસાફ લુલો ન હોય્મ.

ધનસાફને કાંઠ હાથ પગ નથી.

ઊ.

ઉકરડીને વધતાં વાર નહી. (છોક-
 રીને.)

ઉજલે કપડે ડાઘ.

ઉજડ ગામના રૂપીઆ ભરવા.

ઉજલું ઝેરલું દુધ ન હોય્મ.

જીંધ, આહાર, ને આલસ, વધાર્યાં
 વધે, ને ઘટાડ્યાં ઘટે.

જીંટ લાંબું ને પુંજી ટુંકું.

જીંટના અરડે વાંકાં.

જીંટના રોગને શુદ્ધનો ડામ.

જીંટનાં મોહે જાંખરાં.

જીંટ મરે, તારે માલવા શામું નોય્મ.

જીંટ મેલે આકડો, ને બકરી મુકે
 કાંકરો.

ઉઠે વિચારે વવા ન મલે.

ઉત્તરાયણ કંઈ આછું પર્વ નથી.

જીંટની ગાંડમાં હરે.

જીંદર ખીલાડીને ઝેર સંક થાય્મ તો
 ધરધણીને ડુખનું દલ.

ઉનું આતાં મોડું દાન્યું, કોને કેહે,

ઉને પાણીયે ધર ન ખલે.

ઉલેયે અંધારું ન જાય્મ.

જોડા કુવો ને ફોટી બોખ.
 જંધતો સાચું ન બોલે.
 જંધને પાણી નીચે ઉતરે.
 જંધ વેચીને ઉજગરે લિધો.
 જંચે આકાશ ને નીચે પૃથ્વી.
 જંચેથી પડ્યા ને હું.
 ઉછીતાની મા મુર્ખ.
 ઉજડ ગામમાં ચિરંડો પ્રધાન,
 જંઠને મુખવાસો ન આવે.
 જોટે કરચા ઢેકા, તારે માણસે કરચા
 કાઢડા.

ઉઠ્યા દેવ ને ન જોયું ચોમશું.
 ઉતાવલીઓ ખાર ધક્કા ખાઓ.
 જંદર ખેત્રે, ને ભોરીંગ ભોગવે.
 જંધી ઇંટનો ચણનાર. (કડીઓ.)
 ઉલટી અલ્લા કોટે વલગી.
 ઉલટો ચોર કોટવાલને દો.
 જંહુંનું ઓસડ નહીં.

એ.

એક ઉજલે સહ ઉજલા.
 એક ધાઓ કુવો ન ખોદાઓ.
 એક હાંથે તાલી ન પડે.
 એક હાણ ને બિજું હસવું.
 એવા જોક્લીઓ ગાંડો કે દીવાલી-
 એ ઘેંસ ખાઓ.
 એવી કોણ ભોલી કે પરપુરપર ચર
 ભાંગે.
 એદાણું ને તરકાણું.
 એક એકની ચોટલી મંત્રે એવા છે.
 એક ઘર તો ડોકેણ પણ મુકે.
 એકડા વિના શો મિડાં.
 એક નજો શો દુઃખને હણે.
 એક નાર ને શો દાર.
 એકનું ઓસડ એ.
 એક પુંણીએ ખારગામ છુંદાયાં.
 એક બાનમાં એ તલવાર ન રહે.

એક રાંડ ને શો રાંઠ.
 એકે હજારા ને શોએ બિચારા.
 એકાને ખતાવી ઉતાર જવું થવું.
 એકું ખાઓ તે ચોપડ્યાને માટે.
 એવું એવું પણ સિંહનું ખચવું.
 એક ઘણું સહ થાઓ.
 એવું શું સુનુ પેહેરીએ કે કાન તુટે.
 એારી આવ, ને અડકીશ માં.
 એાલખીતો શીપાઈ દરખાર લેખઓ
 એાશીકે થુ કે પાંગતે થુ પણ ગાંડ
 વચેની વચે.

આંગ વિના ડાંગ ન વાગે.
 અંધારાની ખાધી એ.
 અંધારે કોલીઓ નાકમાં ન જાઓ.
 અંધારે અફલ વેચી છે.
 અંધેકી જોર, ને ખુદા રખેવાલ.

ક.

કટકની હાંલી કટકમાં ફોડવી.
 કરમને શરમ નથી.
 કલમ, કડછી, કે ખરછી.
 કંથડો એક ને દેશાવર ધણા.
 કંથડળ કાંઠાં ગયા તો કે રોઈએછુ-
 હઓ કોને.
 કયા એ તો મિથ્યા પણ ભમરગીતા
 કોની દિકરી.
 કડનું ઓસડ વાલેશ્રી પાઓ.
 કલો ચોરી અને કલો લડાઈ.
 કાકો દીઠે કુટુંબ અને મામા દીઠે
 મોરાલ.
 કાકો અજમેર ગયા, તો કે (આજ
 મરીગયા.)
 કાંકરે કાંકરે પાલ અંધાઓ, ને ટીપે
 ટીપે સરોવર ભગઓ.
 કાગડાને કેકોત્રી આવી.
 કાગલીઓના કાન ન કપાઓ.
 કાગડાને શ્રાદ્ધ શોળ દાણડા.

કંઈ લાડી લડાને છેત્રે ચ્ચેનું નથી.
કાણા પંડ્યા નમસ્કાર તો કે લડા-
ઈના ચાલા.

કાલાની જોડે ધોલો બાંધિય્યે તો
વાન આવે પણ શાન ન આવે
કામતી ભિજાચ્ચે તેમભારે થાચ્ચે.
કાલા કાલા મંડોડા ને રાતી રાતી
ધીમેલો.

કાલી રાંડને કહ્યે ભાત.
કાપ્યા વિના કેલ ન ફલે.
કરમવિનાની ખેતી કરે, બલદ મેરે
શુકવાણું પડે.

કાચી હીઆંથી પં ગાઉતો કે મારી
પાસેથી કે તારી પાસેથી.
કાને કાચ્યા હાથીઆ ન રહે.
કાડી સંચરે ને તીતર ખાચ્ચે.
કાડીનાં મુખ પર લાડુ.
કાડીનું કટક. (ચ્ચેક ચાલે તેમ
સર્વે ચાલે.)

કુકડાવિના વાહાણું ન વાચ્ચે.
કુવાની પુછડી વાંકીની વાંકી.
કુવાની જાયાં કુવામાં સમાચ્ચે.
કો છોકરું ને શોધતીકરે.
કાંઠે મુખ્યાં ને કંઠે તાણ્યા.

કોરે કાગલે મનું.
કોડી વોચ્ચે કાદવ નિકલે.
કોના આપની ચુજરાત.
કાતક વિના હસનું ન ચ્ચે વે.
કાચકા પોલે તેલ ન નિકલે.
કાચા જાણે કચકડું, ને વર માતી-
નો દાણો.

કોકાણે ચુમડું ને સસરો પૈદ્ય.
કડી લેતાં પાટણ પરવારનું.
કણકમાં પાણી પડ્યું તે મિથ્યા ન
જાચ્ચે.

કપાલે કોહોડ રાસે બણ પડોસો

માહોડે માટે.

કપાલે કપાલે બુદ્ધિ.
કપાસિચ્ચે કોઠી ન કોટે.
કર્પૂરનું વહિતુ ચ્ચેમથું ન જાચ્ચે.
કમજોર ને ધુસ્સા ખોત.

કમાઉ દિકરો સૌને વાહાલો.
કરના કુકીરી ક્યા દલગિરી.

કાળી પ્રમાણે બુદ્ધિ.
કર્મે જોડું, તો બાહાર વગેણું.
કર્મ કઠીઆરાનું ને કાચા શુંહાલી.
કર્મ કેહે કોઠીમાં પેસ, મન કેહે
માલવે જાળી.

કર્મને શરમ નહીં.
કર્મ વિના કોડી ન મલે.
કર્મની ખાચ્ચે, ને રૂપની રડે.
કરવું ને મરવું ખરાબર છે.

કરે તે પામે
કલેડાવિના શ્રાદ્ધ સરે.
કહ્યું કેહે તે કવી ન જાણવો.
કાંઈ છોકરો બોકરો કુંવારો છે કે
શું ?

કંઈ ન ચાલે તારે રસોઈનું હાથું
ચ્ચેભડાવે.

કાહેર યજ્ઞને કુવામાં પડે.
કાકા ત્રણ તારા, ને બે મારા.
કાકા મામા કેવાના ને ગાંઠેહોચ્ચે
તે આવાના.

કાકા ખિચડી ખાચ્ચે તો કે ગાં-
ડમાં ધાલો.

કાકા ફિટીભિત્રીજો કેણ થાચ્ચે ?
કાગલની કોયલીમાં ખિજા ભરવા
કાળકી મારી હજાલ.

કાળજી દુખલે ક્યો, તો કે રાસે
શહેરકા ફીકર.

કાનખજુરાનો ચ્ચેક પગ ભાંગો
તો શું, ને સાળો તો શું ?

કામ કર્યું તેણે કામણ કર્યું.
કારણે કામ થાય્મિ.
કાલ જમ્યે ને કેહેવત રહે.
કાલ પડે તારે કોદરા મોઢા.
કાલા ઝમેટલા જીતના શાલ.
કાલાની કચ પૂરી ન થાય્મિ.
કુવાને મોહોડે હાંધણું પણ જગ-
તને મોઢે હાંધણું નહીં.
કાલા માથાનું આદમી ચાહે તે કરે
કાલી ચાદસ ને સ્વીવાર આવે તે
શારો.

કાહું મુખને કથીરનાં દાંત.
કાંચે કુટે ધનવાલો ન કેહેવાય્મિ.
કાશીનું કરવત સઉને વેહેરે.
કીડીને પાંખો આવી.
કીડીના મોહોમાં કાલો ગડું.
કીશીકા ધરખલે કીશીકા પૂત મરે.
કુકડા જીજી તો કે જીજી.
કુકડીનું મોહો દેક્લે.
કુડા કાન કોવાડાને શાચાએલી
રામ.

કુવાની ઘોસ્તી રીલે તો પગ ચાટે
ખીલે તો પગ કરડે.

કુવાને કાને કીડા.
કુંભાર સાલે હાલે ન જમે.
કુવા કાંઠે લાઘણું નહીં ધરને નહીં
આંગણું.

કુવાની ધટમાલ.
કુવામાં હેચ્છે તે હવાડામાં આવે.
કુવારી કન્યાને શો વર ગણાય્મિ.
કેહેતા ખી દિવાના થુનતા ખી દિ-
વાના.

કેડું વેત નમે તો કોડું હાથ નમે.
કેડું ભાગ્ય વેચ્યું નથી.
કેડું નિ રોટલો આપિચ્છે પણ
ચોટલો ન આપિચ્છે.

કોડું વાંસનો વાંક ન દખે.
કોની લાડી કોના દોરા જ
હારશે.

કેઠીમાં ધાવ્યા જીવે નહી.
કેઠ્યાં કેઠ્યાં પણ શાગનાં લાકડાં
કેવાડાને હાથો મચ્યા.
કાણું ધોડું ને કરડણું.
કાંઠાં ધોડું ને કાંઠાં ગધેડું.
કાંઠાં રાજ ભોજ ને કાંઠાં ગાંગો
તેલી.

ખ.

ખાઈને સુઈજીવું ને મારીને નાશી-
જીવું.

ખાટલે મોટી ખોડ પ્રથમ તો પા-
ચો ન મલે.

ખાટો ચાર પથર ઉપાડે.

ખાનાર પોનારને હૃશ્વર આપે.

ખાવે પીધે દીવાલી ને ઉગ્રે ઉ-
ચ્ચાટ.

ખાતાં રહ્યું તે ખો, ને મરતાં રહ્યું
તે ધરડું.

ખાતર ઉપર દિવલ.

ખાલ ને ગેલ ઝમક ભાવ.

ખાલો ઉઠ્યો માર ધંનાલું.

ખાખરી ડાંગ હાલાને ફોડે.

ખાદે જંદર ને મિંગવે ભોળીંગ.

ખપ તેની છોછુ નહીં.

ખરશાણીને કાંઈ ન થાય્મિ.

ખાખીયામાં માથું ને ધાકાર
ખીલીડું.

ખાય્મિ તે ધાય્મિ.

ખાય્મિ તેનું ખોદ.

ખાઈજમ્યે દીવાલી ને કુટાઈમરે
થુપડું.

ખાખરીની ખિરાડોલી શાકરને
સ્વાદ શું ખણે.

આડી છ સ ઉકાડે દેલવી.
 આડો ખાદે તે પડે.
 આગે કુવા ખુટે.
 આલે કુચા ફ ને આણી ઉધાડાં
 રાખે.
 આવા ગોખર ને માંદે કાંઠા.
 ખીટી વાસ્તે દિવાલ પાડવી.
 ખેતર રાખે વડને, તો વાડ રાખે
 ખેતરને.
 ખેતીની આવાધની.
 ખેતી ધણી સેહેતી. (નહીં તો ખ-
 લદ લેતી.)
 ખેમ ને કુશલ. (મુશકેને)

ગ.

ગવેડા પર અંખાડી ન હોય.
 ગવેડાનું મોહોડું કંઠે ચાટયું.
 ગરીબની છોકરીને સૌ ભાખી
 કેહે.
 ગરજવાનને અક્કલ ન હોય.
 ગરજવાન ને દરદવાન ખરોખર.
 ગરજે ગવેડાને આપ કેહેવા પડે.
 ગાંડી ગુજરાત.
 ગોર પરણાવી આપે પણ ધર નહીં
 ચલાવી આપે.
 ગોલ ધાલે તેયું ગલ્યું થાય.
 ગ્રહણ વખત શાપ ડાહડવા.
 ગાજરની પીપી.
 ગાડી તલે કુતરે જાય તો કે હુંજ
 ભાર ખેંચું છું.
 ગાયમે ગલ્યું રત.
 ગામ ગયું થું જાગે.
 ગાયમે ઉપર પલાણ ન થાય.
 ગામમાં પસવાના શાંશાં ને પટેલને
 તાંહાં જીના પાણી.
 ગાલ આધે ગુમડાં ન થાય.

ગાડીએ પ્રવાહ. (સધનાં સાથે
 ચાલે.)
 ગામ વચ્ચે રહીને પોતાનું ધર ન
 ખલે.
 ગાડી દખીને થાક લગે.
 ગાયમે દાહીને ગવેડાને પાડું.
 ગાયમે વલે તે ગોવાલ.
 ગુરૂચી ચેલા આગલા.
 ગોકુલ ગામનો પેડો ન્યારો.
 ગોરડે ગાંઠ.
 ગોલાને દરખાર ઢીચણ સામા.
 ગોળે મરે તેને ત્રિપે ન મારિય.
 ગયો અવસર ન આવે.
 ગજ ભરે પણ તપુ કાંડે નહીં.
 ગરજવાનની ગવેડી.
 ગુણના ભાઈ દોષ.
 ગવેડાનું પુછું મુકેજ નહીં.
 ગવેડાની શરત ઠીકપાડ.
 ગવેડે ગવાયું.
 ગવેડે બેઠા તો ધેર ઉતરયું.
 ગદયેને આયા ખેત.
 ગદયે લીડે પાપડ થાય તો અડ-
 દને કોણ પુછે.
 ગાયમે પછવાડે વાછરડું.
 ગાઈ ગાઈને મુખમાં ને વરનું નામ
 ધૂલ.
 ગાજે તે વર્ષે નહીં.
 ગગન સાથે વાત કરવી.
 ગાંઠનું ગોપી ચંદન.
 ગાંડાનાં ગામ જુદાં ન વસે.
 ગાંડવિનાની ધેસ.
 ગાડીવાન, ને ગવેવાન. (બરા-
 ખર).
 ગામ રીતે દીવાલી.
 ગામ તાંહાં દેડવાડો હોય.
 ગુમડું કાટયું ને પેઘ વેચી.

ગુમાસ્તાને પિટીએ પોતીઆં.
ગુર કેહે તે કર્યું. પણ કરે તે ન
કર્યું.

ગોકુળમાં કાઠાન.

ગોળને પાણીએ ન નહવાએ.

ગોણે વિઠ્યો મંકોડો.

ગોલ ગણે તેમાં ગાંડને શો સ્વાદ.

ગોણો ગોલી લડે ને ગણેડાના કાન
કાપે.

ગાંડમાં ગુમરું કોને ખતાવે.

ગાલમાં તમાચો મારીને ફર્યું.

ધ.

ધહની ધણક કેળવે તેમ કેળવાએ.

ધર પ્રમાણે મોભ.

ધર ખણે પડોસી, ને કંલ ખણે
વહેવાઈ.

ધરનાં છોકરાં ધંધો ચાટે, ને ઉપા-
ધ્યાને આટો.

ધર ખાલીને તીથ કોણ કરે.

ધરની છુટે શત્રુ ફાવે.

ધટોના શો ફેરા ને ધટોનો એક.

ધાંચીનો ખલદ વિરા ગાઉ ચાલે,
પણ ઘેરનો ઘેર.

ધાંચીને લુગડે ડાગ ન ખેસે.

ધોના દરમાં હાત ન ધાલવો.

ધા મરવાની થાએ, તારે ઘેરવાડે
જાએ.

ધરનો આંધળો પોતાનું ઘર મારે.

ધરડા થાએ એટલે ખુદ્દિ જાએ.

ધયડાં ગાડાં વાલે.

ધરડી ગાએ ને કોટે ઘણું.

ધરડી ઘોડી લાલ લગામ.

ઘડા છેલ્લું માથુ જાળે પણ ચણા

પ્રમાણે નાક ન જાળે.

ઘડી ગઈ તે શુનાના.

ઘણાં છોકરાં હોએ મારે ખાવાને
ન અપાએ.

ઘણી બુએ એ હોવે અવાએ
નહીં.

ઘણું તાણે તુટીજાએ.

ઘણું કરે તે થોડાને મારે.

ઘર છોડ્યું ને દુઃખ વિસર્યું.

ઘર પ્રમાણે ખારશાખ.

ધી કાંઠાં ઢધ્યું તો કે ખીચડીમાં.

ધી ગયું પણ ધીનું માપું ગયુંચ.

ઘેર ખેઠાં માતીના ચોક પૂરે.

ઘેર આવે તારે જાણાએ.

ઘેરે ઘેર માટીના ચુલ્હા.

ઘેસમાં ધી જોડાએ.

ઘોડા એટલા સ્વાર.

ઘોડો ઘોડાને રૂપે દોડે.

ઘેડે ઘોડારમાં શોભે.

ઘોડો છુટ્યો ઘોડી છુટી.

ઘોડે ખેસાને આગ્યા હોએ તો લ-
ગાર ખાંધલો.

ઘેટ દેવલનો, જે આવે તે ખજાવે.

ઘોઘે ભેંસ ને ઘેર ઝડકા.

ન.

નકરીનો વર જોગી.

નકટા દેવ, ને સરડા પૂજરા.

નર્મદાના કંકર એટલા રાંકર.

નવ સાંધે તારે તેર તુટે.

નવરો સલાટ પત્થર ભાંગે.

નવી નારંગી નવ દાહડાં.

નહીં લણમાં નહીં તેરમાં નહીં છુ-
ખનના મેલમાં.

નહીં રહે આપથી તો જાએ સગા
આપથી.

નંદકળાધી દેવ નાહાશે.

નાક કાપીને અપસુકન કોણ કરે.

WORKS BY THE SAME AUTHOR.

- Genesis I—V. in Six Oriental Languages, interlinear, with Comparative Tables, 8vo. cloth.
- Biblia Polyglotta Edinensia, Specimens of, 8vo, sewed.
- Book of the Generations of Jesus the Nazarene, in Hebrew, 12mo, sewed.
- Call to the Children of Abraham, in Hebrew and English, 12mo, sewed.
- Chaldee Portions of Daniel and Ezra, with Syriac, Greek and Hebrew Versions, 16mo, cloth.
- Christology of the Targums, in Hebrew, Chaldee, and English, 12mo, cloth.
- Comparative Tables of the Shemitic Languages, large folio, Nos. i. ii.
- Ethics of the Fathers, (from the Talmud,) Hebrew and English, 12mo, cloth.
- Greek Version of Daniel and Ezra, (from Septuagint,) 16mo, cloth.
- Hebrew Version of Daniel and Ezra, (a Rabbinical translation,) 16mo, cloth.
- Hebrew Melodies in English, 12mo, sewed.
- Israelitish Gleaner, a Monthly Periodical in the Hebrew Language, 12mo.
- Maimonides' Book of the Precepts, in Hebrew and English, 12mo, cloth.
- Modern Hebrew Compositions, containing Specimens of Twelve New Works, sewed.
- Obadiah, in Hebrew, Chaldee, Syriac and Arabic, interlinear, 12mo, sewed.
- Paradigms (Complete) of Hebrew Verbs, 12mo, sewed.
- Paradigms (Complete) of Chaldee Verbs, 12mo, sewed.
- Paradigms (Complete) of Samaritan Verbs, 12mo, sewed.
- Paradigms (Complete) of Syriac Verbs, 12mo, sewed.
- Rabbinical Vocabulary, Grammar, and Abbreviations, 12mo, cloth.

-
- Root-Book (Hebrew), containing every Root in the Hebrew Language, sewed.
- Root-Book (Chaldee), containing every Root in the Chaldee Language, 12mo, sewed.
- Root Book (Syriac), containing every Root in the Syriac Language, 12mo, sewed.
- Root-Book (Greek,) containing every Root in the Greek Language, 12mo, sewed.
- Root-Book (Latin), containing every Root in the Latin Language, 12mo, sewed.
- Word-Book (Samaritan), containing every Root in the Samaritan Language, 12mo, sewed.
- Song of a Finlandian Country-girl, in the original Finnish, with Translations into Hebrew, Hebrew-Samaritan, Chaldee, Syriac and English, 12mo, sewed.
- Syriac Version of Daniel and Ezra, (from the Peshito), 16mo, cloth.
- Westminster Assembly's Shorter Catechism in Fourteen Languages, 12mo, cloth.
- Westminster Catechism, in Arabic, (in Hebrew letters), 12mo.
- Westminster Catechism, in Dutch, sewed.
- Westminster Catechism, in French, sewed.
- Westminster Catechism, in Gaelic, sewed.
- Westminster Catechism, in German, sewed.
- Westminster Catechism, in Greek, sewed.
- Westminster Catechism, in Hebrew, sewed.
- Westminster Catechism, in Italian, sewed.
- Westminster Catechism, in Latin, sewed.
- Westminster Catechism, in Portuguese, sewed.
- Westminster Catechism, in Samaritan and English.
- Westminster Catechism, in Syriac, cloth.
- Testimony of the Sacred Scriptures concerning the Messiah, in Hebrew, sewed.
- Gujarati Exercises, or a New Mode of Learning to Read, Write and Speak the Gujarati Language, 12mo.
- Key to the Gujarati Exercises, 12mo.

TABLE OF CONTENTS.

Alphabet,	1	Personal Pronouns,	87
Compound Letters,	2	To be necessary,	65, 136
General Terminations,	3	All, every,	76
To have, possess,	3, 14	Clock,	67, 71
Possessive Pronouns,	3, 12, 16, 17	Present Tense,	73
Interrogative Pronouns,	4, 11	Languages,	79, 80
Declension,	4, 5	Colours,	80
Negatives,	7, 28, 97	Degrees of Comparison,	90
Formation of Adjectives,	7	Adjectives,	90—3
Hungry, thirsty,	10, 12, 15, 167	Past Participle,	97
Possessive Case,	4, 10	Remote Past Participle,	97
Demonstrative Pronouns,	11, 19	Past Tense,	97
Or, nor, neither,	12	Compound Past Participle,	97
Right, wrong,	14	To have had,	100
Relative Pronouns,	20	The Seasons,	121
Plural Terminations,	22	Diminutives,	149
Some, how many ?	27	Passive Verbs,	153
Numerals,	29, 30, 31	Thunder, Lightning, Rain,	165—7
Quantity, quality, size,	30, 31, 42, 43, 112	Perfect and Imperfect Tenses,	168
Coins,	35	To become,	178
Ordinals,	36, 37, 38	Time,	202—4
More, than,	43	Reflective Verbs,	227
Infinitive Mood	45	Imperfect Tense,	249
Present and Future Tenses,	47, 48, 49	Future Tense,	267
To will,	48	Past Infinitive,	270
To be,	51, 68, 97	Past Future,	270
To go,	51	Present Participle,	296
To be able,	56, 84, 87	Present Subjunctive	302
		Imperfect Subjunctive,	303
		Conditional Mood,	304

Future Subjunctive, . . .	315	List of Conjunctions, . . .	421
Imperative,	320	Numbers,	422
Correlatives,	352	Days of the Week, . . .	425
Adverb,	358	Months of the Year, . . .	426
APPENDIX,	405	Degrees of Relationship, .	427
Synopsis of Active Verb,	406	Rules for Gender,	430
Negative do	408	Grammatical Terms, . . .	434
Irregular do.	410	Syntax.	443
Passive do.	411	Prefixes and Affixes, . .	445
Causative do.	412	Matthew V—VII. with an	
Deponent do.	413	interlinear transcript in	
Idiomatic do.	414	Roman letters, and literal	
List of Adverbs.	415	English version,	469
Prepositions,	419	Collection of Proverbs, .	490
Interjections,	420	List of Books	497
Fractions,	421	Table of Contents, . . .	499, 500

KEY TO THE GUJARATI EXERCISES.

SIXTH LESSON.

તમારી પાસે ચામડાનો પેટારો છે? મારી પાસે ચામડાનો પેટારો નથી. તમારી પાસે મારો સુંદર પેટારો છે? મારી પાસે તમારો સુંદર પેટારો નથી. તમારી પાસે ઢોઢ પેટારો છે? મારી પાસે લાકડાનો પેટારો છે. તમારી પાસે મારું સુંનાનું બોરીઉંછે? મારી પાસે તે નથી. તમારી પાસે ઢોઢ પૈસો છે? મારી પાસે શારો પૈસો છે. તમારી પાસે કંઈ પનીર છે? મારી પાસે જીનું પનીર છે. તમારી પાસે કંઈ છે? મારી પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે મારો મોટો કુતરો છે? તે મારી પાસે નથી. તમારી પાસે તમારું શારું સુંનું છે? તે મારી પાસે છે. તમારી પાસે ઢોઢ કુતરો છે? મારી પાસે દરજીનો કુતરો છે. તમારી પાસે પોડાસીનો મોટો કુતરો છે? મારી પાસે તે નથી. તમારી પાસે કુતરાની સુંનાની પટ્ટી છે? ના, જી, મારી પાસે નથી. તમારી પાસે ઢોઢ અંગરખો છે? મારી પાસે દરજીનો શારો અંગરખો છે. તમારી પાસે શારા પોડાસીની શારી રોટલી છે? મારી પાસે નથી. તમારી પાસે મારા દરજીની સુંનાની પટ્ટી છે? મારી પાસે છે. તમારી પાસે મારા સુંદર કુતરાની પટ્ટી છે? મારી પાસે નથી. તમારી પાસે શારા બઠીયારાનો શારો ઘોડો છે? મારી પાસે છે. તમારી પાસે શારા દરજીનો ઘોડો છે? મારી પાસે નથી. તમને બુખ્ત લાગેછે? મને બુખ્ત લાગેછે. તમને ઉંઘ આવેછે? મને ઉંઘ આવતી નથી. તમારી પાસે કંઈ સમેદાની છે? મારી પાસે મારા શારા બઠીયારાની સુંનાની સમેદાની છે.

SEVENTH LESSON.

તમારી પાસે મારી ચોપડી છે? મારી પાસે નથી. તમારી પાસે કંઈ ચોપડી છે? મારી પાસે મારી શારી ચોપડી છે. તમારી પાસે કંઈ બદસુરત છે? મારી પાસે કંઈ બદસુરત નથી. મારી પાસે કંઈ સુંદર

છે. તમારી પાસે કંઈ મેજ છે? મારી પાસે બઢીયારાની છે. તમારી પાસે બઢીયારાનો કે પડોસીનો કુતરો છે? મારી પાસે પડોસીનો છે. તમારો પાસે શું છે? મારી પાસે કંઈ નથી. તમારી પાસે શારી કે નઠારી ખાંડ છે? મારી પાસે શારી છે. તમારી પાસે પડોસીનો શારો કે નઠારો ઘોડો છે? મારી પાસે શારો છે. તમારી પાસે સુંતાની કે રૂપાની સમેદાની છે. મારી પાસે લાકડાની સમેદાની છે. તમારી પાસે મારા પડોસીનો કે મારા દરજીનો કાગલ છે? મારી પાસે તમારા દરજીનો છે. તમને ભુખ્ય કે તરસ લાગેછે? મને ભુખ્ય લાગેછે, કે હું ભુખ્યો છું. તમને ઉંધ આવેછે? કે તમે ઉંધામ્મલાછો?

EIGHTH LESSON.

તમારી પાસે માઈ કે તમાઈ લુગડું છે? મારી પાસે તમાઈ કે માઈ લુગડું નથી. મારી પાસે મારીરોટલી કે દરજીની નથી. તમારી પાસે મારી કે તમારી લાકડી છે? મારી પાસે મારી પોતાની છે. તમારી પાસે મોચીનો કે વ્યાપારીનો જોડો છે? મારી પાસે મોચીનો કે, દરજીનો નથી. તમારી પાસે મારા બાઈનો અંગરખો છે? મારી પાસે નથી. તમારો પાસે કંઈ કાગલ છે? મારી પાસે મારા મિત્રનો છે. તમારી પાસે મારો કે મારા મિત્રનો કુતરો છે. મારી પાસે તમારા મિત્રનો છે. તમારો પાસે માઈ કે મારા બાઈનું સુતરનું મોઝું છે? મારી પાસે તમાઈ કે તમારા બાઈનું નથી. તમારી પાસે મારા શારા બઢીયારાની કે મારા મિત્રની શારી રોટલી છે? મારી પાસે મ્મે તમારા બઢીયારાની કે તમારા મિત્રની નથી. તમારી પાસે કંઈ રોટલી છે? મારી પાસે મારી પોતાની છે. તમારી પાસે કંઈ પટ્ટી છે? મારી પાસે તમારી છે. તમારી પાસે શાઈ કે નઠાઈ પનીર છે? મારી પાસે શાઈ કે નઠાઈ નથી. તમારી પાસે કંઈ છે? મારી પાસે કંઈ નથી. તમારી પાસે મારો સુંદર કે બદસુરત કુતરો છે? મારી પાસે તમારો સુંદર કે બદસુરત કુતરો નથી. તમારી પાસે મારા મિત્રની લાકડી છે? મારી પાસે નથી. તમને ભુખ્ય કે ઉંધ આવેછે? તમારી પાસે શાઈ કે નઠાઈ મીઠું છે? મારી પાસે શાઈ કે નઠાઈ નથી. તમારી પાસે મારો ઘોડો કે માણસનો છે? મારી પાસે તમારો કે માણસનો નથી. તમારી પાસે શું છે? મારી પાસે કંઈ સુંદર નથી. તમને થાક લાગે છે? મને થાક લાગતો નથી.

NINTH LESSON.

મારી પાસે બહીયારાનો કે મારા મિત્રનો કુતરો નથી. તમને ઉંઘ આવેછે? મને ઉંઘ આવતી નથી. મને ભુખ લાગેછે. તમને ભુખ લાગતી નથી. મારી પાસે ખુચ છે? ના, જી, તમારી પાસે નથી. મારી પાસે સુથારનું લાકડું છે? તમારી પાસે નથી. મારી પાસે ફરાંસીસની શારી છત્રી છે? તમારી પાસે છે. મારી પાસે સુથારનો કે તમારો લાહેડાનો ખિલા છે? તમારી પાસે મારો પોતાનો છે. તમારી પાસે સુથારનો કે મારો નથી. મારો પાસે કંઈ પેનસીલ છે? તમારી પાસે ફરાંસીસની છે. મારી પાસે તમારી અંગુડી કે દરજીની છે? મારી પાસે કંઈ છત્રી છે. તમારી પાસે મારી શારી છત્રી છે. મારી પાસે ફરાંસીસનું શાઈ મધ છે. તમારી પાસે નથી. મારી પાસે કંઈ અંગાખરી છે? તમારી પાસે પેલી મારા પડોસીની છે. તમારી પાસે મારો કે મારાં છોકરાંનો ખુન છે? મારી પાસે તમારાં શારાં છોકરાંનો છે. તમારી પાસે તમારા કે મારા ખુચનો પેચ છે? મારી પાસે તમારો કે મારો નથી. તમારી પાસે શું છે? મારી પાસે મારા શારા બાઈની શારી પેનસીલ છે. મને ઠીક લાગેછે, કે હું ઠીક છું? તમને ઠીક લાગેછે. હું ચૂકમાં છું? કે મને ચૂક લાગેછે? તમને ચૂક લાગતી નથી. હું ઠીકમાં કે ચૂકમાં છું? કે મને ઠીક કે ચૂક લાગેછે? તમને ઠીક કે ચૂક લાગતી નથી. તમને ભુખ લાગેછે. તમને ઉંઘ આવતી નથી. તમને ભુખ કે તરશ લાગતી નથી. તમારી પાસે શારો ખુન કે શારી ખાંડ નથી. મારી પાસે શું છે? તમારી પાસે કંઈ નથી.

TENTH LESSON.

તેને ભુખ કે તરશ લાગેછે? તેને ભુખ કે તરશ લાગતી નથી. મિત્રની પાસે મારી ટોપી છે? તેની પાસે છે. તેની પાસે નથી. ડોણની પાસે મારું મેંદું છે? તમારા મિત્રની પાસે છે. ડોણની પાસે મારી માટી ડેલી છે? બહીયારાની પાસે છે. જવાનની પાસે મારી ચોપડી છે? તેની પાસે નથી. તેની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ નથી. તેની પાસે હથોડા કે ખિલા છે? તેની પાસે હથોડા કે ખિલા નથી. તેની પાસે મારી છત્રી કે મારી લાકડી છે? તેની પાસે તમારી લાકડી કે તમારી છત્રી નથી. તેની પાસે મારો ખુન કે ખાંડ છે? તેની પાસે તમારો ખુન કે તમારી ખાંડ નથી, તેની પાસે તમારું મધ છે. તેની પાસે મારા બાઈની કે ફરાં-

સીસની ઝંગાપ્પરી છે? તેની પાસે આ તમારા ભાઈની કે ઝિ
પ્રાંસીસની નથી, તેની પાસે શારાં છોકરાંની છે. તેની પાસે
કુંડું વાંદાંણુ છે? તેની પાસે મારું શાઈ વાંદાંણુ છે. તેની પાસે મેંદું
છે?

જવાનની પાસે મારી કે ચિતારાની પાલી છે? તેની પાસે
તમારી કે ચિતારાની નથી. કોણની પાસે મારા ભાઈનો સુંદર કુતરો
છે? તમારા મિત્રની પાસે તે છે. મારા મિત્રની પાસે શું છે?
તેની પાસે ભઠીયારાનો શારી રાટલી છે. તેનો પાસે શારા પડાસી-
ની શારી મરઘી છે. તમારી પાસે શું છે? મારી પાસે કંઈ નથી.
તમારી પાસે મારો કે તમારી થેલી છે? મારી પાસે તમારા મિત્રનો
છે. મારી પાસે તમારી શારી પાલી છે? તમારી પાસે તે છે.
તમારી પાસે તે નથી. જવાનની પાસે તે છે? તેની પાસે તે નથી.
તેની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ શાઈ છે. તેની પાસે કંઈ નઠાઈ
નથી. તેની પાસે કંઈ છે? તેની પાસે કંઈ નથી. તેને ઉંધ
આવે છે? તેને ઊંધ આવતી નથી, તેને ભુખ લાગે છે. કોણને
ભુખ લાગે છે? જવાનને ભુખ લાગે છે. તમારા મિત્રને ભુખ
લાગે છે. તમારા મિત્રના છોકરાને ભુખ લાગે છે. મારા મોચીના
ભાઈને ભુખ લાગે છે. મારા શારા દરજીના છોકરાને ભુખ લાગે છે.
ક્યાં માણસની પાસે મારી ચોપડી છે? ઉંચા માણસની પાસે
તે છે. ક્યાં માણસની પાસે મારો ઘોડો છે? તમારા મિત્રની
પાસે તે છે. તેની પાસે તમારું શાઈ પનીર છે. તેની પાસે તે છે?
હા, જી, તેની પાસે છે.

ELEVENTH LESSON.

તમારી પાસે ખેડુતનો કે રસોઈઆનો ખલદ છે? મારી પાસે
ખેડુતનો કે રસોઈઆનો નથી. ખેડુતની પાસે પોતાનું ભાત છે!
તેની પાસે તે છે. તમારી પાસે તે છે? મારી પાસે તે નથી.
તેના છોકરાની પાસે ચાકરનો જાડુ છે? તેની પાસે તે છે. કોણ-
ની પાસે આ છોકરાની પેનસીલ છે? કોઈની પાસે તે નથી.
તમારા ભાઈની પાસે મારી કે ચિતારાની લાકડી છે? તેની
પાસે તમારી કે ચિતારાની નથી, તેની પાસે છે. તેની પાસે શારો
કે નઠારો પૈસો છે? તેની પાસે શારો કે નઠારો નથી. તેની પાસે
લાકડાનો કે સીસાનો ઘોડો છે? તેની પાસે લાકડાનો કે સીસાનો
ઘોડો નથી. તેની પાસે શાઈ શું છે? તેની પાસે મારું શાઈ મધ

છે. મારા પોડાસીના છોકરાની પાસે મારી ચોપડી છે ? તેની પાસે તે નથી. તેની પાસે કપ્પ ચોપડી છે ? તેની પાસે તેની સુંદર ચોપડી છે. તેની પાસે મારી કે તેની ચોપડી છે ? તેની પાસે તેની પોતાની છે. કોણની પાસે મારું સુતાનું બોરીઉં છે ? કોઈની પાસે તે નથી. કોઈની પાસે મારું સુતરનું મોજું છે ? કોઈની પાસે તે નથી.

બાપારીની પાસે કયું વાંઠાંણુ છે ? તેની પાસે પોતાનું છે. મારા મિત્રની પાસે કોઈ ઘોડો છે ? તેની પાસે મારો છે. તેની પાસે પોતાનું કુતરું છે ? તેની પાસે નથી. કોણની પાસે તેનું કુતરું છે ? કોઈની પાસે તે નથી. કોણની પાસે મારા બાઈની ઘુત્રી છે ? કોઈની પાસે તે છે. ચાકરની પાસે કયું જાડું છે ? તેની પાસે પોતાનું છે. કોઈને બુખ્ત લાગે છે ? કોઈને બુખ્ત લાગતી નથી. કોઈને ઉંઘ આવે છે ? કોઈને ઉંઘ આવતી નથી. કોઈને થાક લાગે છે ? કોઈને થાક લાગતો નથી. કોણ ઠીકમાં છે ? કોઈ ઠીકમાં નથી. મારી પાસે તેની પૂરી છે ? તમારી પાસે તે નથી. મારી પાસે તેના શારા બાઈનો બલદ છે ? તમારી પાસે નથી. મારી પાસે કંઈ મરઘી છે ? તમારી પાસે પોતાની છે. કોઈ ચૂકમાં છે ? કોઈ ચૂકમાં નથી.

TWELFTH LESSON.

પરદેશીની પાસે કયું શુકું ઘાસ છે ? તેની પાસે ખેડુતનું છે. આરવાની પાસે મારી આરસી છે ? તેની પાસે તે નથી. તમારી પાસે આ કે ઝમ દિવી છે ? મારી પાસે ઝમ છે. તમારી પાસે મારી કે તમારી વાડીનું શુકું ઘાસ છે ? મારી પાસે ઝમ તમારી વાડીનું. કે આ મારીનું નથી, પણ મારી પાસે પરદેશીનું છે. તમારી પાસે કયું હાથનું મોજું છે ? મારી પાસે તેનું હાથનું મોજું છે. પરદેશીની પાસે કંઈ ખુરશી છે ? તેની પાસે તેની પોતાની છે. કોણની પાસે મારી શારી દિવી છે ? આ માણસની પાસે છે. કોણની પાસે આ આરસી છે ? પરદેશીની પાસે તે છે. તમારા ચાકરની પાસે શું છે ? તેની પાસે આવાડીનું જાડ છે. તેની પાસે આ માણસની ચોપડી છે ? તેની પાસે આ માણસની ચોપડી નથી, પણ તેની પાસે ઝમ છોકરાંની છે. આ ખેડૂતની પાસે કયો બલદ છે ? તેની પાસે તમારા પિત્રાઈ બાઈનો છે. મારી પાસે તમારું કે તેનું પગ છે ? તમારી પાસે મારું કે તેનું નથી, પણ

તમારી પાસે તમારા મિત્રનું છે. તમારી પાસે આ ઘોડાનું શુકું ઘાસ છે? મારી પાસે તેનું શુકું ઘાસ નથી, પણ મારી પાસે તેની લોહા-ડાની નાલ છે. તમારા ભાઈનો પાસે મારી કે તેની ચીઠી છે? તેની પાસે પ્યારવાની છે. આ પરદેશીની પાસે માંહે કે તેનું માણું છે? તેની પાસે તમારું કે તેનું નથી, પણ તેની પાસે તેના મિત્રનું છે. તમને ભુખ્ય કે તરશ લાગે છે? મને ભુખ્ય કે તરશ લાગતી નથી, પણ મને ઊંઘ આવે છે. તેને ઊંઘ આવે છે કે ભુખ્ય લાગે છે? તેને ભુખ્ય લાગતી કે ઊંઘ આવતી નથી, પણ તેને થાક લાગે છે. હું ચૂકમાં કે હીકમાં છું? તમે ચૂકમાં કે હીકમાં નથી, પણ તમારા શારો છોકરા ચૂકમાં છે. તમારી પાસે શારી કે નઠારી પાલી છે? તમારી પાસે શારી કે નઠારી નથી, પણ તમારી પાસે બદસરત પાલી છે. મારી પાસે શું છે? તમારી પાસે કંઈ શાઈ નથી, પણ તમારી પાસે કંઈ નઠાર છે. ડોણની પાસે મારો ગધેડો છે? ખેડુતપાસે તે છે.

THIRTEENTH LESSON.

જે વાડી મારી પાસે છે, તે તમારી પાસે છે? જે તમારી પાસે છે, તે મારી પાસે નથી. તમારી પાસે કઈ આરસી છે? જે મારા ભાઈની પાસે છે, તે મારી પાસે છે. જે ચોપડી મારા ભાઈની પાસે છે, તે તેની પાસે છે? જે મારા મિત્રની પાસે છે, તે તેની પાસે નથી. તેની પાસે કઈ દિવી છે? જે તેના પેડાસીની પાસે છે, તે તેની પાસે છે. જે મારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે. તેની પાસે આ કે ચ્મિ ઝાડ છે? તેની પાસે આ કે ચ્મિ નથી, પણ જે મારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે. માણસની પાસે કયો ગધેડો છે? જે આ છોકરાની પાસે છે, તે તેની પાસે છે. પરદેશીની પાસે તમારી કે મારી ખુરશી છે? તેની પાસે તમારી કે મારી નથી, પણ તેની પાસે તેના મિત્રની શારી ખુરશી છે. જે હાથનું માણું મારી પાસે, કે મારા દરજીની પાસે છે, તે તમારી પાસે છે? જે તમારી પાસે કે તમારા દરજીની પાસે છે, તે મારી પાસે નથી, પણ મારી પાસે માંહે છે. તમારા માચીની પાસે મારો કે તેના છોકરાનો સુંદર બેડો છે? તમારો કે તેના છોકરાનો તેની પાસે નથી, પણ તેની પાસે શારા પરદેશીનો છે. બહીયારાની પાસે કયું ઘર છે? તેની પાસે તમારું કે માંહે નથી, પણ જે મારા શારા ભાઈની પાસે છે, તે તેની પાસે છે. મારી પાસે કઈ ગાડી છે? મારી પાસે મારી પોતાના, કે ચ્મિ ખેડુતની છે? તમારી પાસે તમારી કે ખેડુતની નથી, જે મારી પાસે છે, તે તમારી પાસે છે. તમારી પાસે મારી સુંદર ગાડી છે? મારી પાસે નથી, પણ ફ્રાંસીસની પાસે છે. ફ્રાંસીસની પાસે

છે શું? તેની પાસે કંઈ નથી. મોચીની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ સુંદર છે. તેની પાસે શી સુંદર વસ્તુ છે? તેની પાસે તેનો સુંદર બેડો છે. મોચી ઠીક છે! તે ચૂકમા નથી, પણ તેનો પડોસી (અંધ) બકીયારો, ઠીક છે. તમારા ઘોડાને બુખ્પ લાગેછે? તેને બુખ્પ લાગતી નથી, પણ તેને તરશ લાગેછે. મારા કે તમારા ગધેડાનું શુકું ઘાસ તમારી પાસે છે? જે મારા બાઈની પાસે છે, તે મારી પાસે છે. તેજ ઘોડો તેની પાસે નથી, પણ તેજ અંગરખો તેની પાસે છે. તેની પાસે મારી છત્રી છે? તેની પાસે નથી.

FOURTEENTH LESSON.

તમારી પાસે મેળે છે? હા, જી, મારી પાસે મેળે છે. તમારી પાસે મારી મેળે છે? ના, જી, મારી પાસે તમારી મેળે નથી. મારી પાસે તમારાં બોરીયાં છે? તમારી પાસે મારા બોરીયાં છે. મારી પાસે તમારાં સુંદર ઘરો છે? દરજીની પાસે બોરીયાં છે? તેની પાસે બોરીયાં નથી, પણ તેની પાસે દોરો છે. તમારા દરજીની પાસે મારાં શારાં બોરીયાં છે. મારા દરજીની પાસે તમારાં સુંતાનાં બોરીયાં છે. ઢોકરાની પાસે શું છે? તેની પાસે સુંતાની દોરી છે. તેની પાસે મારી આંદીની કે મારી સુંતાની દોરી છે. ફ્રાંસીસની પાસે સુંદર ઘરો કે સુંતાનાં પત્રો છે? તેની પાસે શારાં ઘરો કે શારી ચીઠ્ઠીઆં નથી. તેની પાસે શું છે? તેનો પાસે તેના શારા મિલો છે. આ માણસની પાસે મારી સુંદર છત્રીઆં છે! તેની પાસે તમારી સુંદર છત્રીઆં નથી, પણ તેની પાસે તમારા શારા પોશાક છે. ઢોકની પાસે મારાં શારાં વ્યરામાં છે? દરજીના દિકરાની પાસે મારી શારી પાલીઆં, કે મારી શારી અંગુઠી છે? તેની પાસે તમારી શારી પાલીઆં કે તમારી શારી અંગુઠી નથી, પણ તેની પાસે અંડના માટા દિકરાઆનો અદસુરત પોશાક છે. મારી પાસે તમારા મિત્રની શારી પટીઆં છે? તમારી પાસે મારા મિત્રની શારી પટીઆં નથી, પણ તમારી પાસે મારા પડોસીની સુંદર ગાડી છે. તમારા મિત્રની પાસે મોચીની સુંદર લાકડીઆં કે મારા શારા દરજીના સુંદર કુતરાઆં છે! મારા મિત્રની પાસે મારા શારા મોચીની સુંદર ચાપડીઆં છે, પણ તેની પાસે મોચીની સુંદર લાકડીઆં કે તમારા શારા દરજીના સુંદર કુતરાઆં નથી. તમારો પડોસી ઠીક કે ચૂકમાં છે તે ઠીક કે ચૂકમાં નથી. તેને બુખ્પ કે તરશ લાગેછે! તેને બુખ્પ કે તરશ લાગતી નથી.

FIFTEENTH LESSON.

તમારી પાસે આ કે જે ઘોડાઓ છે? મારી પાસે આ નથી, પણ મારી પાસે જે છે. તમારી પાસે ફ્રાંસીસના કે અંગ્રેજના અંગરખાઓ છે? મારી પાસે આ ફ્રાંસીસના નથી, પણ મારી પાસે જે અંગ્રેજના છે. મારી પાસે તુરકાની કે સ્પેનયારડી સુંદર ગેટાં છે? મારી પાસે આ તુરકાની કે જે સ્પેનયારડીના નથી, પણ મારી પાસે મારા ભાઈનાં છે. તમારા ભાઈની પાસે સ્પેનયારડના કે ઇટાલયનનાં સુંદર ગથેડાંઓ છે? તેની પાસે આ સ્પેનયારડના કે જે ઇટાલયનના નથી, તેની પાસે ફ્રાંસીસનાં સુંદર ગથેડાંઓ છે. તમારા ભાઈની પાસે કયા ગોધા છે? તેની પાસે જે જરમાનનાં છે. તમારા મિત્રની પાસે મારાં મોટાં પત્રો કે જે જરમાનનાં છે? તેની પાસે જે કે આ નથી. તેની પાસે કયાં પત્રો છે? જે નાહાનાં પત્રો તમારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે. મારી પાસે આ કે જે ત્રણ ઘરો છે? તમારી પાસે આ કે જે નથી. મારી પાસે કયાં ઘરો છે? તમારી પાસે જે અંગ્રેજનાં છે. કોઈની પાસે મોટાં દરજીના સુંતાના ખોરીયાં છે? કોઈની પાસે દરજીનાં સુંતાના ખોરીયાં નથી, પણ કોઈની પાસે જે તમારા મિત્રનાં છે.

SIXTEENTH LESSON.

મારી પાસે પરદેશીની ચિઠીઓ છે, કે જે મારા છોકરાંની છે? તમારી પાસે પરદેશીની કે તમારા છોકરાંની નથી, પણ તમારી પાસે જે તુરકની છે. તુરકની પાસે મારો સુંદર ઘોડો છે? તેની પાસે તે નથી. તેની પાસે કયો ઘોડો છે? તેની પાસે તેનો પોતાનો છે. તમારા પડોસીની પાસે મારી મરઘી કે માઈ મેંટું છે? મારા પડોસીની પાસે તમારી મરઘી કે મેંટું નથી. તેની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ શાઈ નથી. તમારી પાસે કંઈ સુંદર છે? મારી પાસે કંઈ સુંદર નથી. તમને થાક લાગે છે? મને થાક લાગતો નથી. તમારા મિત્રની પાસે કયું ભાત છે? તેની પાસે તેના વ્યાપારીનું છે. તેની પાસે કંઈ ખાંડ છે? જે મારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે. તેની પાસે તમારા કે મારા વ્યાપારીનો શારો જુન છે? તેની પાસે તમારા કે મારાનો નથી, તેની પાસે પોતાનો છે. ફ્રાંસીસની પાસે કયાં વાંદાંણુ છે? તેની પાસે અંગ્રેજનાં વાંદાંણુ છે. સ્પેનયારડની પાસે કયાં ઘરો છે. જે તમારી પાસે છે, તે મારી પાસે છે. તેની પાસે મારી શારી પાલીઓ છે? તેની પાસે તમારી શારી પાલીઓ છે. જે સુતરનાં મોઢાં મારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે?

તે તમારી પાસે છે, તે તેની પાસે નથી, પણ મારા બાઈનાં તેની પાસે છે.

SEVENTEENTH LESSON.

તમારી પાસે મારી શારી કાંસડાં આ છે? મારી પાસે તે આ છે. તમારી પાસે અંગરેજના શારા ઘોડા આ છે? મારી પાસે તે આ નથી. તમારી પાસે ક્યાં જાડુ આ છે? મારી પાસે પરદેશીનાં છે. તમારી પાસે મારો કે મારા મિત્રોનો પોશાક છે? મારી પાસે તમારો કે તમારા મિત્રોનો નથી, તમારી પાસે તેનો કે મારો છે? જે શારાં પનીરો તમારી પાસે છે, તે ઈટાલયનની પાસે છે? જે મારી પાસે છે, તે તેની પાસે નથી. પણ જે તમારી પાસે છે, તે તેની પાસે છે. તમારા છોકરાની પાસે મારી શારી પેનસીલો છે? તેની પાસે તે આ છે. તેની પાસે સુથારના ખિલા છે? તેની પાસે તે આ નથી. તેની પાસે શું છે? તેની પાસે તેના લોહોડના ખિલા છે. કોઈની પાસે દરજી આની અંગુઠી આ છે? કોઈની પાસે તે આ નથી. કોણની પાસે સ્પેનયારડનાં વાંદાંણો છે? અંગરેજની પાસે તે આ છે. અંગરેજની પાસે આ કે આ વાંદાંણો છે? અંગરેજની પાસે આ વાંદાંણો છે. તમારા બાઈ આની પાસે મારી કે તે આની પાલી આ છે? મારો પાસે તમારી કે રસોઈ આની મરઘી આ છે? તમારો પાસે મારી કે મારા રસોઈ આની નથી. મારી પાસે કંઈ મરઘી આ છે? તમારી પાસે શારા ખેડુતનો છે. કોણની પાસે મારા શારા ગોધા આ છે? તમારા આક્રાની પાસે તે આ છે. જરમાનની પાસે મારા ગોધા આ છે? જરમાનની પાસે તે આ નથી, પણ તુરકની પાસે છે. કોણની પાસે મારી લાકડાની મેજ છે? તમારા છોકરા આની પાસે તે છે. કોણની પાસે મારી શારી રોટલી છે? મારી પાસે તે છે.

EIGHTEENTH LESSON.

તમારી પાસે કંઈ આંડ છે? મારી પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે શારા ખુન છે? મારી પાસે કંઈ છે. મારી પાસે કંઈ મીઠું છે? મારી પાસે કંઈ છે. મારી પાસે રાઈ મીઠું છે? તમારી પાસે કંઈ છે. મારી પાસે જોડ છે? તમારી પાસે કંઈ છે. મારી પાસે સુંદર કુતરા આ છે? તમારી પાસે કંઈ છે. માણસની પાસે શું છે? તેની પાસે શારી રોટલી છે. મેચીની પાસે શું છે? તેની

પાસે સુંદર બોડ છે. આરવાની પાસે અંગાપરીઆ છે? તેની પાસે કંઈ છે. તમારા મિત્રની પાસે શારો કે નહારો બુન છે? મારી પાસે કંઈ શારો છે. તમારી પાસે શારે કે નહારે લાકડું છે? મારી પાસે કંઈ શારે છે. મારો પાસે શારો કે નહારો ગોધાઆ છે? તમારી પાસે કયા નહારો છે. તમારા ભાઈની પાસે શારે કે નહારે પનીર છે? તેની પાસે શારે કે નહારે નથી. તેની પાસે શી શારી વસ્તુ છે? તેની પાસે શારો મિત્રો છે. કોણની પાસે કંઈ લુગડું છે? મારા પંડોસીની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે પૈસો છે? કોણની પાસે સુંનું છે? ફ્રાંસીસની પાસે કંઈ છે. અંગરેજની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે શારો ઘોડાઆ છે? જરમાનની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે શારે શુકું ઘાસ છે? આ ગવિડાની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે શારી રોટલી છે? આ સ્પેનયારડની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે શારી ચોપડીઆ છે? આ ફ્રાંસીસોની પાસે કંઈ છે. કોણની પાસે સુંદર વાંહાણો છે? આ અંગરેજની પાસે કંઈ છે. કોઈની પાસે કંઈ વૈન છે? કોઈની પાસે કંઈ નથી. ઈટાલ-યનની પાસે શારો કે નહારો ઘોડાઆ છે? તેની પાસે કંઈ બદ્ધસુરત છે. તમારો પાસે પત્થરનાં કે લાકડાની મળે છે? મારી પાસે લાકડાની કે પત્થરની નથી. તમારા છોકરાની પાસે મારી સુંદર ચોપડીઆ છે. તેની પાસે તમારા છોકરાની નથી, પણ તેની પાસે મારી પોતાની છે. તેની પાસે શારાં સુતરનાં મોજાં છે? તેની પાસે કંઈ છે. તુરકની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ નથી.

NINETEENTH LESSON.

આમેરીકાનની પાસે શારો પૈસો છે? તેની પાસે કેટલોક છે. ડચની પાસે શારે પનીર છે? હા, જી, ડચની પાસે કંઈ છે. રુસી-આનની પાસે કંઈ પનીર નથી? તેની પાસે નથી. તમારી પાસે શારાં મોજાં છે? મારી પાસે કંઈ શારાં છે. તમારી પાસે શારો બુન છે? મારી પાસે કંઈ નથી. તમારી પાસે નહારો બુન છે? મારી પાસે કંઈ છે. તેની પાસે શારે પાણી છે? તેની પાસે કંઈ છે. આઈરીશ માણસની પાસે શારો વૈન છે? તેની પાસે કંઈ નથી. તેની પાસે શારે પાણી છે? તેની પાસે કંઈ છે. તેની પાસે કંઈ છે? સ્કાયની પાસે શારે મીઠું છે? તેની પાસે કંઈ નથી. ડચોની પાસે શું છે? તેની પાસે સુંદર વાંહાણો છે. મારી પાસે રોટલી છે? તમારી પાસે કંઈ નથી. મારી પાસે શારો મિત્રો છે? તમારી પાસે કંઈ નથી. કોણની પાસે શારો મિત્રો છે? ફ્રાંસીસની પાસે કંઈ છે. તમારા આકરની પાસે પોશાક કે ઝાડુ-

આ છે ? તેની પાસે શારાં ઝાડુઆ છે, પણ તેની પાસે પોશાક નથી. ઢોઈની પાસે કંઈ શુકું ઘાસ છે ? ઢોઈની પાસે કંઈ નથી. ઢોણની પાસે કંઈ છે ? મારા ચાકરની પાસે કંઈ છે. આ માણસની પાસે કંઈ રાંટલી છે ? તેની પાસે શારાં બેડાઆ છે. મારા માચીની પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે રૂસીઆનોની કે ઉચોની શારી ટોપીઆ છે ? મારી પાસે રૂસીઆનોની કે ઉચોની શારી ટોપીઆ નથી. મારી પાસે આ ઘરિશ માણસોની છે. તમારા મિત્રની પાસે કંઈ કાથલીઆ છે ? તેની પાસે વ્યાપારીઆની શારી કાથલીઆ છે. તમારા દિકરાની પાસે સુથારોના શારાં હથોડાઆ છે ? ના જી, તેની પાસે તેઆ નથી. આ નાહાના છોકરાની પાસે કંઈ આંડ છે ? તેની પાસે કંઈ નથી. તમારા મિત્રના ભાઈની પાસે શારી કાંસડીઆ છે ? મારા મિત્રના ભાઈની પાસે કંઈ નથી, પણ મારી પાસે કંઈ છે. ઢોણની પાસે શારી લાકડાની ખુરશીઆ છે ? ઢોઈની પાસે કંઈ નથી.

TWENTIETH LESSON.

તમારી પાસે શારો ચાકર છે ? મારી પાસે આંક છે. તમારા ટોપીવાલાની પાસે સુંદર ઘર છે ? તેની પાસે બે છે. મારી પાસે સુંદર સુંનાની પટી છે ? તમારી પાસે આંક છે. સુથારની પાસે શું છે ? તેની પાસે સુંદર મેજ છે. તેની પાસે સુંદર ગોલ મેજ છે ? તેની પાસે આંક છે. ભઠીયારાની પાસે મોટો આરસો છે ? તેની પાસે છે. જે મિત્રો મારી પાસે છે, તે સ્કાયની પાસે છે. જે મિત્રો તમારી પાસે છે, તેની પાસે નથી, પણ તેની પાસે શાગ મિત્રો છે. તેની પાસે તમારી શારી ચાપડીઆ છે ? તેની પાસે તેઆ છે. મારી પાસે તેઆના શારાં હથોડા છે ? તમારી પાસે તેઆ નથી, પણ તમારી પાસે તમારા શારાં લોહોડાના ખિલાઆ છે. આ ટોપીવાલાની પાસે મારી શારો ટોપી છે ? તેની પાસે તમારી નથી, પણ તેની પાસે તેની પોતાની છે. મારી પાસે મારા શારાં બેડાઆ છે ? તમારી પાસે તમારા નથી, તમારી પાસે તેના પોતાના છે. ઢોણની પાસે મારા છે ? ઢોઈની પાસે તેઆ છે. ઢોઈની પાસે બે પત્રો છે ? મારા પત્રો-સીના ભાઈની પાસે ત્રણ છે. તમારા રસોઈઆની પાસે બે મેંદાં છે ? તેની પાસે ચાર છે. તેની પાસે છ શારો મરઘીઆ છે ? તેની પાસે ત્રણ શારી તથા સાત નઠારી છે. વ્યાપારીની પાસે શારો વૈન છે ? તેની પાસે કંઈ છે. દરજીની પાસે શારો પોશાક છે ? તેની પાસે કંઈ નથી. ભઠીયારાની પાસે શારી રાંટલી છે ? તેની પાસે કંઈ છે. સુથાર-

ની પાસે શું છે? તેની પાસે શારી પેનસીલો, શારી બુન, શારી મધ, તથા શારી અંગાપરીઓ છે. કોણની પાસે શારી લોહોડું છે? મારા મિત્રની પાસે કંઈ છે. હું ચૂકમાં કે ઠીકમાં છું? તમે ચૂકમાં છો. કોઈને હંધ આવે છે? મોચીને હંધ આવે છે તથા ભુખ લાગે છે. તેને થાક લાગે છે? તેને થાક લાગતો નથી. તમારા આકરની પાસે હમારા મિત્રોના કાચનાં પ્યાલાં છે? તેની પાસે તમારા મિત્રોનાં નથી, પણ તેની પાસે મોટા વ્યાપારીઓનાં છે, તેની પાસે મારી લાકડાની ખુરશી છે. તેની પાસે તમારી નથી, પણ તેની પાસે એ તેના છોકરાની છે. તમને તરસ લાગે છે? મને તરસ લાગતી નથી, પણ મને બહુ ભુખ લાગે છે.

કેટલા મિત્રો તમારી પાસે છે? મારી પાસે બે શારા મિત્રો છે. તમારી પાસે આઠ શારી પેટીઓ છે? મારી પાસે નવ છે. તમારા મિત્રની પાસે દસ શારાં ઝાડુઓ છે? તેની પાસે માત્ર લણ છે. તેની પાસે બે શારાં વાહાણો છે? તેની પાસે માત્ર એક છે. કેટલા હથોડાઓ સુધારની પાસે છે? તેની પાસે માત્ર ચાર છે. કેટલા બોડા મોચીની પાસે છે? તેની પાસે દસ છે. જવાનની પાસે દસ શારી ચોપડીઓ છે? તેની પાસે માત્ર પાંચ છે. ચિતારાની પાસે સાત શારી છત્રીઓ છે? તેની પાસે સાત નથી, પણ તેની પાસે એક છે. કેટલા ખુચો મારી પાસે છે? તમારી પાસે માત્ર ત્રણ છે. હમારા પડોસીની પાસે હમારી શારી રોટલી છે? તેની પાસે હમારી નથી, પણ તેની પાસે તેના ભાઈની છે. હમારા ઘોડાની પાસે શુકું ઘાસ છે? તેની પાસે કંઈ છે. દરજીના મિલની પાસે શારાં ખોરીયાં છે? તેની પાસે કંઈ છે. તેની પાસે સુંતાનાં ખોરીયાં છે? તેની પાસે સુંતાનાં ખોરીયાં નથી, પણ તેની પાસે ચાંદીનાં ખોરીયાં છે. હમારા ભાઈની પાસે કેટલા ગોધાઓ છે? તેની પાસે કાંઈ ગોધાઓ નથી. હમારા પડોસીના જવાન માણસની પાસે કેટલા અંગરખાઓ છે? હમારા પડોસીના જવાનની પાસે માત્ર એક અંગરખો છે, પણ તમારા મિત્રોમાંના મિત્રની પાસે લણ છે. તેની પાસે હમારા શારાં મેંઢાં છે? તેની પાસે તેઓ છે. મારી પાસે તેનું પોતાનું છે? તમારી પાસે તેનું નથી, પણ તમારી પાસે હમારાં છે. કેટલાં શારાં મેંઢાં મારી પાસે છે? કોણની પાસે હમારી ચાંદીની દિવીઓ છે? હમારા વ્યાપારીના છોકરાની પાસે તેઓ છે. તેની પાસે હમારા મોટા પંખાઓ છે? તેની પાસે હમારા નથી, પણ એ હંચા આઈરીશ માણસના છે? ઇટાલયનને મોટી આંખ તથા મોટા પગો છે? તેને નથી.

કોણની પાસે મારાં માટાં સુતરનાં મોજાં છે? સ્પેનવારડની પાસે કંઈ છે. તેની પાસે કંઈ પનીર છે? તેની પાસે નથી. તેની પાસે ઘઉં છે? તેની પાસે કંઈ છે. તેની પાસે કેવા ઘઉં છે? તેની પાસે શારે ઘઉં છે. હમારા રસોઈઆની પાસે કેવું ભાત છે? તેની પાસે શાઉં ભાત છે. હમારા વ્યાપારીની પાસે કેવી પેનસીલો છે? તેની પાસે શારી પેનસીલો છે. હમારા બઠીયારાની પાસે શારી રોટલી છે? તેની પાસે શારે વૈન તથા શારી રોટલી છે.

કોણને તરશ લાગે છે? કોઈને તરશ લાગતી નથી. પણ હમારા પડોસીના મિત્રોને ઉંઘ આવે છે. કોણની પાસે હમારી લોહોડાંની પાક્ષીઆ છે? સ્કાચની પાસે તેઆ છે. તેની પાસે છે? તેની પાસે છે. તમારી પાસે કેવા મિત્રો છે? મારી પાસે શારા મિત્રો છે. હમારા અંગરેજનો મિત્ર ઠીકમાં છે? તે ઠીકમાં કે ચૂકમાં નથી. તેની પાસે શારાં નાહાનાં પંખીઆ તથા શારાં નાહાનાં મેંઢાં છે? તેની પાસે પંખીઆ કે મેંઢાં નથી. ઇટાલયનની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ નથી. હમારા દરજીના છોકરાની પાસે કંઈ સુંદર વસ્તુ છે? તેની પાસે કંઈ સુંદર નથી, પણ તેની પાસે કંઈ બદશુરત છે. તેની પાસે શું બદશુરત છે? તેની પાસે બદશુરત કુતરો છે. તેની પાસે બદશુરત ઘોડો છે? તેની પાસે ઘોડો નથી. હમારા જવાન મિત્રની પાસે શું છે? તેની પાસે કંઈ નથી. તેની પાસે શારી ચોપડી છે? તેની પાસે આંક છે. તેની પાસે શારે મીઠું છે? તેની પાસે કંઈ નથી.

TWENTY-FIRST LESSON.

તમારી પાસે ઘણો ખુન છે? મારી પાસે માત્ર લગાર છે. તમારા મિત્રની પાસે ઘણું પાણી છે? તેની પાસે ઘણું છે. પરદેશીની પાસે ઘણા ઘજ છે? તેની પાસે ઘણા નથી. આમેરીકાનની પાસે શું છે? તેની પાસે ઘણી આંડ છે. રૂમીઆનની પાસે શું છે? તેની પાસે ઘણું મીઠું છે. હમારી પાસે ઘણું ભાત છે? હમારી પાસે માત્ર લગાર છે. હમારી પાસે શું છે? હમારી પાસે ઘણો વૈન, ઘણું પાણી, તથા ઘણા મિત્રો છે. હમારી પાસે ઘણું સુંતું છે? હમારી પાસે માત્ર લગાર છે, પણ હમારી પાસે બરા છે. તમારી પાસે ઘણા છોકરાઆ છે? હમારી પાસે ઘોડા છે. હમારા પડોસીની પાસે ઘણું શુકું ઘાસ છે? તેની પાસે બરા છે. ડચની પાસે ઘણું પનીર છે? તેની પાસે ઘણું છે. આ માણસની પાસે હિંમત છે? તેની પાસે કંઈ નથી. આ પરદેશીની પાસે પૈસો છે? તેની પાસે

ધણો નથી, પણ બશ છે. ચિતારાના છોકરાનો પાસે દિવીઆ છે? તેની પાસે કંઈ છે.

TWENTY-SECOND LESSON.

હમારી પાસે શારાં પત્રો છે? હમારી પાસે કંઈ છે. હમારી પાસે નથી. સુથારની પાસે શારી રોટલી છે? તેની પાસે કંઈ છે. તેની પાસે નથી. તેની પાસે શારં મધ છે? તેની પાસે કંઈ નથી. અંગ-રેજની પાસે શારો ઘોડો છે? તેની પાસે અંક છે. હમારી પાસે શું છે? હમારી પાસે શારો ઘોડો છે. કોણની પાસે સુંદર ઘર છે? જરમાનની પાસે અંક છે. ઈટાલયનની પાસે ઘણા સુંદર આર-સાઆ છે? તેની પાસે ઘણા છે, પણ તેની પાસે લગાર ઘર્જ છે. જે ઘોડો તમારી પાસે છે, તે મારા શારા પડોસીની પાસે છે? તેની પાસે તેજ ઘોડો નથી, પણ તેની પાસે તેજ ગાડી છે. જે વાહાણો તમારી પાસે છે, તે તુરકની પાસે છે? તેની પાસે તેજ નથી, તેની પાસે અંક રસીઆનોનાં છે.

હમારી પાસે કેટલા ચાકરો છે? હમારી પાસે માત્ર અંક છે, પણ હમારા ભાઈઆની પાસે ત્રણ છે. તમારી પાસે કેવી પાલીઆ છે? હમારો પાસે લોહોડાંની પાલીઆ છે. એડુતની પાસે કેહેવી કોથલી છે? તેના પાસે સુતરની કોથળી છે. જવાન માણસનો પાસે હમારાં મોટાં પત્રો છે? તેનો પાસે તેઆ નથી. કોણની પાસે હમારી સુંદર ચિઠીઆ છે? આરવાના બાપનો પાસે તેઆ છે. સુથારની પાસે તેના ખિલાઆ છે? સુથારની પાસે ઘણા લોહોડાંના ખિલાઆ છે, ને ટોપીવાલાની પાસે ઘણી કાગલની ટોપીઆ છે. ચિતારાનો પાસે સુંદર વાડીઆ છે? તેની પાસે ઘણી છે, પણ તેના ભાઈની પાસે માત્ર થોડી છે. તમારી પાસે ઘણાં કાચનાં ખાલાં છે? હમારી પાસે થોડાં છે. તમારી પાસે વૈન બશ છે? હમારી પાસે બશ છે. કોઈની પાસે મારા ઝાડુઆ છે? કોઈની પાસે તેઆ નથી. તમારા ટોપીવાલાના મિત્રની પાસે હમારી કે તમારી કાંસ-કીઆ છે? તેની પાસે તમારી કે હમારી નથી, તેની પાસે પોતાની છે. તમારા છોકરાની પાસે મારી કે તમારી ચિઠી છે? તેની પાસે તેના ભાઈની છે. તમારી પાસે મારી લાકડી છે? મારી પાસે તમારી નથી, પણ અંક વ્યાપારીની છે. તમારી પાસે મારં હાથનું મોજું છે? મારી પાસે તમારં નથી, પણ મારી પાસે અંક મારા શારા પડોસીનું છે.

તમારી પાસે કંઈ પાલીઆ છે? મારી પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે ઘણાં મેંઢાં છે? મારી પાસે માત્ર થોડાં છે. મોટા ચિતારાના

મિત્રની પાસે ઘણા આરમ્યા છે? તેની પાસે માત્ર થોડા છે. તમારી પાસે કાંઈ રૂપિયા છે? મારી પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે ફેટલા રૂપિયા છે? તમારા આકરની પાસે ફેટલાં પુસ્તકો છે? તેની પાસે માત્ર થોડાં છે; તેની પાસે માત્ર બે છે. માણસની પાસે ઇટાલયનનાં સુંદર કાચનાં પ્યાલાં છે? માણસની પાસે તેમ્મો નથી, પણ હમારી પાસે તેમ્મો છે; હમારી પાસે શું છે? હમારી પાસે ઘણો પૈસો છે. તમારી પાસે ડચ્છીનું કે જરમાનચ્છીનું કોકરું છે? મારી પાસે આ કે ચ્ચ નથી. ખેડુતના છોકરાની પાસે સુંદર કે બદશુરત પત્ર છે? તેની પાસે આ કે ચ્ચ નથી. તેની પાસે આપારીના કે તેના બાઈના હાતનાં માળાં છે? તેની પાસે આ કે ચ્ચ નથી. તેની પાસે કયું મોજી છે? તેની પાસે તેનું પોતાનું છે. હમારી પાસે ચ્ચગરેજના કે જરમાનના થોડા છે. હમારી પાસે આ કે ચ્ચ નથી. હમારી પાસે સ્પેનયારડની છત્રી આ છે? હમારી પાસે તેમ્મો નથી, આમેરીકાનની પાસે તેમ્મો છે. તમારી પાસે ઘણાં મરી છે? મારી પાસે માત્ર લગાર છે, પણ બરા છે. તમારી પાસે ઘણા સિરકો છે? મારી પાસે લગાર છે. રસીઆનની પાસે ઘણો ખોરાક છે? રસીઆનની પાસે ઘણો છે, પણ તુરકની પાસે માત્ર લગાર છે. તમારી પાસે બિજી મરી નથી? મારી પાસે મિજી નથી. ખારવાની પાસે ઘણી બદની આ છે! તેની પાસે ઘણી નથી, તેની પાસે માત્ર બે છે. તમારી પાસે લાકડાનો ટાંટિ આ છે? મારી પાસે લાકડાનો ટાંટિ આ નથી, પણ શાઈ અંતઃકરણ છે. આ માણસની પાસે શાઈ અંતઃકરણ છે? તેની પાસે શારી અક્ષત્ર ને શાઈ અંતઃકરણ છે. આ છોકરાની પાસે ફેટલી બુજ આ છે? તેની પાસે માત્ર ચ્ચક છે, બિજી લાકડાની છે. આ છોકરાની પાસે કેવું માથું છે? તેની પાસે શાઈ માથું છે.

તમારી પાસે કયું પુસ્તક છે? મારી પાસે પેહેલું છે. તમારી પાસે મારા ગ્રંથમાંનું બિજી પુસ્તક છે? મારી પાસે તે છે. તમારી પાસે ત્રિજી કે ચોથી ચોપડી છે? મારી પાસે આ કે ચ્ચ નથી. તમારી પાસે પાંચમું કે છઠું પુસ્તક છે? હમારી પાસે આ કે ચ્ચ નથી. હમારી પાસે કયાં પુસ્તકો છે? હમારી પાસે સાતમું છે. આજે ફેટલામી તારીખ છે? આજે સાતમી છે. અગીઆરમી નથી? ના, જી, દરામી છે. ફ્રાંસીસની પાસે તેમ્મો છે. જવાનને શારી સમજણ છે? તેને ઘણી બુદ્ધિ નથી, પણ શાઈ અંતઃકરણ છે. માણસની પાસે ફેટલા બુજ છે? તેની પાસે બે છે. તેની પાસે કાંઈ રૂપિયા છે? તેની પાસે છ છે. તમારી

પાસે બિજી લાકડી છે? મારી પાસે બિજી છે. તમારી પાસે કેહેવી બિજી લાકડી છે? મારી પાસે બિજી લોહોડાની લાકડી છે. તમારી પાસે મારી સુંનાંની દિવીએ છે? હમારી પાસે કંઈ છે. આ માણસોની પાસે કંઈ સિરકો છે? આ માણસોની પાસે કંઈ નથી, પણ તેઓના મિત્રોની પાસે કંઈ છે. હમારા છોકરાઓની પાસે દીવાઓ છે? હમારા છોકરાઓની પાસે કંઈ નથી, પણ હમારા છોકરાના મિત્રોની પાસે કંઈ છે. તમારી પાસે બિજી કોથલીએ છે? મારી પાસે કંઈ બિજી નથી. તમારી પાસે કંઈ બિજાં પનીરો છે? મારી પાસે બિજાં છે. તમારી પાસે કંઈ બિજો ખોરાક છે? મારી પાસે કંઈ છે.

TWENTY-THIRD LESSON.

તમારી પાસે તેના ગ્રંથમાંનું કયું પુસ્તક છે? મારી પાસે બિજું છે. કેટલાં પુસ્તકો એ ગ્રંથમાં છે? તેમાં ત્રણ છે. તમારી પાસે મારા ગ્રંથ કે મારા ભાઈના છે? મારી પાસે બંને છે? પરદેશીની પાસે મારી કાંસડી કે મારી પાલી છે? તેની પાસે બંને છે. તમારી પાસે તમારી રોટલી કે પનીર છે? મારી પાસે બંને છે. તમારી પાસે માંદ કાચનું પ્યાલું કે મારા મિત્રનું છે? મારી પાસે આ કે એ નથી. હમારી પાસે હજી સુધી થુંકું ધાસ છે? હમારી પાસે હજી સુધી કંઈ છે. હમારા વ્યાપારીની પાસે હજી સુધી કંઈ મરિ છે? તેની પાસે હજી સુધી કંઈ છે. તેની પાસે હજી સુધી દિવીએ છે? તેની પાસે હજી સુધી કંઈ છે. તમારી પાસે હજી સુધી કંઈ બુન છે? હમારી પાસે કંઈ નથી, પણ હમારી પાસે હજી સુધી સિરકો છે. જરમાનની પાસે હજી સુધી કંઈ પાણી છે? તેની પાસે કંઈ નથી, પણ તેની પાસે હજી સુધી કાંઈ ખોરાક છે. હમારી પાસે હજી સુધી કંઈ સુંનાની પટીએ છે? હમારી પાસે કંઈ સુંનાની પટીએ નથી, પણ હમારી પાસે હજી સુધી કંઈ ચાંદીની પટીએ છે. હમારા મિત્રની પાસે હજી સુધી કંઈ પ્યાંડ છે? તેની પાસે કંઈ નથી. મારી પાસે હજી સુધી કંઈ બીઅર છે? તમારી પાસે કંઈ નથી. હમારા જવાનની પાસે હજી સુધી કાંઈ મિલો છે? તેની પાસે કંઈ નથી.

તમારા ભાઈની પાસે હજી સુધી ઘોડો છે? તેની પાસે હજી સુધી શારો છે. તમારી પાસે હજી સુધી એક છે? મારી પાસે હજી સુધી એક છે. ખેડૂતની પાસે હજી સુધી ગોધા છે? તેની

પાસે હજી સુધી એક છે. તમારી પાસે હજી સુધી કંઈ વાડીએ છે? હમારી પાસે હજી સુધી કંઈ છે. તમારી પાસે હજી સુધી શું છે? હમારી પાસે હજી સુધી કંઈ શારાં વાહાણો તથા શારા આરવાએ છે. હમારા બાઈની પાસે હજી સુધી કંઈ મિત્રો છે? તેની પાસે હજી સુધી કંઈ છે. મારી પાસે હજી સુધી લગાર પૈસો છે? તમારી પાસે હજી સુધી લગાર છે. તમને હજી સુધી હિંમત છે? મને કંઈ નથી. તમારી પાસે હજી સુધી ઘણો પૈસો છે? મારી પાસે હજી સુધી બહુ છે, પણ મારા બાઈની પાસે વધારે છે. તેની પાસે મીઠું બરા છે? તેની પાસે બરા નથી. હમારી પાસે બોરીયાં બરા છે? હમારી પાસે બરા નથી. તમારા શારા દરજીના શારા દિકરાની પાસે બોરીયાં બરા છે? તેની પાસે બરા નથી.

TWENTY-FOURTH LESSON.

તમારી પાસે અંગરખા છે? મારી પાસે કેટલાએક છે. તેની પાસે આરસી છે? તેની પાસે કેટલીએક છે. તેની પાસે કેહેવી આરસી છે? તેની પાસે સુંદર આરસી છે. કોણની પાસે મારી શારી પૂરીએ છે? કેટલાંએક માણસોની પાસે તેએ છે. તમારા બાઈને છોકરાં છે? તેને કેટલાંએક છે. તમારી પાસે જેટલો બુન તેટલું મધ છે? મારી પાસે જેટલો એક તેટલું બિજું છે. તેની પાસે જેટલી આહા તેટલું બીઅર છે? તેની પાસે જેટલી એક તેટલું બિજું છે. આ માણસની પાસે જેટલા રાત્રીએ તેટલા મિત્રો છે? તેની પાસે જેટલા પેહેલા તેટલા બિજા છે. તમારા મિત્રના દિકરાની પાસે જેટલી બદનીએ તેટલા અંગરખાએ છે? તેની પાસે જેટલી એક તેટલા બિજા છે. હમારી પાસે જેટલાં મોજાં તેટલાં જોડાએ છે? હમારી પાસે જેટલાં પેહેલાં તેટલા બિજા છે. તમારા બાપની પાસે જેટલું સુંનું તેટલું રૂપું છે? તેની પાસે બિજું કરતાં પેહેલું વધારે છે. તેની પાસે જેટલી આહા તેટલો બુન છે? તેની પાસે બિજો કરતાં પેહેલી વધારે છે. નાપુદાની પાસે જેટલા આરવાએ તેટલાં વાહાણો છે? તેની પાસે બિજાં કરતાં પેહેલા વધારે છે. જેટલાં મેઠાં મારી પાસે છે, તેટલાં તમારી પાસે છે? મારી પાસે તેટલાં છે. પરદેશીને જેટલી હિંમત તેટલી અમને છે? તેને તેટલી છે. હમારી પાસે જેટલો શારો તેટલો નઠારો કાગલ છે? હમારી પાસે જેટલો બિજો તેટલો પેહેલો છે. હમારી પાસે જેટલું પનીર તેટલી રોટલી છે?

હમારી પાસે બિજી કરતાં પેહેલું વધારે છે. તમારા દિકરાની જેટલી પૂરીએ તેટલા અંગરખાએ છે? તેની પાસે બિજી કરતાં પેહેલી વધારે છે; એકમાંની કરતાં બિજીમાંનો વધારે છે.

તમને કેટલાં છોકરાં છે? મને માત્ર એક છે, પણ મારા ભાઈને મારા કરતાં વધારે છે, તેને પાંચ છે. તમારા દિકરાને જેટલી અક્કલ તેટલી મારાને છે; જેટલી અક્કલ મારા દિકરાને છે, તેટલી તમારા દિકરાને છે? તમારા કરતાં તેને થોડી અક્કલ છે, પણ તેને વધારે હિંમત છે; તમારા કરતાં મારાં છોકરાંને વધારે હિંમત છે? જેટલા પૈસા તમારી પાસે, તેટલા મારી પાસે છે? મારી પાસે છે, તે કરતાં તમારી પાસે થોડા છે. જેટલી ચોપડીએ મારી પાસે છે, તેટલી તમારી પાસે છે? તમારી પાસે છે, તે કરતાં મારી પાસે થોડી છે. જેટલા શત્રુએ તમારા આપની પાસે છે, તેટલા મારી પાસે છે? તેની પાસે છે, તે કરતાં તમારી પાસે થોડા છે. જે છોકરાંએ આપણને છે, તે કરતાં વધારે આમેરીકાને છે? આપણને કરતાં તેઓને થોડાં છે. હમારી પાસે જેટલાં વાહાણો તેટલાં અંગરેજની પાસે છે?

હમારા કરતાં કોણની પાસે થોડા મિત્રો છે? કોઈની પાસે થોડા મિત્રો નથી. જેટલી મારામાંથી તેટલી તમારી આહામાંથી તમારી પાસે છે? જેટલી તમારામાંથી તેટલી મારામાંથી મારી પાસે છે. જેટલી મારી તેટલી તમારી ચોપડીએ, મારી પાસે છે? તમારી પાસે તમારી કરતાં મારી થોડી છે. જેટલા તમારે તેટલા તેને પૈસા સ્પેનયારડની પાસે છે? તેની પાસે હમારા કરતાં તેને થોડા છે. તમારા બહીયારાની પાસે પૈસા કરતાં રોટલી એાછી છે? તેની પાસે બિજી કરતાં પેહેલા થોડા છે. હમારા વ્યાપારીની પાસે કુતરાએ કરતાં થોડા થોડા છે? તેની પાસે બિજી કરતાં પેહેલા થોડા છે, તેની પાસે બિજી કરતાં પેહેલા થોડા છે. હમારા કરતાં તેની પાસે થોડા થોડા છે, અને તેના કરતાં હમારી પાસે એાછી રોટલી છે. જેટલી ગાડીએ આપણી પાસે તેટલી આપણા પડોસીએની પાસે છે? તેઓ કરતાં હમારી પાસે થોડી છે. તેઓ કરતાં હમારી પાસે એાછા ઘઉં તથા ખોરાક છે. હમારી પાસે લગાર ઘઉં તથા ખોરાક છે.

TWENTY-FIFTH LESSON.

તમને મારા મિત્રનું ઘર અરિદવાનું હજી સુધી મન છે? મને તે અરિદવાનું હજી સુધી મન છે, પણ મારી પાસે કંઈ વધારે પૈસા

નથી. તમને કામ કરવાની વખત છે? મને વખત છે, પણ કામ કરવાનું મન નથી. તેને લાકડીઓ કાપવાની વખત છે? તેને કંઈ કાપવાની વખત છે. તમને રોટલી કાપવાનું મન છે? મને કંઈ કાપવાનું મન છે, પણ મારી પાસે કંઈ પાલી નથી. તમને કંઈ પનીર કાપવાની વખત છે? મને કંઈ કાપવાની વખત છે? તેને ઝાડ કાપવાનું મન છે? તેને તે કાપવાનું મન છે, પણ તેને કંઈ વખત નથી. તેને લુગડું કાપવાની વખત છે? તેને તે કાપવાની વખત છે. મને ઝોડા કાપવાની વખત છે? તમને તેઓ કાપવાની વખત છે. ચિતારાને ઘોડો ખરિદવાનું મન છે? તેને એ ખરિદવાનું મન છે. તમારા નાપ્યુદાને બોલવાની વખત છે? તેને વખત છે, પણ તેને બોલવાનું મન નથી.

તમને ઘોડો ખરિદવાનું મન છે? મને એક ખરિદવાનું મન છે. મને ઘોડો ખરિદવાનું મન છે? તમને એક ખરિદવાનું મન છે. તમારા ભાઈને મોઢો ગોઘો ખરિદવાનું મન છે? તેને નાહાનો ખરિદવાનું મન છે. હમને નાહાના ગોધાઓ ખરિદવાનું મન છે. કેટલા ઘોડાઓ તમને ખરિદવાનું મન છે? મને ચાર ખરિદવાનું મન છે. કોઈને ઝાડુ ખરિદવાનું મન છે? આ માણસને એક ખરિદવાનું મન છે. આ માણસને શું ખરિદવાનું મન છે? તેને એક સુંદર ગાડી, ત્રણ સુંદર ઘોડા, શારી ચાહા, તથા શારે ખોરાક ખરિદવાનું મન છે.

તમને બોલવાનું મન છે? મને બોલવાનું મન છે, પણ મને વખત નથી. તમને તમારા બુજ કાપવાની હિંમત છે? મને તે કાપવાની હિંમત નથી. હું બોલવામાં ઠીક છું? તમે બોલવાની ચૂકમાં નથી, પણ તમે મારાં ઝોડા કાપવાની ચૂકમાં છો. તમારા મિત્રના દિકરાને હજી સુધી પંખી ખરિદવાનું મન છે? તેને એક ખરિદવાનું હજી સુધી મન છે. તમને હજી સુધી નવો અંગરખો ખરિદવાનું મન છે? મને એક ખરિદવાનું હજી સુધી મન છે. આપણને હજી સુધી કંઈ ઘોડાઓ ખરિદવાનું મન છે? આપણને હજી સુધી કંઈ ખરિદવાનું મન છે, પણ આપણી પાસે કંઈ વધારે પૈસા નથી.

તમને શું ખરિદવાનું મન છે? હમને કંઈ શારૂં ખરિદવાનું મન છે. તેઓનાં છોકરાંઓને પંખીઓ ખરિદવાનું મન છે? તેઓનાં છોકરાંઓને કંઈ ખરિદવાનું મન નથી. તમને નાપ્યુદાની પટી ખરિદવાની હિંમત છે? મને તે ખરિદવાનું મન છે, પણ મારી પાસે વધારે પૈસા નથી. કોણને મારો સુંદર કુતરો ખરિદવાનું મન છે? કોઈને તે ખરિદવાનું મન નથી. તમને મારાં કે

ક્રાંસીસનાં સુંદર પંખીઓ. ખરિદવાનું મન છે? મને ક્રાંસીસનાં ખરિદવાનું છે. તેને કંઈ ચોપડી ખરિદવાનું મન છે? તમારી પાસે, તમારા દિકરાની પાસે, અને મારી પાસે છે, તે તેને ખરિદવાનું મન છે. તમારી પાસે બે ઘોડાઓ છે? મારી પાસે માત્ર એક છે, પણ મને એક વધારે ખરિદવાનું મન છે.

TWENTY-SIXTH LESSON.

તમને મારું પત્ર રાખવાનું મન છે? મને રાખવાનું મન છે. હું પૈસો બચાવવામાં ઠીક છું? તમે બચાવવામાં ઠીક છો. દરજીને મારો અંગરખો કરવાની ખુશી છે? તેને તે કરવાની ખુશી છે, પણ તેને કુરસદ નથી. તમારા દરજીને મારો પોશાક સીવી દેવાનો વખત છે? તેને તે સીવી દેવાનો વખત છે. તમને મારી ટોપી બાલવાની હિંમત છે? મને તે બાલવાની હિંમત નથી, મને તે રાખવાનું મન છે. મોચીના છોકરાને મારા જોડાઓ સીવવાનું મન છે? તેને તે સીવવાનો વખત નથી. હમારા દરજીના મિત્રને સીવવાનું શું છે? તેને હમારા પોશાક સીવવાના છે. કોણને હમારા જોડાઓ સીવવાના છે? હમારા મોચીને સીવવાના તે છે. હમારા ટોપીવાલાને શું કરવાનું છે? તેને તમારી માટી ટોપીઓ સીવવાની છે. તમારા બાધના સુથારને કંઈ કરવાનું છે? તેને હમારી માટી અને તથા હમારી નાહાની ખુરશીઓ સમારવાની છે.

તમે મારા સત્તાવિશ રૂપિયા સંભાલી રાખશો? હું તેઓને સંભાલી રાખિશ. તમે આ પથ્થર કે એ રૂપિયો ઉઠાવી લશો? હું બંને ઉઠાવી લઈશ. તમે તેની આંગલી કાપશો? હું તે કાપિશ નહીં. ચિતારો કાંઈ સિરકો બાલશે? તે કંઈ બાલશે. ખેડુત તેની રોટલી બાલશે? તે તેની બાલશે નહીં, પણ પોડાસીની બાલશે. તમારી પાસે કંઈ કરવાનું છે? મને કંઈ કરવાનું નથી. હમને કંઈ કરવાનું છે? હમને હમારો ખુન કરવાનો છે. તમે બાલશો? હું બાલિશ. તમારો દિકરો તે કરશે? તે કરશે નહીં.

તમે કંઈ ખરિદ કરશો? હું કંઈ ખરિદ કરિશ. તમે શું ખરિદ કરશો? હું શારી ચોપડીઓ ખરિદ કરિશ. તેને શું ખરિદવાનું છે? તેને શારો ઘોડો ખરિદવાનો છે. તમે આ કે એ મેજ ખરિદ કરશો? હું એક કે બિનું ખરિદ કરિશ નહીં. તમારો મિત્ર કંઈ

અરિદ કરશે? તમારા બાઈનું મોટું ઘર, તેને અરિદવાનું મન છે. તમારા બાપ, આ મેંદાં કે આ ગોધા અરિદ કરશે? તે આ કે આ અરિદ કરશે નહીં. મારી છત્રી કે મારી લાકડી તે અરિદ કરશે? તે બંને અરિદ કરશે.

તમે આગ સલગાવશો? હમે કંઈ સલગાવિશું નહીં. તમે શું કરશો? હું સિરકો કરિશ. તમે મારી પાલી અરિદ કરશો? હું તે અરિદ કરિશ. તમારે કંઈ શોધવાનું છે? મારે કંઈ શોધવાનું નથી. તેને મારા દિકરાને શોધવાનો વખત છે? તેને વખત છે. પણ તે તેને શોધાવશે નહીં. તેને શું કરવાનું છે? તેને આગ સલગાવાની, તથા મારાં સુતરનાં મોળાં ધોવાનાં, શારો ખુન, શારી ખાંડ, શાઈ બીઅર, તથા શારો ખોરાક અરિદવાનાં છે. તે તમારી શારી પેટી અરિદ કરશે? તે અરિદ કરશે. તમે માઈ મોટું કે નાહાનું ઘર અરિદ કરશો? હું તમાઈ મોટું કે તમાઈ નાહાનું ઘર અરિદ કરિશ નહીં, તમારા મિત્રનું, મને અરિદવાનું મન છે. તમે મારા શારા ઘોડા અરિદ કરશો? હું તેમ્મને અરિદ કરિશ નહીં.

તમે કેટલાં મેંદાં અરિદ કરશો? હું બાવીશ અરિદ કરિશ. પરદેશી ઘણા ધર્મી અરિદ કરશે? તે લગાર અરિદ કરશે. તમે ઘણા હાથનાં મોળાં અરિદ કરશો? હમે થોડાં અરિદ કરિશું, પણ હમારાં છોકરાં વધારે અરિદ કરશે. જે જોડા હમારી પાસે છે, તેજ તેમ્મા શોધશે? જે તમારી પાસે છે, તેજ તેમ્મા શોધતા નથી, પણ જે મારા બાપની પાસે છે, તેજ તેમ્મા શોધશે. જે અંગરખામ્મા મારી પાસે કે શારા ફરાંસીસની પાસે છે, તેમ્મા તમે અરિદ કરશો? તમે મારા કે શારા ફરાંસીસના અંગરખામ્મા અરિદ કરશો? હું તમારા કે શારા ફરાંસીસના અરિદ કરિશ નહીં; હું મારા તથા મારા દિકરાના અરિદ કરિશ.

TWENTY-SEVENTH LESSON.

તમે મારો અંગરખો ફાડશો? હું તે ફાડિશ નહીં. તમારો બાઈ, મારી સુંદર ચોપડી ફાડશે? તે ફાડશે નહીં. તે શું ફાડશે? તે તમાઈ પત્ર ફાડશે. ઢોણની સાથે હમારો બાપ છે? તે તેના મિત્રની સાથે છે. ઢોણને ઘેર તમે જશો? હું તમારે ઘેર જઈશ. તમે મારે ઘેર જશો? હું તમારે ઘેર જઈશ નહીં, પણ મારા દરજીને ઘેર જઈશ. તમારા બાપને મારા મિત્રને ઘેર જવાનું મન

છે? તેને તેને ઘેર જવાનું મન છે. કોણની સાથે તમારો દિકરો છે? તે ઘેર છે. હમારા મિત્રોને ઘેર, તમારાં છોકરાં જશે! તેઓ ઘેર જશે. હમારા બાઈની સાથે પરદેશી છે? તે ઘેર છે. કોણની સાથે ચંગરેજ છે? તે તમારી સાથે છે. આમેરીકાન હમારે ઘેર છે! ના, જી, તે હમારે ઘેર નથી, તેના મિત્રને ઘેર છે. ઈટાલયન, તેના મિત્રને ઘેર છે? તે તેઓની સાથે છે.

તમે ઘેર જશો? હું ઘેર જઈશ નહીં, હું મારા પડોસોના દિકરાને તાંહાં જઈશ. તમારો બાપ ઘેર છે? ના, જી, તે ઘેર નથી. કોણની સાથે તે છે? તે હમારા શારા મિત્રના શારાં છોકરાંની સાથે છે. તમે કોઈને તાંહાં જશો? હું કોઈને તાંહાં જઈશ નહીં. કોણની સાથે તમારો દિકરો છે? તે કોઈની સાથે નથી, તે ઘેર છે. તે ઘેર શું કરશે? તે શારો વૈન પીશે. તમે ટપાલમાં મારાં પત્ર લઈજશો? હું મારા બાપને ઘેર તેઓને લઈજઈશ. કોણ મારી ચિકીઓ લઈજશે? જવાન તેઓને લઈજશે. તે તેઓને મારે ઘેર લઈજશે? ના, તે તેના બાઈને ઘેર તેઓને લઈજશે. તેના બાપ ઘેર છે. તે ઘેર નથી, તે પરદેશીની સાથે છે.

તમારી પાસે શું પીવાનું છે? મારી પાસે કંઈ પીવાનું નથી. તમારા દિકરાની પાસે કંઈ પીવાનું છે? તેની પાસે શારો વૈન તથા શારં પાણી પીવાનું છે. તમારો વાકર, મારાં પત્રો મારા બાઈઓને ઘેર લઈજશે? તે તેઓને તેઓને ઘેર લઈજશે. તમે મારે ઘેર શું લઈ આવશો? હું તમારે ઘેર બે મરઘી, ત્રણ પંખી, શારી રોટલી, તથા શારો વૈન લઈ આવિશ. તમે મારે ઘેર આ ખુરશીઓ લઈજશો? હું આ લઈજઈશ નહીં, પણ યે લઈજઈશ. જરમાન ઘરમાં શું કરશે? તે કામ કરશે ને શારો વૈન પીશે.

તમારે ઘેર શું છે? મારે ઘેર કંઈ નથી. તમારે ઘેર કંઈ શારં પીવાનું છે? મારી પાસે કંઈ શારં પીવાનું નથી, પણ નદારં પાણી માત્ર છે. કપતાનને ઘેર જેટલી ખાંડ તેટલો ખુન છે? જેટલી બિજી તેટલો પેહેલા તેને ઘેર છે. તમે જેટલા રૂપિયા તેટલાં બોરીયાં મારા બાઈની પાસે લઈ જશો? હું તેને ઘેર જેટલા પેહેલા તેટલાં બિજાં લઈ જઈશ. તમે કાચનાં માટાં ખાલાં મારે ઘેર લઈજશો? હું કંઈ તમારે ઘેર લઈજઈશ. બાપારીને જેટલા ગોધાઓ તેટલાં મેંઠાં ખરિદ કરવાનું મન છે? તે જેટલા યેક તેટલાં બિજાં ખરિદ કરશે.

માયી જેટલા બેડ તેટલાં માળાં સીવે છે? તેની પાસે જેટલા પેહેલા તેટલાં બિજાં છે. તેની પાસે જેટલા વૈન તેટલું પાણી

પીવાનું છે? તેની પાસે જોડો પેહેલો તેટલું બિયું પીવાનું છે. તે માણસને કંઈ કાચનાં બાલાં ભાગવાનું મન છે? તેને કંઈ ભાગવાનું મન છે. તેને કંઈ વૈન પિવાનું મન છે? તેને કંઈ પિવાનું મન નથી. તમે કંઈ મારે ઘેરથી ખરિદ કરશો? હું કંઈ તમારે ઘેરથી ખરિદ કરિશ નહીં. તમે ડોણના ઘરમાંથી તમારે વાસ્તે ધર્મ ખરિદ કરશો? હું મોટાં વ્યાપારીના ઘરમાંથી તે ખરિદ કરિશ. અંગરેજ ડોણને ઘેરથી પોતાને વાસ્તે ગોધામ્મા ખરિદ કરશે? તેમ્મા ડચને ઘેરથી ખરિદ કરશે. સ્પેનયારેડો કંઈ ખરિદ કરશે? તેમ્મા કંઈ ખરિદ કરશે નહીં.

TWENTY-EIGHTH LESSON.

તમારો ભાઈ કાંહાં છે? તે ઘેર છે. તમે કાંહાં જશો? હું ઘેર જઈશ. તમારો બાપ કાંહાં જશે? તે તમારે ઘેર જશે. તમે આ પત્ર કાંહાં લઈ જશો? હું તે મારા પડોસીને ઘેર લઈ જઈશ. તમારો દિકરો ઘેર છે? તે ઘેર છે. માચી કાંહાં છે? તે મારા જોડામ્મા લાવશે! તે તેમ્માને તમારે ઘેર લાવશે. તે તેમ્માને તાંહાં લાવશે. તમે શારી ખાંડ ઘેર મોકલશો? હું કંઈ તાંહાં મોકલિશ. બઠીઆરો ઘેર શારી રોટલી મોકલશે? તે કંઈ તાંહાં મોકલશે. તમે મારે ઘેર આવશો? હું તમારે ઘેર આવિશ. તમે કાંહાં જશો? હું શારાફ્રાં-સીસની પાસે જઈશ. શારા ઇંગ્લિયન હમારે ઘેર જશે? તેમ્મા કંઈ નહીં જશે. તમે તમારા દિકરાને મારે ઘેર લાવશો? હું તેને તમારે ઘેર નહીં લાવું, પણ કપતાનને ઘેર લઈ જઈશ. હું તેને તાંહાં કાલે લાવિશ.

તમે કંઈ જશો? હું કંઈ નહીં જઈશ. તમારો શારો દિકરો ડોઈની પાસે જશે? તે ડોઈની પાસે જશે નહીં. તમે તમારા દિકરાને ચિતારાની પાસે કેવારે લાવશો? હું તેને તાંહાં આવ લાવિશ. તે આ પંખીમ્મા કાંહાં લઈ જશે? તે તેમ્માને કંઈ લઈ જશે નહીં, તમે વૈદને તેને ઘેર લાવશો! હું તેને તાંહાં લાવિશ. તમે તેને તાંહાં ક્યારે લાવશો? હું તેને તાંહાં આવ લાવિશ. વૈદ તમારા શાર ભાઈને ઘેર આવશે? તેમ્મા તાંહાં આવશે નહીં. તમે મારી પાસે ચાકર મોકલશો? હું તમારી પાસે ચાકર મોકલિશ નહીં. તમે છોકરાને વૈદની પાસે મોકલશો? હું ચાકરને તાંહાં મોકલિશ. ડોણની સાથે વૈદ છે? તે ડોઈની સાથે નથી. તમને કેયે જવાનું મન છે? મને આમિરીકાનની પાસે જવાનું મન છે. તેને મારે ઘેર આવવાની વખત છે? તેને તમારી પાસે

આવવાની વખત નથી. વલી કપતાન, પત્ર લખશે? વલી તે એક લખશે. તમે ચિઠ્ઠી લખશે? હું એક લખિશ, જેટલાં પત્ર મને તેટલાં તમારા મિત્રોને લખવાનું મન છે? તેટલાં લખશે. તમારી પાસે ઘણાં પત્રો લખવાનાં છે? મારે થોડાં લખવાનાં છે. કેટલાં પત્રો તમારા શારા પંડોસીની પાસે લખવાનાં છે? જેટલાં તમારી પાસે તેટલાં તેની પાસે લખવાનાં છે. કોણની પાસે લાંબાં પત્ર લખવાનાં છે? છોકરાની પાસે કંઈ લખવાનાં છે. કેટલાં પત્ર તેની પાસે હજી સુધી લખવાનાં છે? તેની પાસે હજી સુધી છ લખવાનાં છે. તેની પાસે કેટલાં મોકલવાનાં છે? તેની પાસે વિશ મોકલવાનાં છે. જેટલાં પત્રો તેના ભાઈની પાસે તેટલાં તેની પાસે મોકલવાનાં છે? તેના ભાઈ કરતાં તેની પાસે થોડાં મોકલવાનાં છે. તેને તેની પાસે ભાઈ કરતાં વધારે મોકલવાનાં છે. તમારા દિકરાને લાંબું પત્ર લખવાની હિંમત છે? તેને એક લખવાની હિંમત છે. જેટલાં પત્રો મારે દિકરે તેટલાં તમારે લખશે? તે તેટલાં લખશે. તમે જેટલી ગાડીએ તેટલા થોડાએ પરિદ કરશે? હું બિજા કરતાં પેહેલી વધારે પરિદ કરિશ.

TWENTY-NINTH LESSON.

સુધારની પાસે હથોડો પરિદવાને પૈસો છે? તેની પાસે કંઈ એક પરિદ કરવા વાસ્તે છે. કપતાનને વાંહાંણ પરિદવાનો પૈસો છે? તેની પાસે કંઈ એક પરિદવા વાસ્તે છે. એકુતને મેઠાં પરિદવાનો પૈસો છે? તેની પાસે કંઈ પરિદવાનો પૈસો નથી. મારા બાપને મલવાની તમને કંઈ વખત છે? મને તેને મલવાની કંઈ વખત નથી. તમારો બાપ મને જોવા ઈચ્છેછે? તે તમને જોવા ઈચ્છતો નથી. આકરની પાસે ઘર સાફ કરવાને ઝાકુ છે. તેની પાસે સાફ કરવાને એક છે. તે સાફ કરશે? મારી પાસે માંસ આથવા સાફ બરા મીઠું છે? તમારી પાસે આથવા સાફ બરા મીઠું નથી. તમારા મિત્ર મને જોવા આવશે? તે તમારી પાસે આવશે કે જશે નહીં. હમારા મિત્રને પોતાનો થોડો મારીનાખવાનું મન છે? તેને તે મારીનાખવાનું મન નથી. તમે તમારા મિત્રોને મારીનાખશે? હું મારા દુશમનોનેજ માત્ર મારીનાખિશ.

તમે કંઈ રોટલી કાપી શકોછો? હું કંઈ કાપી શકું. તમારી

પાસે મારે વાસ્તે કાપવાની કંઈ પાલી છે? મારી પાસે એક છે. તમે તમારા હાથનાં માળાં ઘોઠ રાકો છો? હું તેઓને ઘોઠ રાકું છું, પણ મને તે કરવાનું મન નથી. દરજી મારે વાસ્તે અંગરખા સીવી શકે છે? તે તમારે વાસ્તે એક સીવી શકે છે. તમે વૈદ્યને કહેશો? હું તેને કહિશ. તમારો દિકરો મને મલવા તથા મારી સાથે બોલવા ઇચ્છે છે? તે તમને રૂપિયા આપવા વાસ્તે મલવા ઇચ્છે છે. તે મને મારીનાં ખશો? તે તમને નહીં મારીનાં ખશો, તે તમને મલવા માત્ર ઇચ્છે છે. તમારા જીના મિત્રનો દિકરો ગોધાને મારીનાં ખશો? તે બે મારીનાં ખશો. તમે કેટલા પૈસા મને મોકલી શકો છો? હું તમને ત્રિશ રૂપિયા મોકલી રાકું છું. તમે મારું પત્ર મને મોકલશો? હું તમને તે મોકલિશ. તમે દરજીની પાસે કંઈ મોકલશો? હું તેની પાસે મારા બેડા મોકલિશ. તમે તેની પાસે તમારા અંગરખાઓ મોકલશો? ના, હું મારા દિકરાને તેઓની પાસે મોકલિશ. દરજી મારો અંગરખો મોકલી શકે છે? તે તેને તમારી પાસે મોકલી શકતો નથી. તમારાં છોકરાં પત્ર લખી શકે છે? તેઓ કંઈ લખી શકે છે.

તમારી પાસે તમારો વૈન પીવા સાર પ્યાલો છે? મારી પાસે એક છે, પણ મારી પાસે કંઈ વૈન નથી. મારી પાસે પાણીજી માત્ર છે. તમે મને કંઈ ખરિદવા સાર પૈસા આપશો? હું તમને કંઈ આપિશ, પણ મારી પાસે બહુજ થોડા છે. જે તમારી પાસે છે, તે તમે મને આપશો? હું તમને તે આપિશ. જેટલું પાણી તેટલો વૈન તમે પી શકો છો? જેટલું એક તેટલો બિજો હું પી શકું છું, કે હું બંને સરખા પી શકું છું. હમારા દગિદ્દી પડોસીની પાસે આગ સલગાવવા સાર લાકડું છે? તેની પાસે તે સલગાવવા સાર કંઈ છે, પણ તેની પાસે રોટલી તથા માંસ ખરિદવાને સાર કંઈ પૈસા નથી. તમે તેને કંઈ ધીરશો? હું તેને કંઈ ધીરિશ. તમે હિંદુની સાથે બોલશો? હું તેની સાથે બોલિશ. તે કાંદાં છે? તે કપતાનના દિકરાની સાથે છે. પારસીને મારી સાથે બોલવાનું મન છે? તેને તમારી સાથે બોલવાનું મન છે. તે મારા કે તમારા બાઈની સાથે બોલશે? તેને બંનેની સાથે બોલવાનું મન છે. હમારા દરજીનાં છોકરાં કામ કરી શકે છે? તેઓ કામ કરી શકે છે, પણ તેઓને તે કરવાનું મન નથી.

તમે મોચીના છોકરાની સાથે બોલશો? હું તેઓની સાથે બોલિશ. તમે તેઓને શું આપશો? હું તેઓને માટી પૂરીઓ આપિશ. તમે તેઓને કંઈ ધીરશો? મારી પાસે કંઈ તેઓને

ધીરવાનું નથી. રસોઈઆની પાસે હજી સુધી માંસ આપવાને મીઠું છે? તેની પાસે માત્ર લગાર છે. તેની પાસે હજી સુધી ખાત છે? તેની પાસે ઘણું છે. તે કંઈ આપશે? તે તમને કંઈ આપશે. તે મારા ગરીબ છોકરાઓને કંઈ આપશે? તે તેઓને કંઈ આપશે. તે આ કે એ મરઘી મારીનાંપશે? તે પેહેલી કે મિજી કોઈને મારીનાંપશે નહીં. તે ક્યું મેંદું મારીનાંપશે? તે શારા એકુતનું એક મારીનાંપશે. તે આ કે એ ગોઘા મારીનાંપશે? તે બંને મારીનાંપશે. કોણ તમને ખિસ-કીટ મોકલશે? રોટલીવાલો તમને કંઈ મોકલશે. તમારી પાસે મને કંઈ શાઈ આપવાનું છે? મારી પાસે તમને કંઈ શાઈ આપવાનું નથી.

THIRTIETH LESSON.

તમે તમારા મિત્રને પ્રત્યુત્તર દેશો? હું તેને પ્રત્યુત્તર દઈશ. પણ તમે કોણને પ્રત્યુત્તર દેશો? હું મારા શારા આપને પ્રત્યુત્તર દઈશ. તમે તમારા શારા મિત્રોને પ્રત્યુત્તર દેશો નહીં? હું તેઓને પ્રત્યુત્તર દઈશ. કોણ મને પ્રત્યુત્તર દેશે? રસીઆન તમને પ્રત્યુત્તર દેત, પણ તે દંઈ શકતો નથી. રસીઆન મને પત્ર લખશે? તે તમને એક લખશે. અંગરેજની પાસે કરવાનું શું છે? તેને પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ. કયા પત્રનું તેને પ્રત્યુત્તર દેવું? હમારે મોઠા વ્યાપારીઓનાં પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ? હમારે તેઓને પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ. તમારો આપ આ કે એ ચિઠ્ઠીનું પ્રત્યુત્તર દેશે? તે આ કે એ પ્રત્યુત્તર દેશે નહીં. કઈ ચિઠ્ઠીઓનું કાલે પ્રત્યુત્તર દેશે? તેને શારા ફ્રાંસીસનાં પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ. મારે પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ? તમારે પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેવું જોઈએ નહીં, પણ ચિઠ્ઠીનું પ્રત્યુત્તર દેવું.

હું તેના શારા મિત્રના પત્રોનું પ્રત્યુત્તર માત્ર દઈશ. તે મારા પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેશે? તે તેને પ્રત્યુત્તર દેશે. તમારો આપ કેયે જશે? તે કેયે નહીં જશે. તમારો ભાઈ કાંહાં છે? તે હમારા મિત્રની વાડીમાં છે. તમારો દિકરો કાંહાં છે? તે તેની ઓરડીમાં છે. તે વખારમાં જશે? તે તાંહાં જશે. તમે મોઠા નાટકખાનામાં જશો? હું તાંહાં જઈશ નહીં, પણ મારા દિકરાને તાંહાં જવાનું મન છે. આઈરીશ માણસ કાંહાં છે? તે નાટકખાનામાં છે. આમેરીકાન વનમાં છે? તે તેમાં છે.

તમે મારી સાથે વનમાં આવશો? મને વનમાં જવાનું મન નથી. તમે કંઈ નાટકપ્રાનામાં જશો? હું મોટા નાટકપ્રાનામાં જઈશ. તમે મારો કે મુસલમાનની વાડીમાં જશો? હું તમારી કે મુસલમાનની કોઈનીમાં જઈશ નહીં, હું ફ્રાંસીસની વાડીઓમાં જઈશ. તમે જરમાનનોમાં જશો? હું તાંહાં જઈશ નહીં. આમે-રીકાનની પાસે મોટી યોગીઓ છે? તેઓની પાસે છે. અંગરેજની પાસે મોટો ખોરાક છે? હું તમારે ઘેર જઈશ ને તેઓને જોઈશ. જરમાનની પાસે જેટલી ખુરશીઓ તેટલી મેળે છે? તેઓની પાસે જેટલી પેહેલી તેટલી બિજી છે. તમારી પાસે તમારે ઘેર ઘણું શુક્રુ ધાસ છે? હમારી પાસે ઘણું છે, પણ હમારી પાસે ધર્મ ખરા નથી. તમે કંઈ ખરિદ કરશો? હમે કંઈ ખરિદ કરિશું. હમારી પાસે હમારે ઘેર જેટલા ઘડે તેટલો વૈન છે? હમારી પાસે ખંનેમાંનું છે. અંગરેજની પાસે તેઓને ઘેર જેટલું લુગડું તેટલો કાગલ છે? તેઓની પાસે પેહેલા કરતાં બિજી વધારે છે. તમારા બાપને મારા ઉપર પત્ર લખવાની વખત છે? તે એક તમને લખશે, પણ આજે તેને વખત નથી. ક્યારે તે મારા ભાઈને પ્રત્યુત્તર દેશે? તે તેને કાલે પ્રત્યુત્તર દેશે. મારે તાંહાં તમે આવીને મારા મોટાં ઘરો જોશો? હું તમારી પાસે આજે આવી શકતા નથી, મને કંઈ પત્ર લખવાં છે.

THIRTY-FIRST LESSON.

તમે કાંહાં જશો? હું બજારમાં જઈશ. તમારો રમોઈઓ કાંહાં છે? તે બજારમાં છે. મારો ભાઈ કાંહાં છે? તે નાચમાં છે. તમે મારે તાંહાં આવીને નાચમાં જશો? હું તમારી પાસે આવીને તાંહાં જઈશ. તમારો બાપ સીમમાં છે? તે તાંહાં છે. તમે સીમમાં જશો? હું તાંહાં જઈશ નહીં. તમારો દિકરો કાંહાં જશે? તે મોટા ચોકમાં જશે. અંગરેજ સીમમાં જઈને ખેતરો જોશે? તે ખેતરો જોવા સાર સીમમાં નહીં જાએ, પણ વનમાં પંખીઓ, પાણી જોવા તથા ચાહા પીવા સાર જશે. ખેડુતનો દિકરો કાંહાં છે? તે ખેતરમાં કંઈ ધર્મ કાપે છે. સરદારનો દિકરો કુચે જશે? તેને થાક લાગે છે. મોડોસલનો દિકરો કંઈ ધર્મ કાંહાં લઈજશે? તે કંઈ તમારા ભાઈને ઘેર લઈજશે. તે તાંહાં વૈન તથા માંસ લઈજશે? તે તાંહાં ખંને લઈજશે.

સ્પેનયારડનો મિત્ર કાંઈ ખોરાક લઈજઈ શકે છે? તે કંઈ લઈ-

જઈ શકે છે. તે કાંઈ ખોરાક કાંઈ લઈ જશે? તે કાંઈ હમારા કોઠારમાં લઈ જશે. તમે ખોરાક ખરિદ કરીને હમારા કોઠારમાં લઈ જશો? હું કાંઈ ખરિદ કરીશ, ને સીમમાં લઈ જઈશ. તમે ખારીમાં જઈને છોકરાને જોશો? મને ખારીમાં જવાની વખત નથી. તમારે કંઈ કામ કરવાનું છે? મારે એક પત્ર લખવાનું છે. કોણને તમારે એક પત્ર લખવાનું છે? મારે એક મારા ભત્રાને લખવાનું છે. તમે મોહો સજને લખશો? હું તેને લખિશ. તમે તેને શું લખશો? હું તેનાં પત્રનું પ્રત્યુત્તર દઈશ. જેટલાં પત્ર હું લખી શકું છું, તેટલાં તમે લખી શકો છો? હું તમારાં કરતાં વધારે લખી શકું છું. તમે અમીરોને લખી શકો છો? હું તેઓને લખી શકું છું. તમારી પાસે લખવાને સાર કાગલ છે? મારી પાસે કંઈ છે. મોહો સજ કોઈને લખી શકે છે? તે કોઈને લખી શકતો નથી.

તમને ખારીમાં ઉભા રહેવાની વખત છે? મને ખારીમાં ઉભા રહેવાની વખત નથી. તમારો ભાઈ ઘેર છે? તે ઘેર નથી. તે કાંઈ છે? તે સીમમાં છે. તેની પાસે કંઈ કામ કરવાનું શેઠમાં છે? તેની પાસે કંઈ કામ કરવાનું સીમમાં છે? તેને તાંઈ કંઈ કામ કરવાનું નથી. તમે કાંઈ જશો? હું નાટકખાનામાં જઈશ. તુરક નાટકખાનામાં છે? તે તાંઈ છે. કોણ વાડીમાં છે? અંગરેજનાં તથા જરમાનનાં છોકરાં તેમાં છે. તમારો બાપ મારી સાથે કાંઈ બોલી શકે છે? તે પોતાની અમરડીમાં તમારી સાથે બોલી શકે છે. કોણની સાથે તમારો ભાઈ બોલશે? તે આઈરીશ માણસની સાથે બોલશે. તે સ્કાયની સાથે બોલશે નહીં? તે તેની સાથે બોલશે. ઇટાલિયન, કોઈની સાથે બોલશે? તે વૈદ્યની સાથે બોલશે. તે તેની સાથે કાંઈ બોલશે? તે તેની સાથે નાચમાં બોલશે.

તમે મને કોઈ પૈસો મોકલી શકો છો? હું તમને કાંઈ મોકલી શકું છું. કુટુંબ પૈસો તમે મને મોકલી શકો છો? હું તમને બત્રિશ રૂપિયા મોકલી શકું છું. હું તે તમને આજે મોકલિશ. તમે તે મને સીમમાં મોકલશો? હું તાંઈ તમને તે મોકલિશ. તમારો પાસે કંઈ બજારમાં ખરિદવાનું છે? મારી પાસે કંઈ શારે પોશાક, શારી ટોપીઓ, તથા શારા જોડાઓ ખરિદવાનાં છે. કસાઈ સીમમાં શું કરશે? તે તાંઈ મેંઠાં તથા ગોધાઓને મારીનાં ખવા શાર ખરિદ કરશે. તમે મરઘી ખરિદ કરીને મારીનાં ખવો? હું એક ખરિદ કરિશ, પણ મને તેને મારીનાં ખવાની હિંમત નથી.

ખલાસી કોઈ માણસને મારીનાંખશે ? તે કોઈને મારીનાંખશે નહીં. તમને મારાં પત્રો બાલવાનું મન છે ? મને તે કરવાની હિંમત નથી. ચાકર મારી પાલી તથા કાગલ લાવશે ? તે બંને લાવશે. તમે કંઈ પાલી રાખશે ? હું મારી માટી પાલી રાખિશ. કસાઈ કયા ગોધાગ્મોને મારીનાંખશે ? તે મારા ગોધાગ્મોને મારીનાંખશે. વ્યાપારી કયો ખોરાક ખરીદ કરશે ? તે શારે ખોરાક ખરીદ કરશે. તે તેગ્મોને કાંઠાંથી ખરીદ કરશે ? તે તેગ્મોને બજારમાંથી ખરીદ કરશે. તે તેગ્મોને કોણની પાસે મોકલશે ? તે તેગ્મોને હમારા શત્રુગ્મોની પાસે મોકલશે. વધી તમે મને એક બિજા ચોપડી મોકલશે ? હું તમને કેટલી એક મોકલિશ. જેટલું તમારે પિત્રાઈ પી રાકેછે, તેટલું તમે પી રાકોછો ? જેટલું તે તેટલું હું પી રાકુંછું, પણ હમારા રસીયાન મિત્ર એક તેટલા બિજા પી નહીં રાકેછે. તમારી પાસે કંઈ શારં પીવાનું છે ? મારી પાસે કંઈ પીવાનું નથી.

THIRTY-SECOND LESSON.

તમે જઈને કંઈ ખાંડ લાવશે ? હું જઈને કંઈ લાવિશ. મારા દિકરા, તમે જઈને કંઈ પાણી લાવશે ? હા, મારા બાપ, હું જઈને કંઈ લાવિશ. તમે કાંઠાં જશે ? હું કંઈ લાવવા સાર જરા ઉપર જઈશ. તારે ભાઈ કાંઠાં છે ? તે કુગ્મોની ઉપર છે. તમે મારા દિકરાને તેડવશે ? હું તેને તેડાવિશ. કપતાન મારા છોકરાને તેડવશે ? તે તેને તેડાવશે. તે કાંઠાં છે ? તે વાહાણના ખુણામાં છે. તમે મેજમાં કાણું પાડી રાકોછો ? હું તેમાં એક પાડી રાકુંછું. તું મને પત્ર લખી રાકશે, કે તને મારે વાસ્તે એક પત્ર લખતાં આવડેછે ? હું એક તમને લખી રાકુંછું. મારે કેથે જવું જોઈએ ? તમારે વાડીમાં જવું જોઈએ. મારે કંઈ મંગાવવું જોઈએ ? તમારે કંઈ શારે વૈન, શારં પનીર, તથા શારી રોટલી મંગાવવી જોઈએ. મારે શું કરવું જોઈએ ? તમારે એક મોટું પત્ર લખવું જોઈએ. તમારે એક તમારા મિત્રને લખવું જોઈએ.

હમારે શું કરવું જોઈએ ? તમારે વનમાં જવું એને લાકડું કાપવું, કે વનમાં જઈને તમારે કંઈ લાકડું કાપવું જોઈએ. ઝાંગરેજની પાસે શું કરવાનું છે ? તેની પાસે કંઈ કરવાનું નથી. સ્પેનયારડની પાસે કંઈ કરવાનું છે ? તેની પાસે કામ કરવાનું છે. તે કાંઠાં કામ કરી

શકેછે? તે તેના તથા મારા ઓરડામાં કામ કરી શકેછે. તમે મને કંઈ પૈસો ક્યારે આપશો? હું તમને આજ સાંજરે કંઈ આપિશા. મારે તમારી પાસે આવવું જોઈએ? મારે તમારી પાસે સવારે કે સાંજરે આવવું જોઈએ? તમારે મારી પાસે સવારે અને સાંજરે આવવું જોઈએ. મારે કાંહાં જવું જોઈએ? મોઠા ચોકમાં જઈને, તમારે વ્યાપારીઓની સાથે બોલવું જોઈએ. ખેડુતને કાંહાં જવું જોઈએ? ખેતરમાં જઈને તેણે કંઈ શુકું ધાસ કાપવું જોઈએ. મારે તમારે સાડ કંઈ રાખવું જોઈએ? તમારે માઈ શાઈં સુનું તથા શારી ચોપડીઓ રાખવી જોઈએ. હમારાં છોકરાંએ કંઈ કામ કરવું જોઈએ? તેઓએ સવારે તથા સાંજરે કામ કરવું જોઈએ. દરજીએ તમારે સાડ શું સીવવું જોઈએ? તેણે મારા બે અંગરખા સીવવા જોઈએ. રસોઈઆએ કંઈ મરઘી મારીનાંપવી જોઈએ? તેણે આ તથા એ બંને મારીનાંપવી જોઈએ. મારે આ કે એ ચોપડીઓ તમને મોકલવી જોઈએ? તમારે મને આ તથા એ બંને મોકલવી જોઈએ.

THIRTY-THIRD LESSON.

તમે કાંહાં સુધી જશો? હું વનના છેડા સુધી જઈશા. તમારો ભાઈ કાંહાં સુધી જશે? તે આ રસ્તાની આપ્પર સુધી જશે. તું કાંહાં જાએછે? હું બજારમાં જાઉંછું. આ લાકડી કાંહાં સુધી જાએછે? તે પીપના તળાયાં સુધી જાએછે. આ પત્થર કાંહાં સુધી જાએછે? તે કુઆના તળીયાં સુધી જાએછે. હમે કાંહાં જઈએછું? હમે સીમમાં જઈએછું. તમે ચોક સુધી જશો? હું કુઆ સુધી જાઉંછું. તમારો રસોઈઆ, ક્યારે બજારમાં જાએછે? તે તાંહાં હરેક સવારે જાએછે. તમે સરદારની સાથે બોલી શકોછો? હું તેની સાથે હરોજ બોલી શકુંછું. હું તમારા આપને જોઈ શકિશા? તમે હરેક સાંજે તેને જોઈ શકશો. કેટલે વાગતે હું તેને જોઈ શકિશા? તમે તેને હરેક સાંજે આઠ વાગતે જોઈ શકશો. તમે મારી સાથે આજે ઘેર આવશો? હું આજે તમારે ઘેર આવી શકતો નથી, પણ કાલે આવિશા. કેટલે વાગતે તમે કાલે આવશો? હું સાડા આઠ વાગતે આવિશા. તમે સવા આઠ વાગતે આવી શકતા નથી? હું શકતો નથી. કેટલે વાગતે તમારો દિકરો કપતાનને ઘેર જાએછે? તે તાંહાં પોણા વાગતે જાએછે. કેટલે વાગતે તમારો મિત્ર ઘેર જાએછે? રાત્રે બાર વાગતે.

તમને ખાહાર જવાનું મન છે ? મને ખાહાર જવાનું મન છે. તમે ક્યારે ખાહાર જશો ? હું સાડા ત્રણ વાગતે ખાહાર જઠરા. મારા ખ્યારા મિત્ર તમે હીઆં રહેશો ? હું હીઆં રહી રાકતો નથી, મારે વખારે જવું જોઈએ. તમારે તમારા ભાઈને ઘેર જવું જોઈએ ? મારે જવું જોઈએ. ફેટલે વાગતે તમારે તમારાં પત્રો લખવાં જોઈએ ? મારે તેઓને ખાર વાગતે રાત્રે લખવાં જોઈએ. તમે સવારે કે સાંજે તમારા પડોસીને ઘેર જશો ? હું સવારે તથા સાંજે જઠરા. તમે હમણા કાંહાં જરો ? હું નાટકખાનામાં જઠરા. તમે આજ સાંજે કાંહાં જરો ? હું કંઈ જઠરા નહીં, હું પત્રો લખવા સાંઝ મારે ઘેર રહિશ. તમારા ભાઈએ ઘેર છે ? તેઓ ઘેર નથી. તેઓ કાંહાં છે ? તેઓ સીમમાં છે. તમારા મિત્રો કાંહાં જાય છે ? તેઓ ઘેર જાય છે. જેટલાં છોકરાં તમારા દરજીને તેટલાં તમારા મોચીને છે ? તેનાં જેટલાં તેને છે. તમારા મોચીના દિકરાઓની પાસે પોતાના આપના જેટલા જોડાઓ છે ? તેઓની પાસે તેના કરતાં વધારે છે.

તમને ખાહાર જવાની વખત છે ? મને ખાહાર જવાની વખત નથી. તમને ઘેર કામ કરવાનું શું છે ? મારે મારા મિત્રોને પત્રો લખવાં જોઈએ. તમારે આરડી સાફ કરવી જોઈએ ? મારે તે સાફ કરવી જોઈએ. તમારે તમારા ભાઈઓને પૈસો ધીરવો જોઈએ ? મારે તેઓને કાંઈ ધીરવો જોઈએ. તમારે વાડીમાં જવું જોઈએ ? મારે જવું જોઈએ. ફેટલે વાગતે તમારે જવું જોઈએ ? મારે સવા ખાર વાગતે જવું જોઈએ. તમારે મારા આપને ઘેર રાત્રે અગીયાર વાગતે જવું જોઈએ ? મારે મધ્યરાત્રે જવું જોઈએ. હમારા મોહોસલના ભાઈઓ કાંહાં છે ? તેઓ મોઠા વનમાં ઝાડો કાપે છે. તેઓની પાસે રોટલી તથા વૈન અગિદ કરવાને પૈસા છે ? તેઓની પાસે કાંઈ છે. તમારાં છોકરાંએ અંગરેજની પાસે જવામાં ચૂક કરી છે ? તેઓએ જવામાં ચૂક કરી નથી. પારસીના છોકરાઓએ અંગરેજના છોકરાઓની પાસે જવું જોઈએ ? તેઓએ જવું જોઈએ. હિંદુની સાથે તુરકને રહેવાનું ઠીક છે ? તેના રહેવામાં ચૂક નથી. તમે ખ્યાલાં તથા વૈન મંગાવશો ? હું ખ્યાલાં કે વૈન મંગાવિગ નહીં, મને તરશ લાગતી નથી. તારા આપને તરશ લાગે છે ? તેને તરશ લાગતી નથી. તમે મને કંઈ વૈન લાવવાને સાંઝ પૈસો આપશો ? હું કંઈ રોટલી તથા બિઅર લાવવાને સાંઝ પૈસો આપિશ.

THIRTY-FOURTH LESSON.

તમે મને ઉપકાર કરશો? હા જી શું છે? તમે તમારા ભાઈ-
ને તેનો ઘોડો મારી પાસે વેચવાનો કેહેશો? હું તેને તે તમારી પાસે
વેચવાનો કહિશ. તમે મારા ચાકરને મારા મોટા ચ્ચારડાઓ સાફ
કરવાને કેહેશો? હું તેઓને સાફ કરવાને કહિશ. તમે તમારા
દિકરાને મારા બાપની પાસે આવવાનું કેહેશો? હું તેને આવવાનું
કહિશ. તમારે મને કંઈ કેહેવાનું છે? મારે તમને કંઈ કેહેવાનું
નથી. તમારે મારા બાપને કંઈ કેહેવાનું છે? મારે તેને કંઈ વાત કેહે-
વી છે. તમારા ભાઈઓ પોતાની ગાડી વેચશે? તેઓ તેને વેચ-
શે નહીં. ચોહાન, તું હીઆં છે? હા જી હું હીઆં છું. મારા
ટોપીવાલાની પાસે જઈને તમે તેને મારી ટોપી સમારવાનું કેહેશો?
હું તાંહાં જઈશ. દરજીની પાસે જઈને તમે તેને મારા પોશાક
સીવવાનું કેહેશો? હું તાંહાં જઈશ. તૂં બજારમાં જશો? હું તાંહાં
જઈશ. વ્યાપારી પાસે શું વેચવાનું છે? તેની પાસે સુંદર ચામડું
તથા હાથનાં મોજાં કાંસડી તથા શાઈ લુગડું વેચવાનું છે. તેની
પાસે ખમિરા વેચવાનું છે? તેની પાસે કંઈ વેચવાનું છે. તે
પોતાના ઘોડાઓ મારી પાસે વેચશે? તે તેઓને તમારી પાસે
વેચશે.

તે મોડું છે? તે મોડું નથી. કેટલા વાગ્યા છે? તે સવા
બાર વાગ્યા છે. કેટલે વાગતે તમારો બાપ બાહાર જશે? તે
પોણા નવ વાગતે બાહાર જશે. તે આ કે ચ્ચે ઘોડો વેચશે? તે
બંને ખરિદ કરશે. તેની પાસે હજી સુધી ચ્ચે ઘોડો વેચવાનો છે?
તેની પાસે હજી સુધી ચ્ચે છે, પણ તે વેચશે નહીં. તેની પાસે
હજી સુધી ગાડી વેચવાની છે? તેનો પાસે કંઈ નથી, પણ તેની
પાસે હજી સુધી કાંઈ શારા બલદો વેચવાના છે. તે તેઓને કારે
વેચશે? તે તેઓને આજે વેચશે. તે સવારે કે સાંજે તેઓને
વેચશે? તે તેઓને આજ સાંજે વેચશે. કેટલે વાગતે? સાડાપાંચ
વાગતે. તમે રૌટલીવાલાની પાસે જઈ શકો છો? હું જઈ શકતો
નથી.

તે મોડું થયું છે. કેટલા વાગ્યા છે. મધ્ય રાત્રિ થઈ છે. તમે
આ માણસને મલશે? હું તેને મલિશ તારે તેને ચ્ચાલખિશ.
તમારો બાપ, મારા ભાઈઓને મલશે? તે તેઓને મલશે તારે
તેઓને ચ્ચાલખશે. તે મારા ઘોડાને જોશે? તે તેને જોશે.
કેટલે વાગતે તે તેને જોશે? તે તેને છ વાગતે જોશે. તે તેને કાંહાં

જોશે? તે તેને માથા ચોકમાં જોશે. (જરમાનની) હિંદુની પાસે ઘણા ઘડું વેચવાના છે? તેની પાસે હજુ મુઘી ફેરલી પાલીઆ છે? તેની પાસે હજુ મુઘી છુ છે. આદરિરા માણસની પાસે હજુ મુઘી ઘણો વૈન છે? તેની પાસે માત્ર લગાર છે. તમારી પાસે પીવાને સાર બરા વૈન છે? મારી પાસે માત્ર લગાર, પણ બરા છે. તું ઘણો વૈન પી શકે છે? હું ઘણો પી શકું છું. તમે રોજ રોજ કંઈ પી શકો છો? હું હરેક સવારે તથા સાંજે કંઈ પી શકું છું. તારો ભાઈ તારા જોડો પી શકે છે? મારા કરતાં તે વધારે પી શકે છે.

તમારે શું જોઈએ છે? મારે શારી ટોપી જોઈએ છે. તમને એ પાલી જોઈએ છે? મને તે જોઈએ છે. તમને કંઈ પૈસો જોઈએ છે? મને જોઈએ છે. તમારા ભાઈને કાગલ જોઈએ છે? તેને કંઈ જોઈતું નથી. તેને ચોપડીઆ જોઈએ છે? તેને કંઈ જોઈતી નથી. મારા ભાઈને શું જોઈએ છે? તેને કંઈ જોઈતું નથી. કોણને ખાંડ જોઈએ છે? કોઈ માણસને કંઈ જોઈતી નથી. કોઈ માણસને પૈસો જોઈએ છે? કોઈ માણસને કંઈ જોઈતો નથી. તેને કંઈ જોઈતું નથી. મને શું જોઈએ છે? તમને કંઈ જોઈતું નથી. તમને મારી ચોપડી જોઈએ છે? મને જોઈએ છે. તમારા મિત્રને આલાકડી જોઈએ છે? તેને તે જોઈએ છે. તેને આ કે એ બુચ જોઈએ છે? તેને આ કે એ બુચ જોઈતાં નથી. તમે મને બોલાવો છો? હું તને બોલાવું છું. તમે મને કારે બોલાવો છો. હમણાજ તમારે મને શું કહેવું છે? મારે તને એક વાત કહેવી છે. તમારો દિકરો હમને બોલાવે છે? તે તમને તથા તમારા ભાઈઓને બોલાવે છે. તમને મારા ચાકરો જોઈએ છે? મને તેઓ જોઈએ છે. કોઈ માણસને મારા ભાઈ જોઈએ છે? કોઈ માણસને તે જોઈતા નથી.

THIRTY-FIFTH LESSON.

તમે તમારા ભાઈને ચાહો છો? હું તેને ચાહું છું. તમારો ભાઈ તેને ચાહે છે? તે તેને ચાહતો નથી. મારા વાહાજા છોકરા તું મને ચાહે છે? હું તને ચાહું છું. તું આ બદસ્તુરત માણસને ચાહે છે? હું તેને ચાહતો નથી. તમારા બાપને તેનો ચાકર જોઈએ છે? તે તેને જોઈએ છે. તમને કંઈ જોઈએ છે? મને કંઈ જોઈતું નથી. ચાકર બારી ઉઘાડે છે? તે ઉઘાડે છે. તું તે ઉઘાડે છે? હું તે ઉઘાડતો નથી. તમે મારી ચોપડીઆ ગોઠવી

રાખાછો? હું તેઓને ગોઠવું છું. આકર હમારાં માળાં તથા જોડાઓ ગોઠવે છે! તે બંનેને ગોઠવે છે. હમારા છેકરાઓ હમને આહે છે! તેઓ હમને આહે છે. આપણે આપણા દુસમનોને આહીએ છઈએ! આપણે તેઓને આહાતા નથી. તમને તમારો પૈસો જોઈએ છે? મને તે જોઈએ છે. હમારા મિત્રને તેઓના અંગરખાઓ જોઈએ છે! તેઓને તેઓ જોઈએ છે. તમે મને શું આપો છો? હું તને કંઈ આપતો નથી. તમે મારા ભાઈને ચોપડી આપો છો? હું તે તેને આપું છું. તમે તેને ટોપી આપો છો? હું તેને એક આપું છું.

તું કંઈ જોએ છે? હું કંઈ જોતો નથી. તમે મારી માટી વાડી જુઓ છો? હું તે જોઈ છું. તમારો ખાપ હમારાં વાહાણ જોએ છે? તે તેને જોતો નથી, પણ હમે તેને જોઈએ છઈએ. ફેટલાં વાહાણો તમે જુઓ છો? હમે ફેટલાં એક જોઈએ છઈએ, હમને લેવિરા કરતાં વધારે જોઈએ છઈએ. તમે મને કંઈ ચોપડીઓ આપો છો? હું તને કંઈ આપું છું. હમારો ખાપ તને કંઈ પૈસો આપે છે? તે હમને કંઈ આપતો નથી. તે તમને ટોપીઓ આપે છે? તે હમને કંઈ આપતો નથી. તમે ઘણા ખલાસીઓ જુઓ છો? હમે ખલાસીઓ કરતાં વધારે સીપાહીઓ જોઈએ છઈએ. સીપાહીઓ ઘણા ફાહાર જુઓ છે? તેઓ ફાહાર કરતાં વધારે વાડીઓ જુઓ છે. અંગરેજ તમને શારી પૂરીઓ આપે છે? તેઓ હમને કંઈ આપે છે. તમે મને જેટલા વૈન તેટલું ખીચર આપો છો? હું તને જેટલા એક તેટલું બિજું આપું છું. તમે મને કંઈ હજી સુધી પૂરીઓ આપી શકો છો? હું તને કંઈ વધારે આપી શકતો નથી, મારી પાસે માત્ર થોડી છે. જે થોડો તમારી પાસે છે તે તમે મને આપો છો? જે મારી પાસે છે તે હું તને આપતો નથી. તમે મને કયો થોડો આપો છો? જે મારા ભાઈની પાસે છે. તે હું તમને આપું છું.

પોડાસીની સાથે તમે બોલો છો? હું તેની સાથે બોલું છું. તે તમારી સાથે બોલે છે? તે મારી સાથે બોલતો નથી. તમારા ભાઈઓ તમારી સાથે બોલે છે? હમારી સાથે તેઓ બોલે છે. તું તારા ખાપની સાથે ફારે બોલે છે? હું તેની સાથે હરેક સવારે ને હરેક સાંજે બોલું છું. તું શું લઈ જાઓ છે? હું એક ચોપડી લઈ જાઉં છું. તું કાંઈ તે લઈ જાઓ છે? હું તે ઘેર લઈ જાઉં છું. તમે તમારાં માળાં ધુઓ છો? હું તેઓને ધોતો નથી. તમારા ભાઈ જેટલાં ખમિરા તેટલાં માળાં ધોએ છે? તે પેહેલાં કરતાં બિજાં વધારે ધોએ છે. તમારી પાસે ઘણાં માળાં ધોવાનાં છે? મારી પાસે માત્ર થોડાં છે. તમારા મિત્રોની પાસે ફેટલાં ખમિરા હજી સુધી ધોવાનાં

છે? તેઓની પાસે હજી સુધી બે ઘોવાનાં છે? તમારો ચાકર શું લઈ જાય છે? તે એક મોટી મેજ લઈ જાય છે. આ માણસો શું લઈ જાય છે? તેઓ હમારી લાકડાની ખુરશીઓ ધઈ જાય છે. તેઓ તેઓને કાંઈ લઈ જાય છે? તેઓ તેઓને હમારા ભાઈના મોઢા ઓરડામાં લઈ જાય છે. તમારા ભાઈઓ તેઓનાં કે હમારાં મોજાં ઘોય છે? તેઓ તમારાં કે તેઓનાં ઘોતા નથી, તેઓ પોતાનાં છોકરાનાં ઘોય છે.

તું મારું પ્યાલું ભાંગે છે? ના, જી, હું તે ભાંગતો નથી. હમારા પેડાસીઓના દિકરા હમારાં પ્યાલાં ભાંગે છે? તેઓ તેઓને ભાંગે છે. કોણ તમારી ચોપડીઓ શડે છે? તે જવાન તેઓને કૂટે છે. તમે તેઓને કૂડતા નથી? હું તેઓને શડતો નથી. સીપાઈઓ કંઈ ઝાડો કાપે છે? તેઓ કંઈ કાપે છે. તમે જેટલી ટોપીઓ તેટલાં હાથનાં મોજાં ખરીદ કરશે? હું આ કરતાં એ વધારે ખરીદ કરું છું. તમારો ભાઈ કંઈ રોટલી ખરીદ કરશે? તેને કંઈ ખરીદવી જોઈએ છે, તેને ભૂખ લાગે છે, હમારા ભાઈઓ કંઈ વૈન ખરીદ કરે છે? તેઓને કંઈ ખરીદ કરવા જોઈએ છે, તેઓને તરસ લાગે છે. તમે કંઈ ભાંગો છો? હમે કંઈ ભાંગતા નથી. કોણ હમારી ખુરશીઓ ભાંગે છે? કોઈ માણસ તેઓને ભાંગતું નથી. તું કંઈ ખરીદ કરશે? હું કંઈ ખરીદ કરતો નથી. કોણ હમારો પૈસો રાખે છે? મારો બાપ તેને રાખે છે. તમારા ભાઈઓ મારી ચોપડી રાખે છે? તેઓ તેઓને રાખે છે. તમે કંઈ રાખો છો? હું કંઈ રાખતો નથી.

દરજી હમારા અંગરખાઓ સીવે છે? તે તેઓને સીવે છે. તું શું લખે છે? હું પત્ર લખું છું. કોણને તું પત્ર લખે છે? મારા બાપને તમારો ભાઈ કારે તેનાં પત્રો લખે છે? તે તેઓ સવારે ને સાંજે લખે છે. તું હમણા શું કરે છે? હું કંઈ કરતો નથી. કેટલે વાગે તે તમે નાટકખાનામાં જશો? સવા સાત વાગે. હમણા કેટલા વાગ્યા છે? પોણા છ વાગ્યા. કેટલે વાગે તે તમારો રસો-ધઓ બજારમાં જાય છે? તે તાંહાં પાંચ વાગે જાય છે. તે તાંહાં સાંજે જાય છે? ના, તે તાંહાં સવારે જાય છે. તમે કેયે જાયો છો? હું કેયે જતો નથી, પણ મારા ભાઈઓ વાડીમાં જાય છે. તું કંઈ પીય છે? હું કંઈ પીતો નથી, પણ તે શારો વૈન તથા શાઈ પીયર પીય છે. તમે મને એક ચોપડી મોકલો છો? હું તમને કંઈ વધારે મોકલતો નથી. તમે તેનાં પત્રનું પ્રત્યુત્તર દેશો? હું તેને પ્રત્યુત્તર દેજું. તમે શું કેહો છો?

હું કંઈ કહેતો નથી. મારે તેને હીઆં રહેવા સાડ પૈસા આપવા જોઈએ? તમારે તેને બાહાર જવા સાડ કંઈ આપવા જોઈએ. એ માણસ કંઈ વચે છે? તે શારી પૂરીએ વચે છે. તમે શું વચો છો? હું કંઈ વચતો નથી, પણ મારા મિત્રો ખિલાએ, પાલી-એ તથા નાલો વચે છે. તે શું શોધે છે? હું કંઈ શોધતો નથી.

THIRTY-SIXTH LESSON.

તમારો આપ કાંહાં છે? તે ઘેર છે. તે બાહાર જતો નથી? તે બાહાર જઈ શકતો નથી, તેને માથાનું દરદ છે. તેને માથાનું દરદ છે? મને માથાનું દરદ નથી, પણ મારા કાનમાં દુખે છે. આજ શી તારીખ છે? આજે ખારમી (તારીખ) છે. કાલે શી તારીખ થશે? કાલે તેરમી થશે. તમારા દાંત કેવા છે? મારા દાંત શારા છે. તમારા બાઇને કેવા દાંત છે? તેને નકારા દાંત છે. અંગ-રેજને દાંતનું દરદ છે? તેને દાંતનું દરદ નથી, તેને પોતાની આંખમાં દરદ છે. તેને પોતાની આંખમાં દરદ છે? તેને પોતાના પગમાં છે. મારી આંગળીમાં દરદ છે? તમારી આંગળીમાં દરદ નથી, પણ તમારા ધુટણમાં દરદ છે. તમે મારે વાસ્તે કંઈ રોટલી કાપશો? હું કંઈ તમારે વાસ્તે કાપી શકતો નથી, આંગળીએ દુખે છે. કોઈ માણસ મારે વાસ્તે કંઈ પનીર કાપશે? કોઈ માણસ તમારે વાસ્તે કંઈ કાપશે નહીં. તમે કોઈ માણસને શોધો છો? હું કોઈ માણસને શોધતો નથી. કોઈને કાનમાં દરદ છે? કોઈને કાનમાં દરદ નથી. મિત્રો શું શોધે છે? તે કોઈને શોધતો નથી. તમે કોણને શોધો છો? હું તમારા દિકરાને શોધું છું. કોણ મને શોધે છે? તમને કોઈ શોધતું નથી. જે તું શોધે છે તે તેને જડે છે? જે હું શોધું છું, તે મને જડે છે; પણ કપ-તાન જે શોધે છે તે તેને જડતું નથી.

કોણને ગલાનું દરદ છે? હમને ગલાનું દરદ છે. કોઈને પોતાની આંખમાં દરદ છે? તેએને આંખમાં દરદ છે. દરજી મારો અંગરખો સીવે છે? તે તે સોવતો નથી. તેને તેની પીઠમાં દરદ છે. મોચી મારા જોડાએ કરે છે? તે તેએને કરી શકતો નથી, તેને તેના ધુટણમાં દરદ છે. વ્યાપારી હમારી પાસે સુંદર થેલીએ લાવશે? તે બાહાર જઈ શકતો નથી, તેના પગ દુખે છે. જે તે શોધે છે, તે તેને જડે છે? તે તેને જડે છે. જે ગેટાં કસાઈએ શોધે છે, તે તેએને જડે છે? તેએ તેએને જડે છે. દરજીને તેની

અંગોઠીઓ જોડે છે? તેને તેઓ જડતી નથી. જે કાગલ તમે શોધો છો. તે તમને જોડે છે? મને તે જડતો નથી. જે હમે શોધો છો તે હમને જોડે છે? જે હમે શોધો છો તે જડતો નથી. સાહેબ શું કરે છે? જે તમે કરો છો તે તે કરે છે. તે તેની ઓરડીમાં શું કરે છે?

તું વાંચે છે? હું વાંચતો નથી. મરદાગના દિકરાઓ અભ્યાસ કરે છે? તેઓ અભ્યાસ કરે છે. તેઓ સેનો અભ્યાસ કરે છે? તેઓ ચોપડીઓનો અભ્યાસ કરે છે. તું અંગરેજ અભ્યાસ કરે છે? મને તે અભ્યાસ કરવાની વાત નથી. તેઓ આ કે એ વાહાણુ શોધો છો? તેઓ ખંને શોધે છે. આ કે આ કે આ શોધે છે? તેઓ કે એ કંઈ જ શોધતો નથી. કોણ તે શિખે છે? કાપતેનના દિકરાઓ તે શિખે છે. તમારો મિત્ર જ્યારે તેનો અભ્યાસ કરે છે? તે તેનો સવારે અભ્યાસ કરે છે. કેટલે વાગતે તે તેનો અભ્યાસ કરે છે? તે દસ વાગતે તેનો અભ્યાસ કરે છે. તે રોજ રોજ અભ્યાસ કરે છે? તે હરેક સવારે તથા હરેક સાંજે અભ્યાસ કરે છે. મુથારના છોકરાઓ શું કરે છે? તેઓ વાંચે છે. તેઓ જરમન વાંચે છે? તેઓ ફ્રાંસીસ વાંચે છે. પણ હમે અંગરેજ વાંચીએ છીએ. તમારો દિકરો કેવી ચોપડીઓ વાંચે છે? તે મારી ચોપડીઓ વાંચે છે. તે તમારી ચોપડીઓ વાંચે છે. તમારો દિકરો કેવી ચોપડીઓ વાંચે છે? તે શારી ચોપડીઓ વાંચે છે. તે મારી ચોપડીઓ વાંચે છે? તે તમારી ચોપડીઓ વાંચે છે. તમે કઈ ચોપડી વાંચો છો? હું હિંદી ચોપડી વાંચું છું. મારા છોકરાઓના જેટલું તમે વાંચો છો? હું તેઓના કરતાં વધારે વાંચું છું. જે ચોપડી હું વાંચું છું, તે તમારો બાપ વાંચે છે? જે તમે વાંચો છો, તે તે વાંચતો નથી, પણ જે હું વાંચું છું, તે તે વાંચે છે. જેટલું હું વાંચું છું, તેટલું તે વાંચે છે? તે તમારા કરતાં થોડું વાંચે છે, પણ વધારે શિખે છે. તમે મને એક ચોપડી ધીર-શો? હું તમને એક ધારિશ. તમારા મિત્રો તમને ચોપડીઓ ધીરે છે. તેઓ મને કંઈ ધારે છે.

THIRTY-SEVENTH LESSON.

તું સ્પાનીશ ભાષા બોલે છે? ના, જી. હું ઈંગ્લિશ ભાષા બોલું છું. કોણ પોલીસ ભાષા બોલે છે? મારા બાઈ પોલીસ ભાષા બોલે છે. હમારા પડોસીઓ રશીઆન ભાષા બોલે છે? તેઓ

રૂશીઆન ભાષા બોલતા નથી, પણ આરબી ભાષા બોલે છે. તમે આરબી ભાષા બોલો છો? ના, જી, હું લાટીન તથા યવન ભાષા બોલું છું. તમારી પાસે કંઈ પાલી છે? મારી પાસે અંગરેજી પાલી છે. તમારી પાસે કયા પૈસા છે? તે ઇટાલયન કે સ્પાનીશ પૈસા છે? તે રૂશીઆન પૈસા છે. તમારી પાસે એક ઇટાલયન ટોપી છે? ના, મારી પાસે સ્પાનીશ ટોપી છે. તમે હિંદુ છો? ના, હું અંગરેજ છું. તું યવન છે? ના, હું સ્પાનયારડ છું. આ માણસો પોલીસ છે? ના, તેઓ રૂશીઆન છે. વ્યાપારીઓ પોલીસ ભાષા બોલે છે? તેઓ પોલીસ ભાષા બોલતા નથી, પણ લાટીન, યવન, તથા આરબી ભાષાઓ બોલે છે. તમારો ભાઈ વ્યાપારી છે? ના, સુથાર છે. આ માણસો વ્યાપારી છે? ના, તેઓ સુથારો છે. હમે ખલાસીઓ છઈએ? ના, હમે માચીઓ છઈએ. તું મૂર્ખ છે? હું મૂર્ખ નથી. આ માણસ કોણ છે? તે દરજી છે. તમે મારા સેઅંધી કંઈ ઇચ્છો છો? હું તમારી કુશલતા ચાહું છું. તે જીવાન મને શું ચાહે છે? તે તમારી કુશલતા ચાહે છે. મારે કાંદાં જવું જોઈએ? તમારે તમારા મિત્રની પાસે જવું જોઈએ, તેઓને કુશલતા ચાહાવી. તમારા છોકરાઓ મને કુશલતા ચાહવા સાર મારી પાસે આવે છે? તેઓ તમને કુશલતા ચાહવા સાર તમારી પાસે આવે છે.

તે સરદારને કાલી આંખો છે? તેને કાલી આંખો તથા મોઢું છે. તને શારી સ્મરણશક્તિ છે? મને નકારી સ્મરણશક્તિ, પણ હિંદી ભાષા શિખવાની ઘણી હિંમત છે. તું રમવાને બદલે શું કરે છે? હું રમવાને બદલે અભ્યાસ કરું છું. તું લખવાને બદલે બેસે છે? હું ભણવાને બદલે લખું છું. મોઢો સલનો દિકરો શું કરે છે? તે ખેતરમાં જવાને બદલે વાડીમાં જાય છે. પોત્તીનાં છોકરાં વાંચે છે? તેઓ વાંચવાને બદલે લખે છે. હમારો રસોઈઓ શું કરે છે? તે બજારમાં જવાને બદલે દેવતા સલગાવે છે. તમારો બાપ પોતાનો બલદ વેચે છે? તે પોતાના બલદને બદલે પોતાનો ઘેડો વેચે છે. વૈથો બાહાર જાય છે? તેઓ બાહાર જવાને બદલે પોતાની આંટીમાં રહે છે. ફટલે વાગતે હમારો વૈથ તમારી પાસે આવે છે? તે હરેક સવારે પોણાનવ વાગતે આવે છે. ચિતારાનો દિકરો અંગરેજી ભાષાનો અભ્યાસ કરે છે? તે અંગરેજી ભાષાને બદલે યવન ભાષાનો અભ્યાસ કરે છે. આટલી બલદને મારીનાં ખેંચે? તે બલદને બદલે ગેટાં મારીનાં ખેંચે. તમે મારે શાંબલો છો? હું તમારે શાંબલું છું.

તમારો ભાઈ મારું સાંભલે છે? તે તમારું સાંભલ્યાને બદલે ખાલે છે.
જે હું તમને કહું છું તે તમે સાંભલો છો? જે તમે મને કહો છો
તે હું સાંભલું છું.

તમે તે મણુરાને જે કહો છો તે તે સાંભલે છે? તે તે સાંભલે
છે. હમે વૈદ્યનાં દાકરાંચ્છાને જે કહીએ છીએ તે તેચ્છા સાં-
ભલે છે? તેચ્છા તે સાંભલતાં નથી. તારો ભાઈ તને જે કહે છે,
તે તું સાંભલે છે? હું તેનું સાંભલું છું. તમે નાટકખાનામાં જા-
એ છો? હું નાટકખાનામાં જવાને બદલે વખારમાં જઈ છું.
તમે મારું સાંભલશો? મને તમારું સાંભલવાનું મન છે, પણ હું
સાંભલી શકતો નથી, મને કાનનું દરદ છે. તારો બાપ મારી કે
તારી ચિઠીચ્છા શુદ્ધ કરે છે? તે તમારી કે મારી કંઈજ શુદ્ધ કરતો
નથી. તે કંઈ ચિઠીચ્છા શુદ્ધ કરે છે? તે જે લખે છે, તે તે શુદ્ધ
કરે છે. તમે તેને જે કહો છો, તે તે સાંભલે છે? તે તેનું સાં-
ભલે છે. તમે જરે તેની સાથે ખાલો છો, તારે તમારી
ટોપી ઊતારો છો? હું તેની સાથે ખાલતી વખતે તે ઉતારું છું. હમારો
બાપ તમારા ભાઈને જે કહે છે, તે તે સાંભલે છે? તે તેનું સાંભલે-
છે. તમારો ચાકર કંઈ ખીચ્છર લાવવાને સાર જાણે છે? તે
કંઈ ખીચ્છર લાવવાને બદલે કંઈ શીરકો લાવવાને સાર જાણે છે.
તમે મારું પત્ર શુદ્ધ કરો છો? હું તે શુદ્ધ કરતો નથી, મારી ચાંપ
દુખે છે. ચાકર ચાગ સલગાવવા સાર પોતાનો ચંગર ખા ઉતારે-
છે? તે તેને ઊતારે છે. તમે મને પૈસો આપવાને સાર તમારાં
હાથનાં મોઝાં ઉતારો છો? હું તમને કંઈ આપવાને સાર તેચ્છાને
ઉતારું છું. તે તમારો પાસે આવવા સાર પોતાના જોડા ઉતારે છે?
તે તેચ્છાને ઉતારતો નથી. કોણ મેજો તથા ખુરશીચ્છાને લઈ-
જાણે છે? ચાકર તેચ્છાને લઈ જાણે છે. તમે આ કાચ (ખાલું)
લઈ જશો? મને તે લઈ જવાનું મન નથી. તે પોતાના જોડા
ઉતારવામાં કંઈ ચૂક કરે છે? તે તેચ્છાને ઉતારવામાં ઠીક કરે છે.
તું કંઈ વસ્તુ ફેંકાણે મુકે છે? હું કંઈ વસ્તુ ફેંકાણે મુકતો નથી.
કોઈ માણસ પોતાની ટોપી ઉતારે છે? કોઈ માણસ ઉતારતો નથી.

THIRTY-EIGHTH LESSON.

તમે કંઈ પાણી પીશો? ના, હું કંઈ વૈન પીશ. તમે ખીચ્છર વેચો-
છો? હું કંઈ વેચતો નથી, પણ મારો પડોસો વ્યાપારી તે વેચે છે.
તું જઈને મારે વાસ્તે કંઈ તંબાકુ લાવશે? હું જઈને તમારે વા-

સો કંઈ લાવિશ, તમારે કેવો તંબાકુ જોઈએ? હું કંઈ તપખીર આહું છું, પણ મારો મિત્ર હિંદુ કંઈ તંબાકુ આહે છે. વ્યાપારી તમને કંઈ લુગડું દેખાડે છે? તે મને કંઈ દેખાડતો નથી. તમારો દિકરો કંઈ વૈન લવવાને સાર જાણે છે? તે કંઈ લાવવાને સાર જાણે છે. તમારે કંઈ હજી સુધી જોઈએ? મારે કંઈ આગ્રા જોઈએ, તમે જઈને મારે સાર કંઈ લાવશો? હું જઈને કંઈ મંગાવિશ. તમારો મિત્ર કંઈ ડિરાળાં ખરિદ કરે છે? તે કંઈ ખરિદ કરે છે. તે રમાજો ખરિદ કરે છે? તે રમાજોને બદલે તંબાકુ ખરિદ કરે છે. તમે મને કંઈ દેખાડશો? હું તમને સુંનાના તથા ચાંદીના અંગરખાઓ દેખાડિશ. તમારો મિત્ર કાંઈ જાણે છે? તે નાચખાનામાં જાણે છે. તમે નાચખાનામાં જાણે છો? માલી વાડીમાં જાણે છે? તે વાડીમાં જવાને બદલે બજારમાં જાણે છે. તમે તમારા દિકરાને માચીની પાસે મોકલો છો? હું તેને માચીની પાસે મોકલવાને બદલે દરજીની પાસે મોકલું છું.

તમારા દિકરાઓ જે મિત્રોને શોધે છે, તેઓ તેઓને મળે છે? તેઓ તેઓને મળતા નથી. તમે નાચખાનામાં ક્યારે જવાનું ધારે છો? હું તાંહાં આજ સાંજે જવાનું ધારું છું. તમારા મિત્રો સીમમાં જવાનું ધારે છે? તેઓ તાંહાં જવાનું ધારે છે. તેઓ તાંહાં ક્યારે જવાનું ધારે છે? તેઓ તાંહાં કાલે જવાનું ધારે છે. કેટલે વાગતે? સાડા નવ વાગતે. વ્યાપારી તમને શું વેચાતું આપશે? તે મને રમાજો વેચાતા આપશે. તમે કંઈ ખરિદવાનું ધારે છો? હું કંઈ ખરિદ નહીં કરું (કરિશ નહીં). તને કંઈ આવડે છે? મને કંઈ આવડતું નથી. તારા મિત્રોને શું આવડે છે? તેને વાંચતાં તથા લખતાં આવડે છે. તેને હિંદી ભાષા આવડે છે? તેને આવડતી નથી. તમને સ્પાનીશ ભાષા આવડે છે? મને તે આવડે છે. તમારા ભાઈઓને યવન ભાષા આવડે છે? તેઓને આવડતી નથી, પણ તેઓ તે શિખવાનું ધારે છે. મને અંગરેજી આવડે છે? તમને આવડતું નથી, પણ તમે તે શિખવાનું ધારે છો. મારાં છોકરાંઓને ઇંગ્લિશ યવન ભાષા વાંચતાં આવડે છે? તેઓને વાંચતાં આવડે છે, પણ તેઓ બોલી શકતા નથી. હું થોડી શુભશતી ભાષા બોલી શકતો.

તમે આરબી ભાષાનો અભ્યાસ કરવાનું ધારે છો? હું આરબી તથા સીરી ભાષા શિખવાનું ધારું છું. અંગરેજને પોલીસ ભાષા આવડે છે? તેને આવડતી નથી, પણ તે ભણવાનું ધારે છે. તમને તરતાં આવડે છે? મને તરતાં આવડતું નથી, પણ મને

રમતાં આવડે છે. મારો મિત્ર પોરાક મીઠી રાફે છે? તેને સીવતા આવડતું નથી, કેમકે તે દરજી નથી. તે વ્યાપારી છે? તે વ્યાપારી નથી. તે ડોણ છે? તે વૈદ્ય છે. તમે કાંહાં જાઓ છો? હું મારી વાડીમાં માળીની સાથે બોલવા જઈ છું. તમે તેને શું કહેશો? હું તેને કહિશ કે તમારી ચારડીની બારિ ઉઘાડો. તમને ગુજરાતી ભાષા શીખવાની મન છે?

તમારો માળી તમારો હુકમ માને છે? તે માને છે. તમે કંઈ વૈન પીશો? ના, મને તો કંઈ બીજી પીવાનું મન છે. તમારી પાસે કંઈ છે? મારી પાસે નથી, પણ હું કંઈ મંગાવિશ. તમે ક્યારે મંગાવશો? હમણાંજ. તમે કંઈ ચનાર મંગાવશો? હું કંઈ મંગાવિશ. તમારી પાસે કંઈ પાણી છે? મારી પાસે મારા પગ ધોવાને સારા બરા છે. તમારા બાઈની પાસે બરા પાણી છે? તેની પાસે લગાર, પણ પોતાનો રમાલ બિજવવાને સારા બરા છે. તમે આહ કરી રાફો છો? હું કંઈ કરી રાફું છું. તમારો મિત્ર તમારા કહ્યા પ્રમાણે ચાલે છે? તે ચાલે છે. તેને તરતાં આવડે છે? તેને તરતાં આવડતું નથી. તે કાંહાં જાઓ છે? તે કુચે જતો નથી, તે ઘેર રહે છે. મને ગુજરાતી ભાષા શીખવાનું મન છે.

તમારા બાઈએ સીમમાં જવાનું મન છે? તેઓને તાહાં જવાનું મન છે. તમને મારા મિત્રની પાસે જવાનું મન છે? હું તાહાં જવાનું ચાહું છું. તમને કંઈ કરવાનું મન છે? મને કંઈ કરવાનું મન નથી. તમને નાટકખાનામાં જાવ સંજે જવાનું મન છે? મને તાહાં જવાનું મન છે, પણ જાવ સંજે નથી. તને કંઈ મલે છે? મને કંઈ પૈસા મલે છે. ડોણની પાસેથી તને પૈસા મલે છે? મારા બાપ બાઈ તથા દિકરાંની પાસેથી મને કંઈ મલે છે. તમારા દિકરાને ચોપડી આ મલે છે? તેને કંઈ મલે છે. તેને ડોણની પાસેથી મલે છે? કંઈ મારી પાસેથી, મિત્રો પાસેથી તથા પડોસીની પાસેથી તેને મલે છે. દરિદ્રાને પૈસા મલે છે? તેઓને કંઈ મલે છે. ડોણની પાસેથી તેને કંઈ મલે છે? તાલિવંતની પાસેથી તેને કંઈ મલે છે. તને વૈન મલે છે? મને કંઈ મલતો નથી. મને પૈસા મલે છે? તમને કંઈ મલતા નથી. તેને પોરાક મલે છે? તેને કંઈ મલતો નથી. જે ચોપડી આ તમારા મિત્રને મલે છે, તેજ તમને મલે છે? હમારા મિત્રને જે મલે છે, તેજ હમને મળતું નથી, પણ બિજી મલે છે. જે પત્રો તમે તમારા મિત્રને લખો છો તેઓ તેને મલે છે? તેઓ તેને મલે છે. જે ચનાર હું તમને મોકલું છું,

તે તમને મલે છે ? મને તેમ્મો મલતાં નથી. તેને જેટલો ખીચર તેટલું પાણી મલે છે ? તેને જેટલો પેહેલો તેટલું બિજું મલે છે. માણુ-શને જેટલી ચોપડીયો તેટલાં પત્રો મલે છે ? તેમ્મોને જેટલી પેહેલી બેટલાં બિજાં મલે છે.

THIRTY-NINTH LESSON.

માણુશને શારો ઘોડો મલે છે ? જેટલા પૈસા મને તેટલા તમારા મિત્રને મલે છે ? તેને તમારા કરતાં વધારે મલે છે. અંગરેજને પોતાનાં પત્રો મલે છે ? તેને તેમ્મો મલે છે. તેને તેમ્મો ક્યારે મલે છે ? તેને તેમ્મો સાંજરે મલે છે. તેને તારાં પત્રો ક્યારે મલે છે ? મને તેમ્મો સવારમાં મલે છે. ફેટલે વાગતે ? પોણા દશ વાગતે. જેટલાં મને તેટલાં પત્રો તને મલે છે ? તારા કરતાં મને વધારે મલે છે. તને કંઈ આળે મલે છે ? મને આળે તથા કાલે કંઈ મલે છે. જેટલા મિત્રો હમારા આપને મલે છે. તેટલા તમારા આપને મલે છે ? તમારા કરતાં તેને થોડા મલે છે. તેને જેટલા દુશમનો તેટલા મિત્રો મલે છે ? તેને તેટલાજ મલે છે. તમને હજી સુધી રૂપીયા મલે છે ? મને હજી સુધી ચ્વેક મલે છે. તમારા દિકરાને હજી સુધી ચોપડી મલે છે ? તેને હજી સુધી ચ્વેક મલે છે. વૈધને શું મલે છે ? તેને શારો તંબાકુ, શારી તપખીર, તથા શારા રમાલો મલે છે. તેને કંઈ ખીચર મલે છે ? તેને કંઈ મલે છે.

તમારા દિકરાને ખમીરો મલે છે ? તેને કંઈ મલે છે. જેટલાં મારા દિકરાને તેટલાં તેને મલે છે ? તેને તેટલાંજ મલે છે. તમને આળે કંઈ મલે છે ? મને રોજરોજ કંઈ મલે છે. તું કોઈ માણુશને તેડી જાચ્વે છે ? હું કોઈ માણુશને તેડી જતો નથી. તમે કોણને તેડી જાચ્વે છો ? હું મારા દિકરાને તેડી જાચ્વે છું. તમે તેને કાંહાં તેડી જાચ્વે છો ? હું તેને મારા મિત્રોની પાસે તેમ્મોનું કલ્યાણ આહવા સાફ તેડી જાચ્વે છું. તમારો દિકરો કોણ છે ? તે વૈધ છે. તમારો ચાકર કોઈ માણુશને ફેરવે છે ? તે મારા છોકરાને ફેરવે છે. મારે કોણને દોરવો જોઈયું ? તમારે આંધલાને દોરવો જોઈયું. તેણે માંદાને દોરવો જોઈયું ? તેણે દોરવો જોઈયું. તેને કાંહાં તેડી જવો જોઈયું ? તેને ઘેર તેડી જવો જોઈયું. તે તમારા ઘોડાને કાંહાં લઈ જાચ્વે છે ? તે તેને તખેલામાં લઈ જાચ્વે છે. તું છોકરાને કે આંધલા માણુશને દોરે છે ? હું તે બંનેને

દોરૂંધું. પરદેશી ક્યારે સિધારવાનું ચાહેછે? તે આજ સવારે સિધારવાનું ચાહેછે. ફેટલે વાગતે? દોઢ વાગતે. તે હીઆં રહેશે નહીં? તે નહીં રહેશે. તમને આજ સાંજે નાઠકપ્પાનામાં જવાનું મન છે? મને તાંહાં કાલે જવાનું મન છે. તમે આજે સિધારેછો! હું હમણા સિધ રૂંધું. તમારા મિત્રોને લખવાનું તમને ક્યારે મન છે? આજે તેઓને લખવાનું મને મન છે. તમારા મિત્રો તમારાં પત્રોનું પ્રત્યુત્તર દેછે? તેઓ તેઓનું પ્રત્યુત્તર દેછે. તમે આગ હોલવેછો? હું તે હોલવતો નથી. તમારો આકર દીવો સજગાવેછે? તે સજગાવેછે. આ માણસને તમારી વખારો બાલવાનું મન છે? તેને તે કરવાનું મન છે.

મારા કરતાં તમારો બાઈ જિંચો છે? તે યમિયો જિંચો નથી, પણ તમારા બાઈ કરતાં તે ડહો છે. તારી ટોપી તારા બાપની ટોપી જેવી નડારી છે? તે તેથી શારી છે, પણ તેના જેવી કાલી નથી. હિંદુનાં બાપીરા આઈશીરા માણસોનાં જેવાં સપેત છે? તેઓ સપેત છે, પણ તેવાં શારાં નથી. હમારી લાકડીઓ હમારા મિત્રોની કરતાં લાંબી છે? તેઓ લાંબી નથી, પણ બારી છે. ડોણની પાસે હાથનાં ચોળાં સર્વથી સુંદર છે? માણસોની પાસે તેઓ છે. ડોણની પાસે ઘોડાઓ સર્વથી સુંદર છે? મારા સુંદર છે, તમારા મારા કરતાં સુંદર છે, પણ હમારા મિત્રના સર્વથી સુંદર છે. તમારો થોડો શારો છે? તે શારો છે, પણ તમારો તેથી શારો છે, અને અંગ્રેજનો તો સર્વથી શારો છે, અમ હમે જાણીએ છીએ. તમારો પાસે સુંદર જોડાઓ છે? મારી પાસે સુંદર જોડાઓ છે, પણ મારા બાઈની પાસે મારા કરતાં સુંદર છે. ડોણની પાસેથી તેને તેઓ મલેછે? તેને તેઓ પોતાના ઉત્તમ મિત્રની પાસેથી મલેછે. તમારો વૈન મારા જેવો શારો છે? તે તેથી શારો છે. તમારો બ્યાપારી શારા રમાલો વેચે? હું જાણું છું કે તે સર્વથી શારા રમાલો વેચે.

FORTIETH LESSON.

હમારી પાસે આરબી કરતાં વધારે ચોપડીઓ છે? હમારી પાસે તેઓ કરતાં વધારે છે, પણ પારસીની પાસે હમારા કરતાં વધારે છે, અને હિંદુની પાસે સર્વથી વધારે છે. તારી પાસે હમારા વૈદની વાડી કરતાં સુંદર છે? મારી પાસે તેથી સુંદર છે.

તેની પાસે તમારા કરતાં શાંઈ ધર છે ? તેની પાસે તેથી સુંદર છે. હમારા છોકરાં હમારા પડોસીઓના જેવાં સુંદર છે ? હમારાં તેઓ કરતાં સુંદર છે. તમારો અંગરખો મારા જેવો લાંબો છે ? તે તેથી ટુંકો છે, પણ તમારા કરતાં સુંદર છે. તમે ઝટ-પટ બાહાર જાઓ છો ? હું આજે બાહાર જતો નથી. તમારો ખાપ ક્યારે બાહાર જાય છે ? તે સવા બાર વાગતે બાહાર જાય છે. આ માણસ એ માણસ કરતાં ઘરડો છે ? તે તેથી ઘરડો છે, પણ બિજો તેથી નિરોગી છે. આ છોકરાંમાંથી કયું ડાહ્યું છે ? જે રમે છે તે કરતાં જે અભ્યાસ કરે છે તે ડાહ્યું છે. તમારો ચાકર મારા જેવું શારી પઠે વાલે છે ? તે તમારા કરતાં શારી પઠે વાલે છે. તે જેટલી નકારી તેટલી શારી ચોપડીઓ વાંચે છે ? તે નકારી કરતાં શારી વધારે વાંચે છે. વ્યાપારીઓ ખુન કરતાં ખાંમે વધારે વેચે છે ? તેઓ બિજા કરતાં પેટેલી વધારે વેચે છે. તમારો માચી જેટલાં માળાં તેટલાં જોડાઓ સીવે છે ? તે એ કરતાં આ વધારે સીવે છે.

તમને સરદારના દિકરા જેવું શારી પઠે તરતાં આવડે છે ? મને તેથી બહુ શાંઈ તરતાં આવડે છે, પણ તેને મારા કરતાં અંગ્રેજી ભાષા શારી પઠે બોલતાં આવડે છે. તે તમારા જેવું શારી પઠે વાંચે છે ? તે મારાથી શાંઈ વાંચે છે. તમને માથાનું દરદ છે ? ના, મારા કાનમાં દરદ છે. તમારા મિત્રને જે તમે ઢોહો છો, તે તેને માને છે ? તે માનતો નથી. મામલનો દિકરો વનમાં જાય છે ? ના, તે ઘેર રહે છે, તેને તેના પગમાં દરદ છે. તમે હમારા માલીના દિકરા જેવા શારી પઠે ભણો છો ? હું તેથી શાંઈ ભણું છું, પણ તે મારાથી શાંઈ કામ કરે છે. ઢોહાની પાસે સર્વથી સુંદર ગાડી છે ? તમારી બહુ સુંદર છે, પણ કાપતે નની તેથી સુંદર છે, અને હમારી સર્વથી સુંદર છે. હમારા જેવાં ઢોહાં માણસાની પાસે સુંદર થોડાઓ છે ? ઢોહાં માણસાની પાસે તેઓથી સુંદર નથી.

તમે બોલવા માંડો છો ? હું બોલવા માંડું છું. તમારો ભાઈ ઇટાલયન ભાષા શિખવા માંડે છે ? તે શિખવા માંડે છે. તમે ગુજરાતી ભાષા બોલવા માંડો છો ? હજી નહીં, પણ હું માંડું છું. હમારા મિત્રો બોલવા માંડે છે ? હજી તેઓ બોલવા માંડતા નથી. પણ વાંચવા માંડે છે. હજી તમારો મિત્ર પોતાનું પત્ર લખવા માંડે છે ? તે હજી (લખવા) માંડતો નથી. વ્યાપારી વેચવા માંડે છે ? તે માંડે છે. તમે હમણાં તરી રાકો છો ? હજી નહીં, પણ હું શિખ-

વા માંડું. તમારો દિકરો શાંભલ્યા આગલ બોલે છે ? બેલ્યા પેહેલાં તે શાંભલે છે. તમારો ભાઈ બોલે છે પેહેલમાં તમને શાંભલે છે ? તે બોલે છે પેહેલમાં મને શાંભલે છે. તમારાં છોકરાં લખ્યા પેહેલાં વાંચે છે ! તે વાચ્યા પેહેલાં લખે છે. તમારો આકર ચ્ચારડી સાફ કર્યા પેહેલાં વખાર સાફ કરે છે ? તે વખાર પેહેલાં ચ્ચારડી સાફ કરે છે. તું આહાર જવા પેહેલાં બીચ્ચે ? હું બીવા પેહેલાં જઈ છું. તમારો મિલ પોતાના હાથ પોતાના પગ પેહેલાં ઘોચ્ચે ? તે પોતાના પગ પોતાના હાથ પેહેલાં ઘોચ્ચે. તમે દીવા પેહેલાં દેવતા હોલવા છે ? હું દેવતા કે દીવા હોલવતો નથી. તમે તમારાં પત્ર લખ્યાં પેહેલાં આહાર જવાનું ધારે છે ? હું આહાર ગયા પેહેલાં મારાં પત્ર લખવાં ધારું છું. તમારો દિકરો પોતાના ચ્ચંગરખા પેહેલાં જોડાચ્ચા ઉતારે છે ? મારો દિકરો પોતાના જોડાચ્ચા કે ચ્ચંગરખા ઉતારતો નથી.

FORTY-FIRST LESSON.

તમે જવાનું ઝટપટ ધારે છે ? હું જવાનું કાલે ધારું છું. જોડલી વાર હું બેલું છું તેટલી વાર તમે બોલો છો ! હું ચ્ચોટલી વાર બોલતો નથી. પણ મારો ભાઈ તમારા કરતાં વારંવાર બોલે છે. તમારા બાપ જોડલી વાર આહાર જાય્ચે, તેટલી વાર હું આહાર જઈ છું ? તમે તે કરતાં ચ્ચોટું આહાર જાય્ચો. પણ તે તમારા કરતાં ઘણી વાર બીચ્ચે. તમે ચ્ચે માણુગને ચ્ચોલખવા મોડો છો ? હું તેને ચ્ચોલખવા માંડું છું. તમે વેહેલો નાસ્તો ખાય્ચો ? હમે સવા નવ વાગતે નાસ્તો ખાય્ચેઝઝચ્ચે. તમારો મિલ તમારા કરતાં વેહેલો નાસ્તો ખાય્ચે ? તે મારા કરતાં મોડો નાસ્તો ખાય્ચે. કેટલે વાગતે નાસ્તો ખાય્ચે ? તે આઠ વાગતે તથા હું સાડા છ વાગતે નાસ્તો ખાય્ચું. તમે બહુ વેહેલો નાસ્તો ખાય્ચો ? હું બહુ મોડો નાસ્તો ખાય્ચું. તમારો બાપ તમારા જેવો વેહેલો નાસ્તો ખાય્ચે ? તે મારા કરતાં મોડો નાસ્તો ખાય્ચે. તે નાસ્તો ખાધા પેહેલાં પત્રો લખી રહે છે ! તે તેચ્ચાને પુરાં કર્યા પછી નાસ્તો ખાય્ચે. તમારો ગાંધી બહુ મોટી છે ? તે બહુ મોટી કે નાની નથી. આપણે માલી વાડીમાં ગયા અગાઉ નાસ્તો ખાય્ચે ? તે નાસ્તો ખાધા આગલ વાડીમાં જાય્ચે. તમે

જેટલીવાર હિંદી તેટલી વાર ફ્રેન્ચ વાંચો છો ? હું હિંદી કરતાં ફ્રેન્ચ ઘણી વાર વાંચું છું. વૈદ્ય અતિધણું બોલે છે ? તે બરાબર બોલતો નથી. તેઓ વૈન કરતાં વધારે ખીયર પીએ છે ? તેઓ છેલ્લા કરતાં પેહલામાંથી વધારે પીએ છે. તમારી પાસે બહુ પૈસા છે ? હમારી પાસે બરા નથી. તમારા મિત્રોની પાસે ઘણા ધર્મ છે ? તેઓની પાસે થોડાજ પણ બરા છે. તમારી પાસે હજી બહુ પનીર છે ? હમારી પાસે જરાકજ છે. તમારી પાસે જેટલી ખુરશીઓ તેટલી મેળે છે ? મારો પાસે બંને સરખી છે.

FORTY-SECOND LESSON.

તમારા મિત્રને જેટલાં પત્રો તેટલી ચિઠ્ઠીઓ મલે છે ? તેને પાછલાં કરતાં આ ગલાં ઘણાં મલે છે. સર કરવા અગાઉ તમે પૂરું કરો છો ? મારે પૂરું કરવા અગાઉ સર કરવું જોઈએ.

તમે કાંહાં ગયા હતા ? હું બજારમાં ગયો હતો, તમે નાચમાં ગયા હતા ? હું તાંહાં ગયો હતો. શું હું નાટકખાનામાં ગયો હતો ? તમે તાંહાં ગયા હતા. તું તાંહાં ગયો હતો ? હું તાંહાં ગયો નથી. તમે હમણાજ મોટા ચોકમાં ગયા હતા ? હું તાંહાં કદી ગયો નથી. તમને તાંહાં જવાની ઈચ્છા છે ? મને તાંહાં જવાની ઈચ્છા છે, તમે તાંહાં ક્યારે જશો ? હું તાંહાં કાલે જઈશ. ફેટલે વાગતે (જશે) ? બાર વાગતે. તમારો દિકરો હમણાજ મારી વાડીમાં ગયો હતો ? તે તાંહાં હજી સુધી ગયો નથી. તેને તે જોવાની ઈચ્છા છે ? તેને તે જોવાનું મન છે. તે તાંહાં ક્યારે જશે ? તે તાંહાં આજે જશે. તે આજ સાંજરે નાચમાં જવાનું ઇચ્છે છે ? તેને તાંહાં જવાનું મન છે. તમે હમણાજ નાચમાંથી જઈ આવ્યા ? હું હજી તાંહાં ગયોજ નથી. તમે તાંહાં જવાનું ક્યારે ધારો છો ? હું તાંહાં કાલે જવાનું ધારું છું. શું તમે હમણાજ અંગરેજના ઓરડામાંથી આવ્યા છો ? હું હજી તેમાં પેઠોજ નથી. તમે તેમાં ક્યારે ગયા હતા ? હું તેમાં આજ સવારે ગયો હતો. શું હું તમારા કે તમારા મિત્રના ઓરડામાં પેઠો છું ? તમે મારા કે મારા મિત્રના (ઓરડા)માં પેઠોજ નથી, પણ વ્યાપારીનામાં (પેઠો છે).

તે ખલાસી આપણી વખારોમાં કે અંગરેજનીમાં પેઠો હતો ? તે આપણી કે અંગરેજનીમાં કદી પેઠોજ નથી, પણ તે પારસીનીમાં ગયો હતો. શું તું હમણાજ બજારમાં ગયો હતો ? હું તાંહાં હજી સુધી ગયોજ નથી, પણ મને તાંહાં જવાનું મન છે. શું

આપણા મોસલનો દિકરો તાંહાં ગયો હતો ? તે તાંહાં ગયો હતો. તે તાંહાં ક્યારે ગયો હતો ? તે તાંહાં આજે ગયો હતો. આપણા મિત્રનો દિકરો બજારમાં જવાનું ઇચ્છે છે ? તાંહાં જવાનું ઇચ્છે છે. તે તાંહાંથી શું અરિદ્દશે ? તે તાંહાંથી મરઘીચ્છો ઇંડાંચ્છો બલદો, પનીર, ખીચર, તથા વૈન અરિદ્દશે. તમે મારા મિત્રને તાંહાં હમણાજ ગયા હતા ? હું તાંહાં હમણાજ ગયો હતો. શું તમારો મિત્ર તાંહાં હમણાજ ગયો હતો ? તે તાંહાં હજી સુધી ગયોજ નથી. શું હમે હમારા મિત્રને તાંહાં હમણાજ ગયા હતા ? હમે તાંહાં હજી સુધી ગયાજ નથી. આપણા મિત્રો આપણી પાસે કદી આવ્યા હતા ? તેઓ કદી આવ્યા નથી. શું તમે કદી નાટકખાનામાં ગયા હતા ? હું તાંહાં કદી ગયોજ નથી. તમને પત્ર લખવાનું મન છે ? મને એક લખવાનું મન છે. તમે કોણને લખશો ? હું મારા દિકરાને લખિશ. તમારો બાપ હમણાજ સીમમાં જઈ આવ્યો ? તે તાંહાં હજી ગયોજ નથી. પણ તે તાંહાં જવાનું ઇચ્છે છે. શું તે તાંહાં આજે જવાનું ઇચ્છે છે ? તે તાંહાં જવાનું કાલે ઇચ્છે છે. તે તાંહાં જવાને કેટલે વાગતે નિકલશે ? તે સાડા છ વાગતે નિકલશે. તે નાસ્તા અગાઉ નિકલવાનું ધારે છે ? તે નિકલ્યા અગાઉ નારતો ખાવા ઇચ્છે છે. તમે કેથે ગયા હતા ? હું તો કેથે ગયોજ નથી.

તમારી પાસે માઈ હાથનું મોજું હતું ? મારી પાસે હતું. તમારી પાસે મારો ગજવામાં રાખવાનો રૂમાલ હતો ? મારી પાસે તે નોહોતો. તારી પાસે મારી ધૂત્રી છે ? મારી પાસે તે નથી. શું તારી પાસે મારી સુંદર પાલી છે ? મારી પાસે તે છે. તારી પાસે તે ક્યારે હતી ? મારી પાસે તે કાલે હતી. મારી પાસે તારા હાથનાં મોજાં છે. તમારી પાસે તેઓ છે. તમારા ભાઈની પાસે મારી લાકડાંની હથોડી હતી ? તેની પાસે તે છે. શું તેની પાસે મારી સુંનાની પટ્ટી હતી ? તેની પાસે તે નથી. તે માણુશોની પાસે માઈ સુંદર વાસણ છે ? તેઓની પાસે તે છે. કોણની પાસે મારાં સુતરનાં મોજાં છે ? તમારા ચાકરોની પાસે તેઓ છે. શું આપણી પાસે આપણા શારા પોડાસીની લોહોડાની પેટી છે ? આપણી પાસે છે. આપણી પાસે તેની સુંદર ગાડી છે ? આપણી પાસે નથી. આપણી પાસે પરદેશીઓની પથ્થરની મેજ છે ? આપણી પાસે તેઓ નથી. આપણી પાસે દરજીનો લાકડાનો ટાંચિઓ છે ? આપણી પાસે તે નથી. ચાકરની પાસે મારી શારી ચાપડી છે ? તેની પાસે તે છે. તેની પાસે મારી

રૂપેરી પાલી છે? તેની પાસે તે નથી. તે જીવાન માણ
 રાની પાસે મારા લખનું પહેલું પુસ્તક આવેલું છે? તેની પાસે-
 પહેલું આવેલું નથી, પણ બિજું આવેલું છે. તેને તે મલ્યું છે?
 હા, જી, તેને તે મલ્યું છે. તેને તે ક્યારે મલ્યું? તેને તે આજ
 સવારે મલ્યું. તમારી પાસે આંડ છે? મારી પાસે થોડીક છે.
 મારી પાસે રારા કાગલ આવ્યા છે? મારી પાસે થોડાક આવ્યા છે.
 ખલાસીને પાણી મલ્યું છે? તેને કંઈ મલ્યું છે. તમને કંઈ
 મલ્યું છે? મારી પાસે કંઈ નથી.

FORTY-THIRD LESSON.

તે માણસાની પાસે રારા ખીચર આવ્યો છે? તેની પાસે કંઈ
 આવ્યો છે. તારી પાસે માટી પુરીઆ આવી છે? મારી પાસે
 કંઈ આવી છે. તારા બાઈને કંઈ મલી છે? તેને કંઈ મલી નથી.
 આપણા માલીના દિકરાની પાસે અટો છે? તેની પાસે કંઈ છે.
 માણસાની પાસે રારા તંબાકુ છે? તેઓની પાસે છે. તેઓની
 પાસે તંબાકુ છે? તેઓની પાસે રારા તંબાકુ તથા તપખીર છે.
 માણસાની પાસે જોટલી આંડ તેટલી ચાહા છે! તેઓની પાસે
 જોટલી આગલી તેટલી પાછલી છે. વૈલુ ઠીકમાં હતો? તે ચૂક-
 માં હતો. તે માણસ ચૂક કે ઠીકમાં હતો? તે ચૂક કે ઠીકમાં
 કંઈજ નોહોતો. મેં મધ ખરિદવામાં ચૂક કરી છે? તમે કંઈ
 ખરિદવામાં ચૂક કરી છે. આપણા મિત્રને શું મલ્યું છે? તેને તમારી
 ચોપડીઆ તથા જોડા મલ્યા છે. તેને મારી રારી અંગાખરી-
 આ મલી છે? તેને તેઓ મલી નથી. માણસાને શું મલ્યું છે?
 તેને કંઈજ મલ્યું નથી. કોણને હિંમત છે? માણસાને છે.
 માણસાને ઘણા મિત્રો છે? તેઓને છે. આપણને ઘણા વૈરી-
 આ છે? આપણને ઘણા નથી. આપણને વૈરીઆ કરતાં વધારે
 મિત્રો છે? આપણને તેઓ કરતાં આ વધારે છે. તમારા દિક-
 રાની પાસે માંસ કરતાં વધારે વૈન આવ્યો છે? તેની પાસે આગ-
 લું કરતાં પાછલું વધારે છે. તે માણસાની પાસે ઘણું કરતાં વધારે
 મરી આવ્યાં છે? તેની પાસે આગલા કરતાં પાછલું વધારે છે.
 તે ચિતારાને કંઈ મલ્યું છે? તેને કંઈ મલ્યું નથી.

મેં મારા બાઈને લખવામાં ઠીક કર્યું છે? તમે તેને લખ-
 વામાં કંઈ ચૂક કરી નથી. તમને મથું દુખે છે? (તમારું માથું
 દુખે છે? તમને માથાનું દરદ થયું છે?) મને દાંતનું દરદ થયું છે.

THE GENERATIONS OF ADAM,

EDITED IN

HEBREW, SAMARITAN, CHALDEE, SYRIAC, AND ARABIC,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON : S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

THE PROPHECY OF OBADIAH,

EDITED IN

HEBREW, CHALDEE, SYRIAC, AND ARABIC,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON : S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

BIBLICAL TRACTS,

ON THE PRINCIPAL FACTS AND DOCTRINES OF SCRIPTURE

FOR EVERY DAY IN THE YEAR,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON : S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

CHALDEE PORTIONS OF DANIEL AND EZRA,

EDITED IN THE ORIGINAL LANGUAGE,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON : S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

CHALDEE PORTIONS OF DANIEL AND EZRA,

EDITED IN THE SYRIAC LANGUAGE,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON : S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

CHALDEE PORTIONS OF DANIEL AND EZRA,

EDITED IN THE GREEK LANGUAGE,

By ROBERT YOUNG, Esq.

EDINBURGH : GEORGE ADAM YOUNG & Co., BIBLE PUBLISHERS.

LONDON . S. W. PARTRIDGE, PATERNOSTER ROW.

BIBLICAL WORKS BY ROBERT YOUNG, Esq.

(Sent post free.—Sets at a reduction.—Specimens gratis.)

—o—

BIBLE (HOLY), a New Translation, according to the Letter and Idioms of the Original Languages, 800 pp. 2d edition, <i>Larger Type, Revised,</i>	2ls. 0d.
BIBLICAL TRACTS, (complete in one page each), 365 pp., <i>in course of publication,</i>	10s. 6d.
COMMENTARY (CONCISE) on New Translation of Bible, about 800 pp., <i>in course of publication,</i>	10s. 6d.
MARGINAL READINGS for the English Bible, about 250 pp., <i>in course of publication,</i>	10s. 6d.
Chaldee of Daniel and Ezra, with Syriac, Greek, and Hebrew Versions,	5s. 0d.
Christology of the Targums, in Hebrew, Chaldee, and English,	2s. 6d.
Ethics of the Fathers, (from the Talmud), in Hebrew and English,	2s. 6d.
Genesis I.—V. in Six Oriental Languages, inter-linear, with Tables,	7s. 6d.
Gujarati Grammar and Exercises, 10s. (Key to do., 2s.),	12s. 0d.
Gujarati Version of Chronicles,	2s. 6d.
Hebrew Miscellanies,	5s. 0d.
Hebrew Tenses Illustrated,	1s. 0d.
Israelitish Gleaner, a Monthly Periodical in the Hebrew Language,	5s. 0d.
Maimonides' Book of the Precepts, in Hebrew and English,	2s. 6d.
Rabbinical Vocabulary, 12mo,	2s. 6d.
Roots and Paradigms of the Hebrew, Chaldee, Samaritan, Syriac, Greek and Latin Languages,	10s. 6d.
Westminster Assembly's Shorter Catechism, in Thirteen Languages,	2ls. 0d.

[See other side]

CRITICAL OPINIONS ON THE PRECEDING WORKS,

By Members of TEN different Denominations,

Rev. Principal Barclay, <i>Glasgow.</i>	Rev. W. C. Badger, <i>Seend, Wiltshire.</i>
Rev. Principal Candlish, <i>Edinburgh.</i>	Rev. G. W. Banks, <i>Worth.</i>
Rev. Professor Crawford, <i>Edinburgh.</i>	Rev. W. P. Bennett, <i>Dorset.</i>
Rev. Professor Eadie, <i>Glasgow.</i>	Rev. W. G. Blaikie, <i>Edinburgh.</i>
Rev. Professor Goold, <i>Edinburgh.</i>	Rev. A. C. Bland, <i>Burnsall.</i>
Rev. Professor Robert Lee, <i>Edinburgh.</i>	Rev. A. A. Bonar, <i>Glasgow.</i>
Rev. Professor Samuel Lee, <i>Cambridge.</i>	Rev. A. R. Bonar, <i>Edinburgh.</i>
Rev. Professor Liston, <i>Edinburgh.</i>	Rev. G. W. Bridges, <i>Beachley.</i>
Rev. Professor Lorimer, <i>London.</i>	Rev. E. Burnett, <i>Lewes.</i>
Rev. Professor M'Caul, <i>London.</i>	Rev. H. Craik, <i>Bristol.</i>
Rev. Professor Murphy, <i>Belfast.</i>	Rev. W. Graham, <i>Lochwinnoch.</i>
Rev. Professor Weir, <i>Glasgow.</i>	Rev. Thomas Hartwell Horne, <i>London.</i>
Rev. Prebendary Latham, <i>Lichfield.</i>	Rev. John Harrison, <i>Sheffield.</i>
Professor Blackie, <i>Edinburgh.</i>	Rev. D. M'Innes, <i>Cromdale.</i>
Right Hon. Lord Congleton, <i>London.</i>	Rev. H. Margetts, <i>Huntingdon.</i>
Rev. Dr W. L. Alexander, <i>Edinburgh.</i>	Rev. A. S. Muir, <i>Leith.</i>
Rev. Dr James Glasgow, <i>Surat.</i>	Rev. A. Robb, <i>Calabar.</i>
Rev. Dr James Grierson, <i>Errol.</i>	Rev. R. Scrimgeour, <i>Leith.</i>
Rev. Dr James Morgan, <i>Belfast.</i>	Rev. J. Smith, <i>Newhills.</i>
Rev. Dr Robert Nisbet, <i>Edinburgh.</i>	Rev. R. M. Spence, <i>Arbuthnott.</i>
Rev. Dr W. K. Tweedie, <i>Edinburgh.</i>	Rev. J. H. Vidal, <i>Sussex.</i>
Rev. C. Baber, <i>Cookham.</i>	Rev. H. S. Warleigh, <i>Hertford.</i>
	Rev. Jon. Watson, <i>Edinburgh.</i>

Are seen in the "Prospectuses" of GEORGE A. YOUNG & Co, Edinburgh.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: July 2007

Preservation Technologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

WEI
BOOKBINDING
Granville, Pa.
July-August 1988
We're Quality Bound

